

ДЕЙВИД БРИН ВОЙНАТА НАЪПЛИФТА

Част 3 от „Ъплифт“

Превод от английски: Крум Бъчваров, 1996

chitanka.info

*На Джейн Гудал, Сара Харди и на всички други,
които ни помагат най-после да се научим да
разбираме.*

*А също на Даян Фоси, който загина в борбата,
за да живеят красотата и могъществото.*

РЕЧНИК И СПИСЪК НА ГЕРОИТЕ

Англически език — най-често използваният език от земяните — народ, произлязъл от земни хора, шимпанзета и делфини.

Атаклена — дъщеря на тимбримския посланик Ютакалтинг. Водач на Партизанската армия на Гарт.

Библиотека — древен склад на познание. Един от основните фундаменти на обществото на Петте галактики.

Бурурали — последната раса патрон, на която било позволено да наеме Гарт. Наскоро ъплифтирана раса, почти унищожила планетата.

Вълкони — представители на раса, постигнала галактически статут без помощта на патрон.

Галактяни — едни от най-старите пътуващи сред звездите видове, които оглавяват общността на Петте галактики. Много от тях са станали раси патрони, присъединявайки се към древната традиция на Ъплифта.

Гартляни — легендарни обитатели на Гарт — огромни животни, оцелели след епохата на буруралите.

Гейлит Джоунз — шим експерт по галактическа социология. Притежателка на неограничено право за възпроизводство („бяла карта“). Водач на въстанието в града.

Губру — псевдоптицеподобна галактическа раса, враждебна към Земята.

Ифни — От „Инфинити“ (Безкрайност), богиня на късмета.

Коулт — тенанински посланик на Гарт.

Лидия Макю — офицер от морската пехота на земяните.

Майор Прагахулторн — земянитски офицер от морската пехота.

Матиклуана — покойната майка на Атаклена.

Меган Онийгъл — планетарен координатор на наетия от Земята колониален свят Гарт.

Нахали — раса, някога патрон на буруралите, платила огромна санкция за престъпленията на своите клиенти.

Пан аргоностес — вид, подложен на ъплифт. Расата клиент на неошимпанзетата.

Пърсти и талец — пръстите на краката на неошимпанзе, запазили известна способност за хващане.

Робърт Онийгъл — капитан от гартската колониална милиция, син на планетарния координатор.

Сер — уважително обръщение към по-старши земянит от двата пола.

Силви — женско неошимпанзе със „зелена карта“.

Синтиани — един от малкото галактически видове, открито приятелски към Земята.

Соро — стара галактическа раса патрон, враждебна към Земята.

„Стрийкър“ — междузвезден кораб с екипаж от делфини, извършил важно откритие в срещуположния на Гарт край на галактиката. Това откритие е причина за настоящата криза.

Сюзерен — всеки от тримата командири на нашественическия губруански корпус. Командирите отговарят за един от трите ресора: Благопристойност, Бюрокрация и Армия. Тримата заедно определят цялостната политика. Сюзеренът е и кандидат за трона на Губру и за пълна сексуалност.

Танду — галактическа раса, враждебна на Земята.

Тенанин — една от фанатичните галактически раси, участващи в настоящата криза. Без чувство за хумор, но прочута с чувството си за чест.

Тимбрими — галактяни, известни с адаптивността си и хапливото си чувство за хумор. Приятели и съюзници на Земята.

Турсиопс амикус — видовото име на ъплифтираните неоделфини.

Ютакалтинг — тимбримски посланик на колониалната планета Гарт.

Фибен Болгър — неошимпанзе еколог, лейтенант в колониалната милиция.

Шен — английски термин за мъжко неошимпанзе.

Шим — английски термин за представител на подчинената раса на неошимпанзетата (мъжки или женски).

Човек — английски термин за човешко същество (мъжко и женско).

Ъплифт — древен процес, чрез който по-стари галактически раси приобщават нови видове към галактическата култура посредством селекция и генно инженерство. Така получените раси клиенти служат на своя патрон за определен период като отплата за възникването си. Статутът на галактическа раса отчасти е определен от генеалогията на патроните и от списъка на техните клиенти, ъплифтираните раси.

ТИМБРИМСКИ ДУМИ И ГЛИФОВЕ

кениране — сетивни глифове и вълни на съпреживяване.

киниулун — глиф на признание за това, „което правят момчетата“.

кухунагара — глиф на отложена неяснота.

к'ху-нон — тимбримска дума за вълконите, които нямат патрон.

к'ху-нон кран — армия от вълкони.

ла'тстуун — интимност на двойки.

лурунану — глиф на проникване за примамване на друг, който да стане подозрителен.

л'ют'цака — глиф, изразяващ презрение към вселената.

нахакиери — висока степен на съпреживяване, при която тимбримите понякога могат да усещат любимите си.

нутурунау — глиф, който помага за отлагане на гийровата реакция.

паланк — свиване на рамене.

рититийс — глиф на състрадание към деца.

сиртуну — въздишка на разочарование.

сюлфф-куонн — очакване на отвратителен номер.

сюлфф'та — радост от решаване на загадка.

тийв'нус — безплодност на общуването.

тотануу — оттегляне от действителността поради страх.

гийрова трансформация — прилив на хормони и ензими, който позволява на тимбримите бързо да променят физиологията си.

ту'флук — неоценена шега.

тутсунуканн — глиф на ужасно очакване.

усунлтлан — защитна мрежа по време на близък контакт.

форнел — глиф на неувереност.

фсу'устурату — глиф на съчувствена веселост.

цунур'тцун — глиф, отбелязващ колко много неща за преживяване са останали.

ш'ха'куон — огледало, което показва на други как изглеждат отвътре.

ш'устру'туун — момиченце, получаващо от родителя си всичко, което поиска.

ПРЕЛЮДИЯ

„Колко странно, че на такъв малък свят му се е паднало да означава толкова много.“

Трафикът ревеше сред кулите на Главния град, но нито звук не проникваше в официалния паланкин. Бюрократът от министерството на Цените и Предпазливостта се беше съсредоточил върху холоса на малка планета. Пред очите му се появяваха сини морета и искрящи като скъпоценни камъни острови, отразяващи блясъка на звезда, която не се виждаше.

„Ако бях един от боговете, за които се разказва във вълконските легенди...“ Перата му настръхнаха. Само да протегне нокти и да сграбчи...

Но не. Беше прекарал прекалено много време в проучване на врага. Безумните земни концепции заразяваха ума му.

Двамата помощници внимателно почистваха с клюнове перата му и блестящата торква^[1]. Не им обръщаше внимание. Въздушни коли и летящи лодки свиваха встрани, уличните платна се опразваха пред ярките предупредителни светлини на официалния автомобил. Това отношение обикновено се оказваше единствено на кралски особи. Тежкият клюн на бюрократа се сведе към холоса.

„Гарт. Толкова пъти жертва.“

Очертанията на кафяви континенти и плитки сини морета лежах отчасти скрити под буреносни облаци, измамно бели и нежни за окото, като перушина на губруанец. Покрай една-единствена верига от острови — и в една-единствена точка на ръба на най-големия континент — блестяха светлините на няколко малки градчета. Цялата останала част на планетата изглеждаше необитаема.

Колоните кодови символи казваха мрачната истина. Гарт беше бедна планета. Защо иначе щяха да дадат колонията под наем на вълконите и техните подчинени раси? Мястото беше отписано от Галактическите институти още отдавна.

„А сега ти, нещастен малък свят, си избран за мястото, където да се проведе война.“

За упражнение бюрократът от министерството на Цените и Предпазливостта мислеше на английски — грубия, неутвърден език на земните същества. Повечето губруанци смятаха изучаването на чуждоземни неща за нездраво забавление, но сега хобито на бюрократа като че ли най-сетне щеше да му бъде от полза.

„Най-сетне. Днес.“

Паланкинът стигна до гигантска сграда от опалесцентен камък. Конклайната арена, седалище на правителството на цялата раса и на всички кланове на губру.

Нервни тръпки преминаха от гребена на бюрократа чак до закърнелите му пера.

„Гарт е най-беззащитният земен преден пост... и най-лесно можем да го вземем в залог. Точно затова военните припират за тази операция, въпреки че сериозно ни притискат навсякъде другаде в космоса. Така ще нанесем тежък удар на вълконите и ще можем да ги принудим да ни дадат онова, което поискаме.“

Веднага след въоръжените сили с плана се беше съгласило свещеничеството. Пазителите на Благопристойността бяха повелили, че нашествието може да бъде предприето без никаква загуба на чест.

Обаче Гражданската служба — третият крак на Върховното командване — не беше съгласна. И единоподушието беше нарушено. Началниците на бюрократа в министерството на Цените и Предпазливостта се бяха противопоставили. Планът бил прекалено рискован и прекалено скъп.

Огромната Конклавна арена закри половината небе. Паланкинът се вмъкна в един пещероподобен отвор. Гравитационните двигатели замлъкнаха и покривът се вдигна. Очакваше го тълпа в бяла перушина — възрастни безполови губруанци.

„Те знаят — помисли си бюрократът, като ги гледаше с дясното си око. — Те знаят, че вече не съм един от тях.“

С другото си око хвърли последен поглед на обвитото в бяло синьо кълбо. Гарт.

„Скоро — помисли си на английски бюрократът. — Ще се срещнем скоро.“

Конклавната арена бе истинска палитра. Какви цветове! Навсякъде искряха пера в кралските багри — пурпурно, кехлибарено и отровно синьо.

Двама четирикрази квакуанци слуги отвориха церемониалния портал и бюрократът от министерството на Цените и Предпазливостта спря и благоговейно изцвърча. Стотици пръти за кацане обточваха терасираните стени. Бяха изработени от скъпо дърво, внесено от стотици светове. И навсякъде в кралско великолепие стояха Господарите на Курника на губруанската раса.

Бюрократът беше дълбоко развълнуван. Никога не бе виждал толкова много царици и князе едновременно!

Един чуждоземец трудно би различил бюрократа от неговите господари. Всички бяха високи, стройни потомци на нелетящи птици. Единствено удивително обогрената перушина на Господарите на Курника ги отличаваше от мнозинството. По-съществените разлики обаче се криеха под повърхността. В края на краищата те бяха царици и князе, притежаваха пол и доказано право да заповядват.

Стоящите наблизко Господари на Курника обърнаха острите си клюнове настрани, за да погледнат с едно око бюрократа, който припряно изпълни бърз, ситнещ танц на ритуално самоунижение.

Още двама губруанци с бяла перушина влязоха на арената и се присъединиха към бюрократа на централната платформа. Тримата заедно заеха ниски пръти с лице към събраните Господари на Курника.

Този отдясно беше обвит в сребриста роба и на тънката си бяла шия носеше раираната торква на жречеството.

Кандидатът отляво носеше на пояса си оръжието и стоманените предпазители за нокти на офицер. Върхчетата на перата на гребена му бяха боядисани, за да отбележат ранга му на подполковник.

Двамата белопери губруанци не се обърнаха, за да поздравят бюрократа. Нито пък той показва по някакъв начин, че ги познава. И въпреки това почувства трепет. „Трима сме!“

Председателката на Конклава — стара царица, чиято някога огнена перушина сега беше избледняла в размито бледорозово — разроши пера, отвори човката си и изцвърча за внимание.

— Дзуун...

— От незапомнени векове — изцвърча председателката на стандартен галактически три, — още отпреди нашата слава, още отпреди да станем раса патрон, дори още отпреди да овладеем Ъплифта, нашият път беше да се стремим към равновесие.

— Когато нашите предци все още са били безмозъчни животни, още преди нашите гууксуйски патрони да ни открият и да ни ъплифтират, дори преди да се научим да говорим или да използваме оръдия, ние вече сме били усвоили тази мъдрост, този начин на взимане на решения, този начин на стигане до съгласие, този начин на правене на любов...

— Дзуун... — отекнаха събралите се.

— Макар и полуживотни, нашите предци все пак са знаели, че ние трябва... трябва да изберем... трябва да изберем трима.

*Един да ловува и да удря без смущение,
за слава и земя!*

*Един да се стреми към праведното поведение,
за благопристойност и чистота!*

*Един за надвиснала опасност да носи
предупреждение,
за сигурността на нашите яйца!*

Бюрократът усещаше, че и другите двама кандидати са напрегнати като него. Нямахше по-велика чест от това да си избран.

— По този начин ние постигаме равновесие. По този начин ние се стремим към съгласие. По този начин ние решаваме конфликтите.

— Дзуун! — съгласиха се цариците и князете.

Бяха необходими много преговори за избирането на всеки от кандидатите: един от армията, един от свещеническите ордени и един от Гражданската служба. Ако всичко вървеше както трябва, от предстоящото сменяне на перушината щяха да се появят двама нови князе и една нова царица. И наред с жизненоважната за расата нова серия яйца щеше също да се очертае нова политика, произлизаща от сливането на техните възгледи.

Така се предполагаше, че ще завърши това. Началото обаче беше съвсем друг въпрос. Предопределени накрая да станат любовници,

тримата още от самото начало щяха да бъдат и съперници. Противници.

Защото можеше да има само една царица.

— Ние пращаме тези трима на жизненоважна мисия. Мисия на завоевание. Мисия на принуда. Пращаме ги също да търсят единство... да търсят съгласие... да търсят единоподушие, за да ни обединят в тези тежки времена.

— Дзуун!

Квакуанци сервитьори поднесоха блестящи бокали на всеки от кандидатите. Бюрократът от министерството на Цените и Предпазливостта взе своята чаша и отпи. Почувства как течността потича в гърлото му като златен огън.

„Първото вкушване на Кралската напитка...“

Както очакваше, вкусът ѝ не приличаше на нищо, което си бе представял. Бялата перушина на тримата кандидати като че ли вече проблясваше с искрящо обещание за бъдещи цветове.

„Ние ще се сражаваме заедно и накрая един от нас ще смени перушината си с кехлибарена. Друг ще се обагри в синьо.“

А трети, очевидно най-силният, този с най-добрата политика, щеше да спечели най-голямата награда.

„Награда, предопределена да се падне на мен.“ Защото се твърдеше, че всичко се урежда предварително. Предпазливостта трябваше да спечели бъдещото единоподушие. Внимателният анализ беше доказал, че алтернативите ще са непоносими.

— Тръгнете — изпя председателката на Конклава. — Вие, тримата нови Сюзерени на нашата раса и клан, тръгнете и извоювайте победа. Тръгнете и смирете вълконските еретици.

— Дзуун! — извика събранието.

Ключът на председателката се сведе към гърдите ѝ, сякаш изведнъж се беше уморила. Новият сюзерен на Цените и Предпазливостта едва чу последните ѝ тихи думи:

— Тръгнете и направете всичко възможно, за да ни спасите...

[1] Шийни пера; гердан; огърлица. — Б.пр. ↑

ПЪРВА ЧАСТ

НАШЕСТВИЕТО

Нека ни възвисят, нека изправят сведените ни рамене. Тогава над главите им ще погледнем към обещаните земи, от които сме дошли и където вярваме, че ще идем.

У. Б. Йейтс

1. ФИБЕН

Сънливият космодрум в Порт Хеления никога не беше виждал толкова оживен трафик — поне откакто Фибен Болгър живееше тук. Платото, надвиснало над Аспинал Бей, отекваше от ръмженето на двигатели.

Шумът и смърдящият прах плашеха. За онези, които стояха на асфалта, беше още по-лошо, а най-зле бе за принудените да присъстват тук против волята си.

Фибен определено би предпочел да е навсякъде другаде, най-добре в някоя кръчма. Но не можеше.

Затова цинично наблюдаваше бъркотията. „Ние сме потъващ кораб — помисли си той. — И всички плъхове се спасяват.“

Всичко, което можеше да лети в космоса, напускаше Гарт с непристойна припряност. Скоро космодрумът щеше да опустее.

„Докато не пристигне врагът... който и да се окаже той.“

— Псст, Фибен. Стига си шавал!

Фибен въздъхна. Саймън Левин беше прав. Церемонията в чест на заминаващите сановници почти свършваше и той като член на Планетарната почетна стража не трябваше да се отпуска.

Фибен се зачуди дали командването вече е решило кой кораб ще управлява той. Навярно щяха да оставят полуобучените пилоти от Колониалната милиция да теглят жребий, за да определят на кого ще се падне най-грохналата от старите бойни машини, наскоро закупени на безценица от някакъв пътуващ ксатински вехтошар.

С лявата си ръка Фибен разтегна коравата яка на униформата си и почеса гъстите косми под ключицата си. „Стар не означава непременно лош — сам си напомни той. — Влез в битката с хилядогодишна бъчва и поне ще знаеш, че може да поема удари.“

Повечето от тези разбити разузнавателни кораби бяха участвали в сражения сред звездите още преди човешките същества изобщо да чуят за галактическата цивилизация... преди дори да са започнали да

си играят с барутни ракети, опърлящи пръстите им и стряскащи птиците на родния свят Земя.

Тази мисъл накара Фибен да се поусмихне. Не беше особено почтително да мислиш така за своята раса патрон. Но пък и човеците не бяха допринесли чак толкова за народа му, та да ги почита.

„Леле, колко сърби този маймунски костюм! Голите човеци може и да ги понасят, но ние, косматите, просто не сме устроени да носим толкова много дрехи!“

Поне церемонията в чест на заминаващия си синтиански консул приближаваше края си. Суойо Шочухун — надута топка от кожа и мустаци — привършваше прощалната си реч към наемателите на планетата Гарт, към човеците и шимите, които изоставяше на съдбата им. Фибен пак се почеса по брадичката. Искаше му се тази бърбровка просто да се качи на кораба си и да се разкара оттук, щом толкова бърза да си тръгне.

— Изпъни се, Фибен! — сръга го в ребрата Саймън. — Нейна светлост гледа насам!

И наистина, застаналата сред сановниците Меган Онийгъл, сивокосата планетарна координаторка, сви устни и леко поклати глава.

Синът на Меган, Робърт, беше колега на Фибен в малкия университет на Гарт. Фибен вдигна вежди, сякаш за да ѝ каже, че не е молил да го включват в тази съмнително почетна стража.

От двете страни на координатор Онийгъл стояха другите сановници, дошли да присъстват на заминаването на Суойо Шочухун. Отляво беше Коулт, тромавият тенанински посланик, целият в козина, бляскав в прекрасната си пелерина, с щръкнал гребен. Процепите на шията му се отваряха и затваряха в такт с дишането му.

Отдясно на Меган стоеше много по-хуманоидна фигура, стройна, с дълги крайници, леко прегърбена, безразлична.

„Ютакалтинг е развеселен от нещо — помисли си Фибен. — Е, това не е новост.“

Разбира се, посланик Ютакалтинг смяташе всичко за смешно. С позата си, с леко развяващите се пипалца, които се издигаха над малките му уши, и с блясъка на златистите си раздалечени очи бледият тимбримски пратеник като че ли казваше онова, което не можеше да се изрече на глас — нещо достатъчно кратко и достатъчно обидно за заминаващата си синтианска дипломатка.

Суойо Шочухун приглади мустаците си и пристъпи да се сбогува с колегите си. За кой ли път Фибен се учуди колко прилича на голяма, топчеста миеша се мечка, облечена като едновременно придворен.

Тенанинът Коулт наду гребена си и се поклони. Заговори на галактически шест. Фибен знаеше, че и двамата не съжаляват за раздялата.

В цялата работа имаше нещо иронично. Предпазливите синтиани бяха сред малцината „съюзници“ на Земята в политическото и военно тресавище на Петте галактики. Но в същото време те бяха капризно егоцентрични и прословути страхливци. Заминаването на Суойо гарантираше, че на помощ на Гарт няма да се притекат армади от дебели, покрити с козина войни.

„По същия начин, по който няма да има помощ нито от Земята, нито от Тимбрим — самите те в момента си имат достатъчно собствени проблеми.“

Фибен знаеше галшест достатъчно добре, за да разбере част от онова, което едрият тенанин каза на Суойо. Очевидно Коулт не се отнасяше с особено уважение към посланици, които бягат от поста си.

„Типично за тенанините“ — помисли Фибен. Сънародниците на Коулт може и да бяха фанатици и официални врагове на Земята, но въпреки това бяха известни с куража си и силното си чувство за чест.

„Да, човек не може да избира нито приятелите, нито враговете си.“

Суойо застана пред Меган Онийгъл. Поклонът на синтианката не беше толкова дълбок, колкото към Коулт — в края на краищата хората се нареждаха съвсем назад сред расите патрони в галактиката.

Меган върна поклона.

— Съжалявам, че заминавате — каза тя на Суойо на галшест със силен акцент. — Моля ви, предайте на вашия народ нашата благодарност за добрите му пожелания.

Отговорът на Суойо беше пълен с баналности.

Въдете търпеливи, увещаваеше координаторката тя. В момента Петте галактики са в смут. Фанатичите сред великите сили предизвикват неприятности, защото мислят, че Хилядолетието, краят на една велика епоха, приближава. Те ще действат първи. Следователно умерените и галактическите институции трябва да правят ходовете си

безпристрастно. Но и те ще действат, уверяваше тя. Когато му дойде времето. Малкият Гарт няма да бъде забравен.

„Естествено — саркастично си помисли Фибен. — Ами да, до помощта може би остават не повече от век-два!“

Накрая Суойо застана пред най-старшия член на дипломатическия корпус, приятеля на човеците Ютакалтинг, консула-посланик на тимбримите.

Високият извънземен носеше свободна черна роба, която подчертаваше бледата му кожа. Устата му беше малка, тъмните му очи — неземно раздалечени. Въпреки това хуманоидното впечатление беше доста силно. На Фибен винаги му се беше струвало, че представителят на най-големия съюзник на Земята постоянно е на ръба да се засмее на някаква шега. Ютакалтинг — черепът му бе покрит с мека кафява козина, покрай който се развяваха изящни пипалца — беше единственото същество на това плато, което изглеждаше недокоснато от напрежението на деня. Ироничната му усмивка просто повдигаше духа.

Очевидно Суойо най-накрая завърши, защото се обърна и се качи по рампата към очакващия я кораб. С рязка команда полковник Мейвън накара стражата да застане мирно.

И в този момент избухна смрадобомбата.

Синтианската посланичка, сбърчила нос от отвращение и сгърчила мустаци от срам, бегом влизе в кораба си, изоставила всякакво достойнство. Вратата с трясък се затвори.

Всички се раздвижиха. Участниците в Почетната стража ядосано замърмориха. Единствено флегматичният, тенанински посланик изглеждаше незасегнат. Всъщност Коулт като че ли беше смутен от това необичайно земно поведение.

Смрадобомба. Нечия представа за мръсен номер.

„И ми се струва, че зная чия.“ — каза си Фибен и хвърли поглед към Ютакалтинг. Спомни си как стройният тимбримски посланик се беше усмихнал, когато Суойо, малката надута синтианка, започна последната си реч. Да, Фибен с готовност би се заклел върху книгата на Дарвин, че именно в онзи момент, короната от сребристи пипалца на Ютакалтинг се беше вдигнала и посланикът се бе усмихнал в сладостно очакване.

Фибен поклати глава. Въпреки прословутата си психическа сетивност никой тимбрим не би могъл да предизвика подобен инцидент само със силата на волята си.

Не и ако всичко не е било предварително уредено, естествено.

Синтианският кораб издигна носа си, плъзна се по полето на безопасно разстояние, после със силен вой се понесе към облаците.

По команда на полковник Мейвън Почетната стража застана мирно за последен път. Планетарният координатор и двамата посланици минаха на церемониален преглед.

Можеше и да е плод на въображението му, но Фибен беше сигурен, че за миг Ютакалтинг се позабави точно пред него. Бе уверен, че едното от големите, заобиколени със сребристо очи, погледна право към него.

А другото му намигна.

Фибен въздъхна и си помисли: „Много смешно! Всички можем да се превърнем в пушечно месо само след седмица, а ти си правиш шегички.“

Надяваше се, че тимбримският пратеник ще долови сарказма в ума му.

2. АТАКЛЕНА

Пипалцата около главата ѝ се раздвижиха от раздразнение.

Един от човеците, чакащи за аудиенция при Планетарния координатор, озадачено се огледа и се отдалечи от Атаклена, без напълно да съзнава защо се е разтревожил така внезапно. Може би беше естествен, макар и примитивен емпат. Някои мъже и жени бяха способни да кенират тимбримски глифове, макар че малцина бяха обучени да различават нещо повече от смътни емоции.

В другия край на чакалнята, застанал сред малка група човеци, баща ѝ внезапно вдигна глава. Собствената му корона остана спокойна и неподвижна, но Ютакалтинг килна глава и се пообърна да я погледне с едновременно насмешливо и леко развеселено изражение.

Това обаче не премахна яда ѝ. В тази тълпа от земянити ѝ беше трудно да се успокои. „Карикатури“ — презрително си помисли Атаклена, макар отлично да разбираше, че това е едновременно неучтиво и несправедливо. Разбира се, земянитите не можеха да бъдат други — едно от най-странните племена на галактическата сцена от еони. Но това не означаваше, че тя трябва да ги харесва!

Видя, че баща ѝ се смее на нещо, казано от един от земните офицери, и се зачуди как ли го прави. Как го понася така добре?

„Никога няма да усвоя тези спокойни, уверени маниери. Никога няма да мога да го накарам да се гордее с мен.“

Искаше ѝ се Ютакалтинг да привърши със земянитите, за да могат да поговорят. След няколко минути Робърт Онийгъл щеше да пристигне и да я вземе, а тя искаше да се опита още веднъж да убеди баща си да не я отправя с младия човек.

„Мога да бъда от полза. Зная, че мога! Не трябва да ме отправя в планините като някое дете!“

Тя бързо се стегна, преди над главата ѝ да се оформи някой нов гневен глиф, и пристъпи към двама офицери човеци, които стояха наблизо, увлечени в сериозен разговор. Говореха на английски — най-често използвания земен език.

— Виж — каза първият. — Всичко, което в действителност знаем, е, че земен изследователски кораб се е натъкнал на нещо странно и напълно неочаквано в един от древните звездни купове в края на галактиката.

— Но на какво? — попита другият. — Какво са открили? Ти се занимаваш с извънземните изследвания, Алис. Имаш ли някаква представа какво толкова са намерили делфините, че да предизвика такова вълнение?

Женският земянит сви рамене.

— Не зная. Но дори само намеците в първия излъчен доклад на „Стрийкър“ накараха най-фанатичните кланове в Петте галактики да започнат да се бият помежду си с такова ожесточение, каквото не е било виждано от мегагодини. Според последните съобщения някои от схватките били адски жестоки. Сам видях колко уплашена изглеждаше преди седмица онази синтианка.

— Нещо голямо е — каза мъжът тихо. — Много голямо.

Атаклена се отдалечи, щом усети, че хората започват да я забелязват. Още от пристигането си на Гарт беше променяла нормалната форма на тялото, фигурата и чертите си, за да заприлича повече на човешко момиче. И все пак резултатите от подобни манипулации си имаха граници, дори и при използването на тимбримските методи за телесна скулптура. Не беше възможно наистина да скрие коя е. Ако беше останала, хората неизбежно щяха да я попитат за тимбримското мнение по текущата криза, а тя мразеше да признава пред земяните, че всъщност не знае повече от тях.

В ситуацията имаше горчива ирония. Земяните раси за пореден път бяха в центъра на вниманието, както и през цялото време след прочутата афера „Съндайвър“ отпреди два века. Този път междузвездната криза беше разпалена от първия кораб, командван от неоделфини.

Втората подчинена раса на човечеството не беше на повече от два века — по-млада дори от неошимпанзетата. Дали китообразните космически пътешественици изобщо бяха в състояние да оправят кашата, която, без да искат, бяха забъркали, бе под въпрос. Но отзвуките вече бяха стигнали до Централната галактика, чак до изолирани колониални светове като Гарт.

— Атаклена, добре ли си?

Баща ѝ бе дошъл до нея и гледаше с добродушна загриженост.

— Не, татко. Не искам да заминавам за планината с Робърт Онийгъл.

Ютакалтинг се намръщи.

— Мислех си, че сте приятели с Робърт.

Ноздрите на Атаклена се разшириха от яд. Защо Ютакалтинг нарочно не искаше да я разбере? Той със сигурност знаеше, че синът на планетарния координатор не е неприятен спътник. Робърт ѝ беше най-близък от младите човеци в Порт Хеления.

— Настоявам да промениш решението си отчасти заради Робърт — каза тя на баща си. — Той се срамува от това, че му е наредено да играе ролята на моя „бавачка“, както се изразяват те, докато всичките му приятели и колеги са в милицията и се готвят за война. И аз определено не мога да го обвинявам, че се възмущава.

Ютакалтинг извади от ръкава си малка позлатена кутийка със сребърна закопчалка и каза:

— Майка ти Матиклуана искаше да имаш това, когато станеш готова да се обявиш за възрастна. Макар още да не сме говорили за дата, смятам, че сега е моментът да я получиш.

Атаклена премига, внезапно загубила се във вихъра на объркани емоции. Колко често беше копняла да разбере какво ѝ е оставила в наследство покойната ѝ майка! И все пак точно сега не ѝ се искаше да вземе малкия медальон.

Ютакалтинг не би направил това, ако смяташе, че има вероятност да се видят отново.

— Имаш намерение да останеш тук ли? — попита разтревожено тя.

Ютакалтинг сви рамене — човешки жест на моментно безразличие.

— Враговете на човеците са и мои, дъще. Земяните са смели, но в края на краищата са само вълкони. Ще им трябва моята помощ.

Излязоха от сградата на Министерството под лъчите на ясното пролетно слънце и Ютакалтинг придружи Атаклена до тротоара, където беше раницата ѝ.

— Ето го Робърт, точно навреме — рече Ютакалтинг. — Майка му твърди, че не бил точен. Но аз не знам някога да е закъснявал за нещо важно.

По дългата, настлана с чакъл улица приближаваше очукана въздушна кола. Ютакалтинг отново се обърна към дъщеря си.

— Опитай се да прекараш добре в планината Мулун. Виждам съм я и мисля, че е много красива. Погледни на това като на една възможност, Атаклена.

— Добре, татко. Ще прекарам времето в усъвършенстване на английския и на вълконските емоционални модели.

— И дръж очите си отворени за следи от легендарните гартляни.

Атаклена се намръщи. Интересът на баща ѝ към чудатите вълконски народни приказки напоследък започваше да ѝ прилича на зацикляне. И все пак човек никога не можеше да каже дали Ютакалтинг е сериозен, или просто пуска сложни за разбиране шеги.

— Ще гледам за следи, въпреки че тези същества определено са митични.

Ютакалтинг се усмихна.

— Трябва да вървя. Обичта ми ще пътува с теб. Тя ще бъде кръжаща птица — той махна с ръце, — точно над рамото ти.

Пипалцата му за миг докоснаха нейните и после той се обърна, за да се присъедини към разтревожените колонисти. Атаклена остана на тротоара, зачудена защо на раздяла Ютакалтинг беше използвал такава странна човешка метафора.

„Как обичта може да е птица?“

Понякога Ютакалтинг беше толкова странен, че плашеше дори нея.

3. ГАЛАКТЯНИТЕ

Сюзеренът на Благопристойността разпери пера, за да разкрие искрящия блясък, който вещаеше царственост, в корените на все още бялото си оперение, гордо подскочи върху пръта за изказване и изцвърча за внимание.

До битката оставаше още време и сюзеренът на Благопристойността все още можеше да прекъсва работата на екипажа на флагманския кораб.

От другата страна на мостика Сюзеренът на Лъча и Нокътя вдигна поглед от командния си прът. Адмиралът също имаше блестящото господарско оперение, но не можеше да става и дума да се намесва, когато трябваше да се прави религиозно изказване. Така че незабавно прекъсна потока от заповеди, които цвъртеше на подчинените си, и застана в поза на съсредоточена почит.

Врявата на губруанските инженери и космонавти из целия мостик се превърна в тих шепот. Четирикраките им квакуански клиенти също прекратиха гукането си и се заслушаха.

Сюзеренът на Благопристойността още чакаше. Нямаше да е подходящо да започне, докато не присъстваха и Тримата.

Един от отворите се разшири. Влезе последният от господарите на експедицията, третият член на триархията. Както се полагаше, Сюзеренът на Цените и Предпазливостта носеше черна торква на подозрение и съмнение. Той влезе и намери удобен прът, последван от свитата си от счетоводители и бюрократи.

Напрежението между Тримата вече беше започнало и щеше да расте през предстоящите седмици и месеци до деня, когато най-сетне щеше да се постигне съгласие — когато се слееха и се появеше нова царица.

Това беше вълнуващо, сексуално и ободряващо. Никой от тях не знаеше какъв ще е краят. Лъчът и Нокътят започваше с преднина, разбира се, защото тази експедиция щеше да започне с битка. Но това господство нямаше да трае дълго.

Сегашният миг например очевидно принадлежеше на жречеството.

Всички клюнове се обърнаха, когато Сюзеренът на Благопристойността вдигна и сгъна първо единия, а после и другия си крак, и се приготви да започне. Скоро от събралите се птицеподобни се надигна тих напев.

— Дзуун.

— Ние се отправяме на мисия, свята мисия — напевно каза Сюзеренът.

— Дзуун...

— И като се отправяме на тази мисия, ние трябва да упорстваме.

— Дзуун...

— Да упорстваме, за да постигнем четири велики задачи.

— Дзуун...

— Задачи, сред които са Победата за славата на нашия Клан.

— Дзуун...

— Победата и Принудата, за да се доберем до Тайната, Тайната, която животните земянити здраво стискат в ноктите си.

— Дзуун...

— Победата, Принудата и Успехът ще спечелят почит и Господство.

— Дзуун...

4. РОБЪРТ

Слънчевите лъчи намираха процеци в покрива на гората и обагряха в блестящи краски сумрачната пътека. Яростните зимни вихри бяха отслабнали преди няколко седмици, но вцепеняващият вятър все още напомняше за онези дни и разнасяше влагата от дъжда, валял през нощта. Отвсякъде капеше.

В планината, надвиснала над долината Сайнд, беше тихо, дори прекалено тихо. За един емпат не беше необходимо много време да разбере, че това е тъжно място. Меланхоличен свят.

Именно тази тъга беше довела тук земяните. Историята още не бе написала последната си глава на Гарт, но планетата вече беше в списъка на умиращите светове.

— Нали знаеш, че лианите могат да се дресират? — попита Робърт Онийгъл.

Намръщеното лице на Атаклена изглеждаше почти човешко, въпреки прекалено раздалечените ѝ овални очи и неземния, изпъстрен със златисти точки зелен цвят на огромните ѝ ириси. Леко извитата ѝ изящна челюст и ъгловатите ѝ вежди правеха изражението ѝ малко иронично.

— Робърт, сигурно не искаш да кажеш, че са предразумна форма на живот, нали? Разбира се, има някои автотрофични, софонтни раси, но тази растителност не показва необходимите признаци. Във всеки случай... — Атаклена се съсредоточи и се намръщи още повече. Пипалцата над ушите ѝ потрепваха като опипващи сребристи нишки. — Във всеки случай не усещам от тях никакви емоционални излъчвания.

Робърт се усмихна.

— Не, разбира се. Нямах предвид, че притежават потенциал за ъплифт или дори нервна система. Те просто са горски растения. Но в тях наистина се крие тайна. Ела, ще ти покажа.

Атаклена кимна — още един човешки жест, който можеше и да е естествено тимбримски, и се изправи с гъвкаво, грациозно движение.

Това, че тимбримите бяха млекопитаещи, си личеше по очертанието на горните ѝ гърди, предизвикателно очебийни, макар и скрити под финия ѝ ловен костюм. От училище Робърт знаеше, че Атаклена има още два чифта, а също и нещо като двуутробна торбичка. Но сега те не се виждаха. В момента момичето имаше по-скоро човешки, отколкото извънземен вид.

— Добре, Робърт. Обещах на баща си, че ще извлека максималното от това принудително изгнание. Покажи ми чудесата на тази планета.

Робърт се зачуди какво ли си мисли момичето. Възможно ли беше да знае колко много го бе очаровала, откакто бяха напуснали Порт Хеления? Надяваше се да не е така. Чувствата му бяха такива, че не бе сигурен дали изобщо желае да си ги признае.

Пълзящите растения бяха гъсто преплетени фиброзни нишки с възлести изпъкналости приблизително на всеки половин метър. Събираха се от най-различни посоки над тясното открито пространство в гората. Робърт отмести една от многоцветните плетеници и показва на Атаклена, че всички завършват в малко вирче с кехлибарен оттенък.

После ѝ обясни.

— Тези езерца се откриват из целия континент и всяко от тях е свързано с другите посредством тази огромна мрежа от лиани. Те играят жизненоважна роля в екосистемата на дъждовната гора. До вирчетата, в които лианите вършат работата си, не растат никакви други храсти.

— А защо вирчето е оцветено така? Да не би във водата да има някакви други съставки?

— Да, точно така. Ако разполагахме със средства за анализ, бих могъл да те водя от езерце на езерце и да ти покажа, че във всяко се наблюдава леко свръхналичие на определен елемент или химическо вещество. Като че ли лианите оформят мрежа между гигантските дървета и пренасят от дадена област хранителни вещества, налични в големи количества, в други райони, където те липсват.

— Търговско споразумение! — Гребенът на Атаклена разцъфна в едно от малкото чисто тимбримски изражения които Робърт беше сигурен, че разбира. За пръв път, откакто бяха напуснали заедно града, я виждаше толкова очевидно развълнувана.

Зачуди се дали в момента момичето не работи върху „глиф на съпреживяване“ — онази чудата форма на изкуство, която някои човеци се кълнях, че усещат, и даже че се били научили да я разбират по малко. Робърт знаеше, че в процеса някак си участват мъхнатите пипалца на тимбримската корона. Веднъж, докато придружаваше майка си на дипломатически прием, той беше забелязал нещо, което трябваше да е глиф — носещ се, както изглеждаше, над гребена на тимбримския посланик Ютакалтинг.

Това бе странно, бързо отминаващо усещане — сякаш беше зърнал нещо, доловимо единствено с крайчеца на окото и скриващо се всеки път, когато се опитваше да фокусира погледа си върху него. Оттогава се чудеше дали изобщо е имало нещо, или всичко е плод на въображението му.

— Връзката, разбира се, е симбиотична — рече Атаклена. Робърт премига. Тя говореше за лианите, естествено.

— Аха, права си. Лианите поемат хранителни вещества от огромните дървета и в замяна пренасят такива, каквито корените на дърветата не могат да извлекат от бедната почва. Освен това прочистват токсините и ги отвеждат на голямо разстояние. Вирчетата като това служат за банки, в които лианите се събират, за да складираат и разменят важни химични вещества.

— Невероятно! Това наподобява егоистичния търговски модел на разумните същества. И предполагам, че е логично и растенията да прилагат този метод, поне някъде. Мисля, че кантенците може да са започнали така, преди линтенските градинари да ги ъплифтират и да ги присъединят към пътуващите сред звездите.

Тя вдигна поглед към Робърт.

— Каталогизиран ли е този феномен? Предполагаше се, че з'тангите са проучили Гарт от името на Галактическите институти преди планетата да бъде предадена на вас, човеците. Изненадана съм, че изобщо не съм чувала за подобно нещо.

Робърт се поусмихна.

— Естествено в з'тангският доклад до Великата библиотека се споменава за това свойство за химичен трансфер на лианите. Част от трагедията на Гарт се състоеше в това, че мрежата като че ли беше на ръба на пълния колапс преди Земята да наеме планетата. И ако това наистина се случи, половината континент ще се превърне в пустиня.

Но з'тангите са пропуснали нещо извънредно важно. Те като че ли изобщо не са забелязали, че лианите много бавно се движат из гората и търсят нови минерали за дърветата приемници. Гората, като активна търговска общност, се адаптира. Тя се променя. Съществува действителна надежда, с подходящо подбутване тук-там, мрежата да се превърне в основа за възстановяването на планетната екосистема. В такъв случай можем да успеем да извлечем и нелоша печалба, като продадем метода на различни страни.

Беше очаквал да ѝ стане приятно, но Атаклена пусна коренчетата да паднат в кехлибарената вода и каза хладно:

— Сякаш се гордееш с това, че си хванал една толкова внимателна и разумна по-стара раса като з'тангите в грешка, Робърт.

— Я почакай малко. Аз...

— Кажи ми, да не би вие, човеците, да възнамерявате да скриете тази информация и да се наслаждавате на интелигентността си всеки път, когато раздавате части от нея? Или пък ще се перчите с нея и ще разгласявате нашир и надлъж онова, което всяка разумна раса вече знае — че Великата библиотека не е и никога не е била свършена?

Робърт трепна. Стереотипният тимбрим, както си го представяха повечето земянити, беше адаптивен, разумен и често закачлив. Но в момента думите на Атаклена звучаха по-скоро като на някоя раздразнителна, упорита млада жена.

Наистина някои земянити отиваха прекалено далеч в критиката си към галактянската цивилизация. Като първата известна „вълконска“ раса за над петдесет мегагодини, човеците понякога се хвалеха прекалено шумно, че са единственият жив днес вид, започнал да пътува в космоса без чужда помощ. Защо трябваше да приемат за аксиома всичко, което можеше да се намери във Великата Библиотека на Петте галактики? Земните популярни медии имаха склонност да насърчават пренебрежителното отношение към извънземните, които обикновено търсеха там нещата, вместо да ги откриват сами.

За насърчаването на тази позиция си имаше причина. Според земните психолози алтернативата би била катастрофален за расата комплекс за малоценност. Гордостта беше жизненоважна за единствения „изостанал“ клан в известната вселена. Тя стоеше между човечеството и отчаянието.

За съжаление, тази позиция отчуждаваше някои видове, които иначе биха могли да се държат приятелски към човечеството.

Но пък от тази гледна точка, беше ли народът на Атаклена чак толкова невинен? Тимбримите също бяха прочути с откриването на вратички в традицията и с това, че са недоволни от наследството на миналото.

— Кога ще се научите вие, човеците, че вселената е опасна, че има много древни и могъщи кланове, които не питаят любов към парвенютата, особено към новодошли, които прибързано правят промени, без да разбират вероятните последици!

Робърт разбра истинската причина за избухването на Атаклена. Изправи се и избърса ръцете си.

— Виж, нито един от двамата ни в действителност не знае какво става в момента в галактиката. Но едва ли е по наша вина, че един управляван от делфини космически кораб...

— „Стрийкър“.

— ... че „Стрийкър“ случайно е открил нещо странно, нещо пропуснато през всички еони. Всеки би могъл да се натъкне на него! По дяволите, Атаклена! Та ние дори не знаем какво са открили! Когато са били чути за последен път, корабът им е бил преследван от трансферния пункт Моргран към Ифни знае къде от двайсет различни флоти, и всички те са се биели помежду си за правото да го заловят.

Робърт сви юмруци. В края на краищата, винаги е неприятно, когато вселената заплашва да се стовари отгоре ти, но пък още по-лошо беше това, че събитията, предизвикали проблема, се развиваха на килопарсеци разстояние, сред незначителни мъгляви червени звезди.

Покритите с тъмни клепки очи на Атаклена срещнаха ли това с шимпанзетата „пан“ и делфините „турсиопс“ още преди Контakta с пътуващите сред звездите извънземни. И по този начин човечеството несъзнателно беше наподобило модела, властвал над Петте галактики в продължение може би на три милиарда години.

По традиция подчинените раси служеха на патроните си хиляда или повече века, докато договорът не ги освободеше да търсят свои собствени клиенти. Малко галактически кланове вярваха или разбираха каква свобода бяха дали хората на делфините и шимите на Земята. Трудно бе да се каже точно какво биха направили неоделфините от екипажа на „Стрийкър“, ако за заложници бяха

взети човеци. Но това очевидно нямаше да попречи на извънземните да опитат. Далечни наблюдателни постове вече бяха потвърдили най-лошото: бойните флоти вече настъпваха към Гарт. А те с Атаклена стояха тук и си приказваха.

— Кое си струва повече, Робърт — меко попита Атаклена, — онази сбирщина древни и негодни космически кораби, които се предполага, че са открили неоделфините... изоставени кораби, които нямат съвсем никаква стойност за толкова млад клан като вашия? Или вашите светове с техните ферми, паркове и орбитални градове? Не мога да разбера логиката на вашия Земен съвет, заповядал на „Стрийкър“ да пази тайната си, когато вие и клиентите ви сте толкова уязвими!

Робърт нямаше какво да отговори. Когато гледаше на нещата от тази страна, те му изглеждаха нелогични. Той си помисли за колегите и приятелите си, които сега потегляха на война без него, за да се сражават за неща, които никой от тях не разбираше. Беше трудно.

На Атаклена не ѝ беше лесно, разбира се. Откъсната от баща си, впримчена на чужда планета заради свада, която нямаше нищо общо с нея. Робърт реши да ѝ остави последната дума. Беше видяла повече от него и имаше преимущество да произхожда от по-стар клан с по-висок статус.

— Може и да си права — каза той. — Може и да си права.

„Навярно обаче — напомни си той, докато ѝ помагаше да вдигне раницата си, — навярно една млада тимбримка може да е точно толкова невежа и самоуверена, колкото и която и да е човешка девойка. Особено когато е уплашена и е много далеч от дома си.“

5. ФИБЕН

— ТААСФ разузнавателен кораб вика разузнавателен кораб „Проконсул“... Фибен, пак си излязъл от строя.

Фибен се мъчеше над таблото на стария извънземен космически кораб. Единствено включеният микрофон го спираше да изрази яда си със сочна ругатня. Накрая, в отчаяние, той ритна таблото, което техниците бяха монтирали още на Гарт.

И успя! Червената светлина угасна, антигравитационните нониуси внезапно се раздвижиха. Фибен въздъхна. Най-сетне!

Разбира се, от цялото това усилие маската на лицето му се беше замъглила.

— Надявах се, че поне този път ще ни дадат подходящи костюми за маймуни — промърмори той, когато включи устройството за прочистване. Изтече повече от минута, преди отново да може да види звездите.

— Какво става, Фибен? Какво каза?

— Казах, че ще вкарам тази стара щайга в строя навреме! — изръмжа той. — И-титата няма да останат разочаровани.

Беше ядосан. И гладен. Караше я на концентрати вече от дни. Какво не би дал за сандвич с прясно пиле и палмово листо!

Диетолозите винаги вървяха след шимите, за да обуздават апетита им за месо. Твърдяха, че било много вредно за кръвното налягане. Фибен презрително изсумтя.

— Я ми кажи, Фибен, нали винаги си в течение на последните новости. Разбрал ли е вече някой кой ни напада?

— Ами, познавам една женска от кабинета на координатора, и тя ми каза, че имала приятел в щаба на разузнаването и според него са сороси или може би тандуанци.

— Тандуанци! Шегуваш се, надявам се. — Гласът на Саймън звучеше ужасено и Фибен го разбираше. Някои мисли просто не трябва да ти идват наум.

— Виж сега, лично аз предполагам, че вероятно са само някой клон на линтеновите градинари и наминават насам, за да се уверят в доброто ни отношение към растенията.

Саймън се засмя и Фибен се зарадва. Да имаш жизнерадостен флангови е по-ценно, отколкото половин заплата на запасен офицер.

Върна малката космическа лодка в определената ѝ траектория. Разузнавателният кораб — купен само преди няколко месеца от някакъв пътуващ ксатински вехтошар — всъщност беше доста по-старичък от собствената му разумна раса. Докато предците му са били пакостливи маймуни под африканските дървета, този изстребител бе преживял много битки под далечни слънца — управляван от ръце, лапи или пипала на други нещастни същества, като него обречени да се бият и да загиват в безсмислени междузвездни сражения.

Едно беше сигурно: галактическата технология бе внушителна. Най-добрите кораби на хората все още се внасяха, а не бяха земно производство. И макар че тази стара таратайка беше разбрицана и капризна, навярно щеше да го надживее.

Гарт се виждаше като яркозелена искра само на три милиона километра зад него. Ограничената му флота беше прекалено малка, за да покрие далечните хиперпространствени трансферни пунктове, че дори и вътрешната система. Разкъсаният строй от разузнавателни лодки, метеороидни миночистачи и преустроени товарни кораби — плюс три модерни корвети — не беше достатъчен, за да покрие и самата планета.

За щастие, Фибен не беше в командването, така че не му се налагаше да мисли за окаяното положение, в което щяха да изпаднат. Трябваше само да изпълнява задълженията си и да чака.

— Фибен? Чуваш ли ме?

— Да, Саймън. Какво става?

— Току-що ми се обади майор Фортнес. Имал лошо предчувствие за район 4/12.

— Бе това хората винаги имат лоши предчувствия. Само се притесняват. От мен да мине, ще ида да го огледам.

— Не трябва да се разделяме — слабо възрази гласът в слушалките. И двамата знаеха, че да имаш флангови едва ли ще е от особена полза в сражението, което им предстоеше.

— Ще се върна след миг — увери го Фибен. — Запази ми няколко банана.

Постепенно усили стаза- и гравитационното поле. Отнасяше се към древната машина така, сякаш дефлорираше девствено женско шимпанзе. Разузнавателният кораб плавно увеличи скоростта си.

Отбранителният им план беше внимателно разработен, като се имаше предвид обикновено консервативната галактическа психология. Корабите на земяните бяха разположени един до друг, а по-големите бяха оставени в резерв. Разчиташе се разузнавателните лодки като неговата навреме да докладват за приближаването на врага, за да могат останалите да координират реакцията си.

Проблемът беше, че разузнавателните кораби бяха твърде малко и изобщо не бяха в състояние да покрият целия регион.

Фибен се почеса под костюма. Не за пръв път му се искаше някои от пилотите човеци да бяха достатъчно дребни, за да могат да се заврат в тези мънички ксатински лодки. И да се помиришат след три дни в космоса.

Много често, когато изпаднеше в по-съзерцателно настроение, Фибен се чудеше дали наистина е било добра идея човеците да направят от човекоподобните маймуни, които навярно биха били също толкова щастливи да си останат в гората, инженери, поети и запасни пилоти на бойни космически кораби. Какъв ли щеше да е сега той, ако хората не го бяха направили? Сигурно щеше да е мръсен и нямаше да осъзнава нищо. Но поне щеше да е свободен да се чеше, когато му се поиска!

Липсваше му Брачният му клуб. О, липсваше му удоволствието да бъде чесан и разресван от наистина чувствително мъжко или женско шимпанзе, да мързелува на сянка и да бърби за глупости...

Детекторът светна в розово. Той се пресегна и плесна с ръка дисплея, но светлината не изчезна. Всъщност колкото повече приближаваше целта си, толкова по-силно светеше тя. После се разцепи и отново се раздели.

— По дяволите! — изруга Фибен и включи на предаване.

— Разузнавателен кораб „Проконсул“ към всички бойни кораби. Те са зад нас! Три... не, четири ескадри крайцери излизат от хиперпространство равнище „Б“ в район 4/12!

Той премига. Сякаш от нищото космическите кораби излизаха в реалното време и отделяха излишна хипервероятност в реалнопространствения вакуум. Дори и от това разстояние виждаше, че са огромни.

Появяващата се нашественическа армада бе почти точно между него и яркозеления блясък на Гарт.

— Чудесно — изсумтя Фибен. — Поне, когато ме взривят, ще съм се насочил към къщи. Може би няколко кичура козина дори ще успеят да стигнат там преди И-титата.

Той увеличи скоростта на древния разузнавателен кораб и почувства налягането въпреки стаза-полетата. Ревът на двигателите се усили. И докато малката лодка се носеше напред, на Фибен му се стори, че тя пее бойна песен. Почти радостна.

6. ЮТАКАЛТИНГ

Четирима офицери човеци минаха по паркета на оранжерията. Тримата спряха на почтително разстояние от големия прозорец, където чакаха посланикът и планетарният координатор, но четвъртият продължи и енергично отдаде чест.

— Госпожо координатор, започна се. — Командирът на милицията извади от чантата си някакъв документ и ѝ го подаде.

Ютакалтинг се възхищаваше на спокойствието на Меган Онийгъл. Лицето ѝ не издаваше страха, който навярно изпитваше при потвърждаването на най-лошите им опасения.

— Благодаря ви, полковник Мейвън — рече тя.

Ютакалтинг не можеше да не забележи с какво напрежение гледат към него младшите офицери. Очевидно се чудеа как приема новината тимбримският посланик. Той остана външно безстрастен, както подобаваше на член на дипломатическия корпус, но връхчетата на короната му неволно потрепваха.

През дългата редица прозорци се виждаше долината Сайнд, осеяна с ферми и горички от местни и внесени земни дървета. Прекрасна, мирна картина. Само великата Инфинити знаеше още колко ще продължи това спокойствие. Но Ифни не споделяше планове си с Ютакалтинг, поне за момента.

Планетарният координатор Онийгъл набързо прегледа доклада.

— Имате ли вече някаква представа кой е врагът?

— Не, госпожо. Обаче флотите се приближават към него. Скоро очакваме да бъде идентифициран.

Въпреки сериозността на момента, Ютакалтинг за пореден път бе заинтригуван от архаичния диалект, който човеците използваха тук, на Гарт. На всички други земни колонии, които беше посетил, в английския се използваха известни заемки от галактически езици седем, две и десет. Тук обаче разпространената реч не бе много различна от използваната по времето, когато Гарт беше предаден на човеците и техните клиенти преди повече от две поколения.

„Възхитителни, изненадващи създания“ — помисли си той. Само тук например можеше да се чуе такава чиста древна форма — „госпожо“. На другите планети, населени от земяните, подчинените се обръщаха към началниците си с неутралното „сер“, независимо от пола.

На Гарт имаше и други необичайни неща. През месеците, откакто беше пристигнал, Ютакалтинг беше започнал да се забавлява с всяка странна история, с всяка чудата приказка, донесена от дивите земи от фермери, ловци и членове на Службата за екологично възстановяване. Имаше слухове. Слухове за странни неща, които се случвали в планините.

Разбира се, това бяха предимно наивни разкази. Преувеличения и измишльотини. Точно такива неща, каквито биха могли да се очакват от вълкони, живеещи на ръба на пустошта. И все пак бяха породили в ума му една идея.

Ютакалтинг мълчаливо изслуша последователните доклади на щабните офицери. Накрая настъпи продължителна пауза — мълчанието на смели хора, споделящи общо усещане за обреченост. Едва тогава той се осмели тихо да заговори.

— Полковник Мейвън, сигурен ли сте, че врагът толкова сериозно се опитва да изолира Гарт?

Съветникът по отбраната се поклони.

— Господин посланик, ние знаем, че хиперпространството е минирано от вражески крайцери в обсега на шест милиона псевдометра, поне на четири от главните равнища.

— Включително и равнище „Д“ ли?

— Да, господин посланик. Това означава, че няма да посмеем да пратим нито един от лековъоръжените си кораби по никоя от малкото налични хиперпътеки, дори ако можехме да не включим някой от тях в битката. Означава също, че този, който се опитва да проникне в системата на Гарт, е изпълнен с решимост.

Ютакалтинг беше впечатлен. Щом бяха минирали равнище „Д“, значи не искаха никой да попречи на операцията им!

— Последният куриерски кораб донесе заповеди от Земния съвет — каза планетарният координатор. — Трябва да се отбраняваме с всички сили, заради честта си и заради историята. Но единственото,

което можем да се надяваме да направим, е да поддържаме някаква подмолна съпротива, докато не пристигне помощ отвън.

Ютакалтинг едва не се разсмя на глас, защото в този момент всички човеци в стаята усилено се опитваха да не гледат към него! И все пак беше очевидно за какво мислят.

От малкото галактически кланове, които Земята можеше да счита за свои приятели, единствено тимбримите разполагаха с военна мощ, за да окажат помощ в настоящата криза. Тези хора вярваха, че Тимбрим няма да позволи човеците и техните клиенти да бъдат победени.

И това беше почти вярно. Ютакалтинг знаеше, че съюзниците ще посрещнат тази криза заедно.

Но в същото време беше ясно, че малкият Гарт е в периферията на нещата. Планетите метрополии първо трябваше да се грижат за най-важното.

„Няма значение — помисли си Ютакалтинг. — Най-добрият начин не винаги е този, който изглежда най-пряк.“

Не се засмя на глас, колкото и да му се искаше, защото можеше да разстрои тези бедни, опечалени хора. През кариерата си беше виждал земянити, които притежаваха естествена дарба да се шегуват. Малцина от тях обаче бяха равностойни на тимбримите. Човеците бяха така ужасно строги и трезви! Повечето отчаяно се опитваха да бъдат сериозни точно в тези моменти, в които хуморът би им помогнал най-добре да преодолеят трудностите си.

„Като дипломат съм се насилвал да следя всяка дума, за да не би склонността на клана ни към майтапи да предизвика неприятни инциденти — помисли си той. — Но разумно ли беше това? Собствената ми дъщеря е усвоила този навик от мен... тази сериозна маска. Навярно затова порасна такова странно, сериозно малко създание.“

— Скъпи дами и господа — каза той, като се наслаждаваше на архаизма. — Можем да очакваме фанатиците да пристигнат след дни. Вие сте разработили конвенционални планове за съпротивата, която позволяват оскъдните ви ресурси. Тези планове ще изпълнят целта си.

— Обаче? — попита Меган Онийгъл.

„Тя също като мен знае, че е нужно повече. О, ако Робърт има наполовина ума на майка си, няма да се страхувам за Атаклена, която

броди из мрачните гори на този тъжен, безплоден свят.“

Короната на Ютакалтинг потрепна.

— Обаче — повтори той — ми дойде наум, че може би сега е времето да се консултираме с филиала на Библиотеката.

Забеляза разочарованието им. Удивителни същества! Тимбримският скептицизъм към съвременната галактическа култура никога не стигаше толкова надалеч, колкото откритото презрение, което мнозина човеци изпитваха към Великата библиотека!

„Вълкони“ — мислено въздъхна Ютакалтинг и оформи над главата си глифа, наречен „сюлфф-та“ — очакване на загадка, почти прекалено сложна, за да бъде решена. Спектърът се въртеше в очакване, невидим за хората — макар че за миг вниманието на Меган като че ли беше привлечено, сякаш беше точно на ръба да забележи нещо.

„Клети вълкони. Въпреки всичките си недостатъци Библиотеката е мястото, където започва и свършва всичко. Винаги, някъде в съкровищницата ѝ от знания може да се намери някоя скъпоценна мъдрост и решение. Докато не научите това, приятели мои, малките неудобства, като например нашествията на вражески бойни флоти, ще продължават да разрушават прелестните пролетни утрини като днешната!“

7. АТАКЛЕНА

Робърт вървеше на няколко метра пред нея и разчистваше тясната пътека с мачетето си. Ярката светлина на слънцето Гимелай меко се процеждаше през покрива на гората, пролетният въздух беше топъл.

Атаклена се радваше на спокойния ход. Беше преразпределила тежестта си и ходенето бе само по себе си нещо като приключение. Как ли човешките жени успяваха да ходят с толкова разширените си бедра? Това е то да имаш едроглави бебета, вместо да раждаш рано и после разумно да носиш детето в следродилна торбичка.

Експериментът — фина промяна на фигурата ѝ, за да прилича повече на човек — беше един от най-очарователните аспекти на посещението ѝ на тази земна колония. Тя определено не би могла да се движи толкова незабележимо сред местните на някоя от планетите на влечугообразните сороси или на пръстеновидните обитатели на Джофур. А и в този процес беше разбрала много повече за физиологичния контрол, отколкото бе научила в училище.

И все пак това си имаше съществени недостатъци и тя обмисляше дали да не прекрати експеримента.

„О, Ифни. — Глиф на раздразнение затанцува по краищата на пипалцата ѝ. — Да върна стария си вид в този момент навярно би изисквало по-голямо усилие, отколкото си струва.“

Дори и постоянно приспособяващата се тимбримска физиология си имаше граници. Прекалено многото опити за промяна в кратък период носеха риск от ензимно изтощение.

Кенираше конфликтите, които се оформяха в мислите на Робърт. Наистина ли го привличаше? Допреди година дори самата мисъл затова щеше да я отврати. Нервирах я даже тимбримските момчета, а Робърт беше вълкон!

Сега обаче, поради някаква причина, тя изпитваше по-скоро любопитство, отколкото отвращение.

Колко много пъти ѝ се бе искало Ютакалтинг изобщо да не беше приемал това назначение! Защо бяха дошли на тази планета?

От друга страна, колкото и да го обичаше, Атаклена винаги беше смятала баща си за неразгадаем. Разсъжденията му често бяха прекалено сложни. Постъпките му бяха прекалено непредвидими. Като например това, че беше приел този пост, когато би могъл да получи по-престижен, стига да бе поискал.

И това, че я беше пратил в тази планина с Робърт... Момичето отлично разбираше, че причината не е само нейната „безопасност“. Да не би наистина да си мислеше, че трябва да събира смешните слухове за екзотични планински същества?

Изведнъж се сети за друг вероятен мотив.

Възможно ли беше баща ѝ наистина да си въобразява, че тя е в състояние да влезе в двучелностна връзка... с човек? Ноздрите ѝ се разшириха.

На родния си свят беше участвала в няколко обичайни временни връзки с момчета и то предимно като училищни задачи. Преди смъртта на майка ѝ това беше ставало причина за доста семейни спорове. Матиклуана почти се бе отчаяла от странно съдържаната си и саможива дъщеря. Но поне баща ѝ не ѝ дотягаше с настоявания да прави повече от това, за което беше готова.

„Досега, може би?“

Робърт определено беше очарователен и мил. С високите си скули и приятно раздалечени очи той беше почти толкова красив, колкото би могло да се надява да е едно човешко същество. И все пак самият факт, че е в състояние да мисли такива неща, шокира Атаклена.

Пипалцата ѝ потрепнаха. Тя поклати глава и изтри появяващия се глиф още преди да разбере какъв ще е. Това беше въпрос, по който не изпитваше желание да мисли в момента, дори по-малко, отколкото за възможната война.

Гората ставаше все по-влажна и по-гъста, колкото повече се изкачваха. Малките гартски същества, боязливи и редки по-долу, сега шумоляха съвсем наблизко в буйната растителност и от време на време дори ги предизвикваха с дръзки писукания.

Скоро стигнаха до върха на хълма, където стърчаха остри камъни, голи и сиви, като костните израстъци по гърба на някое от онези древни влечуги, които ѝ беше показал Ютакалтинг в един

учебник по земна история. Свалиха раниците, за да си починат, и Робърт каза, че никой не е успял да обясни тези образувания. Срещали се по много хълмове под планината Мулун.

— Дори в земния филиал на Библиотеката не се споменава нищо — каза той, като прокара ръка по един от острите монолити. — Отправихме искане до областния филиал на Танит. Може би след около век компютрите на Библиотечния институт ще изровят доклад от някоя отдавна изчезнала раса, някога обитавала тази планета, и ще научим отговора.

— И все пак се надяваш да не стане така — предположи тя.

Робърт сви рамене.

— Струва ми се, че предпочитам да си остане тайна. Може би ние ще сме първите, които ще я разгадаем. — Той замислено погледна към камъните.

Мнозина тимбрими изпитваха същите чувства и предпочитаха добрата загадка пред документираните факти. Не и Атаклена обаче. Това отношение — това негодувание срещу Великата библиотека — според нея беше абсурдно.

Без Библиотеката и другите галактически институти културата на дишащите кислород същества, господстваща в Петте галактики, отдавна щеше да е изпаднала в пълен хаос — който навярно щеше да завърши с дивашка обща война.

Наистина, повечето пътуващи сред звездите кланове разчитаха в прекалено висока степен на Библиотеката. А институтите само посредничеха в дрязгите между най-дребнавите и свадливи основни раси патрони. Сегашната криза беше само последната от поредицата, започнала дълго преди да се появи която и да е било от съществуващите днес раси.

И все пак тази планета беше пример за това, което би могло да се случи при нарушаването на Традицията. Атаклена се заслуша в шумовете на гората, после засенчи очи с длан и видя рояк малки космати същества, които скачаха от клон на клон.

— От пръв поглед човек дори може да не разбере, че на планетата е имало холокост — тихо рече тя.

Робърт беше оставил раниците им в сянката на един от камъните и режеше соен салам и хляб.

— Изминали са петдесет хиляди години, откакто буруралите са направили Гарт на каша, Атаклена. Това е достатъчно време, за да могат много от оцелелите животински видове да се размножат и да запълнят някои от изпразнените ниши. Предполагам, че днес човек сигурно трябва да е зоолог, за да забележи редките видове.

Атаклена беше разперила короната си и кенираше слабите емоционални следи в заобикалящата ги гора.

— Да, Робърт — каза тя. — Чувствам го. Този връх е жив, но е самотен. Тук липсва сложният живот, типичен за дивата гора. А и няма абсолютно никакви следи от Потенциал.

Робърт кимна, но тя усещаше, че не му е интересно. Холокостът на буруралите беше станал преди много време от гледна точка на един земянит.

Буруралите тогава също били млада раса, току-що освободени по договора си от нахалите, ъплифтиралата ги раса патрон. За буруралите това било особено време, защото едва когато видът клиент най-после бъде освободен от задълженията си, той може да установи свои собствени неконтролирани колонии. Когато настъпило тяхното време, Галактическият институт по миграциите току-що бил обявил оставената на угар планета Гарт за отново готова за частично заселване. Както винаги, Институтът очаквал местните форми на живот — особено онези, които някой ден биха могли да развият Потенциал за ъплифт — да бъдат съхранени на всяка цена от новите наематели.

Нахалите се хвалели, че са открили буруралите като свадлив клан от предразумни месоядни животни и ги ъплифтирали, превръщайки ги в свършени галактически граждани, отговорни и благонадеждни, достойни за такова доверие.

Оказало се, че допускали ужасна грешка.

— Е, какво очакваш, когато цяла една раса полудява и започва да унищожава наред всичко, което ѝ се изпречи? — попита Робърт. — Нещо се е случило, буруралите изведнъж са се превърнали в берсерки и унищожили планетата, за която се е предполагало, че трябва да се грижат. Не е за чудене, че не долавяш Потенциал в гартската гора, Клени. Единствено онези мънички същества, които са успели да се зароят и да се скрият, са избегнали безумието на буруралите. Всички по-големи животни са се стопили като ланшните снегове.

Атаклена премигна. Точно когато си мислеше, че е усвоила английския, Робърт отново използва странната човешка склонност към метафори. За разлика от сравненията, които съпоставяха два обекта, метафорите като че ли заявяваха, противно на всякаква логика, че две различни неща са едно и също! Никой галактически език не допускаше подобна глупост.

— Чувала съм само кратки описания на тази епоха. А какво е станало със самите убийци — буруралите?

Робърт сви рамене.

— А, чиновниците от Институтите по ъплифтиране и миграции накрая минали на проверка, около век след началото на холокоста. Били ужасени, разбира се. Буруралите се били изменили дотолкова, че почти не могли да ги познаят, бродели по планетата и избивали всичко, което могли да хванат. Изоставили ужасните технологични оръжия, с които били започнали, и почти се върнали към лова със зъби и нокти. Предполагам, че точно затова са оцелели някои малки животни. Екологичните бедствия не се срещат толкова рядко, колкото би им се искало на Институтите, но конкретно това на Гарт предизвикало страхотен скандал. Цялата галактика била отвратена. Много от по-големите кланове пратили бойни флоти, обединени под общо командване, и скоро буруралите вече не съществували.

Атаклена кимна.

— Предполагам, че и патроните им, нахалите, също са били наказани.

— Точно така. Статусът им бил отнет и сега са нечии клиенти. Такава е цената на нехайството. Учили сме историята в училище. Няколко пъти.

Робърт ѝ предложи салам, но Атаклена поклати глава. Апетитът ѝ беше изчезнал.

— И така вие, човеците, сте наследили още един култивиран свят.

— Да. Тъй като сме патрон на две раси клиенти, трябвало да ни бъдат отпускани колонии, но Институтите ни давали главно резултатите от унищоженията на други народи. Трябваше да работим усилено, за да помогнем за възстановяването на екосистемата на тази планета, но всъщност Гарт е наистина прекрасен в сравнение с някои

от другите ни колонии. Трябва да видиш Дийми и Хорст в звездния куп Ханаан.

— Чувала съм за тях — сви рамене Атаклена. — Не мисля, че ми се иска да ги видя...

Тя замълча по средата на изречението и пипалцата ѝ настръхнаха. Атаклена бързо се изправи и се насочи към мястото, където острият камъни бяха надвиснали над мъгливите върхари на облачната гора.

— Какво има? — попита Робърт.

— Усещам нещо — тихо отвърна тя.

— Какво, Клени?

— Не зная. Нещо не много далеч оттук, в югоизточна посока. Усетих го като хора — най-вече като мъже и неошимпанзета, — но имаше и нещо друго.

Робърт се намръщи.

— Може да е някоя от станциите за екологично управление. Освен това из целия този район има частни имения, предимно по високите места.

Тя рязко се обърна.

— Робърт, почувствах Потенциал! За съвсем кратък миг докоснах емоциите на предразумно същество!

Чувствата на Робърт изведнъж станаха неясни и объркани, но лицето му остана безстрастно.

— Какво имаш предвид?

— Преди да тръгнем с теб за планината, баща ми ми разказа нещо. Тогава не му обърнах внимание. Струваше ми се невъзможно, като онези вълшебни приказки, които пишат човецит...

— Вашият народ ги купува от нас — прекъсна я Робърт. — Романи, стари филми, стихове...

Атаклена не му обърна внимание.

— Ютакалтинг спомена, че е чувал разкази за някакво същество на тази планета, за местно създание с висок Потенциал... едно от онези, които се предполага, че наистина са оцелели от холоката на буруралите. — Короната на Атаклена се разпени в глиф, нехарактерен за нея... „сюлфф-та“, радост от решаване на загадка. — Чудя се... възможно ли е легендите да са истина?

Дали в настроението на Робърт не потрепна нотка на облекчение? Атаклена почувства как грубата му, но ефективна емоционална защита става непроницаема.

— Хм. Ами, има една легенда — отвърна той. — Обикновен вълконски разказ. Едва ли може да представлява интерес за учените галактияни. Но пък току-виж наистина си усетила вълните на съпреживяване на някой гартлянин.

Раздалечените, изпъстрени със златисти точки очи на Атаклена премигнаха.

— Точно това име използва и баща ми!

— О! Значи Ютакалтинг е слушал приказките на старите ловци на шейшен... Представяш ли си да открием гартляни? След толкова години... Както и да е, твърди се, че едно голямо животно е успяло да избяга от буруралите. Било хитро, жестоко и с ужасно огромен Потенциал. Планинските човеци и шими разказват за изчезнали капани за проби, за откраднати дрехи от просторите и за странни знаци, надраскани по недостъпни скали... Е, възможно е всичко това да е измишльотина — усмихна се Робърт. — Но пък ти си тимбримка. Току-виж си намерила гартлянин с мрежата си на съпреживяване.

— Така ли? — попита Атаклена. — Това ли е действителната причина да се намирам в тази пустош?

— Естествено — подразни я Робърт. — Иначе за какво си ми?

Атаклена изсъска през зъби, но вътрешно не можеше да не почувства удоволствие. Тази човешка язвителност, която трябваше да се разбира в обратен смисъл, беше характерна и за собствения ѝ народ. И когато Робърт се засмя на глас, тя откри, че се смее заедно с него. За миг цялата тревога за войната и опасността изчезва. И за двама им това облекчение беше добре дошло.

— Ако съществува такова същество, ние с теб трябва да го открием — каза тя.

— Да, Клени. Ще го открием заедно.

8. ФИБЕН

В края на краищата разузнавателен кораб „Проконсул“, тип „ТААСФ“, не надживя своя пилот. Това беше неговата последна мисия — древната лодка остана мъртва в космоса, — но животът под мехуроподобния му покрив все още продължаваше.

Поне достатъчно живот, за да вдишва лютивото зловоние на немиата от шест дни маймуна и да издишва непрестанен порой от невъобразими ругатни.

Улучиха го, когато вече бе започнал да се повтаря: беше покрил всички пермутации, комбинации и съпоставки на телесни, душевни и наследствени белези — реални и въображаеми, — които врагът евентуално би могъл да притежава, и избягваше контраударите като комар между ковашки чукове. После дойде замаяният шемет, че в края на краищата не е мъртъв. Поне засега.

Когато се увери, че животоподдържащата капсула все още работи и няма да се пръсне като останалата част от разузнавателната лодка, Фибен най-после се измъкна от костюма си и въздъхна при първата си възможност от дни насам да се почеше. Зарови в козината си, като използваше не само ръце, но и пръстите и талеца на левия си крак. Накрая се отпусна изтощен и доволен.

Основната двигателна система, разбира се, беше разбита. Нямаше начин да се върне и да помогне на другарите си в отчаяното, напразно сражение. Можеше само безпомощно да слуша.

Това дори не беше борба: битката продължи малко повече от ден.

Нито един земен кораб не излезе от въртопа. Фибен разбра, че ТААСФ „Бонобо“ и приятелят му Саймън са загинали.

В момента врагът преследваше няколко бегълци — искаха да разчистят изцяло космоса, преди да продължат към бездейния Гарт.

Фибен възобнови проклятията си в нова посока. Изцяло в духа на конструктивната критика, разбира се, той анализира характерните грешки на вида, на който собствената му раса имаше нещастieto да бъде клиент.

„Защо? — запита вселената той. — Защо хората — тези нещастни, лишени от козина вълконски клетници — са проявили невероятно лошия вкус да ъплифтират неошимпанзетата в една галактика, толкова очевидно управлявана от идиоти?“

Накрая заспа.

Сънят му беше неспокоен. Фибен непрекъснато си представяше, че се опитва да говори, но гласът му не можеше да оформя изреченията — кошмарна възможност за разумно същество.

Изпоти се. Нямаше нищо по-срамно от това. В съня си той търсеше речта, сякаш беше някакъв предмет, нещо, което можеше да е забутал някъде.

Погледна надолу и видя на земята блестящ скъпоценен камък. Навярно това беше дарът на думите! Наведе се да го вземе. Но беше толкова непохватен! Палцът му отказа да се сработи с показалеца. Всъщност всичките му усилия като че ли заровиха камъка още по-надълбоко.

Отчаян, накрая се принуди да клекне и да го вдигне с устни.

Скъпоценният камък изгоря! В съня си той изкрещя и в гърлото му се изля течен огън.

И все пак разбра, че това е един от онези странни кошмари, в които можеше едновременно да е и обективен, и ужасен, и да се гърчи в агония, и да наблюдава безпристрастно.

Изведнъж картината се промени. Фибен се оказа застанал в средата на група брадати мъже в черни палта и меки шапки. Бяха възрастни, разлистваха вехти текстове и спореха. „Старовремски талмудически конклав“ — внезапно разбра той, като онези, за които беше чел в курса по сравнителни религии в университета. Равините седяха в кръг и тълкуваха писанието. Един вдигна старческата си ръка и посочи към Фибен.

— Онзи, който прилича на животно, Гидеон, няма да те вземе...

— Това ли означава? — попита Фибен. Болката беше изчезнала. Сега беше по-скоро замаян, отколкото уплашен. Неговият приятел Саймън беше евреин. Това несъмнено обясняваше част от безумната символика. Беше очевидно какво ставаше тук. Тези образовани мъже, тези мъдри учени човеци се опитваха да осветлят онази плашеща първа част от съня му.

— Не, не — възпротиви се друг мъдрец. — Символите се отнасят до изпитанието на бебето Мойсей! Един ангел, нали помните, го води за ръка до тлеещите въглени, а не до блестящи скъпоценности, и устата му е била обгорена...

— Но не разбирам какво ми подсказва това! — възрази Фибен.

Най-старият равин вдигна ръка и всички други запазиха тишина.

— Сънят не означава нито едно от тези неща. Символиката би трябвало да е очевидна — рече той. — Тя произхожда от най-старата книга...

Рунтавите вежди на мъдреца се склупиха загрижено.

— ... И Адам също е ял от плода на Дървото на познанието...

— Уф — простена Фибен и се събуди, плувнал в пот. Твърдата смърдяща капсула отново го обграждаше отвсякъде и въпреки това той все още беше под живото въздействие на съня. За миг се зачуди кое в края на краищата е действителността, после сви рамене.

— „Проконсул“ трябва да е прелетял през ядрената следа на някоя от вероятностните мини на И-титата, докато съм спал. Да. Така трябва да е. Никога вече няма да се усъмня в историите, които разказват космонавтите.

Провери разбитите уреди и откри, че битката се е изместила около слънцето. Междувременно собственият му стар кораб се намираше почти в съвършена допирателна орбита с една планета.

— Хм — изсумтя той и се зае с компютъра. Данните, които получи, бяха изпълнени с ирония. „Това наистина е Гарт.“

В гравитационните системи все още имаше малко енергия за маневриране. Навярно достатъчно, за да може да се спаси.

И чудо на чудесата, ако дневниците му бяха верни, може би дори щеше да стигне до района на Западното море... мъничко по на изток от Порт Хеления. Фибен си заподсвирква. Какви ли бяха шансовете му да успее? Едно на милион? Май че беше по-вероятно да са едно на трилион.

Или вселената просто го залъгваше с малко надежда преди следващата неприятност?

9. ЮТАКАЛТИНГ

Ютакалтинг знаеше, че не е разумно да чака още много. И все пак остана с библиотекарите. Наблюдаваше опитите им да се сдобият с още ценни подробности, преди най-после да стане време да си ходят.

Техниците човеци и неошимпанзета работеха съсредоточено, внимателно и ефикасно. Въпреки това точно под повърхността можеше да се усети някакво вълнение, някакъв едва сдържан страх.

Неканен, в бледия блясък на короната му се оформи рититийс. Глифът обикновено се използваше от тимбримските родители, за да успокоят уплашените си деца.

„Те не могат да те видят“ — каза на рититийса Ютакалтинг. И все пак глифът упорито остана, като се опитваше да успокои изпадналите в беда.

От друга страна, тези хора не бяха деца. Човеците знаеха за Великата библиотека едва от два земни века, но преди това бяха имали хиляди години своя собствена история. Все още можеше да им липсва галактическото лустро и отраканост, но това понякога беше преимущество. Рядко обаче.

Под сводестия каменен таван се извисяваше петметров сив монолит, украсен със светещи спирални знаци — символ на Великата библиотека от три милиарда години. Компютрите пълнеха кристални информационни кубове с данни.

Наистина, този филиал на Библиотеката — клас „К“ — беше малък: съдържаше само еквивалента на хиляда пъти по всички книги, написани от човеците преди Контakta, оскъдно количество в сравнение с пълния филиал на Библиотеката на Земята или с централния сектор на Танит.

И все пак, когато Гарт бъдеше завладян, тази сграда също щеше да падне в ръцете на нашественика.

По традиция това не би трябвало да има никакво значение. Предполагаше се, че Библиотеката остава открита за всички, дори и за страни, сражаващи се за територията, на която тя се намира. В

моменти като този обаче не беше разумно да се разчита на такива тънкости. Силите на колониалната съпротива възнамеряваха да изнесат всичко, което можеха, като се надяваха по-късно да използват информацията по някакъв начин.

„Оскъдна част от друга оскъдна част.“ Разбира се, те правеха това по негово предложение, но Ютакалтинг беше искрено удивен, че хората толкова енергично бяха възприели идеята му. В края на краищата, защо трябваше да си правят труда? Какво можеха да постигнат с тези повърхностни познания?

„Опразването“ на планетарната Библиотека служеше на неговите цели, но също потвърждаваше мнението му за земните хора. Те просто никога не се предаваха. Още една причина, поради която смяташе земяните за възхитителни.

Тайната причина за този хаос — неговата собствена шега, — поради която беше настоял за изхвърлянето и разместването на няколко конкретни мегафайла, лесно бе останала незабелязана наред цялата бъркотия. Всъщност очевидно никой не видя нищо, когато той бързо свърза собствения си куб към огромната Библиотека, изчака няколко секунди и после отново прибра в джоба си малкото саботажно устройство.

Готово. Вече нямаше какво да прави тук, освен да гледа вълконите, докато чака колата си.

В далечината се чу виенето на сирената на космодрума от татък залива — съобщаваше за аварийното кацане на още един осакатен беглец от космоса. Бяха чули сирената само на няколко пъти. Вече всички знаеха, че са оцелели само малцина.

Трафикът се състоеше предимно от отлитащи самолети. Мнозина обитатели на континента вече бяха отлетели към островите в Западното море, където все още живееше огромното мнозинство от земянското население. Правителството се готвеше за собственото си евакуиране.

Над развяващите се пипалца се оформи цунур'тцун, в който отекваше страхът на мъжете и шимите.

Да, всички ние се надяваме да оцелеем, защото ни остават да направим, да видим или кенираме още толкова много неща...

Чрез Силт — куриера на мъртвите, за които си спомнят — отдавна починалата му съпруга все още го гълчеше и се пресягаше от

отвъдния живот, за да му каже, че дъщеря им би трябвало да си е у дома, където прелестните ѝ връстници все още могат да я спасят от изолираността ѝ.

Може би беше така. Но Ютакалтинг вярваше в собствената си рецепта за странната им дъщеря.

Едно дребно неуниформено женско неошимпанзе — шими — застана пред Ютакалтинг, поклони се и почтително скръсти ръце пред себе си.

— Да, госпожице? — първи заговори Ютакалтинг, както изискваше протоколът. Макар че беше патрон, който разговаряше с клиент, той великодушно използва учтивата архаична форма на обръщение.

— В-ваше превъзходителство. — Дрезгавият глас на шимито леко трепереше. Навярно за пръв път разговаряше с извънземен. — Ваше превъзходителство, планетарен координатор Онийгъл прати съобщение, че подготовката е завършена и пита дали бихте искали да присъствате на развихрянето на вашата... на нейната програма.

Очите на Ютакалтинг се раздалечиха още повече от удивление, набръчканата козина между веждите му се изпъна. Неговата „програма“ едва ли заслужаваше това име. По-точно беше да се нарече непочтена шега с нашествениците.

Дори Меган Онийл не знаеше какво всъщност бе намерението му. Това беше необходимо, но разбира се, жалко. Защото дори да се провалеше — което беше вероятно — пак щеше да си струва смеха. А този смях можеше да помогне на приятелката му през мрачните времена, които ѝ предстояха.

Срещата приключи бързо. Бойните флоти приближаваха орбита и скоро се очакваше да кацнат на планетата. Меган Онийгъл вече беше евакуирала по-голямата част от правителството и малкото си останали сили в по-безопасни райони.

Ютакалтинг пресметна, че всъщност имат още малко време. Нашествениците нямаше да кацнат, докато не излъчеха своето обръщение. Правилата на Института за цивилизована война го изискваха.

Разбира се, сега, когато Петте галактики бяха обхванати от смут, много пътуващи сред звездите кланове караха по бързата процедура и не зачитаха традицията. Но в този случай съблюдаването на

благопристойността нямаше да коства на врага нищо. Той вече беше победил. Оставаше му само да окупира територията.

Освен това битката в космоса беше показала нещо. Вече беше ясно, че враговете са губруанци.

На човеците и шимите на тази планета не им предстоеше приятно време. Кланът губру беше сред най-злите мъчители на Земята още от времето на Контakta. Въпреки това птицеподобните галактични педантично държаха на правилата. Поне според собствените си твърдения.

Меган беше останала разочарована, когато той отхвърли предложението ѝ за прехвърлянето му в някое безопасно убежище. Но Ютакалтинг си имаше свой собствен кораб. И имаше още работа, за която трябваше да се погрижи тук, в града. Посланикът се сбогува с координатора с обещанието да се срещнат скоро.

Скоро! Толкова превъзходно смела дума. Една от многобройните причини, поради които ценеше английския, беше чудесното безредие на вълконския език!

Край филиала на Библиотеката по пътя към тимбримското посолство Ютакалтинг видя рядко срещана гледка — високопоставен космат тенанин в светлината на уличните лампи.

— Моля, спрете — изведнъж каза той.

Пред каменната сграда на Библиотеката тихо бръмчеше спряла въздушна кола. В светлината от вдигнатия ѝ купол се очертаваше няколко фигури. Пет от тях очевидно принадлежаха на неошимпанзета, а две по-дълги бяха на иннини — приличаха на високи бронирани кенгура. Последната — на техния работодател и патрон, се извисяваше над всички.

Щом излезе от колата си, Ютакалтинг чу висок глас, пълен с гърлени съскащи звуци.

— Ната'кл гуум'ф? Верайч'сш хууман'влеч! Ниттаро К'Англий!

Шимпанзетата поклатиха глави, объркани и очевидно уплашени. Явно нито едно от тях не говореше галактически шест. И все пак, когато огромният тенанин тръгна напред, дребните земянати препречиха пътя му. Кланиях се ниско, но решително отказваха да го пуснат да мине.

Едрият галактичнин рязко спря, когато видя Ютакалтинг, и премина на галактически седем — говореше през процепите за

дишане.

— А! Ютакалтинг, аб-Калтмур аб-Брма аб-Кралнит ул-Титлал! Виждам те!

Ютакалтинг би познал едрия надут Коулт дори в град, претъпкан с тенанини. От друга страна, протоколът не изискваше използването на пълното наименование на вида при случайни срещи. Но сега Ютакалтинг нямаше друг избор, така че отвърна любезно:

— Коулт, аб-Уъртл аб-Кош аб-Рош аб-Тоттуун аб-Пеймин ул-Раммин ул-Иннин ул-Олумйнин, и аз те виждам.

Всяко „аб“ означаваше една от расите патрони, от които произхождаше кланът Тенанин, назад във времето чак до най-старата жива днес раса. „Ул“ предхождаше името на всички клиенти, които бяха ъплифтирали самите тенанини. През последната мегагодина народът на Коулт бе много зает. Непрекъснато се хвалеха с дългото си видово име.

Тенанините бяха идиоти.

— Ютакалтинг! Ти си опитен в този долнопробен език, който използват земяните. Моля те, обясни на тези невежи, полуъплифтирани същества, че искам да мина! Трябва да използвам филиала на Библиотеката и ако не се отстранят, ще бъда принуден да накарам господарите им да ги накажат!

— Те просто изпълняват задълженията си, пратеник Коулт. Когато Библиотеката е изцяло заета с дела, засягащи отбраната на планетата, за кратко е допустимо достъпът да се ограничи само до наемателите.

— Бебета — тихо промърмори Коулт на неясен диалект на галактически дванайсет — навярно без да съзнава, че Ютакалтинг го разбира. — Бебета, управлявани от неуправляеми деца, надзиравани от непълнолетни престъпници!

Очите на Ютакалтинг се раздалечиха и пипалата му иронично затрептяха, оформяйки фсу'устурату, което изразяваше състрадание по време на смях.

„Адски добре е, че тенанините имат чувствителността на камък към съпреживяването“ — помисли на английски Ютакалтинг и припряно изтри глифа. Тенанините не бяха от най-отблъскващите сред галактическите кланове. Някои от тях действително смятаха, че постъпките им са от полза за тези, които завладеят.

Беше очевидно кого има предвид Коулт, когато говореше за „престъпници“, безпътни ръководещи клана на Земята. Ютакалтинг изобщо не се обиди.

— Тези бебета карат космически кораби, Коулт — отвърна той на същия диалект за очевидна изненада на тенанина. — Неошимпанзетата може би са най-чудесните клиенти, появили се от половин мегагодина насам... евентуално с изключение на техните братовчеди, неоделфините. Не трябва ли да уважаваме сериозното им желание да изпълнят дълга си?

Гребенът на Коулт се втвърди при споменаването на другата земна раса клиент.

— Тимбримски ми приятелю, да не би да искаш да кажеш, че си чул нещо повече за делфинския кораб? Открит ли е вече?

Ютакалтинг се почувства малко виновен, че си играе с Коулт. Общо взето, той не беше лош тип. Принадлежеше към една малцинствена политическа фракция сред тенанините, която дори на няколко пъти беше отваряла дума за мир с тимбримите. Въпреки това, Ютакалтинг си имаше причини да подбъзне любопитството на колегата си.

— Навярно казах повече, отколкото трябва. Моля те, не мисли повече за това. Сега с тъга трябва да кажа, че наистина се налага да тръгвам. Закъснявам за среща. Желая ти добра сполука и оцеляване в предстоящите дни, Коулт.

Той се поклони по обичайния начин, като патрон към патрон, и се обърна да си върви. Но вътрешно се смееше. Защото знаеше истинската причина, поради която Коулт бе дошъл в Библиотеката. Тенанинът беше тук единствено, за да търси него.

— Почакай! — извика на английски Коулт.

Ютакалтинг се обърна.

— Да, уважаеми колега?

— Аз... — Коулт отново премина на галседем. — Трябва да разговарям с теб относно евакуирането. Може да си чул, че корабът ми е в неизправност. В момента съм лишен от транспорт.

Гребенът на тенанина се люшкаше неспокойно. Дипломатията си е дипломатия, но Коулт очевидно предпочиташе да не е в града, когато кацнат губруанците.

— Искам да те помоля... има ли някаква вероятност да обсъдим възможността за взаимопомощ? — попита на един дъх тенанинът.

Ютакалтинг се престори, че сериозно обмисля идеята. В края на краищата неговият вид и този на Коулт в момента официално бяха във война. Накрая кимна.

— Ела в моя кабинет утре около полунощ. И моля те, само с най-необходимия багаж. Корабът ми е малък.

10. РОБЪРТ

Робърт се събуди два часа преди зазоряване от някакво странно усещане.

Хвърли поглед към Атаклена, която лежеше в спалния си чувал. Кафявият ѝ тимбримски гребен беше разперен. Сребристите пипалца на короната ѝ изящно се развяваха над главата ѝ.

Тя въздъхна и заговори много тихо — няколко къси фрази на бързия, високосричков тимбримски диалект на галактически седем.

Сигурно беше долавял отраженията от нейните сънища!

Той премигна. За миг му се беше сторило, че над пипалцата ѝ има нещо. Приличаше на... на...

Намръщи се и поклати глава. Изобщо не приличаше на нищо. Самият опит да го сравни с нещо като че ли накара нещото да изчезне.

Атаклена въздъхна и се обърна. Короната ѝ се отпусна.

Робърт се измъкна от чувала, obu ботушите си и излезе на склона на хълма. Пред очите му се простираше западната планинска верига и северните равнини отдясно, а точно под него — надипленото море на мрачните гори. Дърветата изпълваха въздуха с влажен, тежък аромат.

Робърт седна, облегна се на един камък и се замисли.

Идилична интерлюдия в планината Мулун в компанията на извънземна красавица. Нямаше как да забрави, че не би трябвало да е тук. Би трябвало да е с колегите си от университета — със своята част на милицията — и да посреща трудностите наред с тях.

Това обаче нямаше да стане. За пореден път кариерата на майка му се беше намесила в собствения му живот.

„Навярно ако се бях сблъсквал с повече беди през живота си, щях да съм по-добре подготвен за това, което ме очаква. По-способен да приема разочарованието.“

Причината не беше само във факта, че е син на планетарния координатор. През цялото си детство бе забелязвал, че някак си му върви във всичко. Дори през юношеството, когато повечето момчета

несръчно и притеснено напипваха пътя си към сексуалността, той се бе радвал на удоволствия и на популярността си сред другия пол.

Майка му — и пътуващият му сред звездите баща също — винаги беше подчертавала, че трябва да наблюдава взаимоотношенията на връстниците си, а не просто да оставя нещата да се случват и да ги приема като даденост. И наистина, той започна да забелязва, че във всяка възрастова група има по неколцина като него — за които, като за него, беше някак си по-лесно да пораснат.

От друга страна, беше глупаво да предполага, че изпитанията закаляват мъжете и автоматично ги правят по-мъдри. Той познаваше мнозина, които бяха глупави, арогантни и подли, въпреки претърпените страдания.

И все пак...

Подобно на мнозина, той завиждаше на красивите, гъвкави и независими тимбрими. Макар и млада според галактическите стандарти раса, те бяха стари и изпълнени с галактическа мъдрост в сравнение с хората. Човечеството беше открило уравновесеността, мира и менталната наука само поколение преди Контakta и все още имаше достатъчно недъзи, върху които да поработи. В сравнение с него тимбримите, изглежда, отлично познаваха самите себе си.

Робърт бързо вдигна поглед — сред звездите за миг проблесна ярка точица. Последваха още две, сетне и трета.

Фигурата беше прекалено правилна, за да е случайна... двайсетградусови интервали над екватора, от Сфинкса чак до Ватмана, където червената планета Тлууна сияеше сред пояса на древния герой.

„Знача най-после започна.“ Унищожаването на синхронната сателитна мрежа се очакваше, но наистина беше страшно, че го наблюдаваш. Разбира се, това означаваше, че самото капане няма да се забави.

Беше му тежко. Надяваше се, че не са загинали много от приятелите му — човеци и шими.

Сега обаче имаше едно задължение и трябваше да го свърши, докато Атаклена спеше. Колкото можеше по-тихо, Робърт се върна при раниците, извади радиоприемника и започна да го разглобява в мрака.

Почти беше приключил, когато ново внезапно проблясване го накара да вдигне поглед. Един болид пръсна пламъци сред блестящото звездно поле — нещо бързо навлизаше и изгаряше в атмосферата.

Огнената следа се стопи зад веригата хълмове на не повече от двайсет километра. А може би много по-близо.

— Бог да ви пази — прошепна той на воините, чийто кораб беше паднал.

Не се страхуваше, че може по погрешка да благослови врагове — ясно беше коя страна има нужда от помощ тази нощ.

11. ГАЛАКТЯНИТЕ

Сюзеренът на Благопристойността обикаляше мостика на флагманския кораб на кратки подскоци. Наслаждаваше се на удоволствието да се разхожда, докато губруанските и квакуанските войници му правят път.

Можеше да измине доста време преди върховният губруански жрец отново да се радва на такава свобода на движение. След приземяването на окупационните сили Сюзеренът нямаше да е в състояние да стъпи на „земята“ в продължение на много миктаари. Докато не бъдеше осигурена благопристойност и не завършеше консолидирането, той не биваше да докосва почвата на планетата.

На другите двама водачи на нашественическите сили — Сюзерена на Лъча и Нокътя и Сюзерена на Цените и Предпазливостта — не им се налагаше да действат при такива ограничения. В това нямаше нищо лошо. Военните и бюрокрацията имаха други функции. Но на Сюзерена на Благопристойността бе поверена задачата да надзирава Уместността на поведението на губруанската експедиция. А за да стори това, трябваше да остане кацнал.

От срещуположната част на командния мостик можеха да се чуят оплакванията на Сюзерена на Цените и Предпазливостта. Имало неочаквани загуби в яростната кратка битка, разгоряла се поради съпротивата на хората. Всеки излязъл от строя кораб нанасял удар по губруанската кауза в тези опасни времена.

„Глупав късоглед заядливец“ — помисли си Сюзеренът на Благопристойността. Физическите щети, причинени от съпротивата на хората, бяха много по-маловажни от етичните и юридическите. Краткото сражение беше ожесточено и ефективно и трябваше да бъде възхвалено.

Земните вълкони бяха документирали с действия противопоставянето си на пристигането на губруанската мощ. За разлика от очакванията, го бяха сторили с педантично спазване на Протоколите на войната.

*Те може да са нещо повече от умни зверове —
Повече от зверове —
Навярно те и клиентите им трябва да бъдат
проучени —
Проучени — дзуун*

Съпротивата на малката земянитиска флотилия означаваше, че Сюзеренът ще трябва да остане кацнал поне през първата фаза на окупацията. Щеше да му се наложи да намери извинение, което да позволи на губруанците да обявят пред Петте галактики, че наемането на Гарт от страна на Земята е невалидно и недействително.

Докато станеше това, докато приложеше и наложеше Правилата на войната, щеше да има конфликти с другите двама командири. С бъдещите си любовници и съперници.

12. АТАКЛЕНА

На сутринта Атаклена усети, че през нощта се е случило нещо. Робърт обаче не отвърна на въпросите ѝ. Грубият му, но ефикасен щит на съпреживяване спираше опитите ѝ за кениране.

След закуска тръгнаха към планината Мулун. Въздухът беше неподвижен, долавяше се смътна напрегнатост, която Атаклена не можеше да определи, и това извикваше неканени спомени.

Момичето си спомни как придружаваше майка си в северните планини на Тимбрим — на гърба на гурвал по пътека, съвсем малко по-широка от тази тук, — за да присъстват на Церемонията на Ъплифта на титлалите.

Ютакалтинг беше на дипломатическа мисия и никой не знаеше какъв вид транспорт ще може да използва, за да се върне. Това беше изключително важен въпрос, защото ако успееше да измине целия път през равнище „А“ в хиперпростракството и трансферните пунктове, щеше да се върне за сто дни или още по-бързо. Ако му се наложеше да пътува през равнище „Д“ — или още по-лошо, през обикновения космос — можеше да завари и двете отдавна мъртви.

Дипломатическата служба редовно информираше семействата на служителите си за хода на мисиите, но в този случай нещата се бавеха и Атаклена и майка ѝ бяха започнали да се превръщат в публична неприятност, понеже разпръсваха около себе си досадна тревога. Така че любезно им намекнаха да изчезнат от града за известно време. Службата им предложи билети за церемонията, на която представители на титлалите щяха да бъдат подложени на поредния обред от прехода по дългия път на Ъплифта.

Менталният щит на Робърт ѝ напомняше за дълбоко прикритата болка на Матиклуана по време на онова бавно пътуване сред покритите с лилав скреж хълмове към древния вулкански кратер. Там, близо до самотен симетричен връх, се бяха събрали хиляди тимбрими, за да наблюдават Приемането и Избора на титлалите.

Бяха пристигнали зрители от много прочути пътуващи сред звездите кланове — синтиани, кантени, мрг'4луарги — и разбира се, тълпа кискащи се човеци. Земяните се смесваха с тимбримските си съюзници около масите с освежителни напитки и се държаха шумно и весело. Атаклена си спомни с какво презрение ги беше гледала и си помисли: „Наистина ли съм била такава снобка?“

От друга страна, човеците се смееха високо, въртяха се навсякъде и се перчеха с изпъкналите си мускули. Дори женските им приличаха на карикатури на тимбримски тежкоатлети.

Разбира се, тогава Атаклена едва навлизаше в юношеството. Сега вече разбираше, че представителите на собствения ѝ народ бяха също толкова надути като човеците — размахваха ръце в сложни фигури и изпълваха въздуха с кратки проблясващи глифове. В края на краищата, това беше велик ден. Защото титлалите щяха да „изберат“ своите патрони и новите си Кръстници в Ъплифта.

Под ярките шатри почиваха високопоставени сановници. Разбира се, непосредствените патрони на тимбримите, калтмурите, не можеха да присъстват, тъй като бяха трагично изчезнали. Но се виждаха знамената и гербовете им, поставени в чест на онези, дарили тимбримите с разум.

Присъстващите обаче бяха почетени от делегация на бъбрещите тънкокраки брми, които много, много отдавна бяха ъплифтирали калтмурите.

Атаклена си спомни как ахна, как короната ѝ запращя от изненада, когато видя, че под един тъмнокафяв навес високо на церемониалния хълм се изгърбва странна фигура. Кралнит! Най-старшата раса в родовата линия на патроните им бе пратила свой представител! Кралнитите отдавна бяха станали апатични и се занимаваха само с медитиране. Говореше се, че нямало да се появят през още много епохи. Присъствието на техен пратеник бе чест и благословия за най-новите членове на клана им.

Разбира се, в центъра на вниманието бяха самите титлали. Носеха къси сребристи роби и въпреки това много приличаха на онези земни създания, известни като видри. Представителите им гордо се готвеха за последния обред на Ъплифта.

— Виж — посочи майка ѝ. — Титлалите са избрали Съструк, своя поет, да ги представлява. Помниш ли, че се запозна с него,

Атаклена?

Естествено, че си спомняше. Само преди година Съструк беше посетил градския им дом. Ютакалтинг бе довел титлалския гений, за да го запознае с жена си и дъщеря си, малко преди да замине на последната си мисия.

— Стиховете му са лековати безмислици — промърмори Атаклена.

Матиклуана я погледна остро, после короната ѝ се развя. Глифът, който оформи, беше ш'ха'куон, тъмното огледало, което единствено собствената ти майка знае как да ти покаже. В него се отразяваше лесно забележимият яд на Атаклена. Засрамено, момичето извърна очи.

В края на краищата не беше честно да обвинява бедния титлал, че ѝ напомня за отсъстващия ѝ баща.

Церемонията наистина бе красива. Тимбримски глифхор от колониалната планета Джутат изпълни „Апотеоза на Леренсини“ и дори хората зяпаха с отворена уста — очевидно кенираха някаква частица от сложната хармония. Единствено грубоватите тенанински посланици изглеждаха недокоснати от изпълнението и като че ли нямаха нищо против да го пропуснат.

След това брмският певец Къф-Къф'т тихо и монотонно изпя древен атонален пеан в чест на Прародителите.

Неприятен за Атаклена момент настъпи, когато смълчаната публика се заслуша в композицията, специално създадена за случая от един от дванайсетте Велики мечтатели от Земята — кит на име Пет кипящи спирали. Макар че китовите официално не бяха разумни същества, този факт не пречеше да ги ценят високо. Това, че живееха на Земята под грижите на „вълконските“ хора, беше още една причина за негодуванието на някои от по-консервативните галактически кланове.

Атаклена запуши уши — за нея тази музика беше по-лоша от грохота на рухващи сгради. Погледът на Матиклуана отразяваше тревогата ѝ. „Странна моя дъще, какво да правим с теб?“ Но поне не ѝ се скара на глас или с глиф, не я засрами и пред другите.

Най-сетне, за огромно облекчение на Атаклена, изпълнението завърши. Беше ред на титлалската делегация, на Приемането и Избора.

Водена от Съструк, техния велик поет, делегацията приближи до неподвижния кралнитски сановник и ниско се поклони. После пратениците засвидетелстваха своята вярност на брмските представители и след това изразиха любезно покорство пред човечите и другите гости от раси патрони.

Най-накрая се поклониха на тимбримския Господар на Ъплифта. Съструк и неговата съпруга, титлалският учен Кихимик, излязоха пред останалите членове на делегацията, като брачна двойка, избрана за „представител на расата“. Редувайки се, те отвъръщаха на Господаря на Ъплифта, който четеше списък от церемониални въпроси и тържествено записваше отговорите им.

После двойката беше подложена на внимателния преглед на Критиците от Галактическият институт по ъплифтиране.

До този момент всичко бе повърхностна версия на Четвъртата степен на проверка на разума. Но сега титлалите имаха още една възможност да се провалят. Една представителка на галактяните, която настройваше сложните си уреди върху Съструк и Кихимик, беше от соросите... неприятели на клана на Атаклена. Навярно тя търсеше повод, и най-малкия повод, за да посрами тимбримите, като отхвърли техните клиенти.

Дискретно заровени под кратера се криеха съоръжения, които бяха стрували много на расата на Атаклена. В момента прегледът на титлалите се предаваше навсякъде из Петте галактики. Днешният ден носеше огромна гордост, но също и възможност за унижение.

Разбира се, Съструк и Кихимик минаха с лекота. Дори представителката на соросите да беше останала разочарована, тя не го показва.

После всички титлали бавно се изкачиха до разчистения кръг на върха на хълма и започнаха да пеят и да се люшкат със свободно отпуснати крайници, както правеха на родния си свят, девствената планета, където бяха еволюирали до предразумно състояние, където ги бяха открили тимбримите и ги бяха приели за дългия процес на ъплифтирането.

Техниците фокусираха холографа, за да покажат на всички събрали се и на милиарди по другите планети избора на титлалите. Дълбоко буботене под краката им подсказваше за включени двигатели.

На теория съществата можеха дори да решат да отхвърлят патроните си и изобщо да изоставят Ъплифта, но имаше толкова много правила и условия, че това почти никога не ставаше. Във всеки случай през онзи ден не се очакваше нищо подобно. Тимбримите имаха отлични отношения с клиентите си.

И все пак сред тълпата плъзна тревожно шумолене, когато краят на Обреда на Приемането наближи. Олюляващите се титлали простенаха и от холографа се надигна ниско бръмчене. Над главите им се оформи холографско изображение и тълпата гръмна в смях и одобрителни викове. Това, разбира се, беше лицето на тимбрим и всички веднага го познаха: Ошойойтуна, фокусникът на град Фойон, който използваше неколцина титлали за помощници в някои от най-популярните си шеги.

Разбира се, титлалите бяха препотвърдили тимбримите за свои патрони, но избирането на Ошойойтуна за техен символ отиваше много по-далеч! То провъзгласяваше гордостта им от това да се присъединят към клана.

След като възгласите и смехът утихнаха, остана недовършена само една част от церемонията — подбирането на Етапен спътник, тоест на вида, който щеше да говори вместо титлалите през следващата фаза на ъплифтирането им.

Етапният спътник трябваше да е раса извън клана на тимбримите. И макар че тази позиция беше най-вече церемониална, Спътникът законно можеше да се намесва от името на новите клиенти, ако процесът на ъплифтиране изглеждаше застрашен от нещо. Погрешни решения бяха предизвиквали ужасни проблеми в миналото.

Никой нямаше ни най-малка представа коя раса са избрали титлалите. Това беше едно от редките решения, които дори най-натрапващите се патрони, като например соросите, трябваше да оставят на клиентите си. Но малките дяволчета готвеха нещо, това бе сигурно!

Земята отново потрепери, холографът пак забръмча и над билото на хълма се оформи синя замъгленост. В нея, сякаш в осветена отзад вода, се носеха тъмни сенки.

Короната ѝ не можеше да открие отговора, защото образът беше строго визуален. Тя завидя на човеците за острото им зрение, когато от

мястото, където се бяха събрали повечето земянити, се надигна изненадан вик. После се взря и видя.

Една от тъмните фигури излезе напред, спря и се усмихна на публиката. Белите ѝ, остри като игли зъби блеснаха. Виждаше се хитрото ѝ око; от лъщящото ѝ чело се надигаха мехурчета.

Настъпи продължителна, замаяна тишина. Защото, в името на Ифни, никой не беше очаквал, че титлалите ще изберат делфини!

Гостите галактяни бяха онемели. Неоделфини... ами че вторите клиенти на земянитите бяха най-младите признати разумни същества в Петте галактики — много по-млади от самите титлали! Това беше безпрецедентно! Беше невероятно!

Беше...

Беше забавно! Тимбримите аплодираха. Като видяха, че съюзниците им не са обидени, човеците се присъединиха към тях и започнаха да свиркат и да пляска с ръце.

Титлалите се поклониха на патроните си. Добри клиенти, те, изглежда, усилено бяха работили върху отличната си шега, подготвена за този важен ден. Само Съструк все още трепереше от напрежение.

Отвсякъде около Атаклена се носеха вълни на одобрение и радост. Чу и смеха на майка си.

Но самата тя заотстъпва през аплодиращата тълпа, а после се обърна и избяга. В пълен прилив на гийр тя тичаше ли, тичаше, докато не мина покрай кратера и не изгуби пътеката. Изкачи се над красивата долина на Дългите сенки и се строполи на земята.

„Онзи ужасен делфин...“

Никога не сподели с никого онова, което бе видяла в окото на онзи кит. Не каза истината нито на майка си, нито дори на баща си... че дълбоко в прожектираната холограма беше усетила глиф, надигащ се от самия Съструк, поета на титлалите.

Единствено тя ли бе доловила третия хармоничен смях на Съструк, неговата болка и объркване? Поетът беше умрял само дни след този епизод и бе отнесъл тайната си в гроба.

Изглежда, само Атаклена беше усетила, че Церемонията не е шега, че изображението на Съструк не идва от мислите му, а от Времето! Титлалите наистина бяха избрали свои закрилници и изборът им бе отчаяно сериозен.

Сега, само няколко години по-късно, Петте галактики бяха потънали в смут поради откритията, извършени от един съмнителен клиент, от най-младата от всички раси. От делфините.

„О, земяните — помисли си тя, докато вървеше след Робърт към планината Мулун. — Какво направихте?“

Не, това не беше правилният въпрос.

„Какво, о, какво възнамерявате да направите?“

Същия следобед двамата стигнаха до стръмно поле с плочест бръшлян. Лъскави, широко разлистени растения покриваха склона на хълма като зелени, застъпващи се люспи по хълбока на някакъв огромен заспал звяр. Пътят им към планината беше препречен.

— Чудиш се как ще минем, нали? — попита Робърт.

— Склонът ми изглежда коварен — призна Атаклена. — Сигурно ще трябва да го заобиколим.

Нещо в дъното на ума на Робърт обаче я караше да се съмнява.

— Това са чудесни растения — рече той и приклекна до една от плочките — обърнат наопаки леген, почти два метра в диаметър. Хвана го за ръба, дръпна го силно и Атаклена видя отдолу жилав корен.

— Колонията пъпкува ново поколение плочки на всеки няколко седмици, като всеки пласт застъпва предишния — започна да ѝ обяснява Робърт, докато теглеше нишковидния корен. — През късна есен последните пластове плочки разцъфтяват и стават съвсем тънки. Откъсват се и се понасят с милиони по небето със силните зимни ветрове. Прелестна гледка, повярвай ми — хвърчила във всички багри на дъгата.

— Значи са семена? — попита Атаклена.

— Е, всъщност са носители на спорите. А и повечето от семенниците, които попадат в Сайнд в началото на зимата, са стерилни. Изглежда, плочестият бръшлян разчита на някакво опрашващо животно, изчезнало по време на холокоста на буруралите. Просто още един проблем, с който да се справят екипите за екологично възстановяване. — Робърт сви рамене. — Сега обаче плочките са твърди и здрави. Ще трябва доста да се потрудя с тази.

Робърт извади ножа си и бръкна отдолу да отреже яките нишки. После се зае да подравни грапавата долна страна.

— Ще стане. Баща ти заръча да ти покажа всичко, което мога, за Гарт. Значи трябва да те науча да караш плочест бръшлян.

Робърт стъпи в плочата и ѝ махна да се качи. Тя седна пред него, с колене от двете страни на отрязания корен.

И тогава се случи отново и Атаклена конвулсивно впи пръсти в краищата на плочата.

— Какво става, Клени?

— Отново го кенирам. То е там долу, Робърт. Някъде в гората!

— Какво? Какво има там?

— Съществото, което кенирах по-рано! Нещото, което не беше нито човек, нито шимпанзе! Прилича и на двете, но е различно. И чак пуши от Потенциал! Но... вече изчезна.

Робърт излъчваше нервност.

— Сигурна ли си, че не е било просто някой шим? Тези хълмове са пълни със събирачи на шейшен и работници по консервацията.

Атаклена излъчи глифа паланк, но се сети, че Робърт не може да забележи искрящото над главата ѝ раздразнение и сви рамене, за да изрази приблизително същия нюанс.

— Не, Робърт. Срещата съм много неошимпанзета. Съществото, което усетих, е различно! Мога да се закълна, че не е напълно разумно. Освен това се долавяше чувство на тъга, на скрита мощ...

Внезапно развълнувана, Атаклена се обърна към Робърт.

— Възможно ли е да е някой „гартлянин“? О, нека да побързаме! Може да успеем да се приближим до него!

— И вие тимбримците сте едни! — въздъхна той. — Закъде бързаш? Тъкмо бях решил да те впечатля.

„Момчета! — помисли тя и яростно поклати глава. — Как е възможно да си мислят такива неща, дори на шега?“

— Стига си се шегувал! Да тръгваме!

Той се намести зад нея и Атаклена се облегна на коленете му. Пипалцата ѝ се развяваха около лицето му, но Робърт не се оплака.

— Добре, тръгваме.

Спареният му човешки дъх я докосна, когато той отблъсна плочата и се плъзнаха надолу. Внезапно обаче нещо невидимо ги тръсна и ги запрати във въздуха.

Късметът и тимбримските ѝ инстинкти ѝ помогнаха. Хормоните на стреса се надигнаха, тя рефлекторно сви глава и се запряма като топка, тялото ѝ се превърна в шейна, която се плъзгаше и подскачаше по плочките.

Спря чак на дъното на долината и остана да лежи, докато гийровите ензими я накарат да плати цената за бързите ѝ рефлексии. Дишаше дълбоко и задъхано, горните и долните ѝ бъбреци пулсираха, бореха се с ненадейното претоварване.

И я болеше. Но не можеше да локализира болката. Като че ли беше получила само няколко натъртвания и драскотини. Тогава къде...

Осъзнаването дойде внезапно и тя се изпъна и отвори очи. Болката идваше от Робърт! Нейният земен водач излъчваше заслепяващи вълни на агония!

Тя се изправи и огледа блестящия склон.

Краката на Робърт слабо подритваха изпод пласт широки плочки, Искрящ поток от гореща агония попадна точно върху короната на Атаклена.

Тя коленичи до него.

— Робърт! Боли ли те? Можеш ли да дишаш?

Колко глупаво да задава толкова въпроси! Та той бе почти в безсъзнание!

„Трябва да направя нещо.“ Атаклена извади лазерния нож от ботуша си и започна да реже бръшляна.

Робърт простена нещо неразбираемо. Дясната му ръка беше странно изкривена и около него кипеше толкова силна болка, че Атаклена трябваше да отдръпне короната си, за да не припадне.

Робърт ахна, когато тя отмести последната прогорена плочка от лицето му. Очите му бяха затворени и устата му се движеше, сякаш безмълвно си говореше нещо. А ръката му очевидно беше счупена.

Тя почувства нюансите на някакъв очевидно човешки обичай на самодисциплина, някак си свързан с числа и броене. Навярно беше методът за „самохипноза“, който всички човеци изучаваха в училище. Макар и примитивен, той като че ли донякъде помагаше на Робърт.

„А сега какво?“ — разтревожи се Атаклена. Винаги беше рисковано да се докосва наранен член на друга раса. Липсата на опит беше само част от проблема. Основните ѝ инстинкти за оказване на

помощ можеха да са изцяло погрешни за друг вид. От друга страна, някои неща трябваше да са универсални.

„Опитай да спреш изтичането на телесни течности!“

О, ако човеците не бяха толкова крехки!

Атаклена се втурна към раницата на Робърт и потърси радиоапарата. За по-малко от час от Порт Хеления можеше да пристигне помощ, а спасителите щяха да ѝ кажат какво да направи междувременно.

Радиото беше просто, тимбримски модел, но не работеше.

Атаклена свали задния капак. Предавателният кристал липсваше. Тя премигна смаяно.

Бяха отрязани от всякаква помощ. Тя бе съвсем сама.

— Робърт! — Атаклена коленичи до него. — Не мога да ти помогна, ако не ми казваш какво да правя!

Той все още броеше от едно до десет — за хиляден път. Тя заповтаря името му, докато очите му не се фокусираха.

— Аз... мисля, че ръката ми е счупена, Клени... — задъхано каза той. — Помогни ми да отида на сянка... после използвай болкоуспокоителни...

Очите му се подбелиха и той изпадна в безсъзнание. Що за нервна система — да се претоварва от болката и да оставя притежателя си неспособен да си помогне. Вината не беше на Робърт. Той беше смел, но мозъкът му бе изключил.

Разбира се, имаше едно преимущество. Припадъкът заглуши излъчваната агония, така че ѝ беше по-лесно да го изтегли по гъбестото, неравно поле на плочестия бръшлян. Опитваше се да не друса много счупената му ръка.

Едрокост, свръхяк, прекалено мускулест човек!

Донесе раниците и бързо откри комплекта за първа помощ на Робърт. Вътре имаше някакво лекарство, което го беше видяла да използва само преди два дни, когато в пръста му се беше забола треска. Тя щедро намаза раните му с течността.

Робърт простена и леко помръдна. Тя усети как умът му се бори да изплува над болката. Скоро той полуавтоматично започна отново да си шепне числа.

Устните ѝ се движеха, докато четеше английските инструкции на контейнера с „пяна за плът“, после момичето напръска раните му.

Оставаше ръката — и агонията. Робърт беше споменал опиати. Но кои болкоуспокоителни?

Имаше много малки ампули с четливи надписи на английски и галседем. Но упътванията бяха неясни.

Тя използва логиката си. Лекарствата за спешна помощ трябваше да бъдат опаковани в газови ампули за лесно и бързо прилагане. Извади три подходящи според нея стъклени цилиндърчета и се наведе напред, докато сребристите нишки на короната ѝ не се посипаха по лицето на Робърт. Усети човешката му миризма — спарена и много мъжка.

— Робърт — внимателно прошепна тя на английски. — Зная, че ме чуваш. Трябва ми твоят разум тук и сега.

Очевидно само го разсейваше от самохипнозата, защото усети, че болката му се усилва. Робърт сгърчи лице и започна да брои на глас.

Имаше само един начин да достигне до него и той означаваше да разголи себе си. Това я плашеше, но изглежда, нямаше друг избор.

— Аз... аз съм тук, Робърт. Сподели я с мен.

Отвори се за тесния поток от остра, абстрактна агония — абсолютно нетимбримска и все пак зловещо позната.

„Да си човек наистина е странно.“ — помисли Атаклена и се насочи към центъра на агонията. Потъна в река от болка. Ха! Пак човешка метафора!

Това, от което имаше нужда, бе усунлтлан, защитно поле, което да я пренесе по реката до извора ѝ.

Носещите се призрачни образи като че ли се събраха около нея. Мъглявите фигури се сливаха, материализираха, добиваха форма. Атаклена внезапно откри, че може да си представи, че седи в малка лодка! А в ръцете си държеше гребло.

Това ли беше начинът, по който се проявяваше усунлтлан в човешкия ум? Като метафора?

Удивена, тя започна да гребе срещу течението към жилещия въртоп.

Покрай нея се носеха сенки, тълпяха се и се блъскаха в заобикалящата я мъгла. Първо прелетя някакво изкривено лице. После ѝ се озъби някаква чудата животинска фигура. Повечето от гротескните създания, които зърваше, изобщо не можеха да съществуват в реалната вселена.

Не бе привикнала да си представя мисловните мрежи и ѝ беше нужно известно време, за да осъзнае, че фигурите отразяват спомени, конфликти, емоции.

Толкова много емоции! Атаклена изпита желание да избяга. Можеше да полудее!

Но тимбримското ѝ любопитство я накара да остане. А също и дългът.

„Толкова е странно“ — помисли си тя, докато гребеше през метафоричното благо. Полузаслепена от носещите се капчици болка, тя зяпна от почуда. О, какво не би дала да е истински телепат и да знае, а не само да предполага какво означават всички тези символи.

Тук имаше толкова много пътища, колкото и във всеки тимбримски ум. Някои от странните образи и усещания ѝ бяха познати. Навярно те отразяваха времената преди нейната раса и тази на Робърт да се научат да говорят — собственият ѝ народ чрез ъплифтиране, а човеците по трудния начин — времената, когато две племена от умни животни бяха водили много сходен начин на живот на диви, много далечни един от друг светове.

Най-странното беше, че виждаше едновременно с два чифта очи. Единият удивено оглеждаше царството на метафорите, а другият, нейният собствен, виждаше лицето на Робърт на сантиметри от своето, под булото на короната ѝ.

Той бързо премигна. Беше престанал да брои. Тя поне разбираше част от това, което ставаше. Но Робърт изпитваше нещо наистина странно. До нея се донесоха кратки полуспомени за неща, едновременно нови и стари.

Атаклена се съсредоточи и оформи изящен глиф — премигващ фар, който светваше и угасваше в резонанс с най-дълбоката хармония на ума му. Робърт ахна и момичето усети, че той протяга ръка, за да го докосне.

Неговото метафорично аз доби форма до нея в малката лодка. В ръцете му също имаше весло. Изглежда, на това равнище нещата просто бяха такива — той дори не попита как се е оказал там.

Заедно преплуваха реката от болка. Трябваше да гребат през вихрен облак от агония. Срещаха препятствия, непредвидени пречки и въртопи, в които странни гласове зловещо шепнеха от мрачните глъбини.

Накрая стигнаха до дълбок вир — центърът на проблема. На дъното му лежеше образ на желязна решетка в каменен под. Ужасни отломки запушваха канала.

Робърт тревожно се отдръпна. Атаклена знаеше, че това трябва да са емоционално натоварени спомени, оформени в страшни фигури на зъби, лапи и подпухнали, ужасни лица. „Как е възможно хората да оставят да се натрупат такива боклуци?“ Беше замаяна и уплашена от грозните живи останки.

„Наричат се неврози — каза с вътрешния си глас Робърт. Значи знаеше какво «гледат» и се бореше със страх, далеч по-ужасен от нейния. — Забравил съм толкова много от тези неща! Нямах представа, че все още са тук.“

Робърт се втренчи във враговете си долу — и Атаклена видя, че много от лицата са изкривени, гневни версии на неговото.

„Това е моя работа, Клени. Много преди Контактa сме научили, че има само един начин да се справиш с каша като тази. Истината е единственото оръжие, което действа.“

Лодката се разклати, когато метафоричното аз на Робърт се обърна и се хвърли в морето от болка.

„Робърт!“

Водата се разпени. Малката лодка започна да потъва и да се издига, принуждавайки я да се хване здраво за ръба на странния усунлтлан. Блестяща, ужасна болка пръскаше навсякъде. А долу, при решетката, се водеше страшна битка.

Във външния свят по лицето на Робърт течеше пот. Атаклена се чудеше още колко време ще издържи той.

Тя колебливо прати образа на ръката си във водата. Прекият допир изгаряше, но тя продължи и достигна решетката.

Нещо сграбчи ръката ѝ! Тя се дръпна, но не успя да се освободи. Едно страховито създание, което носеше отвратителна версия на лицето на Робърт, гледаше към нея с изражение, стърчено почти до неузнаваемост от някаква извратена похот. Нещото силно я дърпаше и се опитваше да я изтегли в отвратителната вода. Атаклена изкрещя.

Друга сянка се вкопчи в нападателя ѝ. Ръката ѝ се освободи и тя падна назад. Малката лодка започна бързо да се отдалечава! Навсякъде около нея езерото от болка се носеше към канала. Но лодката ѝ се движеше в обратната посока, срещу течението.

„Робърт ме тласка навън“ — осъзна тя. Контактът се стесни, после прекъсна. Метафоричните образи рязко изчезнаха. Атаклена замаяно премига. Беше коленичила върху меката пръст. Робърт държеше ръката ѝ и дишаше през стиснатите си зъби.

— Трябваше да те спра, Клени... Това беше опасно за теб...

— Но ти изпитваш такава болка!

Той поклати глава.

— Ти ми показва къде да я блокирам. Сега... сега мога да се погрижа за невротичния боклук — нали вече знам, че е там... А... а казвал ли съм ти вече, че човек много лесно може да се влюби в теб?

Атаклена рязко се изправи, удивена от думите му, и му показва трите ампули.

— Робърт, трябва да ми кажеш кое от трите болкоуспокоителни ще те облекчи и в същото време ще те остави в съзнание, за да можеш да ми помогнеш!

Той погледна с присвити очи.

— Синята ампула. Отчупи я под носа ми, но внимавай да не вдишаш ти! Не... не зная как ще ти повлияят параендорфините.

Атаклена счупи ампулата и от нея излезе малък гъст облак. Приблизително половината изчезна при следващото вдишване на Робърт. Останалата част бързо се разпръсна.

С дълбока треперлива въздишка тялото на земята се отпусна. Той отново вдигна поглед към нея. Очите му блестяха.

— Не зная дали мога да остана още дълго в съзнание. Но почти си струваше... да споделя ума си с теб.

В аурата му сякаш затанцува проста, но изящна версия на цунур'тцун. Атаклена за миг се изненада.

— Ти си много странно същество, Робърт. Аз...

Тя замълча. Цунур'тцун... той вече беше изчезнал, но момичето не можеше и да си представи да кенира този глиф. Как ли се беше научил Робърт да го прави?

Атаклена кимна и се усмихна. Характерното за човеците движение дойде от само себе си, сякаш подсъзнателно.

— Току-що си помислих същото, Робърт. Аз... аз също смятам, че си струваше.

13. ФИБЕН

Падащият кораб помете десетки дървета, разора дълга грозна бразда и застина почти на ръба на отвесната пропаст.

Беше нощ. За кратко около кораба плъзна пожар, но пламъците бързо изчезнаха, победени от горската влага.

Чуваше се само прашенето на свръхнагретия метал, охлаждадан от студената мъгла, която пълзеше по склона откъм долината.

После всичко стихна. Животинките отново занадничаха от дупките си. Няколко дори се приближиха, подушиха с отвращение горещото нещо и се заеха с по-сериозната си работа — да оцелеят.

Приземяването беше лошо. Пилотът в аварийната кабина не помръдваше. Нощта измина без никакъв признак на движение.

Накрая, с кашляне и слаб стон, Фибен се свести и изхърка:

— Къде?... Какво?...

Първата му мисъл беше, че току-що е проговорил на английски. „Това е добре — вцепенено си помисли той. — Значи нямам мозъчни увреждания.“

Способността на едно неошимпанзе да използва език беше най-важното му притежание, но пък можеше да бъде загубено съвсем лесно. Речевата афазия водеше до преразпределяне — а дори и до регистриране за генетично изпитание.

Разбира се, пробите от плазмата на Фибен вече бяха пратени на Земята и навярно беше прекалено късно да ги върнат, така че имаше ли наистина значение, ако го преразпределяха? Така или иначе, никога не го беше интересувало какъв е цветът на картата му за възпроизводство.

Или поне не го беше интересувало повече от повечето шими.

„Я, нещо започваме да ставаме философи, а? Като отлагаме неизбежното? Недей да трепериш, Фибен. Действай! Отвори си очите. Опирай се. Провери дали всичките ти чаркове са си все още на мястото.“

Добре казано, но не толкова лесно за изпълнение. Фибен се опита да вдигне главата си и простена. Беше обезводнен. Дори клепачите му скърцаха като ръждясали чекмеджета.

Накрая успя да отвори очи и видя, че капакът на кабината е разбит и потънал в сажди. И мокър. Значи беше валяло.

Откри една от причините за дезориентацията си — капсулата беше наклонена поне на петдесет градуса. Поигра си с предпазните колани, успя да ги разкопчее и се отпусна. После събра малко сили и заблъска по смачканата врата, докато дръжката най-после не поддаде. Отгоре му се изсипа дъжд от листа и камъчета.

Последваха няколко минути суха кашлица и накрая той задъхан увисна на вратата и скръцна със зъби.

— Хайде — промълви той. — Да се чупим оттук! — После се надигна, без да обръща внимание на болката, и отчаяно се провря през отвора, като се въртеше и опипваше с крак, за да намери опора. Накрая усети мръсната, благословена земя. Но когато се пусна от вратата, левият му глезен отказа да го държи. Фибен се претърколи, падна и изохка.

На пет-шест метра пред него светлината на зората разкриваше ръба на стръмен склон. Отдолу се донасяше шум на течаща вода. „Уф — помисли си той в замаяна почуда. — Още пет метра и сега нямаше да съм толкова жаден.“

Изгряващото слънце освети овъглените следи от падането на космическия кораб. „Лека му пръст на стария «Проконсул» — помисли си Фибен. — Седем хиляди години вярна служба на петдесетина стари галактически раси, само за да бъде довършен над една незначителна планета от Фибен Болгър, клиент на вълконите, полуобучен пилот от милицията. Какъв недостоен край за един храбър стар воин.“

Но в края на краищата той беше надживял разузнавателния кораб. Поне засега.

Някой някога бе казал, че един от критериите за разумност е колко енергия се влага в неща, различни от оцеляването. Фибен чувстваше тялото си като резен полуопечено месо, но въпреки това намери сили да се усмихне. Беше паднал от три милиона километра и въпреки това може би щеше да доживее деня, когато да разкаже за това на някой свой умен внук. След две поколения.

Потупа опърлената земя до себе си и се засмя прегракнало.

— Давай, Тарзан!

14. ЮТАКАЛТИНГ

— ... Ние сме тук като приятели на галактическата Традиция, защитници на бльгопристойността и честта, бранители на волята на древните, открили толкова отдавна Начина на Нещата...

Ютакалтинг не беше много силен в галактически три и записа Прокламацията за губруанското нашествие на подвижния си секретар, за да може да я разучи по-късно. Слушаше само с половин ухо, докато довършваше подготовката си.

„... само с половин ухо...“ Короната му изцвърча в изблик на удивление, когато осъзна, че е използвал фразата в мислите си. Човешката метафора караше ушите да го засърбят!

Наблизо шимите бяха настроили приемниците си на английския превод, също излъчван от губруанските кораби. Това беше „неофициална“ версия на прокламацията, тъй като английският беше вълконски език, неподходящ за дипломацията.

Ютакалтинг оформи л'ют'цака, приблизителният еквивалент на жест с палец, опрян до носа, по посока на нашествениците. Един от помощниците му неошимпанзета озадачено вдигна очи към него — сигурно притежаваше някаква латентна пси-заложба. Другите трима космати клиенти бяха приклекли под близкото дърво и слушаха доктрината на нахлуващата армада.

— ... в съответствие с протокола и всички Правила на Войната до Земята беше пратено постановление, обясняващо нашата болка и исканията ни за обезщетение...

Ютакалтинг постави последния печат върху Дипломатическия склад. Пирамидалната сграда се намираше на една скала, надвиснала над Силмарско море, точно на югозапад от другите постройки на тимбримското посолство. Над океана всичко изглеждаше красиво и пролетно. Дори днес малки рибарски лодки кръстосваха тихите води, сякаш в небето не се криеше никакъв друг враг освен разкъсаните облаци.

В другата посока обаче, до малката горичка от тулска голямотрева, пренесена от родната му планета, канцеларията на Ютакалтинг и официалната резиденция бяха пусти и изоставени.

Стриктно казано, той би могъл да остане на поста си, но не изпитваше желание да се доверява на думите на нашествениците, че следват всички Правила на Войната. Губруанците бяха известни с това, че тълкуват традицията както им е изгодно.

Във всеки случай, дипломатът си имаше план.

Ютакалтинг завърши със запечатването и отстъпи от Дипломатическия склад. Отдалечен от самото посолство, запечатан и заключен, той имаше закрилата на милиони години прецедент. Канцеларията и другите сгради на посолството можеха да бъдат плякосани, но нашественикът трудно можеше да намери задоволително извинение за нахлуване в свещения склад.

И въпреки това Ютакалтинг се усмихваше. Той вярваше на губруанците.

Отстъпи още десетина метра, съсредоточи се и оформи прост глиф, после го излъчи към върха на пирамидата, където беззвучно се въртеше малък син глобус. Той моментално изсветля и издаде ясно доловимо бръмчене. Ютакалтинг се обърна и се приближи до очакващите го шими.

— ... в списъка като наша първа болка, че клиентната раса на земяните, официално известна като Турсиопс амикус или „неоделфини“, е направила откритие, което те не споделят с нас. Твърди се, че това откритие предвещава сериозни последици за галактическото общество. Кланът на Гууксуй-Губру, като закрилник на традицията и наследството на Прародителите, е длъжен да се намеси! Наше законно право е да вземем заложенници, за да принудим онези полуоформени водни същества и техните вълконски господари да разкрият скритата информация...

Едно малко ъгълче в мислите на Ютакалтинг се зачуди точно какво е открила извън галактическия диск другата раса клиент на земяните. Той замислено въздъхна. Така, както вървяха нещата в Петте галактики, щеше да му се наложи да предприеме дълго пътуване през равнище „Д“ на хиперпространството и да се появи след милион години, за да разбере цялата история. Дотогава, разбира се, тя вече щеше да е станала древна.

Всъщност това, че именно „Стрийкър“ беше предизвикал настоящата криза, нямаше значение. Тимбримският Велик съвет беше пресметнал, че така или иначе на всеки няколко века трябва да има някакъв взрив. Земяните просто бяха успели да го разпалят малко раничко. Това бе всичко.

„Да го разпалят малко раничко...“ Ютакалтинг потърси подходящата метафора. Сякаш дете беше избягало от люлката си, бе пропъзляло право в бърлогата на вл'коргски зверове и беше плеснало царичката точно по муцуната!

— ... втора болка и причина, ускорила нашето облагородяващо нахлуване тук, е сериозното ни подозрение, че на планетата Гарт се извършват нарушения в ъплифтирането! Разполагаме с доказателства, че на полуразумните клиенти, известни като „неошимпанзета“, се дават неподходящи напътствия и те не се обслужват както трябва нито от техните патрони човеците, нито от тимбримските им спътници...

„Тимбримите ли? Неподходящи спътници? О, вие, арогантни птицеобразни, ще заплатите за тази обида“ — закле се Ютакалтинг.

Шимите припряно се изправиха и ниско се поклониха, когато дипломатът приближи. Сюулф-куон за миг проблесна във връхчетата на короната му, докато им отвърщаше.

— Искам да пратя някои послания. Ще ми помогнете ли?

Всички кимнаха. Очевидно между тях имаше напрежение, тъй като произхождаха от различни социални прослойки.

Единият гордо носеше униформата на офицер от милицията. Другите двама бяха цивилни. Последният и най-неугледно облечен шим носеше на гърдите си екран с редици бутони от двете страни, който даваше възможност на бедното същество да общува. Той стоеше малко зад и встрани от другите и едва вдигаше очи от земята.

— На вашите услуги — отвърна късо подстриганият млад лейтенант, като отдаде чест. Изглеждаше напълно безразличен към киселите погледи, които му хвърляха крещящо облечените цивилни.

— Това е добре, приятелю. — Ютакалтинг хвана шима за рамото и му подаде малък черен куб. — Моля те, отнеси това на планетарен координатор Онийгъл, заедно с моите почитания. Кажи й, че трябва да отложи заминаването си в Убежището, но се надявам скоро да се срещнем.

„Всъщност аз не лъжа — напомни си Ютакалтинг. — Благодарение на английския и на прелестната му неяснота!“

Шимът лейтенант пое куба и отново се поклони под абсолютно точния ъгъл за изразяване на уважение на двуного към старши патрон от раса съюзник. Без дори да поглежда към другите, той се затича към куриерския си велосипед.

Един от цивилните, който очевидно смяташе, че Ютакалтинг няма да го чуе, прошепна на крещящо облечения си колега:

— Надявам се, че този пуяк със синя карта ще цопне в някоя кална локва и ще измокри блестящата си униформа.

Ютакалтинг се направи, че не е чул забележката. Понякога си струваше да остави другите да си мислят, че тимбримският слух е толкова лош, колкото и зрението им.

— А това е за вас — каза той на двамата шими, облечени в безвкусни дрехи, и подхвърли на всеки от тях по една малка чанта. Бяха пълни с галмонети, непроследими и универсални по време на война и смут, защото бяха обезпечени със съдържанието на самата Велика библиотека.

Двамата шими се поклониха — опитваха да имитират прецизността на офицера. Дипломатът усети съсредоточеността им върху кесиите. Бяха забравили всичко друго на света.

Двамата — представители на малкия престъпен подземен свят на Порт Хеления — се обърнаха и устремно се затичаха през горичката. Ако трябваше да използва друга човешка метафора, те бяха неговите „очи и уши“, откакто бе пристигнал тук. И сега несъмнено смятаха своята работа за приключена.

„И ви благодаря за това, което бяхте готови да направите“ — помисли си Ютакалтинг. Отлично познаваше тази пасмина. Бързо щяха да изхарчат парите му и щяха да им се приискат още. А след няколко дни щеше да има само един източник на такива монети.

Скоро те щяха да имат други работодатели. Ютакалтинг беше сигурен в това.

— ... сме дошли като приятели и закрилници на предразумните раси, за да видим, че им се дава подходящо напътствие и членство в достоен клан...

Остана само един шим. Опитваше се да стои изпънат, но не можеше да не пристъпва нервно.

— Ами... — Ютакалтинг рязко спря. Пипалцата му се развяха и той се обърна, за да погледне над морето.

Ивица светлина се появи от носа от другата страна на залива, устреми се нагоре и на изток в небето. Ютакалтинг засенчи очи. Блестящото въгленче се скри в облаците.

От'тушутн, неговият помощник, секретар и приятел преминаваше с техния кораб през сърцето на бойната флота, която заобикаляше Гарт. Тимбримската машина беше специално построена. Той дори можеше да успее.

Все пак неговата задача бе просто да се опита.

Ютакалтинг кенира напред. Да, нещо управляваше този взрив от светлина, имаше нещо и за него. Блестящо наследство. Той притегли прощалния глиф на От'тушутн и го запази на скъпоценно място, в случай че някога се върнеше у дома и му се удадеше възможност да разкаже на любимите на храбрия Тим за подвига му.

Сега на Гарт имаше само двама тимбрими и Атаклена беше на толкова безопасно място, колкото той бе могъл да й осигури. Беше време да се погрижи за собствената си участ.

— ... да спасим тези невинни създания от извратеността на вълконите и престъпниците...

Той се обърна към малкия шим, своя последен помощник.

— Ами ти, Йо-Йо? Искаш ли задача?

Йо-Йо зачука по бутоните на екрана си.

ДА, МОЛЯ
ЕДИНСТВЕНОТО, ЗА КОЕТО МОЛЯ, Е ДА ВИ
ПОМОГНА.

Ютакалтинг се усмихна. Трябваше да побърза и да се срещне с Коулт. Тенанинският посланик сигурно вече беше почти обезумял. Е, можеше да почака още няколко минути.

— Да — каза той на Йо-Йо. — Мисля, че има нещо, което можеш да направиш за мен. Смяташ ли, че можеш да пазиш тайна?

Дребничкият генетичен брак закима. Меките му кафяви очи се изпълниха с искрена преданост. Ютакалтинг беше прекарал много време с Йо-Йо и го беше научил на неща, с които училищата на Гарт

изобщо не биха си правили труда — умения за оцеляване в пустинна местност и пилотиране на прост самолет например. Йо-Йо не беше гордостта на ъплифтирането на неошимпанзетата, но имаше предано сърце и бе по-умен, отколкото бе очаквал дори Ютакалтинг.

— Виждаш ли онази синя светлина на върха на пирамидата, Йо-Йо?

ЙО-ЙО ПОМНИ — написа шимът. — ЙО-ЙО
ПОМНИ ВСИЧКО, КОЕТО КАЗВАШ.

— Добре — кимна Ютакалтинг. — Зная това. Ще разчитам на теб, мили мой малки приятелю.

Междувременно компютърният глас от космоса продължаваше да бръмчи, довършвайки Прокламацията на нашествието.

— ... и да ги предоставим за осиновяване от някой подходящ по-стар клан, който няма да ги води към непристойно поведение...

„Многословни птички — помисли си Ютакалтинг. — Всъщност глупави същества.“

— Ще им покажем едно „непристойно поведение“, нали, Йо-Йо?

Дребният шим нервно кимна и се ухили, макар и да не разбра всичко.

15. АТАКЛЕНА

Малкият лагерен огън хвърляше жълто-оранжеви отблясъци върху стволовете на почтидървовете.

— Бях толкова гладен, че дори вакуумираната храна ми се услади — въздъхна Робърт. — Мислех да приготвя печени бръшлянови корени, но предполагам, че и двамата няма да имаме апетит за този деликатес в скоро време.

Самата Атаклена яде малко. Тялото ѝ беше почти прочистено от пептидите, останали от гийровата реакция, но тя все още чувстваше слаби болки след следобедното им приключение. От друга страна имаше нещо по-важно.

— Робърт, защо си свалил кристалите от радиоапарата?

Той помълча, после каза сериозно:

— Надявах се да не се наложи да ти го кажа още няколко дни, Атаклена. Но миналата нощ видях, че комуникационните спътници са унищожени. Това може да означава единствено, че са пристигнали галактяните, както очаквах родителите ни. Радиокристалите могат да бъдат засечени от космически резонаторни детектори, дори когато не действат. Извадих ги, за да не ни открият. Това е стандартна практика.

Атаклена почувства, че върхът на гребена ѝ потреперва. „Значи се започна.“

Копнееше да е с баща си. Все още я болеше, че я беше отпратил, а не ѝ беше позволил да остане с него и да му помага.

Мълчанието се проточи. Тя кенира нервността на Робърт. На два пъти той като че ли понечи да заговори, после спираше и се замисляше.

— Съгласна съм с логиката ти за кристалите, Робърт — каза тя. — Дори ми се струва, че разбирам защитния инстинкт, който те е накарал да се въздържиш да ми кажеш за това. Но не трябва да го правиш отново. Глупаво е.

— Няма, Атаклена — сериозно се съгласи Робърт.

Известно време мълчаха, после Робърт се пресегна със здравата си ръка и я докосна.

— Клени, аз... аз искам да знаеш, че съм ти благодарен. Ти спаси живота ми...

— Робърт — уморено въздъхна тя.

— ... но не е само това. Когато влезе в ума ми, ти ми показва такива неща за самия мен... неща, за които никога преди не съм знаел. Това е важна услуга. Можеш да прочетеш за всичко това в учебниците, ако искаш. Самоизмамата и неврозите са две особено коварни човешки напасти.

— Те не са характерни единствено за човеците, Робърт.

— Сигурно не са. Това, което видя в ума ми, навярно не е било нищо по стандартите ни отпреди Контakta. Но като се има предвид историята ни... е, дори най-нормалният от нас има нужда да му се напомня от време на време. И знаеш ли, искам да станем по-близки.

Атаклена нямаше представа какво да каже, така че премълча. Животът през ужасните тъмни векове на Човечеството сигурно наистина е бил страшен. Изведнъж разбра, че усеща лицето си топло. Капилярите ѝ се разширяваха в онази човешка реакция, която смяташе за толкова странна. Тя се изчервяваше!

— Какво искаш да кажеш, Робърт?

— Искам да ми покажеш нещо повече за тимбримския живот. За обичаите ви. Искам да разбера какъв е еквивалентът при твоите сънародници на удивеното зяпване, кимването или усмивката.

Над главата му потрепна нещо. Короната на Атаклена се разпери, но изящният, прост и призрачен глиф, който той беше оформил, изчезна като дим. Навярно момчето дори не осъзна какво е направило.

— Хм — каза тя, премигна и поклати глава. — Не съм сигурна, но ми се струва, че вече си започнал да разбираш.

Трябваше да тръгват.

Атаклена скри по-голямата част от багажа му в хралупата на един бук и остави знаци по кората, за да отбележи мястото, макар да се съмняваше, че някой ще се върне, за да го прибере.

— Трябва ти лекар — каза тя, като попипа челото му. Повишената му температура очевидно не беше добър признак.

Робърт посочи планината на юг.

— На два дни път натам е имението Мендоса. Госпожа Мендоса е била медицинска сестра преди да се омъжи за Хуан и да се заеме със земеделие.

Атаклена неуверено погледна към прохода. Щеше да им се наложи да се изкачат почти на хиляда метра, за да го преминат.

— Робърт, сигурен ли си, че това е най-добрият маршрут? Уверена съм, че от време на време усещам емоции много по-отблизо, над линията на хълмовете на изток.

Робърт се изправи и подпирайки се на тоягата си, пое по пътеката на юг.

— Хайде, Клени. Знам, че искаш да откриеш гартлянин, но едва ли сега е времето за това. Можем да отидем на лов за предразумни местни животни след като ме закърпят.

Атаклена се загледа след него, удивена от нелогичността на забележката му.

— Робърт, това, което каза, е странно! Как мога да мисля за търсене на местни създания, независимо колко са тайнствени, докато още имаш нужда от грижи! Съществата, които усетих на изток, очевидно бяха човеци и шими, макар да признавам, че имаше някакъв странен допълнителен елемент, почти като...

— Аха! — само каза Робърт.

Учудена, Атаклена се опита да долови чувствата му, но самодисциплината и решителността на човека бяха просто невероятни за представител на вълконска раса. Можеше единствено да каже, че е смутен — и че това е свързано с нейното споменаване за разумни мисли на изток оттук.

О, как ѝ се искаше да е истински телепат! За пореден път се зачуди защо тимбримският Велик съвет не се е противопоставил на правилата на Института по ъплифтиране и не е продължил да развива тази способност. Понякога завиждаше на човеците за изолираността, с която обграждаха живота си и негодуваха срещу клюкарското вмешателство на собствената ѝ култура. Но точно сега ѝ се искаше единствено да се вмъкне в съзнанието му и да разбере какво крие!

Короната ѝ се развяваше и ако на километър разстояние имаше тимбрими, те щяха да потреперят от гневното ѝ, яростно мнение за начина, по който стояха нещата.

Робърт явно бе уморен. Атаклена вече беше разбрала, че блестящите капчици пот по челото му означават същото като почервяването и настръхването на тимбримската корона — прегряване.

После го чу да брой полугласно и разбра, че трябва да си починат.

— Не — поклати глава той. Гласът му беше пресекнат. — Първо ще прекосим този хребет и ще се спуснем в следващата долина. Оттам насетне целият път е сенчест.

— Не Робърт. Не можеш да вървиш до имението Мендоса. Аз определено не мога да те нося, а няма да те оставя сам за два-три дни! Изглежда, имаш някаква причина да искаш да избегнеш хората, които усетих на изток оттук. Но каквато и да е, тя не може да се сравнява със спасяването на живота ти!

— Добре, Клени. Ще свием на изток — Робърт въздъхна. — Само ми обещавай, че ще продължиш да ме кенираш. Това е прекрасно, като самата теб, и ми помага да те разбирам по-добре... а сега ми се струва, че трябва да тръгваме, защото се разприказвах. При хората това е признак за загуба на ориентация. Вече трябва да си го разбрала.

Очите на Атаклена се раздалечиха и тя се усмихна.

— Да, вече знам това, Робърт. А сега ми кажи, как се казва мястото, където отиваме?

— Нарича се център „Хаулетс“ и е точно ей натам. Те не обичат неканени гости, така че е по-добре да разговаряме високо, когато наближим.

Вървяха с чести почивки. Малко преди пладне спряха на сянка до малък извор. Робърт потъна в неспокоен сън.

Атаклена безпомощно гледаше човешкия младеж. Откри, че си тананика прочутата „Заупокойна молитва на Неизбежността“ на Глуфолтрийла. Тъжното парче за аура и глас беше на повече от четири хиляди години и бе написано по време на тъга, когато расата патрон на тимбримите, калтмурите, била унищожена в кървава междузвездна война.

Неизбежността не беше успокоително понятие за нейния народ, дори още по-малко, отколкото за земяните. Но тимбримите още

отдавна бяха решили да опитват всички неща и да научат всички философии. Примирението също имаше своите достойнства.

„Не и този път!“ — закле се Атаклена, напъха Робърт в спалния му чувал и го накара да изпие още хапчета. После стегна ръката му, колкото можа, и натрупа около него камъни и клони, за да не би да се претърколи.

Надяваше се, че ниската ограда ще го пази от опасни животни. Разбира се, буруралите бяха прочистили горите на Гарт от всички големи същества, но това не й пречеше да се притеснява. Щеше ли да е в безопасност един изпаднал в безсъзнание човек, ако го оставеше сам?

Постави лазерния си нож и манерката до лявата му ръка, наведе се и докосна челото му с чувствителните си, пре моделирани устни. Короната ѝ се развя, падна върху лицето му и го помилва с изящните си нишки, за да му даде прощалната си благословия по начина, по който правеше собственият ѝ народ.

Еленът би тичал по-бързо. Пумата би се плъзгала в смълчаната гора по-безшумно. Но Атаклена никога не беше чувала за тези животни. И дори да беше, един тимбрим никога не прави сравнения. Девизът на расата им беше „приспособяемост“.

През първия километър вече бяха започнали автоматичните промени. Жлезите впръскваха сила в краката ѝ, а промените в кръвта я караха да използва по-пълноценно въздуха, който дишаше. Отпуснатата съединителна тъкан широко отваряше ноздрите ѝ, за да диша още по-дълбоко; кожата ѝ се бе опънала, за да не позволи на гърдите ѝ да подскачат, докато тича.

Бързите ѝ стъпки по меката глина бяха леки и тихи. Само случайното изпращяване на клонки съобщаваше за приближаването ѝ и караше горските същества бързо да се крият в сенките. Усещаше ги — и като звук, и като ясно излъчване, което долавяше с короната си.

Враждебните им гласове я караха да се усмихва. Животните бяха толкова сериозни. Съвсем малко от тях — онези, които почти бяха готови за ъплифтиране — притежаваха нещо, което напомняше на чувство за хумор. И после, след като ги осиновяха и започнеше

ъплифтирането, патроните им много често коригираха тази им особеност като „нестабилна черта“.

Стигна билото на хребета с веригата вездесъщи назъбени камъни, забави ход, за да преодолее лабиринта от стърчащи монолити, после спря да си почине. Облегна се на един от високите камъни и като дишаше тежко, разпери короната си. Пипалцата се развяха в търсене.

Да! Наблизо имаше човеци! И неошимпанзета. Тя вече добре познаваше моделите и на двата вида.

Концентрира се. Имаше и нещо друго. Нещо дразнещо.

Трябваше да е загадъчното същество, което вече бе усетила на два пъти! Долавяше онова странно качество, което в един миг ѝ изглеждаше земно, а в следващия като че ли беше съвсем типично за тази планета. И бе предразумно, със свой собствен мрачен, сериозен характер.

Ех, защо съпреживяването не беше по-насочващо усещане! Тя тръгна напред, като следваше източника през лабиринта от камъни.

Някаква сянка падна върху нея. Атаклена инстинктивно отскочи и приклекна — хормоните устремно вляха бойна мощ в ръцете ѝ. Тя пое въздух и се опита да потисне гийровата реакция. Беше очаквала да срещне някакво малко диво животно, оцеляло от холокоста на буруралите, а не нещо толкова голямо!

„Успокой се“ — каза си тя. Силуетът, очертал се на камъка над главата ѝ, беше на огромно двуного, очевидно братовчед на Човека, а не местен обитател на Гарт. Едно шимпанзе никога не би могло да представлява опасност за нея, разбира се.

— З-здрасти! — успя да каже на английски тя, като преодоля треперенето, предизвикано от отслабващия гийр. Наум прокле инстинктивните реакции, които при сблъсък правеха тимбримите опасни същества, но и съкращаваха живота им и често ги поставяха в затруднено положение в изискана компания.

Съществото над главата ѝ я гледаше. Стоеше на два крака, на кръста имаше пояс с някакви сечива, но не се виждаше хубаво в ярката синкава светлина на гартското слънце. И все пак Атаклена можеше да каже, че съществото е прекалено голямо за шимпанзе.

То не реагира. Всъщност създанието просто гледаше надолу към нея.

От раса клиент млада като неошимпанзетата, не можеше да се очаква да е особено интелигентна. Атаклена примижа срещу тъмната космата фигура и бавно произнесе на английски:

— Трябва да съобщя за спешен случай. Едно човешко същество е ранено недалеч оттук. Има нужда от незабавна помощ. Моля те, заведи ме при някакви хора. — Атаклена очакваше незабавен отговор, но създанието само пристъпи от крак на крак и продължи да я гледа.

Възможно ли бе да се е сблъскала с особено тъпо шимпанзе? Или пък с някакъв мутант? Сред новите раси клиенти се наблюдаваше голяма вариативност, понякога включваща опасни регресии — доказателство беше онова, което се бе случило с буруралите на Гарт.

Атаклена протегна сетивата си. Короната ѝ се сгърчи от изненада!

Съществото беше предразумно! Повърхностната прилика — козината и дългите ръце — я бе заблудила. Това не беше никакъв шим!

Не беше за чудене, че не ѝ отговаряше. То все още нямаше патрон, който да го научи да говори! Потенциалът се вълнуваше и трептеше. Тя го усещаше точно под повърхността.

Зачуди се какво ли може да каже на една предразумна форма на живот. Погледна го по-внимателно. Врѳхчетата на тъмните косми на съществото блестяха на слънцето. Късите извити крака носеха масивно тяло, завършващо с огромна глава, стеснена в горната част. Огромните му рамене се сливаха с нея, без да се забелязва шия.

Атаклена си спомни прочутия разказ на Ма'чуталил за космическия ловец, срещнал в горите далеч от колониалното селище дете, отгледано от диви маймуноподобни. Когато заловил яростното, рѳмжащо малко създание в мрежите си, ловецѳт излъчил опростен вариант на ш'ха'куон, огледалото на душата.

Атаклена оформи глифа на съпреживяване, доколкото можеше да си го спомни.

ПОГЛЕДНИ В МЕН — ОБРАЗ НА ИСТИНСКОТО ТИ АЗ

Съществото се изпѳна, отстъпи и изсумтя.

Отначало тя си помисли, че реагира на глифа ѝ. После осъзна, че някакъв шум нарушава колебливата връзка. Предразумният изсумтя пак, обърна се, заподскача от камък на камък и изчезна.

Атаклена се затича след него, но напразно — след секунди загуби следата. Въздъхна и пое на изток, където според Робърт се намираше земянитският център „Хаулетс“. В края на краищата по-важно беше да намери помощ.

И след малко почти се сблъска със спасителната група.

— Съжаляваме, че ви уплашихме, госпожо — навъсено каза водачът на групата. Гласът му беше нещо средно между ръмжене и квакане на езеро, пълно с жаби. — Един събирач на шейшен ни каза, че видял някакъв катастрофирал кораб, затова пратихме две спасителни групи. Не сте ли виждали някакъв космически кораб да пада?

Атаклена още трепереше от проклетата свръхреакция. Сигурно беше изглеждала ужасяващо през първите секунди — изненадата бе предизвикала нова бясна реакция на промяна. Клетите създания сто на сто се бяха стреснали.

— Не, не съм — бавно и внимателно отвърна Атаклена, за да не кара дребните клиенти да се напрягат. — Но трябва да ви съобщя за друг спешен случай. Приятелят ми — човешко същество — е зле. Ръката му е счупена и вероятно е започнало инфектиране. Трябва да говоря с представител на властите, за да го евакуират.

Водачът на шимите беше малко по-висок от средния ръст — почти метър и половина. Подобно на другите, той носеше шорти, пояс за инструменти и лека раница. Усмивката му разкриваше внушителна редица жълтеникави зъби.

— Аз имам достатъчна власт за това. Казвам се Бенджамин, госпожо... госпожице?...

— Атаклена. Госпожица. Спътникът ми се казва Робърт Онийгъл. Той е син на планетарния координатор.

Очите на Бенджамин се разшириха.

— Разбирам. Е, госпожице Атак... е, госпожице... сигурно вече сте чули, че Гарт е обкръжен от флота крайцери на И-тита. Поради извънредното положение не можем да използваме самолети, ако имаме друга възможност. Моите хора са екипирани да помогнат на човек с

нараняванията, които описахте. Ако ни заведете при господин Онийгъл, ще можем да се погрижим за него.

Облекчението на Атаклена се примеси с остра болка. Имаше и по-важни въпроси.

— Разбрали ли са вече кои са нашествениците? — попита тя. — Приземили ли са се?

Шимът Бенджамин се държеше професионално и дикцията му беше добра, но не можеше да скрие смущението си. Въртеше глава, сякаш се опитваше да я види под друг ъгъл. Останалите откровено я зяпаха. Очевидно никога не бяха виждали същество като нея.

— Уф, съжалявам, госпожице, но новините не са много конкретни. И-титата... хм. — Шимът се втренчи в нея. — Уф, извинете ме, но вие не сте човек, нали?

— Велики Калтмур, не! — ядоса се тя. — Откъде накъде... — После си спомни за всички дребни външни промени, които беше направила. Сигурно вече много приличаше на човек, особено на фона на слънцето. Не беше за чудене, че бедните клиенти бяха толкова смутени!

— Не — каза тя по-меко. — Не съм човек. Аз съм тимбримка.

Шимите въздъхнаха и бързо се спогледаха. Бенджамин се поклони със скръстени пред себе си ръце — за пръв път направи жеста на клиент, който поздравява представител на раса патрон.

Подобно на човеците, народът на Атаклена не обичаше да парадира пред клиентите с господството си. И все пак жестът успокои наранените й чувства. Бенджамин заговори отново, вече много по-смислено.

— Простете ми, госпожице. Искях да кажа, че всъщност не съм сигурен кои са нашествениците. Не бях близо до приемника, когато излъчиха прокламацията си. Някой ми каза, че били губруанци, но има и друг слух — че били тенанини.

Атаклена въздъхна. Тенанини или губруанци. Е, можеше и да е по-лошо. Първите бяха лицемерни и тесногърди. Вторите често бяха подли, сурови и жестоки. Но никоя от двете раси не беше толкова лоша, колкото нечестните сороси или зловещите тандуанци.

Бенджамин прошепна нещо на един от спътниците си и той се обърна и забърза по пътеката, откъдето бяха дошли. Към тайнствения център „Хаулетс“. Атаклена долови трепет на безпокойство и за

пореден път се зачуди какво става в тази долина, от която Робърт се бе опитал да я отклони въпреки опасността за собственото си здраве.

— Куриерът ще съобщи за състоянието на господин Онийгъл и ще уреди транспортирането му — каза Бенджамин. — А ние ще побързаме да му окажем първа помощ. Моля, заведете ни при него...

— Добре — каза тя. — Да вървим.

Когато минаваха покрай изправения камък, където беше срещнала предразумното същество, Атаклена вдигна поглед. Дали наистина бе „гартлянин“? Навярно шимите знаеха нещо за него. Преди да успее да попита обаче, Атаклена залитна и заби пръсти в слепоочията си. Шимите я зяпнаха.

В небето се появи гигантски кораб, който летеше точно над долината.

— Запушете си ушите! — извика Атаклена.

Проехтя гръм, тътен и рев, който повали всички на земята. Грохотът завибрира из каменния лабиринт и отекна в околните хълмове. Дърветата се разлюляха, приведоха се почти до земята.

Огромната машина бавно се спусна и изчезна от полезрението им. Буботенето на двигателите стихна до дълбок тътен, който заглушаваше шума на свличащите се камъни.

Шимите бавно се заизправяха. Нервно си шепнеха с дрезгави, тихи гласове. Бенджамин помогна на Атаклена да стане. Гравитационните полета на кораба я бяха заварили неподготвена.

— Това е боен кораб, нали? — попита я Бенджамин. — Другите никога не са били в космоса, но аз съм се качвал на „Вазарий“, когато преди няколко години мина насам. Дори той не беше толкова огромен!

Атаклена въздъхна.

— Да това е боен кораб. Сороски модел, струва ми се. И губруанците използват същия модел. — Тя погледна земята. — Гарт вече не е обграден, шим Бенджамин. Започнало е нашествие.

Бенджамин стисна ръце и нервно задърпа пръстите си.

— Летят над долината. Чувам ги! Какво мислят да правят?

— Не зная — отвърна тя. — Защо не отидем да погледнем?

Бенджамин се поколеба, после кимна и поведе групата през остриите камъни.

Бойният кораб летеше на четири километра източно от тях и на неколкостотин метра над земята, като хвърляше огромната си сянка над малката купчина мръснобели сгради на дъното на долината. Атаклена засенчи очи от ярката слънчева светлина, отразена от металносивите страни на машината.

Дълбокият гърлен рев на гигантския крайцер беше зловец.

— Той просто си лети! Какво правят? — нервно попита един от шимите.

Атаклена поклати глава и отвърна на английски:

— Не зная. — Усещаше страха на човеците и шимите в селището под тях. А имаше и други източници на емоция.

„Нашествениците“ — разбра тя. Пси-щитовете им бяха свалени — арогантно отхвърляне на всякаква вероятност за съпротива. Атаклена зърна фигурите на тънкокости, покрити с пух същества, потомци на някакъв нелетящ псевдоптицеподобен вид. Откъслечни визуални картини живо се донасяха до нея през очите на един от офицерите на крайцера. Макар контактът да продължи едва милисекунди, короната ѝ се дръпна назад от отвращение.

„Губруанци“ — вцепенено осъзна тя. Изведнъж всичко стана прекалено истинско.

Бенджамин ахна.

— Вижте!

От клапите на широкия корем на кораба блъвна кафява мъгла и бавно започна да се стеле над долината.

Страхът долу се превърна в паника. Атаклена се опря на един от острите камъни и стисна главата си с ръце. Опитваше се да потисне почти осезаемата аура на ужас.

Беше прекалено силна! Атаклена се опита да оформи глиф на покой в пространството пред себе си, за да спре прилива на болка и ужас, но всеки неин опит биваше отвяван като сняг от горещ огнен вихър.

— Те убиват човеците и ’рилите! — извика един от шимите и се затича надолу. Бенджамин изкрещя след него:

— Петри! Стой! Къде си тръгнал?

— Да помогна! — кресна шимът. — Ти що не помагаш? Не ти ли пука? Не чуваш ли как пищят! — Без да обръща внимание на

криволичещата пътека, той се втурна надолу направо по сипея — най-прекият път към стелещата се мъгла и слабите отчаяни викове.

Другите шими войнствено погледнаха Бенджамин — очевидно споделяха същата мисъл.

— И аз отивам — каза едното шими.

Стеснените от страх очи на Атаклена потрепераха. С какво ли можеха да помогнат тези глупави създания?

— Идвам с тебе — викна ѝ последният. И въпреки ругатните и крясъците на Бенджамин двамата също се запускаха по стръмния склон.

— Незабавно спрете!

Те се обърнаха и я зяпнаха. Дори Петри рязко спря и увисна, хванал се с една ръка за някакъв камък, и замига към нея. Момичето използваше Интонацията на Безапелационната заповед едва за трети път през живота си.

— Престанете с тези глупости и веднага се върнете тук! — изръмжа тя. Короната се вълнуваше над ушите ѝ. Внимателно отработеният ѝ човешки акцент беше изчезнал. Тя произнасяше английските думи с тимбримския ритъм, който неошимпанзетата сигурно бяха чували по видеото безброй пъти. Може би много приличаше на човешки, но никой човешки глас не би могъл да произведе абсолютно същите звуци.

Земните клиенти премигнаха със зяпнали усти.

— Веднага се връщайте — изсъска тя.

Шимите се изкачиха по склона и застанаха пред нея. Един по един, като нервно поглеждаха Бенджамин и следваха примера му, те се поклониха.

Атаклена потисна собственото си треперене и се помъчи да изглежда спокойна.

— Не ме карайте отново да повишавам тон — тихо каза тя. — Трябва да действаме заедно, да разсъждаваме хладнокръвно и да разработим подходящ план.

Не беше за чудене, че шимите трепереха и я гледаха с разширени очи. Човеците рядко им говореха толкова категорично. Видът им може и да беше подчинен на хората, но по законите на Земята неошимпанзетата бяха почти равноправни граждани.

„Ние тимбримите обаче сме нещо друго.“ Дългът беше извадил Атаклена от нейното тотануу — предизвиканото от страха ѝ оттегляне от действителността. Някой трябваше да поеме отговорността, за да спаси живота на тези същества.

Грозната кафява мъгла бе престанала да са стеле от губруанския кораб и беше полегнала над тясната долина.

Клапите се затвориха. Корабът започна да се издига.

— Да тръгваме — каза Атаклена и поведе шимите покрай най-близкия монолит. Ниското буботене на губруанския кораб се издигна с една октава.

— Запушете си ушите!

Шимите се скупчиха един до друг и затиснаха ушите си с длани.

В един миг гигантският нашественик беше там, на хиляда метра над дъното на долината. В следващия изчезна — по-бързо, отколкото можеше да го проследи окото. Отново се разнесе грохот, зашеметените неошимпанзета се спогледаха. Когато ехото заглъхна, Бенджамин — най-старшият — разтърси глава, сграбчи Петри за врата и го обърна към Атаклена.

Петри засрамен сведе очи.

— Аз... аз съжалявам, госпожице — дрезгаво промълви той. — Просто там долу има човеци и... и мои другари...

Атаклена кимна. Не трябваше да се държи прекалено сурово с един добронамерен клиент.

— Мотивите ти са достойни за възхищение. Все пак сега, след като се успокоихме и можем да помислим, ще сме в състояние по-ефикасно да помогнем на твоите патрони и приятели.

Тя му подаде ръка — нетипичен за патрон жест, за разлика от потупването по главата, което той, изглежда, очакваше от един галактянин. Шимът плахо се усмихна.

Забързаха покрай камъните и когато погледнаха към долината, ахнаха. Кафявият облак се беше разстлал над нея като гъсто мръсно море, достигащо почти до гористите склонове в краката им. Тежката мъгла, изглежда, имаше строго определена горна граница, която едва близваше корените на близките дървета.

Нямаше как да разберат какво става долу и дали някой там все още е жив.

— Ще се разделим на две групи — каза Атаклена. — Робърт Онийгъл има нужда от помощ. Някой трябва да отиде при него.

Мисълта, че Робърт лежи в полусъзнание там, където го беше оставила, я тревожеше. Трябваше да се погрижат за него. Освен това беше по-добре шимите да му отидат на помощ, а не да висят около тази смъртоносна долина. Бяха прекалено разстроени от гледката на нещастieto.

— Бенджамин, ще може ли екипът ти да открие Робърт по напътствията, които ви дадох?

— Имате предвид, без лично да ги заведете ли? — Бенджамин се намръщи и поклати глава. — Хм, де да знам. Всъщност... всъщност ми се струва, че е по-добре да дойдете с нас.

Атаклена беше оставила Робърт при ясно видим знак — гигантски трепетликов орех близо до пътеката. Спасителната група би трябвало лесно да го открие.

Тя усещаше емоциите на шима. На Бенджамин му се искаше да е с един от прословутите тимбрими, за да помогне, ако е възможно, на хората в долината. И все пак беше решил да опита да я отпрати!

Мазният дим се пенеше и вълнуваше под тях. Тя усещаше долу много улове, в които бушуваше буря от страх.

— Ще остана — твърдо отвърна Атаклена. — Ти каза, че колегите ти са обучен спасителен екип. Непременно ще успеят да открият Робърт и да му помогнат. Някой трябва да остане и да види дали не може да се направи нещо за онези долу.

С човек евентуално биха могли да спорят. Но шимите дори и не помисляха да противоречат на галактянин. Разумните клиенти просто не правят такива неща.

Тя усети в Бенджамин частично облекчение... и в същото време страх.

Тримата по-млади шими тръгнаха на запад през остриите камъни, като нервно надзъртаха през рамо, докато не се скриха от поглед.

Атаклена почувства облекчение по отношение на Робърт. Но постоянният страх за баща ѝ си оставаше. Врагът сигурно първо беше ударил Порт Хеления.

— Хайде, Бенджамин. Да видим какво може да се направи за онези клетници долу.

Въпреки всичките си необикновени и бързи успехи в ъплифтирането, земните генетици все още имаха доста работа с неоделфините и неошимпанзетата. Оригиначните мислители все още се срещаха рядко и в двата вида. Според галактическите стандарти те бяха постигнали огромен напредък, но земните хора искаха още по-бърз прогрес.

Казваха, че когато ред турсиопсите, или така наречените „Понго“, се появил добър ум, той бил грижливо отгледан. Атаклена бе сигурна, че Бенджамин е също от по-развитите екземпляри. Нямаше съмнение, че този шим има поне синя карта за възпроизводство и че вече е наплодил много деца.

— Може би е по-добре да поразузная, госпожице — предложи Бенджамин. — Мога да се покатеря на дърветата и да остана над равнището на газа. Ще поогледам как стоят нещата и ще се върна.

Атаклена усети вълнението му. Тайнственият газ тук беше дълбок до глезените, но по-нататък в долината достигаше до дълбочина няколко пъти човешки ръст.

— Не. Ще останем заедно — твърдо отвърна тя. — Аз също мога да се катеря по дървета, ако искаш да знаеш.

Бенджамин премигна, очевидно спомнил си разказите за прословутата тимбримска приспособяемост.

— Хмм, вашият народ сигурно някога е живял по дърветата. — Той ѝ отправи кисел, тревожен поглед. — Добре тогава, госпожице, да вървим.

После затича, подскочи в клоните на един почтидъб, изкатери се по ствола му, спусна се по друг клон и се прехвърли на съседното дърво. Хвана се за един люлеещ се клон и погледна назад към нея с любопитните си кафяви очи.

Атаклена прие предизвикателството, пое няколко дълбоки глътки въздух и се съсредоточи. Промяната предизвика трепет във втвърдяващите се върхове на пръстите ѝ. Гърдите ѝ се отпуснаха. Тя издиша, приклепна и се хвърли на почтидъба. Не беше лесно да имитира шима.

Напредваха бавно, като скачаха от дърво на дърво и пълзяха по обвитите в лиани стволове и клони. Бенджамин продължаваше да ѝ хвърля скрити погледи. Сигурно забелязваше някои от промените,

настъпили в нея — ръцете ѝ бяха станали по-подвижни, раменете ѝ — по-гъвкави, а дланите ѝ се бяха отпуснали и разширили. Очевидно изобщо не беше очаквал, че един галактянин е в състояние да го следва по дърветата.

Той почти сигурно си нямаше и представа за цената, която щеше да ѝ се наложи да плати за гийровата трансформация. Болката вече беше започнала и Атаклена знаеше, че това е само началото.

Гората бе пълна със звуци. Малки животинчета се щураха покрай тях, усетили зловения дим. Атаклена долавяше бързото, горещо пулсиране на страха им. Когато стигнаха до върха на малък хълм, надвиснал над селището, чуха слаби викове — уплашените земянители се лутаха из мастиленочерната гора.

Кафявите очи на Бенджамин ѝ казваха, че съществата долу са негови приятели.

— Газът се стеле над земята — каза той. — Само на няколко метра над къщите. Защо не построихме поне една висока сграда!

— Тогава първо щяха да я взривят — отбеляза Атаклена. — И чак после да пуснат газа.

— Ясно — кимна Бенджамин. — Е, да вървим да видим дали някой от другарите ми не се е скрил в дърветата. Може да са успели да помогнат и на някои от хората да се качат достатъчно нависоко.

Тя не попита Бенджамин за потиснатия му страх — за онова, което той не се осмели да каже. Но към тревогата му за хората и шимите имаше примесено и нещо друго.

Колкото повече се спускаха в долината, толкова по-високо сред клоните се налагаше да се движат. За щастие мазният газ, изглежда, най-после се разнасяше, а също така се концентрираше, падаше като ситен дъжд от сив прах.

Щом зърнаха мръснобелите сгради на Центъра зад дърветата, Бенджамин ускори ход. Атаклена го следваше, доколкото можеше, но ѝ беше все по-трудно. Ензимното изтощение взимаше своята дан и короната ѝ пламтеше — тялото ѝ се опитваше да отдели излишната топлина.

„Съсредоточи се — помисли си тя и се вгледа през прашния листак. — Върви!“

Дишаше с отворена уста. Виждаше като в мъгла. „Може би е нещо повече от гийровата болка — помисли си тя. — Може би газът не е предназначен само за земяните. Може да ме убива.“

Изминаха няколко мига, докато очите ѝ отново се фокусират. И изведнъж видя един черен крак, покрит с козина... Бенджамин се бе вкопчил в клона над нея.

Ръката му леко докосна развяващите се, горещи пипалца на короната ѝ.

— Просто почакайте тук и си починете, госпожице. Аз ще поразузная и веднага ще се върна.

Клонът отново се разлюля — и Бенджамин вече го нямаше.

Атаклена не можеше да направи нищо, освен да се вслушва в тихите звуци, идващи откъм центъра „Хаулетс“. Близко час след отлитането на губруанския крайцер тя все още чуваше паникьосани остри писукания и странни, ниски викове на някакво животно, което не можеше да определи.

Газът се разсейваше, но още смърдеше и Атаклена държеше ноздрите си затворени и дишаше през устата.

Короната ѝ се поохлади и Атаклена се почувства заляна от емоции... човешки, на шимпанзета и на онова нещо, което се появяваше и изчезваше, нещото, което вече ѝ беше станало почти познато. Минутите течаха и тя се почувства малко по-добре...

„Може би в края на краищата не умирам, поне не още.“

След миг осъзна, че съвсем наблизо става нещо. Усети, че я наблюдават — и то много отблизо! Обърна се и дъхът ѝ секна. От клоните на едно дърво само на пет-шест метра от нея я гледаха четири чифта очи — три тъмнокафяви и един ясносин.

Като се изключеа може би неколцина от разумните полурастителни кантени, именно тимбримите бяха галактиките, които най-добре познаваха земяните. Въпреки това Атаклена премигна от изненада, неуверена в това, което вижда.

Най-близо до дънера на дървото седеше женско неошимпанзе, само по шорти, и държеше в ръце бебето си. Кафявите очи на дребничката майка бяха разширени от страх.

До тях видя малко гладкокожо човешко дете, облечено в дочен комбинезон. Мъничкото русокосо момиченце плахо ѝ се усмихна.

Но именно четвъртото същество я смути.

Тя си спомни една неоделфинска звукова скулптура, която баща ѝ бе донесъл на Тимбрим от едно от пътуванията си. Беше точно след епизода с церемонията на Приемането и Избора на титлалите и навярно Ютакалтинг беше искал да ѝ пусне звуковата скулптура, за да я извади от меланхолията ѝ — да ѝ докаже, че земните китообразни всъщност са очарователни същества, от които не трябва да се плаши. Беше ѝ казал да затвори очи и просто да остави песента да я облива.

Какъвто и да беше мотивът му, ефектът бе обратен. Защото докато слушаше дивите, некултивирани мотиви, тя ненадейно се беше оказала потопена в океан и чуваше яростния рев на бушуващите вълни. Дори когато отвори очи и видя, че е в стаята си, не се успокои. За пръв път в живота ѝ звукът надделяваше над зрението.

Атаклена никога след това не беше слушала онзи куб, нито пък беше чувала друго толкова странно нещо... докато не се сблъска със зловещия метафоричен свят в ума на Робърт Онийгъл.

Сега усети същото! Защото макар четвъртото същество срещу нея отначало да ѝ заприлича на огромно шимпанзе, короната ѝ казваше съвсем друго.

„Не може да бъде!“

Кафявите очи я гледаха хладнокръвно и спокойно. Очевидно съществото тежеше много повече от всички останали, взети заедно, и все пак държеше човешкото дете в скута си внимателно и грижливо. Когато малкото момиченце се заизвива, голямото създание само изсумтя и леко се помръдна, без да изпуска Атаклена от поглед. За разлика от обикновените шимпанзета, лицето му беше много черно.

Без да обръща внимание на болките си, Атаклена бавно запълзя напред, така че да не ги уплаши.

— Здравсти — внимателно каза тя на английски.

Човешкото дете отново и се усмихна и плахо наведе главичка в огромните космати гърди на закрилника си. Майката неошимпанзе се отдръпна назад, очевидно от страх.

Огромното същество с високо, плоско лице само кимна два пъти и отново изсумтя.

В него кипеше Потенциал!

Атаклена само веднъж беше срещала вид, съществуващ в тясната зона между животното и клиента. Това беше извънредно рядко срещано явление в Петте галактики, защото всеки новооткрит

предразумен вид бързо биваше регистриран и придаден към някой пътуващ сред звездите клан за ъплифтиране и договор.

Тя осъзна, че създанието вече е стигнало далеч в еволюцията си към разумност.

Но пък се предполагаше, че пропастта от животното до мислещото същество не може да се прескочи самостоятелно! Наистина, някои човеци все още вярваха в старомодната идея, останала от невежите времена преди Контakta — теория, според която истинският разум можел да „еволуира“. Но галактическата наука доказваше, че прагът може да бъде прекрачен единствено с помощта на друга раса, която вече го е прекрачила.

И така чак до прословутите дни на първата раса — Прародителите — преди милиарди години.

Но никой никога не беше открил патроните на човеците. Именно заради това ги наричаха к'ху-нон — вълкони. Дали в древната им идея нямаше някакво зрънце истина? В такъв случай дали това създание също би могло да...

„А, не! Как не се сетих веднага?“

Изведнъж Атаклена разбра, че този звяр не е природно откритие. Не бе прочутият „гартлянин“, който баща ѝ я беше помолил да потърси. Семейната прилика просто не можеше да се сбърка.

Пред нея беше група братовчеди, седнали заедно на клона високо над губруанския газ. Човек, неошимпанзе и... какво?

Тя опита да си спомни онова, което ѝ беше разказал баща ѝ — за разрешението човечеството да обитава родния си свят, Земята. След Контakta Институтите бяха признали *de facto* правото на хората на наемане. Въпреки това те трябваше да спазват Правилата за оставяне на Угар и други ограничения.

Пък и малко земни видове бяха отбелязани конкретно.

Огромният звяр излъчваше Потенциал като... Атаклена се сети за една метафора — като сигнален огън. Претърсвайки паметта си, тя най-после откри името, което ѝ трябваше.

— Миличко — тихо каза тя. — Ти си горила, нали?

16. ЦЕНТЪРЪТ „ХАУЛЕТС“

Звярът разтърси огромната си глава и изсумтя. Майката шимпанзе тихо изхленчи и погледна Атаклена с явен страх.

Но малкото човешко момиченце плесна с ръчички.

— 'Рила! Джони е 'рила! Като мен! — Мъничките юмручета на детето забарабаниха по гърдите на звяра, то отметна глава и издаде висок, ликуващ вой.

„Горила.“ Атаклена погледна гигантското безмълвно същество с почуда.

Тъмните ноздри на горилата се разшириха. Тя изсумтя срещу Атаклена и със свободната си ръка направи някакви знаци на човешкото дете.

— Джони пита дали сега ти ще бъдеш дежурна — изфъфли мъничкото момиченце. — Дано да си. Изглеждаш много уморена. Бенджамин нещо лошо ли е направил? Затова ли избяга?

— Не — отвърна Атаклена. — Бенджамин не е направил нищо лошо. Поне откакто го срещнах. Макар че започвам да подозирам...

Атаклена замълча. Нито детето, нито горилата щяха да разберат онова, което започваше да подозира. Но възрастното шими очевидно разбираше и очите му издаваха страх.

— Аз съм Ейприл — каза момиченцето. — А това е Нита. Бебето ѝ се казва Ча-Ча. Понякога шимитата дават на бебетата си лесни имена, защото отначало не могат да говорят много добре — сподели то. — Очите му заблестяха. — Ти наистина ли си тим... бим... тимбимка?

— Тимбримка съм — кимна Атаклена.

Ейприл плесна с ръце.

— Оо! Вие сте готини! Видя ли големия космически кораб? Пристигна със страшен трясък и татко ме накара да тръгна с Джони, а после пуснаха газ и Джони ми запуши устата и не можех да дишам! — Ейприл сбърчи лице, все едно че се задушаваше.

— Обаче като се качихме на дървото, ме пусна. Намерихме Нита с Ча-Ча. — Тя хвърли поглед към шимите. — Нита е още много уплашена и не може да говори.

— Ти уплаши ли се? — попита Атаклена.

Ейприл кимна сериозно.

— Да. Но трябваше да спра да се страхувам. Нали само аз съм човек и трябваше да бъда дежурна, и да се грижа за всички. Може ли сега ти да си дежурна? Ти си наистина мила тимбимка.

Малкото момиченце плахо се зарови в масивните гърди на Джони и ѝ се усмихна, като показваше само едното си око.

Атаклена почти зяпна. Никога досега не беше разбирала човешките същества — поне това на какво са способни. Въпреки съюза на народа ѝ със земяните, тя бе възприела част от разпространеното галактянско предубеждение и си представяше, че вълконите все още са донякъде диви. Мнозина галактяни не вярваха, че хората са наистина готови да станат патрони. Несъмнено губруанците бяха изразили това убеждение в своята прокламация.

А детето напълно разпръсна тази представа. По закон и обичай мъничката Ейприл се беше грижила за своите клиенти, независимо че бе съвсем невръстна. И ясно разбираше своята отговорност.

Атаклена вече знаеше защо и Робърт, и Бенджамин не искаха да я оставят да дойде тук. Потисна първоначалния прилив на справедлив гняв. По-късно щеше да ѝ се наложи да намери начин да съобщи на баща си — след като потвърдеше подозренията си.

— Има ли други човеци по дърветата? — попита тя.

Джони направи бърза поредица знаци. Ейприл ги преведе, макар че може би не разбираше ясно смисъла им.

— Казва, че неколцина се опитали. Но не били достатъчно бързи... Повечето тичали насам-натам и вършели „човешки неща“. Така 'рилите наричат всичко, което правят хората и което 'рилите не разбират — тихо поясни момичето.

Накрая майката шимпанзе, Нита, се обади:

— Г-газът... — Тя преглътна. — Газът н-направи хората слаби. — Гласът ѝ едва се чуваше. — Някои от нас, шимите, също го усетиха... Мисля, че 'рилите изобщо не го почувстваха.

Така. Навярно първоначалното предположение на Атаклена за газа беше вярно. Тя си бе помислила, че действието му не е незабавно

смъртоносно. Масовото клане на цивилни беше нещо, което по принцип Институтът за цивилизована война не одобряваше. Тъй като познаваше губруанците обаче, тя разбираше, че намерението им вероятно е било много по-коварно.

Отдясно се разнесе прашене. След миг Бенджамин скочи върху един клон през две дървета от тях и извика на Атаклена:

— Всичко е наред, госпожице! Намерих доктор Така и доктор Щулц. Искат да разговарят с вас!

Атаклена му махна да се приближи.

— Моля те, първо ела тук, Бенджамин.

Бенджамин въздъхна многострадално и заскача от клон на клон. После забеляза маймуните и човешкото момиче, зяпна и едва не загуби равновесие. По лицето му се изписа раздразнение. Шимът се обърна към Атаклена и се заоблизва притеснено.

— Не се тревожи — каза тя. — Зная, че си прекарал последните двайсет минути в опити да скриеш истината наред цялата тази каша. Но е било безполезно. Знам какво е ставало тук.

Бенджамин рязко затвори уста, после сви рамене и въздъхна:

— И какво сега?

Атаклена се обърна към четиримата на клона и ги попита:

— Приемате ли властта ми?

— Да — отвърна Ейприл. Нита погледна Атаклена, погледна и човешкото дете и кимна.

— Добре тогава. Останете тук, докато някой не дойде да ви вземе. Разбрахте ли?

— Да, госпожо — отново кимна Нита. Джони и Ча-Ча само я погледнаха.

Атаклена се обърна към Бенджамин.

— А сега хайде да поговорим с тези ваши специалисти по ъплифтиране. Ако газът не ги е лишил изцяло от способностите им. Ще ми е интересно да чуя как са се осмелили да нарушат Галактическия закон.

Бенджамин разстроено я погледна и кимна примирено.

— Освен това — каза Атаклена, когато стъпи на клона до него, — по-добре настигни шимите и горилите, които си отпратил, за да не ги видя. Трябва да ги върнеш тук. Може да имаме нужда от помощта им.

17. ФИБЕН

Фибен беше успял да си направи патерица от един счупен клон и сега с мъка пристъпваше с помощта ѝ.

„Хм — помисли си той. — Ако човеците не бяха изпънали гърбовете ни и скъсили ръцете ни, щях да съм в състояние да се върна в цивилизацията на четири крака.“

Замаян, наранен, гладен... всъщност Фибен беше в доста добро настроение, когато тръгна на север. „По дяволите, аз съм жив. Изобщо не мога да се оплаквам.“

Беше прекарал доста време в планината Мулун, като се бе занимавал с екологични изследвания за Възстановителния проект, така че знаеше, че върви в правилната посока и не е много далеч от познатите си райони. Можеше да определи всички растения — бяха предимно местни, но имаше и някои внесени и пуснати на свобода в екосистемата, за да запълнят празнотите, оставени от буруралите.

Настроението му беше оптимистично. Да оцелее досега, дори в аварийното кацане... това го правеше уверен, че Ифни има планове за бъдещето му. Навярно го беше спасила за нещо специално. Вероятно за участ много по-болезнена от обикновеното гладуване в пустошта.

Ушите му трепнаха и той вдигна поглед. Възможно ли беше да си е въобразил този звук?

Не! Това бяха гласове! Той се запрепъва по пътеката, подхлъзваше се и падаше... и най-сетне стигна до ръба на склона, който с толкова мъка бе изкачил.

Там! Видя шестима шими с раници. Вървяха през гората към останките на ТААСФ „Проконсул“. В момента мълчаха. Бе просто някакъв страхотен късмет, че бяха разговаряли, докато минаваха под мястото, където се бе намирал.

— Хей! Приятелчета! Насам! — Той подскочи на десния си крак и размаха ръце.

Един от шимите възкликна, сграбчи ръката на съседа си и посочи нагоре.

Забелязаха го, запищяха от вълнение и заподскачаха.

18.

ЮТАКАЛТИНГ

Малкият му космически катер беше последният кораб, излетял от космодрума на Порт Хеления. Екраните за засичане вече показваха бойните крайцери, които навлизаха в атмосферата.

На космодрума малко поделение на милицията и група морски пехотинци се готвеха за безсмислена последна съпротива. Тяхното предизвикателство се излъчваше по всички канали.

— ... Ние отхвърляме правото на нашествениците да се приземят тук. Ние искаме закрилата на Галактическата цивилизация от тяхната агресия. Отхвърляме губруанското решение да се установят на законно наетата от нас планета. За да ги убедим в сериозността си, малко въоръжено поделение за формална съпротива очаква нашествениците на столичния космодрум. Нашето предизвикателство...

Ютакалтинг управляваше катера си с безгрижно побутване на контролерите, прикачени върху китката и палеца му. Малкият кораб се насочи на юг по брега на Силмарско море със свръхзвукова скорост.

— ... ако дръзнат да се изправят пред нас лице в лице, без закрилата на бойните си кораби...

Ютакалтинг кимна.

— Покажете им, земяните — тихо промълви той на английски. Командирът на поделението беше поискал съвета му за оформяне на ритуалното предизвикателство. Дипломатът се надяваше, че е успял да му помогне.

Предаването продължи да изрежда броя и видовете оръжие, които очакваха на космодрума спускащата се армада, за да няма врагът оправдание за използване на свръхмощни сили. При подобни обстоятелства губруанците нямаше да имат друг избор, освен да нападнат защитниците със сухопътни войски. И щяха да претърпят известни загуби.

„Ако Кодексът все още е в сила — напомни си Ютакалтинг. — Врагът може вече да не спазва Правилата на войната.“ Беше му трудно

да си представи подобна ситуация. Но от далечните междузвездни пътища се носеха слухове...

Ютакалтинг чу зад себе си пронизителен звук — двамата кокилоподобни иннини заизказваха съжаленията си. Е, тези същества поне бяха в състояние да се вместиат в тимбримските седалки. Но тежкият им господар трябваше да стои прав.

Коулт не просто стоеше, а се разхождаше из тясната кабина. Гребенът му се надуваше, докато не се удареше в ниския таван. И така отново и отново. Тенанинът не беше в добро настроение.

— Защо, Ютакалтинг? — промърмори той за пореден път. — Защо се забави толкова дълго? Ние сме последните, които се измъкват оттук! И тръгваме толкова спокойно, сякаш сме на ваканционно пътуване до Арката на Прародителите!

Ютакалтинг остави колегата си да си мърмори. Вече беше поднесъл официалните си извинения. От него не се изискваше нищо повече.

Освен това нещата вървяха точно по начина, по който ги беше планирал.

На контролното табло проблесна жълта лампичка и се чу бръмчене.

— Какво е това? — развълнува се Коулт. — Да не са засекли двигателите ни?

— Не.

Коулт облекчено въздъхна.

— Не са двигателите — продължи Ютакалтинг. — Тази светлина означава, че току-що са ни открили с вероятностен лъч.

— Какво? — почти изкрещя Коулт. — Няма ли щит този кораб? Та ти даже не използваш гравитационни полета! Каква аномална вероятност може да са засекли?

— Навярно и невероятността е от значение. Навярно нещо, свързано с нас, със собствената ни съдба блести по линиите на света. Точно това може да са засекли.

С дясното си око видя, че Коулт трепери. Тенанинската раса, изглежда, изпитваше почти суеверен ужас от всичко, свързано с изкуството/наука за моделиране на действителността. Ютакалтинг остави луут'труу — извинение към врага — нежно да се оформи в пипалцата му и си напомни, че неговият народ и този на Коулт

официално са във война. Негово право беше да дразни своя враг и приятел. По същия начин етиката беше допуснала и саботирането на личния кораб на Коулт.

— Аз не бих се тревожил за това — каза той. — Имаме голяма преднина.

Преди тенанинът да успее да отговори, Ютакалтинг се наведе напред и бързо заговори на галседем, в резултат на което изображението на един от екраните се уголеми. Виждаха се гигантски крайцери, които кръжаха над столичния град и изсипваха кафява мъгла над сградите и парковете. Макар че звукът беше намален, те долавяха паниката в гласа на водещия на новините, докато описваше потъмняващото небе, сякаш някой в Порт Хеления имаше нужда от неговите обяснения.

— Това не е добре. — Гребенът на Коулт се удари в тавана. — Губруанците са по-жестоки, отколкото ситуацията или военните им права разрешават.

Ютакалтинг кимна, но преди да успее да отговори, премигна още една жълта светлинка.

— Сега пък какво има? — въздъхна Коулт.

Очите на Ютакалтинг бяха постигнали максималното си раздалечение.

— Това означава, че ни преследва кораб — отвърна той. — Вероятно е да ни се наложи да се сражаваме. Можеш ли да работиш с оръжеен пулт клас петдесет и седем, Коулт?

— Не, но ми се струва, че един от иннинските ми...

Отговорът му беше прекъснат от вика на Ютакалтинг.

— Дръж се! Започвам маневри за отклоняване!

— Добре — прошепна през отворите за дишане на шията си Коулт.

„О, Всеблагото да благослови дебелата глава на тенанините“ — помисли си Ютакалтинг. Беше доволен, че колегата му е безчувствен като пън и не може да усети радостта му.

Когато корабите преследвачи започнаха да стрелят, короната му запя.

19. АТАКЛЕНА

Короната на Атаклена вече не долавяше ужасния панически рев. Настроението се беше променило. Сега се усещаше някакво примирение... и интелигентен гняв.

— Може би не трябва да слизате долу, госпожице — дрезгаво каза Бенджамин. — Искам да кажа, очевидно е, че газът е предназначен да въздейства на хора, но дори ние шимите почувствахме леко замайване. Вие сте доста важна...

— Аз съм тимбримка — студено отвърна Атаклена. — Не мога да седя тук, когато от мен се нуждаят клиенти и приятели.

Бенджамин покорно се поклони и я поведе надолу по клоните към земята. Лютивата миризма тук беше по-силна. Атаклена се опита да не ѝ обръща внимание, но пулсът ѝ се ускори от нервност.

Минаха покрай сграда, в която трябваше да живеят и да се обучават горили. Имаше оградени пространства, игрални и тестови площадки. Очевидно тук кипеше енергична работа, макар и не от голям мащаб. Дали Бенджамин наистина си беше въобразил, че ще я заблуди просто като прати предразумните горили да се скрият в джунглата?

Тя се надяваше нито една от маймуните да не е пострадала от газа или от паниката. От краткия си курс по история на земяните помнеше, че горилите, макар и силни, са известни с чувствителността си — и дори крехки — създания.

Шими по шорти, сандали и вездесъщите пояси за инструменти се щураха насам-натам и изпълняваха сериозни задачи. Неколцина зяпнаха Атаклена, когато тя приближи, но не казаха нищо.

Стигнаха в центъра на лагера и най-последно видяха човеци. Бяха легнали на стъпалата на главната сграда. Мъж и жена. Главата на мъжа беше съвсем плешива и в очите му имаше следи от епикантично нагъване.

Другият човек беше висока тъмнокоса жена. Кожата ѝ бе много черна. Дълбок, богат оттенък, какъвто Атаклена не беше виждала

досега. Навярно бе от онези рядко срещани „чистокръвни“ човеци, типични за древните си раси. В сравнение с нея кожата на шимите под кафявата им козина изглеждаше едва ли не бледорозова.

С помощта на двама по-възрастни наглед шими черната жена успя да се подпре на лакът. Бенджамин пристъпи напред и ги запозна.

— Доктор Така, доктор Шулц, доктор М'Бдзвели, шим Фредерик, всички от земния вълконски клан, представям ви на уважаемата Атаклена, Тимбрим аб-Калтмур аб-Брма аб-Кралнит ул-Титлал.

Атаклена го погледна, изненадана, че е в състояние да каже наизуст всичките й официални видови имена.

— Доктор Шулц — каза тя, като кимна на шима отляво, после се поклони на жената малко по-ниско. — Доктор Така. — С последно навеждане на главата поздрави мъжа и шима. — Доктор М'Бдзвели и шим Фредерик. Моля, приежете моите съболезнования за жестокостта, посетила вашето селище и свят.

Шимите ниско се поклониха. Жената също опита, но от слабост не успя.

— Благодаря ви — с усилие отвърна тя. — Ние земяните ще се оправим, сигурна съм... Наистина съм изненадана да видя дъщерята на тимбримския посланик тук.

„Естествено — помисли си Атаклена. Присъствието ми е почти толкова голяма беда за плановете ви, колкото и губруанците с техния газ!“

— Приятелят ми е ранен — каза тя. — Три от вашите неошимпанзета отидоха да го търсят. Имате ли някакво известие от тях?

Жената кимна.

— Да, да. Току-що получихме съобщение от спасителната група. Робър Онийгъл е в съзнание и състоянието му е стабилно. Другата група, която пратихме да търси падналия кораб, скоро ще се присъедини към тях с пълно медицинско оборудване.

— Добре — каза Атаклена. — Тогава ще премина към други въпроси. Първо, като представител на раса, която е в съюз с вас, предлагам помощта си по време на тази криза. Ще сторя това, което мога като ваш патрон, и ще искам в замяна само да ми окажете, доколкото сте в състояние, помощ да се свържа с баща си.

— Приемаме — кимна доктор Така. — Приемаме с огромни благодарности.

— Второ — трябва да изразя изненадата си да открия функционирането на този Център. Разбрах, че се занимавате с непозволени дейности, свързани с ъплифтиране на... на непросветени видове.

Четиримата директори се спогледаха. Атаклена можеше да чете човешките изражения достатъчно добре, за да разбере огорченото им примирение.

— Освен това — продължи тя, — забелязвам, че неизвестно защо сте избрали да извършите това престъпление на планетата Гарт, трагична жертва на някогашни екологични злоупотреби...

— Я почакайте малко! — възрази шим Фредерик. — Как можете да сравнявате това, което правим ние, с холокоста на бурур...

— Замълчи, Фред! — припряно го прекъсна доктор Шулц, другият шим.

Фредерик премигна, но разбрал, че е късно да върне думите си, отбеляза:

— На единствените планети, на които на земяните им е било позволено да се заселят, И-титата са оставили поразите си, не е ли така?

Мъжът вдигна поглед към Атаклена.

— Притиснахте ни до стената, госпожице — въздъхна вторият човек, доктор М'Бдзвели. — Можем ли да ви помолим да ни позволите да обясним, преди да продължите с обвиненията си? Ние... ние не сме представители на нашето правителство, нали разбирате? Ние сме... престъпници.

— Разбирам — кимна тя. — Въпросът може да бъде оставен настрана, докато трае настоящата криза. Моля, обяснете ми ситуацията тук. Какво се опитва да постигне с този газ врагът?

— Газът отслабва силите на всеки човек, който го вдиша — отвърна доктор Така. — Преди час имаше предаване. Нашествениците обявиха, че хората, попаднали под неговото влияние, трябва да приемат противоотрова до седмица, в противен случай ще умрат. И разбира се, предлагат противоотровата само в градските райони.

— Заложнически газ! — прошепна Атаклена. — Те искат всички човеци на планетата за заложници.

— Точно така. Или трябва да се съберем там, или ще умрем след шест дни.

Короната на Атаклена гневно заискри. Заложническият газ беше безотговорно оръжие, въпреки че бе законно при определени ограничени видове война.

— Какво ще стане с клиентите ви? — Неошимпанзетата бяха само на няколко века и не трябваше да бъдат оставяни ненаблюдавани в пустошта.

Доктор Така сгърчи лице, очевидно също притеснена.

— Повечето шими, изглежда, не се влияят от газа. Но пък имат много малко естествени водачи като Бенджамин или доктор Шулц.

Кафявите маймунски очи на Шулц се сведоха към човека. Явно бяха приятели.

— Не се притеснявай, Сюзан. Ще се оправим. — Той се обърна към Атаклена. — Ще евакуираме хората на етапи — довечера ще започнем с децата и старците. Междувременно ще започнем да разрушаваме Центъра и всички следи от това, което е ставало тук. — Видя, че Атаклена понечва да възрази, и вдигна ръка. — Да, госпожице. Ще ви осигурим камери и помощници, за да можете да съберете своите доказателства. Това достатъчно ли е? Дори не си и помисляме да ви пречим да изпълните дълга си.

Атаклена усети горчивината на шима генетик. Но не изпита симпатия към него. Представи си как би се почувствал баща ѝ, когато научеше за това. Ютакалтинг обичаше земяните. Това безотговорно престъпление щеше дълбоко да го нарани.

— Няма смисъл да предоставяме на губруанците оправдание за агресията им — добави доктор Така. — Можете да отнесете въпроса за горилите до тимбримския Велик съвет, ако желаете. Тогава нашите съюзници ще решат какво да правят — дали да продължат с официално обвинение, или да оставят нашето наказание на собственото ни правителство.

— Това е достатъчно — съгласи се Атаклена. — Донесете ми камера и ще заснема как Центърът ви изгаря.

20. ГАЛАКТЯНИТЕ

За адмирала на флотата — Сюзерена на Лъча и Нокътя — спорът звучеше глупаво. Разбира се, така бе винаги сред цивилните. Жреците и бюрократите винаги са се карали. И само воините вярваха по време на битка!

Въпреки това адмиралът трябваше да признае, че участието в техния първи истински политически дебат като тройка е вълнуващо. Това беше начинът, по който губруанците по традиция постигаха Истината — чрез стрес и несъгласие, убеждаване и танц, докато не се стигнеше до ново съгласие.

И накрая...

Сюзеренът на Лъча и Нокътя разтърси глава, за да отхвърли мисълта. Беше прекалено рано да разсъждава за Смяната на перушината. Щеше да има още много спорове, караници и маневриране за най-високия прът преди да настъпи денят.

Що се отнася до този пръв дебат, адмиралът с удоволствие зае мястото на арбитър между двамата си колеги. Добро начало.

Земяните на малкия космодрум бяха подготвили добре написано официално предизвикателство. Сюзеренът на Благопристойността настоя да бъдат пратени Войници на Нокътя, които да победят защитниците в ръкопашен бой. Сюзеренът на Цените и Предпазливостта не се съгласи. Известно време двамата обикаляха на мостика на флагманския кораб, като се гледаха и грачеха.

*— Разходите трябва да са ниски!
Достатъчно ниски, за да не се наложи,
за да не се наложи да обременяваме други фронтове!*

Така Сюзеренът на Цените и Предпазливостта подчертаваше, че тази експедиция е само един от многобройните ангажменти, подкопаващи силата на клана Гууксую-Губру. Всъщност това беше доста едностранна битка. Положението в галактическата спирала беше напрегнато. В такива моменти Сюзеренът на Цените и Предпазливостта беше длъжен да не позволи кланът да се разхвърли в много посоки.

Сюзеренът на Благопристойността възмутено се наकोкошинваше в отговор.

— *Какво ще означава „скъп въпрос“,
ако не успеем,
ако се провалим,
ако изгубим честта си
в очите на Предците?
Трябва да сторим това, което е правилно! Дзуун!*

От собствения си команден прът Сюзеренът на Лъча и Нокътя наблюдаваше схватката, за да види дали ще се проявят някакви ясни признаци за бъдещо господство. Беше вълнуващо да слуша и гледа отличните танци на аргументиране, изпълнявани от неговите партньори. И тримата бяха най-добрите продукти на „горещояйченото“ инженерство, имащо за цел да изведе най-положителните черти на расата.

Скоро стана очевидно, че колегите му са стигнали до патово положение. Решението щеше да зависи от Сюзерена на Лъча и Нокътя.

Определено щеше да им излезе по-евтино, ако експедиционният корпус просто игнорираше нахалните вълкони долу, докато заложническият газ не ги накараше да се предадат. Или пък можеха просто да превърнат отбраната им на пепел. Но Сюзеренът на Благопристойността отказваше да приеме и двете възможности. Подобни действия щели да бъдат катастрофални, твърдеше жрецът.

Бюрократът беше също толкова непреклонен — не бивало да се разхищават войници.

Другите двама командири бяха стигнали до задънена улица. Сюзеренът на Лъча и Нокътя разроши оперението си и се намеси:

— Сухопътната схватка би ни струвала скъпо,
би означавала разходи.
Но ще бъде доблестна,
достойна за възхищение.

Един трети фактор решава,
добавя решаваща тежест.
Това е нуждата от трениране на
Войници на Нокътя.
Сухопътните сили ще атакуват
лъч в лъч,
ръка в нокът.

Въпросът беше решен. Един подполковник на Войниците на Нокътя отдаде чест и побърза да отнесе заповедта.

Разбира се, с това решение положението на пръта на Благопристойността леко щеше да се вдигне. Това на Предпазливостта — да се понижи. Но борбата за надмощие едва бе започнала.

Така бе било и при далечните им предци, преди гууксюите да превърнат примитивните протогубруанци в раса, пътуваща сред звездите.

И все пак част от по-старата функция оставаше. Сюзеренът на Лъча и Нокътя потръпна, когато напрегнатият спор приключи, и почувства моментно вълнение — дълбоко и силно сексуално.

21. ФИБЕН И РОБЪРТ

Двата спасителни отряда се срещнаха в планинския проход.

— Робърт! Робърт Онийгъл! — възкликна Фибен. — Знае ли майка ти къде си?

Робърт го погледна от носилката си и се усмихна през мъглата на болкоуспокоителните.

— Фибен! По дяволите, ти ли димеше така в небето? Да не пържеше десетте мегакредита, които струва разузнавателният кораб?

— Ами! Не повече от пет. Стара браква! Но ми вършеше работа.

Робърт изпита странна завист.

— И? Предполагам, че са ни победили?

— Би могло да се каже. В равностоеен бой бяхме добри. Всичко щеше да е наред, ако бяхме повече.

— Искаш да кажеш, че няма граници за това, което би могло да се постигне с...

— С безкраен брой маймуни ли? — прекъсна го Фибен. — Ама разбира се!

Другите шими само мигаха. Объркваше ги колко спокойно прекъсва този шен човешкия син на планетарния координатор!

— Искане ми се да бях с теб — сериозно каза Робърт.

Фибен сви рамене.

— Да, Робърт. Зная. Но всички си имаме своите заповеди. Разказаха ми за нападението на Центъра. Ужасна работа.

— Клени ще им помогне да оправят нещата — отвърна Робърт. Беше започнал да се унася. — Тя знае много... много повече, отколкото си мисли.

22.

АТАКЛЕНА

Много шими се върнаха в Центъра от гората, където им бе заповядано да се скрият. Фредерик и Бенджамин ги пращаха да разглобяват и горят сградите и обзавеждането им. Атаклена и двамата ѝ помощници бързаха от място на място и грижливо заснемаха всичко, преди да бъде предадено на огъня.

Работата беше тежка. Никога през живота си Атаклена не се бе чувствала така изтощена. И все пак не се осмеляваше да остави и последното нещо недокументирано. Беше въпрос на дълг.

Около час преди да се здрачи в лагера се събра група горили — по-едри, по-тъмни, по-приведени и диви на вид от шимите. Под внимателно напътствие те изпълняваха прости задачи и помагаха в разрушаването на единствения дом, който им беше известен.

Обърканите създания гледаха как центърът се превръща в пепел. Неколцина дори се опитаха да попречат на разрушението, като застанаха пред по-дребните, покрити със сажди шими, и яростно започнаха да правят знаци с ръце — опитваха се да им кажат, че това е лошо.

Атаклена разбираше защо според тях във всичко това няма логика. Но пък, от друга страна, делата на съществата от расата патрон често изглеждаха глупави.

Накрая едрите предклиенти останаха да стоят сред въртопите от дим с малки купчинки лични вещи — играчки и прости инструменти, — струпани в краката им, и безизразно да зяпат останките.

По здрач Атаклена беше почти съсипана от емоциите, които витаеха над лагера. Седна на един пън над горящите жилища на клиентите, заслушана в тихите, гърлени вайкания на огромните горили.

Във всичко това имаше доблест, неохотно призна тя. Тези учени бяха нарушили договора, но не можеха да бъдат обвинени в извършването на нещо наистина неестествено.

Според всички критерии горилите бяха толкова готови за ъплифтиране, колкото и шимпанзетата сто земни години преди Контakta. Човеците бяха принудени да направят компромиси, когато Контaktът ги беше въвел във владенията на галактическото общество. Официално наемателният договор, утвърждаващ правата над родния им свят, целеше да се състави списък на непросветените земни видове, за да не се изразходва прекалено бързо Потенциалът за разумност.

Но всички знаеха, че въпреки легендарната склонност на примитивния човек към геноцид, Земята представляваше блестящ пример за генетично разнообразие, за рядко срещано множество от типове и форми, недокоснати от галактическата цивилизация.

Във всеки случай... когато една предразумна раса бе готова за ъплифтиране, тя си беше готова!

Не очевидно договорът бе наложен на човеците, докато са били слаби. Беше им позволено да приобщят неоделфините и неошимпанзетата — видове, вече много напреднали по пътя към разума още преди Контakta. Но старшите кланове нямаше да допуснат Номо sapiens да ъплифтира повече клиенти от всички останали!

Ами че това би дало на вълконите статуса на старши патрони!

Атаклена въздъхна.

Определено не беше честно. Но това нямаше значение. Галактическото общество зависеше от спазването на клетвите. Договорът бе тържествен обет на един вид пред друг. За нарушенията трябваше да се докладва.

Искаше й се баща й да е тук. Ютакалтинг щеше да знае как да се справи с всичко това — с добронамерената работа на този незаконен център и с подлите, макар и навярно законни действия на губруанците.

Ютакалтинг обаче беше далеч, прекалено далеч дори, за да го докосне в Съпреживителната мрежа. Единственото, което можеше да каже, бе, че специалният му ритъм все още слабо вибрира на равнището нахакиери. И макар че й действаше успокоително да затвори очи и вътрешните си уши и нежно да го кенира, това далечно напомняне за него не й казваше нищо. Същините на нахакиери можеха да останат дълго след като някоя личност напуснеше този живот, както беше при покойната й майка Матиклуана. Те се носеха като песните на земните китове по краищата на онова, което можеше да е известно на съществата, живели само от ръцете си и от огъня.

— Извинете ме, госпожице. — Дрезгавото ръмжене грубо прекъсна слабия подглиф и го разпръсна. Атаклена разтърси глава, отвори очи и видя омазано в сажди неошимпанзе с увиснали от изтощение рамене.

— Госпожице? Добре ли сте?

— Да. Добре съм. Какво има?

— Директорите искат да ви видят.

Няколко въздушни камиона стояха до товарната рампа. Шими и горили ги товареха и машините се издигаха в спускащата се нощ с тихо бръмчене. Светлините им се губеха по посока на Порт Хеления.

— Мислех, че всички деца и старци вече са евакуирани. Защо все още товарите човеци толкова припряно?

Пратеникът сви рамене. Напрежението от деня беше лишило много от шимите от привычната им енергичност. Атаклена беше уверена, че единствено присъствието на горилите — на които трябваше да се дава пример — пречеше за масовото развихряне на атавистичен стрес. За толкова млада раса клиент беше изненадващо, че шимите се справят така добре.

Неошимпанзето доктор Шулц, изглежда, сам се справяше с повечето проблеми, макар до него да стояха двамата директори човеци. Неговият помощник шим Фредерик беше заместен от стария спътник на Атаклена Бенджамин.

До тях имаше купчина документи и записни кубове, които съдържаха родословието и генетичния запис на всяка горила, живяла тук.

Приближи се дребничко шими, което носеше поднос с купчина консерви.

— Доктор Илейн Су е нашият диетолог — продължи Шулц. — Тя ми каза, че тези деликатеси навярно ще ви харесат.

Атаклена погледна консервите. Куутра! Тук, на петстотин парсека от дома, да намери готови сладкиши, приготвени в собствения ѝ роден град! Тя се засмя на глас.

— Натоварихме на борда на един от махолетите доста от тях, плюс други храни за вас. Разбира се, препоръчваме ви да изоставите машината възможно по-бързо. Скоро губруанците ще организират своя сателитна мрежа и въздушният транспорт няма да е подходящ.

— Полетът към Порт Хеления няма да е опасен — отбеляза Атаклена. — Губруанците ще очакват наплив натам доста дни: нали хората ще искат да получат противоотрова. — Тя посочи бързащите товарачи. — Защо е цялата тази паника, която усещам тук? Защо евакуирате хората толкова бързо? Кой...

Шулц нервно се изкашля и многозначително поклати глава, сякаш се страхуваше да я прекъсне. Бенджамин ѝ отправи умоляващ поглед.

— Моля ви, сер — тихо каза Шулц. — Моля ви, говорете тихо. Повечето от нас, шимите, всъщност не предполагат, че... — Той не довърши.

Атаклена усети хладна възбуда по гребена си и се взря в двамата директори човеци, Така и М'Бдзвели. Те бяха мълчали през цялото време и кимаха, сякаш разбираха и одобряваха всичко казано.

Чернокожата жена, доктор Така, ѝ се усмихваше, без да мига. Короната на Атаклена се протегна, после се сгърчи назад с отвращение.

— Вие я убивате!

Шулц нещастно кимна.

— Моля ви, сер. Вие сте права, разбира се. Упоих двамата си скъпи приятели, за да издържат, докато приключим и откараме всички без паника. Те сами настояха за това. Доктор Така и доктор М'Бдзвели чувстваха, че ефектите от газа ги отнасят прекалено бързо — тъжно и тихо добави той.

— Не трябваше да им се подчинявате! Това е убийство!

— Не беше лесно. Шим Фредерик не бе в състояние да понесе такъв срам и сам потърси покой. Вероятно аз също щях да сложа край на живота си... но смъртта ми вече е толкова неизбежна, колкото и на колегите ми човеци.

— Какво искате да кажете?

— Имам предвид, че губруанците, изглежда, не са добри химици! — Неошимпанзето избухна в горчив смях, който завърши с кашлица. — Газът им убива някои от човеците. И действа по-бързо, отколкото казаха. Освен това, изглежда, че влияе и на някои от нас, шимите.

Дъхът на Атаклена секна.

— Разбирам. — Искаше ѝ се да не разбира.

— Има и друго, което решихме, че трябва да знаете — продължи Шулц. — Новини от нашествениците. За съжаление беше на галактически три — губруанците презират английския, а нашата програма за превод е примитивна. Но знаем, че се отнасят за баща ви. Изглежда, че междוזвездният крайцер на баща ви е бил видян да напуска планетата. Бил е проследен от бойни кораби. Губруанците казват, че не е стигнал до трансферния пункт. Разбира се, не може да се вярва на думите им...

Атаклена се олюля. Не. Сега нямаше да мисли за това.

— Разбира се, ще получите, каквато помощ поискате — тихо продължи шим Шулц. — Махолетът ви разполага с оръжия и храна. Ако желаете, можете да отлетите до мястото, където е приятелят ви Робърт Онийгъл. Надяваме се обаче, че ще решите да забавите евакуирането си, поне докато горилите не бъдат скрити в безопасност в планината под грижите на някои квалифицирани човеци, които може да са избягали. — Шулц я погледна сериозно. Кафявите му очи бяха пълни с тъга. — Зная, че искаме много, почитаема Атаклена, но бихте ли поели нашите деца под грижите си за известно време, докато са евакуирани в пустошта?

23. ИЗГНАНИЕТО

На уреченото място ги очакваха. Един шим подаде на Атаклена писмо, докато Бенджамин слагаше върху малкия махолет камуфлажно покривало против радари.

В писмото Хуан Мендоса, собственик на имение над прохода Лорн, съобщаваше за безопасното пристигане на Робърт Онийгъл и малката Ейприл Уу. Робърт се възстановявал нормално, след седмица щял да е добре.

Атаклена почувства облекчение. Ужасно ѝ се искаше да види Робърт — и не само защото имаше нужда от съвет как да се справи с групата горили и неошимпанзета бегълци.

Някои от шимите от центъра „Хаулетс“ — онези, които бяха попаднали под въздействието на губруанския газ — бяха заминали за града с човеците, като се надяваха, че противоотровата ще им бъде дадена според обещанието... и че ще им подейства. Атаклена беше оставила само неколцина шими техници да ѝ помагат.

Навярно щяха да дойдат още шимпанзета — а също и човеци, избягнали обгазяването на губруанците. Надяваше се някой от властите да се появи и да поеме отговорностите, легнали на плещите ѝ.

Имаше и второ писмо от имението „Мендоса“. Беше от шим, оцелял от битката в космоса, офицер от милицията. Искаше помощ, за да влезе във връзка със силите на Съпротивата.

Атаклена не знаеше какво да отговори. През късните часове на предишната нощ, когато над Порт Хеления и градовете на Архипелага се бяха спуснали огромни кораби, бяха звучали отчаяни телефонни и радиоповиквания до и от градовете по цялата планета. Имаше съобщения за сухопътно сражение на космодрума. Някой каза, че по едно време боят дори бил ръкопашен.

Изглежда, че съпротивата, планирана толкова грижливо от Планетарния съвет, се беше разпаднала за половин ден. Всички звена на командната верига се бяха разпръснали, защото никой не беше предвидил използването на заложнически газ. Какво можеше да се

направи, когато почти всички човеци на планетата бяха изкарани извън строя?

Отделни групи шими се опитваха да се организират тук-там, главно по телефона. Но малцина замисляха нещо повече от мъгляви планове.

Разбира се, тя щеше да запази доказателствата, които бе събрала. Някой ден можеше да ѝ се удаде възможност да ги предостави на тимбримските власти. Така народът ѝ щеше да е в състояние да даде на човеците ужасно необходимия им урок за това как трябва да се държат като галактическа раса патрон, преди да е станало прекалено късно.

Ако вече не беше прекалено късно.

— Ето ги. Тъкмо навреме — каза Бенджамин.

Дълга колона се движеше през гората под тях. Дребни кафяви същества придружаваха по-многобройни от тях, по-едри и по-тъмни създания. Всички едри фигури носеха обемисти раници. Някои се подпираха на кокалчетата на ръцете си. Горили деца тичаха сред възрастните и размахваха ръцете си за равновесие.

Придружаващите ги шими бяха нащрек и здраво стискаха лъчеви пушки. Вниманието им не бе насочено нито към колоната, нито към гората, а към небето.

Тежките машини вече бяха стигнали по обиколни пътища до варовиковите пещери в планината. Но евакуацията нямаше да завърши, докато всички бегълци не стигнеха най-после в подземните крепости.

Атаклена се чудеше какво става в момента в Порт Хеления или на населените със земяни острови. Опитът за бягство на тимбримския куриерски кораб беше споменат още два пъти от нашествениците и после по този въпрос бе настъпило мълчание.

Ако не друго, тя щеше да разбере дали баща ѝ все още е на Гарт и дали е жив.

Тя докосна медальона, увиснал на тънка верижка около шията ѝ. Малкото украшение съдържаше майчиното ѝ наследство — една-единствена нишка от короната на Матиклуана. От Ютакалтинг нямаше дори и толкова.

„О, татко! Как можа да ме оставиш без дори само една нишка от твоите, за да ме напътства?“

Колоната тъмни фигури бързо напредваше. Чу се ниска, подобна на ръмжене „музика“. Не приличаше на нищо, което Атаклена беше чувала. Тези същества винаги бяха притежавали сила, а ъплифтирането беше премахнало част от прословутата им деликатност. Засега съдбата им беше неясна, но те наистина бяха мощни създания.

Атаклена нямаше намерение на остане бездейна.

— Не съм много сведуща в земните езици, Бенджамин — каза тя. — Не знам една дума, която описва необичаен вид военни сили. Имам предвид армия, която се движи през нощта и тайно. Нанася бързи и безшумни удари, използва изненада, за да компенсира малкия си брой и лошите си оръжия. Чела съм, че такива сили са се срещали често в земната история отпреди Контakta. Това е к'ху-нон кранн, вълконска армия. Разбираш ли за какво говоря, Бенджамин? Има ли дума за това, което имам предвид?

— Да не би да искаш да кажеш... — Бенджамин хвърли поглед към колоната от отчасти ъплифтирани горили, които тромаво се движеха през гората и тътнеха своята гърлена маршова песен, и поклати глава. Очевидно опитваше да се сдържи. Но лицето му почервения и накрая той избухна в искрен смях. Свлече се на земята, претърколи се по гръб и заподритва към небето.

Атаклена въздъхна. Първо на Тимбрим, после сред човеците, а сега и тук, с последните и най-груби известни клиенти — навсякъде попадеше на майтапчии.

ВТОРА ЧАСТ ПАТРИОТИТЕ

Ивлин, видоизменено куче,
разглеждаше люлеещите се
ресни
на покривчицата с изненада...

В затъмнената стая
столовете поразяваха
и ужасните завеси
приглушаваха дъжда,
и тя не вярваше на очите си...

Странен полъх, дъх на чесън,
май похъркване
някъде до „Стейнуея“
(или дори вътре в него)
караше ресните да се
полюляват
и да трепкат в полумрака...

Ивлин, видоизменено куче,
се довидоизмени
и се замисли за значението
на Непредвидимото Човешко
Поведение,
огласяващо с панхроматичен
резонанс
околните сфери...

— Джаф! — изпя тя.

Франк
Дзапа

24. ФИБЕН

Високи, върлиисти, напомнящи на щъркели фигури гледаха пътя от покрива на тъмен нисък бункер. Силуетите им, очертани на фона на късното следобедно слънце, бяха в постоянно движение, местеха се от крак на крак с нервна енергичност, сякаш и най-слабият звук би бил достатъчен, за да ги накара да полетят.

Сериозни създания бяха тези птици. И дяволски опасни.

„Не птици“ — напомни си Фибен, докато приближаваше пропускателния пункт. Поне не в земния смисъл.

Но сравнението беше подходящо. Телата им бяха покрити с фин пух. Остри яркожълти клюнове стърчаха от лъскавите им издължени лица.

И макар крилете им да се бяха превърнали в източени пернати ръце преди цяла вечност, те можеха да летят. Блестящо черните им гравитационни раници компенсираха онова, което бяха загубили предците им.

— Хайде, Тайхо — каза Фибен и дръпна юздите. — Не можем да висим тук, защото ония ще станат подозрителни. Освен това знаеш, че от тази трева ще имаш газове.

Точно зад коня ниско над земята се влачеше товарна кола. Очуканата ръждясала каросерия беше накамарена с чували от грубо зебло, пълни със зърно. Антигравитационният статор още работеше, но двигателят беше свършил.

— Хайде — отново дръпна юздата Фибен.

Тайхо игриво кимна, сякаш наистина го беше разбрал. Каишите се опънаха и гравитационният камион се залюшка след тях към пропускателния пункт.

— Стой! — Фибен неволно подскочи. Усиленият глас беше механичен, безизразен и твърд. — Мини, мини от тази страна... от тази страна за проверка!

Сърцето на Фибен се разтуптя. Радваше се, че ролята му е да изглежда уплашен. Нямаше да му е много трудно.

— Бързо! Побързай и се представи!

Фибен отведе Тайхо към мястото за проверка, на десет метра вдясно от шосето, завърза поводите за един от коловете на оградата и се забърза към мястото, където чакаха двама Войници на Нокътя.

Ноздрите му се разшириха от острия мирис на лавандула на галактяните. „Какъв ли вкус имат?“ — малко свирепо си помисли той. За неговия праядо преди десет поколения нямаше да има никакво значение, че това са разумни същества. За предците му птицата си беше просто птица.

Той ниско се поклони, скръстил ръце пред себе си, и за пръв път погледна нашествениците отблизо.

Изобщо не изглеждаха толкова внушителни. Наистина, острият жълт клон и подобните на бърсначи нокти бяха страхотни. Но пръчкокраките същества не бяха много по-високи от него и костите им изглеждаха кухи и тънки.

Нямаше значение. Това бяха създания, които пътуваха сред звездите — принадлежаха към старша раса патрон, чиито извлечени от Библиотеката култура и технология бяха кажи-речи всемогъщи много, много преди хората да излязат от африканската савана. По времето, когато човешките тромави и бавни космически кораби се бяха натъкнали на галактическата цивилизация, губруанците и техните клиенти се бореха за положение сред могъщите междузвездни кланове. Свирепият консерватизъм и лесният достъп до Великата библиотека ги бяха отвели далеч напред, откакто техните собствени патрони ги бяха открили на родния им свят и ги бяха дарили с истински разум.

Фибен си спомни огромните бойни крайцери, тъмни и непобедими под искрящите си щитове, зад които проблясваха краищата на галактиката...

Тайхо изцвили и уплашено се дръпна, когато един от Войниците на Нокътя — небрежно хванал саблепушката си — мина покрай него, за да огледа камиона. Другият страж изцвъртя нещо в микрофона. Провесеният в мекия пух над тясната му, остра гръдна кост сребрист медальон завалено излъчи на английски:

— Заяви... заяви самоличност... самоличност и цел!

Фибен приклепна и затрепери, имитирайки страх. Беше сигурен, че малко губруанци знаят достатъчно за неошимпанзетата. През няколкото века след Контakta през огромната бюрокрация на

Библиотечния институт сигурно не беше преминала много информация и не бе намерила мястото си в местните филиали. А разбира се, галактяните разчитаха на Библиотека почти за всичко.

Въпреки това правдоподобността беше от значение. Предците на Фибен бяха намерили решение за опасността, когато се изключваше възможност за противодействие — покорството. Той знаеше как да действа. Прилекна по-ниско и простена.

Губруанецът подсвирна от очевидно раздразнение. Навярно бе виждал същата картина и по-рано.

— Не се тревожи, в безопасност си — преведе медальонът. — Ти си в безопасност... безопасност... Ние сме губруанци... галактически патрони от висш клан и семейство... Ти си в безопасност... Младите полуразумни са в безопасност, когато ни сътрудничат... Ти си в безопасност...

„Полуразумни...“ Фибен потърка носа си, за да прикрие възмущението си. Разбира се, точно това трябваше да си мислят губруанците. И наистина, малко четиристотингодишни раси клиенти можеха да се нарекат изцяло ъплифтирани.

Но Фибен забеляза още един положителен момент.

Беше в състояние на моменти да разбира значението на чириканията на нашественика преди медальонът да ги преведе. Но краткият училищен курс по галактически три не беше достатъчен, а и губруанците го говореха със свой собствен акцент.

— ... Ти си в безопасност... — успокояваше го механичният преводач. — Човеците не заслужават такива чудесни клиенти... Ти си в безопасност...

— А сега — излая преводачът, — заяви име и цели.

— Тъ, аз съм Фибен... тъ, с-с-сер. — Той размаха ръце. Беше малко театрално, но губруанецът можеше и да знае, че при стрес неошимпанзетата все още говорят, като използват части от мозъка си, първоначално контролиращи движението на ръцете.

Войникът на Нокътя явно се ядоса. Перата му се разрошиха и той заподскача в кратък танц.

— ... цел... цел... заяви целта, поради която си приближил до този градски район!

— Тъ... камионът вече не работи. Хората ги няма... няма кой да ни каже какво да правим във фермата... — Той се почеса по главата. —

Ами, реших, че в града може да имат нужда от храна... и навярно някой ще може да поправи колата...

Векове наред земяните — човеци, делфини и шими — бяха смятали галактиките за опасно място, където е по-добре да си похитър, отколкото те смятат. Още преди нашествието сред шимското население на Гарт се беше разпространило съобщението, че може да се наложи да надянат отново старата маска на „Да, господарю!“

— Можеш да вървиш — излая преводачът. — Продължавай към комплекса на Източния гараж... Можеш да вървиш... Източния гараж... закарай зърното си в градския склад, после продължи до гаража... до гаража... добро съществуване... Разбра ли?

— Д-да!

„Глупави проклети птици“ — помисли си той, докато скритата на колана му камера заснемаше укреплението, войниците и гравитотанка, който профуча по пътя.

Фибен помахна на губруанците в машината и си помисли:

„Обзалагам се, че имате превъзходен вкус в портокалова глазура“.

После дръпна юздите на коня и каза:

— 'Айде, Тайхо. Трябва да стигнем до Порт Хеления преди да се здрачи.

Поне фермите в долината Сайнд бяха наред.

По традиция винаги, когато някоя пътуваща сред звездите раса получаваше разрешение да колонизира нова планета, континентите се оставяха в естественото им състояние, доколкото беше възможно. На Гарт по-големите земянитски селища също бяха установени на един архипелаг в плиткото Западно море. Единствено тези острови бяха изцяло тераформирани, за да съответстват на земния тип растения и животни.

Но Гарт беше особен случай. Буруралите бяха оставили тук истинска каша и трябваше бързо да се направи нещо, за да се стабилизира разклатената екосистема на планетата. Трябваше да се внесат нови форми на живот, за да се предотврати цялостният колапс на биосферата. Това означаваше да променят континентите.

Беше тераформиран тесен район в сянката на планината Мулун. Земните растения и животни бяха оставени да се пръснат в подножията на хълмовете под внимателно наблюдение. Те бавно запълниха някои от екологичните ниши, изпразнени от холоката на буруралите. Това беше деликатен експеримент по практическа планетарна екология, но си струваше. На Гарт и на други претърпели катастрофа светове трите земянитиски раси си изградиха репутацията на биосферни магьосници. Дори най-злите критици на човечеството трябваше да признаят, че работата им е отлична.

И все пак нещо очевидно не беше както трябва. Фибен бе минал покрай три изоставени екологични станции. Капаните за проби и роботите за наблюдение бяха пръснати в безредие.

Това беше признак за силното въздействие на кризата. Заложничеството на човеците беше едната страна на въпроса — едва-едва приемлива тактика според съвременните правила на войната. Но това, че губруанците искаха да попречат на възстановяването на Гарт, щеше да предизвика истински взрив от протести в галактиката.

Ами ако Кодексът на войната наистина вече не важеше? Дали губруанците нямаше да използват планетоунищожители?

Фибен мина покрай поле, засято със зигопшеница, и покрай градина с моркови. Робоземеделците правеха кръговете си, засяваха и напояваха. Тук-там виждаше отчаяни шими да надзирават машините.

Понякога му махаха с ръка. В повечето случаи не му обръщаха внимание.

Очевидно губруанците се тревожеха за предстоящата реколта. Фибен се надяваше, че я искат за заложиците си. Но беше вероятно и да са пристигнали с оскъдни запаси и да имат нужда от храна за самите себе си.

Без да се замисля, Фибен махна с ръка и хвана някакво насекомо. Беше лесно. Поколеба се, после го лапна.

Беше сочно, хрускаво и много приличаше на термит.

— Просто изпълнявам дълга си да поддържам нисък ръста на паразитите — оправда се той. Вкусът на хрущящото насекомо му напомни колко отдавна не е ял.

Спря, отиде до близката горичка, откъсна един почти узрял червеникав портокал и го изяде заедно с кората. Беше стипчив, за

разлика от човешката храна, за която твърдяха, че шимпанзетата я обичали до полуда.

Изяде още два портокала и натика в устата си няколко листа. После се изкатери на един клон и затвори очи.

Тук, в компанията на жужащите оси, почти можеше да се престори, че не го е грижа за нищо на този или на който и да е друг свят. Можеше да забрави мислите за войни и всички други глупави занимания на разумните същества.

Изпръхтя — почти беззвучен смях — и си представи, че е в Африка, която дори прапрадядовците му никога не бяха виждали, в гористи хълмове, недокосвани от голокожите, едроноси братовчеди на народа му.

Как ли щеше да изглежда вселената без човеците? Без И-титата? Без никой друг освен шимпанзетата?

„Рано или късно щяхме да изобретим космическите кораби и вселената би могла да стане наша.“

Облаците се търкаляха над главата му. Фибен лежеше по гръб на клона и се наслаждаваше на фантазията си. Осите жужаха негодуващо и той си хвана няколко за десерт.

Колкото и да се опитваше обаче, не можеше повече да поддържа илюзията за самота. Защото се разнесе нов звук — друго бръмчене, високо горе. И колкото и да се опитваше, не можеше да се преструва, че не чува корабите, кръстосващи неканени небето.

Блестяща, висока повече от три метра ограда минаваше по хълмовете около Порт Хеления. Фибен се зачуди как ли биха успели губруанците с този трик, ако столицата беше истински град, а не просто малко селище на един земеделски колониален свят.

Чудеше се и къде държат човеците.

Вече се здрачаваше. Той мина покрай широк пояс от високи до коляното пънове — на сто метра преди оградата всичко беше изсечено. По-рано районът беше предназначен за парк, но сега по целия път до тъмната наблюдателна кула и отворената врата имаше само трески.

Фибен очакваше да мине през същата проверка като на пропускателния пункт, но за негова изненада никой не го повика. Тясна

ивица светлина падаше върху пътя от две улични лампи. По-нататък се виждаха мрачни сгради. Пустите улици тънеха в здрач.

Като внимаваше да не го забележат, Фибен се плъзна в една странична уличка и стигна до склад без прозорци, недалеч от единствената стоманолеярна на колонията, и вкара камиона вътре.

Разпрегна коня и издърпа един чувал овес на земята и напълни ведро с вода от чешмата.

Тайхо махна с опашка и започна да яде.

— Знаеш ли, приятелю — каза Фибен. — Не завиждам на наследниците ти, ако и когато някой някога ги дари със съмнителния дар на така наречения разум.

Жената антрополог доктор Така беше получила съобщение от една от бившите си сътруднички — някоя си Гейлит Джоунз, жителка на Порт Хеления. Генералът беше пратил Фибен да се свърже именно с този шим.

За съжаление суматохата беше ужасна. Единствено доктор Така можеше да каже как изглежда Джоунз, а докато някой се сети да попита, тя вече бе мъртва.

Увереността на Фибен в мястото на срещата и паролата беше меко казано слаба. „Това може дори да не е същата нощ“ — измърмори наум той.

По-голямата луна щеше да се покаже след около час. Трябваше да се размърда, ако искаше да отиде на срещата навреме.

Той спря на малък площад край един работнически шимски бар. От тесния приземен прозорец се процеждаше светлина. Тежката, басова музика караше стъклата да се тресат. Барът беше единственият признак на живот в продължение на цели квартали във всички посоки, ако не се брояха тихите апартаменти, зад чиито спуснати докрай завеси проблясваше бледа светлина.

Той отстъпи в сенките, когато по улицата мина бръмчащ патрулен робот, носещ се на метър над земята. Оръжейната куличка на тумбестата машина се завъртя и се насочи към него. Сензорите й трябва да го бяха засекли като инфрачервена светлина сред мъглявите дървета. Но машината продължи, навярно разпознала го като обикновено неошимпанзе.

Докато идваше насам, видя и други фигури с тъмна козина да бързат по улиците с прегърбени рамене. Очевидно полицейският час

беше по-скоро психологическо оръжие, отколкото военно средство, и окупационните сили не го спазваха стриктно.

Мнозина от онези, които не си стояха у дома, бяха тръгнали към места като това — „Маймунска ракия“. Фибен се насили да престане да чеше постоянния сърбеж под брадичката си. Беше от онзи тип заведения, любими на сумтящите работници и условници — шими, чиито възпроизводствени привилегии бяха ограничени от Постановленията на Ъплифта.

Имаше закони, изискващи дори от човеците да търсят генетичен съвет, когато се размножаваха. Но правилата за техните клиенти, неоделфините и неошимпанзетата, бяха много по-строги. В тази област иначе либералният земянитски закон силно се приближаваше до галактическите стандарти. В противен случай шимите и 'фините щяха да бъдат придадени на някой друг старши клан. Земята беше прекалено слаба, за да се противопоставя на най-тачените галактически традиции.

Около една трета от шимското население имаше зелени карти за възпроизводство, които му позволяваха да контролира собственото си размножаване, обект на ръководство от страна на Бюрото по Ъплифт и на вероятни наказания, ако не е внимателно. Шимите със сиви или жълти карти имаха повече ограничения. След като се присъединяха към брачна група, те можеха да използват и изискват спермата или яйцеклетките, съхранявани от Бюрото по време на юношеството им, преди рутинното стерилизиране. Можеше да им се даде разрешение, ако постигнеха похвални резултати в живота. По-често обаче шимите с жълта карта трябваше да износват и осиновяват ембрион, имплантиран от специалистите на Бюрото със следващото поколение „подобрения“.

На онези с червени карти дори не разрешаваха да си помислят за деца.

Според стандартите отпреди Контakta, системата може да изглеждаше жестока. Но Фибен беше живял така през целия си живот. При бързото развитие на Ъплифта в генния басейн на една раса клиент винаги променяха нещо. С шимите поне се съветваха, като с участник в процеса. Малко видове имаха такъв късмет.

В социален аспект обаче това водеше до класово разслоение сред шимите. „Сините карти“ като Фибен не бяха добре дошли на места като „Маймунска ракия“.

Но това беше мястото, избрано за срещата. Други съобщения не бяха получавани, така че той нямаше друг избор, освен да види дали срещата ще се състои. Фибен дълбоко си пое дъх и тръгна към ръмжащата, тътнеща музика.

Когато ръката му докосна бравата, от сенките откъм лявата му страна някакъв глас прошепна:

— Ей, готин!

Отначало си помисли, че му се причува. Но думите се повториха, този път малко по-силно.

— Готин! Търсиш ли компания?

Фибен зяпна. Светлината от прозореца му пречеше, но той зърна все пак дребно маймунско лице, донякъде напомнящо на детско.

— Компания бе, готин — ухили му се шимът.

Фибен пусна дръжката. Не вярваше на очите и ушите си.

— Моля?

И направи крачка напред. Но в този миг вратата се отвори и няколко тъмни фигури, които дюдюкаха, кикотеха се и смърдяха на опръскана с бира козина, го изблъскаха встрани. Когато гуляйджиите отминаха, дребната фигура бе изчезнала.

Фибен се бе изкушил да я последва, дори само за да се увери, че му е предложено онова, за което си бе помислил. И защо, след като му бяха предложили, така внезапно се бяха отметнали?

Очевидно нещата в Порт Хеления се бяха променили. Наистина, той не беше посещавал места като „Маймунска ракия“, откакто бе завършил колежа. Но сводници тук? На Земята може би, или в старите филми, но тук, на Гарт?

Той поклати глава и отвори вратата на бара.

Ноздрите му се разшириха от силната миризма на бира, прах за смъркане и мокра козина. Над дансинга ослепително избухваше светлина. Там подскачаха няколко тъмни фигури и размахваха над главите си пръчки и шишета.

Фибен се провря между гъсто разположените плетени маси към скрития в дим бар и си поръча бира. За щастие колониалната валута, изглежда, все още вървеше. Той се облегна на бара и бавно заоглежда

посетителите. Искаше му се съобщението от свръзката им да не беше толкова неясно.

Фибен търсеше шим, облечен като работник по услугите — ще рече, някой, който работи тук. Разбира се, радиооператорът, приел съобщението от бившия сътрудник на доктор Така, може да беше объркал всичко през онази ужасна нощ, когато центърът „Хаулетс“ гореше и над главите им виеха линейки. Но Гейлит Джоунз била казала нещо за „услуги“. И на няколко пъти искала да я свържат с доктор Така, макар да й казали, че не е възможно.

— Чудесно — беше измърморил Фибен, когато получи инструкциите си. — Истински шпионски истории. Великолепно. — Дълбоко в душата си бе сигурен, че операторът просто е записал всичко погрешно.

Това не беше най-благоприятното начало за едно въстание. Но Фибен не се изненадваше. С изключение в работата на неколцината шими, изкарали обучение в Земянитската служба, тайните кодове, маскировките и паролите се срещаха само в старовремските филми.

Сега всички офицери от милицията бяха мъртви или интернирани. „Освен мен. А моята специалност не е нито разузнаването, нито саботаждът. По дяволите, аз едва управлявах бедния стар ТААСФ «Проконсул».“

Както вървяха нещата, на Съпротивата щеше да й се наложи да се учи от собствените си грешки.

Поне бирата беше добра, особено след дългото пътуване по прашния път. Фибен закима в такт с гърмящата музика и се заусмихва на лудориите на танцьорите.

Всички, които подскачаха под ослепителните прожектори, бяха мъжки шими. Сред работниците и условниците това усещане беше толкова силно, че можеше дори да се нарече религиозно. Човеците, които обикновено се мръщеа на повечето видове сексуална дискриминация, в този случай не се намесваха. Расите клиенти имаха правото да създават свои собствени традиции, доколкото те не пречеха на задълженията им или на ъплифтирането.

Фибен гледаше как един едър гол мъжкар подскача към върха на купчина „скали“ и размахва кречеталото си. Барабаните гърмяха, прожекторите хвърляха изкуствената си светлина, правейки го за миг наполовина съвсем бял, наполовина мастиленочерен.

Танцърът се люлееше и подскачаше в такта на музиката и дюдюкаше, сякаш за да предизвика небесните богове.

Фибен често се беше чудил доколко популярността на танца на мълнията се дължи на унаследените чувства на бронтофилия и доколко на известния факт, че непросветените, невидоизменени шимпанзета в джунглите на Земята са били наблюдавани да „танцуват“ по време на гръмотевични бури. Подозираше, че голяма част от „традицията“ на неошимпанзетата произхожда от доразвиването на прочутото поведение на техните неъплифтирани братовчеди.

Подобно на мнозина завършили колеж шими, Фибен мислеше, че е прекалено образован за такъв простоват култ към предците. Пък и изобщо предпочиташе Бах или китските песни пред симулираната гръмотевица.

И въпреки това имаше моменти, когато, сам в апартамента си, той изваждаше от едно чекмедже запис от Бурите, надяваше слушалките и се опитваше да разбере колко удари ще понесе главата му, без да се пръсне. Тук, под мощните усилватели, той не можеше да не почувства как по гърба му плъзва възбуда, когато „мълнии“ разцепваха помещението и биещите барабани разлюляваха клиенти, мебели и прибори.

Фибен винаги беше намирал за любопитно, че при хората е толкова различно. Техните мъжкар изглеждаха по-често вманиачени по правенето на музика, а женските по танците, а не обратното. Разбира се, хората имаха и други странности — като например особените им сексуални навици.

Фибен огледа клуба. Мъжките обикновено бяха повече от женските в барове като този, но тази вечер шимитата бяха особено малко и седяха на групички, обкръжени от едри самци. Естествено имаше келнерки, които циркулираха сред ниските маси с напитки и цигари, облечени в изкуствени леопардови кожи.

Фибен започна да се притеснява. Как щеше да го познае свързката му в тази гърмяща, ослепителна лудница?

Покрай трите стени над дансинга имаше балкон. От него се бяха надвесили клиенти, тропяха по парапета и насърчаваха танцърите. Фибен отстъпи назад, за да погледне по-добре... и почти се спъна в една плетена маса.

Там — в участък, отделен с въжена преграда, пазен от четири летящи бойни робота — седеше един от нашествениците. Имаше бели пера, остра гръдна кост и извит клюн... но носеше нещо, което приличаше на вълнена барета. Тъмни очила скриваха очите му.

Фибен се насили да извърне поглед. Не трябваше да изглежда изненадан. Очевидно през последните няколко седмици клиентите тук бяха свикнали да виждат галактияни.

Небрежно отпивайки от бутилката си, Фибен отново вдигна поглед. Губруанецът несъмнено носеше баретоподобния маншон и очилата като защита от шума и прожекторите. Роботите-стражи бяха блокирали само един квадратен участък около него, но цялото крило на балкона беше почти празно.

Почти. Всъщност двама шими седяха в заградения участък близо до остроклюния губруанец.

„Колаборационисти? — зачуди се Фибен. — Има ли вече предатели сред нас?“

Той поклати глава. Защо бе тук губруанецът? Какво би могло да харесва тук на нашественика? Каква бе причината? Защо галактияните се вълнуваха от група космати клиенти, които изобщо не смятаха за разумни?

Танцът на мълнията достигна върха си с внезапно кресчендо и заключителен грохот. Последните му тътени отзвучаха сякаш в облачна черна далечина. Ехото в главата на Фибен заглъхна чак след няколко секунди.

Танцьорите се стовариха на масите си ухилени и потни и загърнаха голите си тела със свободни роби. Чу се искрен смях — може би прекалено искрен.

Фибен си поръча още една бира за прикритие, макар вече да мислеше да си тръгва. Губруанецът го изнервяше. Ако свръзката му нямаше намерение да се появи, по-добре беше да се измъкне оттук и да започне собствени разследвания. По някакъв начин трябваше да разбере какво става в Порт Хеления и да открие начин да установи контакт с онези, които искаха да се организират.

В отсрещната част на помещението група излегнали се гуляйджии започна да тропа по пода и да скандира. Скоро викът се понесе из бара.

— Силви! Силви!

Музикантите отново засвириха, този път много по-тиха мелодия. Светлината стана приглушена и две шимита започнаха съблазнително парче на саксофони.

Прожектор освети върха на могилата на танцьорите и иззад мънистената завеса се появи нова фигура. Фибен премигна от изненада. Какво правеше там горе едно шими?

Горната половина на лицето ѝ беше покрита с клюноподобна маска с гребен от бели пера. Голите ѝ гърди бяха осеяни с блестящи точки, които отразяваха светлината. Полата ѝ от сребристи ленти започна да се люлее в бавен ритъм.

Тазовете на женските неошимпанзета бяха по-широки от тези на предците им, за да пропускат по-едромозъчните деца. Въпреки това полюляващите се бедра така и не се бяха превърнали в сериозен еротичен стимул, както беше сред хората.

И все пак сърцето на Фибен заби по-бързо, докато гледаше въртеливите ѝ движения. Въпреки маската, първото му впечатление бе за младо момиче, но той скоро разбра, че танцьорката е зряла женска, със слаби следи от кърмене. Това я правеше да изглежда още по-изкусителна.

Лентите на полата ѝ леко се развяваха и Фибен видя, че материята е сребриста само отвън. От вътрешната страна всички ленти постепенно изсветляваха нагоре в яркорозов цвят.

Той се зачерви и извърна очи. Танцът на мълнията беше едно — сам бе участвал на няколко пъти. Но това беше нещо съвсем различно! Първо дребният сводник на улицата, сега това? Да не би шимите в Порт Хеления да се бяха побъркали на тема секс?

Някой рязко и силно натисна рамото му. Фибен се обърна и видя огромен шим с избелял син работен комбинезон. Горната му устна се извиваше назад и оголваше дълги, почти атавистични кучешки зъби.

— К'во става? Не ти ли харесва Силви? — попита гигантът.

Макар че танцът все още беше в отпуснатата си начална фаза, по-голямата част от мъжката публика вече окуражително дюдюкаше. Фибен разбра, че на лицето му сигурно се беше изписало неодобрение. Идиот! Един истински шпионин би се престорил, че му харесва, за да остане незабележим.

— Боли ме глава. — Той посочи дясното си слепоочие. — Тежък ден. Май ще е по-добре да си тръгвам.

Едрото неошимпанзе се ухили. Огромната му лапа не слизаше от рамото на Фибен.

— Глава, а? Или може би това е прекалено дръзко за теб? Може би още не си участвал в споделяне, а?

С крайчеца на окото си Фибен видя дразнещото люлеене, което с всеки момент ставаше все по-чувствено. Той усещаше кипящото сексуално напрежение, което започваше да изпълва помещението, и не знаеше докъде ще доведе то. Имаше съществени причини, поради които подобни представления баха незаконни... една от малкото дейности, които хората забраняваха на своите клиенти.

— Разбира се, че съм участвал в споделяне! — изръмжа в отговор той. — Просто тук, пред хора, това... това може да предизвика смут.

Едрият непознат се изсмя и приятелски го сръга.

— Кога?

— Мол... ъъ, какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, кога си участвал в споделяне? Както ми приказваш, обзалагам се, че е било на някой колежански купон. Нали? Прав ли съм, господин Синя карта?

Фибен бързо се огледа. Въпреки първите впечатления, едрият тип изглеждаше по-скоро любопитен и пиан, отколкото враждебно настроен. Но на Фибен му се искаше да изчезне. Ръстът му беше ужасяващ и можеха да привлечат внимание.

— Да — промърмори той, притеснен от спомена. — Беше посвещаване в братството...

Шимитата студентки в колежа може и да бяха добри приятели с шените от курсовете си, но никога не биваха канени на споделяния. Просто беше прекалено опасно да се мисли сексуално за женските със зелени карти. Пък и във всеки случай те проявяваха параноичен страх от забременяване преди брака и генетично консултиране. Цената, която евентуално щяха да платят, бе прекалено голяма.

Така че когато шените в университета се събираха на купон, обикновено канеха шимски момичета отдалеч — шимита с жълти и сиви карти, чиито ярко оцветени еструси бяха просто възбуждаща имитация.

Беше погрешно това поведение да се оценява според човешките стандарти. „Ние имаме принципно различни модели“ — беше си

напомнял тогава и многократно след това Фибен. Въпреки това той никога не бе намирал онези споделяния за много приятни. Може би някой ден, когато откриеше подходящата брачна група...

— А бе сестричката ми често ходеше по колежанските ви купони. Май й беше забавно. — Покритият с белези шим се обърна към бармана и тропна по полираната повърхност. — Две бири! За мен и за моя колежански приятел!

Фибен трепна от силния му глас. Неколцина други наоколо се обърнаха и погледнаха към тях.

— Та кажи ми — каза нежеланият му нов приятел, като бутна картонената бутилка в ръката на Фибен. — Имаш ли хлапета вече? Може би някои, които са регистрирани, но ти изобщо не си ги виждал? — Гласът му не звучеше враждебно, а по-скоро завистливо.

Фибен изпи голяма глътка от топлата горчива бира, поклати глава и тихо отвърна:

— Всъщност не става по този начин. Правото на свободно размножаване не означава, че е неограничено — бяла карта. Дори специалистите по планиране да са използвали плазмата ми, аз не мога да зная.

— Защо не, по дяволите! Искам да кажа, за вас, синкавите, е достатъчно гадно, че чукате експерименталните епруветки по заповед на Бюрото по Ъплифт, но дори да не знаете дали са използвали спермата ви... По дяволите, най-старата ми групова жена беше планирала бебе преди година... че ти даже можеш да си генният татко на сина ми! — Едрият шим се изсмя и отново силно плесна Фибен по рамото.

Така нямаше да стане. Към тях се извъръщаха все повече глави. Целият този разговор за сини карти нямаше да му спечели приятели тук. Във всеки случай, той не искаше да привлича вниманието, когато на по-малко от десет метра седеше губруанец.

— Наистина трябва да тръгвам — рече Фибен. — Благодаря за бирата...

Някой препречи пътя му.

— Извинете — каза Фибен, обърна се и се оказа лице в лице с четирима шими, облечени в ципокостюми. Гледаха го, скръстили ръце. Един от тях, малко по-висок от другите, го бутна назад към бара.

— Разбира се, че тоя си има деца! — изръмжа високият. Беше подстригал козината на лицето си и останените мустаци бяха големи и засукани. — Само му вижте лапите. Обзалагам се, че никога през живота си не е пипал честен шимски труд. Сигурно е техник или пък учен. — Той изпръхтя, сякаш от самата мисъл за неошимпанзе с такава титла му се гадеше.

— Вижте, пичове, хайде да ви почерпя...

Високият шим го плесна през ръката и парите му полетяха към бара.

— Лайна без никаква стойност! Скоро ще ги съберат, както ще приберат и вас, маймунски аристократи.

— Я тихо! — извика някой от тълпата. Фибен зърна Силви, която се полюляваше на могилата. Лентите на полата ѝ се развяваха и Фибен мерна нещо, което го удиви. Тя наистина беше розова... за миг зърна гениталиите ѝ в пълен еструс.

Шимът отново бутна Фибен.

— Е, господин Колежанин? Каква работа ще ти свърши твоята синя карта, когато губруанците започнат да прибират и стерилизират всички вас, свободно размножаващите се? А?

Един от новодошлите, шим с отпуснати рамене и косматото полегато чело, беше бръкнал в джоба си — сигурно стискаше нещо остро. Очите му изглеждаха кръвожадно съсредоточени.

Фибен едва сега осъзна, че тези типове нямат нищо общо с едрият шим в комбинезона. Всъщност той вече беше изчезнал в сенките.

— Аз... аз не зная за какво говорите.

— Нима? Нали прегледаха документите на колонията, смотльо, и започнаха да прибират за разпит много колежански шими като теб. Засега само проверяват, но имам приятели, които казват, че ония планират цялостна чистка. Какво ще кажеш, а?

— Що си не затворите човките! — изкряска някой. Този път се обърнаха повече лица. Фибен видя изцъклени погледи, процеждаща се слюнка и оголени зъби.

Чувстваше се раздвоен. Отчаяно му се искаше да се измъкне оттук, но ако в думите на тези тип имаше някаква истина? В такъв случай това беше важна информация.

Фибен реши да послуша още малко.

— Това е доста изненадващо — каза той и се облегна на бара. — Губруанците са фанатични консерватори. Каквото и да правят с други раси патрони, обзалагам се, че никога не биха попречили на процеса на ъплифтиране. Това е противно на собствената им религия.

Мустакатият само се усмихна.

— Това ли ти казва колежанското ти образование, синьо момченце? Е, сега има значение само онова, което казват галактяните.

Бяха го обградили и очевидно се интересуваха повече от него, отколкото от възбуждащите движения на Силви. Тълпата започваше да дюдюка по-високо, музиката тътнеше по-силно. На Фибен му се струваше, че главата му ще се пръсне от шума.

— ... прекалено студен, за да му доставя удоволствие шоуто на обикновения работник. Но само да щракне с пръсти и нашите собствени шимита ще се юрнат при него!

Фибен усещаше, че тук има нещо фалшиво. Мустакатият тип беше прекалено спокоен, глупашките му подигравки бяха прекалено обмислени. В обстановка като тази, при целия този шум и сексуална възбуда един истински шим работник не би могъл да се съсредоточи толкова добре.

„Условници!“ — изведнъж разбра той и чак сега забеляза признаците. Лицата на двама от шимите носеха клеймото на неуспешния генетичен подбор — замазаните черти и премигващия, постоянно озадачен поглед на мозък с неправилно свързани „проводници“ — смущаващо напомняне, че ъплифтът е труден процес.

Очевидно трябваше да се разкара оттук. Но как? Условниците го обграждаха все по-близо.

— Вижте, пичове. Наминах просто да видя какво става. Благодаря ви за мнението. Сега наистина трябва да се чупя.

— Имам по-добра идея — презрително каза водачът им. — Какво ще кажеш да те представим на губруанеца, който лично ще ти обясни какво става? И какво възнамеряват да правят с шимите колежани. А?

Фибен премигна. Дали тези шени всъщност не бяха колаборационисти?

Беше учил история на старата Земя — дългите, мрачни векове преди Контakta, когато самотното и невежо човечество беше експериментирало ужасяващо във всичко от мистицизма до тиранията

и войната. Бе гледал и чел безброй описания на онези древни времена — особено разкази за самотни мъже и жени, смело и често безнадеждно възправяли се срещу злото. Беше се записал в колониалната милиция отчасти от романтичното желание да подражава на храбрите войни на маките, палмачите и Могъщия сателитен съюз.

Но историята разказваше и за предатели: онези, които търсели изгода във всичко, дори на гърба на другарите си.

— Хайде, колежанско приятелче. Искам да те запозная с едно птиченце.

Ръката му беше стегната като в менгеме. Болезнената изненада в погледа на Фибен накара мустакатия шим да се захили.

— В комбинацията ми са вкарани допълнителни гени на сила — високомерно поясни той. — Тази част от работата им е успешна, за разлика от някои други. Наричат ме Желязната хватка и нямам синя карта, нито дори жълта. Хайде да вървим. Ще помоля лейтенанта от ескадрата на Блестящия нокът да ти обясни какви планове имат губруанците за умните шими.

Въпреки болката Фибен се престори на безразличен.

— Разбира се. Защо не? Обаче искаш ли да се обзаложим? — Горната му устна презрително се изви. — Ако вярно си спомням лекциите по ксенология от университета, губруанците имат много стриктен денонощен цикъл. Обзалагам се, че зад тия тъмни очила ще намериш проклетата птичка заспала. Мислиш ли, че ще му хареса да го събудят просто, за да обсъди прелестите на ъплифта с тип като теб?

Шимът само изръмжа. Забутаха го през лабиринта от ниски маси. Излегналите се клиенти ядосано сумтяха, докато Желязната хватка ги разблъскваше, но очите им, изцъклени от едва сдържана страст, оставаха впити в танца на Силви.

Един поглед през рамо към кълченията на танцьорката накара лицето на Фибен да се зачерви. Той отстъпи назад и се спъна в мека маса от козина и мускули.

— Ох! — нададе вой седналият клиент и разля питието си.

— Съжалявам — промърмори Фибен и бързо се дръпна. Сандалите му изхрущяха върху нечия кафява ръка и предизвикаха нов крясък, превърнал се в писък, когато Фибен настъпи по-силно.

— Сядай бе! — извика някакъв глас от дъното на клуба.

Желязната хватка го погледна подозрително и го задърпа за ръката. Фибен за миг се съпротиви, после се отпусна и внезапно полетя напред, като събори шима върху една от плетените маси.

Всичко се сля в море от разгневена кафява козина. Фибен успя да се отскубне и подскочи към дансинга.

Направи салто над последната редица посетители и се приземи на коляно. Само на няколко метра от него се извисяваше могилата на мълнията, където прелъстителната Силви правеше последните си движения, очевидно безразлична към сбиването.

Фибен бързо пресече дансинга. Мислеше да прескочи бара и да се измъкне през някой от задните изходи, но в мига, в който излезе на открития участък, отгоре проблесна ярък лъч светлина и го заслепи! От всички страни се надигнаха бесни аплодисменти.

Очевидно нещо беше харесало на тълпата. Но какво? Светлината го заслепяваше и Фибен не можеше да види какво прави танцьорката — сигурно нещо различно отпреди. После разбра, че Силви гледа право към него! Очите ѝ весело блестяха зад птицеподобната маска.

Публиката също го гледаше. Дори губруанецът на балкона, изглежда, бе обърнал глава към него.

Нямаше време да се чуди какво значи това. Видя, че още няколко от преследвачите му са се откопчили от мелето. Ясно ги различаваше в крещящите им дрехи — жестикулираха и се насочваха към изходите, за да отрежат пътя му за бягство.

Фибен сподави усиливащата се паника. Бяха го сгацили. „Трябва да има друг изход“ — отчаяно си помисли той.

И изведнъж разбра къде е. Вратата за изпълнителите, над и зад могилата на дансинга! Мънистената завеса, през която се беше появила Силви. Светкавичен скок и щеше да прелети покрай нея — и да изчезне!

Затича се през дансинга и се хвърли към могилата.

Тълпата отново изрева! Фибен замръзна. Блестящите прожектори го бяха последвали.

Той премигна към Силви. Танцьорката облизваше устните си и въртеше таза си към него.

Фибен изпита едновременно отвращение и могъщо привличане. Прииска му се да се изкатери и да я сграбчи. Прииска му се да намери тъмна хралупа в клоните на някое дърво.

Долу боят стихваше. Тъй като разполагаха само с картонени бутилки и плетени мебели, побойниците бяха започнали да се укротяват. Първоначалната причина бе забравена.

Но в края на дансинга стояха четирима шими в крещящи ципокостюми и го гледаха. Държаха ръцете си в джобовете. Все пак, изглежда, имаше още един изход. Фибен се закатери по могилата. Тълпата възбудено заплодира. Шумът, миризмите, объркването... Фибен премигна към морето от разгорещени лица, всички очаквателно втренчени в него. Какво ставаше?

Рязко движение привлече вниманието му. От балкона над бара някой му махаше — дребен шим с тъмно наметало с качулка.

Изведнъж Фибен позна дребния сводник, който го беше заговорил за кратко на вратата. Гласът му не се чуваше в какофонията, на Фибен някак си разбра думите по движението на устните.

— Хей, глупако, погледни нагоре!

Фибен вдигна очи... точно навреме, за да види, че от мертеците над главата му се спуска блестяща мрежа! Отскочи инстинктивно и едва успя да се закрепил на друга „скала“. Краят на падащата мрежа докосна лявото му стъпало, разтърси го електрически удар.

— По дяволите!... — изруга той. Трябваша му няколко секунди, за да разбере, че част от рева в ушите му са гръмналите ръкопляскания. Те се превърнаха в грохот, когато той се претърколи и избегна втората клопка — десетина лепкави примки изскочиха от фалшивата скала и стегнаха мястото, откъдето току-що беше скочил.

Фибен заразтрива стъпалото си и ядосано се заоглежда. На два пъти едва не попадна в капан като някакво тъпо животно. За тълпата може и да беше страшно забавно, но лично той нямаше никакво желание да си играе на тази тъпа годеница.

Под дансинга виждаше условниците — отляво, отдясно и в центъра. Губруанецът на балкона изглеждаше заинтригуван, но не показваше никакъв признак, че иска да се намеси.

Фибен въздъхна. Проблемът му продължаваше да е същият. Единствената посока, в която можеше да отстъпва, беше нагоре.

Изкатери се на поредната „скала“. Изглежда, примките целяха да го унижат и обезсилят — а и да предизвикват болка, — но не бяха смъртоносни. Освен в неговия случай, разбира се. Ако се оставеше да го хванат, нежеланите му врагове щяха да стигнат до него за миг.

Внимателно стъпи на следващия „камък“. Под десния си крак усети някакво измамно гъделичкане и се дръпна точно преди отдолу да се отвори дупка. Тълпата ахна. Фибен залитна на ръба на появилата се яма, приклепна и скочи, като едва успя да се хване за следващата по-висока тераса.

Кракът му увисна във въздуха. Дишаше тежко. Отчаяно му се искаше хората да не бяха изменили някои от „излишните“ инстинктивни умения на предците му за катерене, само за да направят място за баналности като речта и разума.

Изсумтя и бавно се отдръпна от дупката. Публиката вдигна още по-голяма врява.

Докато се задъхваше на ръба на следващото равнище, Фибен чу:
— ... по-просветен подход към Тплифта... уважение към произхода на расата клиенти... предлага възможност за всички... непредубедени от извратените човешки стандарти...

Седнал в ложата си, нашественикът цвъртеше в малък микрофон. Механично преведените му думи кънтяха над музиката и възбудената гълчава на тълпата. Фибен се съмняваше, че дори и един от десет шими долу чува монолога на И-тито. Но това навярно нямаше значение.

Хипнотизираха ги!

Не беше за чудене, че никога не бе чувал за стриптийза на Силви, нито пък за това безумно катерене с препятствия. Бяха го въвели нашествениците!

„Те не биха могли да се справят с всичко това без помощ“ — гневно си помисли той. Двамата добре облечени шими, които седяха до губруанеца, спокойно си шепнеха и драскаха нещо в тефтерите си. Очевидно записваха реакциите на тълпата за новия си господар.

Фибен огледа балкона и забеляза, че дребният сводник в наметалото с качулка стои съвсем близо до заграждения от роботите-стражи участък на губруанеца. Опита се да запомни момчешките му черти. Предател!

Сега Силви беше само на няколко тераси над него. Поклащаше розовото си дупе и се хилеше. По лицето му избиха капчици пот. Мъжете хора имаха свои собствени визуални дразнители: заоблени женски гърди, тазове и гладка женска кожа. Но те не можеха изобщо да

се сравняват с електрическият ток, който разтърсваше мъжкото шимпанзе от малко цвят на съответното място.

Фибен яростно разтърси глава.

„Навън! Не при нея! Ти искаш навън!“

Той се закатери по ръбовете, докато не се отдалечи достатъчно от дупката, а после запълзя на четири крака.

Силви се наведе над него, две равнища нагоре. Ароматът ѝ се усещаше въпреки лютивата миризма в залата и караше ноздрите на Фибен да пламтят.

Той внезапно разтърси глава. Долавяше някакъв друг остър мирис, наситено зловоние, чийто източник, изглежда, беше съвсем близо.

С кутрето на лявата си ръка опипа терасата, на която възнамеряваше да се покатери. Пръстът му залепна за нея с изгаряща болка. Фибен извика и се дръпна.

Уви, инстинктът му го подведе и той автоматично лапна пръста си. Едва не повърна от гадния вкус.

Наистина затруднено положение. Ако се опиташе да се качи понагоре, лепкавото парещо вещество щеше да го задържи. Ако се върнеше, най-вероятно щеше да падне в дупката!

Лабиринтът от капани обясняваше онова, което го беше озадачило по-рано. Не беше за чудене, че шените само бяха заобиколили могилата в мига, в който Силви беше показала розовото си! Те знаеха, че само най-възбуденият или глупав ще се осмели да се опита да се качи. Другите се задоволяваха да гледат. Танцът на Силви беше само първата част от представлението.

А ако някое щастливо копеле успееше? Е, тогава всички щяха да получат допълнителното удоволствие!

Самата мисъл го отвращаваше! Частните споделяния бяха естествени, разбира се. Но тази публична похотливост беше гадна!

Вече бе преодолял по-голямата част от пътя. Чувстваше как кръвта му се движи по-бързо във вените. Силви леко се залюля към него и той си представи, че вече я докосва. Музикантите ускоряваха темпото и прожекторите отново започнаха да премигват като мъгливи. Отекваха изкуствени гръмотевици. Фибен усети няколко паднали капчици, като начало на дъждовна буря.

Силви танцуваше под светлините и възбуждаше все повече тълпата. Той облиза устни и почувства колко силно го привлича тя.

И изведнъж Фибен видя малък зелен светец знак, блеснал зад рамото на танцьорката.

На него пишеше „ИЗХОД“.

Болката, изтощението и напрежението изчезнаха. Почувства се някак си извисен над шума и врявата и си спомни с внезапна яснота нещо, което му беше казала Атаклена малко преди да напусне лагера в планините, за да поеме към града.

— Веднъж баща ми ми даде нещо, Фибен. Това е стих „хайку“, на един земянитски диалект, наречен „японски“. Искам да го вземеш със себе си.

— Японски ли — възрази той. — На него говорят на Земята и на Калафия, но на Гарт няма и стотина шими и човеци, които да го знаят!

Но Атаклена само поклати глава.

— Аз също не го знам. Но ще ти го дам така, както бе даден на мен.

*Има мигове в зимната буря,
когато звездите те викат
и политаш!*

Фибен премигна и ненадейният миг на облекчение се стопи. Буквите все още блестяха като зелено убежище.

изход

Всичко отстъпи назад — шумът, миризмите, острите ужилвания на малките дъждовни капчици. Фибен вече се чувстваше лек и силен. Ръцете и краката му сякаш бяха загубили тежестта си.

Той приклекна, отскочи и се приземи на ръба на следващата тераса. Пръстите на краката му бяха на сантиметри от изгарящия замаскиран клей. Тълпата изрева, а Силви отстъпи назад и запляска с ръце.

Фибен се засмя. После бързо заудря по гърдите си, както беше виждал да правят горилите, следвайки ритъма на гърмящите барабани.

Публиката обезумя.

Ухилен, той мина покрай лепилото, като следваше очертанията му по-скоро инстинктивно, отколкото според размитата разлика в цветовете. Широко разперил ръце за равновесие, шимът се опитваше да направи гледката по-опасна, отколкото беше в действителност.

Первазът завършваше с „дърво“ — направено от фибростъкло и зелени пластмасови ленти, — което се извисяваше над могилата.

Разбира се, това беше примамка за глупаци. Фибен не си губи времето да я разглежда. Той скочи и леко дръпна най-близкия клон, а после се приземи и неуверено се олюля, като накара онези долу да затаят дъх.

Клонът реагира миг след като го докосна... след точно толкова време, колкото да се хване здраво за него. Като че ли цялото дърво започна да се извива. Вейките се превърнаха във въжета, които щяха да откъснат ръката му, ако все още се държеше за тях.

Развеселен, Фибен отново скочи, хвана едно люлеещо се въже, прелетя над последните две тераси — и изненаданата танцьорка — и продължи към джунглата от подпорни греди и жици горе.

Пусна въжето в последния момент и успя да се задържи с приклякане върху някаква тясна летва. Около него имаше купчина прожектори и неотворени капани. Със смях прескочи препятствията и изрита надолу кофи с някакво горещо кашкаво вещество. Пръските попаднаха върху оркестъра и музикантите се разбягаха.

Играта с капаните вече му беше ясна. Очевидно загадката нямаше друго решение освен онова, което беше приложил той, избягвайки последните няколко тераси.

С други думи, трябваше да изхитрува.

Значи могилата не беше честно изпитание.

— Копелета такива! — промърмори той.

Екзалтацията му започваше да отшумява, а с нея и част от временното му усещане за неуязвимост. Очевидно Атаклена му беше дала прощалния дар, хипнотичното очарование на стиховете, за да му помогне, ако се окаже в задънена улица. Каквото и да беше това, той знаеше, че не трябва да насилва късмета си.

Време беше да изчезва.

Фибен се наведе към един от прожекторите и го завъртя така, че лъчът се плъзна през цялата зала и освети губруанеца.

Птицеподобното същество изписка и се присви под внезапния блясък.

Двамата шими, които споделяха ложата за високопоставени гости, се хвърлиха да търсят убежище, защото бойните роботи ненадейно се завъртяха и започнаха да стрелят. Фибен скочи от гредата си точно преди прожекторът да експлодира в дъжд от метал и стъкло.

Претърколи се и се изправи на върха на могилата. Царят на Планината! Опитва да скрие куцането си и помахна на тълпата. Залата се разтърси от аплодисменти.

Но аплодисментите рязко спряха, когато той се обърна и пристъпи към Силви.

Това беше наградата. Обикновените мъжки шимпанзета в джунглата не се срамуваха да се съвкупяват пред други и дори ъплифтираните неошими „се споделяха“ при подходящо време и място. При тях отсъстваха ревността и табуто за публичност, които правеха мъжките човеци толкова странни.

Кулминацията на вечерта беше настъпила много по-рано, отколкото бе планирал губруанецът, и по начин, който навярно не му се харесваше, но урокът принципно си оставаше пак същият. Онези долу си търсеха с кого да се споделят и всички уроци оставаха в подсъзнанието им.

Птицеподобната маска на Силви беше част от хипнозата. Голите ѝ зъби блеснаха, когато тя завъртя дупето си към него. Лентите на полата ѝ се развихриха и разкриха предизвикателния цвят. Сега дори онези типове в ципокостюмите зяпаха и облизваха устните си в очакване, забравили за свадата си с него. В този момент той беше техният герой, беше всеки от тях.

Фибен сподави прилива на срам. „Ние не сме толкова лоши... не и когато си спомниш, че сме само на триста години. Губруанците искат да се чувстваме почти като животни, за да бъдем безвредни. Но съм чувал, че дори и хората понякога изпадат в това състояние и се връщат в някогашните дни.“

Силви примлясна към него, когато я приближи. Фибен почувства мощно присвиване в слабините си, когато тя приклезна, за да го почака. Той протегна ръка към нея и я сграбчи за рамото.

После я завъртя с лице към себе си и напрегна сили, за да я накара да се изправи.

Аплодиращата тълпа смутено замърмори. Силви премигна към него в изненадата на придошлите хормони. За Фибен бе очевидно, че сигурно е взела някакъв опиат, за да изпадне в това състояние.

— От-отпред ли? — заекна тя. — Но Голямата човка ми к-каза, че иска да изглежда естествено...

Фибен хвана лицето ѝ в ръце. Маската имаше много сложни закопчалки, затова той се наведе покрай стърчащата човка и нежно целуна шимито, без да я сваля.

— Прибери се у дома при съпрузите си — каза той. — Не позволявай на враговете ни да те посрамват.

Силви се олюля, сякаш я беше ударил.

Фибен се обърна към тълпата и вдигна ръце.

— Деца на вълконите от Земята! — извика той. — Всички! Приберете се у дома при съпрузите си! Заедно с патроните си ние ще проведем наш собствен Ъплифт. Не се нуждаем от И-титата, за да ни казват как да го правим!

От тълпата се надигна нисък ужасен тътен. Фибен видя, че губруанецът на балкона цвърчи в някаква малка кутийка. Навярно викаше подкрепление.

— Вървете си у дома! — повтори той. — И не позволявайте на чужденците да ни превръщат в зрелище!

Ропотът долу се усили. Тук-там се виждаха намръщени лица. Той се надяваше, че започват да изпитват срам. Веждите им се бърчиха от неспокойни мисли.

И изведнъж някой извика:

— К'во става бе? Не ти ли се вдигна?

Тълпата изрева. Последваха подигравки и дюдюкания, особено откъм предните редове.

Наистина трябваше да изчезва. Губруанецът навярно не смееше да стреля по него открито, пред тълпата. Но несъмнено беше пратил за подкрепление.

И все пак Фибен не можеше да пропусне случая. Обърна се към публиката и смъкна панталоните си.

Подигравките секнаха, сетне кратката тишина се взриви от подсвирквания и аплодисменти.

„Кретени“ — помисли си Фибен. Но се ухили и помахаше с ръка, после се закопча.

Губруанецът размахваше ръце, кряскаше и викаше нещо на неошимпанзета. Те на свой ред се наведоха през парапета и извикаха нещо на барманите. В далечината тихо се чуваха звуци, които напомняха на сирени. Фибен се забави за един последен жест към губруанеца. Тълпата изрева от смях. После Фибен се обърна и изтича към изхода.

В главата му един тихичък глас го проклинаше и го наричаше екстровеертен идиот. „Генералът не те прати в града, за да правиш такива неща, глупак такъв!“

Провря се през мънистената завеса и рязко спря, точно преди да се сблъска с намръщено неошимпанзе, облечено в роба с качулка. Позна дребния шим, когото за кратко беше видял на два пъти тази вечер — първо пред вратата на „Маймунска ракия“ и после точно край ложата на губруанеца.

— Ти! — обвинително извика той.

— Да, аз — отвърна сводникът. — Съжалявам, че не мога да ти предложа същото, като преди. Но ми се струва, че тази вечер си си наумил да вършиш друго.

Фибен се намръщи.

— Махни се от пътя ми. — И понечи да избута другия настрани.

— Макс! — каза дребничкият шим. От сенките се появи едра фигура. Беше огромният тип с белега, който го бе хванал за рамото на бара, онзи, който се интересувахе от синята му карта. Държеше зашеметител.

— Съжалявам, приятел.

Фибен се напрегна, но вече беше прекалено късно. Вълни от тръпки обляха тялото му и единственото, което успя да направи, бе да залитне и да падне в ръцете на дребния шим.

Усети мекота и неочакван мирис.

— Помогни ми, Макс — чу се глас. — Трябва да действаме бързо.

Вдигнаха го силни ръце и Фибен почти приветства загубата на съзнание след последната си изненада — че младоликият дребен „сводник“ всъщност е момиче!

25. ГАЛАКТЯНИТЕ

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта напусна Командния конклав възбуден. Отношенията с колегите му винаги бяха изтощителни. Трима противници, които танцуваха и се обикаляха, създаваха временни съюзи, късаха ги, отново ги подновяваха и оформяха постоянно променящ се синтез. Така и трябваше да бъде, докато положението във външния свят беше неясно и колебливо.

Накрая, разбира се, ситуацията на Гарт щеше да се стабилизира. Един от тримата щеше да се окаже най-прав, най-добрият водач. Много зависеше от резултата, от това какъв цвят ще има накрая всеки един от тях и какъв ще е полът му.

Но нямаше защо да се бърза със Смяната на перушината. Още не. Преди да настъпи денят щеше да има още много конклави и още много пъти щяха да сменят пуха си.

Първият му дебат беше със Сюзерена на Благопристойността за пращането на Войници на Нокътя, които да унищожат земяните морски пехотинци на космодрума на планетата. Всъщност този първи спор беше незначително спречкване и когато Сюзеренът на Лъча и Нокътя накрая тегли чертата и се намеси в полза на Благопристойността, Предпазливостта капитулира с изящество. Последвалата сухопътна битка им струва доста добри войници. Но тя имаше други цели.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта знаеше, че гласуването ще има такъв резултат. Всъщност не беше имал намерение да печели първия спор. Отлично разбираше колко по-добре е да започне надпреварата на последно място и да остави жреца и адмирала временно да се съревновават. В резултат и двамата известно време нямаше да обръщат внимание на Гражданската служба. Установяването на съответна бюрокрация и администрация на окупацията щеше да му отнеме много усилия и Сюзеренът на Цените и Предпазливостта не искаше да изразходва енергия за предварителни разправии.

Засега армията щеше да продължи с газовите атаки в търсене на всички човеци, избегнали първоначалното обгазяване. Заповедта беше предадена преди минути.

Висшият жрец — Сюзеренът на Благопристойността — се тревожеше, че прекалено много цивилни човеци са ранени или убити от газа. Няколко неошимпанзета също бяха пострадали. Това не беше катастрофа от юридическа или религиозна гледна точка, но щеше да усложни нещата. Можеше да се наложи да платят обезщетение и ако въпросът някога се отнесе за междузвездно обсъждане, позицията на губруанците щеше да пострада.

Сюзеренът на Лъча и Нокътя твърдеше, че това било малко вероятно. Петте галактики били в размирици и кого щели да развълнуват няколкото грешки, допуснати на един малък, затънтен свят като този?

— Ние се вълнуваме! — беше заявил Сюзеренът на Благопристойността. И доизясни чувствата си, като продължи да отказва да слезе от пръта си, за да стъпи върху почвата на Гарт. Да го стори преждевременно означавало, според него, да направи нашествието официално. А това трябвало да почака. Причината била в малката, но яростна космическа битка и в предизвикателството на космодрума. Като се съпротивлявали ефективно, макар и за кратко, законните наематели били направили необходимо за известно време да се отложат каквито и да било формални атаки. Всички следващи грешки не само щели да навредят на губруанските претенции, но и да се окажат ужасяващо скъпи.

След това си изявление жрецът се беше накокошинил, самодоволно сигурен в победата си. В края на краищата цената беше въпрос, който определено щеше да му спечели съюзник. Благопристойността чувстваше, че в това към него ще се присъедини Сюзеренът на Цените и Предпазливостта!

„Колко глупаво да смята, че Смяната на перушината ще се реши с ранни заяждания като това“ — беше си помислил Сюзеренът на Цените и Предпазливостта и взе страната на армията.

— Нека обгазяването продължи и да открие всички онези, които все още се крият — каза той за изненада на жреца и за ликуващо задоволство на адмирала.

Космическата битка и приземяването се бяха оказали извънредно скъпи. Но не чак толкова, колкото навярно щяха да бъдат без Програмата за обуздаване. Газовите атаки постигнаха целта си да съсредоточат почти цялото човешко население на няколко острова, където лесно можеха да го контролират. Не беше трудно за разбиране защо Сюзеренът на Лъча и Нокътя иска това. Бюрократът също имаше опит с вълконите. Освен това щеше да е много по-спокоен, когато всичките тези опасни човеци бъдеха събрани заедно и можеше да ги наглежда.

Скоро, разбира се, щеше да се наложи да направят нещо, за да ограничат високите разходи по експедицията. Господарите на Курника вече бяха привикали някои части от флотата. Положението по други фронтове бе критично. От жизнено значение беше да съкратят разходите. Това обаче бе обект за друг конклав.

Днес Сюзеренът на армията спечели точка. А утре? Е, съюзите щяха да се променят непрекъснато, докато не се стигнеше до нова политика. И царица.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта се обърна и заговори на един от квакуанските си помощници:

— Да бъда откаран, отведен, отнесен в щаба ми.

Официалната гравитолация се издигна и се насочи към сградите, присвоени от Градската служба, разположени на носа, надвиснал над морето. Докато машината свистеше през малкия земянитски град, охраняван от рояк бойни роботи, към нея гледаха малобройни тълпи от косматите животни, които човеците вълкони величаеха като свои най-стари клиенти.

Сюзеренът се обърна към помощника си.

— Щом пристигнем в канцеларията, събери персонала. Ще обмислим, обсъдим, преценим новото предложение, което тази сутрин ни прати върховният жрец. То се отнася до управлението на тези създания, тези неошимпанзета, тези маймуни.

Някои от идеите, предложени от Министерството на Благопристойността, бяха дръзки до крайност. Имаше блестящи моменти, които караха бюрократа да изпитва гордост от бъдещия си съпруг. „Каква тройка ще бъдем само.“

Имаше други аспекти, разбира се, които щяха да изискват промяна, ако искаха планът да не доведе до неприятности. Само един

от Триумвирата щеше със сигурност да види замисленото до победния му край. Това се знаеше предварително, още когато Господарите на Курника бяха избрали тяхната Тройка.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта въздъхна трикратно и се замисли как да манипулира следващия конклав на лидерите. Утре, вдругиден, след седмица. Предстоящата разправия не беше далеч. Всеки дебат щеше да става все по-разгорещен, все по-важен, колкото повече приближаваше денят на единодушието и Смяната на перушината.

На тази перспектива той гледаше със смесица от трепет, увереност и абсолютна наслада.

26. РОБЪРТ

Обитателите на дълбоките пещери не бяха свикнали с ярката светлина и шума, донесени от новодошлите. Рояци прилепоподобни същества избягаха кой знае къде и оставиха само дебел пласт натрупвана в продължение на много векове тор.

Робърт — по халат и чехли, се почувства облекчен, когато най-после откри търсеното място — въстаническият „оперативен център“. Това беше малко по-голяма зала, осветена от повече от обичайния брой крушки. Но мебелировката бе оскъдна. Освен няколко груби маси и шкафове имаше пейки, направени от отчупени и подравнени сталагмити, плюс паравани от греди, отсечени от гората на повърхността. В резултат извисяващият се свод на пещерата изглеждаше още по-могъщ, а положението на бегълците — още по-жалко.

Робърт видя няколко шими и се затътри към тях.

— Какво става тук? — каза той прегракнало. — Къде е тя и какво е решила пак?

Те се втренчиха в него. Робърт знаеше, че сигурно представлява странна гледка в измачканата си пижама и по чехли, несресан и с ръка, гипсирана до рамото.

— Капитан Онийгъл — отвърна един от шимите. — Вие би трябвало да сте в леглото. Треската ви...

— О, я стига, Майка. Треската ми свърши преди два дни. Кажете ми какво става! Къде са всички? Къде е Атаклена?

— Генералът... ъъ, госпожица Атаклена я няма. Ръководи атака.

— Атака ли... — Робърт премигна и се олюля от слабост. — Среещу губруанците?

Подадоха му стол и Робърт тежко седна. Шимите бяха или много млади, или много стари. Атаклена беше взела със себе си повечето здрави неошимпанзета.

— Разкажете ми — каза той.

Едно шими, което приличаше на началник — с очила и много сериозно, каза:

— Аз съм доктор Суу. В Центъра се занимавах с генетиката на горилите.

Робърт кимна.

— Доктор Суу, да. Спомням си, че ме лекувахте. — Спомняше си лицето ѝ, втръпчено в него през мъглата, докато из лимфната му система бушуваше инфекция.

— Вие бяхте много болен, капитан Онийгъл. Не само опасно счупената ви ръка или онези плеоенови токсини, които сте погълнали по време на инцидента. Вече сме почти сигурни, че сте вдишали и известно количество от заложенческия газ на губруанците, когато обгазиха имението Мендоса.

Робърт премигна. Паметта му беше пълна мъгла. Беше започнал да се възстановява в планинското ранчо на Мендоса, където заедно с Фибен прекараха няколко дена в разговори и кроене на планове. Някак си щяха да открият другите и да опитат да започнат нещо. Може би да се свържат с правителството в изгнание на майка му, ако все още съществуваше. Атаклена съобщаваше за група от пещери, които изглеждаха идеални за щабквартира. Може би тази планина щеше да се превърне в база за операции срещу врага.

После, един следобед, внезапно навсякъде се разтичаха отчаяни шими! Преди Робърт да успее да каже нещо, преди дори да се изправи, те го вдигнаха и го изнесоха от фермата нагоре към хълмовете.

Имаше звукови бомби... накъсани образи на нещо огромно в небето.

— Но... но аз си мислех, че газът е фатален, ако... — Гласът му пресека.

— Ако няма противоотрова. Но дозата, която поехте, беше съвсем малка — сви рамене доктор Суу. — И без това едва не ви загубихме.

Робърт потрепери.

— Ами малкото момиченце?

— Добре е — каза диетологът. — И е в безопасност. Горилите не обичат пещерите, затова повечето са в планинските долини, пръснати на малки групи под свободен надзор далеч от всякакви сгради. Все още постоянно ги обгазят, независимо дали вътре има човеци, или не.

Робърт кимна.

— Губруанците не пропускат нищо.

Той погледна картата на стената. Бееше набучена с разноцветни карфици и показваше целия регион от планината на север през долината Сайнд, а на запад достигаше до морето. На юг и на изток от планината Мулун бяха пустотите на най-големия континент, но най-важната особеност бе изобразена по горния ръб на картата. Огромните сиви парчета лед упорито се спускаха надолу всяка година. Окончателната гибел на Гарт.

Карфиците обаче бяха свързани с много по-непосредствен, по-неотложен проблем. Не беше трудно да се разчете редицата от розови и червени маркери.

— Те наистина са овладели нещата, нали?

Възрастният шим Майка донесе на Робърт чаша вода и също се смръщи пред картата.

— Да, господине. Битката като че ли е свършила. Засега губруанците съсредоточават енергията си около Порт Хеления и Архипелага. Тук в планините няма голямо движение, като се изключат постоянните нападения на роботи, които пускат заложнически газ.

— Откъде разполагате с информация?

— Предимно от предаванията на нашествениците и цензурираните търговски статии в Порт Хеления. Генералът освен това прати вестители и наблюдатели във всички посоки. Някои от тях вече се обадиха.

— Кой бил пратил вестители?...

— Ген... хм. — Майка погледна малко объркано. — А, на някои от шимите им е трудно да произнасят името на госпожица Атак... Атаклена. И...

Робърт изсумтя. Трябваше да си поговори с това момиче.

— Кого е пратила в Порт Хеления? Трудно ще е шпионин да влезе там.

— Един шим. Фибен Болгър — отвърна доктор Суу. Робърт се задави с водата и Суу побърза да продължи: — Той е капитан от милицията и госпожица Атаклена реши, че шпионирането из града изисква... ами... по-различен подход.

Това само накара Робърт да се закашля по-силно. По-различен. Да, добро определение за Фибен. Ако Атаклена беше избрала стария

троглодит Болгър за тази мисия, това говореше добре за преценката ѝ. В края на краищата момичето може и да не беше сбъркало.

„Все пак тя е още почти дете. При това извънземна! Наистина ли си мисли, че е генерал? Начело на какво?“ Той огледа оскъдно обзаведената пещера, малките купчини отмъкнати и пренесени на ръка припаси. Жалка работа.

Робърт разбра, че поне на този шим не му харесва да го командва обикновено момиче, при това дори не от земния клан.

— Как се казваш?

— Джобърт, капитане.

— Добре, Джобърт, ще обсъдим това по-късно. А сега някой ще ми разкаже за това „нападение“? Какво е намислила Атаклена?

— Тръгнаха по зазоряване — каза Майка. — Вече е късен следобед. Всеки момент трябва да пристигне пратеник.

— Всъщност — сухо каза един възрастен шим, който досега бе мълчал — очакваме новини вече цял час. Боя се, че няма да се върнат.

27. ФИБЕН

Фибен се свести в мрак, свит под някакво одеяло.

С усилие на волята успя да се претърколи на скърцащия креват. Разтърка очи, отвори ги и единственото, което видя, беше сумракът в неугледната малка стая. Тънка ивица светлина се процеждаше през тежките черни завеси на малкия прозорец.

Мускулите му се сгърчиха. Фибен си спомни последния път, когато беше усещал нещо подобно на това гадене, на остров Силмар. Банда неошимпанзета циркови изпълнители от Земята бяха наминали да изнесат представление. Цирковият „пехливанин“ предложи да се пребори с шампиона на колежа и като последен идиот Фибен прие.

Минаха седмици, преди отново да може да ходи без патерица.

Простена и седна, после се дотътри до единствения прозорец и дръпна завесата.

Какво ли беше това място? Някакъв губруански затвор?

Фибен отпусна ръце и запремигва, за да прочисти насълзените си очи. През прозореца се виждаше заграден двор, запусната зеленчукова градина и няколко високи дървета. Приличаше на типична къща на малка комуна, каквито притежаваха шимските брачни групи.

Едва видими над съседните покриви, върхарите на евкалиптите по хълма му подсказаха, че още е в Порт Хеления, недалеч от парка на Крайморските скали.

Навярно губруанците оставяха разпитите на своите колаборационисти. Или пък похитителите му бяха онези враждебно настроени условници?

Видя кана с вода върху единствената маса в стаята и до нея вече пълна чаша. Залитна към нея и протегна ръка, но не улучи, бутна я и тя се разля на пода.

„Съсредоточи се! — каза си Фибен. — Ако искаш да се измъкнеш оттук, опитай се да мислиш като представител на пътуваща сред звездите раса!“

Беше трудно. Думите болезнено се блъскаха точно зад челото му. Чувстваше, че умът му се опитва да отстъпи... да изостави английския в полза на един по-прост, по-естествен начин на мислене.

„Съсредоточи се!“

Спомни си древна дзен пословица: „Преди просветлението насечи дърва, налей вода. След просветлението насечи дърва, налей вода.“

„Това е. Съсредоточи се... Избери трудния път, онзи на мисленето.“ На шимите поне им беше по-лесно, отколкото на неоделфините. Другата раса клиент на човеците беше сто години по-млада и трябваше да използва три езика, за да мисли изобщо!

Концентрираше се толкова усилено, че не забеляза кога вратата зад него се е отворила.

— Е, за момче, което е имало толкова работа нощес, определено си много свеж тази сутрин.

Фибен се обърна. Шими в син саронг идваше към него с поднос в ръце.

Беше дребният „сводник“ от „Маймунска ракия“. Онзи, който беше стоял на балкона недалеч от губруанеца и който го беше зашеметил, точно когато щеше да се измъкне.

— Не искам помощ от предатели!

Поне това възнамеряваше да каже, но се получи по-скоро неясно мънкане.

— Добре. Както кажеш — спокойно отвърна шимито, хвана го за едната ръка и го дръпна към леглото. Въпреки дребния си ръст беше доста силна. — Ще ти дам нещо. Ще заспиш поне за десет часа. После може би ще бъдеш готов да отговориш на някои въпроси.

Фибен не успя да събере достатъчно енергия, за да я наругае. Цялото му внимание беше насочено към опитите му да се концентрира, да се съсредоточи върху нещо. Англическият вече не му се удаваше. Той опита галактически седем и с дебел глас започна да брой:

— На... Ка... та... креш...

— Да, да — чу я да казва. — Вече отлично знаем колко добре си образован.

Шимито се наведе над него с капсула в ръка, счупи я с едно щракване на пръстите и я поднесе под носа му.

Той се опита да задържи дъха си, но знаеше, че е безполезно. В същото време не можеше да не забележи, че тя всъщност е доста хубавичка — с малка, детинска челюст и гладка кожа. Само кривата ѝ, горчива усмивка нарушаваше картината.

— Леле, ти си бил голям инат, а? Бъди сега добро момче, вдишай и си почини — нареди тя.

Неспособен да издържи повече, Фибен си пое дъх. Сладникава миризма изпълни ноздрите му. Съзнанието му започна да се разпръсква в плаващ блясък.

Едва тогава осъзна, че тя също му говори на перфектен галактически седем без никакъв акцент.

28.

ПРАВИТЕЛСТВОТО В ИЗГНАНИЕ

Меган Онийгъл искаше да се извърне, да не гледа, но се насили да види още един път клането.

Огромният холовизор показваше нощна картина: дъждовен бряг под надвиснали скали. Нямаше луни, нито звезди, всъщност нямаше почти никаква светлина. При заснемането на тези картини увеличителните камери бяха на границите на възможностите си.

Едва се виждаха пет черни фигури, които пропълзяха по пясъка и започнаха да се катерят по ниските ронливи скали.

— Може да се каже, че изпълняват процедурите точно — обясни й майор Пратахулторн — земянитски морски пехотинец.

Меган гледаше как малките лодки изскачат на повърхността — черни сфери, издигащи се сред малки облаци мехурчета — и бързо се насочват към брега. Появиха се още черни фигури.

— Имат най-добрата възможна екипировка. Обучени са отлично. Това са земянитски морски пехотинци.

„И какво? — поклати глава Меган. — Това да не би да значи, че нямат майки?“

Тя обаче разбра какво иска да каже Пратахулторн. Ако бедствието можеше да сполети тези професионалисти, кой би могъл да обвинява колониалната милиция на Гарт за нещастията от последните няколко месеца?

Черните сенки се насочиха към скалите, прегърбили рамене под тежкия си товар.

От седмици силите, останали под контрола на Метан, седяха в подводното убежище и размишляваха над сриването на всички добре разработени планове за организирана съпротива. Агентите и саботьорите бяха готови, оръжията складирани и групите организирани. После дойде проклетият губруански заложенчески газ и цялата им грижливо обмислена схема рухна под стелещите се облаци смъртоносен дим.

Малцината останали на континента човеци сигурно вече бяха мъртви или обезвредени, което бе същото. Онова, което дразнеше най-много, бе, че никой, дори самите врагове, в предаванията си, изглежда, не знаеха кой и колко са успели да стигнат до островите навреме, за да получат противоотрова и лечение.

Меган избягваше да мисли за сина си. Ако бе имал късмет, сега щеше да е на остров Силмар, да се забавлява с приятелите си в някоя кръчма или да се оплаква на компания от симпатични момичета как майка му не го е пуснала да воюва. Оставаше й само да се надява и да се моли да е така и дъщерята на Ютакалтинг също да е в безопасност.

По-сериозна причина за безпокойство беше участието на самия тимбримски посланик. Ютакалтинг бе обещал да последва Планетарния съвет в убежището, но изобщо не се появи. Имаше съобщения, че корабът му се е опитал да изчезне в космоса и че е бил унищожен.

„Толкова много животи. Загубени за какво?“

Меган гледаше как саботьорите започват да се катерят по скалите.

Без човеци, разбира се, всяка надежда за съпротива беше невъзможна. Неколцина от най-умните шими бяха в състояние да организират удари тук-там, но какво можеше да се очаква от тях без патроните им?

Една от целите на тази акция беше отново да се започне нещо, да се приспособят и настроят към новите обстоятелства.

За трети път — макар да знаеше какво ще стане — Меган се стресна от внезапно избухналата на брега мълния. За миг всичко беше окъпано в блестящи цветове.

Първо експлодираха малките лодки.

После бяха наред човеците.

— Подводницата прибра камерата си и се потопи точно навреме — каза майор Пратахулторн.

Екранът потъмня, лампите светнаха. Членовете на Съвета запремигнаха и заразтриваха очи.

— Същото, като по време на космическата битка — каза сериозно майор Пратахулторн. — И тогава те някак си знаеха къде са всичките ни наземни секретни бази и ги обгазиха. По някакъв начин винаги разбират къде сме.

— Имате ли някаква представа как го правят? — попита един от членовете на Съвета.

Отговори Лидия Маккю, лейтенант от морската пехота.

— Всичките ни специалисти работят по въпроса. Но още не сме открили нищо и не искаме да губим други хора, които да разузнават на брега.

Меган Онийгъл затвори очи и каза:

— Засега не сме в състояние да предприемем нищо. Отлагам срещата.

Върна се в стаята си. Плачеше ѝ се. Седна на ръба леглото, без да пали лампите, и наведе глава.

След известно време ѝ се стори, че почти вижда ръцете си — уморено отпуснати върху коленете. Представи си, че са лепкави, изцапани — с кръв.

29.

РОБЪРТ

Дълбоко под земята нямаше начин да усеща естествения ход на времето. И все пак, когато се събуди, знаеше, че е късно. Адски късно.

Атаклена трябваше да се е върнала преди часове.

Все още беше слаб, иначе щеше да преодолее възраженията на Майка и доктор Суу и сам да се качи горе, за да потърси закъснялата нападателна група. И без това на двамата шими учени едва не им се наложи да използват сила, за да го спрат. А и треската продължаваше да го безпокои от време на време.

Изправи се и тръгна да обикаля убежището. Скоро откри двама шими, които работеха под перлената светлина на спасения компютър. Робърт седна зад тях и започна да им помага да нахвърлят военна тактическа програма за една машина, която изобщо не беше предназначена за някакви по-сериозни битки от шахматните.

Някой остави кана със сок. Изпи я. Друг му донесе сандвич. Изяде го.

По някое време в подземната зала отекна вик. По ниските дървени мостчета закънтяха припрени стъпки. Долетяха гласове, по-скоро възбудени, отколкото уплашени.

Нещо като че ли го погали, точно над ушите. Не се беше упражнявал много след инцидента, но сега почувства как в залата появява познато усещане. И в душата му изгря надежда.

Изад завоя се появи бърбеца тълпа фигури — дрипави, мръсни неошимпанзета, праметнали през рамо оръжия. Някои бяха превързани. В мига, в който видя Атаклена, буцата в гърлото му изчезна.

Също толкова бързо обаче го обзе нова тревога. Тимбримското момиче явно използваше гийрова трансформация. Той усети изтощението ѝ. Лицето ѝ беше изпито.

Нещо повече — Робърт разбра, че тя все още усилено работи. Короната ѝ беше изправена. Шимите, изглежда, не забелязваха това — жадно бяха наобиколили ликуващите нападатели за новини. Но той

виждаше, че Атаклена е дълбоко съсредоточена в оформянето на това им настроение. То беше прекалено слабо, прекалено непостоянно, за да продължава без нейна помощ.

— Робърт! — Очите ѝ се раздалечиха. — Не трябва ли да си в леглото? Треската ти свърши едва вчера.

— Добре съм. Но...

— Радвам се, че поне вече можеш да ставаш.

Няколко шими забързаха към примитивния лазарет с носилки, на които лежаха две бинтовани фигури.

— Трябва да говоря с теб, Атаклена — каза Робърт.

За миг му се стори, че тя кенира неясна форма над развените пипалца на короната си.

Завърналите се воители се нахвърлиха върху храната и водата и започнаха да се хвалят пред жадните си за новини приятели. Само Бенджамин, с ръчно зашита лейтенантска нашивка на ръкава, сериозно стоеше до Атаклена. Тя кимна.

— Добре, Робърт. Хайде да намерим някое тихо място.

— Получили сте ритник по задника — безизразно каза Робърт. — Познах ли?

Шим Бенджамин трепна, но не възрази, а само посочи някаква точка върху разпънатата карта и каза:

— Ударихме ги тук, в Йенчинг Кап. Това е четвъртият ни набег, затова си мислехме, че знаем какво да очакваме.

— Четвъртият ли? — обърна се Робърт към Атаклена. — И откога продължава всичко това?

— От около седмица, Робърт. Но сега за пръв път се опитахме да им нанесем действителни щети.

— И?

Бенджамин, изглежда, беше неуязвим за настроенията на Атаклена. Навярно го бе направила, защото имаше нужда поне от един помощник с трезва преценка. Или може би просто беше прекалено умен.

— Всъщност те ни нанесоха щети — облеци се той и дообясни: — Разделихме се на групи. Госпожица Атаклена настояваше. Точно това ни спаси.

— Каква беше целта ви?

— Малък патрул. Два леки гравитотанка и няколко открити наземни коли.

Робърт се загледа в картата. Един път навлизаше в първата верига на планината. Според това, което му бяха разказвали, врагът рядко идваше над Сайнд. Изглежда, просто се задоволяваха да контролират космоса, Архипелага и тясната ивица селища по брега около Порт Хеления.

В края на краищата, защо трябваше да се занимават със затънтените райони? Бяха събрали под надзор почти всички човеци. Гарт беше техен.

Очевидно първите три набега на въстаниците бяха тренировки — неколцина новодошли шими, работили в милицията, се бяха опитали да научат неопитните си събратя как да се промъкват и да се бият под горските сенки. На четвъртия път обаче се бяха почувствали готови да влязат в пряк допир с врага.

— Още отначало те като че ли знаеха, че сме там — продължи Бенджамин. — Проследихме ги, докато патрулираха, като се криехме сред дърветата и ги държахме под око, както по-рано. После...

— После сте нападнали патрула.

Бенджамин кимна.

— Подозирахме, че знаят, че сме там. Но трябваше да се убедим. Генералът разработи план...

Робърт премигна, после кимна. Все още не беше свикнал с новата почетна титла на Атаклена. Озадачението му нарастваше с всяка дума на Бенджамин.

Засадата била организирана така, че пет отделни групи да стрелят по патрула с минимален риск.

Но пък и без особена възможност да му причинят големи щети, отбеляза Бенджамин. Въстаниците били или прекалено нависоко, или прекалено далеч, за да стрелят точно. Какво ли можеха да му направят с ловни пушки и разтърсващи гранати?

Една малка губруанска наземна кола била унищожена още в началото. Друга била леко повредена преди изстрелите на танковете да принудят всички групи да отстъпят. От крайбрежието бързо пристигнало въздушно прикритие и въстаниците едва успели да избягат. Нападението завършило за по-малко от петнайсет минути.

Отстъплението и заобиколният път за скриване на следите им отнели много повече време.

— Губруанците не се заблудиха, нали? — попита Робърт.

Бенджамин поклати глава.

— Те като че ли винаги могат да ни открият. Чудо е, че изобщо успяхме да ги ударим, а още по-голямо — че се измъкнахме.

Робърт пак се взря в картата и се замисли за позициите, които бяха заели въстаниците. Проследи огневите линии и пътищата за отстъпление. Накрая каза:

— Подозрението ви е било основателно.

Очите на Атаклена леко се сближиха и отново се раздалечиха — тимбримското свиване на рамене.

— Не мислех, че още при първия сблъсък трябва да приближаваме прекалено много.

Робърт кимна. Наистина, ако бяха избрани по-близки, „по-добри“ места за засада, малцина от шимите щяха да успеят да се върнат живи.

Планът беше добър.

Не, не беше добър. Беше идеален. Той не бе замислен да нанесе щети на врага, а да внуши увереност в душите на въстаниците. Отрядите бяха разпръснати, така че всички да могат да стрелят срещу патрула с минимален риск. Шимите се бяха върнали горди, но най-важното беше, че изобщо се бяха върнали.

И въпреки това губруанците ги бяха засегнали сериозно. Робърт усещаше колко изтощена е Атаклена, отчасти от усилието ѝ да поддържа „победното“ настроение.

Почувства допир по коляното си и хвана ръката ѝ. Дългите ѝ изящни пръсти стиснаха силно дланта му и той долови тройния ѝ пулс.

Очите им се срещнаха.

— Днес превърнахме евентуалната загуба в малък успех — каза Бенджамин. — Но докато врагът винаги знае къде сме, не виждам какво повече можем да правим, освен да си играем на гоненица. И даже тази игра сигурно ще ни струва повече, отколкото сме в състояние да си позволим.

30.

ФИБЕН

Фибен разтри тила си и раздражено погледна през масата. Значи това беше онзи, с когото го бяха пратили да установи контакт, блестящият сътрудник на доктор Така, бъдещият водач на подземната борба в града.

— Що за идиотизъм е това? — обвинително попита той. — Оставихте ме да вляза в клуба. Снощи на десетина пъти едва не ме хванаха. Можеха даже да ме убият!

— Не беше снощи, а по-предната вечер — поправи го Гейлит Джоунз и приглади синия си саронг. — Във всеки случай бях пред „Маймунска ракия“ и чаках, за да установя връзка. Видях, че си непознат, че пристигааш сам и че носиш карирана работна риза, затова приближих към теб с паролата.

— Готин? — премигна Фибен. — Идваш, при мен, прошепваш ми „готин“ и си мислиш, че това е парола. Ега ти тъпотията!

Обикновено никога не използваше такъв груб език в разговор с млада дама. В момента Гейлит Джоунз повече приличаше на онзи, с когото бе очаквал да се срещне — шими с очевидно високо образование и право на размножаване. Но той я беше видял при други обстоятелства, които най-вероятно нямаше да забрави.

— Това ли наричаш парола? Казаха ми да гледам за работник по услугите!

— Какво? — намръщи се Гейлит Джоунз. — Слушай, всичко беше в пълен хаос, когато позвъних в Центъра. Знаех, че групата е свикнала да пази тайна и ще е идеалната бойна група в провинцията. Разполагах само с няколко мига, за да изнамеря начин да установим контакт, преди губруанците да наложат контрол над телефонните линии. Мислех си, че вече подслушват и записват всичко, така че паролата трябва да е нещо разговорно, нали знаеш, нещо такова, каквото езиковите им компютри трудно ще преведат.

Тя ненадейно замълча и вдигна ръка към устата си.

— О, не!

— Какво?

Тя премигна, после се засмя.

— Казах на онзи тъп телефонист в Центъра как трябва да бъде облечен пратеникът ви и къде ще се срещнем, после му обясних, че ще бъда преоблечена и ще предлагам услуги „по-така“. Не доктор Така, а „по-така“.

— Какво? — повтори Фибен.

— Ами така са казвали хората навремето. Нали ти предложих услуга — евтин незаконен секс.

— Що за щури идеи, за Ифни! — изръмжа Фибен.

— Добре, умнико, какво трябваше да направя? Милицията се разпадаше на части. Никой дори и не се замисляше какво ще правим, ако всички хора на планетата изведнъж бъдат отстранени от командната верига! Хрумна ми безумната идея да спомогна за изграждането на съпротивително движение. От нищо. И се опитах да уредя среща...

— Хм, като се престориш на някой, който рекламира незаконни услуги точно пред мястото, където губруанецът подстрекава към сексуално безумие.

— Откъде да зная какво възнамеряват да правят, или че са избрали точно онази дупка за тази цел? Предполагах, че социалното напрежение ще се отпусне достатъчно, за да ми позволи да се дегизирам така и необезпокоявано да заговарям непознати. Изобщо не ми дойде наум, че ще се разпуснат чак дотам! Мислех си, че всеки, до когото се приближа по погрешка, ще е толкова изненадан, че ще мога да изчезна.

— Но не се получи така.

— Не, не се получи! Преди да се появиш ти, минаха няколко шена, облечени горе-долу като теб. Наложих се Макс да ги зашеметява и уличката започна да се препълва! Но вече бе прекалено късно да променям срещата или пък паролата...

— Която никой не е разбрал! Можеше да се сетиш. Трябваше да разбереш, че подобно нещо ще бъде разбрано погрешно!

— Зная, че доктор Така би ме разбрала. Имахме навик да гледаме и обсъждаме заедно стари филми. Учехме архаичните думи, които се използват в тях. Не мога да разбера защо тя... Какво има? Защо ме гледаш така?

— Съжалявам. Едва сега разбрах, че не знаеш. — Той поклати глава. — Виждаш ли, доктор Така почина горе-долу когато се получи твоето съобщение. От алергична реакция към заложенния газ.

Дъхът ѝ секна. Гейлит кимна, после каза:

— Аз... аз се страхувах от нещо такова, след като тя не се появи в града за лечение. Това е... огромна загуба. — Тя затвори очи за миг, после продължи: — Трябваше да измисля нещо, което би разбрал един шим, но не и компютрите преводачи на И-титата. Няма да ни е за последен път да импровизираме. Във всеки случай важното е, че си тук. Нашите две групи вече са във връзка.

— Едва не ме убиха — отбеляза той.

— Но не те убиха. Всъщност може да има начин да превърнем незначителното ти произшествие в преимущество. По улиците все още приказват за онова, което направи.

Не долови ли в гласа ѝ слаба, мимолетна нотка на уважение? Може би предложение за примирие?

Изведнъж всичко му дойде прекалено много. Фибен знаеше, че не трябва да го прави, че моментът е абсолютно неподходящ, но не можа да се сдържи и избухна в смях.

— Сводник! — изкикоти се той, макар че всяко разтърсване разбъркваше мозъка в черепа му. — Сводник! Курви! — Отметна глава и задюдюка, заудря по стола, после се свлече на пода. Кискаше се и риташе. — Значи това е трябвало да търся!

Изобщо не му пукаше дали Гейлит ще извика Макс със зашеметителя.

Ако погледът ѝ точно в този момент означаваше нещо, то беше едно — колебливото начало на съюза им вече бе поставено.

31. ГАЛАКТЯНИТЕ

Сюзеренът на Лъча и Нокътя се качи на борда на личната си ладия и прие почестите на ескорта си.

Най-старшият подполковник, втори по позиция в командването, отдаде чест с рязко щракване с клюн и попита:

— Добре ли мина конклавът? Подходящо? Задоволително?

Сюзеренът на Лъча и Нокътя реши да пренебрегне дързостта на въпроса. Беше по-полезно да има помощник, който да може да мисли, отколкото перушината му винаги да е идеална. Това, че се беше обградил с неколцина такива, беше един от факторите, които му бяха спечелили поста. Адмиралът прати на подчинения си надменно премигване с око, аналог на утвърдителното кимване при хората.

— Единодушието ни понастоящем е адекватно, достатъчно, ще свърши работа.

Този последен Команден конклав обаче беше особено колеблив и няколко негови аспекта сериозно бяха раздразнили адмирала.

Сюзеренът на Лъча и Нокътя настояваше да освободят голяма част от подсилващата ги флота, която да се включи в други операции на губруанците, далеч от Гарт. А третият лидер, Сюзеренът на Благопристойността, продължаваше да упорства да го носят навсякъде на пръта му и отказваше да стъпи на гартска земя.

Тримата бяха започнали да спорят за принципи положения и процесът наистина ставаше забавен. Проявяваха се приятните аспекти на Триумвирата, особено когато танцуваха, пееха и се караха по по-сериозни въпроси.

Досега беше изглеждало, че полетът към положението на царица ще е праволинеен и лесен за адмирала, защото командваше още от самото начало. Сега Сюзеренът на Лъча и Нокътя започваше да усеща, че няма да е толкова лесно.

Най-различни фракции участваха в избора на тримата лидери на Експедиционните сили, защото Господарите на Курника у дома се

надяваха точно от тази Тройка да се появи нова, единна политика. За да стане това, те трябваше да са много умни и много различни.

Вече започваше да се изяснява точно колко умни и различни. Няколко от идеите, които предложиха другите, бяха хитри и доста обезкуражаващи. За него.

„Те са прави в едно — трябваше да признае адмиралът. — Ние трябва не просто да завладеем, победим, прегазим вълконите. Трябва да ги опозорим!“

Сюзеренът на Лъча и Нокътя се беше съсредоточил толкова усилено върху военните въпроси, че бе придобил навика да гледа на партньорите си едва ли не като на пречка.

„Това беше лошо, неуместно, нелоялно от моя страна“ — помисли си адмиралът.

Всъщност бе благочестиво да се надява, че бюрократът и жрецът са толкова умни в собствените си области, колкото и той във военните дела. Ако Благопристойността и Счетоводството се справеха със задълженията си толкова блестящо, колкото той с нашествието, тяхната Тройка щеше да бъде запомнена!

Някои неща бяха предопределени, Сюзеренът на Лъча и Нокътя знаеше това. Така беше от времето на Прародителите, много, много отдавна. Много преди еретическите и недостойни кланове да осквернят звездните пътища — ужасните, нещастни вълкони, тимбримите, тенанините, соросите... Жизненоважно бе кланът Гууксуй-Губру да победи злините на тази епоха! Кланът трябваше да постигне величие!

Адмиралът се замисли за начина, по който преди толкова много години беше заложена бомбата на поражението на земяните. Как губруанските сили можеха да засичат и противодействат на всеки техен ход. И как заложническият газ беше превърнал всичките им планове в пълен хаос. Тази идея принадлежеше на самия Сюзерен — и на членовете на личния му щаб, разбира се. А сега бе настъпило времето за реализирането ѝ.

Сюзеренът на Лъча и Нокътя протегна ръце и усети напрежение в мускулите, които, векове преди собственият му вид да бъде ъплифтиран, бяха издигали предците му в топлите, сухи въздушни течения на губруанската му родина.

„Да! Нека и идеите на партньорите ми бъдат дръзки, блестящи, изпълнени с въображение... Нека бъдат почти — но не съвсем — толкова блестящи, колкото моите собствени.“

32. АТАКЛЕНА

— Ще полудея, Клени! Чувствам се като затворник! Не мога да чакам повече. Кога имаш намерение да ме пуснеш оттук?

— Робърт — каза Атаклена. — Поправяш се бързо. Скоро ще могат да свалят гипса ти. Моля те, недей да проваляш отново всичко...

— Отклоняваш въпроса! — прекъсна я той. — Мога да изляза дори с гипс и да помогна в обучението на отрядите и в разузнаването на губруанските позиции. Но ти ме държиш в тези пещери да програмирам миникомпютри и да бода карфици по картите! Това ме влудява!

— Робърт, знаеш защо не можем да рискуваме и да те пратим на повърхността. Губруанските газови работи вече на няколко пъти минаваха през наземните ни лагери и пускаха смъртоносната си мъгла. Ако се беше случило да си навън, сега щеше да си на път за остров Силмар и щяхме да те загубим. Това в най-добрия случай! Потръпвам, като си помисля за най-лошото.

Само при мисълта за това гребенът на Атаклена настръхна — сребристите пипалца на короната ѝ се развяха от вълнение.

Беше си чист късмет, че Робърт бе изведен от имението Мендоса точно преди да дойдат упоритите губруански работи. Камуфлажът и демонтирането на всички електронни машини очевидно не бяха достатъчни, за да скрият фермата.

Мелин Мендоса и децата незабавно тръгнаха за Порт Хеления и навярно бяха стигнали навреме за лечението. Хуан Мендоса имаше по-малко късмет. Останал, за да затвори няколко екологични изследователски капана, той бе развил закъсняла алергична реакция към газа и беше умрял с пяна на уста пред ужасените погледи на безпомощните шими.

— Не беше там, за да видиш как умря Хуан, Робърт, но сигурно си чул доклада. Искаш да рискуваш с такава смърт ли? Съзнаваш ли колко малко оставаше да те загубим?

— Съзнавам, Клени. Зная как се чувстваш. Но трябва да разбереш, аз съм част от всичко това. Съгласих се с искането на майка си да те отведе в горите, вместо да се присъединя към поделението си, защото Меган каза, че е важно. Но сега ти вече не си мой гост в гората. Организирана си цяла армия! И аз се чувствам ненужен. Излишен.

Атаклена въздъхна.

— И двамата знаем, че това не е истинска армия... а в най-добрия случай само жест. Нещо, което да обнадежди шимите. Във всеки случай, като земянитски офицер, имаш правото да поемеш командването от мен по всяко време, когато пожелаеш.

Робърт поклати глава.

— Нямах предвид това. Не съм достатъчно суетен, за да си мисля, че бих могъл да се справя по-добре. Не ставам за водач и го знам. Повечето от шимите те боготворят и вярват в тимбримската ти мистика. Но все пак аз навярно съм единственият човек с някаква военна подготовка в тази планина... и ти трябва да използваш това ми качество, ако ни се удаде някаква възможност да...

Робърт рязко замълча и вдигна очи, за да погледне над рамото на Атаклена. Тя се обърна. Едно дребно шими по шорти и патрондаш влезе в подземната зала и отдаде чест.

— Извинете ме, генерале, капитан Онийгъл, но лейтенант Бенджамин току-що съобщи, че положението в Спринг Вали изобщо не е добро. Там вече няма никакви хора, но входовете и изходите на всички каньони продължават да се обгазяват от проклетите газови работи поне веднъж дневно. Дотам, докдето са успели да стигнат разузнавачите ни, изглежда, няма нищо живо.

— Ами шимите в Спринг Вали? — попита Атаклена. — Оказва ли им въздействие газът? — Тя си спомни за доктор Шулц и за ефекта на заложническия газ върху някои от шимите в Центъра.

Куриерът поклати глава.

— Не, госпожице. Вече не. Изглежда, същата история се повтаря навсякъде. Всички поддаващи се на въздействие шими вече са заловени и са в Порт Хеления. Всички, които са останали в планината, сигурно са неуязвими за газа.

Атаклена погледна Робърт.

„Всички освен един.“

— По дяволите — изруга Робърт. — Няма ли вече да престанат? Заловили са деветдесет и девет и девет десети процента от хората. Трябва ли да обгазяват постоянно всяка колиба и коптор, само за да хванат и последния?

— Очевидно се страхуват от Homo sapiens, Робърт — усмихна се Атаклена. — В края на краищата вие сте съюзници на тимбримите. А ние не си избираме за партньори безопасни видове.

Робърт намръщено поклати глава. Но Атаклена протегна аурата си, за да го докосне, да стигне до индивидуалността му, и го накара да вдигне поглед и да види хумора в очите ѝ. Против волята си, той бавно се усмихна.

Атаклена отново се обърна към куриерката и тя застана „мирно“.

— Искam лично да изслушам доклада на лейтенант Бенджамин. Ако обичате, предайте почитанията ми на доктор Суу и я помолете да се присъедини към нас в оперативния център.

— Слушам! — Шимито отдаде чест и тичешком напусна залата.

— Робърт? — каза Атаклена. — Чакам мнението ти.

Той вдигна поглед.

— След малко, Клени. Първо искам да помисля.

— Добре — кимна Атаклена. — Тогава тръгвам. — Тя се обърна и последва шимито по издълбания от водата коридор, осветен от слабите крушки и отраженията по сталактитите.

Робърт я наблюдаваше, докато не се скри от погледа му. После се замисли в почти пълната тишина.

„Защо губруанците продължават да обгазяват планината, след като почти всички хора вече са отведени? Разходите сигурно са страхотни, даже газовите им работи да се спускат само на места, където са засекли земянитско присъствие.“

„И как успяват да засичат сгради, транспортни средства, даже отделни шими, независимо колко добре са скрити?“

„В момента няма значение, че обгазяват наземните ни лагери. Газовите работи са прости машини и не знаят, че в тази долина обучаваме армия. Те просто усещат: «Земянити!» — после се спускат, за да свършат работата си и отново си тръгват.“

„Но каква ще стане, когато започнем операциите и привлечем вниманието на самите губруанци? Тогава няма да можем да си позволим да ни засичат.“

Имаше още една много основателна причина да намери отговор на тези въпроси.

„Докато това продължава, аз съм впримчен тук!“

Заслуша се в тихото капене на водата от съседната стена и се замисли за врага.

Проблемът на Гарт очевидно беше незначителна схватка в сравнение с битките, които разкъсваха Петте галактики. Губруанците не можеха да обгазят цялата планета. Това би им струвало прекалено много за този затънт театър на бойните действия.

Затова бяха пуснати рояк евтини, глупави, но ефективни роботи търсачи, които откриваха всичко, което не принадлежеше на гартската природа... всичко, което намирисваше на Земята. Но сега почти всички атаки обгазяваха само раздразнени, негодуващи шими — неуязвими за заложенческия газ — и празни сгради по цялата планета.

Защо обаче? И как?

Робърт взе лист хартия и записа принципните начини, по които газовите роботи може би откриваха земяните на една чужда планета.

ОПТИЧНИ ОБРАЗИ
ИНФРАЧЕРВЕНА СВЕТЛИНА НА ТЕЛЕСНАТА
ТОПЛИНА
СКАНИРАЩ РЕЗОНАНС
ПСИ
РЕАЛНОСТНО ИЗКРИВЯВАНЕ

Съжали, че е карал толкова много курсове по обществено управление и толкова малко по галактически технологии. Беше сигурен, че в датиращите от една гигагодина архиви на Великата библиотека има много методи за засичане освен изброените пет. Ами ако газовите роботи наистина „надушваха“ земянитската миризма и проследяваха всичко земно чрез обоняние?

Не. Той поклати глава. Имаше момент, в който човек трябваше да съкрати списъка и да отхвърли очевидно невероятното. Или поне да го остави като последно средство.

Въстаниците разполагаха с пико-филиал на Библиотеката, спасен от останките на центъра „Хаулетс“. Вероятността да има каквито и да

е раздели за военно използване беше съвсем малка. Филиалът бе оскъден — съдържаше не повече информация от всички книги, написани от човечеството преди Контактa и беше специализиран в областта на Ъплифта и генното инженерство.

„Може би ще сме в състояние да се обърнем към Областната централна библиотека на Танит за издирване на литература.“ Робърт иронично се усмихна. Дори един народ, затворен от нашественик, сигурно имаше право да се обръща към Галактическата Библиотека винаги, когато пожелае. Това беше част от Кодекса на Прародителите.

„Точно така! — Той се изсмя. — Просто ще се поразходим до щабквартирата на губруанците и ще поискаме да предадат молбата ни на Танит... искане на информация за военната техника на нашественика! А те дори могат да го изпълнят. В края на краищата сега, когато галактиките са в смут, Библиотеката сигурно е залята с искания. Накрая ще стигнат и до нашето, може би някъде през следващия век.“

Той вдигна поглед от списъка. Поне бе изброил средства, за които беше чувал или знаеше нещо.

Първа възможност: В небето може да има сателит със сложни способности за оптично сканиране, който да проверява Гарт метър по метър и да открива характерни форми — сгради или транспортни средства. Този уред може да насочва газовите работи към целите им.

Възможно, но защо едни и същи обекти се обгазяваха постоянно? Сателитът не би ли трябвало да помни? А как би могъл да открива дори отделни групи шими, които се движат под дебелия покров на гората, и да праща роботите там?

Обратната логика важеше за инфрачервеното насочване. Не беше възможно машините да се привличат от топлината на човешкото тяло. Губруанските бръмчила продължаваха да се спускат върху празни сгради, студени и изоставени от седмици.

Робърт нямаше достътъчно познания, за да анализира всички възможности от списъка си. Определено не знаеше почти нищо за притежаващите пси-талант и странните им братовчеди, реалностните физици. Седмиците с Атаклена бяха започнали да открехват пред него вратата към тези неща, но той все още си оставаше новак в тази област, която и досега караше много хора и шими да потреперват от суеверен страх.

„Е, докато съм затворен тук под земята, спокойно мога да продължа образованието си.“

Той понечи да се изправи, за да отиде при Атаклена и Бенджамин, но рязко спря. Вгледа се в списъка и разбра, че има още една възможност. Беше я пропуснал.

„... Начин губруанците да проникнат през отбраната ни толкова лесно, когато нападаха... Начин да ни откриват непрекъснато, където и да се скрием. Начин да осуетяват всеки наш ход.“

Не му се искаше, но честността го принуждаваше отново да вземе перото.

И да напише една-единствена дума.

ПРЕДАТЕЛСТВО

33. ФИБЕН

Следобеда Гейлит заведе Фибен в Порт Хеления — в онази част на града, която нашественикът беше оградил за неошимското население.

Риболовните траулери все още пристигаха и отплаваха от доковете в южния край на столицата, но екипажите им се състояха само от моряци шими. И на по-малко от половината разрешаваха да поемат отново, като заобиколят губруанския кораб крепост, преградил по-голямата част от изхода на Аспинал Бей.

По пазарите все още имаше стоки, но много лавици и сергии бяха почти празни. Колониалните пари все още вървяха за определени неща, като бира и риба. Но само с галактически банкноти можеше да се купи месо или пресни плодове. Ядосаните купувачи вече започваха да разбират какво означава архаичният термин „инфлация“.

Изглежда, половината население работеше за нашественика. Към южната част на залива, до космодрума, се строяха укрепления. Изкопните работи подсказваха, че ще се появят и по-масивни сгради.

Навсякъде бяха разлепени плакати, изобразяващи ухилени неошимпанзета. Обещаваха изобилие, щом навлезели в обращение „подходящи“ пари. Добрата работа щяла да приближи този ден.

„Е — помисли си той, докато оглеждаше почти празните сергии по пазарите, — нали диетолозите все ни казват, че ядем повече месо, отколкото е полезно... много повече, отколкото сме могли да си намираме през дивите стари дни. Може би това сега ще ни бъде от полза.“

Накрая скитането ги отведе до кулата, която се издигаше над колежа на Порт Хеления.

Докато разглеждаше сградите, нещо му се стори извънредно странно.

Не беше само губруанският гравитотанк, окопан на върха на хълма, нито грозната нова стена, която опасваше северния край на

университетското градче. По-скоро бе нещо в самите студенти и преподаватели.

Честно казано, той беше изненадан, че изобщо ги вижда тук!

Всички бяха шими, разбира се. Фибен беше дошъл в Порт Хеления с очакването да завари гета и концентрационни лагери, претъпкани с цялото човешко население на континента. Но последните мъже и жени бяха пратени на островите преди няколко дни. На тяхно място прииждаха хиляди шими от периферните райони, включително и онези, на които въздействаше заложническият газ, въпреки уверенията на нашествениците, че това било невъзможно.

На всички тях беше дадена противоотрова, бяха им платили малко, символично обезщетение и ги бяха впрегнали на работа в града.

Но тук, в колежа, всичко изглеждаше спокойно и удивително близко до обичайното. Фибен и Гейлит гледаха надолу от върха на кулата. Под тях студентите и преподавателите влизаха от една лекция в друга. Носеха книги, тихо разговаряха и само от време на време хвърляха плахи погледи към крайцерите, които час по час ръмжаха над главите им.

Фибен поклати глава, удивен, че изобщо продължават да учат.

Естествено, хората бяха прочути с либералната си политика на Ъплифт и с това, че се отнасят с клиентите си като с равни. Галактическата традиция не бе така великодушна. По-старите галактически кланове можеха да се мръщят неодобрително, но шимите и делфините заседаваха наред със своите патрони в Земния съвет. На расите клиенти винаги се поверяваха по няколко техни собствени космически кораби.

Но колеж без човеци?

Фибен се беше чудил защо нашествениците управляват шимското население толкова свободно и се намесват само в единични случаи, като онзи в „Маймунска ракия“.

Сега реши, че е разбрал защо и попита:

— Я ми кажи какво виждаш там долу, Гейлит?

Тя се намръщи, после въздъхна и се наведе да погледне.

— Виждам професор Джими Сънг да обяснява нещо на група студенти... Сигурно нещо по средновековна галактическа история... Ходила съм на негови лекции.

— Добре. Това виждаш ти. А сега погледни през очите на губруанците.

Гейлит се намръщи.

— Какво искаш да кажеш?

— Спомни си. Според галактическата традиция ние, неошимпанзетата, не сме на много повече от триста години като разумна раса клиент, съвсем малко по-стари от делфините — едва-що сме започнали нашия стохиядогодишен период на изпитание. Спомни си също, че мнозина от И-титата фанатици ужасно роптаят срещу човеците. Въпреки това е трябвало да им дадат статус на патрон и всички привилегии, които вървят с него. Защо? Защото вече са били ъплифтирали шимите и делфините преди Контakta! Така се получава статус в Петте галактики — като имаш клиенти и ръководиш клан.

Гейлит поклати глава.

— Не разбирам какво се опитваш да кажеш. Защо ми обясняваш очевидни неща? — Тя явно не обичаше да ѝ изнасят лекции разни необразовани шими, които дори нямат докторска степен.

— Помисли! Как са спечелили статуса си човеците? Спомни си, че е станало през XXII век. Фанатиците са загубили гласуването, когато се е стигнало до приемане на неошимите и неоделфините за разумни. — Фибен махна с ръка. — Това е бил дипломатически преврат, извършен от кантените, тимбримите и други умерени, преди хората изобщо да разберат как стоят нещата!

Изречението на Гейлит беше сардонично и той си спомни, че нейната специалност е галактическа социология.

— Разбира се, но...

— Било е свършен факт. Но на губруанците, соросите и другите фанатици това не им е харесало. Те все още ни смятат за нещо съвсем малко повече от животни. Те трябва да го вярват, иначе човеците ще заслужат място в галактическото общество равно на повечето, и по-високо от това на мнозина!

— Все още не разбирам какво...

— Погледни там долу — посочи Фибен. — Погледни през очите на губруанците и ми кажи какво виждаш!

Гейлит Джоунз се втренчи във Фибен с присвити очи. После въздъхна.

— Е, щом настояваш. — И се обърна отново да погледне към двора.

Остана мълчалива дълго време. Накрая каза:

— Не ми харесва.

— Кажи ми какво видя.

Тя не отговори, затова шимът го каза вместо нея.

— Това, което виждаш, са умни, добре обучени животни, същества, които подражават на поведението на господарите си. Не е ли така? През очите на един галактянин ти виждаш интелигентни имитации на човеци професори и човеци студенти... копия на подобри времена, повърхностно преигравани от верни...

— Стига! — извика Гейлит и запуши ушите си. — Мразя те!

Фибен се зачуди. Не можеше да я разбере. Дали просто не ставаше безчувствен за болката и унижението, които беше изстрадал през последните три дни, отчасти от нейните ръце?

Но не. Трябваше да ѝ покаже как гледат враговете на собствения ѝ народ! Как иначе изобщо щеше да се научи да се сражава с тях?

О, той беше справедлив. И все пак не бе приятно да те мрази толкова хубаво момиче.

— О, Ифни! — изплака Гейлит. — Ами ако са прави! Ами ако е истина?

34.

АТАКЛЕНА

Над спящото момиче се носеше глифът парафренл — плаващ облак на неувереност. После потръпна и изчезна, а вместо него се оформи тутесунаканн — глифът на ужасното очакване. Атаклена се стресна и се събуди.

Остана неподвижна, докато вълнуващите се движения под кожата ѝ не се укротят — докато неканената гийрова реакция постепенно не отшуми. „Не сте необходими — каза тя на ензимите. — Няма нищо спешно. Вървете си и ме оставете.“

Още откакто беше дете, мъничките възли на промяната бяха част от живота ѝ — случайни неудобства, често необходими. Едва откакто пристигна на Гарт тя започна да си представя малките течни органи като дребни, напомнящи на мишки същества, или като работливи джудженца, които бързаха и правеха внезапни промени в тялото ѝ винаги, когато възникнеше нужда.

Какъв странен начин да гледаш на една естествена, органична функция! Много от животните на Тимбрим също имаха тази способност. Тя се беше развила в горите на родния свят много преди пътуващите сред звездите калтмури да пристигнат и да дарят на предците ѝ реч и закон.

Това, разбира се, беше причината, поради която тя никога преди да дойде на Гарт не бе оприличавала възелчетата на работливи малки същества. Преди Ъплифта нейните предразумни предци не са били в състояние да направят такива чудати сравнения. А след Ъплифта те знаеха научния факт.

О, но хората... земяните вълкони... бяха развили разума си без чужда помощ. На тях не им бяха давали наготово отговори, както родителите и учителите дават познания на децата. Бяха станали разумни като дълги хилядолетия бяха опипвали в мрака.

Бяха им трябвали обяснения и хората си ги бяха открили сами! Атаклена се бе разсмяла, когато прочете за някои от тях.

Болестите се предизвиквали от „вампири“, от излишък на жлъчка или от проклятие на враг... Слънцето се изкачвало по небето в гигантска колесница... Ходът на историята бил предопределен от икономиката...

А вътре в тялото живеела душа...

Атаклена докосна пулсиращия възел под челюстта си и се сепна — стори ѝ се, че малката бучка отскача като някакво дребно плашливо същество. Ужасяващ образ, метафора, която плашеше повече от тутсунаканн, защото беше в тялото ѝ — в усещането ѝ за самата нея.

Атаклена простена и зарови лице в шепите си. „Луди земяните! Защо сториха това с мен?“

Спомни си как баща ѝ я помоли да научи повече за човешките нрави, да преодолее странните си съмнения за обитателите на Сол III. Но какво бе станало? Тя бе открила съдбата си преплетена с тяхната и вече не беше по силите ѝ да владее положението.

— Татко — гласно каза тя на галактически седем. — Страх ме е.

От него ѝ бяха останали само спомени.

Някакво раздвижване я накара да вдигне поглед. Тесен трапец светлина освети стаята и в бледия блясък се очерта леко кривокракото очертание на шим.

— Извинете, Атаклена. Съжалявам, че ви безпокоя по време на почивка, но си помислихме, че ще искате да научите.

— Какво има?

— Ами, капитан Онийгъл, сер. Страхувам се... Страхувам се, че не можем да го открием никъде.

Атаклена премигна.

— Робърт?

Шимът кимна.

— Няма го, сер. Изчезнал е!

35. РОБЪРТ

Горските животни спряха и се заслушаха. Шумоленето и тропотът на стъпки ги правеха нервни. Едно високо животно минаваше тичешком покрай тях, скачайки по камъните и дънерите.

Бяха започнали да привикват с по-дребните двукраки и с много по-едрите, които сумтяха и се тътреха на три крака толкова често, колкото и на два. Те поне бяха космати и миришеха на животни. Този обаче беше различен. Тичаше, но не преследваше. Преследваха го, но не се опитваше да се освободи от преследвачите си. Беше топлокръвен и все пак, когато си почиваше, лежеше на слънце, което се осмеляваха да направят единствено животните, поразени от лудост.

Малките местни животинчета не свързваха тичащото нещо с онова, летящото. То беше от метал и от пластмаса, бучеше и смърдеше.

Този обаче... този тичаше гол.

— Капитане, спрете!

Робърт се изкатери още малко по скалистия сипей, спря, пое си дъх и погледна към преследвача си.

— Умори ли се, Бенджамин?

Шимът офицер беше задъхан, отпуснал и двете ръце върху коленете си. По-надолу по склона лежаха останалите от групата, някои проснати по гръб. Не бяха в състояние да се помръднат.

Робърт се усмихна. Сигурно си бяха мислили, че ще е лесно ще го хванат. В края на краищата, в гората шимите бяха у дома си. Само един от тях, дори женска, имаше достатъчно сили, за да го сграбчи и държи, докато останалите го вържат.

Но Робърт беше обмислил всичко предварително. Трябваше да тича по открити участъци и да продължава гоненицата, за да използва преимуществото на широката си крачка.

— Капитан Онийгъл... — Бенджамин тежко си поемаше дъх. — Капитане, моля ви, вие не сте добре...

— Чувствам се отлично — заяви Робърт. Излъга съвсем малко. Всъщност краката му потреперваха от схващане, гърдите му горяха, а дясната ръка — беше свалил и изхвърлил гипса, го сърбеше.

А пък и босите му крака...

— Докажи ми го логично, Бенджамин — каза той. — Докажи ми, че съм болен, и може би ще те придружа в онези смрадливи пещери.

Бенджамин премигна, после сви рамене. Очевидно щеше да се хване за сламката. Робърт беше доказал, че не могат да го догонят. Навярно логиката щеше да подейства.

— Добре, сер — облиза устните си Бенджамин. — На първо място стои фактът, че нямате никакви дрехи.

Робърт кимна.

— Добре, давай направо. Дори засега ще приема, че най-простото, най-пестеливото обяснение за голотата ми е, че съм полудял. Запазвам си правото обаче да предложа алтернативна теория.

Шимът потрепери. Робърт не можеше да не му съчувства. От гледна точка на шима това беше трагедия и нищо не можеше да я предотврати.

— Продължавай, моля те — настоя Робърт.

— Добре — въздъхна Бенджамин. — Второ, вие бягате от шими, които са под собственото ви командване. Патрон, който се страхува от собствените си лоялни клиенти, не може да се владее напълно.

Робърт кимна.

— Клиенти, които биха закопчали патрона си в усмирителна риза и биха го упоили при първа възможност? Не става, Бен. Ако приемеш моето предположение, че имам причини за това, което правя, следва, че мога да ви помогна да не ме влачите обратно.

— Хм... — Бенджамин пристъпи напред. Робърт небрежно отстъпи един камък по-високо. — Причината ви може да е измамна — каза шимът. — Неврозата се защитава сама като обяснява рационално странното поведение. Болният наистина вярва...

— Добър аргумент — весело се съгласи Робърт. — Ще приема за по-нататъшно обсъждане възможността „основанията“ ми наистина да са родени от неуравновесен разум. В замяна би ли се замислил над възможността да са действителни?

Устната на Бенджамин се сбърчи.

— Вие нарушавате заповедта да не излизате!

Робърт въздъхна.

— Заповед от един цивилен извънземен към земянитски офицер? Шим Бенджамин, изненадваш ме. Съгласен съм, че в дадения случай Атаклена организира съпротивата. Тя, изглежда, има усет за това и повечето от шимите я идеализират. Но аз предпочитам да действам самостоятелно. Знаеш, че имам право.

Раздразнението на Бенджамин беше очевидно. Шимът беше на ръба на сълзите.

— Но вие сте в опасност навън!

Най-после. Робърт се беше чудил колко дълго Бен ще успее да продължи тази игра на логика, докато в същото време всяка фибра от тялото му сигурно трепереше за сигурността на последния свободен човек. При подобни обстоятелства мнозина човеци едва ли биха се справили по-добре.

Бенджамин рязко вдигна глава, сложи ръка до ухото си и се заслуша в малък приемник. По лицето му се изписа тревога.

Другите шими навярно бяха чули същото съобщение, защото скочиха и се втрениха в Робърт с нарастваща паника.

— Капитан Онийгъл. Централата съобщава за акустични следи на североизток. Газови работи!

— Преценка на времето на пристигане?

— Четири минути! Моля ви, капитане, сега ще дойдете ли?

— Къде? — сви рамене Робърт. — Невъзможно е да стигнем навреме в пещерата. Аз имам по-добра идея. Но трябва да прекъснем малкия си дебат. Трябва да приемеш, че съм тук навън поради действителна причина, шим Бенджамин. Незабавно!

Шимът се втрени в него, после неуверено кимна.

— Аз... аз нямам друг избор.

— Добре — рече Робърт. — Сега свалете дрехите си.

— С-сер?

— Дрехите си! И звуковите приемници! Заповядай на всички да се съблекат. Сваляйте всичко! Щом обичате патроните си, останете само по козина и после елате при мен в онези дървета на върха на сипея!

Робърт не чака премигващия шим да осъзнае странната заповед, а се обърна и тръгна нагоре по склона.

Колко време оставаше? Дори ако беше прав — а Робърт знаеше, че поема ужасен риск, — пак щеше да се наложи да се изкачи колкото е възможно по-нависоко.

Не можеше да се удържи да не потърси с поглед в небето газовите роботи. Залитна и падна на колене. Дали губруанските машини нямаха някакви прости оптическа скенери в допълнение към основния си насочващ механизъм?

Чу викове отдолу — шимите яростно спореха. После някъде от север се донесе слаб вой.

Капитанът навлезе в храстите. Сърцето му биеше силно. Устата му беше пресъхнала. Ако грешеше или ако шимите не се подчиняха на заповедта му...

Ако беше така, скоро щеше да е на път към противоотровата в Порт Хеления или мъртъв. Във всеки случай щеше да остави Атаклена съвсем сама, единствен патрон в планината, и щеше да прекара оставащите минути или години от живота си, като се проклина заради това.

„Може би мама беше права в преценката си за мен. Може би съм само безполезен плейбой. Скоро ще разберем.“

Чу по сипея да се търкалят камъни. Пет кафяви фигури се метнаха в шубрака, точно когато приближаващият вой достигна кресчендото си. От сухата почва се надигна прах. Шимите зяпнаха с широко отворени очи. В малката долина беше пристигнала извънземна машина.

Робърт се изкашля. Шимите, очевидно неспокойни без дрехите си, се сепнаха.

— Момчета, по-добре хвърлете всичко, включително микрофоните си. Иначе веднага се махам и ви оставям.

Бенджамин изсумтя.

— Голи сме. — Той кимна към долината. — Хари и Франк няма да го направят. Казах им да се покатерят по другия склон и да стоят настрани от нас.

Робърт кимна и загледа как газовият робот започва обиколката си. Гледаше с нещо повече от случаен интерес.

Беше около петдесет метра на дължина, с капковидна форма. В заострения му заден край бавно се въртяха скенери. Прелетя над

долината и раздвижи шубрака, който зашумоля под пулсиращите гравитатори.

Сякаш „душеше“. Закриволичи из каньона — и след миг изчезна зад близките хълмове.

Воят заглъхна, но не за дълго. Скоро звукът се върна, показва се и машината. Зад нея се стелеше тъмен гибелен облак. Газовият робот се върна по тясната долина и пусна най-дебелия пласт от мазната си мъгла там, където шимите бяха оставили дрехите и екипировката си.

— Заклевам се, че миникомуникаторите не могат да бъдат засечени — промълви един от голите шими.

— Ще трябва да излизаме навън без никаква електроника — нещастно добави друг, наблюдавайки как роботът отново изчезва. Дъното на долината вече беше скрито в мъгла.

Бенджамин погледна Робърт. И двамата знаеха, че още не се е свършило.

Пронизителният вой се върна. Губруанската машина прелетя към тях, този път на по-голяма височина. Скенерите претърсваха хълмовете и от двете страни.

Роботът спря срещу тях. Шимите замръзнаха, сякаш втренчили се в очите на леопард. Живата картина остана за миг неподвижна. После машината се раздвижи отново.

Отдалечаваше се!

След секунди отсрещният хълм се обви в облак черна мъгла. Чу се кашлица, после високи проклетия — шимите, изкачили се там, ругаеха губруанската представа за по-добър живот чрез химията.

Роботът започна да се издига по спирала. Очевидно програмата му за търсене скоро щеше да го доведе над земяните.

— Някой да не е декларирал нещо на митницата? — сухо попита Робърт.

Бенджамин се обърна към едно от неошимпанзетатна, щракна с пръсти и протегна ръка. Шимът се намръщи и разтвори шепа. Блесна метал.

Бенджамин взе малката верижка с медальон и я хвърли в тъмната мъгла под тях.

— Може и да не беше необходимо — каза Робърт. — Ще трябва да експериментираме, да оставяме различни предмети на различни места и да гледаме дали ще ги обгазят... — Говореше колкото за да

поддържа духа, толкова и от задоволство. Колкото за техния дух, толкова и за своя. — Подозирам, че е нещо просто, съвсем обикновено, но важно за Гарт, така че засичането му е сигурен признак за земянито присъствие.

Бенджамин и Робърт се спогледаха. Не бяха нужни никакви думи. „Измислена или действителна причина.“ Следващите десет секунди щяха да покажат дали капитанът е прав, или ужасно греша.

„Може да засичат самите нас — помисли си за стотен път Робърт. — Ифни! Ами ако могат да настройват търсенето на човешкото ДНК?“

Роботът мина над главите им. Трима от шимите заровиха глави в шепите си и захленчиха.

Спря ли машината? Робърт изведнъж почувства, че е неподвижна, че още малко и ще...

После роботът вече ги беше подминал. Върхарите се люшнаха на десет метра... двайсет... четирийсет. Машината отлетя в търсене на други цели.

Робърт намигна на Бенджамин.

Шимът изсумтя. Очевидно чувстваше, че човекът не би трябвало да е самодоволен от правотата си. В края на краищата нали това беше работата на патрона.

Стилът също има значение. И Бенджамин явно си мислеше, че Робърт би могъл да избере по-достоеен начин да докаже идеята си.

Шимите прибираха нещата си и изтърсиха полепналия като сажди черен прах. Опаковаха вещите, но не облякоха дрехите си.

Не беше само поради отвратителното зловоние. За пръв път и самите предмети будеха подозрение. Инструментите и дрехите, самите символи на разумността се бяха превърнали в предатели, в неща, на които не трябваше да се доверяват.

Прибраха се голи.

Трябваше да мине известно време, за да може животът отново да се завърне в малката долина. Нервните гартски животни не се влияеха от смрадливата мъгла, която напоследък се спускаше от ръмжащото небе. Но не им харесваше, както не им харесваха и шумните двукраки същества.

Нервно и плахо местните животни използваша обратно към местата, където намираха или преследваха храната си.

Тази предпазливост беше особено силна при оцелелите от клането на буруралите. Близко до северния край на долината съществата спираха, вслушваха се и подозрително душеха въздуха.

После много от тях отново се скриха. В района беше влязло нещо друго. Докато не си тръгнеше, те нямаше да се приберат у дома.

Тъмна фигура се спускаше по скалистия склон и се провираще между камъните, където саждивият облак беше най-гъст. Когато се здрачи, тя дръзко се заизкачва по скалите, без да се опитва да се крие, защото тук нищо не можеше да ѝ навреди. Сянката спря за кратко и се огледа, сякаш търсеше нещо.

На късната привечерна светлина нещо слабо проблясваше. Съществото подуши лъскавия предмет — малка верижка с висулка, полускрита в прашните скали — и го взе.

Седна и заразглежда намерената вещ, като тихо и замислено въздишаше. После я хвърли там, където я беше намерило, и продължи пътя си.

Едва след като изчезна, горските същества най-после завършиха одисеята на завръщането си, зацурали се да търсят тайни дупки и места за криене. След секунди тревогите бяха забравени и се превърнаха в останки от още един изтекъл ден.

Така или иначе, спомените бяха безполезно бреме. Животните имаха да вършат по-важни неща от това да разсъждават какво е станало преди час. Нощта се спускаше и това беше най-важното нещо. Те преследваха и биваха преследвани, изяждаха и биваха изядани, живееха и умираха.

36. ФИБЕН

— Трябва да им нанасяме удари така, че да не могат да ни проследят — каза Гейлит Джоунз. — Човеците на Силмар и другите острови са напълно безпомощни по отношение на евентуални репресии, ако губруанците разберат, че си имат работа с организирана съпротива.

Един от новите ръководители на бойни групи, професор от колежа, вдигна ръка.

— Но по какъв начин могат да заплашат заложниците? Нали има Галактически кодекс на войната? Някъде четох, че...

Едно от по-старите шимита го прекъсна.

— Доктор Уолд, ние не можем да разчитаме на Галактическия кодекс. Просто не познаваме тънкостите му и нямаме време да ги учим!

— Можем да ги прегледаме — неуверено предложи шенът. — Градската Библиотека работи.

— Да — изсумтя Гейлит. — Но библиотекарите вече са губруанци и просто си представям как искам от някой от тях литература за водене на съпротивителна борба!

— Е, нали всички...

Спорът продължи дълго и накрая Фибен се изкашля високо, и всички вдигнаха очи към него. Обаждаше се за пръв път.

— Въпросът е спорен — тихо каза той. — Дори да знаехме, че заложниците ще са в безопасност. Гейлит е права поради още една причина.

Тя му хвърли поглед, донякъде изпълнен с подозрение и може би малко гневен от поддръжката му. „Умна е — помисли си той. — Но ще си имам неприятности с нея.“

— Трябва да осъществим първите си удари така — продължи Фибен, — че да изглеждат по-маловажни, отколкото са в действителност, защото в момента нашественикът се е отпуснал, не подозира нищо и се отнася към нас с пълно презрение. В това

състояние ще го заварим само веднъж. Не трябва да прахосваме напразно това преимущество, докато съпротивата не се координира и подготви. Това означава да се спотайваме, докато не получим съобщение от генерала.

Гейлит се намръщи, но не каза нищо. Бяха спорили доста по въпроса за поставянето на съпротивата в Порт Хеления под командването на младата галактянка.

Но засега Гейлит се нуждаеше от него. Фокусите на Фибен в „Маймунска ракия“ бяха привлекли десетки от работещите на обектите на нашествениците и бяха съживили част от обществото, попаднало под въздействието на губруанската пропаганда.

— Добре тогава — рече Гейлит. — Да започнем с нещо просто. Нещо, за което ще можеш да разкажеш на своя генерал.

Потече порой от идеи — как да заблудят една древна, опитна, арогантна и изключително могъща галактическа раса. Фибен знаеше точно какво си мисли Гейлит, какво би трябвало да си мисли след онова обезкуражаващо пътуване до колежа на Порт Хеления.

„Наистина ли сме разумни същества без патроните си? Ще посмеем ли да опитаем дори най-хитрите си планове срещу сили, които едва ли можем да разберем?“

37.

ГАЛАКТЯНИТЕ

Всичко беше започнало да става доста скъпо, но това не беше единственото, което безпокоеше Сюзерена на Цените и Предпазливостта. Не по-малко важно бе да защитава губруанската раса от отраженията на грешките.

Много пътуващи сред звездите видове се бяха появили след като преди преди три милиарда години Прародителите бяха поставили началото на безкрайната верига на Тплифта. Много от тях бяха процъфтели, достигнали до огромни висоти, само за да се сгромолясат поради някаква глупава грешка, която можеше да бъде избегната.

Основната причина, поради която губруанците поделяха властта. Агресивният дух на Войника на Нокътя трябваше дръзко да търси възможности за Курника. Взискателният първожрец на Благопристойността трябваше да следи да не се отклоняват от Верния път. В допълнение обаче идваше Предпазливостта, която трябваше да грачи предупреждения, вечни предупреждения, че дързостта може да отиде прекалено далеч, а прекалено суровата благопристойност да предизвика сгромолясването на курниците.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта се разхождаше из кабинета си. Отвъд заобикалящите го градини беше малкият град, който хората наричаха Порт Хеления. Из цялата сграда губруански и квакуански бюрократи преглеждаха подробности, изчисляваха преимущества и недостатъци, разработваха планове.

Скоро щеше да се състои нов Команден конклав с неговите партньори, другите Сюзерени. Сюзеренът на Цените и Предпазливостта знаеше, че ще бъдат предявени още искания.

Нокътят щеше да пита защо по-голямата част от бойната флота трябва да бъде върната. И щеше да се наложи да му се доказва, че сега, когато Гарт изглежда спокоен, губруанските Господари се нуждаят от огромните бойни кораби другаде.

Благопристойността щеше отново да се оплаква, че филиалът на Библиотеката на тази планета е плачевно недостатъчен и изглежда, по

някакъв начин повреден от избягалото земянитско правителство. Или може би тимбримският мошеник Ютакалтинг го е саботирал? Във всеки случай, щеше да има настоятелно искане за създаване на по-голям филиал, и то на ужасна цена.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта се накокошини. Чувстваше се изпълнен с увереност. За известно време беше задоволявал желанията на другите двама, но нещата вече бяха спокойни и той напълно владееше положението.

Другите двама бяха по-млади, с по-малък опит — блестящи, но прекалено безразсъдни. Бе време да започне да им показва как стоят нещата, как трябва да стоят, ако искаха да се стигне до разумна, солидна политика. В този спор щеше да надделее той!

Сюзеренът си имаше планове. Хитрите замисли на партньорите му щяха да се обединят под неговото водачество. Новата политика вече се очертаваше.

„Животът е сериозна работа — мислеше си Сюзеренът на Цените и Предпазливостта. — И все пак понякога е доста приятен!“

38.

ФИБЕН

— Готово — каза Макс и начерта на пясъка груба схема. — Ето тук градските водородни тръби навлизат под района на посолството, а тук минават под канцеларията. С партньора ми ще се срещнем зад онези ниви с памук. Когато доктор Джоунз даде знак, ще влеем в тръбите петдесет килограма Д-17.

Фибен кимна. Макс изтри скицата.

Наистина беше добър план: прост, и което бе по-важното, изключително труден за проследяване, независимо дали щеше да успее. Макар че на това разчитаха всички.

Фибен се зачуди какво ли ще е мнението на Атаклена за замисъла. Като на повечето шими, представата му за тимбримите бе изградена най-вече от видеодрамите и речите на посланика. От тези впечатления изглеждаше, че основният съюзник на Земята обича иронията.

„Дано — помисли си той. — Ще ѝ трябва чувство за хумор, за да оцени това, което имаме намерение да направим с тимбримското посолство.“

Макс се зае с пясъчната косачка, която уж поправяше. Беше истински боклук, разбира се, само за всеки случай, ако до тях спре губруански патрул. Но засега имаха късмет. Във всеки случай повечето от нашествениците, изглежда, бяха по южната страна на Аспинал Бей и надзираваха тайнствените си строителни работи.

Фибен измъкна от колана си далекоглед и го фокусира към посолството. Ниска пластмасова ограда с блестяща тел отгоре заобикаляше района. На равни интервали се виждаха мънички въртящи се наблюдателници. Малките дискове изглеждаха декоративни, но Фибен знаеше, че не е така. Отбранителните съоръжения правеха всякакво директно нападение от страна на нередовни сили невъзможно.

Зад оградата се виждаха пет сгради. Най-голямата, канцеларията, беше съоръжена с пълен комплект модерни антени за засичане на

радио, пси и квантови вълни — очевидната причина, поради която губруанците се бяха нанесли след изчезването на предишния наемател.

Преди нашествието персоналът на посолството се състоеше главно от наемани човеци и шими. Единствените тимбрими, назначени на този мъничък аванпост, бяха самият посланик, неговият помощник и пилот и дъщеря му.

Нашествениците не бяха последвали този пример. Мястото беше пълно с птицеподобни. Само около малката постройка на върха на отсрещния хълм не се виждаше постоянно да влизат и излизат губруанци и квакуанци. Сградата нямаше прозорци и повече приличаше на пирамида, отколкото на къща. Никой от галактяните не се приближаваше на повече от двеста метра от нея.

Фибен си спомни нещо, което му беше казал генералът преди да напусне планината.

— Ако имаш възможност, Фибен, моля те, провери Дипломатическия склад на посолството. Ако случайно губруанците са го оставили непокътнат, там може да има съобщение от баща ми. — Гребенът на Атаклена за миг беше припламнал. — Ако губруанците са отворили Склада, трябва да го зная. Тази информация също може да ни е от полза.

Беше му се сторило малко вероятно да има възможност да изпълни молбата ѝ, независимо дали губруанците бяха спазили Кодекса, или не. На генерала щеше да му се наложи да се задоволи с доклад за наблюдение отдалеч.

— Какво видя? — попита Макс спокойно, сякаш започваше партизанска борба всеки ден.

— Нищо особено. — Фибен увеличи образа. Ех, ако разполагаше с по-добър далекоглед! Доколкото можеше да види, пирамидата на хълма изглеждаше непокътната. Малка синя светлина премигваше на върха ѝ. Дали губруанците я бяха сложили там?

— Най-добре да отида и да видя Дуетин да не прецака работата — рече Макс, изправи се и изтупа праха от комбинезона си. — Внимавай, Фибен.

— Ти също, Макс.

Едрият шим кимна и тръгна надолу по хълма.

Фибен затръшна капака на косачката и я включи. Моторът изсвистя с тихия шум на водородна катализа. Той скочи на седалката и

бавно пое надолу.

Паркът беше умерено оживен за делничен следобед. Това беше част от плана — да накарат птичките да привикнат с мисълта, че шимите често идват тук.

Идеята бе на Атаклена. Фибен не беше сигурен, че я харесва, но за негова изненада Гейлит от все сърце прие това предложение на тимбримката.

Той мина през група върби покрай потока, недалеч от района на посолството, от оградата и малките въртящи се наблюдателни съоръжения. После спря двигателя, скочи на земята, приближи се до брега на ручея и се покатери на едно дърво. Избра си удобен клон, откъдето можеше да огледа двора. Извади пакетче фъстъци и започна да ги дъвче един по един.

Най-близкият наблюдателен диск като че ли за миг остана неподвижен. Нямаше съмнение, че вече го сканира с всичко, като се започне от рентгенови лъчи и се свърши с радар. Разбира се, машината откри, че е невъоръжен и безвреден. Всеки ден през последната седмица различни шими прекарваха тук обедната си почивка горе-долу по това време.

Фибен си спомни вечерта в „Маймунска ракия“. Навярно Атаклена и Гейлит имаха право. „Ако птичките се опитват да ни хипнотизират, защо не си разменим местата и не го сторим ние?“

Телефонът му отново иззвъня.

— Да?

— Ще се прибираш ли за обяд?

Беше Гейлит. Значи Д-17 вече бе вкаран в тръбите. Макс се бе свързал с нея.

— А, не. Вече обядвах, миличко — ухили се той. Знаеше, че ще се ядоса, и беше доволен.

Идеята беше проста. Предполагаше се саботаждът да изглежда като инцидент и трябваше да бъде разчетен така, че невъоръженият контингент на Гейлит да заеме позицията си. Набегът не целеше толкова да нанесе щети, колкото да предизвика безпорядък. И Гейлит, и Атаклена искаха информация за губруанската реакция при тревога.

Фибен трябваше да играе ролята на очи и уши на генерала.

В двора виждаше птицеподобни да влизат и излизат от канцеларията и другите сгради. Малката синя светлинка на върха на

Дипломатическия склад премигваше на фона на облаците. Губруанска летяща машина избръмча над главата му и започна да се спуска към широката морава на посолството. Фибен наблюдаваше с интерес и чакаше да започне представлението.

Д-17 действаше като мощно разяждащо вещество, когато бе в продължително съединение с водородния газ. После, когато влезеше в контакт с въздуха, щеше да има и друг ефект.

Щеше да засмърди до бога.

Още малко...

От канцеларията започнаха да се разнасят първите смаяни крякания. След секунди вратите и прозорците рязко се отвориха и галактяните изхвъркнаха от сградата, цвъртейки от паника или отвращение. Фибен не беше сигурен от какво точно, пък не го и интересуваше. Той си имаше друга работа — смееше се.

Тази част беше негова идея. Той извади един фъстък, подхвърли го във въздуха и го хвана с уста. Беше по-добро от бейзбол!

Губруанците се пръснаха във всички посоки, дори скачаха от погорните балкони без антигравитационни раници. Неколцина се загърчиха със счупени крайници.

Чудесно. Разбира се, това не беше особено голямо безпокойство за врага и можеше да се направи само веднъж. Истинската цел бе да се види как губруанците действат при тревога.

Виеха сирени. Фибен хвърли поглед към часовника си. Цели две минути бяха изтекли от първите признаци на вълнение. Това означаваше, че командата за тревога се дава устно. Значи прехвалените галактянски отбранителни компютри не знаеха всичко и не бяха предвидени да реагират на лоша миризма.

Наблюдателните дискове едновременно се надигнаха от оградата със заплашителен вой и започнаха да се въртят по-бързо. Фибен изтупа обелките от фъстъци от скута си и загледа смъртоносните машини. Ако бяха програмирани автоматично да разширяват защитния периметър, каквато и да е тревогата, можеше да попадне в беда.

Но те само се въртяха, заблестели от повишената бдителност. Изминаха още три минути и троен звуков тътен оповести пристигането на бойни кораби — лъскави стрели, напомнящи на ястреби, които се спуснаха ниско и прелетяха над вече празната сграда на канцеларията.

Висш губруански чиновник се въртеше из района и с успокоително цвъртене се опитваше да усмири подчинените си. Фибен не посмя да вдигне далекогледа си, но се втренчи, за да огледа по-добре дежурния птицеподобен. Няколко неща бяха странни в този губруанец. Бялата му перушина например изглеждаше по-блестяща, по-лъскава от тази на другите. Освен това носеше лента черна тъкан около шията си.

След няколко минути пристигна ремонтна машина. Появиха се двама нашественици с украсени с гребени дихателни маски. Те се поклониха на висшия чиновник, после влязоха в сградата.

Очевидно дежурният губруанец разбираше, че зловонието от разядения газопровод не представлява заплаха. Целият шум и смут предизвикваше много повече неприятности на чиновниците и плановиците му, отколкото миризмата. Той несъмнено се тревожеше за прекратената работа.

Изтекоха още минути. Фибен видя как пристига конвой от наземни коли с виещи сирени, който отново раздвижи възбудените цивилни. Старшият губруанец запляска с ръце, докато суетнята накрая не секна. После аристократът направи отсечен жест към свръхзвуковите изстребители, които кръжаха отгоре.

Бойните кораби веднага обърнаха и изчезнаха толкова бързо, колкото бяха пристигнали. Ударни вълни отново разлюляха прозорците и накараха персонала да запищи.

Фибен се изправи на клона си и огледа другите райони на парка. Навсякъде покрай оградата се бяха подредили шими и още много други се стичаха откъм града. Стояха на почтително разстояние от поставените стражи, но въпреки това прииждаха, възбудено бърбейки помежду си.

Тук-там сред тях бяха наблюдателите на Гейлит Джоунз, които запомняха времето и характера на всяка реакция на галактяните.

— Почти първото нещо, което ще прочетат губруанците, когато потърсят в Библиотеката записи за твоя вид — беше му казала Атаклена, — ще е така нареченият „маймунски рефлекс“... склонността на вас, антропоидите, да тичате към всеки източник на вълнение само от любопитство. Консервативните видове го намират за странно и тази склонност на човеците и шимите ще е особено неразбираема за птицеподобни същества, които не притежават дори

слабо подобие на чувство за хумор. Ще ги накараме да привикнат с това поведение, докато не започнат да очакват странните земянитски клиенти винаги да се стичат при някаква неприятност... просто, за да погледат.

След малко надойдоха още работници по поддръжката с наземни коли: този път имаше и шими в униформите на Градския отдел по газоснабдяване. Губруанските бюрократи се бяха настанили на сянка на моравата и ядосано цвъртяха от все още силното зловоние.

Фибен не можеше да ги обвинява. Вятърът беше започнал да духа в неговата посока. Носът му се сбърчи от отвращение.

„Е, това е то. Нарушихме следобедната им работа и може би научихме нещо. Време е да се прибираме и да оценим резултатите.“

Не очакваше с нетърпение срещата с Гейлит Джоунз. За едно толкова красиво и умно шими тя имаше склонност да става ужасно досадна. И очевидно изпитваше неприязън към него — сякаш той я беше повалил със зашеметителя и я беше отвлякъл!

Е, добре. Довечера щеше да си тръгне, да се върне в планината с Тайхо и да докладва на генерала. Фибен беше градско момче, но предпочиташе птичките в провинцията, а не тези, които напоследък се въдеха в града.

Той се обърна, сграбчи ствола на дървото с две ръце и започна да се спуска. И изведнъж нещо здраво го плесна по гърба като голяма плоска ръка и накара дъха му да секне.

Фибен се вкопчи в ствола. Главата му зазвъня, очите му се изпълниха със сълзи. Едва успя да се задържи за грубата кора.

Извисяваща се колона от дим запълваше центъра на моравата пред посолството, където преди беше канцеларията. Пламъци ближеха разбитите стени. Свръхнагретият газ се беше взривил.

Фибен премигна.

— Печено пиле с гарнитура! — измърмори той, без да се засрами от първото нещо, което му дойде наум. Имаше достатъчно печени птици, че да изхранят половината Порт Хеления. Част от месото беше доста недопечено, разбира се. А пък друга все още помръдваше.

Устата му беше съвсем пресъхнала, но въпреки това той облиза устни.

— Сос за скара! — въздъхна той. — Да няма поне едно шишенце сос за скара.

Отново се покатери на клона и погледна часовника си. Изтече почти минута, преди сирените пак да започнат да вият. Още една минута, за да излети корабът.

Фибен се огледа, за да провери какво правят шимите, накачулили се по оградата. През разнасящия се облак дим видя, че тълпата не е избягала. Напротив, даже се беше увеличила. Шими прииждаха от съседните сгради да гледат. Чуваха се дюдюкания и крясъци.

Той доволно изсумтя. Това беше чудесно, поне докато никой не правеше никакви заплашителни движения.

После забеляза нещо друго и потрепна. Наблюдателните дискове бяха на земята! Всички машини бяха паднали покрай оградата.

— Глупаци! — изкоментира той. — Тъпите кокошки пестят пари от умни роботчета. Всичките защитни механизми били дистанционно управляеми!

Когато канцеларията бе избухнала — каквато и да беше безбожната причина за това — сигурно се бе повредил и централния им контролер! Ако някой беше запазил достатъчно разум, за да отмъкне някой от дисковете...

На сто метра от лявата си страна той видя Макс да притичва до една от падналите машини и да я побутва с пръчка.

— Браво — каза си Фибен, после моментално се изправи, изрита сандалите си и приклепна, за да изпробва здравината на клона, и въздъхна: — Няма друг начин.

Затича се по тесния клон, в последния момент яхна люлеещия се връх, отскочи във въздуха и прелетя през оградата.

По моравата бяха проснати мъртви нашественици. Той прескочи неподвижния труп на квакуанец — четирикрак и покрит със сажди — и се хвърли във вихрещия се дим. Едва успя да избегне сблъсък с жив губруанец. Съществото бягаше с писъци.

Докато претичваше покрай горящата канцелария, видя, че всичко е опустошено. Цялата сграда беше в пламъци. Козината на лявата му ръка запука от горещината.

Най-после стигна тимбримския Дипломатически склад и си пое дъх.

Изведнъж синята лампичка на върха на пирамидата му се стори не така дружелюбна. Пулсираше срещу него и премигваше.

Досега Фибен беше действал в поредица от мигновени решения. Експлозията му бе предоставила неочаквана възможност. Трябваше да се възползва от нея.

„Добре, ето ме. Сега какво?“ Синята лампа можеше да е поставена още от тимбримите, но също толкова вероятно беше да е дело на нашественика.

Сирените зад гърба му виеха. С разтърсващ всичко наоколо рев започнаха да пристигат бойни кораби. Около Фибен се виеше дим, издухван от хаотичното спускане и отлитане на огромните машини. Шимът се надяваше наблюдателите на Гейлит по покривите на съседните сгради да си записват всичко, но доколкото познаваше собствените си сънародници, повечето от тях сигурно гледаха с отворени уста или подскачаха от възбуда.

Той пристъпи към пирамидата. Синята светлина пулсираше срещу него. Фибен вдигна левия си крак.

Лъч яркосиня светлина блесна и прониза земята там, където още малко и щеше да стъпи.

Той подскочи поне на метър във въздуха и щом стъпи на земята, лъчът пак проблесна и мина на милиметри от левия му крак. От тревата и тлеещите клонки се вдигна дим — малко по-светъл от пушека на горящата канцелария.

Фибен се опита да отстъпи, но проклетият глобус не му позволи! Синя мълния изцвъртя в земята зад него и той трябваше да отскочи встрани. После същото се повтори и на другата страна!

Подскок, цап! Подскок, проклетие и пак цап!

Лъчът беше прекалено точен, за да е случайно. Глобусът не се опитваше да го убие. Очевидно обаче не искаше и да го остави!

Помежду мълниците Фибен отчаяно се опитваше да измисли как да се измъкне от този капан... тази адска шега...

Ама разбира се! Губруанците не бяха пипали тимбримския склад. Синият глобус не действаше като уредите на нашествениците. Но беше точно от тези неща, които би оставил след себе си Ютакалтинг!

Една от мълниците леко опърли пръста на крака му. И Фибен изруга. Проклети И-тита! Дори свестните бяха почти нетърпими!

Синият лъч попадна в малък камък до извивката на ходилото му и го разреза точно наполовина. Всички инстинкти на Фибен му

изпищяха да отскочи, но той се съсредоточи върху това да запази спокойствие и хладнокръвно да пристъпва напред.

Синият глобус заплашително пулсираше и хвърляше мълните си. Дим се виеше от мястото между пръстите и талеца на левия му крак.

Той вдигна десния.

Първо предупреждението, после действителният удар. Това беше начинът, по който щеше да действа някоя земянитска отбранителна машина. Но каква ли програма биха вложили тимбримите? Не се предполагаше, че един съвсем млад разумен клиент е в състояние да прави анализи наред оръжеен огън и дим, особено ако по него се стреля!

„Наречи го предчувствие“ — помисли си той.

Дясното му стъпало се спусна и пръстите на крака му обхванаха дъбова клонка. Синият глобус, изглежда, преосмисли упоритостта си, после отново проблесна мълния, този път на метър пред него. Следа от цвъртяща глина се насочи към шима с бавни криволичения, горящата трева запращя.

Фибен се опита да преглътне.

„То не е предназначено да убива! — непрекъснато си повтаряше той. — И защо да го прави? Губруанците отдавна да са го взривили отдалече.“

Не, целта му беше да играе ролята на жест, на декларация за правата, определени от сложните правила на Галактическия протокол, по-древни и претрупани от ритуалите в японския императорски двор.

И беше предназначено да натрие човките на губруанците.

Лъчът приближаваше десния му крак отстрани. Пръстите му се свиха от силно желание да отскочи. Обгарящото острие от светлина разцепи едно камъче на пет сантиметра от него и продължи да...

Да уцели и пресече крака му!

Шимът ахна и потисна порива да извие. Нещо не беше както трябва! Главата му се завъртя... лъчът мина през стъпалото му и...

Фибен не вярваше на очите си. Беше сигурен, че лъчът ще спре точно в последния момент. И бе сгрешил.

И все пак... кракът му си беше цял-целеничък.

Лъчът запали някаква суха вейка и продължи да се изкачва по левия му крак.

Шимът усети леко гъделичкане, но знаеше, че е психосоматично. Докато го докосваше, лъчът беше просто светла точка.

На сантиметър от стъпалото му тревата гореше.

Сърцето му биеше като лудо. Фибен вдигна поглед към синия глобус и прошепна:

— Много смешно.

В пирамидата сигурно имаше малък пси-излъчвател, защото Фибен наистина долови нещо като усмивка във въздуха... леко, иронично тимбримско подхилване, сякаш шегата в края на краищата беше незначителна и дори не си заслужаваше смеха.

— Наистина хитро, Ютакалтинг. — Фибен сгърчи лице, насили треперещите си ръце и крака да му се подчинят и закриволичи към пирамидата. — Наистина хитро. Мразя всичко, което ти е смешно. — Беше трудно да повярва, че Атаклена наистина е дъщеря на измислилия тази тъпа шега.

Синият глобус все още пулсираше, но беше престанал да хвърля мълнии. Фибен се приближи до пирамидата и я разгледа. После я обиколи. Там, където скалата се извисяваше над морето, имаше врата, отрупана с катинари, скоби, винтове, шифри и ключалки.

Е, значи нямаше как да влезе и да намери съобщение от Ютакалтинг. Атаклена му беше казала няколко вероятни кода, но това тук беше съвсем различна история!

Пфу! Ключалки! Малка панделка от червена коприна щеше да задържи нашественика със същия успех. Споразуменията или се спазваха, или не! Каква полза от всичките тези джунджурии, по дяволите?

После се досети и изсумтя. Поредната тимбримска шега, разбира се. Шега, която губруанците нямаше да схванат, независимо от това колко интелигентни бяха. Има моменти, в които се иска повече индивидуалност, отколкото интелигентност.

„Може би това означава...“

Следвайки предчувствието си, Фибен изтича от другата страна на пирамидата. Очите му сълзяха от дима.

— Тъпо предположение — измърмори той и се закатери по гладките камъни. — Само тимбрим е в състояние да измисли такъв фокус... или някой глупав, безмозъчен, полуеволюирал шим клиент като м...

Един камък леко се разклати под дясната му ръка. Фибен надзърна. Ех, защо нямаше тънките, гъвкави тимбримски пръсти! Нокътят му се счупи и той изруга.

Най-после измъкна камъка и премигна.

Беше се оказал прав, там имаше тайник. Само че проклетата дупка бе празна!

Този път вече не успя да се сдържи и изкрещя от яд. Дойде му прекалено много.

Слаб сребрист проблясък привлече вниманието му. Той бръкна в нишата и напипа тънка нишка, изящна като паяжина, чак в дъното.

В този момент се разнесе усилен с високоговорител грак и Фибен потръпна. Неколцина губруански войници се приближаваха към него.

— Спри! Покажи какво...

Фибен не изчака да чуе края, а се покатери по пирамидата. Синият глобус пулсираше. Лазерни мълнии изцвъртяха над главата му и отчупиха парчета от каменната постройка. Стори му се, че чува смях.

„Проклето тимбримско чувство за хумор!“ — беше единствената му мисъл, когато се хвърли в единствената възможна посока, право към отвесната скала.

39. ГЕЙЛИТ

Макс стовари губруанските наблюдателни дискове до Гейлит Джоунз.

— Извадихме приемниците. Но все пак трябва да сме адски предпазливи.

Докладите продължаваха да пристигат. Гейлит нервно се разхождаше и от време на време поглеждаше към пожара и суматохата в парка на Крайморските скали. „Не сме планирали нищо подобно! — помисли си тя. — Може да се окаже голям късмет. Научихме толкова много. Само врагът да не ни е проследил.“

Един млад шен — на не повече от дванайсет години — свали бинокъла си и се обърна към нея.

— Семафорът съобщава, че само един от предните ни наблюдатели не се е върнал, госпожо.

— Кой? — попита Гейлит.

— Някакъв офицер от милицията, пристигнал от планините. Фибен Болгър.

— Можех и сама да се досетя — въздъхна Гейлит.

Макс вдигна поглед от плячката си. Изглеждаше уплашен.

— Аз го видях. Когато дисковете паднаха, той прескочи оградата и се затича към пожара. Май трябваше да тръгна с него и да го държа под око.

— Не е трябвало, Макс. Бил си съвсем прав. Писна ми от глупавите му фокуси! Трябваше да се сетя, че ще направи нещо такова. Ако го хванат и ни предаде... — Тя замълча. Нямаше смисъл да притеснява другите.

Прехапа устна и се загледа в залязващото слънце.

40. ФИБЕН

Зад гърба му отново се разнесе познатата стрелба на синия глобус. Дали защитникът на склада прикриваше отстъплението му, или просто дразнеше нашествениците по принцип? Нямаше време да мисли за това.

Един поглед над ръба му бе достатъчен. Фибен преглътна. Скалата не беше гладка като стъкло, но не приличаше и на туристически маршрут до блестящите пясъци долу.

Губруанците все още стреляха по синия глобус, но това нямаше да продължи дълго. Фибен се замисли. Казано с две думи, той би предпочел да живее дълъг и спокоен живот като провинциален еколог, да дарява спермата си, когато му я поискат, и може би да се присъедини към някое групово семейство, отколкото да слезе по този път.

— Пфу! — изкоментира той на човешки и прекрачи обраслия с трева скален перваз.

Естествено трябваше да пълзи на четири крака. Хвана си с пръстите и талеца на левия си крак, провеси се, за да намери друга опора, и успя да се спусне до следващата издатина. Слава на Великия Ъплифт, че беше оставил на народа му пръсти и талци. Ако краката му бяха като човешките, сигурно вече щеше е паднал долу!

Изведнъж скалата се разтресе и той се вкопчи в нея. С периферното си зрение видя как нещо профуча над главата му, някакъв син проблясък, и чу в главата си тимбримски смях. Кискането достигна кресчендо, нещо сякаш забърса темето му, после смехът изчезна. Само една синя мълния се понесе на юг точно над вълните.

Фибен изхриптя и отчаяно потърси опора за краката си.

„Ще ти го върна, Ютакалтинг. Тъпкано ще ти го върна!“

Слънцето залязваше. В морето се виждаха няколко лодки. Два товарни шлепа бавно пухтяха към далечните острови — несъмнено, за да отнесат храна за зложниците човечи.

Много лошо беше, че някои от солите в моретата на Гарт бяха отровни за делфините. Ако третата раса от земяните бе в състояние да се установи тук, за врага щеше да е много по-трудно толкова ефикасно да изолира обитателите на архипелага. Освен това 'фините имаха свой собствен начин на мислене. Навярно щеше да им дойде наум някоя идея, която народът на Фибен бе пропуснал.

„Е — помисли си Фибен, — все още никой не ме гони, значи няма за какво да бързам. Пък и трябва да си поема дъх, преди да продължа надолу.“

Досега беше лесната част.

Фибен бръкна в джоба си и извади искрящата нишка, която бе открил в скривалището. Спокойно можеше да е обикновена паяжина или нещо също толкова маловажно. Но това беше единственото, което бе намерил. Не знаеше как ще каже на Атаклена, че усилията му са довели само до това.

Той извади далекогледа, развъртя капачката на обектива, внимателно постави нишката в нея и я завинти пак.

„Животът е суров — помисли си той, като се опитваше да се намести по-удобно в тясната цепнатина. — Но пък и никога не е бил лесен за съществата от раси клиенти, нали?“

Живееш си кротко, занимаваш се със своя собствена работа в някоя дъждовна гора, свършено на място в екологичната си ниша, и изведнъж — бам! Някакъв властен тип натъпква в устата ти плода на Дървото на познанието. Оттогава насетне ти вече не си на мястото си, защото те преценяват по „по-високите“ стандарти на патрона ти; не си свободен, дори не можеш да се размножаваш, както ти се харесва, и имаш цял куп „отговорности“ — кой изобщо е чувал за някакви отговорности в джунглата? — отговорности към патроните си, към наследниците си...

Лоша работа. Но в Петте галактики имаше само една алтернатива — унищожението. Доказателство бяха предишните наематели на Гарт.

Залезът наистина беше великолепен.

По дяволите, след ден като този, какво ли беше едно спускане по стръмната скала в мрака? Нищо работа.

— Къде беше! — намръщи се Гейлит Джоунз.

— Ох — въздъхна той. — Само не ми се карай. Имах тежък ден. — Мина покрай нея и се потътри през библиотеката, цялата затрупана със схеми и листове хартия.

— Свършихме обсъждането преди часове! — каза Гейлит. — Макс успя да открадне доста от наблюдателните дискове...

— Зная. Зная — промълви той, влезе в стаичката, която му бяха дали, и веднага започна да се съблича. — Имаш ли нещо за ядене?

— За ядене ли? — Гласът на Гейлит звучеше недоволиво. — Трябва да получим твоя доклад, за да запълним празнотите в схемата на губруанските операции. Експлозията ни падна от небето и не бяхме подготвени с достатъчно наблюдатели. Половината просто са стояли и са зяпали, когато е започнала суматохата.

— Яденето може да почака — промърмори шимът и се изхлузи от комбинезона си. — Искam да пия.

Гейлит Джоунз почервения и се поизвърна.

— Може да си поне по-учтив и да не се чешеш.

Фибен спря да си налива бренди от пингови портокали и любопитно я погледна. Това наистина ли беше същото шими, което му беше казало „готин“? Плесна се по гърдите и пак се почеса. Гейлит го гледаше отвратена.

— Мислех да си взема един душ, но сега май ще го поотложa — рече той. — Много ми се спи. Трябва да си почина. Утре се прибирам у дома.

Гейлит премигна.

— В планината ли?

Фибен кимна.

— Трябва да прибера Тайхо и да тръгна за вкъщи, за да докладвам на генерала. — Той уморено се усмихна. — Не се тревожи. Ще ѝ кажа, че вършиш добра работа тук. Отлична работа.

Шимито презрително изсумтя.

— О, прекарал си следобеда и вечерта да се валяш в мръсотия и започваш да правиш главата! И това ми било офицер от милицията! Следващия път, когато скъпоценният ви генерал иска да се свърже с нашето движение тук, в града, направи така, че да пратят някой друг, чуваш ли ме?

Тя се обърна, излезе и затръшна вратата.

„Какво толкова казах?“ — зяпна след нея Фибен. Смътно усещаше, че би могъл да се държи и по-добре. Но беше толкова уморен. Тялото го болеше — от опърлените пръсти на краката до горящите дробове.

В сънищата му се въртеше и пулсираше някаква синкава светлина. От нея се появи едва доловимо нещо, което можеше да се оприличи на далечна усмивка.

„Забавно — като че ли казваше то. — Забавно, но не чак толкова смешно. Само малка тренировка за това, което предстои.“

В съня си Фибен тихо простена. После се появи друг образ — на дребно неошимпанзе, очевиден дегенерат, с костеливи надочни дъги и дълги ръце, отпуснати върху клавиатура на екран, прикрепен към гърдите му. Атавистичният шим не можеше да говори, но когато се усмихна, Фибен потръпна.

После настъпи по-спокойна фаза на съня и накрая той с облекчение заспа без сънища.

41. ГАЛАКТЯНИТЕ

Сюзеренът на Благопристойността не можеше да стъпи върху неосветена земя и поради това пътуваше кацнал върху позлатен прът, носен от конвой подхвъркващи квакуански слуги. Постоянното им гукащо мърморене беше по-успокоително от накъсаното цвъртене на техните губруанските патрони. Макар Ъплифтът на квакуанците да ги бе отвел много напред в губруанския начин на възприемане на света, те все пак не бяха станали тържествени и възвишени като патроните си.

Докато го отнасяха от мястото, където лежеше трупът, той си мислеше как след малко ще клюкарстват за това кой ще бъде избран за заместник. Кой щеше да стане новият Сюзерен на Цените и Предпазливостта.

Изборът трябваше да се направи бързо. Вече бяха пратени вестonosци до Господарите на Курника на родната планета, но ако се наложеше, на поста щеше да бъде издигнат някой старши бюрократ. Приемствеността трябваше да се запази.

Сюзеренът на Благопристойността не се чувстваше обиден, дори напротив — квакуанците му действаха успокоително. Простите им песни го разсейваха. Следващите дни и седмици щяха да бъдат напрегнати. Официалният траур беше само една от многото задачи, които му предстояха. По някакъв начин тласъкът към новата политика трябваше да бъде възстановен. И разбира се, трябваше да обмисли резултатите от тази трагедия за Смяната на перушината.

Следователите чакаха пристигането на пръта сред купчина съборени дървета до все още димящите стени на канцеларията. Когато Сюзеренът им кимна да започнат, те изпълниха танца на представянето — отчасти жестикулиране, отчасти аудиовизуално излагане — и описаха какво са определили за причина за експлозията и пожара. Докато цвъртяха своите открития в синкопирана хорова песен, Сюзеренът направи усилие да се съсредоточи. Въпросът беше деликатен.

Според кодексите губруанците имаха право да окупираят посолството на някой враг и все пак можеше да им се търси отговорност за всички нанесени щети, ако бяха по тяхна вина.

— Да, да, това се случи, наистина се случи — съобщиха следователите. — Сградата е — е била — напълно разрушена.

Не, не, съзнателна дейност не е засечена, не се смята, че причината е такава. Няма следи, че пътят на това събитие е предварително избран от враговете.

Дори тимбримският посланик да е саботирал собствените си сгради, какво от това? Ако не ние сме причината, не се налага да плащаме, не се налага да обезщетяваме!

Сюзеренът изцвъртя кратко наизидание. Не беше работа на следователите да определят благопристойността, а само да оценят фактите. Пък и във всеки случай въпросите за щетите бяха от компетентността на служителите на новия Сюзерен на Цените и Предпазливостта. Първо трябваше да се възстановят от катастрофата, която бе преживяла бюрокрацията им.

Следователите изтанцуваха разкаяни извинения.

Мислите на Сюзерена продължаваха да кръжат във вцепенена почуда какви ли ще бъдат последиците. Това иначе незначително събитие беше разклатило деликатния баланс на Триумвирата точно преди поредния Команден конклав и отраженията щяха да ги безпокоят дори след като бъдеше назначен нов трети Сюзерен.

Накратко, това щеше да помогне и на двамата оцелели. Лъчът и Нокътят щеше да е свободен да преследва малцината останали човеци. А Благопристойността можеше да се заеме с издирване без постоянни заяждания за разходите.

А после трябваше да помисли за съревнованието за върховенство. Покойният Сюзерен на Цените и Предпазливостта, въпреки всички очаквания, беше властна личност. Именно той бе организиран спорове им, беше извличал най-добрите им идеи, уговаряше компромиси, водеше ги към единодушие.

Сюзеренът на Благопристойността беше амбициозен и не харесваше насоката, в която бяха тръгнали нещата. Нито пък му беше доставяло удоволствие да вижда, че най-умните му планове биват прекроявани и изменяни, за да допаднат на един бюрократ.

Не, не това бе най-лошото. Но една нова Тройка би била много по-приемлива. По-действена. А в новото равновесие заместването на стария Сюзерен щеше да започне с несгода.

„Тогава защо, поради каква причина, от какво се страхувам?“ — чудеше се върховният жрец.

Сюзеренът на Благопристойността потръпна, накокошини се и се съсредоточи, върна мислите си отново към настоящето, към доклада на следователите. Изглежда, твърдяха, че експлозията и пожарът попадат в онази категория от събития, която земяните наричат „случайности“.

По настояването на бившия си колега напоследък Сюзеренът беше започнал да се опитва да учи английски, вълконския странен, негалактически език. Това беше трудно, дразнещо усилие и от съмнителна полза — нали компютрите преводачи бяха достатъчно лесно средство.

Все пак главният бюрократ беше настоял и жрецът изненадващо откри, че дори от толкова животински сбор от стенания и грухтене могат да се научат някои неща, като например значенията, които се криеха под тази дума — „случайност“.

Тя очевидно се отнасяше до онова, което следователите твърдяха, че се е случило тук: известен брой непредвидени фактори, съчетани със сериозна некомпетентност в Градския отдел по газоснабдяване след като от него бяха извадени надзирателите човеци. И все пак земянитското определение на думата „случайност“ не беше вярно! На английски тя всъщност нямаше точно значение!

Човеците имаха една банална фраза: „Няма никакви случайности“.

В такъв случай, защо имаха дума за нещо, което не съществуваше?

Случайност... думата обхващаше всичко — от просто съвпадение до истинско стечение на събития, до цяла вероятностна буря от равнище седем! Във всеки случай „результатите“ бяха „случайни“.

Как един вид би могъл да пътува сред звездите, да се класифицира като патрон на високо равнище, когато принадлежи към клан с такъв неясен, неопределен, зависещ от контекста поглед върху

вселената? В сравнение с тези земянити дори дяволските мошеници тимбримите бяха прозрачни и чисти като кристал!

Именно този вид неспокойна насока на мисълта жрецът мразеше най-много в характера на бюрократа! Това бе една от най-дразнените черти на покойния Сюзерен.

Но също и едно от нещата, които Благопристойността най-много обичаше и ценеше. И щеше да му липсва.

Сюзеренът твърдо изцвъртя дефинитивна дума-верига. Самоанализите после. Сега трябваше да се вземе решение за онова, което се бе случило тук.

При някои вероятни стечения на обстоятелства на губруанците може би щеше да им се наложи да заплатят щетите на тимбримите — и дори на земяните — за разрушенията на това плато. Не беше приятно, но можеше да бъде предотвратено, когато се изпълнеше великолепият замисъл на губруанците.

Събитията навсякъде другаде из Петте галактики щяха да определят това. Тази планета беше незначителна. Във всеки случай задача на новия Сюзерен на Цените и Предпазливостта щеше да е да се грижи за съкращаването на разходите.

Да се грижи Губруанският съюз — истинските наследници на Древните — да не се провали в благопристойността, когато се върнат Прародителите, това беше собствената задача на жреца.

„И нека ветровете доведат този ден“ — помоли се той.

— Отсъждането се отлага, забавя, отменя засега — заяви Сюзеренът и следователите веднага затвориха папките си.

Трябваше да прецени и положението на върха на хълма.

Гукащите квакуанци се скупчиха и невъзмутимо понесоха Пръта на Преценката през пернатата тълпа на своите подскачащи, възбудени патрони.

Дипломатическият склад все още димеше. Сюзеренът внимателно изслуша следователите, които докладваха понякога един по един, понякога едновременно. От цялата какофония Сюзеренът си състави картина на събитията, довели до всичко това.

Едно местно неошимпанзе било открито да рови около склада, без да мине на официална проверка от страна на окупационната сила — очевидно нарушение на военния протокол. Никой не знаеше защо глупавото полуживотно е било тук. Навярно е било привлечено от

„маймунския комплекс“ — дразнещата неразбираема нужда, която караше земяните да търсят възбудата вместо благоразумно да я избягват.

Едно въоръжено подразделение се натъкнало на любопитното неошимпанзе, докато извършвало рутинно обезопасяване на района на бедствието. Командирът настоятелно поискал от косматия клиент на човеците веднага да престане и да отдаде дължимата почит.

Типично за рожбите на човеците, неошимпанзето беше постъпило опърничаво. Вместо да се държи цивилизовано, то бе избягало. При опита да го спрат стреляли по някакво отбранително устройство на пирамидата. В последвалата престрелка складът пострадал.

Сюзеренът реши, че резултатът е съвсем удовлетворителен. Подклиент или не, официално неошимпанзето беше съюзник на проклетите тимбрими. С действията си то бе нарушило имунитета на склада! Войниците са били в пълното си право да открият огън и по шимпанзето, и по защитния глобус. Тук нямаше нарушение на благопристойността.

Следователите изпълниха танц на облекчение. Разбира се, колкото повече се приближаваше до древните процедури, толкова по-блестяща щеше да стане перушината на губруанеца, когато се върнеха Прародителите.

„И нека ветровете побързат с деня.“

— Отворете, влезте, продължете в склада — нареди жрецът. — Влезте и разследвайте тайните там!

Системата за сигурност на склада навярно беше унищожила по-голямата част от съдържанието. И все пак можеше да е останала някаква ценна информация.

По-простите ключалки бързо поддадоха, докараха специални съоръжения за сваляне на масивната врата. Всичко това отне време. Жрецът си намери занимание с една група Войници на Нокътя — започна да им проповядва да укрепят вратата си в древните ценности. Припомни им, че през последните два дни в планините на югоизток от града са изчезнали няколко малки групи войни и че животът им принадлежи на Гнездото. Гнездото и Честта — нищо друго нямаше значение.

Накрая отключиха и последния катинар. Прочутите фокусници тимбримите този път се бяха изложили. Преградите им бяха лесни и губруанските работи касоразбивачи ги преодоляха бързо. Вратата бе отнесена от една от машините. Стиснали уредите пред себе си, следователите предпазливо влязоха в пирамидата.

След няколко мига една перната фигура с изненадано цвъртене изскочи навън с черен кристален предмет в клюна си. Почти незабавно я последва друга.

„Непокътнати!“ — затанцуваха следователите. Две информационни банки били открити непокътнати, защитени от самоунищожително взривяване поради случайно паднали върху тях камъни!

Радост обхвана следователите, а после и войниците и цивилните, които чакаха отвън. Дори квакуанците щастливо гукаха, защото и те виждаха, че поне четвъртата заповед е изпълнена успешно. Един земянитски клиент беше нарушил имунитета на склада чрез очевидно непочтително поведение — признак за опорочен Ъплифт. И в резултат те бяха получили напълно законен достъп до вражеските тайни!

Тимбримите и хората щяха да бъдат опозорени, а кланът Гууксуй-Губру щеше да научи много неща!

Радостта беше по губруански френетична. Но самият Сюзерен танцува само няколко секунди. Негов дълг беше да проявява удвоена загриженост. Прекалено много неща във вселената бяха подозрителни. Много неща бе по-добре да се унищожат, за да не би някой ден случайно да застрашат Гнездото.

Сюзеренът наведе глава първо на едната страна, после на другата, и огледа информационните кубове, черни и блестящи върху обгорената глина. Изпитваше някакво странно чувство, което почти, макар и не съвсем, се превръщаше в усещане за надвиснал ужас.

Нямаше никакво пси-усещане, нито никакво определено предчувствие. Ако беше така, Сюзеренът тутакси щеше да нареди кубовете да бъдат превърнати в пепел.

И все пак... Това бе много странно.

За един кратък миг той потръпна от илюзията, че шлифованите кристали са очи, блестящите, космически черни очи на огромна и много опасна змия.

42. РОБЪРТ

Той тичаше, стиснал в ръка дървен лък. Колчан с двайсет нови стрели леко подскачаше на гърба му. Сламената му шапка беше изплетена от речна тръстика. Набедрената му препаска и мокасините му бяха направени от местна кожа.

Левият крак още го наболяваше, но дори болката беше своего рода удоволствие, защото му напомняше за това, че бе избегнал сигурна гибел.

Бели пухкави слоести облаци се плъзгаха по хребета на север, сякаш се движеха заедно с него, докато тичаше по билата на дългите хълмове към къщи.

„Към къщи.“

Думите му звучаха нормално сега, когато имаше да върши работа навън под дърветата и откритото небе. Вече можеше да мисли за онези подземни пещери като за свой дом. Защото наистина бяха убежище в тези несигурни времена.

А там беше и Атаклена.

Беше отсъствал повече, отколкото очакваше. Пътуването го бе отвело високо в планината, чак до Спринг Вали — за да набира доброволци, да установява връзки и изобщо да разпространява новината за въстанието.

И разбира се, заедно с другите партизани на няколко пъти му се беше налагало да влиза в схватки с врага. Робърт знаеше, че бяха незначителни — засади на малки губруански патрули тук-там, — но пък ги унищожаваша до последния галактянин. Съпротивата нанасяше удари само там, където изглеждаше вероятно да постигнат пълна победа. Не трябваше да има оцелели, които да разкажат на губруанското върховно командване, че земяните са се научили да стават невидими.

Макар и малки, победите бяха сторили чудеса с бойния им дух. И все пак, макар че може би бяха създали проблеми на губруанците в планините, каква полза, ако врагът стоеше извън обсега им?

През по-голямата част от пътуването си се беше занимавал с неща, които почти не бяха свързани със Съпротивата. Навсякъде, където бе ходил, се беше оказвал заобиколен от шими, надаващи радостни възгласи при появата му — нали беше единственият останал свободен човек. За негово раздражение те искаха да го използват за съдия, арбитър и кръстник на новородени. Никога преди не беше усещал толкова тежко отговорността, която Ъплифтът изискваше от расата патрон.

Не че обвиняваше шимите, разбира се. Робърт се съмняваше, че през кратката история на вида им толкова много шими са оставали за толкова дълго отрязани от хората.

Където и да отидеше, се разпространяваше вестта, че последният човек в планината няма да посещава никакви сгради отпреди нашествието, нито да се среща с никой, който носи каквито и да било дрехи и предмети от негартски произход. Когато новината как газовите роботи откриват целите си се разпространи, шимите възродиха забравеното изкуство на преденето и тъкането, на дъбенето и шиенето на кожи.

Всъщност шимите в планината се справяха доста добре. Храната беше в изобилие и малките дори ходеха на училище. Тук-там някои неошимпанзета с чувство на отговорност дори започнаха да реорганизират Проекта за екологично възстановяване на Гарт, като продължаваха да поддържат най-спешните програми и да импровизират, за да заместят липсващите експерти хора.

„Навярно те нямат истинска нужда от нас“ — беше си помислил той.

Собственият му вид за малко не бе превърнал родната си Земя в екологичен концлагер през годините точно преди човечеството да се осъзнае. Ужасното бедствие беше предотвратено в последния момент. Като знаеше това, за него бе унижително да види, че толкова много така наречени „клиенти“ действат по-рационално, отколкото бяха постъпвали хората само век преди Контактa.

„Дали наистина имаме право да се правим на богове пред тези същества? Може би, когато това премине, просто ще трябва да си отидем и да ги оставим сами да създават бъдещето си.“

Романтична идея. Имаше пречки, разбира се.

„Галактяните никога няма да ни го позволят.“

Така че той ги остави да се тълпят около него, да го молят, за съвет, да кръщават бебетата си на негово име. После, след като беше направил всичко, което бе по силите му засега, тръгна на път за дома. Сам, тъй като никой шим вече не можеше да следва темпото му.

Самотата през последните дни беше добре дошла. Тя му даде време да помисли. Бе започнал да научава много за самия себе си през тези последни седмици и месеци след онзи ужасен следобед, когато умът му се беше смазвал под юмруците на агонията и Атаклена бе проникнала в него, за да го избави. Странно, беше се оказало, че не зверовете и чудовищата на неврозите му имат най-голямо значение. С тях се справи лесно, като ги видя и разбра какво представляват.

Не, по-важното бе това, което той представляваше като човек.

Той спря — някакво метално отражение привлече вниманието му. Нещо проблясваше над зъберите отвъд долината, на петнайсетина километра.

„Газови работи“ — помисли си Робърт. В този район техниците на Бенджамин бяха започнали да поставят всякакви предмети от електроника до метали и дрехи, като се опитваха да открият какво привлича губруанските машини. Младият мъж се надяваше, че са постигнали напредък, докато го е нямало.

И все пак в известен смисъл това вече почти не го интересуваше. Новият лък му беше удобен. Шимите в планината предпочитаха здравите, саморъчно направени арбалети, които не изискваха толкова координация, а само по-голяма сила. Резултатът и от двете оръжия беше еднакъв — мъртви птички. Използването на древните умения и архаични оръдия се бе превърнало в наелектризираща тема, която резонираше с мита за Вълконския клан.

Но имаше и тревожни последствия. След една успешна засада той забеляза, че неколцина от местните планински шими изчезват от лагера. Робърт се плъзна в сенките и ги проследи до нещо, което, изглежда, бе тайно огнище в един страничен каньон.

Докато прибираха оръжията и отнасяха труповете на повалените губруанци, капитанът забеляза, че някои от шимите скрито и като че ли виновно поглеждат към него. Сега наблюдаваше от тъмния хълм как дългоръките силуети танцуват на светлината на огъня под звездите. Нещо се печеше на шиш над пламъците и вятърът донасяше сладък дим.

Робърт имаше чувството, че шимите не искат да види някои неща, така че се скри в сенките и се върна в лагера.

Образите все още трептяха в ума му като диви, варварски фантазии. Той не ги попита какво са направили с труповете на мъртвите губруанци, но оттогава не можеше да мисли за врага, без да си спомни онзи мирис.

Следобедът си отиваше. Беше време да приключва с дългото тичане към дома. Робърт се обърна и понечи да поеме надолу към долината, но внезапно спря и премигна. Във въздуха имаше някаква мъгла. Нещо трептеше в ъгълчето на полезрението му, сякаш танцуваше изящна пеперуда.

— Аха!

Той се отказа от опитите да го фокусира и извърна очи, като остави странното нещо само да го последва. Допирът му отвори венчелистчетата на ума му като цвете, което се разтваря на слънце. Трептенето плахо затанцува и запремигва към него... прост глиф на обич и нежна радост... достатъчно лесен, че дори един мускулест, космат, миришещ на пот човек да го разбере.

— Много смешно, Клени — поклати глава Робърт. Но цветето се разтваряше все по-широко и той кенира топлота.

На половината път до върха се натъкна на кафява фигура, излегнала се в сянката на трънлив храст. Шенът вдигна поглед от книгата с хартиени страници и лениво му махна.

— Здравсти, Робърт. Изглеждаш много по-добре, откакто те видях за последно.

— Фибен! — засмя се Робърт. — Кога се върна?

— А, преди около час. Момчетата долу в пещерите ме пратиха тук да потърся нейна светлост. Донесох ѝ нещо от града. Съжалявам, обаче не съм взел нищо за теб.

— Имаше ли някакви неприятности в Порт Хеления?

— Ами, дреболии. Танци-манци, почесване, дюдюкане, нали загряваш.

Робърт се усмихна. Фибен винаги говореше така, когато имаше да съобщава големи новини.

— Виж, Фибен...

— Да, да. Тя е тук, горе. — Шимът посочи към билото. — И то в отвратително настроение, ако питаш мен. Но не ме питай. аз съм само

едно просто шимпанзе. Чао, Робърт. — Той отново вдигна книгата си — не беше съвсем подходящ образец за почтителен клиент. Робърт се ухили.

— Благодаря, Фибен. Чао. — И се затича нагоре по пътеката.

Атаклена не си направи труда да се обърне, когато той се приближи, защото вече си бяха казали „здравей“. Тя стоеше на върха на хълма и гледаше на запад, обърнала лице към слънцето и протегнала напред ръце.

Робърт веднага усети, че над нея вече се носи друг глиф. Не можеше да го види, нито дори да започне да кенира сложната му структура, но глифът беше там, почти осезаем за неговото развило се сетиво на съпреживяване.

Разбра и че Атаклена държи нещо... като тънка нишка от невидим огън — по-скоро интуитивна, отколкото видима, — която се извиваше над дланите ѝ.

— Атаклена, какво е...

После, когато се приближи и видя лицето ѝ, замълча.

Беше се променила. Повечето от човекоподобните черти, които беше оформила през седмиците на изгнанието им, все още ги имаше, но нещо, което бяха изместили, се бе върнало. В осеяните ѝ със златисти точки очи танцуваше нещо чуждо.

Сетивата на Робърт вече бяха по-силни. Той отново погледна нишката в ръцете ѝ и почувства вълнението от разпознаването.

— Баща ти?

— Робърт, той е жив!

Младежът премигна, умът му преливаше от въпроси.

— Това е чудесно! Но... но къде е? Знаеш ли нещо за майка ми? За правителството? Какво казва той?

Момичето не му отговори, а вдигна нишката. Слънчевата светлина сякаш я облиза отгоре до долу. Робърт можеше да се закълне, че чу звук, истински звук, звъннал от обтегнатата струна.

— У'ит-танна Ютакалтинг! — Атаклена като че ли гледаше право към слънцето.

После се засмя и вече не беше сериозното момиче, което той познаваше. Тя се заливаше в кикот по тимбримски и Робърт ужасно се

радваше, че не той е обект на смеха ѝ. Тимбримският хумор твърде често означаваше, че съвсем скоро на някой друг няма да му е смешно.

ТРЕТА ЧАСТ

ГАРТЛЯНИТЕ

Еволюцията на човешката раса няма да завърши след десетте хиляди години на опитомени животни, а след милион години на диви зверове, защото човекът е и винаги ще си остане див звяр.

Чарлз Галтън
Дарвин

Скоро естественият подбор няма да има такова значение, каквото ще има съзнателният подбор. Ние ще цивилизоваме и променяме самите себе си, за да отговорим на идеите си за това, което можем да бъдем. След още един човешки живот ние ще сме се променили до неузнаваемост.

Грег Беър

43.

ЮТАКАЛТИНГ

Мастилени петна покриваха блатото до мястото, където беше потънала улучената яхта. Тъмни течности се процеждаха от спуканите резервоари във водите на широкото гладко устие на реката. Където и да попаднеха мазните петна, всички насекоми и дребни животинчета и дори жилавата солена трева загиваха.

Нелепо огромен на кърмата на лодката, тенанинът оглеждаше плоските островчета. Беше спрял да гребе, за да помисли над суровата действителност на положението си. Двамата му иннински клиенти бяха загинали при катастрофата.

Очевидно разрушеният космически кораб никога повече нямаше да лети. Нещо по-лошо, катастрофата беше превърнала този район от блатата в жалка каша. Гребенът му настръхна — петлов гребен, увенчан със заострени сиви пера.

Ютакалтинг вдигна веслото си и любезно зачака колегата си да завърши величественото си съзерцание. Надяваше се, че тенанинският дипломат не възнамерява да му изнесе още една лекция за екологичната отговорност и за задълженията на патрона. Но Коулт, разбира се, си беше Коулт.

— Духът на това място е обиден — с тежко стържение на дихателните си отвори каза едрото същество. — Ние, разумните, не трябва да водим дребнавите си войни сред природата и да я замърсяваме с космически отрови.

— Смъртта идва при всички неща, Коулт. А еволюцията процъфтява върху трагедии. — Думите му бяха иронични, но Коулт, разбира се, ги прие сериозно. Гърлените отвори на тенанина тежко издишаха.

— Зная това, тимбримски колега. Точно затова и не се намесваме в природния цикъл на повечето регистрирани светове инкубатори. Ледниковите епохи и планетоидните въздействия са естествена част от природния порядък. Видовете се регулират и развиват, за да се сблъскват с такива предизвикателства. Това обаче е особен случай.

Свят, пострадал така жестоко като Гарт, не може да понесе толкова бедствия, без да изпадне в колапс и да се превърне в пълна пустиня. Изминало е съвсем малко време, откакто буруралите са извършили тук безумието си, от което планетата едва е започнала да се възстановява. Сега нашите битки прибавят още тежест... като онази мръсотия.

Коулт махна с ръка към течностите, които се процеждаха от разбитата яхта. Отвращението му беше очевидно.

Този път Ютакалтинг предпочете да запази мълчание. Разбира се, всяка галактическа раса патрон официално беше защитник на природата. Това бе най-старият и най-основният закон. Онези пътуващи сред звездите видове, които поне на книга не декларираха верността си към Кодекса за екологично управление, биваха унищожавани от мнозинството, за да бъдат защитени бъдещите поколения клиенти.

Но имаше различни степени на вярност. Губруанците например се интересуваха по-малко от световите инкубатори, отколкото от техните продукти, от узрелите предразумни видове, готови да приемат специфичния нюанс на консервативен фанатизъм на клана Губру. Соросите пък изпитваха огромно наслаждение от това да манипулират новопоявили се раси клиенти. А тандуанците бяха просто ужасни.

Расата на Коулт понякога дразнеше с лицемерния си стремеж към екологична чистота, но това поне бе позиция, която Ютакалтинг можеше да разбере. Едно нещо беше да изгаряш гората или да строиш град на регистриран свят. Този вид нанесени щети се лекуваха бързо. Но съвсем друго бе да освободиш дълготрайни отрови в биосферата, отрови, които щяха да се натрупат. Собственото отвращение на Ютакалтинг от мазните петна беше съвсем малко по-слабо от онова на Коулт. Но сега не можеше да се направи нищо.

— Земяните имаха добра организация за пречистване на тази планета, Коулт. Очевидно нашествието я е обездвижило. Дано губруанците минат насам, за да се погрижат за тази каша.

— Губруанците са безделници и еретици! Ютакалтинг, как може да си такъв наивен оптимист? — Гребенът на Коулт потрепери и покритите му с пух клепачи премигнаха.

Ютакалтинг само го погледна.

— Аха — рече Коулт. — Разбирам! Изпитваш чувството ми за хумор. — Тенанинът за миг наду върха на гребена си. — Забавно.

Разбрах. Наистина. Хайде да продължаваме.

Ютакалтинг вдигна греблото си, въздъхна и оформи ту'флук, глифа на оплакване за неточно разбрана шега.

„Навярно това строго същество е избрано за посланик на един земянитски свят, защото притежава онова, което сред тенанините минава за страхотно чувство за хумор.“ Изборът може би беше огледален образ на причината, поради която самият Ютакалтинг бе избран от тимбримите... заради сравнително сериозния си характер, заради сдържаността и такта си...

„Не — помисли си Ютакалтинг. — Коулт, приятелю мой, ти изобщо не си разбрал шегата. Но ще я разбереш.“

— Все още не разбирам защо трябва да идваме тук — каза Коулт. — Имаме достатъчно хранителни припаси.

— Почакай тук — каза Ютакалтинг, без да се интересува, че го е прекъснал. Тенанините не бяха фанатици по отношение на подобен педантизъм, хвала на Ифни. Той прескочи борда на лодката и цопна във водата. — Няма смисъл и двамата да рискуваме.

Ютакалтинг познаваше колегата си достатъчно добре, за да долови тревогата му. Тенанинската култура отделяше много място на личната смелост.

— Ще те придружа, Ютакалтинг. — Коулт понечи да остави веслото си. — Може да е опасно.

— Излишно е, колега и приятелю. Физическата ти форма не е подходяща за тази кал. А можеш и да преобърнеш лодката. Просто си почини.

— Добре тогава. — Коулт изглеждаше видимо облекчен. — Ще те чакам тук.

Ютакалтинг тръгна към кораба, като опипваше с крак несигурната кал. Заобиколи въртопите от изливаща се течност и се насочи към разбитата кърма, надвиснала над тресавището.

Беше трудна работа. Чувстваше, че тялото му се опитва да се промени, за да се справи по-добре с усиленото газене през калта, но потисна реакцията. Глифът нутурунау му помогна да сведе адаптациите до минимум. Разстоянието просто не си струваше цената, която щяха да му костват промените.

Неговият народ и този на Коулт бяха врагове — не както губруанците и човечите на Гарт, разбира се, а с определен стил —

регистрирани в Института за цивилизована война. Съществуваха много видове конфликти, повечето опасни и съвсем сериозни. И все пак в известен смисъл Ютакалтинг харесваше този тенанин. Това беше за предпочитане. Обикновено е по-лесно да се шегуваш с някого, когото харесваш.

Тенанините бяха прочути като жилави войни и храбри скитници сред звездите. Но само на жива, дишаща планета Коулт и видът му можеха да се отпуснат. Именно затова корабите им толкова приличаха на самите планети, солидни и трайни. Тимбримите предпочитаха скоростта и маневреността пред бронята, но нещастни случаи като този, изглежда, подкрепяха тенанинската философия.

Катастрофата им беше оставила малко възможности. Да се насочат към губруанската блокада щеше да е в най-добрия случай рисковано, а алтернативата бе да се скрият при оцелелите хора от правителството. Просто нямаше какво да мислят.

В края на краищата катастрофата навярно беше най-доброто възможно разклонение, което можеше да приеме действителността. Поне се намираха в кал и вода и около тях кипеше живот.

Така си мислеше Коулт.

Някои групи в клана му възприемаха подобни факти като доказателство за същественото тенанинско превъзходство, но Коулт принадлежеше към фракция, която имаше по-различни възгледи. Всяка форма на живот има своята ниша в развиващата се Цялост, смятаха те. Дори дивите и непредсказуеми вълконски човеци.

Короната на Ютакалтинг беше настръхнала, но не поради прегряване. Той оформяше специален глиф.

Лурунану се носеше под ярката слънчева светлина. Той се сля с полето на короната му, съедини се и страстно се напрегна, после отскочи към Коулт и затанцува над гребена на едрия тенанин, сякаш от радостно любопитство.

Галактянинът, изглежда, не го забеляза и не можеше да бъде обвиняван за това. В края на краищата, глифът не беше нищо. Нищо истинско.

Коулт помогна на Ютакалтинг да се качи на борда, като го сграбчи за колана и го издърпа в клатещата се лодка надолу с главата.

— Взех малко допълнителни хранителни припаси и няколко инструмента, които могат да ни потрябват — каза на галактически седем Ютакалтинг.

Лурунану все още кръжеше над тенанина и чакаше подходящия момент. После удари прословутия тенанински инат и отскочи. Каменното спокойствие на Коулт беше прекалено здраво.

Ютакалтинг се опита пак, но лурунану просто се разби в непреодолимата тенанинска бариера.

— Добре ли си? — попита Коулт.

— Добре съм. — Гребенът на Ютакалтинг се успокои, но дипломатът кипеше от яд. Трябваше да намери някакъв начин да възбуди любопитството на колегата си!

От друга страна, не беше и очаквал да бъде лесно. Имаше време.

Пред тях лежаха неколкостотин километра необитаеми земи, после беше планината Мулун и накрая долината Сайнд, а отвъд нея Порт Хеления. Някъде из това пространство чакаше тайният партньор на Ютакалтинг, готов да помогне за изпълнението на една продължителна шега с Коулт. „Търпение — каза си Ютакалтинг. — Най-добрите шеги отнемат време.“

44. ГАЛАКТИЯНИТЕ

Разположени в орбита над планетата, нашественическите сили навлязоха в нова фаза от операцията.

През цялото това време основното занимание на флотата беше отбранително.

Петте галактики бяха в смут. Всеки от десетките други съюзи можеше също да е видял възможност да завладее Гарт. Или пък земянитско-тимбримският съюз — макар и напълно заобиколен отвсякъде — можеше да реши да нанесе тук контраудар. Тактическите компютри изчислиха, че вълконите не биха сторили тази глупост, но земяните бяха толкова непредсказуеми, че никога не можеше да се каже.

В тази игра вече беше заложено прекалено много. Кланът Гууксуй-Губру не можеше да си позволи загуба.

Така че бойната флота се бе подредила. Корабите продължаваха да наблюдават петте локални пласта на хиперпространството и съседните трансферни пунктове.

Пристигаха новини за проблемите на Земята, за отчаянието на тимбримите и за трудностите им при привличането на съюзници сред летаргичните Умерени кланове. Ставаше ясно, че оттам няма да има никаква опасност.

Но някои от другите велики кланове се бяха раздвижили. Онези, които бързо долавяха благоприятния момент. Част от тях бяха заети с безплодни търсения на изчезналия делфински кораб. Други използваха смута като удобно извинение, за да си отмъстят за стари вражди. Хилядолетни договори се разпиляваха като облаци газ преди внезапното избухване на супернови. Пламъци облизваха древната социална тъкан на Петте галактики. От губруанския Курник пристигнаха нови заповеди. Щом бъдеха завършени наземните отбранителни съоръжения, по-голямата част от флотата трябваше да поеме към други задължения.

Господарите на Курника придружиха заповедта с компенсации. Сюзерена на Лъча и Нокътя наградиха с цитат, на Сюзерена на Благопристойността обещаха по-добра планетарна Библиотека за експедицията на Гарт.

Новият Сюзерен на Цените и Предпазливостта не се нуждаеше от компенсации. Заповедите сами по себе си бяха победа, защото проявяваха предпазливост в самата си същина. Главният бюрократ спечели точки за Смяната на перушината, които ужасно му трябваха в съревнованието с по-опитните му колеги.

Флотата се отправи към най-близкия трансферен пункт, уверена, че нещата на Гарт са в здрав клон и ръка. Наземните сили обаче наблюдаваха потеглянето на огромните бойни кораби с малко по-слаба увереност. На повърхността на планетата имаше признаци за незначително съпротивително движение. Дейността му — все още само дребни неприятности — беше започнала сред шимското население в затътената провинция. Тъй като шимите бяха братовчеди и клиенти на човека, дразнещото им и неподобаващо поведение не бе изненада. Губруанското върховно командване взе предпазни мерки, после насочи вниманието си към други въпроси.

Вниманието на Триумвирата беше привлечено от някои постъпили информации — данни, взети от вражески източник, — свързани със самата планета Гарт. Подозрението можеше да не се оправдае. Но ако се окажеше вярно, възможностите бяха огромни!

Във всеки случай тези неща трябваше да се проучат. На риск можеха да бъдат изложени важни преимущества. В това и тримата Сюзерени бяха напълно единодушни. И за пръв път изпитаха вкуса на истинското съгласие.

Взвод Войници на Нокътя продължаваше да наблюдава експедицията, която напредваше в планината. Крехки птицеподобни в бойни униформи пикираха точно над дърветата, тихият вой на гравитаторните им доспехи се разнасяше из тесните каньони. Един гравитотанк се носеше напред, друг охраняваше ариергарда на конвоя.

Учените пътуваха по средата на тази плътна защита в своите гравитолодки. Движеха се бавно, но нямаше и закъде да бързат. Слухът, по чиито следи бяха сега, можеше и изобщо да не се оправдае, но Сюзерените настояваха да бъде проверен, просто за всеки случай.

Целта им се показва на хоризонта късно на втория ден — равен район на дъното на тясна долина. Не много отдавна тук бяха изгорели няколко сгради.

Гравитотанковете заеха позиции в срещуположните краища на обгорения участък. После губруанските учени и техните квакуански клиенти слязоха от лодките. Застанали с гръб към все още зловонните развалини, птицеподобните цвъртяха заповеди на бръмчащите роботи и ги насочваха да търсят следи. По-непридирчиви от патроните си, пухкавите бели квакуанци се ровеха направо в останките и възбудено крякаха.

Незабавно стана очевиден един извод. Унищожението беше съзнателно. Вредителите бяха искали да скрият нещо в дима и руините.

Здрачът се спусна със субтропична ненадейност. Скоро изследователите трябваше да работят на недостатъчната светлина на прожектори. Накрая груповият командир заповяда да спрат. Пълномащабните проучвания трябваше да почакат до сутринта.

Специалистите се върнаха в лодките си за през нощта, като бъбреха за онова, което вече бяха открили. Имаше следи, загатвания за неща, които бяха вълнуващи и доста тревожни.

И все пак на следващия ден щеше да има достатъчно време за работа. Те се затвориха в лодките, а шест робостражи се издигнаха във въздуха с безгласна механична прилежност и търпеливо закръжиха над лагера. Гарт бавно се въртеше под звездното небе.

Не много преди зазоряване по пътеките под дърветата се плъзнаха сенки. Местните животинки се скриха и се заслушаха в бавното и внимателно пълзене на новодошлите.

Робостражите също забелязаха тези нови животни и ги прецениха според заложените в програмата им критерии. „Безвредни“ — гласеше преценката.

45. АТАКЛЕНА

— Свили са се като патици — каза Бенджамин.

Бяха на западния склон на хълма и наблюдаваха лагера на губруанците.

Градските шими възнамеряваха да започнат нападение срещу долината Сайнд преди зазоряване. Тукашната акция беше планирана за същото време. Официалната цел бе да се провери объркването на врага и може би да му се нанесат известни щети, които да запомни. Атаклена не беше сигурна, че това наистина е възможно, но се бе съгласила с риска. Не искаше губруанците да научат прекалено много от развалините на центъра „Хаулетс“.

Все още не.

Атаклена неспокойно погледна масивния нощен бинокъл на шима.

— Сигурен ли си, че онези устройства не могат да бъдат засечени?

— Да, госпожице. Поставихме подобни уреди на хълма до обикалящия газов робот и траекторията му даже не трепна. Съкратихме списъка от материали, които врагът е способен да надушва. Скоро...

Бенджамин трепна.

— Какво има?

— Виждам фигури между дърветата. Сигурно нашите момчета заемат позициите си. Сега ще разберем дали бойните роботи са програмирани така, както си мислите вие.

Вниманието на Бенджамин беше заето и той не ѝ предложи бинокъла. „Край на протокола между патрон и клиент“ — помисли си Атаклена. Не че имаше някакво значение. Тя предпочиташе да се протегне със собствените си сетива.

Засече три различни вида двуноги, разположили се около губруанската експедиция, в обсега на чувствителните вражески робостражи.

И все пак роботите не правеха нищо! Секундите течаха, а въртящите се роботи не стреляха по фигурите, които настъпваха сред дърветата. Нито пък разбудиха спящите си господари.

Тя въздъхна с надежда. Безразличието на машините беше важна информация. Фактът, че продължаваха тихо да се въртят, ѝ казваше много за това какво става не само тук на Гарт, но и навсякъде другаде отвъд осеяното със звезди небе. Казваше ѝ неща за положението на Петте галактики като цяло.

„Все още има закон — помисли си Атаклена. — Губруанците са съдържани.“

Ако хаосът изцяло беше обзел Петте галактики, губруанците щяха да програмират машините си така, че да стерилизират цялата долина, вместо да излагат на риск пернатите си фигури.

Но ако Кодексите важаха, нямаше да дръзнат да ги нарушат. Защото същите правила можеха да запазят и тях, ако приливите и отливите на войната се обърнеха срещу тяхната фракция.

Правило Деветстотин и дванайсет: когато е възможно, цивилните трябва да се щадят. Това се отнасяше в по-висока степен за невоюващите видове, отколкото за страните в конфликта, особено на претърпели катастрофа светове като Гарт. Местните форми бяха под закрилата на традиция, датираща от милиард години.

— Попадате в капана на собствените си предположения, долни същества такива — промърмори тя на галактически седем. Очевидно губруанците бяха програмирали машините си да наблюдават за неща, типични за разумните — фабрично произведени оръжия, дрехи, механизми, — дори без да си представят, че враговете са в състояние да нападнат лагера им голи, неразличими от горските животни!

Тя си помисли за Робърт и се усмихна. Това беше негова идея.

Сив здрач се разстиляше по небето и постепенно изтриваше светлините на по-далечните звезди. Отляво на Атаклена техният лекар, възрастното шими Илейн Суу, погледна металния си часовник и многозначително го почука. Атаклена кимна, давайки разрешение за действие.

Доктор Суу сложи ръка пред устата си и издаде висок звук — песента на птицата фюалу. Тимбримката чу резкия звън на тетиви — от трийсет арбалета излетяха стрели. Ако губруанците бяха инвестирали в наистина сложни бръмчилки...

— Успяхме! — възкликна Бенджамин. — Шест малки пумпалчета, всичките разбити на парчета! Всички работи са свалени!

Атаклена отново си пое дъх. Робърт беше там долу. Сега вече тя можеше да повярва, че имат шанс. Докосна рамото на Бенджамин и шимът неохотно ѝ подаде бинокъла.

Някой сигурно беше забелязал угасването на мониторните екрани. Чу се тихо бръмчение и горният люк на един от гравитотанковете се отвори. Някаква фигура с шлем на главата огледа стихналата ливада. Чу се тревожен грак — войникът бе видял останките на близкия робостраж. После вниманието му беше привлечено от нещо или някой, скочил от едно от съседните дървета, и той вдигна лазера си. Синя мълния излетя към тъмната фигура.

Неясната сянка се люшна, увиснала на дълга лиана! Ярки мълнии разцепиха въздуха още два пъти и с това шансовете на войника свършиха. Чу се изпукване, когато тъмната фигура обви крака около издължения птицеподобен и строши гръбнака му.

Тройният пулс на Атаклена се ускори, когато видя Робърт да застава върху купола на танка, над сгърченото тяло на Войника на Нокътя. Той вдигна ръка и поляната изведнъж се изпълни с тичащи фигури.

Шимите се носеха сред танковете и гравитолодките с глинени шишета в ръце. Зад тях се тътреха по-едри фигури с обемисти вързопи. Атаклена чу Бенджамин да си мърмори с потиснато негодувание. Тя беше решила да включи горилите в операцията и това не се харесваше на останалите.

— ... трийсет и пет... трийсет и шест... — броеше секундите Илейн Суу. Вече се зазоряваше и видяха, че шимите се катерят по губруанските машини. Това беше риск номер три. Дали изненадата щеше да забави неизбежната реакция достатъчно?

Краят на късмета им дойде след трийсет и осем секунди. Завиха сирени, първо от предния танк, после и от този в ариергарда.

— Внимавайте! — извика някой долу.

Косматите нападатели се пръснаха към дърветата, когато Войниците на Нокътя заизскачаха от гравитолодките и започнаха да стрелят със саблепушките си. Шими падаха с викове, търкаляха се с пламнала козина или безмълвно се строполяваха сред храстите,

пронизани от вражеските оръжия. Атаклена сви короната си, за да не припадне от силата на тяхната агония.

Днес за пръв път изпитваше вкуса на пълномащабната война. В момента нямаше шега, а само страдание и безсмислена, ужасна смърт.

После Войниците на Нокътя също започнаха да падат. Птицеподобните подскачаха наоколо в търсене на изчезващите си сред дърветата цели и падаха, докосени от стрелите. Губруанците настроиха оръжията си да търсят енергийни източници, но никъде нямаше лазери, които да ги насочват, нито пулсови прожектори, нито дори химически задействащи се пушки. Междувременно стрелите на арбалетите свистяха като жилещи комари. Един по един губруанските войни падаха на земята.

Първо единият танк, сетне и другият започнаха да се издигат сред виещи вихри въздух. Предната машина се обърна. После тройното ѝ дуло започна да изстрелва откоси към гората.

Високите върхари като че ли за миг увиснаха във въздуха, когато дънерите избухнаха, после дърветата се стовариха на земята сред пушек и дъжд от трески. Опънатите лиани се извиваха като змии и разпръскваха добитата си с труд течност навсякъде.

„Струва ли си? О, може ли нещо да си струва всичко това?“

Короната на Атаклена се беше разперила от вълнение и тя почувства как започва да оформя глиф. Ядосано отхвърли още неизбистрилият се сетивен образ — отговор на нейния въпрос. Сега не искаше да се смее на тимбримски шеги. Искаше да заплаче като хората, но не знаеше как.

Гората беше преизпълнена със страх; местните животни бяха от опустошенията. Някои претичваха точно покрай Атаклена и Бенджамин и писукаха в отчаяното си желание да се измъкнат. Радиусът на клането се разшири, смъртоносните машини започнаха да стрелят по всичко. Експлозиите и пламъците бяха навсякъде.

После, толкова рязко, колкото беше започнал да стреля, предният танк спря! Първо едната, а после и другите му две цеви проблеснаха в червеникавобяло и замлъкнаха.

Другата бойна машина, изглежда, имаше подобни проблеми, но се опитваше да продължи да стреля.

— Наведете се! — извика Бенджамин и натисна Атаклена надолу. Прикриха се точно навреме — задният танк експлодира с

обгарящ ултравиолетов блясък. Парчета метал и формопластична броня изсвистяха над главите им.

— И другият е готов! — извика някой и Атаклена забеляза дима, който се издигаше от предната броня на танка. Кулата стържеше и изглежда, не можеше да се върти. Усетиха острия мирис на нещо разяждащо се.

— Действа! — ликуващо извика Илейн Суу и хукна да помогне на ранените.

Бенджамин и Робърт бяха предложили да използват химикали, за да обездвижат губруанския патрул. После Атаклена беше доразвила плана, за да подхожда на собствените ѝ цели. Тя не искаше мъртви губруанци, каквато бе досега политиката им. Този път ги искаше живи.

И те бяха там, затворени в машините си. Комуникаторните им антени бяха стопени, пък и така или иначе, нападението в Сайнд сигурно вече бе започнало. Губруанското върховно командване си имаше достатъчно тревоги близо до Порт Хеления. Помощта нямаше да дойде толкова бързо.

За миг настана тишина. Прахът бавно се слагаше.

После се чу усилващ се хор от пронизителни крясъци — крясъци на радост, останали непроменени отпреди човечеството да започне да бърника гените на шимпанзетата. Атаклена чу и вика на Робърт.

„Добре — помисли си тя. — Добре е да зная, че е оцелял в цялата тази сеч. А сега само да последва плана и да се скрие!“

Бенджамин гледаше на северозапад. Оттам долиташе далечен тътен.

— Какво ли правят Фибен и момчетата от града?

За пръв път Атаклена остави короната си свободна и най-после тя оформи кухнягара — същината на отложена неяснота.

— Той е извън обсега ми — отвърна тя. — Но нашето място за действия е тук.

Вдигна ръка и даде знак на разположените по хълма части да тръгнат напред.

46. ФИБЕН

Дим се издигаше над долината Сайнд.

От сто метра във въздуха, кацнал върху грубата дървена рамка на самоделно хвърчило, Фибен оглеждаше пожарите. Тук, в Сайнд, битката изобщо не беше преминала добре. Операцията бе предвидена като светкавичен удар и бягство — начин да нанесат щети на врага. Но бяха претърпели поражение.

А сега облаците се спускаха ниско, сякаш претоварени от тъмния дим и потъването на надеждите им. Скоро шимът нямаше да е в състояние да вижда на повече от километър.

— Фибен!

Под него и вляво, недалеч от сянката на хвърчилото, му махаше Гейлит Джоунз.

— Фибен, виждаш ли нещо от група „С“? Хванали ли са губруанския стражеви пост?

— Не! — изкрещя той. — Сваляйте ме.

— Но ние имаме нужда от данни...

— Навсякъде има патрули! Трябва да изчезваме! — Фибен махна на шимите, които държаха въжето на хвърчилото.

Гейлит прехапа устни и кимна. Шимите започнаха да го навиват.

А всичко бе започнало толкова добре! Шимите, които работеха на губруанските строителни обекти, запалиха експлозивите, внимателно скрити там през последната седмица. Над пет от осемте цели към зазоряващото се небе се бяха издигнали яростни облаци дим.

Но после трябваше да признаят преимуществата на техниката. Беше зашеметяващо да гледат как врагът покосява настъпващите групи нередовни бойци. Нито една от по-важните цели не беше превзета.

С една дума, нещата изобщо не изглеждаха добре.

Най-сетне стъпи на земята. Макс дотича да му помогне. Сгънаха хвърчилото и го скриха под дърветата — можеше да им потрябва пак. Нали на практика беше невидимо за радарите или детекторите на

инфрачервена светлина. И все пак направо насилваха късмета си, като го използваха денем.

Гейлит ги пресрещна на края на овощната градина. Тя не искаше да повярва в губруанските тайни оръжия — в способността на врага да засича фабрично произведени стоки. Но се беше подчинила на настояванията на Фибен и сега носеше кафява роба до коляното, а под нея шорти и домотъкана туника. До гърдите си притискаше тетрадка и молив.

Едва я беше накарал да остави у дома преносимия си компютър.

— Какво видя? Какво е количеството на вражеските подкрепления от Порт Хеления? Колко близо успя да стигне групата на Йоси до противовъздушната батарея?

За нея информацията бе по-важна, отколкото всяка щета, която можеха да нанесат на врага. И за изненада на Фибен генералът се беше съгласил.

Той поклати глава.

— Има много дим, така че Йоси може и да е постигнал нещо. Идват много вражески подкрепления. Но сега няма време. Да се махаме! — Обърна се към тримата придружители на Гейлит и добави: — Оставете си пушките!

Гейлит категорично тръсна глава.

— И с какво ще ги заместим? Ако останем само с шестте лазерни пушки, заловени от губруанците, какво ще постигнем? Ще се съглася да нападна врага съвсем гола, ако трябва, но не и невъоръжена! — Кафявите ѝ очи блестяха.

— Значи искаш да ги нападнеш? — кипна Фибен. — Защо тогава не тръгнеш срещу проклетите птички с подострен молив? Това е любимото ти оръжие.

— Не е честно! Записвам си всичките тези бележки, защото...

Тя не довърши отговора си, защото Макс изкрещя:

— Скрийте се!

Внезапният съсък на раздран въздух се превърна в търкалящ се грохот, нещо бяло проблесна над върховете на дърветата. Фибен не разбра как е скочил зад един възлест дървесен корен, но надникна иззад него навреме, за да види как губруанската машина се издига и завива над билото на отсрещния хълм, а после започва да се връща.

Видя един от шимите да насочва оръжието си към разузнавателния кораб и извика:

— Не!

Но вече бе прекалено късно.

Краят на ливадата изригна и пръсна листа, клони, мръсотия, плът и кости във всички посоки.

Гейлит наблюдаваше хаоса с отворена уста. Фибен се хвърли върху нея точно преди търкалящата се вълна на експлозията да ги повали. Бялата бойна машина изрева над тях.

— Хммм!

Лицето на Гейлит се появи изпод ръката му.

— Махни се от мен, преди да си ме задушил, ти, смрадлив, въшлив, орфан...

Фибен видя, че вражеската разузнавателна машина изчезва над хълма, и бързо се изправи.

— Хайде! — И я дръпна. — Да се махаме.

Цветистите ругатни на Гейлит секнаха, щом тя видя какво е направило губруанското оръжие.

Листа и трески бяха размесени със страховитите останки на тримата шими. Пушките им бяха пръснати сред отломките.

— Ако имаш намерение да взимаш някое от тези оръжия, сега е моментът.

Гейлит премигна, после поклати глава и промълви една единствена дума:

— Не.

После се обърна и извика:

— Макс!

И понечи да тръгне натам, където за последен път бяха видели едрия шим. Но точно тогава се разнесе тътнещ звук и Фибен я спря.

— Няма време. Ако е жив и може да се измъкне, ще успее. Да вървим!

Бръмченето на гигантските машини приближаваше. Тя все още се съпротивляваше.

— О, за Ифни, да не забравиш да си вземеш бележките! — каза той.

Това подеждства. Побягнаха.

„Яко момиче — помисли си Фибен, докато тичаха сред дърветата. — Може да е опака, но поне има кураж. За пръв път вижда подобно нещо и дори не повърна.“

„Нима? — като че ли се обади в него някакъв друг глас. — Ти пък кога си виждал такава каша, а? Космическите битки са чистички в сравнение с това.“

Фибен призна пред самия себе си, че основната причина да не повърне е, че за нищо на света не би си позволил да загуби закуската си точно пред това шими. Никога не би й доставил това удоволствие.

Заедно прецапаха калния поток и потънаха в гората.

47. АТАКЛЕНА

Сега всичко зависеше от Бенджамин.

Атаклена и Робърт наблюдаваха от скривалището си на склона как приятелят им се приближава до приземилия се губруански конвой. Два други шима придружаваха Бенджамин. Единият носеше бяло знаме със символа на Библиотеката — сияещата спирала на Галактическата цивилизация.

Шимите пратеници бяха сменили домоотъканите си дрехи и сега носеха сребристи официални роби, ушити в стил, подходящ за двукраки с тяхната фигура и статус. Беше нужен кураж, за да се приближиш до машините. Макар че сега те бяха обездвижени — вече повече от половин час не се забелязваше признак от никаква дейност, — тримата шими сигурно се чудеха какво ще направи врагът.

— Десет към едно, че птичките първо ще се опитат да използват някой робот — промълви Робърт, напрегнато впил очи в сцената под тях.

От една от обездвижените лодки между двете повредени бойни машини се издигна някаква фигура.

— Прав бях — с отвращение изсумтя Робърт. Наистина беше робот. Той също носеше развяващо се знаме — друго изображение на сияещата спирала.

— Проклетите птички няма да допуснат шимите над равнището на червеите, не и освен ако не ги принудят — коментира Робърт. — Ще се опитат да използват машина, за да водят преговорите. Само се надявам Бенджамин да помни какво трябва да прави.

Атаклена докосна ръката на Робърт, отчасти за да му напомни да говори тихо.

— Той знае — прошепна тимбримката. — А и Илейн Суу е там, за да му помага. — Въпреки това двамата изпитваха безпомощност. Това беше работа за патрон. Клиентите не трябваше да бъдат карани да се сблъскват с подобни ситуации сами.

Машината — очевидно един от губруанската колекция роботи, набързо пригоден за дипломатически функции — спря на четири метра от приближаващите се шими и издаде някакъв пискащ възмутен брътвеж, който Атаклена и Робърт не разбраха. Тонът обаче беше безапелационен.

Двама от шимите отстъпиха малко с нервни усмивки.

— Ти можеш да го направиш, Бен! — изръмжа Робърт. Атаклена видя, че мускулестите му ръце се напрягат. Ако възлите по тях бяха тимбримски жлези на промяна, а не... Тя потръпна от сравнението и върна поглед към сцената долу.

Шим Бенджамин все още стоеше неподвижен, очевидно без да обръща внимание на машината. Чакаше. Накрая тирадата на работа свърши. Настъпи кратка тишина. После Бенджамин направи просто движение с ръка — точно както го беше научила Атаклена, — с което презрително отстрани неживото нещо от делата на разумните.

Роботът отново изписка, този път по-високо и с нотки на отчаяние.

Шимите просто стояха и чакаха, дори без да се унижават да отговорят.

— Каква надменност! — въздъхна Робърт. — Добре, Бен. Дай им да разберат на тия!

Минутите течаха. Картината оставаше непроменена.

— Губруанският конвой е дошъл в планината без пси-щитове! — ненадейно произнесе Атаклена и докосна дясното си слепоочие. — Или пък са били унищожени по време на нападението. Във всеки случай, мога да кажа, че започват да стават нервни.

Нашествениците все още притежаваха някакви сензори. Щяха да засекат движение в гората — тичешком приближаващи се фигури. Скоро щеше да пристигне втората бойна група, този път с модерни оръжия.

Съпротивата беше оставила основната си сила в резерв заради изненадата. Антиматерията очевидно даваше отражения, които можеха да се засичат от много голямо разстояние. Сега обаче беше време да свалят всичките си карти. Врагът щеше да разбере, че не е в безопасност дори в бронираните си машини.

Рязко, без никаква церемониалност, роботът се издигна и се скри в централната лодка. После, след кратка пауза, люкът отново се отвори

и се появиха още двама парламентъори.

— Квакуанци — обяви Робърт.

Атаклена потисна глифа сиртуну. Човешкият ѝ приятел наистина имаше склонност да съобщава очевидното.

Пухкавобелите четирикраки, верни клиенти на губруанците, се приближиха до мястото на преговорите с възбудено крякане. Изглеждаха едри, когато застанаха пред шимите. От дебелията, покрита с перушина шия на един от тях висеше машина-преводач, но засега тя мълчеше.

Тримата шими скръстиха ръце и се поклониха като един, навеждайки глави под ъгъл от около двайсет градуса. После се изправиха и зачакаха.

Квакуанците просто стояха. Беше очевидно кой на кого не обръща внимание този път.

През бинокъла Атаклена видя, че Бенджамин говори, и прокле необходимостта да наблюдава всичко без никаква възможност да слуша.

Думите на шима обаче имаха ефект. Квакуанците зацвъртяха и ядосано закрепяха. През преводача се разнасяха думи, прекалено далечни, за да ги чуе, но резултатът беше почти мигновен. Бенджамин не ги дочака да довършат, а прибра знамето, обърна се и заедно със спътниците си замарширува обратно.

— Браво! — доволно каза Робърт. Той познаваше шимите. В момента плешките сигурно ги сърбяха ужасно, и все пак те вървяха спокойно.

Първият квакуанец замълча и зяпна стъписан. После заподскача и започна да надава остри крясъци. Партньорът му също изглеждаше силно възбуден. Сега онези на хълма можеха да чуят усиления глас на машината-преводач, която занарежда:

— ... се върнете!...

Шимите продължиха да вървят към дърветата, докато накрая Атаклена и Робърт не чуха думата.

— ... върнете се... МОЛЯ!...

Човекът и тимбримката се спогледаха и се усмихнаха. Това беше половината от целта, заради която се водеше битката.

Бенджамин и партньорите му рязко спряха, обърнаха се и тръгнаха назад. Поставили за пореден път знамето със спиралата на

мястото му, шимите застанаха в мълчаливо очакване. Накрая, като трепереха от нещо, което трябваше да е ужасно унижение, пернатите парламентъори се поклониха.

Беше съвсем лек поклон — само присвиване на две от четирите им колене — но ставаше. Клиентите на губруанците бяха признали за равни клиентите на човеците.

— Можеха да предпочетат смъртта пред това — благоговейно прошепна Атаклена, макар че точно тя беше планирала всичко това. — Квакуанците са на почти шейсет хиляди земни години. Неошимпанзетата са разумни едва от три века и са клиенти на вълкони. — Тя знаеше, че Робърт няма да се обиди от думите ѝ. — Квакуанците са вече достатъчно напред в Ъплифта и имат правото да предпочетат смъртта. Те и губруанците сигурно са стъписани и не са се сетили за този извод. Навярно изобщо не са в състояние да повярват, че това наистина се случва.

Робърт се ухили.

— Само почакай, докато не чуеш и останалото. Ще им се иска да бяха избрали по-лесния начин.

Шимите отвърнаха с поклон под същия ъгъл. После, оставил настрана отвратителната официалност, един от гигантските птицеподобни бързо заговори, а преводачът му замънка на английски.

— Квакуанците сигурно искат да разговарят с водачите на нападението — коментира Робърт и Атаклена се съгласи.

Бенджамин издаваше нервността си, като ръкомахаше, докато отвърщаше, но това не беше сериозен проблем. Той сочеше към руините, към унищожените гравитотанкове, към безпомощните лодки и гората, където се събираха отмъстителните сили, за да довършат работата.

— Казва им, че той е водачът.

Така беше по сценарий, разбира се. Атаклена го бе написала, удивлявайки се през цялото време колко лесно се е приспособила от финото тимбримско изкуство на преструвката към по-досадния човешки метод на явната лъжа.

Жестовете на Бенджамин ѝ помагаха да следи разговора. Чрез съпреживяването и собственото си въображение тя чувстваше, че почти може да допълни останалото.

— Ние загубихме патроните си — беше повторил многократно репетираните си думи Бенджамин. — Вие и вашите господари ги отнехте от нас. Те ни липсват и ние копнеем за връщането им. И все пак ние знаем, че безпомощното скърбене няма да ги накара да се гордеят с нас. Единствено с дела можем да покажем колко добре сме били ъплифтирани. Ето защо ние правим това, на което са ни учили — държим се като разумни същества на мисълта и честта. В името на честта и според Кодекса на войната сега искам вие и господарите ви да ни дадете тържествено обещание или да поемете последствията от нашия законен и справедлив гняв!

— Той го прави! — удивено прошепна Атаклена.

Робърт се закашля, за да не се разсмее на глас. Докато Бенджамин говореше, квакуанците изглеждаха все по-измъчени. Когато свърши, пернатите четирикраки заподскачаха и закряхаха. Явно възразяваха.

Бенджамин обаче не се заблуди. Погледна хронометъра на китката си, после каза само три думи.

Протестите на квакуанците рязко престанаха. Сигурно бяха получили заповед, защото изведнъж отново се поклониха, обърнаха се и се затичаха обратно към централната лодка.

Слънцето се беше издигнало над веригата хълмове на изток. Утринната светлина припламваше през гората. На парламентарното поле ставаше все по-горещо, но шимите стояха и чакаха. От време на време Бенджамин поглеждаше часовника си и съобщаваше оставащото време.

На края на гората Атаклена видя, че техният отряд със специални оръжия започва да намества единствения им излъчвател на антимаатерия. Сигурно губруанците също го бяха забелязали.

Чу, че Робърт тихо брой минутите.

Накрая — всъщност едва ли не в последния момент — вратите и на трите гравитаторни машини се отвориха. Оттам заизлизаха пленниците. Всички губруанци, облечени в блестящи роби на старши патрони, вървяха напред и напяваха песен с високи тонове, придружена от басовите гласове на верните им квакуанци.

Шествието беше пропито от древна традиция. Корените му стигаха до епохи много преди животът да изпълзи на бреговете на Земята. Не беше трудно да си представят как се чувстват нервният

Бенджамин и останалите, когато онези, които трябваше да положат тържественото си обещание, се събраха пред тях. Устата на Робърт беше пресъхнала.

— Да не забравиш пак да се поклониш — прошепна той.

Атаклена се усмихна — разполагаше с преимуществото на короната си.

— Не се страхувай, Робърт. Няма да забрави. — И наистина, Бенджамин скръсти ръце пред себе си с дълбоката почтителност на младши клиент, който поздравява старши патрон. Шимите ниско се поклониха.

Единствено белият проблясък издаваше факта, че Бенджамин се е ухилил от ухо до ухо.

— Робърт — каза Атаклена и кимна доволно. — Хората ти се справиха много добре за своите четиристотин години.

— Не ни оказвай такова доверие — отвърна той. — Отначало хич не беше добре.

Заклелите се птицеподобни заминаха за долината Сайнд пеша. Нямахше съмнение, че ще бъдат забелязани много преди да стигнат дотам. Но дори и да не станеше така, Атаклена беше наредила новината да се разпространи. Те щяха да се приберат в базата си необезпокоявани. Всеки шим, който докоснеше и едно тяхно перце, щеше да бъде обявен извън закона, плазмата му да бъде изсипана в каналите, генната му линия да бъде изличена. Въпросът бе сериозен.

Шествието изчезна надолу по планинския път. После закипя усилена работа.

Групи шими бързаха да ограбят изоставените машини в скъпоценното оставащо им време преди да пристигне възмездие. Горили нетърпеливо пъхтяха и жестикулираха, докато чакаха товарите, които трябваше да отнесат сред хълмовете.

Атаклена вече беше преместила командния си пост на един увенчан с остри камъни хребет на около три километра в планината и наблюдаваше с бинокъла как товарят и отнасят плячката.

Робърт беше тръгнал много по-рано. На следващия ден той заминаваше на друга мисия и трябваше да си почине.

Короната ѝ се развя и тя кенира Бенджамин преди тихо шляпащите му стъпки да се чуят по пътеката. Шимът спря пред нея и каза сериозно:

— Генерале, получихме съобщение по семафора, че атаките в Сайнд са били неуспешни. Няколко извънземни строителни обекта са взривени, но останалата част от нападението е почти пълен провал.

Атаклена затвори очи. Беше го очаквала. Там долу имаха прекалено много проблеми със секретността. Фибен подозираше, че в градската част на съпротивата има предатели.

— Резултатите се балансират — каза тя на помощника си. Победата им беше символична, тя знаеше това. Да се опитват да изгонят врага със сили като техните щеше да е напразно.

Бенджамин прочисти гърлото си.

— Ти все още не вярваш, че трябваше да ги оставим живи, нали?
— попита тя.

Той кимна.

— Не, сер. Не вярвам. Мисля, че разбирам част от онова, което ми казахте за символизма и... и съм горд, че изглежда, според вас сме се справили с клетвената церемония добре. Но въпреки това смятам, че трябваше да ги изгорим.

— За отмъщение ли?

Бенджамин сви рамене. И двамата знаеха какво изпитва мнозинството от шимите. Но не можеха да не се интересуват от символите. Земните раси бяха склонни да гледат на всичките поклони и фини класови различия на галактяните като на дребнави глупости на една декадентска цивилизация.

— Знаете, че не мисля така — рече Бенджамин. — Бих се съгласил с логиката ви — че днес постигнахме действителен успех, просто като ги принудихме да разговарят с нас — ако не беше едно нещо.

— Какво нещо?

— Птичките имаха възможност да поогледат центъра. Видяха следи от ъплифтиране. И не мога да изключа вероятността да са зърнали сред дърветата самите горили! — Бенджамин поклати глава. — Просто не мисля, че след всичко това трябваше да ги пуснем да си вървят.

Атаклена сложи ръка на рамото на адютанта си. Не каза нищо. Нямахте какво да се каже.

Как можеше да го обясни на Бенджамин?

Над главата ѝ се оформи сълфф-куонн, който вихрено се въртеше от задоволство поради напредъка на нещата, които беше планирал баща ѝ.

Не, тя не можеше да обясни на Бенджамин, че е настояла да включат горилите в операцията, че ги е направила част от нападението като първа стъпка от една дълга, оплетена и съвсем груба шега.

48.

ФИБЕН И ГЕЙЛИТ

— Наведи си главата! — каза Фибен.

— Ще престанеш ли да ми ръмжиш? — тихо отвърна Гейлит. — Само искам да видя дали...

Фибен рязко я пусна и тя тежко падна на земята.

— Ти, въшлив...

— Казах ти — прошепна той. — Ако можеш да ги видиш, значи и те виждат теб със сензорите си. Единственият ни шанс е да пълзим като червеи, докато не намерим начин отново да се смесим с цивилното шимско население!

Наблизо се разнасяше бръмчене на земеделски машини. Именно този звук ги беше привлякъл тук. Стига да успееш да се приближат достатъчно, за да се смесят с фермерите, можеха да избягат от мрежите на нашественика.

Доколкото знаеше Фибен, те с Гейлит навярно бяха единствените оцелели от злощастното въстание в долината. Трудно беше да си представи, че партизаните в планината под командването на Атаклена са се справили по-добре. Струваше му се, че бунтът е окончателно ликвидиран.

— Нали каза... — бавно и с подчертано хладнокръвие прошепна тя, — че врагът не може да ни засече, ако носим само местни материали.

— Това е вярно, когато са лениви и разчитат само на тайното си оръжие. Но не забравяй, че имат и детектори на инфрачервена светлина, радари, сеизмични сонари, пси... — Той внезапно замълча. Нисък вой се приближаваше от лявата им страна. Ако се окажеше комбайнът, който бяха чули преди, можеха да имат шанс да се качат.

Запълзяха един зад друг, плътно притиснати към земята. Воят бавно се усилваше. Скоро Фибен усети леко трептене по тила си.

„Гравитатори — помисли си той. — Близко е.“

Но не разбра колко близо, докато машината не се плъзна над тревата, появявайки се само на два метра от тях.

Беше очаквал да е голяма. Но това нещо беше с размера на баскетболна топка и бе покрито със сребристи, лъскави израстъци — сензори. То бавно се клатеше на следобедния ветреца и ги гледаше.

„О, по дяволите.“ Той въздъхна, седна и примирено отпусна ръце. Недалеч се разнесоха тихи гласове. Несъмнено на притежателите на това нещо.

— Това е бойна машина, нали? — уморено попита Гейлит.

Той кимна.

— Надушвач. Евтин модел, струва ми се. Но е достатъчно добър, за да ни открие и задържи.

— Какво ще правим?

Той сви рамене.

— Какво можем да направим? Най-добре да се предадем.

Зад гърба си обаче Фибен зарови ръце в тъмната почва. Пръстите му се затвориха около гладък камък.

Далечните гласове се приближаваха. „По дяволите“ — помисли си той.

— Виж, Гейлит. Когато тръгна, се наведи. Изчезни оттук. Занеси бележките си на Атаклена, ако все още е жива.

После, преди тя да успее да го попита каквото и да било, той извика и запрати камъка с всичка сила.

Случиха се няколко неща едновременно. В дясната китка на Фибен избухна болка. Избухна взрив от светлина, толкова ярка, че го заслепи. После, докато скачаше напред, безброй жилещи иглички обсипаха гърдите му.

Докато летеше напред, Фибен беше обзет от внезапно, странно чувство, което му казваше, че е правил същото нещо и преди — че е изживявал точно същия ужасен момент — не веднъж или два, а стотици пъти, през стотици предишни животи.

Светът подскочи и се завъртя, когато нещото се опита да го отхвърли. Лазерът му стреля към сянката на Фибен и тревата избухна в пламъци. Той се бореше за живота си със зъби и нокти, по някакъв начин успя да отвори капака, бръкна вътре, сграбчи някакви жици и ги изтръгна.

Машината го запокити на земята. Бе уцелен поне на две места. Но пък нали беше очаквал да загине. Нямаше значение какво щеше да се случи сега; шимът просто се радваше, че е жив.

Възбудени гласове. Тичащи стъпки. Фибен почувства внезапна надежда. Беше очаквал да се появят губруанци. Но това бяха шими! Той потръпна и успя да се изправи, после се усмихна.

И изведнъж усмивката му замръзна.

— О, какво става тук? Самият господин Синя карта! Май си минал през нови катерения с препятствия, а, колежанско момченце? Изглежда, просто не знаеш кога си победен.

Беше високият шим с грижливо избръснатата козина на лицето и елегантно засуканите мустаци — водачът на бандата на условниците от „Маймунска ракия“. Онзи, който се наричаше Желязната хватка.

От всички шими на света, защо трябваше да е точно този?

Пристигнаха и други. Ярките ципокостюми имаха нова особеност — колани и ленти на ръкавите с един и същ знак: трипръст птичи крак с остри нокти.

Всички носеха модифицирани саблепушки. Очевидно бяха членове на новата милиция от колаборационисти, за която с Гейлит бяха чули слухове.

— Помниш ли ме, колежанско момченце? — попита захилен Желязната хватка. — Да, така си и мислех. Естествено, и аз те помня.

Други двама условници бяха хванали Гейлит Джоунз и я влачеха към тях.

— Хайде, мои млади генетични красавци. — Желязната хватка се разхили и силно стисна Фибен точно над наранената му дясна китка. — Някои хора искат да се срещнат с вас. И този път няма да има никакви развлечения.

49. ГАЛАКТЯНИТЕ

— Трябваше да се унищожите — да сложите край на живота си — да се ликвидирате сами! — изцвъртя Сюзеренът на Благопристойността и изтанцува своето наказание пред губруанските учени. Специалистите все още изглеждаха разрошени и непригладени след дългото си пътуване насам. И съвсем отпаднали.

— Като сте положили клетвата, вие сте навредили — причинили щети — оскърбили — нашата благопристойност и чест — завърши гълченето си Сюзеренът.

Ако бяха военни, върховният жрец можеше да поиска обезщетения от тях и семействата им. Но повечето войници от ескорта им бяха убити, а учените не познаваха въпросите на благопристойността така, както военните.

Сюзеренът реши да им прости.

— Въпреки това решението ви е разбираемо — и одобрено. Ще се подчиним на клетвата ви.

Специалистите изтанцуваха облекчение. Нямаше да бъдат подложени на унижението тържествената им дума да бъде отхвърлена.

Клетвата обаче щеше да струва скъпо. Тези учени трябваше незабавно да заминат от системата Гарт и да не бъдат замествани поне в продължение на година. Нещо повече, трябваше да бъдат освободени същият брой човеци!

Сюзеренът беше осенен от внезапна идея. Това предизвика редкия трепет на странната емоция, наречена радост. Той щеше да нареди да бъдат освободени шестнайсет човеци, добре, но планинските шимпанзета нямаше да се съберат с опасните си господари. Освободените хора щяха да бъдат пратени на Земята!

Това сигурно щеше да удовлетвори благопристойността на клетвата. Решението щеше да струва скъпо наистина, но далеч не толкова, колкото свободното допускане на тези същества отново на основния континент на Гарт!

Мисълта, че неошимпанзетата са постигнали в планината онова, за което съобщаваха тези тук, беше зашеметяваща. Как бяха успели? Протоклиентите, които бяха наблюдавали в града и в долината, изобщо не изглеждаха способни на такава хитрост.

Ами ако там все още имаше останали човеци?

Мисълта го уплаши. Сюзеренът не разбираше как би било възможно. Според преброяването броят на онези, които не достигаха, беше прекалено малък, за да е от значение. Статистически всички те просто трябваше да са мъртви.

Разбира се, газовите атаки трябваше вече да престанат. Новият Сюзерен на Цените и Предпазливостта щеше да се оплаква, че програмата се е оказала много скъпа. Но сега Сюзеренът на Благопристойността изцяло щеше да застане на страната на военния.

Долови слабо вълнение и изпита вътрешна болка. Дали не беше първи признак за промяна на сексуалното състояние? Все още не трябваше да започва, поне докато нещата не се успокояха и между тримата партньори още не бе надделял нито един. Смяната на перушината трябваше да почака, докато благопристойността не бъдеше задоволена, докато не се постигнеше единодушие, така че да стане ясно кой е най-силният!

Само да имаше някакъв начин да разбере как вървят битките в галактическата спирала! Дали вече бяха открили делфинския кораб? Дали флотите на някой съюз точно в този момент не приближаваха към завърналите се Древни, за да обявят края на всички неща?

Трябваше да се погрижи за още един въпрос — потенциално най-важният от всички. Жрецьт отново се обърна към водача на експедицията.

— Вашето последно клетвено съгласие е било да избягвате — да отхвърляте — да отказвате да посетите отново онова място.

Учените изтанцуваха съгласие. Едно малко място от повърхността на Гарт беше забранено за губруанците, докато звездите не паднеха или докато правилата не се променяха.

— И все пак преди атаката сте открили — намерили — регистрирали следи от тайнствена дейност — от генни промени — от незаконно ъплифтиране?

За това също бяха съобщили. Сюзеренът внимателно ги разпита за подробностите. Бяха имали време само за повърхностно проучване,

но следите бяха очевидни. Заключениета бяха изумителни.

Шимпанзетата криеха в онази планина предразумна раса! Преди нашествието те и техните патрони се бяха занимавали с ъплифтиране на нов клиентен вид!

Така! — изтанцува Сюзеренът. Данните, добити от тим-бримската пирамида, не бяха лъжа! По някакъв начин, по някакво чудо, този претърпял катастрофа свят беше родил едно съкровище! И сега, въпреки губруанското господство над суша и небе, земяните продължаваха да пазят откритието за себе си!

Не беше за чудене, че от планетния филиал на Библиотеката липсваха файловете за Ъплифта! Бяха се опитали да скрият доказателствата.

„Но сега — зарадва се Сюзеренът — ние знаем за това чудо.“

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ПРЕДАТЕЛИТЕ

*Природата не обвинявай, тя своята част
изпълни; а себе си самия ти вини.*

Джон Милтън,
„Изгубеният рай“

50.

ПРАВИТЕЛСТВОТО В ИЗГНАНИЕ

Изтощеният пратеник седеше в ъгъла на залата на Съвета, наметнат с одеяло, отпиваше от димящата чаша със супа и слушаше. Мократа му козина все още стърчеше на сплъстени кичури от плуването в ледената вода, което го беше довело до целта на опасното му пътуване.

„Цяло чудо е, че изобщо е успял да стигне дотук — си помисли Меган Онийгъл. — Всички шпиони и разузнавателни групи, които пратихме на брега, изчезнаха, макар да бяха съоръжени с най-качествена екипировка. Но този малък шим стигна до нас на мънищък сал, направен от отсечени дървета и с платна от домотъккан брезент. И носи съобщение от сина ми.“

„Съобщение от Робърт — помисли си тя в почуда. — Той е жив. Свободен е. Помага в предвождането на армия.“ Не знаеше дали да ликува, или да потрепери от тази мисъл.

Трябваше да се гордее с това, естествено. В момента Робърт може би беше единственият свободен човек на повърхността на Гарт.

„Възможно е в него да има повече от баща му, отколкото ми се иска да видя.“

Сам Тенас беше пилот на космически кораб, който спираше на Гарт на всеки пет години — един от тримата космонавти, съпрузи на Меган. Всеки от тях прекарваше у дома само по няколко месеца — почти никога по едно и също време — и после отново отлиташе. Други жени може би нямаше да успеят да се справят с такава ситуация, но това, което уреждаше космонавтите, отговаряше на нуждите ѝ на политик и работеща жена. От тримата единствено Сам Тенас я беше дарил с дете.

„И аз никога не съм искала синът ми да бъде герой — разбра тя. — Бях толкова критична към него и предполагам, че всъщност изобщо не съм искала да стане като Сам.“

Ако Робърт не се беше оказал толкова изобретателен, сега можеше да е в безопасност — интерниран на островите с останалата

част от човешкото население, и да се занимава с хобито си на плейбой заедно с приятелите си — вместо да се занимава с отчаяна, безполезна битка срещу всемогъщ враг.

„Е — сама се успокой тя, — писмото му навярно преувеличава.“

Удивеното мърморене на правителството в изгнание се усилваше. Обсъждаха съобщението, отпечатано върху дървесна кора със самоделно мастило.

— Кучи синове! — изруга полковник Милчамп. — Значи затова винаги са знаели къде сме и какво се готвим да правим, още преди да сме започнали! Оптични нишки!

— Обяснете, полковник — каза Меган.

— Те ги засичат! Всяка жица, телефонен кабел, комуникационна тръба... почти всички видове електроника на планетата! Всички те са настроени да резонират на вероятностен сектор, който проклетите птички могат да приемат... — Полковник Милчамп се задъха от гняв.

Озадачението на Меган сигурно се беше изписало на лицето ѝ.

— Навярно аз мога да ви обясня, госпожо координатор — каза Джон Кайли, висок мъж с бледото лице на човек, прекарал целия си живот в космоса. Мирновременната професия на Кайли беше капитан на вътрешносистемен граждански товарен кораб. Търговският му съд бе взел участие в безполезната космическа битка — един от малкото оцелели, ако това беше правилната дума. Победена, разбита, накрая предала се на обстрелващите я губруански бойни планетоиди по комуникационния си лазер, развалината на „Есперанца“ стигна до Порт Хеления, само защото врагът беше зает да укрепва положението си в системата Гимелай. Нейният капитан сега изпълняваше ролята на съветник на Меган по военнокосмическите въпроси.

Кайли беше смаян.

— Госпожо координатор, помните ли онази отлична сделка, която сключихме, тъ, преди двацет години, за комуникационна електроника и фотонна фабрика? Съвършена миниатюрна автоматична фабрика — отлична за малък колониален свят като нашия.

Меган кимна.

— Е, един от основните ѝ продукти са оптични нишки. Някои твърдяха, че сделката с квакуанците просто е прекалено изгодна, за да е честна. Но кой можеше да си представи, че имат наум нещо такова?

Толкова напред в бъдещето? Просто за всеки случай, ако някой ден поискат да...

— Квакуанците! Те са клиенти на...

— На губруанците — кимна Кайли. — Проклетите птички сигурно още тогава са си мислили, че някой ден може да се случи нещо такова.

Меган си спомни онова, на което се беше опитал да я научи Ютакалтинг — че пътищата на галактиките са дълги и търпеливи като планетите и орбитите им.

Майор Пратахулторн, нисък, мускулист офицер от земянитската морска пехота, се размърда. Той и неговото малко подразделение бяха единствените професионални войници, останали след космическата битка и безпомощния жест на предизвикателство на космодрума в Порт Хеления. Милчамп и Кайли имаха чинове на запасни офицери.

— Това е извънредно важно, госпожо координатор — каза Пратахулторн. — Оптичните нишки, произведени в онази фабрика, се използват в почти всички военни и цивилни съоръжения, направени на тази планета. Подсилват конструкцията на почти всяка сграда. Можем ли да сме сигурни в откритията на сина ви?

— Съобщението е подписано и от тимбримката Атаклена — отбеляза лейтенант Лидия Маккю и сви устни. — Това е друг източник на достоверност.

— При цялото ми уважение, Лидия — отвърна майор Пратахулторн, — тимбримката е още дете.

— Тя е дъщеря на посланик Ютакалтинг! — изръмжа Кайли. — Пък и шимите специалисти са ѝ помогнали да извърши експериментите.

Пратахулторн поклати глава.

— В такъв случай не разполагаме с наистина квалифицирани свидетели.

Неколцина от съветниците ахнаха. Единственият член на Съвета неошимпанзе, доктор Сюзин Бениршк, се изчерви и сведе поглед към масата. Но Пратахулторн, изглежда, дори не разбра, че е казал нещо обидно. Майорът не беше прочут с тактичността си. „А освен това е и морски пехотинец“ — напомни си Меган. Корпусът беше елитната земянитска бойна сила, почти без делфини и шими. Освен това

морските пехотинци набираха предимно мъже — тоест бяха последна крепост на старовремския сексизъм.

— И все пак трябва да се съгласите, майоре, че сценарият е правдоподобен. Той би обяснил нашите неуспехи и пълния провал да установим контакт и с островите, и с континента — каза Кайли.

— Правдоподобен, да — кимна майор Пратахулторн. — И все пак би трябвало да проведем наши собствени разследвания, преди да започнем да действаме според него.

Полковник Милчамп удари по масата с длан и възкликна:

— Така или иначе, каква е ползата да чакаме?

— Какво искате да кажете, полковник? — намръщи се Меган.

— Искам да кажа, каква е ползата от силите ни тук долу? — изръмжа Милчамп. — Всички бавно ще полудеем. Междувременно, точно в този момент, самата Земя може би се сражава за живота си!

— В междוזвездното пространство не съществува такова нещо като „точно този момент“ — отбеляза командир Кайли. — Едновременността е мит. Концепцията е вкоренена в английския и в други земни езици, но...

— О, връщаме се към метафизиката! — изръмжа Милчамп. — Въпросът е, че можем да нанесем щети на враговете на Земята! — Той вдигна трите листа от дървесна кора. — Благодарение на партизаните ние знаем къде губруанците са разположили много от по-важните си наземни бази. Независимо с какви проклетии, заети от Библиотеката трикове са гримирали перушината си, те не могат да ни попречат да стоварим светлинните си ракети върху тях!

— Но...

— Разполагаме с три, добре скрити. Не използвахме такива ракети в космическата битка и губруанците не могат да знаят за съществуването им. Щом се предполага, че ракетите са добри срещу тандуанците, дяволите да вземат седемкамерните им сърца, сигурно ще свършат работа и срещу наземните цели на губруанците!

— И каква ще е ползата от това? — меко попита лейтенант Маккю.

— Ще цапардосаме няколко губруански човки! Посланик Ютакалтинг ни каза, че в галактическата война са важни символите. В момента те могат да се преструват, че изобщо не сме им оказали съпротива. Но един символичен удар, удар, който ще им нанесе щети,

ще съобщи на целите Пет галактики, че не можем да бъдем изтикани така лесно!

Меган Онийгъл стисна с два пръста горната част на носа си, замижа и заговори:

— Но вие помнете, че Ютакалтинг ни съветваше и да сме търпеливи — поклати глава Меган. — Моля, седнете. Всички. Решена съм да не хвърляме силите си само заради един жест, не и докато не разбере, че това е единственото, което ни остава. Запомнете, почти всички хора на планетата са заложенници на островите и техният живот зависи от дозите губруанска противоотрова. А на континента има шими, оставени съвсем сами.

Тя не прибави последното основание за отказа си да утвърди жеста. Човеците бяха пословично неопитни в играта на галактическа педантичност. Един удар за чест можеше да се провали и вместо това да даде на врага извинение за още по-големи ужаси.

Каква ирония! Ако Ютакалтинг беше прав, един малък земен кораб, на средата на пътя от петте галактики дотук, бе ускорил началото на кризата.

Земяните имаха склонност сами да си създават трудности. И винаги бяха притежавали тази дарба.

Пратеникът на Робърт се приближи до масата, все още загърнат в одеялото. Тъмнокафявите му очи бяха тревожни.

— Госпожо, трябва да ви предам и нещо лично.

Отстъпиха настрани и шимът продължи:

— Капитан Онийгъл ми каза да ви предам, че е важно тимбримката Атаклена да има законен почетен статус на патрон по отношение на нашите шими.

— Умно — каза Меган. — Ще гласуваме и ще ви съобщим.

Но малкият шим поклати глава.

— Не, госпожо. Не можем да чакаме. Тъй че... поръчаха ми да ви кажа, че капитан Онийгъл и тимбримката Атаклена сключиха... брачен договор.

Меган се изправи, бавно се обърна към стената и опря глава на студения камък. „Проклето момче!“ — проклинаше част от нея.

„Това е било единственото, което са могли да сторят“ — отвърщаше друга част.

„Значи вече съм свекърва“ — прибави най-ироничният глас.

От този съюз нямаше да има внуци. Не това беше целта на междувидовите бракове. Но имаше други последици.

Зад нея Съветът продължаваше да спори. Отново и отново прехвърляха възможностите и сухо обсъждаха, както правеха вече от месеци.

„О, защо Ютакалтинг не стигна дотук! — помисли си Меган. — Имаме нужда от неговия опит, от ироничната му мъдрост и чувството му за хумор. Може би той щеше да е в състояние да ми обясни нещата, които карат една майка да изпитва такава загуба.“

Да, тимбримският посланик ѝ липсваше. Липсваше ѝ повече от който и да е от тримата ѝ съпрузи и дори повече, Господ да ѝ прости, отколкото ѝ липсваше собственият ѝ странен син.

51. ЮТАКАЛТИНГ

Беше очарователно да гледа как Коулт си играе с една не-катерица, местно животно от южните равнини. Тенанинът примами мъничкото същество, като протегна в големите си шепи зрели орехи. Занимаваше се с това вече над час, докато чакаха под сянката на гъстите бодливи храсти горещото обедно слънце да премине.

Ютакалтинг гледаше и се чудеше. Изглежда, вселената никога нямаше да престане да го изненадва. Дори скованият, разсеян, прозрачен Коулт беше постоянен източник на недоумение.

Като трепереше нервно, не-катерицата събра смелост, направи още два скока към огромния тенанин и грабна един от орехите.

Удивително. Как ли го правеше Коулт?

Ютакалтинг се чудеше защо катерицата се доверява на тенанина, толкова огромен, толкова заплашителен и могъщ. Животът на Гарт беше нервен и параноичен след буруралската катастрофа, чийто смъртоносен покров все още висеше над тези степи далеч на изток и на юг от планината Мулун.

Коулт не можеше да успокоява съществото, както би могъл да го стори някой тимбрим — с глиф песен с нежни тонове на съпреживяване. Пси-сетивата на тенанините бяха от камък.

Но Коулт говореше на съществото на своя собствен високо модулиран диалект на галактическия и Ютакалтинг се заслуша.

— Знаеш ли ти — виждаш ли звука-образ — на същината на съдбата своя? Малка моя? Носиш ли ти — гени-същина-съдба — участта на звездни пътешественици, твои потомци?

Не-катерицата трепна с пълни бузи. Изглеждаше хипнотизирана от надуващия се и спадащ гребен на Коулт и пулсиращите му дихателни отвори. Тенанинът не можеше да общува със съществото, поне не така, както би могъл Ютакалтинг. И все пак катерицата, изглежда, по някакъв начин усещаше обичта му.

„Каква ирония“ — помисли си Ютакалтинг. Тимбримите изживяваха живота си, обливани от постоянно течащата музика на

живота, и все пак той не се интересуваше от това малко животно. В края на краищата то беше едно от стотици милиони. Защо трябваше да го е грижа точно за него?

А Коулт обичаше това създание. Без съпреживителни сетива, без никаква пряка връзка с него, той го обичаше съвсем абстрактно. Обичаше онова, което малкото същество представляваше, неговия потенциал.

Народът на Коулт страстно вярваше в Ъплифта, в потенциала на разнообразните форми на живот постепенно да постигнат разумност. Отдавна изчезналите Прародители на галактическата култура бяха определили това преди милиарди години и кланът на тенанините бе приел заповедта съвсем сериозно. Техният безкомпромисен фанатизъм по този въпрос излизаше извън рамките, в които би бил достоен за възхищение. Понякога — както по време на настоящия галактически смут — това ги правеше ужасно опасни.

Но сега, по ирония на съдбата, Ютакалтинг разчиташе на този фанатизъм. Надяваше се да го използва за свои собствени цели.

Не-катерицата грабна още един орех от отворената шепка на Коулт и май реши, че ѝ е достатъчно. Размаха ветрилообразната си опашка, хукна и се скри в храстите. Коулт се обърна и погледна Ютакалтинг. Дихателните отвори на гърлото му пляскаха.

— Чел съм геномни отчети на земянители еколози — каза тенанинският консул. — Тази планета е имала внушителен потенциал само преди няколко хилядолетия. Изобщо не е трябвало да бъде отстъпвана на буруралите. Загубата на гартските по-висши форми на живот е ужасна трагедия.

— Нахалите са наказани за онова, което са сторили клиентите им, нали?

— Да. Върнати към статуса на клиенти и поставени под надзора на по-стар клан патрон с чувство на отговорност. Всъщност на моя собствен клан. Извънредно печален случай.

— Защо?

— Защото нахалите всъщност са съвсем зрял и изящен народ. Те просто не разбират нюансите, които се изискват при ъплифтирането на месоядни, и затова ужасно са се провалили със своите буруралски клиенти. Но грешката не е била само тяхна. Галактическият институт по Ъплифта трябва да поеме част от вината.

Ютакалтинг потисна почти човешката си усмивка. Вместо това короната му оформи спираловиден глиф, невидим за Коулт.

— Добрите новини от Гарт ще помогнат ли на нахалите? — попита той.

— Сигурно. Ние, тенанините, не сме били по никакъв начин свързани с нахалите, когато е станала катастрофата, разбира се, но това се е променило, когато са били понижени в статус и поставени под наше ръководство. Сега, чрез осиновяването, моят клан споделя отговорността за това наранено място. Точно затова тук беше пратен консул — за да се увери, че земяните не причиняват нови щети на този нещастен свят.

— А направили ли са го?

Коулт затвори очи и отново ги отвори.

— Какво да са направили?

— Направили ли са земяните нещо лошо тук?

Гребенът на тенанина отново се размахва.

— Не. Нашите народи може и да са във война, техният и моят, но тук не открих никакви нови беди, за които да ги обвинявам. Програмата им за екологично управление беше образцова. Възнамерявам обаче да депозирам в Библиотеката отчет за действията на губруанците.

Ютакалтинг си помисли, че вече може да открива горчивината в гласа на Коулт. Двамата вече бяха видели признаци от прекратяването на усилията за екологично възстановяване. Преди два дни бяха минали покрай екологична станция, сега изоставена и с ръждясващи капани за проби и експериментални клетки. Генните складове бяха гранясали след спирането на хладилната инсталация.

В станцията откриха една мъчителна бележка, говореща за избора на неошимпанзе помощник-еколог, което беше решило да изостави поста си, за да помогне на болния си колега човек. Да го поведе на дългото пътуване до брега, та той да получи противоотровата срещу заложенческия газ.

Ютакалтинг се чудеше дали изобщо са успели да стигнат. Очевидно районът беше сериозно обгазен. Най-близкият аванпост на цивилизацията беше много далеч, дори и с антигравитаторна кола. Очевидно губруанците бяха доволни, че станцията е останала без хора.

— Ако продължи така, това трябва да се документира — каза Коулт. — Радвам се, че ми позволи да те убедя да минем през необитаеми региони, за да можем да съберем повече данни за тези престъпления.

Този път Ютакалтинг наистина се усмихна.

— Навярно ще намерим нещо интересно — съгласи се той.

Тръгнаха, когато слънцето Гимелай се плъзна на запад от изгарящия си зенит.

В равнините на югоизток от планинската верига Мулун, за разлика от долината Сайнд и откритите пространства от другата страна на планината, нямаше признаци от растителни и животински форми, внесени от земните еколози, а само местни гартски създания.

Коулт носеше почти всичките им припаси. Едрият тенанин вървеше с равен ход и не беше много трудно да го следва. Ютакалтинг потискаше телесните промени, които биха направили за кратко пътуването по-лесно, но щяха да му струват много в дългия преход. Все пак реши да облекчи движението си и разшири ноздрите си — направи ги сплеснати, но широки, за да пропускат повече въздух и в същото време да не допускат навлизането на вездесъщия прах.

Пред тях се виждаха редици ниски, покрити с дървета хълмчета, издигащи се покрай речно легло встрани от пътя им към далечните червеникави планини. Ютакалтинг погледна компаса си и се зачуди дали хълмовете не би трябвало да му изглеждат познати. Съжаляваше за загубата на инерциалния си напътстващ секретар по време на катастрофата. Само да можеше да е сигурен...

„Там.“ Той премигна. Дали не си беше въобразил бледосиньото проблясване?

— Коулт.

Тенанинът тромаво спря, обърна се и го погледна.

— Каза ли нещо, колега?

— Коулт, струва ми се, че трябва да тръгнем по онзи път. Можем да стигнем до онези хълмове навреме, да се разположим на лагер и да се нахраним преди здрачаване.

— Ммм. Така ще се отклоним от пътя. — Коулт пяхтя известно време. — Добре. Съгласен съм. — И без да се бави, се приведе и

закрачи към трите увенчани със зеленина възвишения.

Около час преди залез слънце спряха до един извор. Докато Коулт вдигаше заслона, Ютакаатинг опита месестите червеникави продълговати плодове на съседните дървета. Преносимият му детектор ги обяви за ядовити. Даже бяха сладки.

Семената им обаче бяха твърди, очевидно развили се така, че да издържат на стомашните киселини, да преминават през хранителната система на животните и да се пръскат по земята заедно с торта. Често срещана адаптация за плодните дървета на много светове.

Навярно някое голямо всеядно същество някога е разчитало на плода като източник на храна и се е отплащало за услугата, разпространявайки семената нашир и надлъж. Ако се е катерило за храната си, навярно е имало рудиментарни ръце. Сигурно дори е притежавало Потенциал. Можело е някой ден да стане предразумно, да навлезе в цикъла на Ъплифта и накрая да стане родоначалник на раса разумни същества.

Но всичко това бе завършило с буруралите. И не само големите животни бяха загинали. Сега плодът на дървото падаше прекалено близо до родителя си. Малко зародиши бяха в състояние да разкъсат здравите семена, еволюирали така, че да се разпаднат в стомасите на липсващите симбионти. Фиданките в сянката на родителя си бяха хилави.

Тук би трябвало да има гора вместо няколко самотни дървета.

„Все пак дали това е мястото?“ — помисли си Ютакалтинг. В хълмистата равнина имаше прекалено малко отличителни белези. Той се огледа, но не забеляза нови сини проблясъци.

Коулт седеше на входа на заслона и тихо подсвиркваше през дихателните си отвори. Ютакалтинг пусна плодовете пред тенанина и тръгна към бълбукащото поточе.

И на брега откри артефакта.

Наведе се и го вдигна. Разгледа го.

Местен кварц, отцепен и изтърган, с остри като стъкло ръбове, матов и заоблен от едната страна, да го държи ръка...

Короната на Ютакалтинг се развя и сред сребристите пипалца се оформи лурунану и бавно се завъртя, когато тимбримът се наведе над малката каменна брадва. Насочи се към Коулт, който все още си подсвирваше.

„Каменните оръдия са сред отличителните белези на предразумността“ — помисли си Ютакалтинг. Беше помолил Атаклена да търси следи, защото имаше слухове... приказки, в които се разказваше, че някои са виждали в дивата затънтена пустош на Гарт...

— Ютакалтинг!

Той се обърна към огромния тенанин и скри артефакта зад гърба си.

— Да, Коулт?

— Аз такова... — Коулт изглеждаше неуверен. — Метох канми, б'туил'ф... — Той поклати глава. Очите му се затвориха и отново се отвориха. — Опитал ли тези плодове за моите нужди, както и за твоите?

Ютакалтинг въздъхна и пусна грубия артефакт в речната кал, където го беше намерил.

— Да, колега. Ядивни са, докато помниш да си взимаш добавките.

52.

АТАКЛЕНА

Горилите се спускаха бързо по двете стени на тесния каньон, като използваха обелени горски лиани вместо въжета. Все пак внимаваха и заобикаляха димящите цепнатини — скалата се бе напукала от експлозиите и имаше опасност от свличания. Горилите бързаха.

По пътя си надолу минаваха през искрящи дъги. Козината им блестеше от милиардите водни капчици.

Ужасно ръмжене придружаваше спускането им, отекваше в каньона и заглушаваше тежкото им дишане. То беше заглушавало и тътена на битката — рева на смъртта, бушувал тук само допреди минути. За миг дори бучащият водопад си бе съперничил с тях, но не за дълго.

Допреди малко той беше падал върху блестящи гладки камъни. Сега се пенеше в разбит метал и полимери. Падналите скали почти ги бяха затрупали и сега водата довършваше работата.

Атаклена наблюдаваше сцената от надвисналите скали.

— Дали няма да научат как сме успели да постигнем това? — попита тя Бенджамин.

— Влакната, които натрупахме под този водопад, са предварително обработени така, че да се разградят. Всичко ще се размие след няколко часа, сер.

Горилите се присъединиха към шимските войни, които ровеха из останките на трите губруански гравитотанка, и започнаха да им помагат да разчистят и отнесат най-тежките неща.

Вражеският патрул беше пристигнал, следвайки миризмата на скрита плячка. Уредите му казваха, че някой е намерил убежище зад водопада. Пък и това бе свършено логично място за скривалище — преграда, през която обикновените им детектори трудно биха могли да проникнат. Единствено специалните им резонаторни скенери бяха сигнализирали, че земяните кроят там някаква техника.

За да изненадат укрилите се, танковете се бяха спуснали направо в каньона, прикрити отгоре от рояк бойни роботи от най-високо качество, готови за сражение.

Само че не откриха онова, което очакваха. Всъщност зад водопада нямаше никакви земянити. Само вързопи тънки като паяжини влакна.

И жица.

И — поставени навсякъде по скалите — неколкостотин килограма самоделен нитроглицерин.

Водните пръски бяха почистили праха, а въртопите бяха отнесли безбройните малки парченца след като експлозиите разлюляха надвисналите скали и изпълниха небето с дъжд от тъмен вулканичен камък. Атаклена гледаше как шимите прибират малките смъртоносни губруански ракети.

След няколко минути нашественикът трябваше да прати тук изтребителите си. Дотогава партизаните трябваше да са изчезнали. В противен случай участта им щеше да е същата, като на бедните шими, въстанали предишната седмица в долината Сайнд.

След разгрома неколцина бегълци бяха стигнали в планината. Фибен Болгър не бе сред тях. Не пристигна и никакъв пратеник с обещаните бележки на Гейлит Джоунз. Поради липса на информация щабът на Атаклена можеше само да предполага колко време ще е необходимо на губруанците, за да реагират на последното нападение.

Горилите и шимите се катереха на ръба на скалата, усмихваха се на Атаклена и потъваха в гората.

Тя вече не трябваше да придумва и убеждава. Защото беше станала почетен земянит. Дори онези, които по-рано негодуваха срещу заповедите „на един И-ти“, сега бързо и радостно ѝ се подчиняваха.

В това имаше някаква ирония. След като подписа договора, който ги направи съпрузи, тя и Робърт се виждаха по-рядко отпреди. Тимбримката вече не се нуждаеше от неговия авторитет на единствен свободен възрастен човек, затова той тръгна да нанася самостоятелни удари на врага.

Атаклена не бе сигурна точно какво е юридическото значение на подписания пред свидетели документ. Междувидовите „бракове“ обикновено бяха средство за официално удобство. Партньорите в едно делово предприятие можеха да се „оженят“, въпреки че произлизаха от

съвършено различни генетични линии. Един влечугообразен би-гле бе в състояние да влезе в брак с някой хитинов ф'рутианец. От подобни съюзи не се очакваше потомство. Но по принцип се приемаше, че партньорите ще се радват на взаимната си компания.

Всичко това й беше смешно. В известен смисъл сега тя си имаше „съпруг“.

И той не бе тук.

„Така беше и за Матиклуана през всичките дълги, самотни години“ — помисли си Атаклена и докосна медальона, който висеше на шията й. Нишката със съобщението на Ютакалтинг се беше присъединила към тази на майка й. Навярно техните лейлакллапт'н души се виеха заедно в кутийката, толкова близо една до друга, каквато бе била и връзката им в живота.

„Изглежда, започвам да разбирам за тях нещо, което никога не съм осъзнавала“ — помисли си тя.

Бенджамин й махаше от пътеката, където вездесъщите лиани се събираха около малко вирче възрозова вода. Някакво шими техник, приклепнало до отвора в гъстите лиани, настройваше фин уред.

Атаклена се приближи до тях.

— Имате ли известия от Робърт?

— Тъй вярно — отвърна шимито. — Определено засичам един от характерните химикали, които той взе със себе си.

— Кой? — напрегнато попита тимбримката.

Шимито се ухили.

— Онзи с лявата аденинова спирала. За който се разбрахме, че ще означава „победа“.

Атаклена задиша малко по-спокойно. Значи групата на Робърт също беше постигнала успех. Предишния ден тя трябваше да атакува малък вражески наблюдателен пункт на север от прохода Лорн и да отвлече вниманието на нашественика. Два малки успеха за толкова много дни. С тази скорост може би щяха да унищожат губруанците, да речем, за около един милион години.

— Отговорете, че ние също сме постигнали целите си.

Бенджамин се усмихна и подаде на свързочничката стъкленница с прозрачна течност, която тя изля във вирчето. След няколко часа свързалите се молекули щяха да могат да бъдат засечени на много

километри. Навярно утре свързочникът на Робърт щеше да му докладва съобщението й.

Методът беше бавен. Но тимбримката знаеше, че губруанците си нямат абсолютно никаква представа за него — поне засега.

53. РОБЪРТ

Врагът беше започнал да използва по-добри работи.

Разбитият губруански патрул се оттегли в гъстата джунгла и взриви пътеката в радиус от двеста метра. Дървета се поваляха, виещите се лиани се мятаха като червеи. Гравитотанковете продължиха стрелбата, докато не намериха достатъчно открито пространство, за да се приземят. Там кръжаха останалите машини, насочили дулата си навън, и поддържаха почти непрекъснат огън във всички посоки.

Група шими се осмели да се приближи прекалено близо с ръчните си катапулти и химични гранати и градушката на безразборния огън ги разкъса на парчета.

Капитанът даде заповед за оттегляне и разпръскване. С този конвой не можеха да направят нищо повече, не и срещу редовните сили на губруанската армия, които несъмнено вече пътуваха за насам. Телохранителите му провесиха на рамо заловените саблепушки и се спуснаха към сенките, застанали пред него и от двете му страни.

Робърт негодуваше, че шимите го бранят и му забраняват да се приближава до мястото на схватката, но не можеше да направи нищо. Бяха прави, по дяволите.

Клиентите пазеха патроните си като индивиди, а расата патрон, на свой ред, пазеше расата клиент като вид.

Изглежда, Атаклена можеше по-добре да се справя с това. Тя произхождаше от култура, която още от самото начало на съществуването си беше приела, че нещата стоят по този начин. И освен това не се тревожеше за мъжествеността си.

Изтеглянето беше успешно изпълнено преди небето да се покрие с губруански бойни машини. Отрядът на Робърт се раздели на малки групи, които трябваше да стигнат по различни пътища до разпръснатите си лагери, докато пак не получеха команда „на оръжие“ по горската мрежа от лиани. Единствено групата на Робърт се насочи към възвишенията, под които се намираше пещерната им щабквартира.

Това изискваше голямо заобикаляне, защото бяха далеч на изток във веригата на Мулун, а врагът бе разположил постове на няколко планински върха, лесно снабдявани по въздуха и отбранявани с базирано в космоса оръжие. Един от постове се намираше по най-прекия им път за дома, затова шимите разузнавачи поведоха групата по една просека в джунглата, точно на север от прохода Лорн.

Трансферните лиани бяха навсякъде. Наистина бяха чудо на природата, но и забавяха пътя им тук долу, под възвишенията. Робърт беше имал много време да мисли. Най-вече се чудеше какво изобщо правят губруанците толкова високо в планината.

О, той се радваше, че са тук, защото това даде на Съпротивата възможност да им нанася удари. Но защо губруанците изобщо си правеха труда да се занимават с партизанското движение в Мулун, когато здраво държаха останалата част от планетата? Дали тук нямаше символична причина — нещо напластило се в галактическата традиция, — която изискваше да ликвидират всяко изолирано огнище на съпротива?

Но дори това не можеше да обясни широкото присъствие на цивилни в планинските аванпостове. Губруанците пълнеха Мулун с учени. Те търсеха нещо.

Робърт наблюдаваше своите шими. Все още изглеждаха нервни, тези нередовни войници, които допреди няколко месеца бяха фермери, миньори и екологични работници из затъntenите краища на планетата. Но сега от ден на ден ставаха все по-уверени. По-силни и по-решителни.

„И по-диви“ — разбираше също Робърт, докато ги гледаше как се появяват и изчезват сред дърветата. Имаше нещо свирепост и диво в начина, по който се движеха, в начина, по който блестяха очите им, докато скачаха от клон на клон. Изглежда, рядко им трябваша думи, за да координират действията си. Изсумтяване, бърз жест, гримаса — това им беше повече от достатъчно.

Като се изключеха лъковете, колчаните и домотъкните торби за оръжие, шимите се движеха предимно голи. Украшенията на цивилизацията, обувките и фабричните тъкани бяха изчезнали. И заедно с тях си беше отишла някаква илюзия.

Робърт огледа и себе си — с боси пицали, в къс брич, с мокасини и раница на гърба, изпохапан, издраскан, заякващ с всеки

ден. Ноктите му бяха мръсни. Косата му бе отрязана отпред, а отзад я беше вързал на опашка. Брадата отдавна бе престанала да го сърби.

„Някои И-тита си мислят, че хората се нуждаят от още ъплифтиране — че самите ние сме нещо малко повече от животни. — Робърт подскочи, хвана една лиана, залюля се над някакви зловещо изглеждащи тръни и се приземи с чевръсто приклякване върху един повален дънер. — Доста разпространено мнение сред галактяните. Но кой съм аз, че да ги обвинявам в грешка?“

Преди известно време, през една мрачна безлунна нощ, беше наблюдавал как дванайсет подбрани шими връхлитат връз губруански лагер със саомделни, на практика невидими хартиени делтаплани. Спуснаха се ниско, хвърлиха нитроглицериновите и газовите си бомби и изчезнаха под звездната светлина преди врагът да успее да разбере какво става.

Последва шум и дим, суматоха и объркани крясъци, и беше напълно невъзможно да се каже какви са резултатите от нападението. Въпреки това той помнеше колко неприятно му бе да гледа отстрани. Беше квалифициран пилот, по-подходящ за подобна мисия от тези планински шими.

Но Атаклена бе дала стриктни инструкции и всички неошимпанзета се подчиняваха. Кожата на Робърт беше свещена.

„По дяволите, това е по моя собствена вина“ — помисли си той, докато се провираше през гъсталаците. Като направи Атаклена своя официална съпруга, той ѝ осигури статуса, необходим ѝ, за да ръководи малкото им въстание... а заедно с това и известна власт над себе си. Вече не можеше да прави това, което му се харесваше.

И така, сега тя беше негова жена, в известен смисъл. „Какъв брак“ — помисли си той. Колкото и Атаклена да продължаваше да променя вида си, за да прилича повече на човек, това само по-силно му напомняше за онова, което тя не можеше да прави. Несъмнено още една причина, поради която междувидовите бракове се срещаха рядко!

„Какво ли мисли Меган за новината?... Дали пратеникът ни изобщо е стигнал дотам?“

— Връх Фоси — каза Елзи. Робърт веднага разбра какво има предвид. Тук беше безопасно — безопасно дори за скъпоценните гори.

По брега на Силмарско море имаше само няколко полудействащи вулкана. И все пак навсякъде из Мулун имаше места, където земята от време на време се разтърсваше и на редки интервали изригваше лава.

Връх Фоси съскаше. Изпаренията се кондензираха над геотермичните отвори, в които димеше гореща вода и от време на време избухваше нагоре в пенливи гейзери. Вездесъщите трансферни лиани се събираха тук от всички посоки и се виеха като огромни кабели по страните на полузаспалия вулкан. Тук, в сенчестите димящи вирчета, те бяха устроили своето тържище и редките елементи, процедили се през тесните процепи в горещия камък, най-последно навлизаха в горската икономика.

Тук не беше вероятно губруанците да засекат нищо. Няколкото голи антропоида по тези склонове не представляваха нищо сред цялата тази горещина, пяна и химични елементи. Ако нашествениците изобщо дойдеха да проверят, горилите и техните пазачи просто можеха да се слоят със заобикалящата ги джунгла и да се върнат, след като неканените гости си тръгнат.

— На кого беше идеята за това? — попита той, когато стигнаха до сянката на високия горски покров. Миризмата на сяра стана по-силна.

— Генералът го измисли — отвърна Елзи.

Робърт не изпитваше ревност. Атаклена беше умна, дори за тимбримка, а той знаеше, че възможностите му в най-добрия случай не надхвърлят много тези на средния човек.

— Защо не ми е съобщено?

— Ами не сте питали, сер. Бяхте зает с експериментите си по оптичните нишки и начините на врага за засичане. И... и не бяхме сигурни дали в края на краищата няма да бъдете обгазен, рано или късно. Ако това се случеше, щеше да ви се наложи да отидете в града за противоотровата. Щяха да ви разпитват... и може би да ви подложат на пси-сканиране.

Робърт за момент затвори очи, после кимна.

— Ясно. Да вървим да видим горилите.

Те седяха на малки семейни групи и лесно се различаваха отдалеч — много по-едри, по-тъмни и по-космати от своите братовчеди неошимпанзетата. Големите им, стесняващи се нагоре лица — черни като обсидиан — изразяваха спокойна съсредоточеност, докато ядяха, пощеха се или работеха по основната задача, която им беше възложена — да тъкат плат за войната.

Совалките летяха по широките дървени станове в унисон с тътнещата песен на огромните маймуни. От време на време някой тъкач спираше работа, за да размаха развълнувано ръце в разговор със съседа си. Робърт знаеше езика на знаците достатъчно добре, за да проследи част от бъбренето, но изглежда, горилите разговаряха на диалект, съвсем различен от сигналите, използвани от бебетата на шимите. Беше проста реч, да, но също така и изящна по свой собствен начин, с нежен стил, изцяло специфичен за тях.

Очевидно това не бяха просто големи шими, а съвсем различна раса, поела по свой път. Друг път до разума.

Всички групи на горилите, изглежда, се състояха от определен брой възрастни женски, техните малки, няколко младежи и един извисяващ се възрастен мъжкар с посребрен гръб. Козината на патриарха по гърба и ребрата винаги беше сива. Върхът на главата му беше заострен и внушителен. Ъплифтното инженерство бе променило стойката на неогорилата, но по-едрите мъжки все още трябваше да използват кокалчетата поне на едната си ръка, когато вървяха. Огромните им гърди и рамене правеха горната половина на тялото им прекалено тежка, за да ходят на два крака.

За разлика от тях, гъвкавите им дечурлига се движеха лесно на два крака. Челата им бяха заоблени, гладки, без резкия наклон и изпъкналите надочни дъги, които по-късно щяха да им придадат такова измамно свирепо изражение. Интересно колко силно си приличаха бебетата и на трите раси — горили, шими и човеци. Едва по-късно ставаха напълно очевидни сериозните разлики в наследствеността и съдбата им.

„Неотения“ — помисли си Робърт. Класическата теория отпреди Контактa, която май се беше оказала валидна — тя предполагаше, че част от загадката на разума е да останеш като дете колкото е възможно по-дълго. Например човешките същества запазваха лицата,

адаптивността и ненаситното си любопитство дори и в съвсем зряла възраст.

Случайна ли беше тази особеност? Особеност, позволила на предразумния *Homo habilis* да направи предполагаемо невъзможния скок — да ъплифтира сам себе си до равнището на пътуващ сред звездите разум? Или пък беше дар от онези тайнствени същества, които според някои трябваше някога да са бърникали в човешките гени, отдавна изчезналите хипотетични патрони на човечеството?

Всичко това бяха предположения, но едно беше ясно. Другите земни бозайници губеха почти всякакъв интерес към ученето и играта след достигане на половата си зрелост. Но човеците, делфините — а сега, все повече и повече с всяко следващо поколение, и неошимпанзетата — с годините оставаха все така очаровани от света.

Някой ден развилите се горили също може би щяха да споделят тази особеност. Тези представители на едно променено племе вече бяха по-умни и оставаха любопитни по-дълго, отколкото безпросветните си земни роднини. Някой ден техните наследници може би също щяха да остават завинаги млади.

Ако галактяните изобщо го позволяха.

Малките на горилите се щураха наоколо и си пъхаха носовете във всичко. Никога не ги пляскаха или наказваха, само нежно ги побутваха настрани, когато пречеха, обикновено с потупване и ласкаво сумтене. Докато минаваше покрай една от групите, Робърт дори зърна в храстите посивял мъжкар, яхнал една от женските си. Три хлапета пълзяха по широкия гръб на мъжкаря и надзъртаха към масивните му ръце. Той не им обръщаше внимание; просто беше затворил очи и се клатеше — изпълняваше дълга си към своя вид.

Три горилчета се затичаха през изпочупения христалак и се скупчиха пред Робърт. От устите им висяха ленти от някакъв пластичен материал. Двете го погледнаха с нещо като страхопочитание, но третото, не така срамежливо, размаха ръце в енергични, макар и неясни знаци. Робърт се усмихна и го взе на ръце.

По-високо на хълма, над веригата от обвити в мъгла горещи извори, сред дърветата се движеха други кафяви фигури.

— По-млади мъжкар — обясни Елзи. — И старци, прекалено грохнали, за да бъдат патриарси. Преди нашествието плановиците в центъра „Хаулетс“ се опитваха да решат дали да се намесят в семейната им система. Това си е техният път, да, но е толкова тежък за бедните мъжкар — няколко години удоволствие и слава, но на цената на самота през по-голямата част от останалия им живот. — Тя поклати глава. — Когато пристигнаха губруанците, още не бяхме решили. Сега вече може би никога няма да имаме този шанс.

Робърт се въздържа от коментар. Той мразеше рестриктивните договори, но все пак не беше много съгласен с онова, което бяха правили колегите на Елзи в центъра „Хаулетс“. Беше проява на арогантност от тяхна страна да вземат решението в свои ръце, а изходът от всичко това нямаше да е много щастлив.

— Колко шими се грижат за тях?

— Доктор де Щрайвър от Центъра, десетина шими специалисти, които имат опит в работата с тях, плюс двайсетина пазачи и доброволци от съседните селища. Освен това нали понякога ги водим да ни помагат във войната.

— Как изобщо ги изхранвате? — попита Робърт, когато се спуснаха до брега на един от изворите. Някои от шимите от отряда му бяха пристигнали преди тях и вече се бяха изтегнали на влажния бряг и се хранеха.

— Това е сериозен проблем — кимна Елзи. — Горилите имат капризна храносмилателна система и е трудно да им доставяме подходящо балансирани храни. Дори във възстановените простори на Африка един едър мъжкар има нужда от до трийсет килограма растителност, плодове и насекоми на ден. Дивите горили трябва доста да обикалят, за да намерят толкова храна, а ние не можем да им позволим това.

Робърт се наведе към влажните камъни и пусна горилчето, което светкавично офейка надолу към извора, като все още дъвчеше разпарцаливената пластмасова лента.

— Изглежда ми доста трудно — каза той на Елзи.

— Да. За щастие, доктор Шулц реши проблема миналата година. Щастлива съм, че преди да умре, успя да се порадва на успеха си.

Робърт свали мокасините си. Водата изглеждаше гореща. Той потопи пръстите на краката си и бързо ги дръпна обратно.

— Ох! И как успя да го направи?

— Моля?

— Какво бе решението на доктор Шулц?

— Микробиология, сер. — Тя ненадейно вдигна поглед. Очите ѝ блестяха. — О, ето че носят и супата ни!

— Какво искаш да кажеш с това „микробиология“?

— Вътрешни бактерии. Симбионти. Всички ги имаме. Мънички същества, които живеят в червата и устата ни. В по-голямата си част те са безвредни партньори. Помагат ни да смиламе храната в замяна на свободно придвижване.

— Аха. — Разбира се, Робърт знаеше за биосимбионтите — всяко хлапе, което ходеше на училище, знаеше за тях.

— Доктор Шулц успя да получи група буболечки, които помагат на горилите да изяждат — и то с удоволствие — огромно количество от местната гартска растителност. Те...

Прекъсна я пронизителен детски вик, който не приличаше на горилски.

— Робърт! — изписка гласчето.

Той вдигна поглед и се усмихна.

— Здравей, Ейприл!

Момиченцето седеше на лявото рамо на младата мъжка горила, чиито черни очи бяха търпеливо нежни. Ейприл се наведе напред и размахна ръце в бърза поредица от знаци. Горилата я пусна на земята и детето се покатери на рамото на Робърт. Пазачът ѝ търпеливо изсумтя.

Знаеше, че държат момиченцето при горилите за безопасност, ала изведнъж осъзна колко зает е бил след възстановяването си от нараняванията. Прекалено зает, за да мисли за детето, единственият друг човек на свобода в планините.

— Здравсти, фъстък — каза той. — Как я караш? Добре ли се грижиш за 'рилите?

Тя сериозно кимна.

— Добре, Робърт. Трябва да сме дежурни, нали сме само ние.

Робърт силно я прегърна и внезапно се почувства ужасно самотен. Досега не беше усещал колко силно му липсва човешка компания.

— Аха. Само ти и аз сме останали тук горе — тихо рече той.

— Ти и аз, и тимбимката Атаклена — напомни му тя.

Робърт срещна очите ѝ.

— Въпреки това ти правиш каквото ти каже доктор де Шрайвър, нали?

Тя кимна.

— Доктор де Шрайвър е много мила. И казва, че може би скоро ще мога да отида да видя мами и тати.

Робърт трепна. Щеше да му се наложи да поговори с де Шрайвър за тази лъжа. Дежурният шим навярно не бе могъл да понесе да каже на човешкото дете истината: че ще остане под техните грижи още дълго. Да я пратят в Порт Хеления сега щеше да означава да издадат тайната за горилите — нещо, което дори Атаклена вече беше решила да не допусне.

— Свали ме там долу, Робърт — заповяда Ейприл със сладка усмивка и посочи към една плоска скала, където малкото горилче подскачаше пред неколцина от отряда му. Шимите се смееха на лудориите му. Робърт разбираше снизходителното им, дори малко самодоволно държане. Една много млада раса клиент естествено щеше да изпитва такива чувства към друга, още по-млада. Шимите проявяваха наистина собственическо и бащинско отношение към горилите.

Той пренесе Ейприл на отсрещния бряг и я остави на земята до горилчето.

— Какво е това в устата ти? — Той посегна към малката горила, но тя бързо се дръпна и го загледа с широко отворени очи.

— Какво дъвче? — попита Робърт.

— Прилича на пластмасова лента — каза Елзи. — Но... но какво прави това тук? Тук не трябва да има нищо, произведено на Гарт.

— Това не е направено на Гарт — каза шимито, което им бе поднесло супата. После се усмихна, избърза ръце в престилката си, наведе се и вдигна горилчето. То ѝ даде лентата без възражения. — Всички малки дъвчат тези ленти. Безопасни са и сме абсолютно сигурни, че в тях нищо не крещи „Земянити!“ на губруанските детектори.

— Откъде може да сте сигурни? Каква е тази материя?

Шимито пусна горилчето, размаха лентата пред лицето му, и то изцвъртя, грабна я и пак я натика в устата си.

— Някои от родителите им донесоха такива ленти след първото успешно нападение, още докато бяхме в центъра „Хаулетс“. Казаха, че „мирише вкусно“. Сега децата ги дъвчат непрекъснато.

Тя се усмихна на Елзи и Робърт и поясни:

— Това са свръхпластични влакна от губруанските бойни машини. Нали знаете, онзи материал, който спира куршумите.

Робърт и Елзи зяпнаха.

— Хей, Конги — изгука шимито на малката горила. — Ти, хитро дребосъче такова. Искаш ли, след като подъвчеш бронеоблицовката, да се заемеш с нещо наистина вкусно?

54.

ФИБЕН

— Не мърдай — каза Фибен на Гейлит. Пощеше я.

Нямаше нужда да казва нищо. Защото макар Гейлит да беше с гръб към него, той знаеше, че на лицето ѝ е изписано удоволствие. Когато тя беше такава — спокойна, отпусната, дори щастлива, — иначе строгото ѝ лице светваше и чертите ѝ напълно се преобразяваха.

За съжаление това трая само миг. Едва доловимо кратко движение привлече вниманието на Фибен и той инстинктивно заби нокти във фината ѝ козина.

— Какво правиш? — охна тя.

— Ям — измърмори той и пукна насекомото между зъбите си.

— Лъжеш — с неубедителен глас каза Гейлит.

— Да ти покажа ли?

Тя сви рамене.

— Недей. Просто продължавай.

Той изплю мъртвата въшка, макар че при оскъдната храна, която им даваха, спокойно можеше да се възползва от протеина. През всичките безброй случаи, когато се беше заемал с взаимно пощене с други шими — приятели, съученици, семейство Трууп на остров Силмар, — никога не си бе припомнял толкова ясно за една от първоначалните цели на ритуала, наследен от джунглата — избавянето на другия шим от паразити. Надяваше се, че Гейлит няма да е прекалено гнуслива, за да направи същото и за самия него. След повече от две седмици спане върху сламеници той също започваше да усеща странни сърбежи.

Трябваше да се протяга, за да достига Гейлит, тъй като бяха оковани във вериги в двата ъгъла на каменната стая и едва можеха да се доближат достатъчно.

— Добре — каза той. — Почти свърших, поне с онези места, които разголваш. Не мога да повярвам, че едно шими, което ми каза „готин“ само преди няколко месеца, е толкова свенливо по отношение на голотата. И това ми било сводница!

Гейлит само изсумтя. А беше изглеждала толкова радостна, че го вижда вчера, когато шимите ренегати го бяха довели тук от предишната му килия.

Сега обаче, изглежда, отново откриваше грешки във всичко, което правеше Фибен.

— Само още малко — настоя тя. — Наляво.

Той замърмори, но се подчини. Шимите имаха нужда да докосват и да бъдат докосвани повече от своите човешки патрони, които понякога държаха ръцете си на публично място, но рядко правеха нещо повече.

Задрънчаха ключове и старовремската дървена врата се отвори.

Беше шимито, което им носеше вечерята. Фибен не знаеше името ѝ, но сърцевидното ѝ лице му беше някак си познато.

Яркийт ѝ ципокостюм — в стила, носен от бандата условници, които работеха за губруанците — беше стегнат с еластични ленти на глезените и китките. На ръкава имаше лента с холоснимка, изобразяваща птичи нокти, протегнати в космоса.

— Разкажи ми за Земята — каза Фибен след като излапа вечерята си. — Как изглежда?

Гейлит отопи последните остатъци от чинията си.

— Какво да ти разкажа? Всички знаят за Земята.

— Да. От видеото и от туристическите кубокниги, естествено. Но не от личен опит. Ти си ходила като дете с родителите си, нали? И си получила там доктората си?

Тя кимна.

— В университета на Джакарта.

— А после?

Очите ѝ се заряха.

— После кандидатствах за служба в Центъра за галактически изследвания в Ла Пас.

Фибен знаеше за това място. Там мнозина от земните дипломати, пратеници и агенти се обучаваха и запознаваха с начините, по които мислеха и действаха древните култури на Петте галактики. Беше от жизнена важност лидерите да открият някакъв начин трите земни раси

да продължат пътя си в тази опасна вселена. Съдбата на вълконския клан до висока степен зависеше от випускниците на ЦГИ.

— Впечатлен съм, че изобщо си кандидатствала — каза той и наистина мислеше така. — Те... искам да кажа... приеха ли те?

Тя кимна.

— Ами... почти. Имах нужната квалификация. Почти. Ако съм се била представила мъничко по-добре, така казаха, нямало изобщо да има съмнение.

Очевидно споменът беше болезнен. Гейлит, изглежда, искаше да промени темата.

— После ми съобщиха, че предпочитат да се върна на Гарт — продължи тя. — Трябвало да се заема с преподаване, така казаха. И че съм щяла да бъда по-полезна тук.

— Кой ти го каза? Кой са тези „те“, за които говориш?

Гейлит нервно зачопли козината на ръката си, после тихо отвърна:

— Бюрото по Ъплифт.

— Но... но какво право имат те да определят назначаването ти на преподавателско място или пък изобщо избора на кариера?

Тя го погледна.

— Имат огромно право, Фибен, ако мислят, че генетичният прогрес на неошимпанзетата или неоделфините е изложен на опасност. В състояние са да ти попречат да станеш космонавт например от страх, че скъпоценната ти плазма може да бъде облъчена. Или да не ти позволят да избереш за своя професия химията от страх от непредвидими мутации. — Тя взе стиска слама и започна бавно да я усуква. — О, ние имаме много повече права, отколкото други раси клиенти. Зная това, непрекъснато продължавам да си го напомням.

— Но те са решили, че гените ти са нужни на Гарт — тихо предположи Фибен.

Тя кимна.

— Системата е точкова. Ако наистина се бях представила добре на изпита в ЦГИ, всичко щеше да е наред. Малко шими успяват. Аз бях на ръба. И ми дадоха тази проклета бяла карта — сякаш е някаква утешителна награда, — и ме върнаха на родната ми планета, на Гарт. Изглежда, най-важни са бебетата, които ще имам. — Тя се засмя горчиво. — По дяволите, нарушавам закона вече от месеци, рискувам

живота и утробата си в това въстание. Дори да бяхме спечелили, най-много щях да получа медал от ТААСФ, може би даже щеше да има паради в моя чест, но какво от това? Нали дори да победим аз пак ще гния в затвора на Бюрото по Ъплифт!

— О, Всеблаго — въздъхна Фибен и се облегна на студените камъни. — Но ти нямаш... искам да кажа все още нямаш...

— Че още не съм се разплождала ли? Добро наблюдение. Едно от малкото преимущества на бялата карта е, че мога да избирам всеки със синя или по-нагоре за баща и сама да решавам кога, стига да имам три или повече деца преди да навърша трийсет. Дори не трябва да ги отглеждам лично! — Тя отново се разсмя горчиво. — По дяволите, половината от шимските брачни групи на Гарт биха се обръснали до голо за правото да осиновят някое от децата ми.

„Според нея положението ѝ е ужасно — помисли си Фибен. — И все пак на планетата едва ли има повече от двайсетина шими, които да са оценени по-високо от Бюрото. За един представител на раса клиент това е най-високата чест.“

Но може би в края на краищата я разбираше. Бе се върнала на Гарт, знаейки един факт. Че независимо колко блестяща е кариерата ѝ, какви са постиженията ѝ, това само ще направи яйцеклетките ѝ по-ценни... само ще направи още по-чести болезнените посещения в Плазмената банка и ще доведе до по-силен натиск да износва колкото е възможно повече от тях в собствената си утроба.

Поканите да се присъедини към брачни групи или двустранни връзки биха идвали автоматично и лесно. Прекалено лесно. Нямаше да има начин да разбере дали дадена група я иска заради самата нея. Самотни ухажори щяха да я търсят само заради статуса на баща на детето ѝ.

Съчувстваше ѝ. Шимите често не криеха чувствата си, особено завистта.

— При шените сигурно е друго — каза Гейлит. — Бялата карта ще е забавна за мъжкия шим, разбирам това. Но за една женска? Амбициозна да стане нещо като личност?

Тя извърна очи.

— Аз... — Фибен се опита да измисли какво да каже, но за миг единственото, което можеше да стори, бе да седи и да се чувства празноглав и глупав. Навярно някой ден един от неговите пра на ента

степен внуци щеше да е достатъчно умен, за да знае нужните думи, да знае как да утеши някого, който е толкова потънал в мъката си, че дори не иска да го утешават.

Този по-пълно ъплифтиран неошим, няколко десетки поколения нататък във веригата на Ъплифта, можеше да е достатъчно умен. Но Фибен знаеше, че той самият не е. Беше само една маймуна.

Вечерният час започваше в 20.00 и за затворите не се правеше изключение. Преди залез слънце се надигна вятър и започна да клати кепенците на малкия прозорец. Идваше откъм океана и донасяше мирис на сол. От далечината можеха да се чуят слабите тътени на ранна лятна буря.

Те спяха свити в одеялата си толкова близо един до друг, колкото им позволяваха веригите, глава до глава, за да чуват дишането си в мрака. Спяха и вдишваха слабия мирис на камък и влажна слама, и издишаха тихия шепот на сънищата си.

Ръцете на Гейлит помръдваха рязко, сякаш се опитваше да следва ритмите на някакво илюзорно бягство. Веригите ѝ слабо подрънкваха.

Фибен лежеше неподвижен, но от време на време премигваше, очите му се отваряха и затваряха без светлината на съзнание в тях. Понякога си поемаше дъх и едва след дълго задържане най-последно издишаше.

Не чува тихото бръмчене откъм коридора, нито видяха светлината през цепнатините в дървената врата. Отвън се тътреха крака и по плочите стържеха нокти.

Когато ключът се завъртя в ключалката, Фибен се сепна, претърколи се на една страна, седна и разтърка очи. Гейлит вдигна глава и закри очи от острия блясък на двете лампи, окачени на високи пръти.

Фибен кихна, подушил мириса на лаванда и пера, после чу грубия глас на Желязната хватка.

— Я се стегнете! Имате важни посетители.

Фибен видя малка група пернати четирикрази — огромни топки от бял пух, украсени с панделки и колани. Две от топките държаха прътовете, на които висяха ярките фенери. Останалите цвъртяха около нещо, което приличаше на къс кол, завършващ с тясна платформа.

Върху нея се крепеше извънредно необикновена на вид птица, също накичена с ярки панделки.

Огромният двукрак губруанец нервно премести тежестта си от единия крак на другия. Може да беше от начина, по който светлината се пречупваше в перушината му, но цветът ѝ изглеждаше по-богат, по-блестящ от този на другите и напомняше на Фибен за нещо. Сякаш беше виждал този нашественик или някой като него някъде по-рано.

— Окажете съответното уважение към почитаемите по-старши членове на висшия клан Гууксую-Губру! — остро каза Желязната хватка и сръга Фибен.

— Ще му покажа уважение аз на този проклетник! — Фибен понечи да се изхрачи.

— Не! — Гейлит сграбчи ръката му и прошепна: — Фибен, недей! Моля те. Заради мен. Прави точно като мен!

Кафявите ѝ очи го гледаха умоляващо. Фибен преглътна.

— О, по дяволите, Гейлит. — Тя отново се обърна към губруанеца, скръсти ръце пред гърдите си и се поклони. Фибен направи същото.

Галактянинът се втренчи в тях първо с едното си голямо, немигащо око, после и с другото. Затътри се до другия край на пръта и принуди онези, които го държаха, да се наместят, за да запазят равновесието му. После зацвъртя в поредици от остри, отсечени изграввания.

Четирикраките се отзоваха с нещо като „Дзуууун“.

Един от квакуанските слуги излезе напред. Ярък метален диск висеше на гърдите му — машинен преводач.

Чу се рязък английски превод:

*Беше отсъдено... отсъдено в чест,
отсъдено в благопристойност...
Че вие двамата не сте престъпили...
не сте нарушили...
правилата на поведение... правилата на войната.
Дзууууун.*

Ние отсъждаме, че е правилно... уместно...

допустимо за детския статус...
За милосърдната вяра... разбиране...
че вашите битки са били на страната на
патроните ви.
Дзуууууун.

Стига до нашето внимание... информираност...
знание, че вашият статус е
на лидери на генния ви поток... расовия поток...
вид на това място и време.
Дзууууууун.

Затова предлагаме... даряваме...
благоволяваме да ви почете
с покана... благословия...
шанс да заслужите предимството на
представители.
Дзууууууун.

Това е чест... благо...
слава да сте избрани
да се опитате... да проникнете...
да сътворите бъдещето на вашата раса.
Дзуун!

Всичко свърши толкова изведнъж, колкото беше започнало.

— Поклони се пак! — шепнешком настоя Гейлит и той се приведе над скръстените си ръце. Когато отново вдигна поглед, малката група птицеподобни се беше обърнала и вървеше към вратата. Прътът беше сведен, но високият губруанец все пак трябваше да се наведе, за да мине, разперил за равновесие пернатите си ръце. Яростният поглед на Желязната хватка изразяваше чистата му омраза.

Главата на Фибен бучеше. Беше се отказал да следи странния официален диалект на галактически три на птицата още след първата фраза. Дори английският превод бе напълно неразбираем.

Острата светлина избледня, когато процесията с кудкудякане тръгна по коридора. В последвалия сумрак Фибен и Гейлит се обърнаха и се спогледаха.

— Кажи ми кой, по дяволите, беше този? — попита той.

Гейлит се намръщи.

— Сюзерен. Един от техните трима лидери. Ако не греша — което е напълно възможно, — беше Сюзеренът на Благопристойността.

— Това естествено изяснява всичко. Само че кой, в името на рулетката на Ифни, е Сюзеренът на Благопристойността?

Гейлит пренебрегна въпроса. Челото ѝ беше сбръчкано в съсредоточен размисъл.

— Все пак защо той дойде при нас, вместо нас да отведат при него? — гласно се чудеше тя, макар очевидно да не искаше мнението му. — И защо през нощта? Забеляза ли, че той изобщо не остана, за да чуе дали ще приемем предложението му? Навярно се е чувствал принуден от благопристойност да го стори лично. Но помощниците му могат да отнесат отговора ни по-късно.

— Отговор на какво? Какво предложение? Гейлит, дори не можах да проследя...

Но тя нервно размахна ръце.

— Не сега. Трябва да помисля. Дай ми няколко минути. — Върна се до стената и седна на сламата с лице към черния камък. Влезе шими с наръч слама и сгънати одеяла. Товарът скриваше лицето му. Едва когато го остави на земята, Фибен видя, че е шимито, което го беше гледало втрънчено през деня, онова, което му се беше сторило толкова странно познато.

— Донесох ви прясна слама и още одеяла. Нощем е доста студено.

— Благодаря — кимна той.

Тя гледаше в земята. После се обърна и тръгна към вратата. Движеше се с гъвкава грация, очевидна дори под бухлатия ципокостюм.

— Почакай! — внезапно каза Фибен.

Тя спря, без да се обръща. Фибен се приближи към нея, доколкото му позволяваха тежките вериги.

— Как се казваш? — тихо попита той. Не искаше да пречи на Гейлит, която се бе свряла в ъгъла.

Раменете ѝ бяха отпуснати.

— Аз съм... — Гласът ѝ беше съвсем тих. — Викат ми Силви...

Дори докато бързо се измъкваше през вратата, тя се движеше като танцьорка.

— Е, маймунски син съм си и такъв ще си остана — въздъхна Фибен.

55. ЮТАКАЛТИНГ

Покрити с пяна водорасли се полюляваха в плитчините и кокилокраките местни птици търсеха насекоми в тях. По брега растяха някакви храсти, зад тях почваше степта.

Следите водеха от брега на малкото езеро нагоре по обраслия в шубраци склон. Само след един поглед към калните следи Ютакалтинг можеше да каже, че непознатият е вървял патраво. Изглежда, дори на три крака.

С крайчеца на окото си мерна син проблясък — същият, който го беше довел на това място. Опитва се да фокусира слабото мъждукане, но то изчезна.

Тимбримът коленичи, за да разгледа отпечатыците в калта, измери ги с педя и се усмихна. Такива красиви очертания! Третият крак не беше координиран с другите два и отпечатыкът му бе много по-малък от тях, почти сякаш двукрако същество беше минало направо от езерото до храстите, подпирайки се на тояга.

Ютакалтинг вдигна един паднал клон да изтрие следите, но се поколеба.

„Дали да не ги оставя? — зачуди се той. — Действително ли е необходимо да ги скрия?“

Той поклати глава.

„Не. Както казват човеците, не променяй правилата на играта по средата.“

И забележи следите. Тъкмо свърши и чу зад себе си тежки стъпки и шум от чупене на храсти. Дипломатът се обърна — Коулт тъкмо завиваше по тясната пътека, водеща към малкото езерце. Глифът лурунану се виеше и спускаше над едрата, увенчана с гребен глава на тенанина като някое разгневено насекомо.

Короната на Ютакалтинг го болеше като пренатоварен мускул. Той остави лурунану да подскочи още веднъж към каменната бездушност на Коулт и след това призна поражението си, изтегли победения глиф и пусна клон на земята.

Във всеки случай тенанинът не видя нищо. Беше се съсредоточил върху малък уред, който държеше върху широката си длан.

— Започвам да ставам подозрителен, приятелю мой — каза Коулт, когато се приближи до тимбрима.

Ютакалтинг почувства как кръвта напирва в артериите на тила му. Най-последно?

— Подозрителен за какво, колега?

Коулт затвори уреда и го прибра в един от многобройните джобове на жилетката си.

— Има признаци... — Гребенът му се размаха. — Слушах некодираните предавания на губруанците и изглежда, става нещо странно.

Ютакалтинг въздъхна. Не, еднопосочният мозък на Коулт се съсредоточаваше върху съвсем различен въпрос. Нямахме смисъл да се опитва да го отклони.

— Какво пак са намислили нашествениците? — попита той.

— Е, на първо място, засичам много по-слабо движение на военни машини. Изглежда, изведнъж са започнали да се занимават помалко с онези дребни битки горе в планината. Сигурно си спомняш, че и двамата се чудехме защо изразходват толкова усилия, за да потушат една нищо и никаква партизанска съпротива.

Всъщност Ютакалтинг беше съвсем сигурен, че знае причината за отчаяните действия от страна на губруанците. От парченцата, които двамата заедно бяха успели да съединят, бе очевидно, че нашествениците са ужасно загрижени да открият нещо в планината Мулун. Бяха хвърляли войници и учени сред дивата пустош с явно безполезна енергия и навярно бяха платили сериозна цена за усилията си.

— Можеш ли да се сетиш за някаква причина, поради която сраженията са намалели? — попита Ютакалтинг.

— Не съм сигурен. Едната възможност е губруанците да са открили и заловили нещото, което така отчаяно търсеха...

„Съмнително — убедено си помисли Ютакалтинг. — Доста трудно е да хванеш призрак.“

— Или пък са се отказали да го търсят...

„Най-вероятно“ — съгласи се Ютакалтинг. Рано или късно птицеподобните неизбежно щяха да разберат, че са били измамани, и щяха да престанат да гонят вятъра.

— Или навярно — заключи Коулт, — губруанците просто са унищожили цялата опозиция и са ликвидирали всички, които им се противопоставят.

Ютакалтинг се помоли последният отговор да не е верният. Разбира се, това беше един от поетите рискове, когато бе планирал да докара врага до такава ярост. Можеше само да се надява дъщеря му и синът на Меган Онийгъл да не са платили крайната цена, спомагайки за изпълнението на сложния номер, който самият той беше погостил на злобните птици.

— Хмм — забеляза той. — Не каза ли, че има и нещо друго, което те озадачава?

— Това — продължи Коулт, — че след шейсет дни, през които не сториха изобщо нищо за благото на този свят, губруанците изведнъж правят заявления и предлагат амнистия и работа на бившите членове на Службата за екологично възстановяване.

— Нима? Е, може би това просто означава, че са свършили с укрепването си на планетата и вече могат да отделят малко внимание на отговорностите си.

Коулт изсумтя.

— Сигурно. Но губруанците са счетоводители. Същества на честта. Егоистични воители без чувство за хумор. Те са фанатично предвзети по отношение на онези аспекти на галактическата традиция, които са им изгодни, и в същото време като че ли изобщо не се грижат за съхраняването на планетите като светове инкубатори, а само за приближаващата преоценка на статуса на клана си.

Ютакалтинг беше съгласен с тази характеристика, но не смяташе Коулт за безпристрастен наблюдател. А и тенанинът едва ли беше този, който можеше да обвинява други в липса на чувство за хумор.

Във всеки случай беше очевидно едно. Докато Коулт продължаваше да мисли за губруанците, щеше да е безполезно да се опитва да привлече вниманието му към разни следи по земята.

Той усещаше движението в околната равнина. И дребните хищници, и тяхната плячка търсеха убежища, скриваха се в малки ниши и дупки, за да изчакат отминаването на пладнето, когато

яростната жега щеше да поотслабне и нямаше да им коства толкова много енергия и да преследват, и да бягат. В това отношение високите галактики не правеха изключение.

— Ела — каза Ютакалтинг. — Слънцето се е издигнало високо. Трябва да намерим сянка и да поотдъхнем. Например под онези дървета отатък езерото.

Коулт го последва без повече коментари. Изглежда, му бяха безразлични незначителните отклонения в пътя им, щом с всеки ден далечните планини осезаемо се приближаваха. Покритите със сняг върхове вече не бяха само бледи очертания на фона на хоризонта. Може би щяха да са им нужни седмици, за да стигнат дотам, и още неопределено време, за да намерят път сред непознатите проходи до Сайнд. Но тенанините бяха търпеливи, когато това обслужваше целите им.

Нямаше повече сини проблясъци. Все пак на Ютакалтинг му се стори, че кенира докосване на дива радост от някакъв ум, криещ се в степта — нещо голямо, умно и познато.

— Всъщност ме смятат за нещо като специалист по земяните — каза Коулт, когато се разговори под ниските дървета. Малки насекоми бръмчаха покрай дихателните процепи на тенанина, само за да бъдат издухани всеки път, когато се приближеха. — Това, плюс екологичния ми опит, ми донесе назначаването на тази планета.

— Не забравяй и чувството си за хумор — допълни Ютакалтинг с усмивка.

— Да. — Гребенът на Коулт се развя, което беше равностойно на кимване. — У дома ме мислят за голям дявол. Точно необходимият тип, за да се справя с вълкони и тимбримски хитреци. — Той завърши с няколко бързи и ниски дрезгави вдишвания и издишвания — очевидно съзнателна преструвка, защото тенанинът не притежаваше рефлекс за смях. „Няма значение — помисли си Ютакалтинг. — За тенанински хумор е отлично.“

— Имаш ли голям личен опит със земяните?

— О, да — отвърна Коулт. — Бил съм на Земята. Имах удоволствието да обикалям из дъждовните ѝ гори и да видя странните им и разнообразни форми на живот. Срещал съм неоделфини и китове.

Макар моят народ да смята, че самите човеци изобщо не трябваше да бъдат обявявани за напълно ъплифтирани — биха имали огромна полза от още няколко хилядолетия ошлайфване под подходящо ръководство, — аз мога да призная, че техният свят е красив, а клиентите им — обещаващи.

Една от причините, поради които тенанините участваха в настоящата война, бе, че се надяваха да съберат и трите земянитски раси в собствения си клан чрез насилствено осиновяване — „за собственото благо на земянитите“, разбира се. Трябваше също обаче да се признае, че по този въпрос имаше несъгласия сред самите тенанини. Партията на Коулт например предпочиташе десетхилядигодишна кампания на убеждаване, за да се опитат да спечелят земянитите чрез доброволно осиновяване, с „обич“.

Очевидно партията на Коулт не доминираше в настоящото правителство.

— И разбира се, срещнах неколцина земянити през мандата ми в Галактическият институт по миграциите, по време на една експедиция за водене на преговори с Фах’фах’н*фах.

Короната на Ютакалтинг избухна във водовъртеж от сребристи пипалца. Разбираше, че изненадата му е доловима дори за Коулт, но това не го вълнуваше.

— Ти... случвало ти се е да се срещаш с дишащи водород същества? — Тимбримът дори не знаеше как точно се произнася името им — то не беше част от никой утвърден галактически език.

Коултотново го изненада!

— Фах’фах’н*фах. — Дихателните процепи на тенанина пак запулсираха в подражание на смях. Този път той прозвуча по-реалистично. — Преговорите се водеха в субквадранта Пол-Крен, недалеч от онова, което земянитите наричат „сектор Орион“.

— Това е много близо до земянитската колония Ханаан.

— Да. Това беше една от причините, поради която те бяха поканени да участват. Макар че тези редки срещи между цивилизациите на дишащите кислород и водород са изключително важни и деликатни, взехме и неколцина земянити, за да им покажем някои от тънкостите на висшата дипломация.

На Ютакалтинг му се стори, че усеща кениране от страна на Коулт... следа от нещо дълбоко и притеснително за тенанините. „Той

не ми казва всичко — разбра Ютакалтинг. — Имало е и други причини да бъдат поканени земяните.“

В продължение на милиарди години между двете паралелни култури беше поддържан неспокоен мир. Петте галактики всъщност бяха десет, защото имаше поне също толкова много стабилни светове с водородна атмосфера, колкото и планети като Гарт, Земята и Тимбрим. Двете нишки на живот, всяка с огромен брой видове и форми, нямаха почти нищо общо помежду си. Фах'фах'н*фах нямаха претенции към кислородните планети, а техните светове бяха прекалено огромни, студени и тежки, за да им завидят дори галактяните.

Освен това те, изглежда, дори оперираха на различни равнища или стойности на време. Дишащите водород предпочитаха бавните пътища през равнище „Д“ на хиперпространството и даже през обикновения космос сред звездите — царството, в което властваше реалността — като оставяха по-бързите магистрали между звездите на бързо живеещите наследници на легендарните Прародители.

Понякога имаше конфликти. Загиваха цели системи и кланове. За такива войни нямаше правила.

Понякога обменяха метали за газове или машини за странни неща, които не се откриваха дори в записите на Великата библиотека.

Имаше периоди, през които едната или другата цивилизация трябваше да изоставя цели спирални ръкави. Галактическият институт по миграциите организираше тези огромни придвижвания на дишащите кислород приблизително на всеки сто милиона години. Официалната причина бе да се позволи на огромни звездни системи да „останат на угар“ в продължение на една епоха, за да се даде време на техните планети да развият нов предразумен живот. И все пак другата цел беше широко известна — да се остави разстояние между водородния и кислородния живот там, където вече изглеждаше невъзможно да не си пречат.

И сега Коулт му казваше, че наскоро е имало преговори точно в сектора Пол-Крен? И че там са присъствали човеци?

Защо никога не бе чувал за това?

Искаше да проследи тази нишка, но нямаше възможност. Коулт очевидно не искаше да разговарят за това и се върна на предишната им тема.

— Все пак смятам, че в губруанските предавания има нещо нередно, Ютакалтинг. От тях става ясно, че и в Порт Хеления, и на островите те търсят специалисти по земна екология и ъплифтиране.

Ютакалтинг реши, че любопитството му може да почака — мъчно решение за един тимбрим.

— Е, нали ти казах: навярно губруанците най-после са решили да изпълнят дълга си към Гарт.

Коулт заклокочи с тон, за който Ютакалтинг знаеше, че изразява съмнение.

— Дори да е така, те биха търсили еколози, но защо са им експерти по ъплифтиране? Подозирам, че все пак става нещо любопитно — заключи той. — Губруанците бяха извънредно възбудени цели няколко мегасекунди.

Дори без малкия им приемник или изобщо без никакви новини по въздушните вълни, Ютакалтинг пак би могъл да разбере това. То се съдържаше в пресекливата синя светлина, която следваше вече от седмици. Трепкацията проблясък означаваше, че тимбримският Дипломатически склад е бил отворен. Примамката, която беше оставил в пирамидата, наред с многобройни други намеци и следи, можеше да доведе някое разумно същество само до едно-единствено заключение.

Бе очевидно, че номерът, който беше заложил на губруанците, им е струвал много скъпо.

И все пак всички добри неща си имат край. Досега дори губруанците сигурно бяха разбрали, че това е просто тимбримски фокус. Птицеподобните не бяха толкова глупави. Рано или късно трябваше да открият, че всъщност не съществуват никакви „гартляни“.

„Мъдреците казват, че може би е грешка да докараш една шега прекалено далеч. Не допускам ли тази грешка, като се опитвам да погодя същия номер на Коулт?“

О, но в този случай нещата бяха напълно различни! Да заблудиш Коулт се оказваше много по-бавна, по-сложна, по-лична задача.

„Във всеки случай какво друго да правя, за да минава времето?“

— Разкажи ми още за своите подозрения — помоли Ютакалтинг спътника си. — Аз съм много, много заинтригуван.

56. ГАЛАКТЯНИТЕ

Противно на всички очаквания, новият Сюзерен на Цените и Предпазливостта всъщност набираше точки. Перушината му дори беше проявила първите царствени багри на кандидатурата, въпреки че бе започнал съревнованието много след партньорите си. Когато новият Сюзерен танцуваше, другите двама бяха принудени сериозно да го наблюдават и да обръщат внимание на неговите аргументи.

— Това усилие е зле насочено, скъпо, неблагоприятно — изцвъртя той и се завъртя в изящен ритъм. — Вложихме съкровище, време и чест.

*търсейки,
преследвайки,
гонейки
една химера!*

Новият главен бюрократ наистина имаше няколко преимущества. Той беше обучен от предшественика си — покойния Сюзерен на Цените и Предпазливостта. Освен това беше изнесъл пред конклава внушителна обвиняваща поредица от факти. По пода лежаха пръснати инфокубове. Предявените доказателства всъщност бяха унищожителни.

— Няма начин, няма възможност, няма шанс този свят да крие предразумно същество, оцеляло от буруралите! Това е бил номер, измама, демоничен вълконско-тимбримски заговор, за да ни накарат да

*изхарчим,
прахосаме,
хвърлим напразно
нашето богатство!*

За Сюзерена на Благопристойността това беше извънредно унизително. Всъщност почти катастрофа.

По време на промеждутъка преди да бъде избран новият кандидат, жрецът и адмиралът бяха властвали самолично, без да има кой да ги контролира. Те отлично бяха съзнавали, че не е благоразумно да действат така, без да ги ограничава гласът на третия им партньор, но как да се държиш благоразумно, когато има толкова съблазнителна възможност?

Адмиралът беше предприел персонални мисии по претърсване и унищожаване на планинските партизани, стремейки се да прибави блясък към личната си чест. От своя страна, жрецът бе наредил да се започнат скъпи нови строежи и беше ускорил доставянето на нов планетарен филиал на Библиотеката.

Това бе прекрасно междуцарствие на двустранно единодушие. Сюзеренът на Лъча и Нокътя одобряваше всяка покупка, а Сюзеренът на Благопристойността благославяше всеки набег на Войниците на Нокътя.

Имаше и грешки. Вълконите се оказаха сатанински в набезите и животинската си неуловимост. И все пак, ако бяха намерили онова, което търсеха, нямаше да последва никакво заяждане за разноските. Всичко щеше да си струва усилието. Но...

„Но ние бяхме измамени, заблудени, направиха ни на глупци“ — горчиво си помисли жрецът. Съкровището се оказа лъжа. А сега новият Сюзерен на Цените и Предпазливостта им опяваше за средствата, които бяха изразходвали. Бюрократът изпълни блестящ танц на наказанието за крайности. Той вече беше спечелил няколко точки на единодушие — например за това да няма повече безполезни преследвания в планината, не и докато не се намери по-лесен начин за унищожаване на партизаните.

Перушината на Сюзерена на Лъча и Нокътя нещастно повехна. Жрецът знаеше колко зле трябва да е подействало това на адмирала. Но и двамата бяха хипнотизирани от справедливата правота на Танца на Наказанието. Не можеха да победят бюрократа с мнозинство — той беше очевидно в правото си.

Сега бюрократът беше започнал нов напев и бе подел нов танц. Той предлагаше да се изоставят новите строителни проекти. Те нямаха

нищо общо с отбраната на губруанците на тази планета и бяха започнати на основата на предположението, че тези „гартляни“ ще бъдат открити. Сега бе просто безполезно да продължават да строят хиперпространствен шунт и церемониална могила!

Танцът беше могъщ, убедителен, подкрепен с карти, статистики и таблици с изчисления. Сюзеренът на Благопристойността разбираше, че ще трябва да се направи нещо, и то скоро, в противен случай това парвеню щеше да завърши деня на първо място. Такова разместване на местата бе немислимо, точно когато започваха да усещат в телата си тръпките, предхождащи Смяната на перушината!

Трябваше да се обмисли съобщението от Господарите на Курника. Цариците и князете у дома задаваха отчаяни въпроси. Били ли стигнали вече Тримата на Гарт до дръзка нова политика? Изчисленията показваха, че ще е важно скоро да разполагат с нещо оригинално и творческо — в противен случай инициативата завинаги щеше да премине в ръцете на някой друг клан.

Беше страшно да имаш участта на раса, движеща се в космическата следа на някой друг.

Но въпреки очевидния му финес и лустро, едно нещо в новия главен бюрократ веднага се набиваше в очи. На новия Сюзерен на Цените и Предпазливостта му липсваше дълбочината, ясният поглед на мъртвия му предшественик. Сюзеренът на Благопристойността знаеше, че великата политика не може да излезе от дребнавото, късогледо счетоводителство.

Трябваше да се направи нещо, и то сега! Жрецът зае поза на предчувствие и разпери ръце. Учтиво, дори може би снизходително, бюрократът прекъсна собствения си танц и сведе клюн, печелейки време.

Сюзеренът на Благопристойността започна бавно, като се местеше на малки стъпки на пръта си и съзнателно възприе напева, използван от противника му.

— Макар че може и да няма гартляни, остава шанс, възможност, начин да използваме церемониалния обект, който

*планирахме,
построихме,*

*осветихме
на такава цена.*

Има план, схема, идея, която все още може да спечели

*слава,
чест,
благопристойност
за нашия клан.*

В центъра, фокуса, същината на този план ние ще

*проучим
разгледаме
разследваме
клиентите на вълконите.*

Сюзеренът на Лъча и Нокътя вдигна поглед. Светлина на надежда проблесна в обезсърченото око на адмирала и жрецът разбра, че може да спечели временна победа или поне отлагане.

През идващите дни много, наистина много щеше да зависи от това дали тази смела нова идея ще има ефект.

57. АТАКЛЕНА

— Виждаш ли? — извика й той. — Преместила се е през нощта!

Атаклена гледаше човешкия си приятел — кацнал върху клона на едно дърво на десет метра над земята. Той издърпа листатия зелен кабел и й го показва.

— Сигурен ли си, че е същата лиана, която отрязва снощи? — извика тя.

— Разбира се! Налях един литър обогатена с хром вода — веществото, в което се е специализирала тази лиана — в чатала на онзи клон, право над мен. Сега лианата се е закрепила точно там!

Атаклена кимна.

— Виждам, Робърт. И вече вярвам.

Понякога Робърт се държеше съвсем като тимбримски младеж — бърз, импулсивен, дяволит. В известен смисъл това беше малко объркващо. Предполагаше се, че вълконите трябва да се държат по странни и неразгадаеми начини, а не просто като... е, като момчета.

„Но Робърт не е вълкон — напомни си тя. — Той е мой съпруг.“ И във всеки случай, тя живееше сред земяните вече толкова дълго, че се чудеше дали не е започнала да мисли като тях.

„Когато — ако изобщо — се върна у дома, дали ще смущавам всички, дали ще ги плаша и удивлявам с метафори? Със странни вълконски становища? Привлича ли ме тази перспектива?“

Над войната се беше спуснало затишие. Губруанците бяха престанали да пращат лесно уязвими експедиции в планината. Аванпостовете им бездействаха. Дори безспирното бръмчене на газови роботи вече го нямаше сред планинските долини повече от седмица, за огромно облекчение на шимите фермери и селяни.

Така че разполагаха с известно време и бяха решили да си вземат един ден почивка, за да се опитат да се опознаят по-добре. В края на краищата никой не знаеше кога борбата ще се възобнови. Щяха ли изобщо да имат друг шанс?

— Добре — извика тя. — Съгласна съм. Лианите могат да бъдат обучавани. Сега слизай!

Робърт енергично дръпна лианата, пое си дъх — разшири гръдния си кош до степен, която никой тимбрим не би могъл да достигне, — после бързо издиша и нададе продължителен вик. Ехото го разнесе по горските коридори.

Атаклена въздъхна. „О, да. Той трябва да изкаже уваженията си на тяхното вълконско божество Тарзан.“

Стиснал лианата с две ръце, Робърт скочи от клона и полетя, но викът му внезапно секна, когато той се врязва в листака и изчезна.

Тишината се нарушаваше само от тихото падане на листата. Атаклена извика:

— Робърт!

Нито отговор, нито движение сред гъсталака.

— Робърт?

Атаклена се опита да го открие с короната си. Той беше там, беше добре... и изпитваше някаква болка.

Момичето се затича през поляната. Гийровата реакция започна — ноздрите ѝ автоматично се разшириха, за да поемат много повече въздух при утрояването на сърдечния пулс. Докато стигне до дърветата, ноктите ѝ вече бяха започнали да се втвърдяват. Тя изрита меките си обувки и незабавно започна да се катери по грубата кора на гигантския ствол.

Знаеше, че трябва да забави темпото. Въпреки тимбримската ѝ скорост и адаптивност, мускулатурата ѝ не беше толкова здрава, колкото човешката, и излъчването на короната ѝ не отделяше топлината като човешките потни жлези. И все пак не можеше да не поддържа пълната скорост, на която беше способна.

Сред листата, където се бе сгромолясал Робърт, беше тъмно и тясно. Атаклена премигна и изсумтя. Миризмите ѝ напомниха, че това е див свят, а тя не бе вълконка, че да се чувства у дома си в жестоката джунгла. Прибра пипалцата си, за да не се оплетат в гъсталака. Затова и беше неподготвена, когато нещо протегна ръце от сенките и здраво я сграбчи.

Хормоните заприиждаха. Тя ахна и се изви, за да удари нападателя си, навреме разпозна аурата на Робърт и неговия човешки, мъжки мирис. Силните му ръце я притискаха здраво. Атаклена изпита

моментен прилив на замаяност, когато гийровата реакция се стовари върху й.

След миг изненадата й се удвои. Защото Робърт започна да докосва устата й със своята. Отначало действията му изглеждаха безсмислени, безумни. Но после, когато короната й се отвори, тя отново започна да долавя чувства... и веднага си спомни сцени от човешките видеодрами — сцени на съвкупление и сексуална игра.

Бурята от емоции, която я обзе, беше толкова яростно противоречива, че тя се вцепени. А това отчасти може да се дължеше и на спокойната мощ на ръцете му. Едва когато Робърт най-после я пусна, момичето бързо се дръпна от него и задъхано се облегна на ствола на гигантското дърво.

— Ан... Ан-туилатбиелна! Наха... Ти... ти... бленчук! Как смееш... Клет-тнуб... — Дъхът й пресекна и тя трябваше да спре полиглотските си ругатни, за да успокои дишането си. Във всеки случай това, изглежда, не развали очевидно доброто му настроение.

— Не успях да разбера всичко, Атаклена. Моят галседем все още е доста слаб, макар че работя върху него. Кажи ми, какво е... бленчук?

Атаклена отвърна с жест — извиване на главата, което беше тимбримският еквивалент на ядосано свиване на рамене.

— Това няма значение! Веднага ми кажи. Зле ли си наранен? И ако не, защо направи онова, което току-що направи? Трето, кажи ми защо да не те накажа, че ме изигра и ме нападна по този начин?

Очите на Робърт се разшириха.

— О, изобщо не го взимай на сериозно, Клени. Оценявам начина, по който дойде да ме спасяваш. Все още бях малко замаян и се зарадвах, че те виждам.

Ноздрите на Атаклена се разшириха. Пипалцата й се развяха, подготвайки се да оформят язвителен глиф. Робърт очевидно усети това и вдигна ръка.

— Добре, добре. Не съм зле наранен, а само малко одраскан. Всъщност беше забавно.

Усмивката му изчезна, когато видя изражението й.

— Уф, що се отнася до въпрос номер две — посрещнах те по този начин, защото това е разпространен човешки ритуал на ухажване, който бях силно мотивиран да изпълня с теб, макар да признавам, че можеше и да не го разбереш.

Атаклена се намръщи. Пипалцата ѝ се сгърчиха в смут.

— И накрая — въздъхна Робърт, — не мога да се сетя за причина, поради която да не ме накажеш за нахалството ми. Твое право е, както би било право на всяка човешка жена да счупи ръката ми за това, че съм я докоснал без разрешение. Не се съмнявам, че и ти можеш да го сториш. Единственото, което мога да кажа в своя защита, е, че счупената ръка понякога е професионален риск за всеки човешки младеж. Обикновено ухажването не може да започне, освен ако не направиш нещо импулсивно. Ако човек е разбрал правилно знаците, на жената ѝ харесва и няма да му покаже червен картон. Ако е сбъркал, си плаща. — Той сви устни. — Знаеш ли, никога досега не съм се държал така. Обаче си права. Може би в това отношение човеците са луди клет-тнуби.

Атаклена премигна. Напрежението ѝ започна да изтича, да капе от връхчетата на короната ѝ; тялото ѝ се върна в нормалното си състояние. Възлите на промяната под кожата ѝ пулсираха, поглъщайки гийровите вълни.

„Като малки мишлета.“

Всъщност усети, че се усмихва. Странната изповед на Робърт беше поставил нещата — почти смешно — върху логична плоскост.

— Удивително — каза тя. — Както обикновено, в тимбримската методология има такива паралели. Собствените ни младежи също трябва да се възползват от възможностите си.

После замълча и се намръщи.

— Но стилистически тази ваша техника е толкова груба! Степента на грешка сигурно е огромна, тъй като нямате корони, за да усещате какво чувстват женските ви. Освен грубото си сетиво на съпреживяване, вие разполагате само с намеците, кокетирането и езика на тялото си. Изненадана съм, че изобщо успявате да се възпроизвеждате, без преди това да се избивате помежду си!

Лицето на Робърт потъмня и тя разбра, че младежът се изчервява.

— О, сигурно малко съм преувеличила.

Атаклена не успя да се сдържи и отново се усмихна, не само с недоловимо присвиване на устата, а с истинско, пълно раздалечаване на очите си.

— Стига, Робърт, вече съм сигурна.

Лицето му почервения още по-силно. Той сведе очи към ръцете си. Настъпи мълчание. Атаклена почувства вълнение в дълбините на собственото си същество и кенира простия сетивен глиф киниулун — момчето от притчата, хванато да върши онова, което момчетата неминуемо вършат. Робърт мълчеше. Откритата му аура на засрамена искреност го правеше по-близък, отколкото повечето от връстниците й в училище навремето.

— Добре, Робърт — въздъхна тя. — Ще те оставя да ми обясниш защо си бил „силно мотивиран“ да пристъпиш към този класически човешки съвкупителен ритуал с представител на друг вид — с мен. Защото подписахме договор да сме съпрузи? Да не би да се чувстваш задължен да консумираш брака ни, за да удовлетвориш човешката традиция?

Той сви рамене, извърнал лице настрани.

— Не, не мога да използвам това за извинение. Знам, че междувидовите бракове са за вършене на съвместна работа. Просто... е, мисля, че е просто, защото си хубава и умна, а аз съм самотен и... и може би просто съм мъничко влюбен в теб.

Сърцето й заби по-бързо. Този път гийровата реакция нямаше нищо общо. Пипалцата й се вдигнаха в своя собствена хармония, но не се оформи никакъв глиф. Вместо това момичето откри, че те се протягат към Робърт по фини, здрави нишки.

— Мисля... мисля, че разбирам, Робърт. Искам да знаеш, че аз...

Беше й трудно да измисли какво да каже. Самата тя не бе сигурна точно какво мисли в този момент. Атаклена поклати глава.

— Робърт? — тихо рече тя. — Ще ми направиш ли една услуга?

— Каквото поискаш, Клени. Каквото и да е то. — Очите му бяха широко отворени.

— Добре. В такъв случай, като внимаваеш да не се увличаш, можеш да продължиш да ми обясняваш и да ми покажеш какво правеше, когато ме докосна... различните физически аспекти. Само че този път по-бавно, моля те.

Върнаха се при пещерите чак на следващия ден.

По пътя от време на време сядаха и нежно експериментираха с усещанията, които предизвикваше докосването.

Атаклена с изненада откри, че повечето от необходимите за това нервни пътища вече са на мястото си. Не се изискваше дълбока автосугестия — просто фино разместване на няколко капиляра и рецептори на налягане, — за да направи експеримента възможен. Очевидно тимбримите някога може би се бяха занимавали с такива ритуали на ухажване, като например целуване. Или поне бяха притежавали способността за това. Но с вълкон?

Разбира се, това изобщо не би било възможно, ако хората и тимбримите не бяха толкова сходни помежду си. Сред непросветените представители и на двете раси бяха циркулирали много очарователни, глупави теории, обясняващи съвпаденията — например предполагаше се, че може би някога са имали общ прародител.

Идеята беше смешна, разбира се. И все пак тя знаеше, че нейният случай не е първият. Тесните връзки в продължение на няколко века бяха довели до значителен брой случаи на междувидово флиртуване, някои дори публично признати. Нейните открития сигурно бяха правени много пъти преди.

Атаклена беше смятала тези приказки за измислици, но сега разбираше, че приятелите ѝ на Тимбрим сигурно я бяха смятали за ужасно превзета. А ето, че се държеше по начин, който би шокирал повечето от тях!

Не беше сигурна, че иска който и да било у дома — ако се приемеше, че изобщо ще се върне — да смята брака ѝ с Робърт за нещо повече от бизнес. Ютакалтинг навярно би избухнал в смях.

„Няма значение — твърдо си каза тя. — Трябва да живея заради днешния ден.“ С експеримента времето минаваше по-лесно, освен това той имаше и приятни страни. А и Робърт беше ентусиазиран учител.

Разбира се, щеше да ѝ се наложи да установи граници. Беше разместила мастните тъкани в гърдите си например и ѝ беше забавно да си играе с усещанията, получавани от новите нервни окончания. Но когато ставаше въпрос за принципи неща, трябваше да бъде непреклонна. Нямахте намерение да променя никакви основни механизми... заради никое човешко същество!

На връщане инспектираха няколко въстанически аванпостове и разговаряха с малките шимски бойни групи. Духът им беше висок.

Ветераните от тримесечните тежки битки питаха кога водачите им ще открият начин да примамят повече губруанци в планината. Атаклена и Робърт се смееха и обещаваха да сторят каквото могат за привличането на мишени за упражнения.

И все пак откриха, че ужасно им липсват идеи. В края на краищата, как можеха да ги примамят? Навярно беше време да се опитат да пренесат войната при врага.

Проблемът бе в липсата на добро разузнаване в Сайнд и Порт Хеления. Неколцината оцелели от градското въстание бяха съобшили, че организацията им е унищожена. Никой не беше виждал нито Гейлит Джоунз, нито Фибен Болгър от онзи злощастен ден. Контактът с няколко заговорници в града беше възстановен, но на случайна, частична основа.

Бяха мислили да пратят нови шпиони. Изглежда, имаше такава възможност, предоставена им от губруанските публични заявления, в които се предлагаше доходна работа за експерти по екология и Ъплифт. Но досега птицеподобните сигурно бяха настроили системата си за разпити и бяха разработили детектор на лъжата за шими. Във всеки случай Робърт и Атаклена решиха да не поемат такъв риск. Поне засега.

Вървяха по тясна, рядко посещавана долина, когато чуха вик.

— Генерале! Капитан Онийгъл!

Триима шими бързаха към тях по горската пътека. Двама бяха от ескортиращия ги отряд, но третият бе Бенджамин! Изглеждаше изтощен. Очевидно беше тичал през целия път от пещерите, за да ги посрещне.

Атаклена усети, че Робърт се напруга от внезапна тревога. Но с преимуществото на короната си тя вече знаеше, че Бен не им носи ужасни новини. Нямахше нищо спешно, не ставаше дума за вражеска атака.

И все пак нейният адютант очевидно беше объркан и смутен.

— Какво има, Бенджамин? — попита тя.

Той бръкна в джоба си и извади малък черен куб.

— Серове, нашият куриер, младият Петри, най-послед се върна.

— Сигнал ли е до убежището? — попита Робърт.

Бенджамин кимна.

— Стигнал е, да, и донесе писмо от Съвета. Ето го. — И подаде куба.

— Писмо от Меган ли?

— Да. Петри казва, че тя е добре и ви праща поздравите си.

— Но... но това е чудесно! — възкликна Робърт. — Значи сме в контакт с тях! Вече не сме сами!

— Да, сер. Точно така. Всъщност... — Атаклена видя, че Бенджамин се мъчи да намери точните думи. — Всъщност Петри донесе нещо повече от писмо. В пещерите ви чакат петима човеци.

Робърт и Атаклена премигнаха.

— Петима човеци?

— Земяните морски пехотинци, сер.

— О! — каза Робърт. Атаклена просто запази мълчание и повече кенираше, отколкото слушаше.

Бенджамин кимна.

— Професионалисти, сер. Петима човеци. Кълна се, усещането е невероятно след цялото това време без... искам да кажа, само с вас двамата. Шимите са обезумели от радост. Струва ми се, че е най-добре и двамата да слезете долу, колкото е възможно по-бързо.

— Разбира се — отговори Робърт и Атаклена почти едновременно.

Почти неуловимо близостта между двамата се промени. Когато бе пристигнал Бенджамин, те се бяха държали за ръце. Сега не понечиха да го сторят отново. Това изглеждаше неуместно, докато се спускаха по тясната пътека. Един нов неизвестен фактор се беше промъкнал между тях. Не бе необходимо да се поглеждат, за да разберат какво мисли другият.

За добро или лошо, нещата се променяха.

58. РОБЪРТ

Майор Пратахулторн размишляваше, наведен над пръснатите върху чертожната маса листове. Хаосът беше само привиден, разбра Робърт, докато наблюдаваше как работи дребният смугъл мъж, защото на Пратахулторн изобщо не му се налагаше да рови за нищо. Каквото и да му трябваше, той някак си го намираше просто с премигване на тъмните си очи и бързо го грабваше с мазолестите си ръце.

Робърт чакаше, застанал свободно пред масата от грубо отсечени дънери. Пратахулторн го викаше за четвърти път, за да отговори на отсечено зададените му въпроси. Всеки път Робърт изпитваше все по-голямо страхопочитание към очевидната точност и умения на майора.

Майор Пратахулторн явно беше професионалист. Само за ден той и малкият му екип бяха започнали да поставят в ред тактическите програми на партизаните, да преподават данните, да пресяват методите и интуитивните открития на аматьорите въстаници.

Пратахулторн беше точно това, от което имаше нужда движението им. И за което се бяха молили.

Робърт обаче мразеше военния и сега се опитваше да разбере точно защо.

„Искам да кажа, освен факта, че ме кара да стърча тук и да пазя тишина, докато не реши че е готов.“ Според Робърт това бе най-простият начин да му дадат да разбере кой тук е шефът.

Майорът изглеждаше като съвършен земянитски командос, макар единственото военно отличие да бе знакът за ранга му на лявото рамо. Дори и в пълна униформа Робърт нямаше да изглежда толкова войник, колкото Пратахулторн в момента, облечен в зле скроени дрехи от плат, изтъкан от горилите под серния вулкан.

Земянитът барабанеше с пръсти по масата. Постоянното думкане напомни на Робърт за главоболието, което се опитваше да победи с биологична обратна връзка вече повече от час. Поради някаква причина този път методът не помагаше. Чувстваше се потиснат, не можеше да си поеме дъх. И като че ли ставаше все по-лошо.

Накрая Пратахулторн вдигна поглед. За изненада на Робърт първата му забележка можеше да се приеме като нещо далечно родствено с комплимент.

— Е, капитан Онийгъл — каза Пратахулторн. — Признавам, страхувах се, че нещата ще са много, много по-лоши.

— Сигурен съм, че шимите биха се радвали да чуят това. Бих искал да отбележа обаче, че аз не бях единственият водач тук. Тимбримката Атаклена изнесе огромна част от товара.

Лицето на майор Пратахулторн стана кисело. Дали защото Атаклена бе галактянка, или защото Робърт, като офицер от милицията, бе трябвало да запази цялата власт за себе си?

— А, да. „Генералът“. — Усмивката на майора беше снизходителна. — Ще спомена за помощта ѝ в доклада си. Дъщерята на посланик Ютакалтинг очевидно е находчива. Надявам се, че ще пожелае да продължи да ни помага в известни рамки.

— Шимите я боготворят — отбеляза Робърт.

Майор Пратахулторн кимна.

— Тимбримската мистика, зная. Понякога се чудя дали медиите разбират какво правят, когато създават такива митове. Съюзници или не, нашият народ трябва да разбере, че кланът на Земята винаги ще е по принцип сам. Никога няма да сме в състояние да се доверим на нищо галактянско. — После, сякаш почувствал, че може да е казал прекалено много, Пратахулторн поклати глава и промени темата. — А сега за бъдещите операции срещу врага...

— Мислили сме за това. Тайнственият им прилив на дейност в планината, изглежда, е приключил, макар и да не знаем за колко време. И все пак имаме някои идеи. Неща, които можем да използваме срещу тях, когато и ако се върнат.

— Добре — кимна Пратахулторн. — Но трябва да разберете, че за в бъдеще ще трябва да координираме всичките си действия в Мулун с други планетарни сили. Нередовните войски просто не са способни да нанесат щети на врага там, където са истинските му сили. Това беше доказано, когато въстаналите градски шими бяха унищожени с един замах при опита си да нападнат космическите батареи до Порт Хеления.

— Какво ще стане с нашата организация, майоре? — попита Робърт. — Заедно с Атаклена дадохме на няколко шими офицерски

чинове. Но освен мен никой тук няма истински колониален чин.

Пратахулторн сви устни.

— Е, вие сте най-лесният случай, капитане. Очевидно заслужавате почивка. Можете да придружите дъщерята на посланик Ютакалтинг до Убежището със следващия ни доклад, заедно с препоръката ми за повишение и медал. Зная, че на координатора това ще ѝ хареса. Можете да задоволите любопитството им за това как сте направили чудесното си откритие за губруанската техника за засичане на резонанса.

Ако се съдеше по тона му, майорът ясно му даваше да разбере какво би си мислил за него, ако приеме предложението му.

— От друга страна, бих се радвал да се присъедините към щаба ми с нов чин на първи лейтенант от морската пехота. Бихме могли да използваме опита ви.

— Благодаря ви, сър. Ще остана тук, ако нямате нищо против.

— Чудесно. В такъв случай ще назнача някой да ескортира...

— Сигурен съм, че Атаклена също ще иска да остане — припряно добави Робърт.

— Хм. Е, да. Уверен съм, че за известно време тя може да бъде полезна. Знаете ли какво, капитане? В следващото си писмо ще поставя въпроса пред Съвета. Но трябва да сме сигурни за едно. Статусът ѝ вече не е военен. Шимите трябва да престанат да се обръщат към нея като към командващ офицер. Ясен ли съм?

— Да, майоре, съвсем ясен. — Робърт се зачуди как подобна заповед може да бъде наложена на цивилните неошимпанзета, които наричаха всекиго и всичко, както им се харесваше.

— Добре. А сега, що се отнася до онези, които досега са били под ваше командване... Случайно съм донесъл със себе си няколко празни укази за присъждане на почетен офицерски чин, в които мога да впиша имената на шимите, проявили забележителна инициативност. Не се съмнявам, че ще ми препоръчате някои имена.

— Тъй вярно, сър.

Робърт си спомни, че още един член на тяхната „армия“ освен него бе член на милицията. Мисълта за Фибен — сигурно вече отдавна мъртъв — го накара внезапно да се почувства още по-потиснат. „Тези пещери! Направо се побърквам. Все по-трудно ми е да издържам тук долу.“

Майор Пратахулторн беше дисциплиниран войник и беше прекарал месеци в подводното убежище на Съвета. Но Робърт не притежаваше толкова твърд характер. „Трябва да изляза навън!“

— Сър — бързо каза той. — Бих искал да помоля за разрешението ви да напусна базовия лагер за няколко дни, за да изпълня една мисия близо до прохода Лорн... при руините на центъра „Хаулетс“.

Пратахулторн се намръщи.

— Мястото, където незаконно са били променяни гените на горилите ли?

— Мястото, където спечелихме първата си победа — напомни Робърт — и където накарахме губруанците да положат клетвата.

— Хм — изсумтя майорът. — И какво очаквате да откриете там?

— Възможно оръжие, сър.

Това възбуди любопитството на Пратахулторн.

— Какво оръжие?

— Засега бих предпочел да не конкретизирам, сър. Не и докато нямам възможност да се уверя в някои неща. Ще се върна само след три-четири дни, най-много. Обещавам.

— Хм. Добре. — Пратахулторн сви устни. — Толкова време ще ни трябва, само за да приведем тези данни в порядък. Но да сте тук, когато свършим, защото ще ми трябва. Трябва да приготвим доклада до Съвета.

— Да, сър. Ще бързам.

— Добре тогава. Вземете със себе си лейтенант Маккю. Искам един от собствените ми хора да види района. Покажете й как сте постигнали малкия си успех, запознайте я с водачите на по-важните шимски партизански отряди в областта, после се върнете, без да отлагате. Свободен сте.

Робърт се напрегна. Струваше му се, че вече знае защо мрази майора. Отдаде чест, обърна се кръгом и излезе.

Откакто се беше върнал в пещерите и бе заварил Пратахулторн и помощниците му да се движат като собственици, да се държат покровителствено с шимите и да съдят всичко, което те бяха постигнали заедно, Робърт не можеше да не се чувства като дете, на което до момента са позволявали да играе чудесна роля, истински забавна игра. Но сега то трябваше да понася родителските потупвания

по главата — милувки, които изгаряха, въпреки че бяха замислени като похвали.

Аналогията беше смуцаваща, но той усещаше, че в края на краищата е истина.

Под високия горски покров Робърт най-сетне можеше отново да диша свободно. Познатите миризми на дърветата сякаш пречистиха дробовите му от пещерната влага. Разузнавачите, които се движеха около тях, му бяха познати — бързи, верни и диви на вид с арбалетите и измазаните си със сажди лица. „Моите шими“ — помисли си той. Чувстваше се малко виновен, че го изразява с тези думи. Но собственическото чувство така или иначе съществуваше. Беше като в „старите дни“ — преди вчера, — когато се беше усещал важен и нужен.

Илюзията обаче се разби на парчета веднага, щом лейтенант Маккю заговори.

— Тези планински гори са много красиви — рече тя. — Искан ми се да бях намерила време да дойда тук преди да започне войната. — Тя спря и посегна да докосне някакво цвете със сини жилки, но то се сви и се дръпна в гъсталака. — Чела съм за тези неща, но това е първият ми шанс да ги видя лично.

Робърт изсумтя нещо неразбрано. Беше решил да се държи учтиво и да отговаря на всички преки въпроси, но не искаше да разговаря, особено със заместника на майор Пратахулторн.

Лидия Маккю беше атлетична млада жена със смугли правилни черти. Движенията ѝ, гъвкави като на командос — или на убиец — бяха в същото време и много грациозни. Облечена в домотъкана поличка и блуза, тя можеше да мине за селска танцьорка, ако не бе арбалетът, който люлееше в свивката на ръката си като дете. В джобовете ѝ имаше достатъчно стрели, за да изтреби половината губруанци в радиус от сто километра. Ножовете, затъкнати в ръкавите и при глезените ѝ, далеч не бяха само за показ.

Изглежда, изобщо не ѝ беше трудно да следва бързия му ход през преплетената джунгла. Това беше добре, защото той нямаше намерение да се бави. Подсъзнателно знаеше, че не е справедлив. Маккю навярно бе достатъчно мила по свой собствен начин — за един

професионален войник. Но поради някаква причина всичко симпатично в нея като че ли го ядосваше още повече.

— Толкова много живот. — Земната жена продължаваше да крачи до него и да вдишва богатия аромат. — Спокойно място.

„Грешиш и за двете“ — помисли си Робърт с презрение към притъпената ѝ човешка безчувственост за истината за Гарт, истина, която той усещаше навсякъде около себе си. След уроците на Атаклена той вече можеше да протяга сетивата си — макар и неуверено, несръчно — и да проследява вълните на живот, които течаха в спокойната гора.

— Това е нещастна земя — просто отвърна той. Не се задълбочи повече, дори когато тя го погледна озадачено. Примитивното му сетиво на съпреживяване се отдръпна пред объркването ѝ.

Известно време вървяха в мълчание. Утрото си отиваше. Веднъж разузнавачите изсвириха и те се скриха под гъстите клони. Над главите им тежко прелетяха огромни крайцери. После Робърт отново тръгна напред, без да каже нито дума.

— Това място, към което сме се запътили — попита Маккю, — този център „Хаулетс“. Ще ми кажеш ли нещо за него? Моля те.

Молбата ѝ беше проста. Той не можеше да откаже, тъй като Пратахулторн я беше пратил да ѝ покаже разни неща. Но докато разказваше, избягваше черните ѝ очи. Опита се да говори по същество, но емоцията продължаваше да се прокрадва в гласа му. Под нейните тихи подтиквания Робърт разказа на Лидия Маккю за тъжната, незаконна, но блестяща работа на учените ренегати. Майка му не беше знаела нищо за центъра „Хаулетс“, разбира се. Бе чиста случайност, че самият той беше научил за него година преди нашествието и бе решил да запази тайната.

Разбира се, дръзкият експеримент вече беше приключил. Щеше да е чудо, ако неогорилите избегнеха стерилизацията сега, когато за тайната знаеха хора като майор Пратахулторн.

Пратахулторн може и да мразеше галактическата цивилизация със страст, която граничеше с фанатизъм, но знаеше колко е важно земяните да не нарушават тържествените договори с великите Институти. В момента единствената надежда на Земята беше в древните кодекси на Прародителите. За да запазят закрилата на тези кодекси, слабите кланове трябваше да се държат безукорно.

Лидия Маккю слушаше внимателно. Тя имаше високи скули и тъмни знойни очи. Но за Робърт тези очи изглеждаха разположени някак си прекалено близо, прекалено неподвижно. Затова той се опитваше да се съсредоточи върху лъкатушешката пътека.

И все пак тихият глас на младата жена го изтръгваше от самовглъбяването му. Робърт започна да разказва за Фибен Болгър, за това как бяха избягали заедно от обгазяването в имението Мендоса и за първото пътуване на приятеля му до Сайнд.

И за второто, от което така и не се беше върнал.

Прехвърлиха един хребет, увенчан със зловещи остри камъни, и стигнаха до открито пространство, надвиснало над тясна долина, точно на запад от прохода Лорн. Робърт посочи към очертанията на няколко изгорели сгради и каза безизразно:

— Центърът „Хаулетс“.

— И там сте принудили губруанците да признаят шимите за воюваща страна, нали? И сте ги накарали да положат клетва? — попита Лидия Маккю. Робърт долови уважение в гласа ѝ и се обърна да я погледне. Тя отговори на погледа му с усмивка и младежът почувства, че се изчервява.

Накратко ѝ разказа как бе поставен и как се бе затворил капанът, като прескочи единствено своя скок, за да обезвреди губруанския часовой. Така или иначе, неговото участие не беше важно. Шимите бяха играли основната роля през онази сутрин. И Робърт искаше земянитските войници да знаят това.

Приближи се Елзи и отдаде чест — нещо, което никога не бе изглеждало необходимо преди да пристигнат морските пехотинци.

— Не съм сигурна, че трябва да слизаме там, сер — сериозно каза тя. — Врагът вече е проявявал интерес към руините. Може да се върнат.

Робърт поклати глава.

— Няма страшно. Когато Бенджамин закле оцелелите от враговете, едно от условията, които приеха, беше да стоях настрани от тази долина и дори да ограничат приближаването си за наблюдение.

Елзи сви рамене и направи бърза серия движения с ръце. Няколко шими изскочиха измежду острите камъни и се втурнаха към гората. След миг се разнесе изсвирване, което означаваше, че всичко е

чисто. Останалите от групата тичешком прекосиха откритото пространство.

— Много са добри — тихо каза Лидия Маккю, след като отново се скриха сред дърветата.

Робърт кимна. Момичето не бе обезценило забележката си с допълнението „за аматьори“, както би сторил Пратахулторн. Беше й благодарен за това, но му се искаше тя да не е толкова мила.

Робърт се опита да кенира, за да провери за натрапници, но смесените му чувства продължаваха да му пречат. Искеше му се Атаклена да е тук.

Почернелите от пожара сгради се бяха срутили още повече под напора на дивата растителност, която сега господстваше над някогашните морави. Губруанските машини, от които отдавна беше изнесено всичко полезно, лежаха сред туфи гъста, висока до кръста трева.

„Не, явно, че никой не е идвал тук“ — помисли си той. После тръгна напред, като разритваше останките. Не беше останало нищо, представляващо интерес. „Защо настоях да дойда?“ — зачуди се Робърт. Знаеше, че предчувствието му — вярно или не — всъщност бе най-вече предлог да избяга от пещерата, да се махне от Пратахулторн.

Да се махне от неспокойните си погледи към самия себе си.

Навярно една от причините за идването му беше, защото именно тук бе преживял краткия си близък досег с врага.

Или може би се беше надявал да пресъздаде чувствата само отпреди няколко дни, когато бе пътувал свободен и неоченяван от никого? Беше се надявал да дойде тук с друга женска компания, а не с жената, която сега го следваше и педантично оглеждаше всичко.

Робърт потисна мислите си и се насочи към разбитите гравитотанкове. Коленичи и разгърна високата трева.

Губруанска машинария, оголени вътрешности на бронирани коли, снаряжение, тласкатели, гравитатори...

Фина жълта патина покриваше много от частите. На някои места блестящата пластомрежа се беше обезцветила, изтъняла и дори пробила. Робърт дръпна едно парче и то се строши в ръцете му.

„Е, май успях. Бях прав. Предчувствието ми се оказа вярно.“

— Какво е това? — попита над рамото му лейтенант Маккю.

Той поклати глава.

— Още не съм съвсем сигурен. Но изглежда, че нещо разяжда много от тези части.

— Може ли да видя?

Робърт ѝ подаде парчето корозирал кераметал.

— Затова ли искаше да дойдеш тук? Подозираше ли го?

Нямаше смисъл да ѝ обяснява всички сложни причини, особено личните.

— Предимно заради това. Мислех си, че може би ще можем да го използваме като оръжие. Изгориха всички записи и справочници, когато евакуираха центъра. Но не можах да премахнат всички микроби, създадени в лабораторията на доктор Шулц.

Робърт не прибави, че в раницата си носи стъкленица със слюнка от горила. Ако не беше намерил губруанската броня в това състояние, щеше да проведе свои собствени експерименти.

— Хм. — Лидия Маккю разтроши материала в ръката си, после приклепна и запълзя под машината, за да разгледа кои части са най-засегнати. Накрая излезе и седна до Робърт.

— Може да се окаже полезно. Но все пак ще има проблем със системата на доставяне. Не можем да рискуваме да напускаме планините, за да пръскаме мънички бръмбарчета по губруанските съоръжения в Порт Хеления. Освен това биосаботажните оръжия имат извънредно краткотраен ефект. Трябва да се използват веднага и изненадващо, тъй като противодействието обикновено е бързо и ефикасно. След няколко седмици бръмбарчетата ще бъдат неутрализирани — по химически начин или с клониране на друго животинче, което да яде нашите. Все пак... — тя се усмихна, — това е чудесно. Онова, което си направил тук преди, и сега това... Това е правилният начин за водене на партизанска война! Харесва ми. Ще намерим начин да го използваме.

Усмивката ѝ беше толкова открита и приятелска, че Робърт не можа да се сдържи да не ѝ отвърне. И изведнъж го заля вълнението, което се бе мъчил да потисне през целия ден.

„По дяволите, тя е привлекателна“ — нещастно осъзна той. Тялото му пращаше сигнали по-мощни, отколкото когато бе в компанията на Атаклена. А едва познаваше тази жена! Не я обичаше. Не беше свързан с нея, както с тимбримската си съпруга.

И все пак устата му бе пресъхнала и сърцето му биеше по-бързо, когато тя го поглеждаше, тази тесноока, тънконоса, високовежда женска земянитка...

— По-добре да се връщаме — бързо каза той. — Вземи проби, лейтенант. Ще ги изследваме в базата.

Пренебрегна продължителния ѝ поглед, изправи се и даде знак на Елзи. Скоро, събрали образци в раниците си, те отново се катереха към острите камъни.

59. ФИБЕН

Фибен и Гейлит седяха един до друг под немигащия поглед на маскираните губруански техници, които настройваха уредите си с безстрастна прецизност. Многолещови глобуси и пластини се носеха от всички страни и ги наблюдаваха. Изпитателната зала беше джунгла от блестящи тръби и лъскави машини, всички антисептични и стерилни.

И все пак смърдеше на птици. Фибен сбърчи нос и за пореден път си наложи да не мисли враждебно за губруанците. Сигурно няколко от внушителните машини бяха детектори. И макар да бе съмнително, че те наистина могат да „четат ума му“, галактяните определено щяха да са в състояние да проследят повърхностното му отношение.

Фибен потърси нещо друго, за което да мисли, наведе се наляво и заговори на Гейлит.

— Разговарях със Силви тази сутрин. Тя ми каза, че не се е връщала в „Маймунска ракия“ от онази нощ, когато за пръв път дойдох в Порт Хеления.

Гейлит се обърна и го погледна неодобрително.

— И какво? Игричките като онзи неин стриптийз вече може и да са излезли от употреба, но съм сигурна, че губруанците си намират други начини да използват уникалните ѝ заложби.

— Оттогава тя отказва да прави такива неща, Гейлит. Честно. Не виждам защо се държиш така враждебно към нея.

— И аз не мога да разбера как може да си толкова дружелюбен с един от тъмничарите ни! — изръмжа Гейлит. — Тя е условничка и колаборационист!

Фибен поклати глава.

— Всъщност Силви изобщо не е условничка, нито даже сива или жълта. Тя има зелена карта за възпроизводство. Присъединила се е към тях, защото...

— Не давам и пукната пара какви са били причините й! О, мога да си представя каква страдалческа история ти е разказала, как си е бършела сълзите и те е размеквала за... Глупчо такъв!

От една от съседните машини се разнесе нисък глас:

— Млади разумни неошимпанзета... запазете тишина. Запазете тишина, млади клиенти...

Гейлит се обърна и стисна зъби.

Фибен премигна. Искаше му се да я разбира по-добре. През повечето време си нямаше и най-малка представа какво я дразни.

Именно мрачното й настроение го беше накарало да започне да разговаря със Силви, просто за компания. Понечи да обясни това на Гейлит, но реши, че няма да има полза. По-добре да почака. Тя щеше да излезе от меланхолията си. Така ставаше винаги.

Затворничеството им вече бе по-различно. На Фибен всъщност дори му се струваше, че от него има полза. Например за пръв път през живота си той наистина имаше време просто да седи и да мисли. Похитителите им сега им позволяваха да четат и той беше взел доста книги, които винаги бе искал да прочете. Разговорите с Гейлит му бяха разкрили тайнствения свят на галактологията. Той, на свой ред, й бе разказал за огромната работа, свършена на Гарт — за деликатното подтикване на една унищожена екосистема отново към живот.

Дори ежедневно то тестване от страна на губруанците беше интересно.

Без предупреждение машините внезапно се дръпнаха настрани и отвориха свободен път пред тяхната пейка.

— Ние свършихме, свършихме... Вие се справихте добре, справихте добре, вие се... Сега вървете, движете се към транспорта си.

Щом излязоха от сградата, видяха едрия губруанец. Гъстата му, леко блестяща перушина изглеждаше по-разрошена от последния път. Това го правеше още по-различен от обикновените губруански функционери, които бяха виждали. На някои места перата му бяха започнали да изглеждат проскубани. Птицеподобният аристократ носеше нещо като раирана яка и нетърпеливо се разхождаше на пръта си.

— Охо — промърмори Фибен. — Това е нашият стар приятел, Господарят на Добрия тон.

— Нарича се Сюзерен на Благопристойността — напомни му Гейлит. — Раираната торква означава, че е лидер на жреческата каста. Дръж се прилично. Не се чеши и гледай какво правя аз.

— Шъ та имитирам съвсем точно, госпожа.

Гейлит не обърна внимание на сарказма му и тръгна към ярко оцветената лодка. Фибен вървеше на крачка зад нея.

Когато стигнаха площадката, един квакуанец с пухест гребен им се поклони. Съвсем леко.

— Имате честта — честта... нашият патрон — знатен патрон, да благоволи да покаже — на вас, полуоформените... благосклонно вашата участ.

— Почетени сме от вниманието, което твойт господар, високопоставеният патрон от велик клан, благоволява да ни окаже — каза Гейлит на бавно и внимателно произнесен галактически седем. — Въпреки това си запазваме, в името на собствените си патрони, правото да не одобряваме действията му.

Дори Фибен ахна. Събралите се квакуанци загукаха от гняв и заплашително се накокошиниха.

Три високо изцвъртани ноти рязко пресякоха гневния изблик. Главният квакуанец бързо се обърна и се поклони на Сюзерена. Губруанецът отвори клюна си, наведе се и погледна Гейлит първо с едното око, после и с другото. Фибен усети, че по тялото му се стичат реки пот.

После Сюзеренът изграчи изявление на галактически три. Единствено Фибен забеляза тръпката на облекчение, която се спусна по напрегнатия гръб на Гейлит. Той не можеше да следи помпозните думи на Сюзерена, но един машинен преводач бързо започна да превежда:

— Добре казано — казано добре... заявено добре за заловени войници, клиенти на вражеския клан Земя... Елате тогава — елате и вижте... елате и вижте, и чуйте сделката, която сигурно няма да отхвърлите — дори и в името на патроните си.

Гейлит и Фибен се спогледаха. После едновременно се поклониха.

Лодката се понесе на юг покрай затворените вълноломи на Порт Хеления и пресече залива. Това беше първата възможност на Фибен да види как се е променило пристанището след пристигането на нашествениците.

Риболовната флота беше осакатена. Повечето траулери бяха закотвени до брега или вдигнати на сух док. Главното търговско пристанище също беше почти пълно мъртвило, а входът му бе препречен от извисяваща се, извита стена — огромна крепост от кераметал.

От Пойнт Бореалис скалистият морски бряг на няколко километра на север и изток към Порт Хеления беше пуст. Клоните на борове по хребета леко се полюляваха.

На юг обаче, отвъд тесния проток, положението беше съвсем различно. Теренът зад приземяния боен кораб бе променен. Горите бяха изчезнали, дори очертанията на скалите бяха други. Прах се вдигаше от някакво място, скрито точно зад хоризонта и над него бръмчаха рояци летателни машини.

Много по-на юг, към космодрума, се издигаха нови куполи — част от губруанската отбранителна мрежа, съоръженията, които градските партизани не бяха успели да разрушат по време на провалилото се въстание. Но лодката, изглежда, не се бе насочила нататък. По-скоро се бяха отправили към новата сграда на хълмистите склонове между Аспинал Бей и Силмарско море.

Фибен знаеше, че е безнадеждно да пита какво става. Квакуанските техници и слуги бяха учтиви, но това бе някакъв суров вид любезност, навярно дължаща се на заповедите, които бяха получили. И не бяха предразположени да съобщават много информация.

Гейлит дойде при него до парапета, хвана го за лакътя и прошепна:

— Виж.

Лодката се издигаше над скалите.

Върхът на един от хълмовете близо до брега беше подравнен. В подножието му имаше няколко сгради, които Фибен определи като протонни енергостанции, по склона нагоре пълзяха кабели. На върха се виждаше полусферична постройка, отворена като мраморна купа под слънчевите лъчи.

— Какво е това? Излъчвател на силово поле ли? Някакво оръжие?

Фибен сви рамене.

— Не зная. Не прилича на нещо военно. Но каквото и да е, сигурно поглъща ужасно много енергия. Погледни всичките тези енергостанции. О, Всеблаго!

Над тях се плъзна някаква сянка — не с пухкавата, дрипава студенина на облак, който закрива слънцето, а с внезапния остър мраз на нещо солидно и огромно. Фибен потръпна и се наведе, Гейлит също. Само на сто метра над тях прелетя гигантски лифтероносач. Птицеподобните им домакини обаче изглеждаха необезпокоени. Сюзеренът стоеше на пръта си и невъзмутимо пренебрегваше тътнещите полета, които караха шимите да треперят.

„Не обичат изненадата — помисли си Фибен. — Но са абсолютно спокойни, когато знаят какво става.“

Сюзеренът на Благопристойността царствено клечеше върху пиедестала си. „Какво ли си е наумило това птиченце?“ — чудеше се Фибен. Но не бе съвсем сигурен, че наистина иска да знае.

Галактическият три на Сюзерена беше помпозен и официален, украсен със ситни, изтънчени танцови стъпки. Механичният превод не помогна много на Фибен. Той откри, че наблюдава по-скоро Гейлит, отколкото галактянина, докато се опитваше да следи за какво разговарят.

— ... допустима поправка на Ритуала на Избора на Съветник по Ъплифта... изменение, направено по време на стрес, от висши представители на клиентите... ако е изпълнено наистина в най-добрите интереси на тяхната раса патрон... — Гейлит изглеждаше видимо потресена. Устните ѝ бяха здраво стиснати, преплетените ѝ пръсти бяха побелели от напрежение. Когато Сюзеренът престана да цвърти, машинният преводач продължи още малко, после надвисна тишина, нарушавана единствено от свистящия покрай тях въздух и тихото бръмчене на двигателите.

Гейлит преглътна и се поклони. Изглежда, беше загубила дар слово.

— Поч-почитаеми старейшина, ние... ние не можем да говорим от името на патроните си или даже от името на всички шими на Гарт — почна накрая тя. — Онова, което искате, е... е...

Сюзеренът отново заговори, сякаш отговорът ѝ беше завършен. Или навярно просто не смяташе, че за един патрон е неучтиво да прекъсва клиент.

— Не е нужно — нужно не е... да отговаряте сега — произнесе преводачът, когато губруанецът зацвъртя и заподскача на пръта си. — Проучете — изучете — обмислете... материалите, които ще ви бъдат дадени.

Фибен и Гейлит последваха един квакуанец до местата си в задната част на лодката.

— За какво беше всичко това? — прошепна Фибен. — Каква е тази церемония, за която говореше проклетото пиле? Какво иска да направим?

— Шт! — спря го Гейлит. — Ще ти обясня по-късно. Моля те, остави ме да помисля.

Когато ги върнаха в килията им, откриха, че са направени ужасно много промени.

— Май сме издържали всички тестове — рече Фибен.

Бяха им свалили веригите скоро след първото посещение на Сюзерена. След това смениха сламата на пода с дюшеци и им позволиха да четат книги.

В сравнение със сегашното положение обаче предишната обстановка наистина изглеждаше спартанска. Подът беше застлан с килим и по-голямата част от едната стена бе покрита със скъп холотапет. Бяха вкарали легла, столове, бюро и дори музикален пулт.

— Подкуп — промърмори Фибен, докато разглеждаше записните кубове. — Вече е дяволски сигурно, че ние имаме нещо, което искат. Може би Съпротивата не е ликвидирана. Може би Атаклена и Робърт продължават да ги жият и те искат ние да...

— Това няма нищо общо с твоя генерал, Фибен — със съвсем тих, почти шепнещ глас каза Гейлит. — Или поне не много. Въпросът е много по-важен. — Лицето ѝ беше напрегнато. Целия обратен път тя бе прекарала в нервно мълчание.

Гейлит му даде знак да я последва до новата холостена. В момента тя беше настроена да изобразява триизмерна картина на

абстрактни фигури и мотиви — сякаш безкраен изглед от лъскави кубове, сфери и пирамиди, простиращ се до безграничната далечина. Шимито седна и започна да си играе с копчетата.

— Това е скъпо устройство — малко по-високо от необходимото каза тя. — Хайде да се позабавляваме и да разберем какво може да прави.

Гейлит се съсредоточи върху копчетата.

— Това може да е обяснението — чу я той да си мърмори. Картината премигна и на нейно място внезапно се извиси зелена стена от листа — сцена от джунглата, толкова близка и действителна, че Фибен почти усети как скача и изчезва в зелената мъгла.

Той се загледа в сцената, която бе избрала Гейлит, и веднага разбра, че това не е просто гартската джунгла. Преплетената с лиани дъждовна гора беше жива, прелестна, шумна сцена, изпълнена с цвят и многообразие. Птици грачеха, пронизително крещяха маймуни.

„Значи Земята“ — помисли си той и се зачуди дали Галактиката ще му позволи да изпълни мечтата си някой ден да види родната планета. Както бе тръгнало, беше малко вероятно.

— Просто ме остави да настроя това тук, да го направя по-реалистично — каза Гейлит. Звукът се усили и отвсякъде ги обгърна шумът на джунглата. „Какво се опитва да направи?“ — зачуди се Фибен.

Изведнъж забеляза нещо. Гейлит си играеше с копчето за звука, ала с лявата си ръка бе направила груб, но красноречив жест. Фибен премигна. Беше знак от бебешкия език, езика с ръце, който използваша всички шимски бебета под четиригодишна възраст, преди да овладеят речта.

„Възрастните ни слушат“ — казваше тя.

Звуките на джунглата изпълваха стаята и отекваха в стените.

— Така — каза тя. — Сега вече не могат да ни подслушват. Можем да разговаряме свободно.

— Но... — понечи да възрази Фибен, после отново видя жеста. „Възрастните ни слушат.“

За пореден път уважението му към интелигентността на Гейлит нарасна. Тя, разбира се, знаеше, че силният звук няма да попречи на подслушвачите им да улавят всяка тяхна дума. Но губруанците и техните агенти може би смятаха шимите за достатъчно глупави, за да

си мислят обратното! Ако те двамата се държаха така, сякаш вярваха, че не могат да ги подслушват...

„Тъчем оплетена мрежа“ — помисли си Фибен. Това си беше истинска шпионска история. И в известен смисъл бе дори забавно.

Освен това и дяволски опасно.

— Сюзеренът на Благопристойността има проблем — каза Гейлит. Ръцете ѝ лежаха неподвижни в скута ѝ.

— Той ли ти каза това? Но ако губруанците са в затруднение, защо...

— Не казах губруанците — макар да мисля, че и това е вярно. Имам предвид самия Сюзерен на Благопристойността. Има проблеми с партньорите си. Преди известно време сериозно се е свръхангажирал с един въпрос и сега, изглежда, трябва да плаща за това.

— С какъв въпрос? — попита той.

— Е — продължи Гейлит, като чешеше капачката на коляното си, — преди няколко месеца той настоял в планината да бъдат пратени много отряди Войници на Нокътя.

— За какво?

— Били са пратени да търсят... гартляни.

— Какво? — премигна Фибен и понечи да се засмее, но рязко прекъсна, защото видя предупредително трепкане в очите ѝ. Ръката, с която Гейлит чешеше коляното си, се сви и се обърна с жест, който означаваше предпазливост.

— Гартляни — повтори тя.

„Що за суеверни глупости! — помисли си Фибен. — Само невежите жълтокарти шими използват приказките за гартляните, за да плашат децата си.“ Нямаше начин образованите губруанци да се хванали на такива измислици.

Гейлит обаче, изглежда, не намираше идеята за забавна.

— Можеш да си представиш защо се вълнува Сюзеренът, Фибен, след като е имал причина да повярва, че гартляните съществуват. Представи си какъв фантастичен успех би било за всеки клан, който заяви правата си за осиновяване на предразумна раса, оцеляла от холокоста на буруралите. Незабавното установяване на контрол над наеманата от Земята планета ще е най-малкият резултат.

Фибен разбра какво има предвид Гейлит.

— Но... но какво изобщо го е накарало да смята, че...

— Изглежда, че тимбримският посланик Ютакалтинг е най-вече отговорен за затруднението на Сюзерена, Фибен. Помниш ли деня на експлозията в канцеларията, когато ти се опита да влезеш в тимбримския Дипломатически склад?

Фибен зяпна. Какво игра играеше Гейлит сега?

Сюзеренът на Благопристойността очевидно знаеше, че именно той, Фибен, е шимът, видян да се промъква през дима и зловонието на изпържените губруански чиновници в деня на експлозията в някогашното тимбримско посолство. И че беше избягал по скалата под самите клюнове на взвода Войници на Нокътя.

Дали знаеше всичко това, защото му го беше казала Гейлит? В такъв случай дали тя бе разказала на Сюзерена и за тайното послание, което Фибен беше открил в пирамидата и бе отнесъл на Атаклена?

Не можеше да я пита за тези неща. Предупредителният ѝ поглед го караше да мълчи. „Дано да знае какво прави“ — пламенно се помоли той. Почувства, че се поти, и сухо каза:

— Продължавай.

— Твоето посещение направило невалиден дипломатическия имунитет и дало на губруанците извинението, което търсели, за да влязат в склада. И открили нещо, което помислили за истински дар на съдбата. Самоунищожителната система на склада била частично повредена, Фибен, а вътре имало доказателства, отнасящи се до частните проучвания на тимбримския посланик по въпроса за гартляните.

— На Ютакалтинг ли? Но... — И изведнъж го осени. Той се облещи, после се присви в кашлица, за да не се разсмее на глас. Смахът клокочеше в гърдите му и шимът едва го сдържаше.

— Сега губруанците смятат, че доказателството е било фалшиво, че е било хитър номер — продължи тя.

„Няма шега“ — помисли си Фибен.

— В допълнение към подправените данни, Ютакалтинг също уредил от планетарната Библиотека да бъдат изнесени всички архиви, свързани с Ъплифта, и така накарал Сюзерена да реши, че има нещо скрито. Губруанците изразходвали много средства, докато разберат, че Ютакалтинг им е погодил номер. Била внесена планетарна Библиотека от научен клас например. А и загубили доста учени и войници в планините, преди да открият истината.

— Загубили ги? — наведе се напред Фибен. — Как?

— Шимски партизани — кратко отвърна Гейлит. И отново го погледна предупредително. „Хайде, Гейлит — помисли си той. — Не съм идиот.“ Фибен и сам знаеше, че не трябва изобщо да споменава за Робърт и Атаклена. Той не си позволяваше дори да мисли за тях.

И все пак не успя да потисне докрай усмивката си. Значи затова квакуанците се държаха толкова учтиво! Щом шимите водеха интелигентна война, и то по официалните правила, значи към всички шими трябваше да се отнасят с някаква минимална степен на уважение.

— Планинските шими са оцелели след онзи първи ден! Сигурно са ужилили нашествениците и продължават да ги живеят! — Той знаеше, че е свободен да даде отдушник на част от ликуването си. Това само щеше да подхожда на ролята му.

Гейлит се усмихна съвсем леко. Новините навярно я изпълваха със смесени чувства. В края на краищата собственото ѝ участие във въстанието беше завършило много по-лошо.

„Значи — помисли си Фибен — сложният номер на Ютакалтинг е убедил губруанците, че на Гарт има нещо поне толкова важно, колкото и стойността на планетата като залогник. Гартляни! О, Ифни! Качили са се в планината в преследване на един мит. И генералът някак си е открил начин да им нанесе щети веднага, щом са влезли в обсега ѝ. Какъв страхотен номер, Ютакалтинг! Но сега нашествениците са разбрали. Дали...“

Фибен вдигна очи и видя, че Гейлит го гледа напрегнато, сякаш се опитва да прочете мислите му. И изведнъж разбра една от причините, поради които тя не можеше да говори съвсем открито и честно с него.

„Трябва да вземем решение — осъзна той. — Дали да не се опитаме да излъжем губруанците?“

Заедно с Гейлит бяха в състояние да се опитат да подкрепят номера на Ютакалтинг още малко. Можеха да успеят да убедят Сюзерена за последен път да отиде да преследва митичните гартляни. Щеше да си струва усилието, ако това привлечеше дори само още една група губруанци в обсега на планинските борци.

Но ако ги хванеха, че се опитват да излъжат, това автоматично щеше да отнеме и на двама им онзи специален статус, който, изглежда,

им беше предложил сутринта Сюзеренът на Благопристойността. Фибен нямаше ни най-малка представа какво иска от тях съществото, но това просто би могло да означава шанс да открият какво строят нашествениците до Силмарско море. Информацията би могла да е от жизнена важност.

Не, просто не си струваше риска.

А сега се изправи пред нов проблем — как да съобщи мнението си на Гейлит.

— Дори най-образованата разумна раса може да прави грешки — бавно каза Фибен, като внимателно произнасяше думите. — Особено когато са на непознат свят. — Като се престори, че търси бълха, той направи бебешкия знак за „Свърши ли вече играта?“

Очевидно Гейлит беше съгласна, защото кимна.

— Грешката вече е поправена. Те са сигурни, че гартляните са мит. Убедени са, че това просто е било тимбримски капан. Във всеки случай останах с впечатлението, че другите Сюзерени няма да допуснат повече безсмислени набези в планините, където могат да бъдат застреляни от горяните.

Сърцето на Фибен подскочи. Дали Гейлит беше произнесла последната дума нарочно? Защо не бе казала „партизани“? Синонимите, както и омонимите и изобщо многозначността бяха сред многобройните тромави недостатъци, които съвременният английски бе наследил от старовремските земни езици. Докато галактическите езици бяха внимателно насочени към максимално информативно съдържание и елиминираха двусмислеността, вълконските се бяха развили груби и диви, с много характерни особености, като например думи със сходно звучене, но различно значение. И обратното.

Фибен откри, че е стиснал юмруци, и се насили да се отпусне. „Горяни, не горили. Тя не знае за нелегалния проект за ъплифтиране в планината. Просто искаше да каже «партизани». Няма си и представа колко иронично прозвуча забележката й.“

Още една причина обаче да довършат „шегата“ на Ютакалтинг веднъж завинаги. Тимбримът не можеше да знае за центъра „Хаулетс“ повече от дъщеря си. Ако беше разбрал за тайната работа, която бяха вършили там, Ютакалтинг сигурно щеше да скрои друг номер, а не такъв, който целеше да прати губруанците точно в същата планина.

„Губруанците не трябва да се връщат в Мулун — разбра Фибен. — Голям късмет е, че вече не са открили горилите.“

— Глупави птици — промърмори той, продължавайки играта на Гейлит. — Представи си ги как са се хванали на една тъпа вълконска приказка. С какво ще се заемат сега, след гартляните? Може би с духове?

На пръв поглед изражението на Гейлит беше укоризнено.

— Трябва да се държиш по-почтително, Фибен. — Под повърхността обаче той усети силно одобрение. Може и да нямаха едни и същи причини, но засега действаха в съгласие. Шегата на Ютакалтинг беше приключила.

— Онова, с което ще се заемат сега, Фибен, сме ние.

Той премигна.

— А?

Тя кимна.

— Предполагам, че войната не се развива много добре за губруанците. Сигурно не са открили делфинския кораб, който всички преследват от другата страна на Галактиката. А взимането на Гарт за заложник като че ли не е накарало Земята или тимбримите да отстъпят. Обзалагам се, че това само е усилило съпротивата и е спечелило на земяните съчувствие сред бившите неутрални.

Фибен се намръщи. Отдавна не бе мислил в по-голям мащаб — за размириците, бушуващи навсякъде из Петте галактики, за „Стрийкър“, за обсадата на Земята. Какво точно знаеше Гейлит и колко от останалото бяха само разсъждения?

— Във всеки случай — продължи Гейлит, — офанзивата на Гарт, изглежда, им струва повече, отколкото могат да си позволят, особено ако мирът в галактическото общество бъде възстановен и Институтът за цивилизована война ги накара да върнат планетата само след няколко десетилетия. Смятам, че те наистина усилено търсят някакъв начин да извлекат полза от всичко това.

Фибен се вдъхнови.

— Целият онзи строеж до Саут Пойнт е част от това, нали? Част от плана на Сюзерена да оправи кашата.

Гейлит сви устни.

— Доста цветисто казано. Разбра ли какво строят?

— Ти ми кажи — рече той.

— Не съм сигурна, че мога да си спомня достатъчно добре, за да превода думите на Сюзерена. — Очите ѝ се затвориха за миг. — Говори ли... говори ли ти нещо терминът „хиперпространствен шунт“?

Фибен скочи и зяпна Гейлит. Не можеше да повярва.

— Какво? Но това е... това е лудост! Да построиш шунт на повърхността на планета? Това просто не е...

После замълча — спомни си огромната мраморна купа и колосалните енергостанции.

— За... — прошепна той, облиза устни и се съсредоточи. — За какво е това?

— Не съм съвсем наясно — отвърна Гейлит. Той едва я чуваше сред крясъците, които се носеха от почти истинската гора. Шимито направи движение с пръст по килима — знак, че е объркана. — Струва ми се, че първоначално е било замислено за някаква церемония, в случай че открият и обявят правата си над гартляните. Сега Сюзеренът се нуждае от нещо, за да спаси инвестициите си, навярно от друг начин на използване на шунта. Ако правилно съм разбрала губруанския лидер, Фибен, той иска да използва шунта за нас.

60. ЮТАКАЛТИНГ

Тенанинът беше упорит. Изглежда, нямаше никакъв начин да стигне до него.

Коулт бе почти стереотип, карикатура на расата си — твърдоглав, открит, честен до глупост и толкова доверчив, че това му качество заплашваше наистина да вбеси Ютакалтинг. Глифът тийв'нус не беше в състояние да изрази объркването на тимбрима. През последните няколко дни в пипалцата на короната му бе започнало да се оформя нещо по-силно — нещо люто и напомнящо за човешка метафора.

Ютакалтинг разбра, че започва да му „писва“.

Какво още трябваше, за да събуди подозренията на Коулт? Ютакалтинг се чудеше дали да не се престори, че говори насън, и да промълви ужасни загатвания и изповеди. Дали това щеше да предизвика съмнения под дебелия череп на тенанина? Или може би да се откаже от тънките хитрости и да кара направо?

Индивидите в един вид могат да са най-различни — Ютакалтинг знаеше това. А Коулт беше аномалия, дори за тенанин. Навярно никога нямаше да му дойде наум да шпионира своя тимбримски спътник. Ютакалтинг изобщо не разбираше как Коулт е успял да стигне толкова далеч в дипломатическото поприще.

За щастие, по-тъмните страни на тенанинската природа също не бяха прекалено развити в него. Членовете на фракцията на Коулт, изглежда, не бяха толкова самодоволно лицемерни или напълно убедени в собствената си правота, колкото онези, които в момента определяха клановата им политика. Толкова по-жалко, че един страничен ефект от номера на Ютакалтинг, ако изобщо успееше, щеше да отслаби още повече влиянието на това умерено крило.

Жалко. Но за да дойде на власт групата на Коулт, така или иначе щеше да е необходимо чудо.

Намираха се в ниската хълмиста равнина под южните склонове на планината Мулун. Изтощената екосистема в равнината постепенно

даваше път на донякъде не толкова монотонна гледка — шубраци и ерозирали червеникави тераси.

Ютакалтинг продължаваше да се води по синьото мъждукане на хоризонта — толкова слабо, че очите му едва го различаваха. Знаеше със сигурност, че зрителният апарат на Коулт не е в състояние да забележи каквото и да е проблясване. Така и беше планирано.

Уверено следвайки пресекливата светлинка, Ютакалтинг вървеше напред и внимателно търсеше издайническите следи. Всеки път, когато откриеше някоя, изтриваше отпечатъците в праха, незабелязано хвърляше настрани каменни оръдия, тайно си водеше бележки и бързо ги скриваше, когато колегата му беглец се появи иззад завоя.

Досега всеки друг вече сигурно би кипял от любопитство. Но не и Коулт. Не, не и Коулт.

Тази сутрин например пътят им ги отведе до края на мочурлива равнина, все още влажна от скорошните есенни дъждове. Там, съвсем очевидно пресичайки пътя им, имаше следа на не повече от няколко часа, явно оставена от нещо, което се движеше на два крака и се подпираше на кокалчетата на едната си ръка. Но Коулт просто прекрачи следата, като душеше въздуха с огромните си дихателни процепи, и отбеляза с кънтящия си глас колко свеж бил денят!

Ютакалтинг се утеши, че тази част от замисъла му така или иначе винаги бе била с дългосрочна насоченост.

Той се зачуди за другата половина от номера си. Беше ясно, че губруанците се бяха хванали на въдицата му. Но до каква степен? Колко неприятности и средства щеше да им струва това? И по-важно от гледна точка на един галактически дипломат — доколко бяха посрамени?

Ако губруанците се бяха оказали толкова глупави и бавни, колкото Коулт...

„Не, на губруанците може да се разчита — успокои се Ютакалтинг. — Губруанците поне са доста опитни в лукавството и лицемерието.“ Това ги правеше по-лесни врагове, отколкото тенанините.

Той засенчи очи и се загледа в отиващото си утро. Въздухът ставаше топъл. Коулт крачеше на няколко метра отзад, като тътнеше тих маршов напев. Ютакалтинг се зачуди. „Щом нашите народи са

официално във война, защо за Коулт е толкова трудно да забележи, че очевидно крия нещо от него?“

— Хммм — изсумтя едрият тенанин. — Колега, защо спряхме?

Думите бяха на английски. Наскоро бяха започнали една игра — всеки ден говореха на различен език, за да се упражняват. Ютакалтинг посочи към небето.

— Почти е пладне, Коулт. Гимелай започва да освирепява. По-добре да се махнем от слънцето.

Ципестият гребен на Коулт се размаха.

— Да се махнем от слънцето ли? Но ние не сме на... А! Аха. Ха. Ха. Вълконска езикова конструкция. Много забавно. Да, Ютакалтинг. Когато Гимелай стигне зенита си, наистина сякаш се печем върху него. Хайде да намерим заслон.

На върха на хълма недалеч от тях растеше малка група храстовидни дървета. Този път Коулт тръгна пръв, като размахваше тоягата, за да разчиства пътя си сред високата трева.

Вече си бяха създали навик. Коулт вършеше тежката работа по изкопаването на удобна дупка до все още хладните земни пластове, а чевръстите ръце на Ютакалтинг завързваха пелерината на Коулт като слънчобран. После се отпускаха върху раниците и чакаха да отmine пладне.

Докато Ютакалтинг подремваше, Коулт вкарваше данни в преносимия си инфокладенец. Той събираше клонки, горски плодове, парченца кал, стриваше ги между пръстите си и поднасяше праха към обонятелните си цепки, преди да изследва веществото с малък комплект уреди, спасени от разбилата се яхта.

Старанието на тенанина дразнеше Ютакалтинг още повече, защото сериозните екологични изследвания на Коулт пропускаха всяка следа, която той беше хвърлял по пътя си. „Навярно това е защото ги хвърлям към него“ — помисли си Ютакалтинг. Тенанинът беше систематично същество. Може би светогледът му му пречеше да види онова, което не се вписваше в системата, разкривана от грижливите му проучвания.

Интересна мисъл. Короната на Ютакалтинг внезапно оформи глиф на оценена изненада. Подходът на тенанина може и да не беше толкова голяма пречка, колкото му се бе струвало. Беше решил, че глупостта прави Коулт непроницаем за подправените му следи, но...

„Но в края на краищата следите наистина са лъжливи. Моят съучастник там в храстите оставя загатвания, които аз да «откроя» и «скрия». Възможно ли е това, че Коулт не им обръща внимание, да се дължи на факта, че опърничавият му светоглед всъщност е по-висш? В действителност се оказва, че е почти невъзможно да бъде заблуден!“

Истина или не, това беше интересна идея. Сиртуну се дръпна и се опита да се издигне нагоре, но короната на Ютакалтинг остана отпусната, прекалено ленива, за да подтикне глифа.

Вместо това мислите му се понесоха към Атаклена.

Знаеше, че дъщеря му е още жива. Опитът да научи нещо повече щеше да бъде засечен от пси-устройствата на врага. И все пак бе доловил нещо — трептящи едва доловими тонове в нахакиериранищата на усещането, — което му подсказваше, че ще научи много неща за Атаклена, ако изобщо някога отново се срещнат на този свят.

„Има си граници за напътствията на един родител — като че ли му прошепна някакъв тих глас, докато се унасяше в полудрямка. — Освен това съдбата на детето принадлежи на самото дете.“

„Ами непознатите, които са влезли в живота й?“ — попита Ютакалтинг блестящата фигура на отдавна починалата си съпруга, чиято сянка като че ли кръжеше пред него, зад затворените му клепачи.

„Съпруге, какво искаш да знаеш за тях? Те също ще я дооформят. И тя тях. Но нашето собствено време изтича.“

Лицето й беше толкова ясно... Това беше сън, какъвто се знаеше, че имат човеците, но рядко срещан сред тимбримите. Беше образен и значението се предаваше не с глифове, а с думи.

„Не разбираш ли? — попита тя в съня. — Ние сме оформени. Ние се променяме. Но каквито сме били някога, такива си оставаме завинаги.“

Ютакалтинг се размърда. Образът на жена му потрепна, после изчезна във вълнички люлееща се светлина. В пространството, където беше стояла, кръжеше сълф-та — глифът, означаващ радостта от все още нерешена загадка.

Той въздъхна, седна и разтърка очи.

Поради някаква причина Ютакалтинг си помисли, че ярката дневна светлина може да разпръсне глифа. Но сълф-та вече бе нещо повече от обикновен сън. Без каквото и да било желание от страна на

тимбрима глифът се издигна и бавно се отдалечи от него към спътника му, едрият тенанин.

Коулт седеше с гръб към Ютакалтинг, все още погълнат от проучванията си, и изобщо не разбра, когато сълфф-та се промени... фино се превърна в сълфф-куонн. Той бавно се настани над гребена на Коулт, спусна се, намести се и изчезна. Ютакалтинг зяпна удивен, когато Коулт изсумтя и вдигна очи. Дихателните процепи на тенанина захриптяха, той остави уредите си настрани, обърна се и го погледна.

— Тук има нещо много странно, колега. Нещо, което не мога да обясня.

Ютакалтинг навлажни устните си преди да отговори.

— Какво те тревожи, почитаеми посланико?

Гласът на Коулт беше нисък като тътен.

— Изглежда, тук има някакво същество... което неотдавна се е хранило сред тези храсти. Виждам следи от него вече от няколко дни, Ютакалтинг. То е голямо... прекалено голямо за гартско същество.

Ютакалтинг все още продължаваше да привиква с идеята, че сълфф-куонн е проникнал там, където толкова по-фини и по-мощни глифове се бяха провалили.

— Наистина ли? От значение ли е това?

Коулт замълча, сякаш не беше сигурен какво повече да каже. Накрая въздъхна.

— Приятелю мой, това е извънредно странно. Но трябва да ти кажа, че след холокоста на буруралите тук не би трябвало да има животно, способно да достигне толкова високо в тези храсти. Пък и начинът му на хранене е твърде необикновен.

— Необикновен в какво?

Гребенът на Коулт се наду с кратки размахвания, издаващи объркване.

— Моля те да не ми се смееш, колега.

— Да се смея на теб? Никога! — излъга Ютакалтинг.

— Тогава ще ти кажа. Вече съм убеден, че това същество има ръце, Ютакалтинг. Сигурен съм в това.

— Хм — само коментира тимбримът.

Гласът на колегата му затътна още по-силно.

— Тук има някаква мистерия, Ютакалтинг. На Гарт става нещо много странно.

Ютакалтинг потисна короната си. Най-сетне разбра защо именно сьолфф-куонн — глифът на очакване на изпълнен номер — е проникнал там, където никой друг не беше успял.

„Шегата беше насочена към мен!“

Ютакалтинг погледна отвъд слънчобрана им, натам, където яркият следобед беше започнал да се обагрят от облаците, събрали се над планината.

Неговият съучастник бе оставял „следи“ в продължение на седмици, откакто тимбримската яхта се беше разбила на точно определеното от самия Ютакалтинг място, в края на мочурищата далеч на югоизток от планините. Малкият Йо-Йо — недоразвият шим, който дори не бе в състояние да говори, освен с ръце — се движеше точно пред тях, гол като животно, оставяше очевидни отпечатаци от стъпки, деляше каменни оръдия, които да хвърля по пътя им, и от време на време поддържаше връзка с Ютакалтинг чрез синия Стражеви глобус.

Всичко това беше част от сложен план, който неминуемо трябваше да доведе тенанина до заключението, че на Гарт съществува предразумен живот. Но Коулт не бе забелязал нито една от следите! Нито едно от специално замислените загатвания!

Не, онова, което Коулт най-сетне бе забелязал, беше самият Йо-Йо... не лъжливите, а истинските следи, които оставяше дребният шим.

Ютакалтинг разбра, че сьолфф-куонн беше съвсем прав. Шегата, насочена към самия него, наистина бе забавна.

Стори му се, че почти чува гласа на Матиклуана. „Никога не знаеш...“ — като че ли казваше тя.

— Удивително — рече той на тенанина. — Просто удивително.

61. АТАКЛЕНА

От време на време тя се тревожеше, че прекалено започва да свиква с промените. Преподредените нервни окончания, разместените мастни тъкани, забавната изпъкналост на вече толкова хуманоидния ѝ нос — това бяха вече толкова привични неща, че момичето се чудеше дали някога отново ще е в състояние да възстанови стандартната тимбримска морфология.

Тази мисъл я плашеше.

Досега бе имала достатъчно причини да поддържа хуманоидните си промени. Докато ръководеше армия от полууплифтирани вълконски клиенти, да изглежда като човешка жена беше повече от разумна политика. Бе нещо като връзка между нея, шимите и горилите.

И с Робърт.

Атаклена се чудеше. Дали те двамата отново щяха да експериментират, както някога, с полузабравената сладост на междувидовия флирт? В момента това изглеждаше много невероятно. Бракът им беше сведен до два подписа върху парче дървесна кора, полезен политически ход. Вече нищо не бе като преди.

Тя сведе поглед и видя собственото си отражение в тъмната вода.

— Ни риба, ни рак — прошепна тя на английски, без да си спомня къде е прочела или чула тази фраза. Но добре разбираше метафоричното ѝ значение. Всеки тимбримски младеж, който я видеше в сегашното ѝ състояние, сигурно би избухнал в смях. А що се отнася до Робърт, е, преди по-малко от месец тя беше почувствала много силна привързаност към него. Растящото му желание към нея — дивият вълконски глад — я беше поласкало по някакъв дързък начин.

„Сега обаче той отново е сред собствения си вид. А аз съм сама.“

Атаклена поклати глава и реши да се освободи от тези мисли. Взе една колба и разпръсна отражението си, като изля четвърт литър белезникава течност във вирчето.

Това беше последното от поредицата малки вирчета на няколко километра от пещерите. Докато Атаклена работеше, тя се

концентрираше и си водеше грижливи бележки, защото знаеше, че не е учен и ще трябва да компенсира това с усърдие. И все пак простите й експерименти вече бяха започнали да носят обещаващи резултати. Ако помощниците й се върнеха от следващата долина навреме с данните, за които ги беше пратила, може би щеше да покаже нещо важно на майор Пратахулторн.

„Може и да изглеждам като изрод, но все пак съм тимбримка! Ще докажа ползата от себе си, дори земяният да не мисли за мен като за воин.“

Съсредоточеността й беше толкова напрегната, а гората — така тиха, че внезапните думи я стреснаха като гръмотевица.

— Значи тук си била, Клени! Търся те от цяла вечност.

Тя стреснато се обърна.

— Робърт! Уплаши ме.

Той се изчерви.

— Извинявай. Не исках.

Това не беше самата истина — той очевидно се гордееше със способността си да приближава незабелязано. Прост, но ясен вариант на киниулун затрептя над главата му. Ако примижеше, тя почти можеше да си представи, че там стои тимбримски младеж...

Атаклена потръпна. Вече беше решила да не си позволява това.

— Ела и седни, Робърт. Разкажи ми какво правиш.

Той пристъпи към нея, свали лъка и колчана и седна.

— Мотая се и търся някакъв начин да бъда полезен. Пратахулторн престана да изпомпва от мен информация. Сега иска да играя ролята на някакъв прославен офицер, който да вдига духа на шимите.

Атаклена кимна. Разбираше неизказаното значение на думите му. Въпреки миналите успехи на партизаните Пратахулторн очевидно смяташе шимите за излишни — в най-добрия случай полезни при диверсии или за черна работа. Поддържането на контакт с напомнящите на деца клиенти му изглеждаше подходяща служба за недостатъчно опитния син на планетарния координатор.

— Мислех си, че Пратахулторн хареса идеята ти да използваме храносмилателните бактерии срещу губруанците — каза Атаклена.

— О, той призна за интригуващо, че въдещите се в стомаха на горилите бактерии причиняват разпадането на губруанската броня.

Съгласи се да назначи Бенджамин и някои от шимите за технически участници в моя проект.

Атаклена се опита да проследи тъмните криволици на мислите му.

— Лейтенант Маккю не ти ли помогна да го убедиш?

Робърт извърна очи при споменаването на младата земянитска жена. В същото време щитът му се вдигна и потвърди някои от подозренията на Атаклена.

— Лидия ми помогна, да. Но Пратахулторн казва, че ще е почти невъзможно да пренесем достатъчно бактерии до важни губруански инсталации преди да ги засекат и неутрализират.

— Имаш ли някаква представа какво е намислил?

— Той се усмихва и казва, че ще разкърва човките на тези птички. Има разузнавателни данни за някакво важно съоръжение, което губруанците строят на юг от Порт Хеления и което може да се окаже подходяща цел. Но не съобщава никакви подробности. В края на краищата стратегията и тактиката са за професионалисти, нали знаеш. Във всеки случай, не дойдох тук, за да разговаряме за Пратахулторн. Донесох да ти покажа нещо. — Робърт свали раницата си, извади някакво вързопче и го развърза. — Изглежда ли ти познато?

На пръв поглед приличаше на купчина измачкани парцали с възлести нишки, които висяха по краищата. При по-задълбочено разглеждане нещото в скута на Робърт напомни на Атаклена за някаква сбръчкана гъба. Робърт хвана най-големия възел, където се събираха повечето от тънките нишки, и ги разпъна, докато слоестата тъкан не се разгъна изцяло на лекия ветреца.

— Това? — Атаклена докосна меката, почти прозрачна материя. — Да не би да е от плочестия бръшлян?

— Точно така — кимна Робърт. — През пролетта горните пластове са лъскави, еластични и толкова твърди, че можеш да ги яхнеш като шейна...

— Стига да можеш да я караш — подразни го Атаклена.

— Да де. Но когато настъпи есента, горните плочки повяхват като тази. След няколко седмици ще станат още по-леки.

Атаклена поклати глава.

— Спомням си, че ми обясни причината. Това е размножаване, нали?

— Правилно. Този малък семенник тук — той й посочи малка капсула, в която се събираха нишките, — се понася във въздуха като на парашут по късните есенни ветрове. Небето се изпълва с тези неща и пътуването по въздуха за известно време става опасно. Те предизвикват истинска каша долу в града. За щастие древните същества, които разнасяли плочестия бръшлян, са изчезнали по време на клането на буруралите и почти всички семенници са стерилни. Ако не беше така, половината Сайнд вече щеше да е покрита с плочест бръшлян. Каквото и да е яло тези растения, то отдавна е мъртво. Аз обаче имам план за тях.

— Пратахулторн може и да не те изслуша пряко, Робърт. Но лейтетант Маккю те уважава. Тя сигурно ще те изслуша и ще предаде идеята ти на майора.

Робърт поклати глава.

— Не зная.

— Защо не? — попита Атаклена. — Тя те харесва, знаеш го. Всъщност бях доста сигурна, че съм засякла в аурата й...

— Не трябваше да правиш това, Клени — изръмжа Робърт. — Не трябва да душиш чувствата на хората по този начин. Това... това не е твоя работа.

Тя сведе очи.

— Навярно си прав. Но ти си ми приятел и съпруг, Робърт. Когато си напрегнат и ядосан, е зле и за двама ни, нали?

— Така е. — Той не я поглеждаше.

— Каж ми, привлича ли те сексуално Лидия Маккю? — попита Атаклена. — Изпитваш ли обич към нея?

— Не виждам защо трябва да ми задаваш...

— Защото не мога да те кенирам, Робърт! — прекъсна го Атаклена. — Ти вече не си открит към мен. Ако изпитваш такива чувства, би трябвало да ги споделиш с мен! Навярно мога да ти помогна.

Той я погледна. Беше се изчервил.

— Да ми помогнеш ли?

— Разбира се. Ти си мой съпруг и приятел. Ако желаеш тази жена от собствения ти вид, защо да не ти сътруднича? Защо да не ти помогна да постигнеш щастие?

Робърт само премигна. Но в здравия му щит Атаклена сега откри пукнатини.

— Да не би да изпитваш вина за всички тези неща, Робърт? Да не би да си мислиш, че те по някакъв начин нарушават верността ти към мен? — Атаклена се засмя. — Но междувидовите съпрузи могат да имат любовници и съпрузи от собствената си раса. Знаеш това! Защото какво мога да ти дам аз, Робърт? Определено не мога да те даря с деца! Ако можех, сигурно си представяш какви мелези щяха да бъдат!

Робърт се усмихна и извърна очи. В пространството помежду им се появи глиф.

— А що се отнася до невъзпроизводствения секс, знаеш, че не съм пригодена да те оставя по друг начин освен разочарован, ти свръхнадарен/недоразвит, зле оформен маймуночовек такъв! Защо тогава да не се радвам заедно с теб, ако откриеш някой, с когото можеш да споделяш такива неща?

— Това... това не е толкова лесно, Клени. Аз...

Тя вдигна ръка и се усмихна, като едновременно го умоляваше да замълчи и да се отпусне.

— Аз съм тук, Робърт — тихо каза тя.

Очите му блуждаеха. Той вдигна поглед и се опита да се фокусира върху нищото, което тя беше оформила. После си спомни какво бе научил и отново извърна очи, като позволи кенирането да го отвори за глифа, нейния глиф.

Ла'тстуун кръжеше и танцуваше, и му махаше. Робърт въздъхна. Очите му се разшириха от изненада, когато собствената му аура се разкри без съзнателната му воля. Тя се разтвори като цвете. Нещо — двоен ла'тстуун — се появи, като отекуваше и усиляваше чувствата до короната на Атаклена.

Две валма от нищо, един човек, един тимбрим, които се докосваха, игриво се дръпваха настрани и отново се събираха.

— Не се страхувай, че ще изгубиш онова, което имаш с мен, Робърт — прошепна Атаклена. — В края на краищата, ще може ли която и да е човешка любовница да направи това с теб?

Робърт се усмихна на последните й думи, после и двамата се засмяха. Над главите им огледалният ла'тстуун изразяваше интимността, изпълнявана по двойки.

Но по-късно, когато Робърт си тръгна, Атаклена свали преградата, която беше издигнала около собствените си най-скрити чувства. Едва когато него го нямаше тя си позволи да осъзнае завистта си.

„Сега той отива при нея.“

Онова, което беше сторила, бе правилно според всички известни й стандарти. Беше направила подходящото.

И все пак беше толкова несправедливо!

„Аз съм изрод. Бях изрод още преди да дойда на тази планета. Сега дори вече не могат да познаят какво съм.“

Робърт можеше да си има земянискa любовница, но тук Атаклена беше съвсем сама. Тя не бе в състояние да потърси такава утеха с някой от собствения си вид.

„Да ме докосва, да ме прегръща, да слива пипалцата и тялото си с моето, да ме кара да пламвам...“

С известна изненада Атаклена забеляза, че за пръв път изобщо чувства такова нещо... този копнеж да бъде с мъж от собствената си раса — не с приятел или съученик, а с любовник — навярно съпруг.

Матиклуана и Ютакалтинг й бяха казвали, че това ще се случи някой ден — че всяко момиче има свой собствен ритъм за тези неща. Сега обаче чувството беше само още по-горчиво и усилваше самотата й. Част от нея обвиняваше Робърт за ограниченията на неговия вид. Само и той да можеше да промени тялото си! Да можеше да я посрещне по средата на пътя й към него!

Но тя беше тимбримка, една от „господарите на адаптивността“. Колко далеч беше отишла тази податливост стана очевидно, когато усети влага по бузите си. Тя нещастно избърса солените сълзи, първите през живота й.

Така я откриха помощниците й след часове — да седи на ръба на малкото кално вирче. Есенните ветрове шибаха върхарите на дърветата и пращаха натежали облаци на изток към сивите планини.

62.

ГАЛАКТЯНИТЕ

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта беше разтревожен. Всички признаци сочеха към Смяна на перушината и посоката, в която като че ли вървяха нещата, не му се харесваше.

В другата част на павилиона Сюзеренът на Лъча и Нокътя се разхождаше пред помощниците си и изглеждаше по-възвисен и величествен от всякога. Под рошавите пера на военния командир се забелязваше лек червеникав отблясък. Нито един от присъстващите губруанци не можеше да не забележи това. Скоро, може би само след един дванайсетоден, процесът щеше да напредне невъзвратно.

Окупационните сили трябваше да имат нова царица.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта мислеше за несправедливостта на всичко това, докато пригладжаше собствените си пера. Те също бяха започнали да изсъхват, но все още нямаше никакви признаци за окончателния цвят.

Беше въздигнат в статус на кандидат и главен бюрократ след смъртта на предшественика си. Беше мечтал за такава съдба, но не и да бъде хвърлен наред вече зрял Триумвират! Дотогава партньорите му вече бяха доста напреднали по пътя към сексуалността. Той бе принуден да се опита да ги настигне.

Първо му се беше струвало, че това няма голямо значение. За изненада на всички, той беше спечелил много точки от самото начало. Това, че откри глупостите, извършени от другите двама по време на междуцарствието, бе помогнало на Сюзерена на Цените и Предпазливостта да постигне големи скокове напред.

После беше постигнато ново равновесие. Адмиралът и жрецът се бяха оказали блестящи в защитата на политическите си позиции.

Но се предполагаше, че Смяната на перушината се определя от верността на политика! Наградата трябваше да спечели лидерът, чиято мъдрост се бе оказала най-голяма. Това беше начинът!

И все пак бюрократът знаеше, че тези въпроси се решават много често от случайността или от капризите на метаболизма.

„Или от съюза на двама срещу третия“ — напомни си той. Чудеше се дали е постъпил разумно, като подкрепяше военния срещу Благопристойността през тези последни няколко седмици и така даде на адмирала преимущества.

Но нямаше друг избор! Трябваше да се противопостави на жреца, защото Сюзеренът на Благопристойността, изглежда, беше загубил всякакъв контрол!

Първо беше онази глупост с „гартляните“. Ако предшественикът на бюрократа бе останал жив, навярно тази екстравагантност би могла да бъде обуздана. Сега обаче бяха направени огромни разходи... с докарването на нов планетарен филиал на Библиотеката, с пращането на експедиции в опасните планини, с построяването на хиперпространствен шунт за Церемонията на Осиновяването — преди да има каквото и да било потвърждение, че съществува нещо за осиновяване!

После се появи въпросът за екологичното управление. Сюзеренът на Благопристойността настояваше, че е важно да възстановят земяниската програма на Гарт поне на минимално равнище. Но Сюзеренът на Лъча и Нокътя непреклонно беше отказал да позволи на който и да е човек да напусне островите. Така че на огромна цена беше пратена помощ отвън. Цял кораб с линтенски градинари, неутрални в настоящата криза, вече бе на път за насам. И само Великото Яйце знаеше как щяха да плащат за тях!

Сега, когато хиперпространственият шунт беше почти готов, и Сюзеренът на Благопристойността, и Сюзеренът на Лъча и Нокътя бяха готови да признаят, че слуховете за „гартляните“ са просто тимбримски фокус. Но щяха ли да допуснат строежът да спре?

Не. Изглежда, всеки от тях си имаше причини да иска да бъде завършен. Ако бюрократът се бе съгласил, щяха да постигнат единодушие, стъпка към политиката, така желана от Господарите на Курника. Но как можеше да се съгласи с такава глупост!

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта изцвъртя от раздразнение. Сюзеренът на Благопристойността закъсняваше за новия им диспут. Изглежда, педантичното му изискване за правда не включваше и учтивостта към партньорите му.

Досега, теоретично, първоначалното съревнование между кандидатите би трябвало вече да се превръща в уважение, а после в

обич и накрая в истински брак. Но ето, на ръба на Смяната на перушината, те все още изпълняваха танц на взаимна омраза.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта не беше доволен от много от резултатите, но поне щеше да има едно удовлетворение, ако всичко тръгнеше в посоката, в която като че ли се беше отправило — когато Благопристойността най-после бъдеше свален от високомерния му прът.

Един от помощниците му подаде съобщителна плочка, получена от неговите шпиони. Той прегледа съдържанието ѝ и се замисли.

63.

ФИБЕН

Болеше го главата.

Като студент в университета му се беше налагало да учи много, по цели дни да зубри за изпити. Но никога не се беше смятал за учен и дори самото очакване на изпитите го разболяваше.

Но тогава поне имаше и извънучебни дейности, пътувания до дома, ваканции, през които можеше да се поотпусне и да се позабавлява!

В университета Фибен бе харесвал някои от професорите си. В момента обаче Гейлит Джоунз му беше дошла до гуша.

— Значи смяташ, че галактическата социология е тесногръда и отегчителна? — обвини го тя, когато той с отвращение захвърли книгите и се изправи, за да се поразтъпче до отсрещната стена. — Е, съжалявам, че планетарната екология не ни вълнува в момента — иначе може би ти щеше да бъдеш учителят, а аз — ученичката.

Фибен изсумтя.

— Благодаря, че допускаш тази възможност. Започвах да си мисля, че вече знаеш всичко.

— Не е честно! — Гейлит затвори тежката книга в скута си. — Знаеш, че до церемонията остава само седмица. Тогава заедно с теб може би ще бъдем призовани като говорители на цялата ни раса! Защо да не се опитаме да се подготвим колкото е възможно по-добре?

— И си толкова уверена, че ти е известно точно какви познания ще бъдат от значение тогава? Откъде знаеш, че планетарната екология няма да бъде жизненоважна, а?

Гейлит сви рамене.

— Напълно е възможно.

— Или механиката, или космическото пилотиране, или... или пиенето на бира, или сексуалните способности, мътните го взели!

— В такъв случай нашата раса ще има късмета, че ти си бил избран за един от нейните представители, нали? — изръмжа Гейлит. Настъпи продължително, напрегнато мълчание. Гледаха се втренчено.

Накрая Гейлит вдигна ръка. — Фибен, съжалявам. Зная, че това те дразни. Но и аз не съм молила да попадам в това положение, знаеш, нали?

„Не. Но това няма значение — помисли си той. — Ти си родена за това. Неошимството не би могло да се надява да има друго толкова рационално, дисциплинирано и, о, толкова хладно шими, когато настъпи моментът.“

— А що се отнася до галактическата социология, Фибен, ти много добре знаеш, че тя е важен предмет.

— Трябва да глътна малко въздух — каза Фибен. — Отивам на разходка. — Той се приближи до закачалката и взе анорака си. — Ще се видим след около час.

Почука на вратата и тя се отвори. Фибен излезе, без да поглежда назад.

— Трябва ли ти придружител, Фибен?

Шимито Силви отвори един инфокладенец и написа паролата. Носеше проста рокля до коленете, с дълги ръкави. Като я гледаше сега, му беше трудно да си я представи горе на танцувалната могила в „Маймунска ракия“ как докарва тълпата шени до ръба на масовото насилие. Усмивката ѝ бе колеблива, почти плаха. И Фибен усети, че тази вечер в нея има някаква необяснима нервност.

— Ами ако кажа не? — попита той. И преди Силви да успее да вдигне тревожен поглед, шимът се ухили. — Само се майтапя. Естествено, Силви. Дай ми Роувър Дванайсет. Той е добродушен стар глобус и не разговаря много с местните.

— Стражеви робот РВГ-12. Определен за ескорт на Фибен Болгър за излизане навън — каза тя в инфокладенеца. В коридора се отвори някаква врата и оттам към нея се понесе дистанционно управляван стражеви робот, прост вариант на бойния, чиято единствена мисия беше да придружава затворниците и да се грижи да не избягат.

— Приятна разходка, Фибен.

Той ѝ намигна и се ухили.

— Е, моме, какви други възможности му остават на затворника?

„Последната — отговори си сам. — Онази, която води до бесилката.“ Но после весело махна с ръка.

— Хайде, Роувър.

Вратата изскърца, отвори се и той излезе в бурния есенен следобед.

Много неща се бяха променили след залавянето им. Условието в затвора се облекчиха, когато заедно с Гейлит, изглежда, станаха по-важни за неразгадаемия план на Сюзерена на Благопристойността. „И все пак мразя това място“ — помисли си Фибен, докато се спускаше по бетонните стъпала и се насочваше през неохраняваната градина към външната порта. Сложни стражеви работи бавно се въртяха по ъглите на високата стена. До портала Фибен се натъкна на пазачи шими.

Желязната хватка за щастие не беше тук, но другите дежурни условници не се държаха по-приятелски. Защото макар губруанците все още да изплащаха заплатите им, изглежда, неотдавна бяха изоставили каузата им. Нямаше промяна в програмата за Тъплифт на Гарт, нито пък внезапен обрат в егеничната пирамида, Сюзеренът се бе опитал да открие грешка в начина, по който се тъплифтират неошимпанзетата — Фибен знаеше това, — но сигурно не бе успял. В противен случай защо трябваше да осигурява синя и бяла карта, като тях с Гейлит, за церемонията?

Всъщност използването на условници за помощници се беше обърнало срещу нашествениците. Шимското население негодуваше.

Фибен и облечените в ципокостюми стражи не размениха нито дума. Просто му отвориха вратата и той излезе.

Подсвиркваше си, докато вървеше към залива, и се опитваше да не обръща внимание на летящия стражеви глобус, който го следваше само на метър над и зад него. Първия път, когато му бяха позволили да тръгне насам, Фибен бе избягвал оживените квартали на Порт Хеления, търсеше задни улички и вече полуизоставената промишлена зона. Сега продължаваше да се държи настрани от центъра, където щяха да се съберат и да го зяпат тълпи, но вече не смяташе, че трябва съвсем да избягва населението.

Беше виждал и други шими, придружени от стражеви глобуси. Отначало реши, че са затворници като него. Шени и шимита в работно облекло се отдръпваха пред охраняваните, както правеха и пред него.

После забеляза разликите. Другите ескортирани шими бяха облечени във фини дрехи и ходеха надменно. Зрителните фасети и оръжието на стражевите им глобуси бяха насочени настрани, а не към тях. „Колаборационисти“ — разбра Фибен. Със задоволство видя, че

много цивилни шими им хвърлят изпълнени със зле прикрито отвращение погледи.

След това написа на гърба на анорака си гордите букви З-А-Т-В-О-Р-Н-И-К. Оттогава погледите, които го проследяваха, не бяха студени. Бяха любопитни, дори изпълнени с уважение.

Глобусът бе програмиран да не му позволява да разговаря с други. Веднъж, когато едно шими изпусна от ръката си сгънато листче, Фибен реши да експериментира и се наведе да го вдигне...

Когато се свести, глобусът вече го отнасяше обратно в затвора. Изминаха няколко дни, преди отново да му позволят да излезе.

Нямаше значение. Струваше си. Мълвата за случката се бе разнесла. Сега шени и шимита му кимаха, когато минаваше покрай витрините на магазини и покрай дългите опашки за хранителни дажби. Някои дори му правеха окуражителни знаци.

„Ще издържим — казваше им той с езика на знаците. — Земята помни и ще дойде за нас.“

Днес обаче почти не забелязваше шимите по улиците. Вървеше и подритваше навените от вятъра листа, и си спомняше моменти от обясненията на Гейлит.

— ... клиентните видове преминават през фази, всяка от които се отбелязва с церемонии, утвърждавани от Галактическият институт по Ъплифта... Тези церемонии са скъпи и могат да бъдат възпрепятствани от политическо маневриране... Това, че губруанците предлагат да заплатят и да подкрепят една церемония за клиентите на вълконските човеци, е повече от безпрецедентно... А Сюзеренът предлага също и да ангажира всичките си подчинени с нова политика, която да сложи край на враждебността със Земята. Разбира се, тук има уловка...

О, Фибен отлично разбираше, че има уловка!

Той поклати глава, сякаш за да отпъди думите. Нещо в Гейлит му се струваше неестествено. Ъплифтът си беше съвсем наред и тя може би бе безпрецедентен пример за неошимството, но просто не беше естествено да мисли и говори толкова много, без да дава на мозъка си нито минута почивка, за да излезе на чист въздух!

Най-после Фибен стигна до кея. Рибарските лодки бяха завързани заради приближаващата буря. Морски птици цвъртяха и пищяха, опитвайки се да хванат последна плячка в оставащото време, преди вълните да станат прекалено бурни. Една от тях се осмели да се

приблужи до шима и беше възнаградена с предупредително разтърсване от „Роувър“. Птицата — не по-близък биологичен братовчед на птицеподобните нашественици от Фибен — гневно изграчи и отлетя на запад.

Фибен приседна в края на вълнолома, извади от джоба си сандвич и почна спокойно да дъвче. Поне за миг можеше да не мисли, да не се тревожи. И в главата му не отекваха никакви думи.

Имаше нужда само от още три неща, за да е напълно щастлив: банан, бутилка бира и свобода.

Около час по-късно „Роувър“ започна настоятелно да бръмчи, после зае позиция между него и водата и упорито зазвъня.

Фибен се изправи с въздишка, изтупа се и тръгна обратно към затвора. По ветровитите улици бяха останали съвсем малко шими.

Силви все още дежуреше на бюрото си.

— Добре ли прекара, Фибен?

— Трябва да дойдеш с мен някой път. Можем да се отбием в Парка и да ти покажа някои неща — намигна ѝ той.

— Вече съм ги виждала, забрави ли? Наистина внушително, доколкото си спомням. — Но тонът на Силви не отговаряше на закачките ѝ. Изглеждаше напрегната. — Влизай, Фибен. Ще прибера Роувър.

— Добре. Лека нощ, Силви.

Гейлит седеше на плюшения килим пред холостената — сега настроена да показва сцена на гореща савана. Тя вдигна поглед от книгата в скута си и свали очилата си за четене.

— Здравей. По-добре ли се чувстваш?

— Да — кимна той. — Извинявай за одева. И двамата сме изнервени. Ако искаш, може да пороботим.

— Не е необходимо. Свършихме за днес. — Тя потупа килима. — Защо не дойдеш да ме почешеш малко? После ще ти го върна.

Дразнещо беше да се опитва да определи връзката си с Гейлит. Не бяха любовници. За повечето шимита това бе възможно единствено по време на определени периоди от телесния им цикъл. А Гейлит ясно му беше дала да разбере, че сексуалните ѝ усещания са много лични,

по-скоро като тези на човешките жени. Фибен разбираше това и не настояваше.

Проблемът бе, че той просто не можеше да не мисли за нея.

Напомни си да не бърка сексуалните си желания с други неща. „Може да съм обладан от мисълта за нея, но не съм луд.“ Правенето на любов с това шими щеше да изисква такава връзка, за каквата не се чувстваше готов да мисли.

Докато чешеше гърба ѝ, пръстите му напипаха нещо, закрепено в козината ѝ... нещо кръгло, тънко, подобно на диск.

— Тук козината ми се е сплъстила — бързо каза Гейлит, когато той се опита да го издърпа. — Внимавай, Фибен.

— Уф, добре. — Той се наведе над нея. — Права си. Наистина има възелче. Ще трябва да го изкарам със зъби.

Гърбът ѝ трепереше, тялото ѝ издаваше сладникав аромат. „Точно, както си помислих. Съобщителна капсула!“ Когато очите му се изравниха с предмета, светна мъничък холопрожектор. Лъчът проникна в ириса му и автоматично се настрои към ретината му.

Имаше само няколко реда прост текст. Онова, което прочете обаче, го накара да премигне от изненада. Беше документ, написан от негово име!

ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ТОВА ЗАЩО ПРАВЯ ТОВА:
НАПИСАНО ОТ ЛЕТЪНАНТ ФИБЕН БОЛГЪР,
НЕОШИМПАНЗЕ.

МАКАР ЧЕ СЕ ОТНАСЯТ ДОБРЕ С МЕН СЛЕД
КАТО БЯХ ЗАЛОВЕН И ЧЕ ОЦЕНЯВАМ ЛЮБЕЗНОТО
ВНИМАНИЕ, КОЕТО МИ СЕ ОКАЗВА, СТРАХУВАМ СЕ
ЧЕ ПРОСТО ТРЯБВАШЕ ДА СЕ ИЗМЪКНА ОТТУК.
ВОЙНАТА ВСЕ ОЩЕ ПРОДЪЛЖАВА И Е МОЙ ДЪЛГ
ДА ИЗБЯГАМ, АКО МОГА.

КАТО СЕ ОПИТВАМ ДА ИЗБЯГАМ, АЗ ПО
НИКАКЪВ НАЧИН НЕ ЖЕЛАЯ ДА НАНЕСА ОБИДА НА
СУЗЕРЕНА НА БЛАГОПРИСТОЙНОСТТА ИЛИ НА
КЛАНА ГУБРУ. АМИ ПРОСТО СЪМ ВЕРЕН НА
ЧОВЕЦИТЕ И КЛАНА СИ. ЗАТОВА ПРОСТО ТРЯБВА
ДА ГО НАПРАВЯ.

Един участък под текста пулсираше в червено, сякаш очакваше нещо. Фибен премигна. Дръпна се малко назад и съобщението изчезна.

Разбира се, знаеше за такива записи. Трябваше само да погледне към червената точка и сериозно да го поиска — и дискът щеше да запише съгласието му заедно с модела на ретината му. Документът щеше да е поне толкова обвързващ, колкото подпис върху парче хартия.

„Бягство! — Самата мисъл накара сърцето на Фибен да заподскача. — Но... как?“

Естествено беше забелязал, че в записа се споменава само неговото име. Ако Гейлит възнамеряваше да тръгне с него, сигурно би включила и своето.

А дори да бе възможно, щеше ли да е правилно? Беше избран от Сюзерена на Благопристойността за партньор на Гейлит в сложно и потенциално опасно предприятие. Как би могъл да я изостави в такъв момент?

Той доближи око и отново прочете заявлението, като яростно мислеше.

Кога изобщо Гейлит е имала възможност да го напише? Дали по някакъв начин не беше във връзка с части на Съпротивата?

Освен това нещо в текста поразяваше Фибен като погрешно. Не бяха само правописните грешки. Само от пръв поглед Фибен можеше да се сети за няколко поправки, от които ужасно се нуждаеше заявлението, ако от него изобщо имаше някаква полза.

Ама разбира се. Беше го написал някой друг, а не Гейлит. Тя просто му го предаваше да го прочете!

— Силви мина преди известно време — каза Гейлит. — Попощихме се. И тя се беше сплъстила.

Силви! Ясно. Не беше за чудене, че се беше държала толкова нервно.

Фибен внимателно обмисли нещата, като се опитваше да преподреди частите на мозайката. Силви сигурно беше закачила диска в козината на Гейлит... Не, сигурно го бе носила самата тя, беше дала на Гейлит да го прочете и после, с нейно разрешение, го бе прехвърлила в козината ѝ.

— Може би не бях права за Силви — продължи Гейлит. — В края на краищата тя ми се струва симпатично шими. Не съм сигурна

доколко може да се разчита на нея, но предполагам, че е доста сериозна.

Какво пък се опитваше да му каже сега? Че идеята е била изцяло на Силви ли? Гейлит е трябвало да обмисли предложението на другото шими, без изобщо да е в състояние да каже нещо. Тя дори нямаше да може да даде на Фибен никакъв съвет. Поне не явно.

— Доста заплетен възел — каза Фибен. — Ще опитам пак след малко.

— Няма проблем. Почини си. Сигурна съм, че ще се справиш.

Той започна да разчесва друг участък, близо до дясното ѝ рамо, но мислите му блуждаеха надалеч.

„Добре — съсредоточи се той. — Значи ми се предлага възможност да избягам. Първо, дали е действително?“

Защото Силви можеше да е подставено лице. Предложението ѝ можеше да е капан.

Но в това нямаше никаква логика! Защото Фибен никога не се беше заклевал, никога не се беше съгласявал да не бяга, ако някога има такава възможност. Всъщност, като земянитски офицер, негов дълг бе да постъпи така, макар че трябваше да го направи учтиво, задоволявайки губруанската педантичност.

В такъв случай нашествениците може би щяха да сметнат приемането на предложението за верния отговор. Ако това беше просто поредната губруанска проверка, подходящата му реакция вероятно бе да се съгласи. Това би могло да удовлетвори неразгадаемите И-тита... да им покаже, че той разбира задълженията си на клиент.

Но пък предложението можеше да е истинско. Фибен си спомни вълнението на Силви. През последните няколко седмици се беше държала много приятелски с него и би му било неприятно да разбере, че всичко е било фалш.

„Добре. Но ако предложението е истинско, как възнамерява тя да ме измъкне?“

— Соросите имат една история — тихо каза Гейлит. Очите ѝ бяха затворени и тя изглеждаше почти напълно отпусната, докато той разтриваше рамото ѝ. — Разказват за някакъв пахски воин от времето, когато пахите все още били в процес на ъплифтиране. Йскаш ли да я чуеш?

Фибен кимна озадачен.

— Естествено. Разкажи ми я, Гейлит.

— Добре. Е, сигурно си чувал за пахите. Били твърди бойци, верни на сороските си патрони. Отлично издържали тестовете, дадени от Института по Ъплифт. Така че един ден соросите решили да ги натоварят с някакво задължение. Пратили група от тях да охраняват пратеника им до Седемте Предящи клана.

— Седемте Предящи... Ъъ, това е машинна цивилизация, нали?

— Да. Но не са въвн от закона. Те са една от малкото машинни култури, присъединили се към галактическото общество като почетни членове. През повечето време се движат близо до много плътни участъци на спиралните ръкави и са безполезни за дишащите кислород и водород.

„Какво се опитва да ми каже тя?“ — зачуди се Фибен.

— Във всеки случай, докато сороският посланик се пазарял със Седемте Предящи, един пахски разузнавач засякъл нещо на края на местната система и отишъл да провери какво е. Е, както обикновено става в такива случаи, той видял, че един от товарните съдове на Седемте Предящи бил атакуван от престъпни машини.

— Берсерки ли? Планетни унищожители?

Гейлит сви рамене.

— Четеш прекалено много научна фантастика, Фибен. Не, просто незаконни работи, търсещи плячка. Така или иначе, когато пахският разузнавач не получил отговор на запитванията си за инструкции, той решил да прояви инициатива. И се хвърлил смело напред и задействал всичките си оръжия.

— Нека да позная — спасил е товарния кораб.

Тя кимна.

— Отблъснал престъпниците. Седемте Предящи също му били благодарни. За награда сключили съмнителна делова сделка, изгодна за соросите.

— Значи той е бил герой.

Гейлит поклати глава.

— Не. Изпаднал в немилост, защото действал на своя глава.

— Луди И-тита — промърмори Фибен.

— Не, Фибен. — Тя докосна коляното му. — Това е важно. Да насърчаваш инициативата в една нова раса клиент е добре, но по време

на сериозни преговори на галактическо равнище? Можеш ли да повериш на някое умно дете ядрена енергостанция?

Фибен разбра какво се опитва да му каже Гейлит. На тях двамата се предлагаше сделка, която звучеше прекрасно за Земята — поне повърхностно. Сюзеренът на Благопристойността предлагаше да финансира важната Церемония на Приемането за неошимпанзетата. Губруанците щяха да сложат край на политиката си на пречки пред статуса на патрон на човечеството и да преустановят всякакви вражески действия по отношение на Земята. Единственото, което, изглежда, искаше Сюзеренът в замяна, бе Фибен и Гейлит да кажат на Петте галактики по хиперпространствения шунт какви прекрасни същества са губруанците.

Всичко това на пръв поглед приличаше на жест за запазване на престижа от страна на Сюзерена на Благопристойността и на важен успех за Земята.

Но дали те с Гейлит имаха правото да взимат подобно решение? Дали нямаше да има последствия, които не можеха да предвидят? Потенциално смъртоносни последствия?

Сюзеренът на Благопристойността им беше казал, че имало причини, поради които не им позволявал да се консултират с човешките лидери, затворени в лагерите на островите.

В тази логика Фибен откриваше нещо странно. Не можеше да си представи което и да е земянитско общество да постъпва по такъв начин.

Дали Гейлит не му казваше, че не трябва да участват в церемонията? Чудесно! Що се отнасяше до Фибен, тя можеше да решава. В края на краищата трябваше само да откажат... почтително, разбира се.

— Историята не свършва дотук — каза Гейлит.

— Още ли има?

— О, да. Няколко години по-късно Седемте Предящи клана излезли с доказателства, че пахският войн наистина е положил всички усилия, за да поиска инструкции преди да започне намесата си, но субпространствени условия му попречили да предаде каквито и да било съобщения.

— И?

— И това вече било съвсем различно за соросите! В единия случай той поемал отговорност, каквато не заслужавал. В другия правел всичко, на което бил способен! Разузнавачът бил посмъртно реабилитиран и на наследниците му били дадени права на напреднали в Ъплифта.

Последва продължително мълчание. Фибен задълбочено мислеше. Изведнъж всичко му стана ясно.

„Значи е важно усилието. Това иска да каже тя. Непростимо ще е да сътрудничим на Сюзерена, без поне да опитаме да се посъветваме с патроните си. Мога да се проваля, навярно ще се проваля, но трябва да опитам.“

— Хайде пак да погледнем онзи възел. — Той се наведе над нея и приближи окото си до съобщителната капсула. Отново се появиха редовете на текста, заедно с пулсиращата червена точка. Фибен погледна право в нея и напрегнато си помисли:

„Съгласен съм.“

Светлинната изведнъж промени цвета си, изразявайки неговото съгласие. „А сега какво?“ — зачуди се Фибен.

Отговорът дойде миг по-късно. Вратата тихо се отвори и влезе Силви.

— Охранителната система е изключена — каза тя. — Задействала съм камерите на фалшив запис. Би трябвало да работи поне час преди компютърът да заподозре нещо.

Фибен извади диска от козината на Гейлит и тя протегна ръка към него.

— Дай ми една минута — прошепна Гейлит и бързо се приближи до личния си инфокладенец, за да пусне капсулата вътре. — Не се обиждай, Силви, но текстът има нужда от редактиране. Фибен може да потвърди промените ми.

— Не се обиждам. Зная, че трябва да го поправиш. Просто исках да съм достатъчно наясно, че и двамата ще разберете какво ви предлагам.

— Значи тръгвам? — попита Фибен.

— Тръгваме — поправи го Силви. — Събрала съм малко хранителни припаси и дрехи и съм определила път за излизане от града.

— Значи си от Съпротивата?

Тя поклати глава.

— Бих искала да се присъединя, разбира се, но това си е чисто мой номер. Аз... аз правя това на известна цена.

— Какво искаш?

Силви поклати глава, показвайки, че ще изчака, докато се върне Гейлит.

— Ако вие двамата се съгласите да се възползвате от възможността, ще отида отзад и ще повикам нощния пазач. Избрах го внимателно и положих доста усилия Желязната хватка да го назначи за дежурен тази вечер.

— И с какво е толкова специален?

— Може да не си забелязал, но прилича много на теб, Фибен, и има подобна конструкция. Достатъчно сходна, че да заблуди шпионските компютри за известно време, надявам се.

— Упой го — каза Фибен. — Остави го с Гейлит, докато аз се измъкна с неговите дрехи и пропуска му.

— Това изобщо не е достатъчно, повярвай ми. — Силви изглеждаше нервна и изтощена. — Но принципно си схванал идеята.

Гейлит се върна и подаде капсулата на Фибен. Той я вдигна до окото си и внимателно прочете редактирания текст, не защото имаше намерение да критикува работата на Гейлит, а за да е в състояние да го каже дума по дума, ако изобщо успееше да стигне при Атаклена и Робърт.

Гейлит беше пренаписала съобщението изцяло.

ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА НАМЕРЕНИЕ: ЗАПИСАНО ОТ
ФИБЕН БОЛГЪР, А-ШИМ-АБ-ЧОВЕК, ГРАЖДаниН
КЛИЕНТ НА ЗЕМЯНИТСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ И
ЛЕЙТЕНАНТ ОТ ЗАПАСА, ГАРТСКИ КОЛОНИАЛНИ
СИЛИ ЗА ОТБРАНА.

ПРИЗНАВАМ УЧТИВОСТТА, ОКАЗВАНА ПО
ВРЕМЕ НА ЗАТВОРНИЧЕСТВОТО МИ, И ОСЪЗНАВАМ
ЛЮБЕЗНОТО ВНИМАНИЕ ОТ СТРАНА НА
ВИСОКОПОСТАВЕНИТЕ И ПОЧИТАЕМИ СЮЗЕРЕНИ
НА ВЕЛИКИЯ КЛАН ГУБРУ. ВЪПРЕКИ ТОВА СМЯТАМ,
ЧЕ ДЪЛГЪТ МИ НА УЧАСТНИК В НАСТОЯЩАТА

ВОЙНА МЕЖДУ МОЯ КЛАН И ТОЗИ НА ГУБРУАНЦИТЕ МЕ ЗАДЪЛЖАВА ПОЧТИТЕЛНО ДА ОТКАЖА ПО-НАТАТЪШНО, МАКАР И УЧТИВО, ЗАДЪРЖАНЕ.

КАТО СЕ ОПИТВАМ ДА ИЗБЯГАМ, АЗ ПО НИКАКЪВ НАЧИН НЕ ОТХВЪРЛЯМ ЧЕСТТА, ОКАЗАНА МИ ОТ ВИСОКОПОСТАВЕНИТЕ СЮЗЕРЕНИ, ДАЛИ МИ СТАТУСА НА ПРЕДСТАВИТЕЛ НА МОЯТА РАСА. КАТО ПРОДЪЛЖАВАМ ДОБЛЕСТНАТА СЪПРОТИВА СРЕЩУ ГУБРУАНСКАТА ОКУПАЦИЯ НА ГАРТ, АЗ СЕ НАДЯВАМ, ЧЕ ПОСТЪПВАМ КАТО РАЗУМЕН КЛИЕНТ, С ПРИСЪЩА ПОКОРНОСТ КЪМ ВОЛЯТА НА МОИТЕ ПАТРОНИ.

ПОСТЪПВАМ СПОРЕД ТРАДИЦИИТЕ НА ГАЛАКТИЧЕСКОТО ОБЩЕСТВО, ДОКОЛКОТО СЪМ В СЪСТОЯНИЕ ДА ГИ РАЗБЕРА.

Фибен беше научил достатъчно под ръководството на Гейлит, за да разбере колко по-добър е този вариант. Той отново заяви съгласието си и записващата точка за пореден път промени цвета си. Фибен подаде диска на Гейлит.

„Важното е да опитаме“ — каза си той, макар да знаеше, че начинанието е безнадеждно.

— А сега — обърна се Гейлит към Силви, — каква е наградата, за която спомена? Какво искаш?

Силви прехапа устна, погледна я и посочи Фибен.

— Него. Искам да го споделиш с мен.

— Какво? — Фибен понечи да се надигне, но Гейлит го укроти с бърз жест и помоли Силви:

— Обясни.

Шимито сви рамене.

— Не бях сигурна каква връзка има помежду ви.

— Никаква! — разпалено отвърна Фибен. — Но откъде накъде...

— Млъкни, Фибен — безстрастно каза Гейлит. — Той е прав, Силви. Ние нямаме никакъв договор, нито групов, нито моногамен. И за какво е всичко това? Какво искаш от него?

— Не е ли очевидно? — Силви го погледна. — Каквато и да е била категорията му преди, сега той е на практика бяла карта. Виж удивителните му постижения във войната и начина, по който отблъсна И-титата въпреки численото им преимущество не веднъж, а на два пъти в Порт Хеления. И само един от случаите ще е достатъчен, за да повиши статуса му. А сега Сюзеренът го кани за представител на расата. Такъв род внимание остава завинаги. Ще си остане, който и да спечели войната. Вие знаете това, доктор Джоунз, нали?

Гейлит кимна.

— Сега той е бяла карта — заключи Силви. — Аз съм зелена. Освен това ми харесва. Толкова е просто.

„За мен ли става дума? Аз да съм някакъв си проклет белчо?“ — Фибен избухна в смях от абсурдността на всичко това. Едва сега му се проясни към какво се стреми шимито.

— Който и да спечели — спокойно продължи Силви, без да му обръща внимание, — независимо дали Земята, или губруанците, аз искам детето ми да бъде на върха на Тъплифта и да бъде закриляно от Бюрото. Детето ми ще има бъдеще. А аз ще имам внуци и част от утрешния ден.

Силви очевидно влагаше страст. Но Фибен не беше в настроение да ѝ съчувства. „Метафизични глупости!“ — помисли си той. А и тя дори не говореше на него. Говореше на Гейлит, обръщаше се към нея!

— Хей, не мислите ли, че и аз имам какво да кажа по този въпрос? — възрази той.

— Разбира се, че не, глупчо — отвърна му Гейлит и поклати глава. — Ти си шен. Мъжкият шим би изучукал и някоя коза, ако няма подръка нищо по-добро.

Преувеличаваше, но това беше стереотип, основан на достатъчно истина, за да накара Фибен да се изчерви.

— Но...

— Силви е привлекателна и приближава розовото. Какво мислиш, че ще направиш, щом излезеш на свобода, ако всички ние предварително сме съгласни, че дългът и удоволствието ти съвпадат? — Гейлит се обърна. — Не, решението не зависи от теб. А сега за последен път запази малко тишина, Фибен. — И Гейлит се обърна към Силви:

— Аз не го притежавам. — Тя се намръщи. — Единственото, което искам от теб, е да го отведеш в планините. И да не те е докоснал дотогава, разбрахме ли се? Получаваш възнаграждението си, когато той стигне в безопасност при партизаните.

Силви кимна и протегна ръка. Гейлит я пое.

Когато тя излезе, Фибен най-после възвърна речта си.

— В лекомислените ти теории има прекалено много предположения, Гейлит. Какво, по дяволите, те кара да си толкова сигурна...

— Не съм сигурна в нищо! — изръмжа тя. И смутеното ѝ, наранено изражение го смая повече от всичко, което се беше случило тази вечер.

Гейлит скри очите си с длани.

— Съжалявам, Фибен. Просто действай така, както мислиш, че е най-добре. Само те моля да не се обиждаш. В момента никой от нас не може наистина да си позволи да е горд. Във всеки случай Силви не иска чак толкова много, нали?

Фибен долови потиснатото напрежение в гласа ѝ и гневът му се стопи.

— Ти... ти сигурна ли си, че ще се справиш?

Тя сви рамене.

— Предполагам. Сюзеренът навярно ще ми намери друг партньор. Ще положи всички усилия, за да отложи нещата, колкото мога.

Фибен прехапа устни.

— Ще се върна при теб с известие от човеците, обещавам.

Изражението ѝ му подсказа, че тя почти не се надява. Но се усмихна.

— Добре, Фибен. — Гейлит протегна ръка и нежно докосна лицето му. — Знаеш ли — прошепна тя. — Наистина ще ми липсваш.

Мигът свърши. Гейлит отдръпна ръка и лицето ѝ отново стана сериозно.

— А сега най-добре събери каквото искаш да вземеш със себе си. Междувременно ще ти кажа някои неща, които трябва да разкажеш на генерала. Ще се опиташ ли да ги запомниш?

— Да естествено. — Той се натъжи. Дали някога отново щеше да зърне нежността, проблеснала толкова за кратко в очите ѝ? Отново

изцяло делова, тя го следваше из стаята, докато той събираше храна и облекло. Продължи да му говори чак докато на вратата се почука.

64. ГЕЙЛИТ

След като те тръгнаха, тя седна на дюшека, зави се презглава с одеялото, прегърна коленете си и бавно се залюля в ритъма на самотата си.

Не беше съвсем самотна. Всъщност би било много по-добре, ако беше така. Гейлит усещаше до себе си спящия шен, намъкнат в пижамата на Фибен, който тихо издишаше слаби изпарения от опиата, оставил го в безсъзнание. Пазачът условник нямаше да се свести още много часове. Гейлит обаче знаеше, че това спокойно време навярно няма да продължи толкова дълго, колкото съня му.

Не, не бе съвсем сама. Но Гейлит Джоунз никога не се беше чувствала толкова откъсната, толкова изолирана.

„Клетият Фибен — помисли си тя. — Може би Силви е права за него. Той определено е един от най-добрите шенове, които съм срещала. И все пак... — Тя поклати глава. — И все пак той видя само част от пътя на този заговор. А аз дори не мога да му кажа за останалата. Не и без да разкрия какво знам на скритите ни слушатели.“

Не знаеше дали Силви е искрена, или не. Но беше сигурна, че Силви изобщо не е заблудила губруанската охранителна система.

Гейлит изсумтя от самата идея — че едно малко шими е способно да излъже мониторите на И-титата по такъв начин, че те да не го открият незабавно. „Не, всичко стана прекалено лесно. Било е нагласено.“

От кого? Защо?

Имаше ли всъщност някакво значение?

„Изобщо не сме имали никакъв избор, разбира се. Фибен трябваше да приеме предложението.“

Чудеше се дали ще го види отново. Ако това беше просто ново изпитание за разумност, наредено от Сюзерена на Благопристойността, спокойно можеха да го върнат на следващия ден с похвали за още една „присъща реакция“... присъща за едно особено напреднало неошимпанзе от авангарда на расата клиент.

Тя потръпна. До тази нощ никога не се беше сещала за такива неща, но Силви го бе направила много хитро. Дори отново да ги съберяха заедно, между нея и Фибен никога вече нямаше да е същото.

От друга страна, това май не беше просто ново изпитание, нагласено от Сюзерена на Благопристойността. И ако се окажеше права, някоя друга фракция на губруанците трябваше да е отговорна за това бягство. Навярно някой от другите Сюзерени или...

Гейлит отново поклати глава. Не знаеше достатъчно даже само за да предполага. Нямаше необходимите данни. Или може би просто беше прекалено глупава, за да разбере подобна ситуация.

Навсякъде около тях се разиграваше игра и те на всеки етап, изглежда, нямаха избор по кой път да поемат. Фибен трябваше да тръгне тази нощ, независимо дали предложението беше капан, или не. Тя трябваше да остане и да се бори с капризи, които не разбираше. Такава бе предопределената ѝ участ.

Чувството, че е манипулирана, че не разполага с истинска власт над собствената си съдба, ѝ беше познато. Фибен тепърва започваше да привиква с него, но тя цял живот бе живяла с това чувство.

Някои от старовремските религии на Земята включваха концепцията за предопределението — вярване, че всички събития са предварително установени още от самия акт на Творението и че така наречената „свободна воля“ е само илюзия.

Скоро след Контakta, преди два века, човеци философи запитали първите галактяни, които срещнали, какво мислят за тази и за много други идеи. Извънземните мъдреци отвърнали покровителствено: „Това са въпроси, които могат да се зададат единствено на някой нелогичен вълконски език“. Типичен отговор. „Парадокси не съществуват“ — уверяваха галактяните.

И не са останали никакви тайни за разгадаване... или поне не такива, които да могат да разберат същества като земянитите.

Всъщност за галактяните предопределението изобщо не бе толкова мъчно за разбиране. Повечето смятаха, че на вълконския клан е предопределена тъжна и кратка история.

Гейлит внезапно си спомни за времето, прекарано на Земята, когато беше срещнала един неоделфин — стар, пенсиониран поет. Той ѝ разказваше за случаи, когато плувал в следите, оставяни от огромните китове, заслушан часове наред в подобните им на стон

песни за древни богове. Тя остана поласкана и очарована, когато старият 'фин съчини песен специално за нея.

*Къде кацва топката,
паднала под слънчеви лъчи?
С муцуната си удари я!*

Гейлит реши, че стихът трябва да е още по-силен на тринарен — хибридният език, който обикновено използваха неоделфините за поезията си. Тя не го знаеше, разбира се, но дори на английски алегорията се бе запечатала в ума ѝ.

Докато си мислеше за това, Гейлит постепенно осъзна, че се усмихва.

С муцуната си удари я, наистина!

Спящата фигура до нея леко похъркваше. Гейлит почука с език по предните си зъби и си въобрази, че слуша ритъма на барабани.

След няколко часа вратата се отвори с трясък и от коридора нахлу светлина. Влязоха няколко четирикраки птицеподобни фигури. Квакуанци. Начело вървеше пастелно обагреният слуга на Сюзерена на Благопристойността. Тя се изправи, но лекият ѝ поклон не получи отговор.

Квакуанецът я загледа, после посочи фигурата под одеялата.

— Твоят спътник не става. Това е неприлично.

Очевидно при отсъствието на губруанци слугата не се чувстваше задължен да се държи учтиво. Гейлит вдигна поглед към тавана.

— Навярно е неразположен.

— Има ли нужда от медицинска помощ?

— Струва ми се, че ще се оправи и без нея.

Трипръстите крака на квакуанеца се размърдаха от раздразнение.

— Ще бъда откровен. Искаме да видим твоя спътник, за да установим самоличността му.

— А кой мислите, че може да е? Не следите ли затворниците си?

Раздразнението на птицеподобния се усили.

— Този район на задържане е под властта на шимски помощници. Ако има някакъв проблем, той се дължи на тяхната животинска некомпетентност. На неразумната им небрежност.

— Глупости. Не можеш да ни пробуташ това, квакуанецо. И двамата знаем, че поставянето на шимски условници за пазачи тук е просто номер. Ако е имало пробив в системата за сигурност, то тя е в собствения ви лагер.

Квакуанецът даде знак и два сфероидни робота с вой се придвижиха напред. Внимателно, но твърдо, те използваха гравитационните си полета, за да вдигнат спящото неошимпанзе, без дори да поместват одеялата, и отстъпиха с него към вратата. След като квакуанецът не си беше направил труда да погледне под завивките, очевидно вече знаеше какво ще открие там.

— Ще има разследване — заяви той и се обърна, за да си тръгне. След няколко минути щяха да прочетат „прощалното писмо“ на Фибен, закачено за хъркащия пазач. Гейлит се опита да помогне на Фибен с едно последно забавяне.

— Чудесно — каза тя. — Междувременно, имам една молба... Не, нека бъде искане, което бих желала да предявя.

— Нямах право да предявяваш искания.

— Правя го в името на галактическата традиция — настоя Гейлит. — Не ме принуждавайте да пращам петицията си направо на негово високопреосвещенство Сюзерена на Благопристойността.

Настъпи продължително мълчание. Квакуанецът, изглежда, обмисляше възможните рискове. Накрая попита:

— Какво е това твое глупаво искане?

Сега обаче Гейлит не отговори и продължи да чака.

Най-после, с очевидно нежелание, слугата се поклони — толкова леко навеждане, че едва се забелязваше. Гейлит отвърна под същия наклон.

— Искам да отида до Библиотеката — каза тя на съвършен гал седем. — Всъщност, като се позовавам на правата си на галактически гражданин, настоявам за това.

65. ФИБЕН

Излизането с дрехите на упоения пазач се беше оказало почти абсурдно лесно, след като Силви го научи на простата кодова фраза, която да каже на роботите, кръжащи над портата. Единственият дежурен шим дъвчеше сандвич и само им махна да минат.

— Къде ме водиш? — попита Фибен, когато тъмната, покрита с бръшлян стена на затвора остана зад тях.

— Към доковете — отвърна през рамо Силви.

— Защо към доковете?

— Защото там са лодките! — кратко отвърна тя. После нави хронометърния пръстен на лявата си ръка и хвърли поглед през рамо, сякаш се тревожеше, че могат да ги преследват.

Това, че изглеждаше нервна, беше естествено. И все пак Фибен вече не издържаше. Той я сграбчи за ръката и я спря.

— Виж, Силви. Оценявам всичко, което направи досега. Но не мислиш ли, че е време да ме посветиш в плана си?

Тя въздъхна.

— Да, прав си. — Тревожната ѝ усмивка му напомни за онази нощ в „Маймунска ракия“. Онова, което тогава беше взел за животинска похот, трябваше да е било нещо като сегашното ѝ изражение — страх, потиснат под лустрото на предизвикателност.

— Освен портите на оградата единственият изход от града е с лодка. Според плана ми трябва да се промъкнем на борда на някой от риболовните съдове. Нощните рибари обикновено излизат в морета към... — тя погледна часовника на пръста си, — след около час.

Фибен кимна.

— После какво?

— После, когато лодката излезе от Аспинал Бей, ще скочим зад борда. Ще доплуваме до парка Норт Пойнт. Оттам ще последва тежък преход на север, покрай брега, но трябва да успеем да стигнем до хълмовете до разсъмване.

Фибен кимна. Планът звучеше добре. Хареса му фактът, че по пътя ще има няколко места, където да променят решението си, ако възникнат проблеми или им се отворят други възможности. Например можеха да опитат да стигнат до южната точка на залива. Врагът навярно нямаше да очаква двамата бегълци да се насочат право към новия им хиперпространствен шунт! Там щяха да бъдат паркирани много строителни машини. Ако успееше да отмъкне някоя, или дори кораб, може би в края на краищата наистина щеше да заслужи бяла карта!

Той бързо разтърси глава, за да отхвърли тази мисъл, защото тя го караше да си спомня за Гейлит. По дяволите, тя вече му липсваше.

Тръгнаха. Започна да ръми. Силви вдигна качулката на анорака си, но Фибен остави своята свалена. Щеше да се намокри, но пък щеше да вижда и да чува.

Над морето блесна мълния, чу се далечно мрачно ръмжене. Фибен отново хвана ръката на спътничката си.

— Никой няма да излезе в морето в такова време, Силви.

— Поне един ще излезе, Фибен — поклати глава тя. — Всъщност не трябва да ти го казвам, но той е... той е контрабандист. Още отпреди войната. Лодката му има покритие за лошо време и може частично да се потопява.

Фибен премигна.

— Какво контрабандира след нашествието?

— Шими, понякога. До и от остров Силмар.

— Силмар! Ще ни откара ли там?

Тя се намръщи.

— Обещах на Гейлит да те отведе в планината. Пък и не съм сигурна, че мога да се доверя дотолкова на този капитан.

Но главата на шима вече се беше завъртяла. Половината от човеците на планетата бяха интернирани на остров Силмар! Защо да остава при Робърт и Атаклена, които, в края на краищата, бяха почти деца, когато можеше да отнесе въпросите на Гейлит на експертите в университета!

— Ще постъпим според ситуацията — каза той. Но вече беше решен сам да прецени този контрабандист. Навярно под прикритието на бурята щеше да се окаже възможно!

Скоро стигнаха до доковете — всъщност недалеч от мястото, където Фибен беше прекарал част от следобеда, загледан в чайките. Дъждът вече се сипеше на ненадейни пориви. Всеки път, когато вятърът го отнасяше, въздухът оставаше поразително чист и подчертаваше всеки мирис — от разлагаща се риба до смрадта на бира от рибарската кръчма от другата страна на пътя, откъдето в нощта се процеждаше тъжна музика и все още светеха няколко лампи.

Ноздрите на Фибен се разшириха. Той изсумтя и се опита да проследи нещо, което като че ли изчезваше и се появяваше в непостоянния дъжд.

Спътничката му го изведе зад някакъв ъгъл и Фибен видя кея. Няколко големи тъмни сенки се люлееха, вързани една до друга. Една от тях несъмнено беше лодката на контрабандистите. Фибен отново спря Силви.

— По-добре да побързаме — настоя тя.

— Рано е още — отвърна той. — В лодката ще бъде претъпкано и задушно. Ела тук отзад. Има нещо, което може и да нямаме шанс да направим доста дълго.

Тя го изглежда озадачено. Той я дръпна зад ъгъла, в сенките, прегърна я и тя се вцепени, после се отпусна и вдигна лицето си към него.

Фибен я целуна. Силви отвърна на целувката му.

Той започна да хапе с устни лявото ѝ ухо, продължи по линията на челюстта ѝ и надолу по шията. Силви въздъхна.

— О, Фибен. Само да имаме време. Само да знаеш колко...

— Шт — каза той, после със замах свали анорака си и го пусна на земята.

— Какво... — започна тя. Но шенът я привлече да седне върху дрехата и се настани зад нея.

Напрежението ѝ мъничко се отпусна, когато той започна да прокарва пръсти през козината ѝ и да я пощи.

— Уф — каза Силви. — За миг си помислих...

— Кой, аз? Би трябвало да ме познаваш повече, миличка. Аз съм от тези, които обичат бавната работа. Не съм от онези — хоп-хоп и готово. Имаме време.

Тя обърна глава към него и му се усмихна.

— Радвам се. Така или иначе, още седмица няма да бъде розова. Макар че, искам да кажа, всъщност не е необходимо да чакаме толкова дълго. Просто...

Думите ѝ рязко секнаха, когато лявата ръка на Фибен плътно се стегна около гърлото ѝ. С бързо движение той бръкна в анорака ѝ, отвори джобния ѝ нож и го опря до сънната ѝ артерия. Силви изцъкли очи.

— Една дума — прошепна той право в ухото ѝ. — Един звук и ще нахраниш чайките. Разбра ли?

Тя рязко кимна. Фибен усети как бие пулсът ѝ — вибрацията се пренасяше и по острието на ножа. Собственото му сърце не биеше много по-слабо.

— Произнасяй думите безгласно — прегракнало каза той. — Ще ги разбирам по движението на устните ти. А сега ми кажи, къде са скрити устройствата за следене?

Силви премигна, после почна на глас:

— Какво... — И това беше всичко. Гласът ѝ секна, щом шенът моментално усили натиска.

— Опитай пак — прошепна той.

Този път тя произнесе думите беззвучно.

— За... какво... говориш, Фибен?

— Те ни чакат тук, нали, миличка? — прошепна той в ухото ѝ. — И нямам предвид измислените ти шими контрабандисти. Говоря за губруанците, сладка моя. Водиш ме право в техните фино оперени лапи.

Силви се вцепени.

— Фибен... аз... не! Не, Фибен.

— Усетих мириса на птица! — изсъска той. — Те са там, да. И щом долових този мирис, всичко ми стана ясно!

Силви не отговори. Очите ѝ бяха достатъчно красноречиви.

— О, Гейлит трябва да ме мисли за голям глупак. Разбира се, че бягството е нагласено! Всъщност срещата може да се поотложи за известно време. Сигурно не сте разчитали, че тази буря ще остави на брега рибарската флота. Приказката за капитана контрабандист беше ужасно находчива и целеше да сподави подозренията ми. Сама ли я измисли, Силви?

— Фибен...

— Млъквай. О, идеята беше привлекателна: да си представя, че някои шими са достатъчно хитри, че да пътуват до Силмар и обратно, точно под човката на врага! Суетата почти спечели, Силви. Но аз съм пилот-разузнавач, спомняш ли си? И си помислих колко е трудно да се осъществи подобно нещо, даже в такава буря!

Той подуши въздуха и отново усети далечния спарен мирис.

Никое от изпитанията, на които бяха подложени с Гейлит през последните няколко седмици, не беше свързано с обонянието. „Не, разбира се. Галактяните си мислят, че то е животински атавизъм.“

Влага докосна дланта му, въпреки че точно в момента не валеше. Капеха сълзите на Силви. Тя поклати глава.

— Те... няма... да ти сторят нищо. Сюз... Сюзеренът просто иска да ти зададе някои въпроси. После ще те пусне! Той... той обеща!

„Значи в края на краищата всичко това просто е ново изпитание. — Фибен се присмя сам на себе си, че изобщо бе повярвал във възможността за бягство. — Май ще видя Гейлит по-скоро, отколкото си мислех.“

Вече започваше да изпитва срам от начина, по който измъчваше Силви. В края на краищата това си бе само игра. Просто ново изпитание. Тя просто си вършеше работата.

Фибен понечи да разхлаби хватката си и изведнъж осъзна част от думите на Силви.

— Сюзеренът е казал, че ще ме пусне? — прошепна той. — Искаш да кажеш, че ще ме върне в затвора, нали?

Тя енергично поклати глава.

— Н-не! Ще ни пусне в планината. Имах предвид тази част от сделката, когато разговарях с теб и Гейлит! Сюзеренът обеща, че ако отговориш на въпросите му...

— Почакай малко — изръмжа Фибен. — Ти не говориш за Сюзерена на Благопристойността, нали?

Тя поклати глава.

Фибен изведнъж почувства, че му олеква.

— Кой... Кой Сюзерен ни чака?

Силви подсмъркна.

— Сюзеренът на Цените и... на Цените и Предпазливостта.

Той затвори очи, осъзнал ужасното значение на всичко това. Значи не беше нито игра, нито изпитание. О, Всеблаго! Сега трябваше

да помисли как да спаси собствената си кожа!

Ако беше Сюзеренът на Лъча и Нокътя, Фибен щеше с готовност да се хвърли незабавно в капана. Защото тогава всички ресурси на губруанската военна машина щяха да бъдат строени пред очите му. Сега обаче шансовете бяха нищожни. Все пак в ума му започваше да се оформя идея.

Счетоводители. Застрахователни агенти. Бюрократи. От тях се състоеше армията на Сюзерена на Цените и Предпазливостта.

Преди да стори каквото и да било обаче, трябваше да се справи със Силви. Не можеше просто да я завърже и да я остави тук. Не беше и убиец. Имаше само една възможност. Трябваше да спечели сътрудничеството ѝ, и то бързо.

Можеше да ѝ каже за увереността си, че Сюзеренът на Цените и Предпазливостта не държи така педантично на истината, както Сюзеренът на Благопристойността. Освен това защо птичката трябваше да спазва обещанието си и да ги освободи?

Всъщност операцията можеше и да е незаконна според стандартите на нашествениците и в такъв случай щеше да е глупаво Сюзеренът да позволи на двама шими, които знаят за нея, да се разхождат свободни. Като познаваше губруанците, Фибен реши, че Сюзеренът на Цените и Предпазливостта навярно ще ги остави да си тръгнат, да — в херметична камера, право в дълбокия космос.

„Дали ще ми повярва обаче?“

Не можеше да рискува така. Фибен си помисли, че знае друг начин да привлече цялото внимание на Силви.

— Искам да ме изслушаш внимателно — каза ѝ той. — Няма да се срещна с твоя Сюзерен. И няма да го сторя поради една съвсем проста причина. Ако отида при него с това, което знам, и двамата с теб ще кажем „сбогом“ на бялата ми карта.

Очите ѝ се впиха в неговите. По гърба ѝ премина тръпка.

— Нали разбираш, миличка. Трябва да се държа като блестящ пример за шимството, за да получа тази награда. А кой супершен отива право в нещо, което вече знае, че е капан? А? Не, Силви. Сигурно така или иначе ще ни хванат. Но трябва да ни хванат, докато правим всичко възможно, за да избягаме, в противен случай номерът просто няма да мине! Разбираш ли какво искам да кажа?

Тя премигна няколко пъти и накрая кимна.

— Слушай — приятелски прошепна Фибен. — Успокой се! Трябва да се радваш, че прозрях този номер. Това просто значи, че нашето дете ще е още по-хитро малко копеленце. Сигурно ще намери начин да вдигне във въздуха детската си градина.

— Да — тихо рече тя. — Май си прав.

Фибен отпусна ръката с ножа и се изправи. Това беше критичният миг. Стига да извикаше, слугите на Сюзерена на Цените и Предпазливостта незабавно щяха да се хвърлят върху тях.

Вместо това тя свали от ръката си часовника-пръстен и го подаде на Фибен. Устройството за следене.

Гълъбарникът беше там, където си го спомняше — зад някаква зле поддържана груповя къща в махалата до пристанището. Очевидно всички вече спяха. Фибен колкото се може по-тихо се вмъкна в кафеза.

Беше влажно и миришеше на птици. Тихото гукане на гълъбите му напомни за квакуанците.

— Хайде, пиленца — прошепна той. — Ще ми помогнете да излъжем вашите братовчеди тази нощ.

Помнеше това място от една от разходките си. Двамата със Силви не можеха да напуснат района на пристанището, докато не се освободяха от пръстена. Така че...

Гълъбите се разшаваха. Докато Силви пазеше отвън, Фибен хвана една охранена птица и завърза пръстена-часовник за крака ѝ.

— Прекрасна нощ за дълъг полет, нали? — прошепна той и хвърли гълъба във въздуха. После повтори процедурата със собствения си часовник, за всеки случай.

Остави вратата отворена. Ако птиците се върнеха рано, губруанците можеха да последват сигнала на устройството дотук. Но типичното им шумно кацане щеше да вдигне във въздуха цялото ято.

Фибен се поздрави за хитростта си и после двамата със Силви затичаха на изток, надалеч от пристанището. Скоро бяха в порутената промишлена зона. Фибен знаеше къде се намира. Беше идвал и по-рано тук, заедно с невъзмутимия кон Тайхо. Малко преди да стигнат стената даде знак за спиране. Трябваше да си поеме дъх. Силви като че ли изобщо не се беше уморила.

„Е, тя е танцорка, разбира се“ — помисли си той.

— Добре, сега се събличаме — каза Фибен.

За нейна чест, Силви дори не мигна. Логиката беше неизбежна. Нейният часовник можеше и да не е единственото устройство за следене. Тя бързо засъблича дрехите си и свърши преди него. Когато всичко лежеше на купчина, Фибен кратко, оценяващо подсвирна. Силви се изчерви и попита:

— Сега какво?

— Сега тръгваме към оградата — отвърна шенът.

— Към оградата ли? Но, Фибен...

— Хайде. И без това от известно време искам да я огледам отблизо.

Само след неколкостотин метра стигнаха до широката ивица земя, която галактяните бяха изравнили около целия Порт Хеления.

— Фибен — каза Силви. — Не можем да отидем там. Стражевите глобуси...

— Да — замислено я прекъсна Фибен. — Тъкмо се чудех колко ли са необходими за оградата около целия град. Десет хиляди? Двайсет? Трийсет?

Той си спомняше роботите-стражи около много по-малкия и чувствителен периметър на бившето тимбримско посолство. Онези машини се бяха оказали съвсем незначителни в сравнение с „Роувър“ или с бойните роботи, които използваха в битка Войниците на Нокътя.

„Дали и тези са такива?“ — помисли си той и направи още една крачка напред.

— Фибен! — Силви, изглежда, изпаднаше в паника. — Хайде да опитаме с портата. Можем да кажем на пазачите... можем да им кажем, че са ни ограбили. Че сме селяни от фермите на гости в града и че са ни откраднали дрехите и паспортите. Ако се държим достатъчно тъпо, може би просто ще ни пуснат да минем!

„Да, естествено.“ Фибен пристъпи още по-близо. Сега стоеше на не повече от десетина метра от оградата. Видя, че тя се състои от редици тесни, свързани с жица отгоре и отдолу летви. Беше избрал място между два от блестящите глобуси — почти по средата. И все пак, докато приближаваше, изпита силното усещане, че го наблюдават.

Да, наблюдаваха го. Губруанските войници вече бяха тръгнали насам. Щяха да пристигнат след няколко минути. Беше най-добре да се маха. Да бяга. Веднага!

Пулсът му биеше бързо, устата му бе пресъхнала. Разтревожен, той се насили и направи още една крачка към оградата.

Почти осезаем страх като че ли се затвори отвсякъде около него, както тогава, когато беше чул предсмъртния вик на бедния Саймън Левин по време на безполезната, напразна битка в космоса. Изпитваше мрачно предчувствие за предстояща гибел. Тленността предизвикваше... усещане за безплодността на живота.

Фибен бавно се обърна и погледна Силви.

И се усмихна.

— Долни лайняни птички! — изсумтя той. — Това изобщо не са стражеви глобуси! Това са тъпи пси-излъчватели!

Силви премигна и зяпна.

— Сигурен ли си?

— Ела и се убеди сама — каза той. — Изведнъж ще се почувстваш уверена, че те наблюдават. После ще си помислиш, че всички Войници на Нокътя идват след теб.

Силви преглътна, сви юмруци и излезе на оголената ивица. Стъпка по стъпка. Фибен я наблюдаваше. Трябваше да ѝ отдаде дължимото. Някое по-слабо шими би се обърнало и избягало с писъци много преди да стигне до него.

По челото ѝ избиваха капчици пот, смесваха се с пръските на дъжда.

Част от него, сякаш отдалече, оценяваше голото ѝ тяло. Това му помагаше да се разсее. „Значи наистина е кърмила.“ Някои шимита често подправяха бледите следи, предизвикани от износването на детето и кърменето, за да се направят по-привлекателни, но в този случай бе ясно, че Силви е раждала. „Каква ли е историята ѝ?“

Тя застана до него, здраво стиснала очи, и прошепна:

— Какво... какво става с мен сега?

Фибен се вслуша в собствените си чувства. Мислеше си за Гейлит и за тъгата ѝ за нейния приятел и закрилник, гигантския шим Макс. Мислеше си за шимите, които бе видял разкъсани на части от смайващото оръжие на врага.

Спомни си Саймън.

— Чувстваш се така, сякаш най-добрият ти приятел в целия свят току-що е умрял — нежно ѝ каза той и пое ръката ѝ. Тя му отвърна със силно стискане, но по лицето ѝ се плъзна облекчение.

— Пси-излъчватели. И това... и това е всичко? — Тя отвори очи.
— Тези... Тези долни лайняни птички!

Фибен избухна в смях. Силви бавно се усмихна.

Смееха се, застанали под дъжда наред река от тъга. Смееха се и когато сълзите им накрая спряха, заедно изминаха останалия път до оградата, като все още се държаха за ръце.

— Щом ти кажа, бутай. С всичка сила.

— Готова съм, Фибен. — Силви приклепна, здраво стъпила на земята, опряла рамене на една от високите пластмасови летви и стиснала с ръце стената.

Фибен зае същата поза и заби крака в калта. После на няколко пъти си пое дълбоко дъх.

— Добре, бутай!

Започнаха заедно да натискат. Летвите се раздалечиха на няколко сантиметра. „Еволюцията никога не отива напразно“ — помисли си Фибен, докато натискаше с всичка сила.

Преди милион години човеците бяха преминавали през всички болки на самооплифтирането, докато развивали онова, което според галактяните можело единствено да бъде дарено — разума, способността да мислиш и да копнееш за звездите.

Междувременно обаче предците на Фибен също не бяха бездействали. „Ние набирахме сила!“ Фибен се съсредоточи върху тази мисъл, докато на челото му не избиха капчици пот и покритите с пластмаса летви не простенаха. Той изсумтя и усети отчаяните напъни на Силви, чийто гръб потръпваше до крака му.

— Ох! — Силви загуби опората си в калта, подхлъзна се и падна. Еластичните летви отскочиха и запратиха Фибен върху нея.

Минута-две просто останаха да лежат на земята задъхани. После Силви каза:

— Моля те, скъпи... не тази вечер. Боли ме главата.

Фибен се разсмя, претърколи се настрани, отпусна се по гръб и се закашля. Имаха нужда от смях. Това беше най-добрата защита срещу постоянните атаки на пси-глобусите. Вълните паника прииждаха и плъзваха в мислите им, но смехът ги отблъскваше.

Изправиха се и отидоха да видят какво са постигнали. Дупката беше вече значително по-голяма, навярно десет сантиметра. Но все още не бе достатъчно широка. А Фибен знаеше, че не им остава много

време. Щяха да им трябват поне три часа, за да имат някаква надежда да стигнат до хълмовете преди зазоряване.

Ако успееха да минат през оградата, поне бурята щеше да е на тяхна страна. Върху тях се изсипа нов порив на дъжда и те отново седнаха на земята. През последния половин час мълниите бяха започнали да се приближават. Гръмотевиците разтърсваха дърветата.

„Мечешка услуга“ — помисли си Фибен. Защото макар и несъмнено да заглушаваше губруанските скенери, дъждът им пречеше да хванат здраво плъзгавите летви. Калта беше ужасна.

— Готова ли си? — попита той.

— Естествено, ако спреш да размахваш това твое нещо пред лицето ми — каза Силви. — Разсейва ме, нали знаеш.

— Нали каза на Гейлит, че искаш да споделиш точно това, скъпа. Пък и си го виждала по-рано, на Могилата на Мълнията.

— Да — усмихна се тя. — Но не изглеждаше съвсем същото.

— О, я млъквай и бутай — изръмжа Фибен. Продължиха да натискат оградата.

Този път се подхлъзна Фибен и еластичният материал го отхвърли. Пак паднаха задъхани в калта.

Дъждът вече плющеше. Фибен избърса лицето си и погледна към дупката. „Може би е дванайсет сантиметра. Ифни! Та това изобщо не е достатъчно.“

Усещаше пленителната мощ на пси-глобусите, които излъчваха в черепа му мрачната си тъга. Това подкопаваше силите му и подтикваше и него, и Силви към примирение. Чувстваше се ужасно натежал. Бавно се изправи и се облегна на упоритата ограда.

„По дяволите, опитахме се. Заслужихме си признанието. Пък и почти успяхме. Само ако...“

— Не! — внезапно извика той. — Не! Няма да ви позволя! — Хвърли се към дупката, опита да се провери през нея, започна да се извива и гърчи. Някъде в мрака точно зад оградата удари мълния и освети свободните поля и гори, а отвъд тях — мамещите подножия на планината Мулун.

Разнесе се гръм, който разлюля оградата. Летвите стиснаха Фибен и той зави в агония, отскочи и падна на земята до Силви, вцепенен от болка. Но след миг отново беше на крака. Ново просветване разкри смръщилите се облаци. Шенът изкрещя към

небето. После удари по земята. Кал и камъчета полетяха нагоре, когато ги запрати с шепи във въздуха. Нов гръм ги върна обратно в лицето му.

Вече не съществуваше такова нещо като реч. Нито думи. Онази негова половина, която знаеше за тези неща, се гърчеше в шок; други, по-стари, по-яки части взеха контрол над ума му.

Сега съществуваше единствено бурята. Вятърът и дъждът. Мълниите и гръмотевиците. Шенът се удряше по гърдите, сгърчил устни, оголил зъби към жилещия дъжд. Бурята пееше на Фибен, отекваше в земята и в пулсиращия въздух. Той ѝ отвърщаше с вой.

Тази музика не беше дребнаво човешко нещо. Не беше поетична като китовите фантомни сънища на делфините. Не, това бе музика, която той ясно усещаше чак в костите си. Тя го люлееше. Разтърсваше го. Повдигаше го като парцалена кукла и го захвърляше в калта. Той отново се изправяше, плюеше и дюдюкаше.

Чувстваше погледа на Силви върху себе си. Тя пляскаше по земята и го зяпаше с широко отворени, развълнувани очи. Това само го накара да заудря още по-силно по гърдите си и да вика по-високо. Фибен разбираше, че вече не е унил! Хвърляше камъни във въздуха и крещеше предизвикателства към бурята, призоваваше мълнията да дойде и да го грабне!

И тя покорно дойде. Блясък изпълни пространството, зареди го с електричество, накара козината на шена да се изправи и да заискри. Беззвучен рев като ръка на гигант го запрати право в стената.

Фибен извика и преди да изпадне в безсъзнание, ясно усети мириса на горяща козина.

66. ГЕЙЛИТ

Дъждът плющеше по керемидите. Тя внезапно отвори очи в мрака. Беше сама. Изправи се, загърна се в одеялото и се приближи до прозореца.

Бурята вилнееше из Порт Хеления и съобщаваше за окончателното настъпване на есента. Мрачните облаци тътнеха гневно и заплашително.

Нямаше изглед на изток, но Гейлит облегна бузата си до студеното стъкло и обърна лице натам.

Стаята беше успокояващо топла. Въпреки това тя потръпна от внезапен хлад.

67. ФИБЕН

Очи... очи... очи навсякъде около него. Въртяха се и танцуваха, блестяха в мрака и му се подиграваха.

Появи се слон — вървеше през джунглата, събаряше всичко по пътя си и тръбеше; очите му бяха пламнали, червени. Шимът се опита да избяга, но животното го хвана, вдигна го с хобот и го понесе, като го друсаше, разтърсваше и трошеше ребрата му.

Искаше да каже на слона вече да го изяде или стъпче... само да свърши с всичко това! След малко обаче започна да свиква. Болката заглъхна и се превърна в болезнено пулсиране, а друсането се установи в постоянен ритъм...

Първото нещо, което осъзна, беше, че дъждът някак си не уцелва лицето му.

Лежеше по гръб върху нещо, което усещаше като трева. Навсякъде около него тътнеше бурята, вече поотслабнала. По краката и тялото му се сипеше вода. И все пак нито капчица не падаше върху носа и устата му.

Фибен отвори очи, за да види защо... и как така е останал жив.

На фона на неясно светлеещите облаци се очертаваше силует. Недалеч се стовари мълния и за миг освети лицето, надвесило се над неговото. Силви загрижено го гледаше и държеше ръката му в скута си.

— Къде... — Но от устата му излезе само грак. Като че ли гласът му беше изчезнал. Смътно си спомни епизода с крясъците и воя към небето... Сигурно затова гърлото толкова го болеше.

— Навън сме — каза Силви точно толкова високо, колкото да я чуе в дъжда. Фибен премигна. „Навън ли?“

Успя да вдигне глава и се огледа.

На фона на бурята беше трудно да види нещо. Но все пак успя да различи смътните очертания на дървета и ниски хълмове. Обърна се

наляво. Силуетът на Порт Хеления не можеше да се сбърка, особено извиващата се линия мънички светлини по губруанската ограда.

— Но... но как се добрахме дотук?

— Пренесох те — кратко отвърна тя. — Не беше в много добра форма за разходка сред като разби стената.

— Разбил съм стената?

Тя кимна. В очите ѝ блестеше светлина.

— Мислех си, че съм виждала танци на мълнията, Фибен Болгър. Но този счупи всички рекорди. Кълна се. Ако доживея до деветдесет години и имам стотина почтителни внуци... пак не знам дали ще мога да им разкажа за това така, че да ми повярват.

Постепенно започна да му се прояснява. Спомни си гнева, яростта си от това, че е стигнал толкова близо и все пак е толкова далеч от свободата. И изпита срам, че се е поддал така на беса, на животинското в себе си.

„Бяла карта, а?“ Фибен изсумтя, разбирайки колко глупав е бил Сюзеренът на Благопристойността да избере шим като него за такава роля.

— Трябва да съм се побъркал за известно време.

Силви го докосна по лявото рамо. Той потръпна, сведе очи и видя ужасно изгаряне. Странно, като че ли не го болеше толкова, колкото десетките по-малки рани и натъртвания.

— Ти се подигра с бурята, Фибен — тихо каза тя. — Предизвика я да дойде при теб. И когато тя дойде... ти я накара да изпълни заповедта ти.

Фибен затвори очи. „О, Всеблаго. Пак тези тъпи, суеверни глупости.“

И все пак част от него, дълбоко в душата му, изпита задоволство. Сякаш тази негова част наистина вярваше, че е имало причина и следствие, че е направил точно това, което описваше Силви!

— Помогни ми да седна.

Хоризонтът се залюля и пред очите му заплуваха кръгове. После светът спря и Фибен ѝ даде знак да му помогне да се изправи.

— Трябва да си починеш, Фибен.

— Когато стигнем Мулун — отвърна той. — Сигурно скоро ще се зазори. А и бурята няма да трае вечно. Хайде, ще се облегна на теб.

Тя праметна здравата му ръка през рамото си и по някакъв начин успяха да станат.

— Знаеш ли — каза той, — ти си силно малко шими. Хм. Носила си ме през целия път дотук, а?

Тя кимна и го погледна. В очите ѝ блестеше одевешната светлина. Фибен се усмихна.

— Добре — рече той. — Адски добре.

С накуцване те заедно поеха на изток към смръщените хълмове.

ПЕТА ЧАСТ

ОТМЪСТИТЕЛИТЕ

В древни времена, когато царувал Посейдон и корабите на човека били слаби като клечки, зла участ сполетяла един тракийски товарен кораб, който се разбил по време на ранна зимна буря. Всички загинали под бесните вълни освен талисмана на кораба — една маймунка.

По волята на съдбата, точно когато маймунката загубила и последна надежда, се появил делфин. Като знаела за огромната обич между човека и делфина, маймунката извикала:

— Спаси ме! Заради клетите ми дечица в Атина!

Бърз като мълния, делфинът ѝ предложил широкия си гръб.

— Ти си много странен, дребен и грозен за човек — казал делфинът, когато маймунката отчаяно се вкопчила в него.

— Сред хората минавам за доста красив — отвърнала маймунката и се хванала по-здраво. Делфинът се насочил към сушата.

— Казваш, че си човек от Атина? — попитало предпазливото морско създание.

— Наистина, кой би твърдял подобно нещо, ако не е така? — заявила тя.

— Значи познаваш Пирея? — продължил да разпитва подозрителният делфин.

Маймунката бързо отвърнала:

— О, да! Пирея е моя скъпа приятелка. Разговарях с нея само преди седмица!

След тези думи делфинът ядосано се разтърсил и хвърлил маймунката в морето да се удави. Поуката от тази история, както можете да се досетите, е, че човек винаги трябва да си мери думите, когато се преструва на такъв, какъвто не е.

М. Н. Плано

68. ГАЛАКТЯНИТЕ

Образът на холографския екран трептеше. Това не беше изненадващо, защото сигналът идваше от много парсеци разстояние, пречупен през нагънатото пространство на трансферния пункт Пурмин.

И все пак за Сюзерена на Благопристойността посланието бе прекалено ясно.

Пред пиедестала му бе изобразена разнообразна сбирка от същества. Той разпознаваше повечето от расите. Например имаше един пила — нисък, космат и с кочанести ръце. Имаше и един висок, върлинест з'танг, застанал до паякообразен серентин. Един би-гле разсеяно се мръщеше, навил се до същество, което Сюзеренът не успя да разпознае веднага и което сигурно беше клиент или домашно животно.

Освен това, за изненада на Сюзерена, делегацията включваше синтианин и човек.

Човек!

И нямаше как да протестира. Беше съвсем подходящо да включат земянит сред официалните наблюдатели — ако разполагаха с квалифициран човек, — тъй като този свят бе регистриран на името на вълконите. Но Сюзеренът беше смятал, че в този сектор няма човеци, назначени от Института по Ъплифт!

Навярно това беше още един признак, че политическата ситуация в Петте галактики се е влошила. Господарите на Курника съобщаваха от родния свят за сериозни неуспехи сред спиралните ръкави. Битките не завършвали добре. Оказало се, че на съюзниците не може да се разчита. Тандуанските и сороските флоти овладели изгодните търговски пътища и сега монополизирали обсадата на Земята.

Бяха настъпили времена на изпитание за великия и могъщ клан Гууксуй-Губру. Сега всичко зависеше от важните неутрални патронни

родове. Ако случайно нещо привлечеше един-два от тях в съюза, губруанците все още можеха да постигнат триумф.

От друга страна обаче, щеше да е катастрофално, ако който и да е от неутралните се обърнеше срещу Великия клан!

Въздействието върху тези проблеми беше основната причина, поради която Сюзеренът на Благопристойността предложи идеята да нападнат Гарт. На пръв поглед експедицията целеше да вземе заложници, които да спомогнат за разкриването на тайните на Върховното командване на Земята. Но според психологическите анализи успехът бе малко вероятен. Вълконите бяха упорити същества.

Не, онова, което беше спечелило Господарите на Курника за предложението на жреца, бе възможността това да донесе почит към каузата на клана — да постигнат успех и да спечелят нови съюзници сред колебаещите се партии. И отначало всичко като че ли беше тръгнало толкова добре! Първият Сюзерен на Цените и Предпазливостта...

Жрецът изцвъртя скръбно. Преди не бе осъзнавал каква мъдрост са загубили, как старият бюрократ беше укротявал прибързания блясък на по-младите двама с дълбок и благонадежден здрав разум.

„Какво единодушие, единство, политика можехме да постигнем.“

Сега обаче, в допълнение към постоянните битки между все още разединения Триумвират, идваха последните лоши новини. Сред официалните наблюдатели от Института по Ъплифт щеше да има земянит. Беше му неприятно дори само да си помисли какво означава неговото присъствие.

И това не бе най-лошото! Докато Сюзеренът гледаше стъписан, земянитът пристъпи напред като говорител! Заявленията му бяха на чист галактически седем.

— Поздрави на Триумвирата на Силите на Гууксую-Губру, понастоящем в оспорвана окупация на ограничено наетия свят, известен под името Гарт. Поздравявам ви от името на Кот'Кин*З, Главен върховен екзаминатор на Института по Ъплифт. Това послание се предава от нашия кораб по възможно най-бързия начин, така че да можете да се подготвите за пристигането ни. Условиата в хиперпространството и при трансферните пунктове показват, че почти сигурно ще успеем да присъстваме на замислените церемонии и да проведем подходящи тестове за разумност във времето и на мястото,

искани от вас. Освен това ви информираме, че Галактическият институт по Ъплифта не се спря пред нищо, за да задоволи вашите необичайни искания — първо, да реагира толкова бързо и второ, да действа на основата на толкова малко информация. Церемониите на Ъплифта са радостни поводи, особено във времена на смут като сегашните. Те честват приемствеността и вечното обновяване на галактическата култура, в името на дълбоко почитаните Прародители. Клиентните видове са надеждата, бъдещето на нашата цивилизация, и в случаи като този ние проявяваме нашата отговорност, нашата чест и нашата обич. И така, ние очакваме това събитие, изпълнени с любопитство какво ли чудо кланът Гууксую-Губру възнамерява да разкрие пред Петте галактики.

Картината изчезна и остави Сюзерена да размишлява над новините.

Беше прекалено късно, разбира се, да анулират поканите и да отменят церемонията. Дори другите Сюзерени признаваха това. Шунтът трябваше да бъде довършен и те трябваше да се приготвят да приемат високите гости. Всякакви други действия биха навредили безвъзвратно на губруанската кауза.

Проклет да е дяволският мошеник тимбрим! Погледната в ретроспекция, самата идея за „гартляните“ — местни предразумни, оцелели от холокоста на буруралите — беше абсурдна. И все пак логиката на фалшивите доказателства беше толкова поразително правдоподобна, толкова удивителна в съдържащата се в нея възможност!

Сюзеренът на Благопристойността бе започнал тази експедиция на челно място. Позицията му в заключителната Смяна на перушината беше изглеждала сигурна след безвременната смърт на първия Сюзерен на Цените и Предпазливостта.

Но всичко се бе променило, след като не бяха открити никакви гартляни — когато беше станало ясно колко дълбоко е бил измамен върховният жрец. Неуспехът да открие доказателства за човешките злоупотреби с Гарт или с техните собствени клиенти означаваше, че Сюзеренът все още не е сложил крак върху почвата на тази планета. Това, на свой ред, бе забавило развитието на оформящите хормони. Всички тези фактори бяха неуспехи, които поставяха Смяната на перушината под сериозно съмнение.

После въстанието на неошимпанзетата помогна на военния да излезе напред. Сега Сюзеренът на Лъча и Нокътя бързо набираше превъзходство и ставаше неудържим.

Предстоящата Смяна на перушината изпълваше Сюзерена на Благопристойността с предчувствия. Предполагаше се, че такива събития трябва да бъдат триумфални, възторжени, дори за губещите. Смените бяха мигове на обнова и сексуално задоволяване на расата. Освен това от тях трябваше изкристализира политика — единодушие за правилно действие.

Този път обаче единодушие нямаше. Наистина, нещо в предстоящата смяна беше много погрешно.

Единственият въпрос, по който тримата Сюзерени бяха съгласни, бе, че хиперпространственият шунт трябва да се използва за някаква церемония на Ъплифта. В този момент противното щеше да означава самоубийство. Постоянните им спорове започваха да вредят на цялата експедиция. По-религиозните Войници на Нокътя се заяждаха с другарите си. Бюрократите, които бяха уволнили се войници, поддържаха бившите си колеги за военни разноски или се цупеха, когато началникът отменяше решенията им. Дори сред жречеството често се водеха спорове дали вече не трябва да има единодушие.

Жрецьт съвсем наскоро беше открил какво е в състояние да направи партизанщината. Караниците бяха довели чак до предателство! Защо иначе щяха да откраднат едно от двете шимпанзета, които бе избрал за представители на расата?

Сега Сюзеренът на Цените и Предпазливостта настояваше да вземе участие в избора на нов мъжкар. Бюрократът несъмнено носеше най-голямата отговорност за „бягството“ на шима Фибен Болгър! А беше толкова обещаващо същество! Но несъмнено вече бе превърнат в пепел и дим.

Бе възможно да обвини който и да е от съперниците си Сюзерени, разбира се.

Един от квакуанските слуги приближи и коленичи, протегнал в клюна си инфокуб. После, след одобрението на господаря, включи записа.

Стаята се затъмни и Сюзеренът на Благопристойността видя през окото на камерата сипещ се дъжд и мрак. Неволно потръпна, изпитал отвращение от грозната, усойна нечистота на вълконския град.

Камерата показва кален участък от мрачна уличка... разбита колиба от тел и дърво, в която се държаха като домашни животни земни птици... купчина мокри дрехи до заключена фабрика... отпечатьци от стъпки, водещи през калното поле до разбитата ограда... още отпечатьци, изчезващи в тъмната пустош...

Изводите бяха очевидни.

Мъжкото неошимпанзе беше усетило подготвения капан! И изглежда, беше успяло да избяга!

Сюзеренът затанцува върху пръта си поредица от ситни стъпки с древен произход.

*Вредите, щетите, неуспехите
за нашата програма са тежки.
Но не са, може да не са
непоправими!*

При подадения от него знак квакуанските му слуги се втурнаха напред. Първата заповед на Сюзерена беше пряма.

*Трябва да повишим, подобрим, усилим
нашата ангажираност, нашите стимули.
Съобщете на женската, че сме съгласни,
приемаме, не отхвърляме нейното искане.
Тя може да отиде в Библиотеката.*

Слугата се поклони и другите квакуанци изграчиха:
— Дзуууун!

69.

ПРАВИТЕЛСТВОТО В ИЗГНАНИЕ

Междузвездното съобщение свърши и холовизорът изсветля. Лампите светнаха и членовете на Съвета се спогледаха озадачени.

— Какво... какво означава това? — попита полковник Мейвън.

— Не съм сигурен — отвърна командир Кайли. — Но е ясно, че губруанците готвят нещо.

Управителят на Убежището Му Чен барабанеше с пръсти по масата.

— Те, изглежда, са представители на Института по Ъплифт. Навярно това означава, че нашествениците планират някаква церемония и са поканили свидетели.

„Всичко дотук е очевидно“ — помисли си Меган.

— Смятате ли, че това има нещо общо с онзи тайнствен строеж на юг от Порт Хеления? — попита тя. Напоследък този обект бе тема на постоянни дискусии.

Полковникът кимна.

— Преди не исках да призная тази възможност, но сега трябва да го сторя.

— Защо ще искат да провеждат церемония на Ъплифта за квакуанците тук на Гарт? — попита единственият шим в Съвета. — В това няма никакъв смисъл. Възможно ли е така да затвърдят претенциите си към нашето владение?

— Съмнявам се — отвърна Меган. — Може би... може би изобщо не е за квакуанците.

— Но тогава за кого?

Меган сви рамене. Кайли отбеляза:

— Изглежда, представителите на Института по Ъплифт също не са наясно.

Настъпи продължително мълчание. После Кайли отново каза:

— Доколко според вас има значение фактът, че говорителят е човек?

Меган се усмихна.

— Очевидно е било замислено като присмех срещу губруанците. Човекът може да е само младши чиновник-стажант в местния филиал на Института по Ъплифт. Поставянето му пред пилите, з'тангите и серентините означава, че Земята още не е победена. И някои сили искат да покажат това на губруанците.

— Хм. Пилите. Те са трудни клиенти и членове на сороския клан. Издигането на човек за говорител може да е обида срещу губруанците, но не е гаранция, че Земята е в цветущо положение.

Меган разбираше какво има предвид Кайли. Ако соросите вече доминираха в космоса на Земята, очакваха ги тежки времена.

Отново настъпи тишина. После се обади полковник Мейвън.

— Споменаха за хиперпространствен шунт. Това е скъпо. Губруанците трябва да отдават голямо значение на тази церемония.

„Наистина“ — помисли си Меган. Знаеше, че по този начин полковникът прави предложение пред Съвета, и разбираше, че ще ѝ е трудно да оправдае придържането си към съвета на Ютакалтинг.

— Цел ли ни предлагате, полковник?

— Да, госпожо координатор. — Мейвън изправи гръб и я погледна в очите. — Смятам, че това е възможността, която чакахме.

Последваха одобрителни кимвания. „Те гласуват от скука, раздразнение и чиста клаустрофобия — помисли Меган. — И все пак това не е ли златен шанс да бъдем хванати и загубени завинаги?“

— Не можем да атакуваме, щом са пристигнали пратеници от Института по Ъплифт — подчерта тя и видя, че всички разбират колко важен е този факт. — Съгласна съм обаче, че е възможно да ни се отваря възможност, по време на която да нанесем удар.

Единодушието беше очевидно. В дъното на ума си Меган чувстваше, че всъщност би трябвало да има повече обсъждания. Но тя също беше изпълнена с нетърпение.

— В такъв случай ще пратим нови заповеди на майор Пратахулторн. Той ще получи карт бланш с единственото условие всички атаки да привършат до първи ноември. Съгласни ли сте?

Последва просто вдигане на ръце. Командир Кайли се поколеба, сетне се присъедини, за да направи гласуването единодушно.

„Започнахме“ — помисли си Меган. И се зачуди дали пъкълът е отредил специално място за майки, които пращат собствените си синове на бой.

70. РОБЪРТ

Беше станал рано и преглеждаше схемата за водене на военни действия на майор Пратахулторн.

Беше оригинална, професионална. Различните варианти предлагаха многобройни ефикасни начини за използване на ограничените въстанически сили, за да ударят врага, и то да го ударят здраво. Единственото, което оставаше, беше изборът на подходяща цел. Имаше няколко възможни решения, всяко от които би трябвало да свърши работа.

И все пак нещо в цялата схема се струваше на Робърт погрешно. Документът не усили увереността му, както се беше надявал. Той почти си представи, че в пространството над главата му се оформя нещо — нещо бегло напомнящо за тъмните облаци, забулвали планината по време на съвсем неотдавнашната буря — символичен израз на неговата тревога.

В другия край на стаята под одеялата се помръдна някаква фигура. Показа се стройна ръка, а след това — гладък прасец и бедро.

Робърт се съсредоточи и изтри нищото, което беше оформил с простата си аура-сила. То бе започнало да въздейства на сънищата на Лидия и нямаше да е честно да й налага собствените си притеснения. Въпреки отскорошната физическа близост в много отношения те все още си оставаха непознати.

Робърт си напомни, че последните няколко дни бяха имали и положителни страни. Бойният план например показваше, че Пратахулторн най-после приема сериозно някои от идеите му. А прекараното с Лидия време му беше доставило нещо повече от физическо удоволствие. Робърт не беше осъзнавал колко много му липсва простото докосване от собствения му вид. Човеците можеха и да издържат на самота повече от шимите — които изпадаха в дълбока депресия, ако дълго нямаша партньор за пощене, но мъжете и жените човеци също като маймуните имаха своите нужди.

И все пак мислите на Робърт продължаваха да блуждаят. Дори по време на най-страстните мигове с Лидия той непрекъснато мислеше за друга.

„Наистина ли трябваше да тръгне? От гледна точка на логиката няма причина, налагаща ѝ да отиде до връх Фоси. За горилите вече се грижат добре.“

Разбира се, горилите можеха просто да са извинение. Извинение, за да избяга от неодобрителната аура на майор Пратахулторн. Извинение, за да избегне искрящите разреждания на енергия от човешката страст.

Атаклена може би беше права, че в това Робърт да търси собствения си вид няма нищо нередно. Но логиката не бе всичко. Тимбримката също имаше чувства. Млада и самотна, тя можеше да бъде наранена дори от нещо, за което знаеше, че е правилно.

— По дяволите! — промърмори Робърт. Думите и графиките на Пратахулторн се бяха слели в мъгла пред очите му. — По дяволите, тя ми липсва.

Зад завесата, която отделяше помещението от останалите пещери, нещо се раздвижи. Робърт погледна часовника си. Все още нямаше четири сутринта. Той се изправи и нахлузи панталоните си. Всякакво непредвидено вълнение по това време най-вероятно носеше лоши новини. Това, че врагът бездействаше през последния месец, не означаваше, че така и ще си остане. Навярно губруанците бяха предусетили плановете им и първи нанасяха удар!

Разнесе се пляскане на боси крака по камък.

— Капитан Онийгъл? — попита някакъв глас иззад завесата. Робърт се приближи и я дръпна. Едно задъхано шими куриер дишаше тежко.

— Какво става? — попита Робърт.

— По-добре елате веднага.

— Добре. Само да си взема оръжието.

Шимито поклати глава.

— Не е битка, сер. Шими са... току-що пристигат от Порт Хеления.

Робърт се намръщи. Нови попълнения от града пристигаха на малки групички почти през ден. За какво беше цялото това вълнение? Чу, че Лидия се размърдва. Разговорът беше обезпокоил съня ѝ.

— Добре — рече той. — Ще ги разпитаме малко по-късно...

— Сер! Ама това е Фибен! Фибен Болгър, сер. Той се върна.

Робърт премигна.

— Какво?

Зад него се чу движение.

— Роб? — повика го Лидия. — Какво...

Робърт извика, разцелува смаяното шими, после прегърна Лидия, вдигна я във въздуха и я завъртя.

— Какво...? — понечи да попита тя, но млъкна.

Робърт вече беше изчезнал.

Всъщност нямаше нужда да бързат. Фибен и придружителите му все още бяха далеч. Когато конете им се показаха по пътеката от север, Лидия вече се бе облякла и се беше присъединила към Робърт на скалата. Сивата светлина на зората тъкмо скриваше последните бледи звезди.

— Всички са на крака — отбеляза Лидия. — Вдигнали са дори майора. Шимите се щурат навсякъде и бърборят. Трябва да е някой важен шен.

— Фибен ли? — разсмя се Робърт и духна в шепи, за да ги стопли. — Да, може да се каже, че Фибен е необикновен.

— Това успях да схвана. — Тя засенчи очи от блясъка на изгряващото слънце и се загледа в изкачващата се група, която тъкмо излизаше иззад един завой. — Да не е онзи с превръзките?

— А? — Робърт я погледна. Зрението на Лидия беше биоорганично подсилено по време на подготовката в морската пехота и той малко ѝ завиждаше. — Няма да се изненадам. Фибен винаги попада в някакви каши. Твърди, че не иска. Казва, че всичко се дължало на вродената му тромавост, но винаги съм подозирал, че има склонност към неприятностите. Не познавам друг шим, който дава мило и драго, само за да има какво да разказва.

След минута той различи лицето на приятеля си, извика и вдигна ръка. Фибен се ухили и му махна в отговор, макар че лявата му ръка беше обездвижена от превръзка. До него, яхнало светла кобила, яздеше някакво шими, което Робърт не познаваше.

От пещерата дойде шим пратеник и отдаде чест.

— Серове, майорът иска вие и лейтенант Болгър да слезете долу веднага, щом той пристигне.

Робърт кимна.

— Моля те, предай на майор Пратахулторн, че веднага ще отидем.

Когато конете изкачиха последния завой, Лидия плъзна ръката си в неговата и Робърт почувства внезапна вълна едновременно на удоволствие и вина. Стисна дланта ѝ и се опита да не проявява външно раздвоението си.

„Фибен е жив! — помисли си той. — Трябва да съобща на Атаклена.“

Майор Пратахулторн имаше навика нервно да подръпва едното или другото си ухо. Докато слушаше отчетите на подчинените си, той се въртеше на стола, от време на време се навеждаше, за да промърмори нещо в инфокладенеца или да поиска някаква информация. В такива моменти може и да изглеждаше разсеян, но ако говорещият замълчеше или дори само забавеше, майорът нетърпеливо щракваше с пръсти. Очевидно Пратахулторн имаше бърз ум и беше в състояние да върши едновременно няколко неща. Това му държане обаче бе много затруднително за някои от шимите — често ги правеше нервни и завързваше езиците им. Това пък, на свой ред, не повишаваше мнението на майора за партизаните, които само доскоро бяха под командването на Робърт и Атаклена.

В случая на Фибен обаче нямаше подобен проблем. Докато му носеха портокалов сок, шенът продължаваше да разказва историята си. Дори Пратахулторн, който обикновено прекъсваше докладите с постоянни въпроси, безмилостно задълбавайки за подробности, седя тихо през цялото време на разказа за злополучното въстание в долината, последвалото залавяне на Фибен, разпитите и тестовите на подчинените на Сюзерена на Благопристойността и теориите на доктор Гейлит Джоунз.

От време на време Робърт хвърляше поглед към шимито, което Фибен беше довел от Порт Хеления. Силви седеше отстрани, между шимите Бенджамин и Елзи, с изправена стойка и спокойно изражение. Понякога, когато я молеха да потвърди или конкретизира нещо, тя

отвърщаше с тих глас. Иначе погледът ѝ постоянно беше впит във Фибен.

Шенът подробно описа политическата ситуация сред губруанците, както я разбираше той. Когато стигна до нощта на бягството, разказа за капана, поставен от Сюзерена на Цените и Предпазливостта, и приключи просто като каза:

— Затова ние решихме, Силви и аз, че е по-добре да излезем от Порт Хеления по друг път, а не по море. — Той сви рамене. — Измъкнахме се през една дупка в оградата и накрая успяхме да стигнем до въстанически аванпост. Тъй че ето ни тук.

„Точно така!“ — сардонично си помисли Робърт. Разбира се, Фибен беше изпуснал каквото и да е споменаване за нараняванията си и точно как е избягал. Той несъмнено щеше да попълни всички подробности в писмения си доклад до майора, но никой друг не би могъл да ги измъкне от него.

Видя, че Фибен поглежда към него и му намига, и си помисли: „Обзалагам се, че това е история поне за пет бири“.

Пратахулторн се наведе напред.

— Казвате, че наистина сте видели онзи хиперпространствен шунт? И че знаете точно къде е разположен?

— Обучен съм за разузнавач, майоре. Зная къде е. Ще приложа карта и скица на съоръжението в писмения си доклад.

Пратахулторн кимна.

— Ако вече не бях получил и други доклади за това, никога не бих повярвал на тази история. Сега обаче съм принуден да ви повярвам. Казвате, че това съоръжение е скъпо дори според губруанските стандарти?

— Да, сер. Така смята и Гейлит. Помислете. Човеците са били в състояние да проведат по една-единствена церемония на Ъплифта за всеки от клиентите си през всичките години след Контактa, като и при двете са разчитали на тимбримите. Ето защо други клиенти като квакуанците се отнасят към нас с презрение. Част от причината за това са политическите обструкции от страна на враждебни кланове като губруанците и соросите, които са били в състояние да протакат земянитските искания за статус. Останалата част е фактът, че ние сме ужасно бедни според галактическите стандарти.

Фибен очевидно беше научил повечето от тези неща от онази Гейлит Джоунз. Със своето усилило се сетиво на съпреживяване Робърт долавяше слаби потрепвания в приятеля си винаги, когато споменаваше името ѝ.

Робърт погледна към Силви. „Хм. Изглежда, и на Фибен не му е лек животът.“ Горедолу като неговия собствен. През целия си живот Робърт беше искал да се научи да е по-чувствителен, по-добре да разбира другите и собствените си чувства. Сега желанието му се бе изпълнило, но не се чувстваше удовлетворен.

— За Дарвин, Всеблагото и Грийнпийс! — Пратахулторн почука по масата. — Господин Болгър, носите вестите си в най-подходящото време! — Той се обърна към Лидия и Робърт. — Знаете ли какво означава това?

— Ами... — започна Робърт.

— Цел, сър — кратко отвърна Лидия.

— Точно така! Това се съгласува отлично със съобщението, което току-що получихме от Съвета. Ако успеем да унищожим шунта — за предпочитане преди да пристигнат сановниците от Института по Ъплифт — ние ще можем да ударим губруанците там, където ги боли най-много, по портфейла им!

— Но... — понечи да възрази Робърт.

— Чухте какво току-що ни каза нашият шпионин — прекъсна го Пратахулторн. — Губруанците търпят удари в космоса! Разхвърляли са силите си в прекалено много посоки, лидерите им тук на Гарт са се хванали гуша за гуша и това би могло да е последната сламка! Ами да, можем дори да го нагласим така, че целият им Триумвират да е на същото място по същото време!

Робърт поклати глава.

— Не мислите ли, че би трябвало да го пообмислим, сър? Искам да кажа, ами предложението на Сюзерена на Неподкупността...

— На Благопристойността — поправи го Фибен.

— На Благопристойността. Да. Ами предложението, което е отправил на Фибен и доктор Джоунз?

Пратахулторн поклати глава.

— Очевиден капан, Онийгъл. Бъди по-сериозен.

— Аз съм сериозен, сър. Не съм по-голям специалист от Фибен по тези въпроси и определено знам по-малко от доктор Джоунз. И

определено допускам, че може да е капан. Но поне на пръв поглед звучи като страхотна сделка за Земята! Сделка, която не мисля, че можем да подминем, без поне да докладваме на Съвета.

— Няма време — отвърна Пратахулторн и поклати глава. — Заповедите ми са да действам по своя собствена преценка и, ако е подходящо, преди да пристигнат галактическите сановници.

Робърт изпита нарастващо отчаяние.

— Тогава нека поне се посъветваме с Атаклена. Тя е дъщеря на дипломат. Може да е в състояние да види някакви тънкости, които ние не разбираме.

Намръщеното лице на Пратахулторн говореше много.

— Ако имаше време, разбира се, щях с радост да поискам становището на младата тимбримка. — Но беше очевидно, че дори само споменаването на тази идея беше понижило мнението му за младежа. Пратахулторн плесна по масата. — В момента мисля, че е най-добре да направим щабно заседание на офицерите и да обсъдим потенциалната тактика за унищожаването на хиперпространствения шунт. — Той се обърна и кимна на шимите. — Това е всичко засега, Фибен. Много ви благодаря за смелата и навременна акция. Същото се отнася и за вас, госпожице. — Майорът кимна на Силви. — С нетърпение очаквам писмените ви доклади.

Елзи и Бенджамин се изправиха. Като обикновени почетни офицери, те бяха изключени от вътрешния щаб на Пратахулторн. Фибен тръгна бавно към вратата. Силви го подкрепяше.

Робърт тихо и припряно заговори на майора:

— Сър, сигурен съм, че просто ви се е изплъзнало, но Фибен е равноправен офицер от колониалните отбранителни сили. Ако бъде изключен от заседанието, това може да не се отрази добре... в политическо отношение.

Пратахулторн премигна. Лицето му едва потрепна, но Робърт разбра, че за пореден път не е успял да спечели уважението на майора.

— Да, разбира се — базстрастно отвърна командирът. — Моля ви, кажете на лейтенант Болгър, че е добре дошъл на съвета, ако не е прекалено уморен.

После се обърна към инфокладенеца си и започна да отваря някакви файлове. Робърт усещаше погледа на Лидия върху себе си.

„Сигурно е отчаяна от нетактичността ми“ — помисли си той, забърза към вратата и хвана ръката на Фибен точно преди шенът да излезе.

Приятелят му се ухили и тихо каза:

— Май отново е дошло времето на възрастните. — И намигна към Пратахулторн.

— Още по-лошо, приятелю. Току-що успях да ги накарам да те приемат за почетен възрастен.

Шенът се намръщи, пусна рамото на Силви и закуцука назад в стаята. Тя остана за миг да го наблюдава, после се обърна и последва Елзи по коридора.

Бенджамин обаче се забави за малко. Беше видял жеста на Робърт, който го молеше да остане. Капитанът пхна малък диск в шепата му. Не посмя да каже на глас нищо, но с лявата си ръка направи прост знак.

„Леличка“ — казваше знакът.

Бенджамин бързо кимна и излезе.

Пратахулторн и Лидия вече се бяха задълбочили в тънкостите на бойното планиране и когато Робърт се върна до масата, майорът само го погледна и каза:

— Страхувам се, че просто няма да има време да използваме подсилените бактериологични ефекти, колкото и оригинална да е идеята ви...

Робърт сякаш не го чу. Седна и единственото, за което мислеше, беше, че току-що е извършил първото си престъпление. Като бе записал тайно срещата — включително продължителния доклад на Фибен, — той беше нарушил процедурата. Като бе дал диска на Бенджамин, беше престъпил протокола.

А като нареди на шима да отнесе записа на извънземен, беше извършил предателство.

71. МАКС

Едрият неошим със завързани ръце се потътри през огромната подземна зала — теглеха го със здрава верига.

През старите белези на лицето му минаваха пресни ивици розова тъкан. Раните зарастаха, но никога нямаше да се изличат.

— Айде, бунтовниче — каза един от пазачите и го побутна напред. — Птичката иска да ти зададе някои въпроси.

Макс не му обърна внимание. Заведоха го до един издигнат участък в центъра на огромната зала. Там чакаха няколко квакуанци.

Макс задържа очите си на равнището на очевидния лидер и съвсем леко се поклони — точно толкова, колкото да накара птицеподобния да му отвърне.

До квакуанеца стояха още трима колаборационисти. Двама бяха добре облечени шими, осигурили си солидни печалби от снабдяване със строителна екипировка и работници за губруанците — говореше се, че някои от сделките били за сметка на отсъстващите им делови партньори човеци. Други пък говореха за одобрение и пряко съучастие от хората, интернирани на Силмар и другите острови. Макс не знаеше на коя от версиите му се иска да вярва. Третият беше командир на условническата спомагателна част — високият високомерен шен Желязната хватка.

Макс знаеше и подходящия протокол за поздравяване на предатели. Той се ухили, показвайки огромните си кучешки зъби, и се изплю в краката им. Условниците с викове задърпаха веригата му и вдигнаха палките си. Но бързо изцвъртяване от страна на лидера на квакуанците ги спря и те заотстъпваха с поклони.

— Сигурен ли си — уверен ли си, че този — този индивид е онзи, когото търсехме? — попита пернатият офицер. Желязната хватка кимна.

— Открихме го ранен близо до мястото, където бяха заловени Гейлит Джоунз и Фибен Болгър. Бил е виждан в тяхната компания преди въстанието и е известен като един от семейните й слуги от

много години. Подготвил съм анализ, който показва, че връзката му с тези индивиди го прави подходящ за внимание.

Квакуанецът кимна.

— Проявили сте извънредна находчивост — каза той на Желязната хватка. — Ще бъдете възнаграден — обезщетен с висок статус. Кандидатът на Сюзерена на Благопристойността по някакъв начин избяга от нашата мрежа, но сега имаме отлична възможност да избираме — да предпочетем негов заместник. Ще бъдете информиран.

Макс беше живял под губруанска власт достатъчно дълго, за да разбере, че това са бюрократи, подчинени на Сюзерена на Цените и Предпазливостта. Нямахме ни най-малка представа какво искат от него и за какво би могъл да им бъде полезен във вътрешните им борби.

Защо го бяха довели тук? Дълбоко във вътрешността на изкуствената планина, издигната от татък залива срещу Порт Хеления, имаше ужасно количество машини и бръмчащи енергопредаватели. По време на дългото пътуване надолу с автолифта Макс бе усетил, че козината му се изправя от статичното електричество — губруанците и клиентите им изпитваха огромните си устройства.

Квакуанският функционер се обърна и го погледна с едното си око.

— Ти ще изпълниш две функции — каза той на Макс. — Две цели. Ще ни дадеш информация — данни за бившия ти работодател, информация, която ни е полезна. И ще ни помогнеш — ще ни подкрепиш в един експеримент.

Макс отново се ухили.

— Няма да сторя нито едното, нито другото и изобщо не ми пука, ако се държа непочтително. Можете да се облечете в палячовски костюми и да подкарате трициклети, ако щете, пак няма да ви кажа нищо.

Квакуанецът премигна веднъж, после втори път, докато слушаше компютърния превод, изцвъртя към диалог с колегите си и отново се обърна да го погледне.

— Ти ни разбра погрешно — сбърка думите ни. Няма да има въпроси. Не е нужно да говориш. Твоето сътрудничество не ни е необходимо.

Самодоволната увереност на заявлението звучеше ужасно. Макс потръпна от внезапно предчувствие.

Когато го бяха заловили, нашествениците се бяха опитали да измъкнат от него информация. Беше се подготвил да се съпротивлява с всички сили, но те наистина го шокираха — единственото, което, изглежда, ги интересуваше, бяха „гартляните“. И само за това го питаха непрекъснато. „Къде са предразумните?“ — беше въпросът им.

Беше лесно да ги заблуди, да ги излъже, въпреки всичките им опиати и пси-машини, защото принципните предположения на врага бяха адски тъпи. Галактяни да се хванат на такава детска приказка! Бе прекарал цял ден, за да измисля трикове да заблуди нашествениците.

Например упорито се съпротивляваше да „признае“, че гартляните съществуват. За известно време като че ли ги беше убедил още повече, че следата е гореща.

Накрая те се отказаха и го оставиха на мира. Навярно бяха разбрали, че са били измамани. Във всеки случай след това го назначиха да работи на един от строителните обекти и Макс си помисли, че са го забравили.

Очевидно не бяха. Така или иначе, думите на квакуанеца го разтревожиха.

— Какво искаш да кажеш с това, че няма да ми задавате въпроси?

Желязната хватка доволно поглади мустака си и заяви:

— Искат да каже, че ще изстискат от теб всичко, което знаеш. Цялата тази машинария — той махна с ръка — ще бъде насочена към съвсем малка частица от теб. Отговорите ти сами ще излязат. От тебе обаче ще остане само черупка.

Макс остро си пое дъх, сърцето му затупка по-бързо. Онова, което го крепеше, беше твърдата му решеност: нямаше да достави удоволствието на тези предатели да разберат, че си е глътнал езика. Той се съсредоточи и бавно каза:

— Това... това е срещу... Правилата на войната.

Желязната хватка сви рамене и остави на квакуанския бюрократ да му обясни.

— Правилата закрилят — са предвидени за видове и планети, а не за индивиди. А и във всеки случай тук никой не е подчинен на жреци!

„Ясно — помисли Макс. — Аз съм в ръцете на фанатици.“ Той мислено каза сбогом на шените, шимитата и хлапетата от груповото си

семејство, особено на старшата си групова жена, която знаеше, че няма да види никога вече.

— Вие допуснахте две грешки — каза той на похитителите си. — Първо, оставихте ме да разбера, че Гейлит е жива, а Фибен пак ви е направил на глупаци. Като знам това, всичко останало няма никакво значение.

— Радвай се на краткото си удоволствие — изръмжа Желязната хватка. — Пак ще ни окажеш голяма помощ, за да докараме бившия ти шеф зад решетките.

— Може би — кимна Макс. — Но втората ви грешка беше, че ме оставихте завързан за това...

И бясно дръпна веригата. Двамата му пазачи паднаха на земята преди да успеят да я пуснат.

Макс се разкрачи и размаха тежката верига. Черепът на единия от шимите колаборационисти се пръсна. Другият търговец се спъна в отчаяния си стремеж да се измъкне и събори и тримата квакуанци като кегли.

Макс закрепця от радост, развъртя веригата нагоре и я уви около скелите над главата си.

Да я закачи беше по-лесното. Бяха прекалено зашеметени, за да реагират навреме и да го спрат. Но когато се изкачи, загуби ценни секунди, за да я размотае. Тъй като бе закачена за белезниците му, не можеше да я свали.

„Сега накъде?“ — зачуди се той, когато събра звената ѝ. Забеляза от дясната си страна бели пера, затова се затича в обратната посока и бързо се заизкачва по стълбата към следващото равнище.

Разбира се, да избяга беше абсурдна идея. Имаше само две краткосрочни цели: да нанесе колкото е възможно повече щети и после да сложи край на собствения си живот, преди да могат да го насилят против волята му да предаде Гейлит.

Първата цел постигаше, докато тичаше — вършеше с веригата всяко копче, тръба или деликатен на вид уред, който можеше да достигне. Някои съоръжения бяха по-здрави, отколкото изглеждаха, но други чудесно се разбиваха и политаха на парчета. Табли с инструменти се срутваха отвисоко и се стоварваха върху преследвачите му долу.

Макс обаче продължаваше да се оглежда за нови възможности. Щом не си беше осигурил някакво сечиво или оръжие преди да настъпи моментът, трябваше да се опита да се добере достатъчно високо за един добър скок през парапета.

Някакъв губруански техник и двама квакуански помощници се появиха иззад ъгъла, потънали в техническа дискусия на цвъртящия си език. Макс развъртя веригата. Разхвърча се перушина и единият квакуанец възвърна загубената си способност да лети. Макс ревна срещу втория и го цапардоса. Разхвърча се облак пух и перушина.

— С искрените ми уважения — каза Макс възпитано. Де да знаеш — може би камерите записваха всичко. Гейлит му бе казала, че няма проблем да убива птичките, стига да го прави учтиво.

От всички страни завиха алармени инсталации и сирени. Макс бутна квакуанеца през парапета и отново се закатери по стълбите. Едно равнище по-горе откри толкова съблазнителна цел, че просто не можеше да я подмине току-така. Голяма кола, пренасяща около тон деликатни фотонни части, стоеше изоставена съвсем близо до ръба на някаква товарна платформа. Около шахтата на асансьора нямаше никакви пазачи. Без да обръща внимание на виковете и шума, Макс опря рамо в задната част на колата и изсумтя:

— Тръгвай!

Машината леко се люшна.

— Хей! Ето го! — чу се викът на някакъв шим. Макс се напрегна още повече. Колата бавно тръгна напред.

— Ти! Бунтовникът! Престани!

Разнесе се шум от стъпки. Прекалено късно. Инерцията щеше да довърши работата си. Машината и товарът ѝ полетяха през ръба на платформата. „А сега да я последвам“ — помисли си Макс.

Но краката му отказаха да се подчинят, внезапно мускулите му се сгърчиха. Той разпозна агонизиращите ефекти от неврозашеметяването. Отхвърлянето го завъртя достатъчно, за да види оръжието в ръката на Желязната хватка.

Ръцете на Макс конвулсивно се свиха, сякаш стискаха гърлото на условника. Отчаяно му се прииска да падне назад, в шахтата.

Успя! Макс разбра, че е победил, докато политаше покрай площадката. Изгарящата вцепененост нямаше да трае дълго. „Сега сме квит, Фибен“ — помисли си той.

Но в края на краищата не стана така. Макс някак отдалеч усети, че вцепенените му ръце изскачат от ставите си. Падането му изведнъж спря. Белезниците се впиха до кръв в китките му, здравата верига се опъна нагоре към площадката. През металната решетка на платформата Макс видя Желязната хватка да държи края на веригата. Гледаше го и се усмихваше.

Макс примирено въздъхна и затвори очи.

Свести се от някаква отвратителна миризма. Премигна и смътно различи мустакато неошимпанзе със счупена капсула в ръка. От нея все още се разнасяше ужасна воня.

— А, свести се, виждам.

Макс беше нещастен. Болеше го навсякъде от зашеметяването и едва можеше да се помръдне. Ръцете и китките му сякаш горяха. Бяха завързани зад гърба му и навярно бяха и счупени.

— К... къде съм? — попита той.

— Във фокуса на хиперпространствения шунт — кратко отвърна Желязната хватка.

Макс се изплю.

— Ти си долен лъжец.

— Както искаш — сви рамене другият. — Просто реших, че заслужаваш обяснение. Разбираш ли, тази машина е специален вид шунт, наречен „усилвател“. Предназначен е да изважда образи от мозъка и да ги изяснява така, че всички да ги разбират. По време на церемонията той ще бъде под контрола на Института, но представителите му още не са пристигнали. Така че днес ще го попретоварим мъничко, просто за проверка. Обикновено се предполага, че обектът ще сътрудничи, така че процесът да завърши сполучливо. Днес обаче... е, това просто няма никакво значение.

Остро, цвъртящо възражение се разнесе зад Желязната хватка. През тесния отвор се виждаха техниците на Сюзерена на Цените и Предпазливостта.

— Време е! — кресна главният квакуанец. — Бързо! Размърдайте се!

— Защо бързаш толкова? — попита Макс. — Страхуваш се, че някоя друга губруанска фракция може да е чула за суматохата и да е

тръгнала насам ли?

Желязната хватка беше започнал да затваря вратичката, но сега спря и сви рамене.

— Всичко това означава, че имаме време да ти зададем само един въпрос. Но ще ни свърши работа. Само ни кажи всичко за Гейлит!

— Никога!

— Няма да си в състояние да се съпротивляваш — разсмя се Желязната хватка. — Опитвал ли си се някога да не мислиш за нещо? Няма да си в състояние да избягваш мислите си за нея. А щом веднъж намери за какво да се хване, машината ще измъкне и останалото от теб.

— Ти... ти... — Макс се мъчеше да открие думите, но този път не му се удаде. Започна да се гърчи, опитвайки се да се измъкне от фокуса на огромните намотани тръби, насочени към него от всички страни. Но силата му се беше стопила. Не можеше да направи нищо.

Освен да не мисли за Гейлит Джоунз. Но като се опитваше да не го прави, разбира се, той мислеше за нея! Макс простена. Машината започна да му акомпанира с тихо бръмчене. Изведнъж сякаш гравитационните полета на стотици космически кораби заиграха по кожата му.

А в ума му вихрено се понесоха хиляди образи. Все нови и нови и всичките — на бившата му работодателка и приятелка.

— Не! — Макс се бореше да измисли нещо. Не трябваше да се опитва да не мисли за нищо. Просто трябваше да си открие друг обект. Трябваше да открие нещо ново, върху което да съсредоточи вниманието си през оставащите секунди преди да бъде разкъсан на части.

Разбира се! В продължение на седмици го бяха разпитвали, интересувайки се само от гартляни, гартляни и нищо друго освен гартляни. Беше се получило нещо като песен. Сега за него то се превърна в мантра.

— Къде са предразумните? — бяха настоявали те. Макс се съсредоточи и въпреки болката просто нямаше как да не се разсмее.

— Глупави... тъпи... идиотски...

Изпълни го презрение към галактяните. Искаха да извлекат образ от него? Е, нека усилиха това!

Навън, в планините и горите — той знаеше — приближаваше зазоряване. Представи си дърветата и най-близкото нещо до гартляни, което можеше да измисли, а после се разсмя на създадения от самия него образ.

В последните си мигове се заливаше от смях над идиотщината на живота.

72. АТАКЛЕНА

Есенните бури отново се бяха завърнали, само че този път като огромен циклонен фронт, който се носеше към долината Сайнд. В планините бушуваха яростни вихри, които отнасяха листата на дърветата и ги запращаха да се въртят във въздуха.

Вулканът също бе започнал да бучи. Тътнежът му беше по-нисък от този на вятъра, но разтърсванията правеха горските животни още по-нервни, докато се гушеха в бърлогите си или примираха, здраво вкопчени в люлеещите се клони.

Разумът не бе сигурна закрила от мрака. В палатките си сред забулените гънки на планината шимите се вкопчваха един в друг и слушаха стенещите ветрища. От време на време някой от тях се поддаваше на напрежението и изчезваше с крясъци в гората, само за да се върне след час-два раздърпан и засрамен, целият в листа ивейки.

Горилите също бяха напрегнати, но го проявяваха по друг начин. Нощем те се втренчваха в носещите се облаци с мълчаливо, съсредоточено внимание и душеха, сякаш търсеха или очакваха нещо. Атаклена не успя да се сети за какво ѝ напомня това тази вечер, но по-късно, в собствената си палатка под плътния покров на гората, без усилие долови тихото им пеене — отвърщаха на бурята.

Песента я приспа, но на известна цена.

Очакване... тази песен, разбира се, щеше да примами нещо, което не беше изчезнало съвсем.

Главата на Атаклена се мятеше върху възглавницата. Пипалцата ѝ се развяваха — търсеха и биваха отблъсквани, проучваха и срещаха непреодолима преграда. Постепенно, сякаш без да бърза особено, се оформи познатата същина.

— Тутсунуканн... — въздъхна тя, неспособна да се събуди или да избегне неизбежното. Той се оформи над главата ѝ, сътворен от онова, което не съществуваше.

— Тутсунуканн, с'ах браннитсун. А'туиллит'т...

Тимбримите не молеха за милост, особено от вселената на Ифни. Но Атаклена се беше превърнала в нещо, което бе едновременно и много по-голямо, и много по-малко от обикновена тимбримка. Сега тутсунуканн имаше съюзници. Към него се бяха присъединили визуални образи, метафори. Неговата аура на заплахата беше усилена, почти осезаема, изпълнена с допълнителна материя от човешки кошмари.

— ... с'ах браннитсун... — умолително въздъхна в съня си тя.

Нощните ветрове блъскаха палатката ѝ и сънуващият ѝ ум оформяше крила на огромни птици. Те злобно летяха точно над върховете на дърветата и блестящите им очи търсеха, търсеха...

Леко вулканично разтърсване разтрепери земята под походното ѝ легло и Атаклена потръпна, представяйки си подземни същества — мъртъвците, неотмъстените, прахосания Потенциал на този свят — унищожени и ликвидирани от буруралите толкова отдавна. Те се гърчеха точно под повърхността на треперещата земя и търсеха...

— С'ах браннитсун, тутсунуканн!

Тя чувстваше допира на собствените си развяващи се пипалца като мрежи и крачета на мънички паячета. Гийровият порой прати гномчета, извиващи се под кожата ѝ, да се заемат с оформянето на нежелани промени.

Атаклена простена, когато глифът на ужасния смях на очакването закръжи по-близо и я загледа, наведе се над нея, протегна се...

— Генерале? Госпожице Атаклена. Извинете ме, госпожице, будна ли сте? Съжалявам, че ви безпокоя, но...

Шимът замълча. Беше понечил да влезе, но стъписано се олюля назад, когато Атаклена внезапно седна с раздалечени очи, с разширени като на котка ириса и с извити от сънлив страх устни.

Изглежда, тимбримката не то видя. Той премигна, втрепен в пулсациите, които пълзяха бавно като вълни по шията и раменете ѝ. Над развъълнуваните ѝ пипалца за миг зърна нещо ужасно.

В този момент той едва не избяга. Трябваше да положи усилие, за да намери кураж и вместо да побегне да преглътне, да издържи и с мъка да произнесе думите.

— Г-госпожице, м-моля ви. Аз съм... Сами...

Бавно, сякаш привлечена от най-чисто усилие на волята, светлината на съзнанието се върна в осеяните със златисти точки очи. Те се затвориха и отново погледнаха. Атаклена потръпна, после се стовари напред.

Сами стоеше и я държеше, докато тя се разтърсваше в ридания. В този момент, зашеметен, уплашен и удивен, шимът можеше единствено да мисли колко лека и крехка е тя в ръцете му.

— ... Именно тогава Гейлит се убеди, че трикът, ако Церемонията изобщо е трик, трябва да е много фин. Виждате ли, Сюзеренът на Благопристойността, изглежда, е направил пълен обрат по отношение на шимския Ъплифт. Отначало той бе убеден, че ще открие доказателства за злоупотреби, а навярно даже и повод да отнеме неошимпанзетата от хората. Но сега Сюзеренът, изглежда, сериозно търси... търси подходящи представители на расата...

Гласът на Фибен Болгър идваше от малко възпроизвеждащо устройство, поставено върху грубите греди на масата. Атаклена слушаше записа, който ѝ беше пратил Робърт. В доклада на шима имаше и забавни моменти. Неукротимият добър характер и сухите остроумия на Фибен ѝ помогнаха да повдигне клюмналия си дух. Сега обаче, докато предаваше идеите на доктор Гейлит Джоунз за намеренията на губруанците, гласът му се бе понижил и звучеше сдържано, почти засрамено.

Атаклена просто усещаше неспокойствието на Фибен. Понякога не е необходимо присъствието на някого, за да почувстваш неговата същина.

Тя се усмихна на иронията. „Той започва да осъзнава кой и какъв е и това го плаши.“ Атаклена му съчувстваше. Разумните същества се стремяха към мир и покой, а не да са хаванът, в който съдбата окончателно стрива съставките си.

В ръката си тимбримката държеше медальона с нишката-завещание на майка си и тази на баща си. Тутсунуканн беше надделял, поне за миг. Но Атаклена някак си разбираше, че глифът се е върнал за добро. Вече нямаше да има сън, нито почивка, докато тутсунуканн не се превърнеше в нещо друго. Този глиф беше една от най-големите известни прояви на квантовата механика — вероятностна амплитуда,

която бръмчеше и пулсираше в облак от несигурност, обременен с хиляди билиони възможности. Щом вълновата функция се провалеше, всичко останало бе чиста гибел.

— ... деликатно политическо маневриране на толкова много равнища — сред местните лидери на нашественическите сили, сред фракциите на губруанския роден свят, между губруанците и техните врагове и възможни съюзници, между губруанците и Земята и сред различните галактически Институты...

Тя погали медальона. Понякога не е необходимо присъствието на някого, за да почувстваш неговата същина.

Всичко беше прекалено сложно. Какво ли си мислеше, че ще постигне Робърт, като ѝ пращаше записва? Да не би да смяташе, че тя ще се зарови в някакво огромно хранилище на галактическа мъдрост — или ще направи някакво заклинание — и някак си ще им предложи политика, която да ги преведе през всичко това?

Тя въздъхна. „О, татко, какво ли разочарование съм аз за теб.“

Медальонът като че ли завибрира в треперещите ѝ пръсти. За миг ѝ се стори, че изпада в нов транс, който я повлича към отчаянието.

— ... За Дарвин, Всеблагото и Грийнпийс! — извади я от пропадането гласът на майор Пратахулторн. Тя отново се заслуша.

— ... цел!...

Атаклена потръпна. Така. Нещата наистина бяха ужасни. Сега всичко бе ясно. Особено внезапната, натежала настоятелност на нетърпеливия ѝ глиф. Когато дискът свърши, тя се обърна към помощниците си — Илейн Суу, Сами и доктор де Шрайвър. Шимите търпеливо я гледаха.

— Ще се кача на върха — каза момичето.

— Но... но бурята, госпожице. Току-що премина. А освен това и вулканът. Обмисляхме възможността за евакуиране.

Атаклена се изправи.

— Едва ли ще се бавя много. Моля ви, не пращайте никой да ме пази или търси, това само ще ми попречи и ще ме затрудни в онова, което трябва да сторя.

Тя спря до входа на палатката и усети как вятърът опъва плата, сякаш за да намери някакъв процеп, през който да надзърне вътре. „Бъди търпелив. Идвам.“ Отново се обърна към шимите и каза тихо:

— Моля ви, погрижете се конете да са готови, когато се върна.

И излезе.

Върх Фоси димеше на местата, където изпаренията не можеха изцяло да се смесят с росата. От листата падаха капки.

Атаклена упорито се изкачваше по тясната животинска пътека. Знаеше, че уважават желанията ѝ. Шимите бяха останали долу и нямаше да ѝ пречат.

Денят започваше с ниски облаци, които се спускаха над върховете като предни отряди на някакво нереално нашествие. Между тях се виждаха ивици тъмносиньо небе. Човешкото зрение сигурно дори би различило няколко упорити звезди.

Атаклена се изкачваше заради височината, но може би още повече заради уединението. Тук горе горският живот беше още по-рядък. Тя търсеше празнота.

На едно място останки от бурята преграждаха пътеката — някаква подобна на плат материя, която тимбримката бързо разпозна. Парашутите на плочестия бръшлян.

Те ѝ припомниха, че долу в лагера шимите техници се опитваха да следват стриктно разписание и разработваха варианти на горилските стомашни бактерии, за да успеят навреме за определения от природата краен срок. Сега обаче, изглежда, графикът на майор Пратахулторн нямаше да позволи планът на Робърт да се осъществи.

„Каква глупост — помисли си Атаклена. — Как ли човеците са издържали толкова дълго?“

Сигурно бяха имали късмет. Беше чела за техния двайсети век, когато, изглежда, нещо по-голямо от шанса на Ифни им беше помогнало да се промъкнат покрай сигурната гибел... гибел не само за самите тях, но и за цялото бъдеще на разумните раси, които можеха да се родят на техния богат плодороден свят. Разказът за това навярно беше една от причините, поради които толкова много раси се страхуваха или мразеха к'ху-нон, вълконите. Късметът им до ден днешен си оставаше тайнствен и необясним.

Земяните казаха: „Отивах си за едното нищо“. Болната, ограбена бедност на Гарт беше нищо в сравнение с онова, което те лесно биха могли да сторят на Земята.

„Колцина от нас биха се справили по-добре при подобни обстоятелства?“ Това беше въпросът, който се криеше под всички самодоволни, надменни пози и под цялото презрение, сипещо се от великите кланове. Защото те никога не бяха подлагани на изпитанието на вековете невежество, които човечеството бе изстрадало. Как ли трябваше да се е чувствало — без патрони, без Библиотека, без древна мъдрост, само с яркия пламък на ума, неканализиран и ненасочван, свободен да предизвиква Вселената или да пропилява света? Не бяха много кланове, които се осмеляваха да си зададат този въпрос.

Тя разбута с крак малките парашути, мина покрай купчината ранни семенници и продължи изкачването си, замислена за прищевките на съдбата.

Най-после стигна до каменистия склон, откъдето се виждаше подножието на планината и в далечината — едва обагрените от зазоряването хълмисти степи. Задиша дълбоко и извади медальона, който ѝ беше дал баща ѝ.

Усилващата се светлина на деня не скри онова, което бе започнало да се оформя сред развяващите ѝ се пипалца. Този път Атаклена дори не се опита да го спре. Просто не му обърна внимание — винаги най-добрата тактика, когато наблюдателят все още не иска да превръща вероятността в действителност.

Пръстите ѝ щракнаха закопчалката, медальонът се отвори и тя вдигна капачето.

„Бракът ви е бил истински“ — помисли тя за родителите си. Защото там, където преди бе имало две нишки, сега лежеше само една по-голяма, искряща върху кадифената подложка.

Единият ѝ край обгърна пръстите на Атаклена. Медальонът падна върху каменистата земя и остана забравен там, докато момичето издърпа и другия край във въздуха. Изпънало се, пипалцето зажува, отначало съвсем тихо. Но тимбримката го вдигна пред себе си, остави вятъра да го гали и започна да чува съзвучия.

Навярно бе трябвало да се нахрани, да подкрепи силите си за това, което се готвеше да опита. Беше нещо, което правеха малцина от расата ѝ, и то най-много веднъж през живота си. Бе се случвало и да умират...

— А т'ит'туануу, Ютакалтинг — въздъхна тя. И прибави майчиното си име. — А т'ит'туаннине, Матиклуана!

Пулсирането се усили и сякаш повдигна ръцете ѝ, за да влезе в синхрон с ритъма на сърцето ѝ. Собствените ѝ пипалца отвърнаха на звуците и Атаклена започна да се полюлява.

— А т'ит'туануу, Ютакалтинг...

— Красиво е, да. Може би още няколко седмици работа биха го направили по-мощно, но тази партида ще свърши работа и ще е готова за момента, когато бръшляновите плочки се пръснат.

Доктор де Шрайвър върна културата в инкубатора си. Лабораторията в гънките на планината беше заслонена от ветровете. Бурята не бе пречила на експериментите. А сега, изглежда, скоро щяха да жънат плодовете на усилията си.

Помощникът ѝ обаче измърмори:

— И каква полза? Губруанците лесно ще успеят да противодействат. Пък и във всеки случай, майорът казва, че атаката ще започне преди материалът да е готов за употреба.

Де Шрайвър свали очилата си.

— Въпросът е да продължаваме работа, докато госпожица Атаклена не ни нареди да спрем. Аз съм цивилна. Ти също. Фибен и Робърт може и да са длъжни да се подчиняват на командирите си, въпреки че не им харесва, но ние с теб имаме избор...

Гласът ѝ пресекна, когато видя, че Сами вече не я слуша. Той гледаше над рамото ѝ. Шимито се обърна, за да види какво има.

Ако Атаклена беше изглеждала странна и мрачна след ужасния кошмар тази сутрин, сега лицето ѝ накара доктор де Шрайвър да ахне. Раздърпаната девойка премигваше, очите ѝ бяха присвити и приближени едно до друго от изтощение. Тимбримката се хвана за кола на палатката. Шимите побързаха да я посрещнат, но щом се опитаха да я сложат да легне, тя поклати глава.

— Не — каза Атаклена. — Отведете ме при Робърт. Отведете ме при Робърт веднага.

Горилите пак пееха своята тиха песен без мелодия. Сами изтича да доведе Бенджамин, докато де Шрайвър помогна на Атаклена да седне на стола. Като не знаеше какво друго да прави, известно време шимито почистваше гребена на тимбримката от листа и мръсотия.

Пипалцата на короната ѝ отделяха тежка, ароматна топлина, която почти можеше да усети с пръстите си.

А над тях нещото, в което се беше превърнал тутсунуканн, караше въздуха да трепти дори пред очите на смаяното шими.

Атаклена седеше, заслушана в песента на горилите, и за първи път почувства, че сякаш я разбира.

Всички, всички щяха да изиграят своята роля, вече знаеше това. Шимите нямаше да бъдат много щастливи от бъдещето. Но това беше техният проблем. Всеки си имаше проблеми.

— Отведете ме при Робърт — отново въздъхна тя.

73.

ЮТАКАЛТИНГ

Той трепереше, изправен с гръб към изгряващото слънце, и се чувстваше изстискан и сух като люспа.

Никога преди не беше усещал, че една метафора може да е толкова точна. Ютакалтинг премигна, бавно завръщайки се в света... в сухата степ под надвисналата планина Мулун. Съвсем ненадейно бе започнало да му се струва, че е стар и че годините му тежат повече отпреди.

Дълбоко в себе си, на равнището на нахакиери, той се чувстваше вцепенен. След всичко това нямаше начин да разбере дори дали Атаклена е оцеляла след опита да проникне толкова навътре в себе си.

„Трябва да е изпитала огромна нужда“ — помисли си той. За пръв път дъщеря му беше опитала нещо, за което нито един от родителите ѝ не я беше подготвил. Нито пък можеше да го усвои в училище.

— Съобщение ли получи, колега? — попита Коулт.

— Аз... — Ютакалтинг навлажни устните си. Но как би могъл да обясни, че всъщност не е получил абсолютно нищо? Не, случило се бе това, че дъщеря му беше приела предложението, което сам ѝ отправи, като остави в ръцете ѝ собствената си нишка и тази на покойната си жена. Тя беше поискала дълга, който родителите дължат на детето — сами да го въведат в един странен свят.

Никога не би трябвало да се отправя предложение, ако не се съзнава отлично какво ще се случи, ако то бъде прието.

„Тя наистина ме изстиска докрай.“ Чувстваше се така, сякаш от него не беше останало нищо. И след всичко това пак нямаше гаранция, че тя е преживяла изпитанието. Или че то не я е довело до лудост.

„Не трябва ли в такъв случай да легна на земята и да умра? — Ютакалтинг потръпна. — Не, струва ми се. Все още не.“

Тенанинът въздъхна, дихателните му процепи пропляснаха.

— Искане ми се да си честен с мен, колега. Боли ме, когато съм принуден да смятам, че криеш разни неща.

Как ли не се беше опитвал Ютакалтинг да накара Коулт да произнесе тези думи! А сега дори не можеше да се насили да прояви интерес.

— Какво искаш да кажеш? — попита той.

— Искam да кажа, че започвам да подозирам, че знаеш повече, отколкото ми казваш, за това тайнствено същество, чиито следи видях — раздразнено отвърна тенанинът. — Предупреждавам те, Ютакалтинг, че сглобявам устройство, което ще реши тази загадка. По-добре ще е да бъдеш откровен с мен, преди сам да открия цялата истина!

74. ГЕЙЛИТ

Новият планетарен филиал на Библиотеката беше красив — куб без прозорци, чиито пастелни оттенъци подхождаха отлично на околните варовикови скали.

Въздухолетът кацна и Гейлит слезе и тръгна с квакуанския ескорт по павираната алея към входа на извисяващата се сграда.

Преди няколко седмици почти цялото население на Порт Хеления се беше стекло да гледа, когато огромен товарен кораб с размерите на губруански крайцер лениво се появи от сивото небе и спусна сградата на земята. Почти цял следобед слънцето остана скрито, докато техниците от Библиотечния институт наместваха светилището на познанието в новия му дом.

Гейлит се чудеше дали новата Библиотека наистина ще бъде от полза за гражданите на Порт Хеления. От всичките ѝ страни имаше площадки за кацане, но изобщо не беше предвиден път за наземни коли, велосипеди или за изкачване на пешеходци от съседния град. Когато мина през украсения с колони портал, Гейлит си помисли, че сто на сто е първият шим, който влиза в това здание.

От сводестия таван струеше мека светлина... не, всъщност като че ли идваше едновременно отвсякъде. В центъра на залата се издигаше огромен червеникав куб и Гейлит веднага разбра, че сградата наистина е скъпа. Главното инфохранилище беше много пъти по-голямо от старото и се простираше на няколко километра оттук. Може би дори бе по-голямо от това в Централната библиотека на Земята в Ла Пас, където шимито беше провеждало научните си изследвания.

Но огромното пространство бе почти пусто в сравнение с постоянната, денонощна суетня, с която беше свикнала. Имаше губруанци, разбира се, както и квакуанци. Но не и земянити.

Докато Гейлит бързаше покрай тях някои се обръщаха да я видят. Тя предположи, че знаят точно коя е.

Страните ѝ горяха.

— Мога ли да ви услужа с нещо, госпожице?

Гейлит бе помислила, че онова, което стоеше на платформата точно под сияещата спирала на Петте галактики, е някакво декоративно растение, но когато то я заговори, чак подскочи.

„Растението“ говореше на перфектен английски! Гейлит се вгледа в закръгления, издут листак, обточен със сребристи камбанки, които леко проблясваха при помръдване. Кафявият ствол водеше към възлести коренчета, които бяха подвижни и позволяваха на съществото бавно и тромаво да се тътри.

„Кантен — осъзна тя. — Разбира се, Институтите са осигурили и библиотекари.“

Вегеразумните кантени бяха стари приятели на Земята. Отделни кантени съветваха Земния съвет още от първите дни след Контактa, помагаша на вълконските човеци да си проправят път сред сложната, измамна джунгла на галактическата политика и да спечелят първоначалния си статус на патрони на независим клан. Въпреки това Гейлит съдържа порива си на надежда. Напомни си, че онези, които постъпят на служба в Галактическите институти, трябва да се откажат от всички предишни обвързвания, дори със собствените си раси, в полза на по-свещена мисия. Тук най-доброто, на което можеше да се надява, беше безпристрастност.

— Да — отвърна тя и се поклони. — Искам да прегледам информация по въпроса за Церемониите на Ъплифта.

Малките камбановидни неща — навярно сетивният апарат на съществото — издадоха звън, който звучеше почти развеселено.

— Това е много широка тема, госпожице.

Очакваше тази реакция и се беше приготвила да отвърне. И все пак бе обезкуражаващо да разговаря с разумно същество, което няма нищо дори далечно напомнящо на лице.

— Тогава ще започна с прост обзор, ако обичате.

— Много добре, госпожице. Сектор двайсет и две е пригоден за използване от човеци и неошимпанзета. Моля, идете там и се настанете удобно. Просто последвайте синята линия.

Тя се обърна и видя, че до нея се появява искряща холограма. Синята следа сякаш висеше във въздуха и водеше покрай подиумите към един далечен ъгъл на залата.

— Благодаря — тихо отвърна Гейлит.

Последва пътеводната линия и си представи, че чува зад себе си камбанки на шейна.

Сектор дваисет и две беше като дружелюбна, позната песен. До стандартния холопулт имаше стол, бюро и кушетка. Имаше дори добре известни варианти на инфокладенци и писалки, спретнато подредени върху стойка. Тя признателно седна до бюрото. Бе се страхувала, че ще трябва да стои изправена и да протяга врат, за да използва губруанските сектори.

Все пак се чувстваше нервна. Леко подскочи, когато екранът светна. Централното пространство се запълни с английски текст: МОЛЯ, ИСКАЙТЕ РЕГУЛИРАНЕ УСТНО. ПОРЪЧАНИЯТ ОБЩ КУРС ЩЕ ЗАПОЧНЕ ПО ВАШ СИГНАЛ.

— Общ курс... — промърмори Гейлит. Все пак щеше да е най-добре да започне от най-простото равнище. Това не само щеше да гарантира, че не е забравила някой жизненоважен принцип, но и щеше да ѝ подсказва какво смятат за най-важно самите галактияни.

— Продължете — каза тя.

Страничните екрани светнаха с картини, представящи изображения на лица, лицата на други същества на светове, намиращи се на огромно разстояние и в пространството, и във времето.

„Когато природата създава нова предразумна раса, цялото галактическо общество се радва. Защото ще започне приключението на Ъплифта...“

Скоро старите знания ѝ просветнаха и тя загуби всякаква представа за време.

„През някои периоди от галактическата история Церемониите на Ъплифта са били почти чисто формални. Расите патрони са носели отговорността за обявяването на своите клиенти за подходящи и просто се приемала думата им, че поверените им видове са готови. Имало е обаче и други епохи, през които ролята на Института по Ъплифт е била много по-важна, като например по време на

Сумубулумската меритокрация, когато целият процес е бил под прекия надзор на Института.

Настоящата епоха попада между тези крайности и приема отговорността на патрона, но с посредничеството на широко участие на Института. То е нараснало след бума от провали в ъплифтирането преди четирийсет до шейсет хиляди години, довели до няколко тежки и позорни екологични холокоста. Днес патронът не може да гарантира сам за развитието на клиента си. Той трябва да позволи тясно наблюдение от страна на Етапния стъпник на клиента и на Института по Ъплифт.

Церемониите на Ъплифта вече са нещо повече от повърхностни празници. Те имат две други основни цели. Първо, те позволяват на представителите на расата клиент да бъдат подложени на изпитание — при сурови и тежки обстоятелства, — което да убеди Института, че расата е готова да приеме правата и задълженията, присъщи на следващия Етап. Освен това церемонията дава на расата клиент възможността да избере нов спътник за следващия Етап, който да я закриля и, ако е необходимо, да се застъпва за нея.

Критериите, използвани в изпитанията, зависят от равнището на развитие, което е достигнала расата клиент. Сред останалите важни фактори са фагоцитният тип (т.е. месоядни, вегетарианци, автофаги или ергогенни), модалност на придвижване (т.е. двукраки или четирикраки, амфибии, ролери или приседнали), ментална техника (т.е. асоциативни, екстраполативни, интуитивни, холографски или нулутативни)...

Тя бавно си пробиваше път през „общия курс“. Беше доста тежко. Този филиал на Библиотеката щеше да има нужда от нови програми за превод, ако на обикновените шими от Порт Хеления позволяха да използват огромното хранилище на познание.

Въпреки това сградата беше чудесна — далеч, далеч по-голяма от нещастния малък филиал, който бяха имали преди. И за разлика от

онзи в Ла Пас, тук нямаше постоянна блъсканица от стотици и хиляди обезумели читатели, които размахваха привилегировани карти и се караха около терминалите. Гейлит се чувстваше така, сякаш просто можеше да потъне тук в продължение на месеци и години, да пие и да пие от извора на познанието, докато то не прокапе от всичките ѝ пори.

Например тук имаше препоръка за специална организация, която да позволи Ъплифта сред машинните култури. А ето и един кратък, дразнещ параграф за някаква раса от дишащи водород същества, която напуснала тайнствената си паралелна цивилизация и действително кандидатствала за членство в галактическото общество. На Гейлит ѝ се искаше да прегледа този и много други интересни примери, но знаеше, че просто няма време. Трябваше да се съсредоточи върху правилата, отнасящи се за двукраки, топлокръвни и всеядни клиенти от Етап Две със смесени ментални способности и дори те представляваха ужасяващо дълъг списък.

„Скъси го“ — помисли си тя. Затова се опита да се концентрира върху церемониите, които се извършваха при спор или по време на война. Дори в тези граници трябваше да работи упорито. Всичко беше толкова сложно! Материалът я накара да се отчае заради общото невежество на своя народ и клан.

„... независимо дали съгласието за взимане на съвместно участие е или не е дадено предварително, то може и ще бъде утвърдено от Институтите по начин, който взима предвид методи за регулиране, смятани за традиционни от двете или повече участващи страни...“

Гейлит не си спомняше да е заспивала на кушетката. Събуди се, защото смътно усети, че някаква ръка гали крака ѝ. После я хвана за глезена и дръпна силно.

Бяха ѝ нужни няколко секунди, за да възвърне отново речта си.

— Какво правиш тук? — ожесточено попита тя и издърпа крака си от ръката му.

Желязната хватка изглеждаше развеселен.

— Е, така ли трябва да поздравяш някой, който е толкова важен за теб?

— Наистина изпълняваш добре предназначението си — призна тя. — На лош пример! — Разтърка очи. — Не отговори на въпроса ми. Защо ме безпокоиш? Твоите некомпетентни условия вече не са задължени да охраняват никого.

Изражението на шена се вкисна — но съвсем леко. Очевидно нещо в тази ситуация му харесваше.

— А, просто реших, че би трябвало да намина към Библиотеката и да попроуча някои неща, точно като теб.

— Ти да проучваш? Тук? — разсмя се тя. — Аз трябваше да взема специално разрешение от Сюзерена. А ти дори не трябва...

— Ами това бяха точните думи, които възнамерявах да използвам — прекъсна я той.

Гейлит премигна.

— Какво?

— Имам предвид, щях да ти кажа, че Сюзеренът ми поръча да дойда тук и да се занимавам с теб. В края на краищата, партньорите би трябвало да се познават добре, особено преди заедно да се изправят като представители на расата.

Гейлит шумно си пое дъх.

— Ти? — Зави й се свят. — Не вярвам!

Желязната хватка сви рамене.

— Не е нужно да се изненадваш толкова. Генетичният ми резултат е над деветдесет точки по повечето показатели... освен по две-три незначителни категории, които изобщо не би трябвало да се разглеждат на първо място.

На това Гейлит можеше да повярва достатъчно лесно. Желязната хватка очевидно беше умен и находчив, а извънредната му сила би могла да се приема единствено като ценно качество от Бюрото по Ъплифт. Но понякога цената, която трябваше да се плати, бе прекалено висока.

— Това означава единствено, че отвратителните ти качества трябва да са още по-лоши, отколкото предполагах.

Шенът се разсмя.

— О, според човешките стандарти, предполагам, че си права — съгласи се той. — Според тези критерии повечето условия не би трябвало да се допускат до шимита и деца! Все пак стандартите се променят. И сега аз имам възможността да наложя нов стил.

Гейлит усети хлад. Едва сега осъзна какво има предвид Желязната хватка.

— Ти си лъжец!

— Признавам, лъжец съм. Но не те лъжа за това, че съм в представителната група заедно с неколцина от моите момчета. Настъпиха някои промени, нали разбираш, след като твоето мамино момченце, твойт любимец избяга в джунглата със Силви.

На Гейлит ѝ се прииска да го заплуюе.

— Фибен е десет пъти над теб, ти, атавистична грешка такава! Сюзеренът на Благопристойността никога няма да избере теб за негов заместник!

Желязната хватка се ухили и вдигна пръст.

— Аха! Ето в какво не сме се разбрали. Виждаш ли, ние с теб говорим за различни птички.

— Различни... — ахна Гейлит. — О, Всеблаго!

— Значи разбра — кимна той. — Умничка аристофренична маймунка си ми ти.

Гейлит клюмна. Онова, което я изненадваше най-много, беше силата на тъгата ѝ. В този момент се чувстваше така, сякаш бяха откъснали сърцето ѝ.

„Били сме пионки през цялото време — помисли си шимито. — О, клетият Фибен!“

Това обясняваше защо Фибен не бе върнат през онази нощ, когато избяга заедно със Силви. Или на следващия ден, или на още последващия. Гейлит беше изпитвала такава увереност, че „бягството“ ще се окаже просто нов тест за благопристойност и интелигентност.

Но очевидно не бе така. Трябва да беше нагласено от единия или и двамата други губруански командири, навярно за да отслабят позицията на Сюзерена на Благопристойността. И какъв по-подходящ начин да го сторят от това да откраднат един от най-грижливо избраните му шими „представители на расата“? Кражбата дори не би могла да бъде конкретизирана, защото никой нямаше да бъде открит.

Разбира се, губруанците трябваше да продължат с церемонията. Бе прекалено късно да анулират поканите. Но всеки от тримата Сюзерени можеше да предпочита различен резултат.

— И така, професоре? С какво ще започнем? Вече можеш да започнеш да ме учиш как да се държа като истинска бяла карта.

75. ГАЛАКТЯНИТЕ

Другите двама танцуваха около пиедестала, гукаха и пееха в съвършена хармония:

*— Слез долу, слез долу —
долу, слез долу!
Слез от пръта си.
Ела при нас, ела при нас —
при нас, ела при нас!
Ела при нас в единодушие!*

Сюзеренът на Благопристойността потръпна, борейки се с промените. Сега те изцяло се бяха обединили в опозиция. Сюзеренът на Цените и Предпазливостта се беше отказал от надеждата да постигне призовото място — и подкрепяше Сюзерена на Лъча и Нокътя в поканата му за господство. Целта на бюрократа сега беше второто място — мъжкия статус при Смяната на перушината.

Значи двама от тройката бяха установили съгласие. Но за да постигнат целите си, и сексуалните, и политическите, трябваше да свалят Сюзерена на Благопристойността от пръта му. Трябваше да го принудят да стъпи върху почвата на Гарт.

Сюзеренът на Благопристойността им се съпротивляваше, грачейки добре премерени възражения, за да наруши ритъма им и да вметне логични заявления, които да отблъснат аргументите им.

Истинската Смяна на перушината не трябваше да стане по този начин. Това беше принуда, а не истинско единодушие. Беше насилие.

Не за това Господарите на Курника бяха вложили толкова много надежди в Триумвирата. Трябваше им политика. Мъдрост. Другите двама, изглежда, бяха забравили за това. Те искаха да минат по лесния път с Церемонията на Ъплифта. Искаха да поемат ужасен риск, който противоречеше на Кодексите.

Само ако първият Сюзерен на Цените и Предпазливостта беше жив! Жрецът скърбеше. Понякога другите осъзнаваха нечия цена, след като той си беше отишъл, отишъл.

*Слез долу, слез долу,
долу от пръта си.*

Да загуби срещу обединения им глас, разбира се, бе само въпрос на време. Тяхното единство проникваше през стената от достойнство и непоколебимост, която жрецът беше издигнал около себе си, и стигаше до царството на хормона и инстинкта. Смяната на перушината висеше във въздуха, отблъсквана от непокорството на един от членовете, но това нямаше да трае вечно.

*Слез долу и ела при нас,
ела при нас в единомушие!*

Сюзеренът на Благопристойността трепереше и продължаваше да упорства. Но не знаеше още колко дълго ще може да го прави.

76. ПЕЩЕРИТЕ

— Клени! — радостно извика Робърт и хвана оглавника на коня на Атаклена. Другата му ръка се протегна към нея.

— Клени, радвам се, че... — Гласът му секна. Той премигна и се опита да прикрие объркването си. — ... радвам се, че успя да дойдеш.

Усмивката на Атаклена не приличаше на нищо, което помнеше отпреди, а в аурата ѝ се долавяше тъга, каквато никога по-рано не беше кенирал.

— Разбира се, че ще дойда, Робърт — усмихна се тя. — Съмнявал ли си се изобщо в това?

Робърт се разхождаше в малкия склад, натъпкан до висящите отгоре сталактити с продукти.

— Мога да споря с него. Мога да се опитам да го убедя. По дяволите, той дори няма да възрази, ако му кресна, стига да сме сами и стига след като свърши целият спор аз пак да скоча два метра, когато ми каже: „Скачай!“ — Робърт поклати глава. — Но не мога активно да му попреча, Клени. Не ме карай да нарушавам клетвата си.

Робърт очевидно се бореше между лоялността си към две противни страни. Атаклена усещаше напрежението му.

С все още превързана ръка, Фибен Болгър наблюдаваше спора им, но засега мълчеше.

Атаклена поклати глава.

— Робърт, обясних ти, че онова, което е замислил майор Пратахулторн, най-вероятно ще завърши зле.

— Тогава му го кажи!

Разбира се, тя се беше опитала — след вечерята. Пратахулторн любезно бе изслушал предпазливото ѝ обяснение за възможните последствия от действията срещу губруанския церемониален обект. Изражението му беше снизходително. Но когато тя свърши, майорът зададе само един въпрос: дали нападението ще се разглежда като атака

срещу законния враг на земяните, или срещу самия Институт по Ъплифта.

— След като пристигне делегацията от Института, обектът се превръща в негова собственост — беше отвърнала тя. — При това положение атаката ще е катастрофална за човечеството.

— Ами преди това? — дяволито попита той.

Атаклена раздразнено поклати глава.

— Дотогава губруанците все още притежават своя обект. Но това не е военен обект! Бил е построен за нещо, което може да се нарече свята цел. Благопристойността на този акт...

Известно време беше продължило така, докато не стана ясно, че целият спор е безполезен. Пратахулторн обеща да има предвид мненията им и с това приключи въпроса.

— Ще пратим съобщение на Меган — предложи Робърт.

— Струва ми се, че вече си го сторил — отвърна Атаклена.

Той се намръщи, потвърждавайки подозрението ѝ. Разбира се, това, че беше действал през главата на Пратахулторн, нарушаваше протокола. Най-малкото щеше да изглежда като някое разглезено детенце, което тича да се оплаква на мамичка. Можеше дори да се схване като военна обида.

Постъпката му доказваше, че Робърт не иска открито да се противопостави на командира си не от страх за себе си, а от лоялност към положената клетва.

Наистина, той беше прав. Атаклена уважаваше неговата чест.

„Но аз не съм подчинена на същия дълг“ — помисли си тя. Фибен, който досега бе мълчал, я погледна и изразително извъртя очи към тавана. По отношение на Робърт те бяха в пълно единодушие.

— Вече казах на майора, че ударът срещу церемониалния обект може всъщност да направи на врага услуга — обади се Фибен. — В края на краищата те са го построили, за да го използват за гартляните. Каквото и да е планът им за нас, шимите, това навярно е последното отчаяно усилие да компенсират някои от загубите си. Ами ако обектът е застрахован? Ние го взривяваме, а те ни обвиняват и прибират парите?

— Майор Пратахулторн спомена тази идея — каза Атаклена. — Намирам я за проникателна, но се опасявам, че той не я приема за много вероятна.

— Искаш да кажеш, че я мисли за бабини...

И млъкна, защото по студения камък отвън се разнесоха стъпки.

— Чук-чук! — каза някакъв женски глас иззад завесата. — Може ли да вляза?

— Заповядайте, лейтенант Маккю — покани я Атаклена. — Така или иначе, вече почти приключваме. — Смуглата жена влезе и седна на една от щайгите до Робърт. Той ѝ се усмихна за миг, после веднага сведе очи.

Атаклена изпита болка, когато Маккю постави ръка върху коляното на Робърт и му заговори:

— Негова светлост иска да проведем ново бойно-планово заседание. — Тя се обърна към Атаклена и се усмихна. — Вие сте добре дошли да присъствате, ако желаете. Вие сте наш почетен гост, Атаклена.

Тимбримката си спомни времето, когато беше господарката на тези пещери и командваше своята армия. „Не трябва да позволявам това да ми повлияе“ — напомни си тя. Единственото, което имаше значение сега, беше да се погрижи тези същества да си навредят колкото е възможно по-малко през предстоящите дни.

И ако изобщо бе възможно, да довърши един номер. Номер, който самата тя все още едва разбираше, но който наскоро бе оценила.

— Не, благодаря, лейтенант. Ще отида да поздравя някои от моите приятели шими и после ще си почина. Яздихме дотук няколко дни.

Робърт се обърна да я погледне, преди да излезе с човешката си любовница. Над главата му като че ли кръжеше и леко трептеше облак. „Не знаех, че можеш да го правиш с глифове“ — зачуди се Атаклена. Изглежда, всеки ден научаваше нещо ново.

Фибен последва човеците с нехайна усмивка. На тимбримката за миг ѝ се стори, че ѝ намига заговорнически.

Когато всички излязоха, Атаклена започна да рови в чантата си. „Аз не съм обвързана от техния дълг — напомни си тя. — Нито от законите им.“

В пещерите ставаше съвсем тъмно, особено когато се угасеше единствената крушка, осветяваща целия коридор. Тогава остро

зрение не беше преимущество, но пък тимбримската корона даваше много възможности.

Атаклена оформи малка група от прости, но особени глифове. Първият имаше единствената цел да се носи пред нея и да разпознава пътя в тъмнината.

Друг глиф се въртеше над главата ѝ и се протягаше напред, за да се увери, че никой не знае за натрапника. В този участък на коридора не спяха шими — бяха отстранени заради офицерите човечи.

Лидия и Робърт патрулираха навън. Така че в тази част на пещерата оставаше само още една аура освен нейната. Атаклена внимателно се насочи към нея.

Допреди няколко дни изобщо не се беше опитвала да държи над главата си едновременно три бдителни глифа. Сега ѝ изглеждаше лесно и естествено, сякаш го бе правила стотици пъти.

Беше изтеглила това и толкова много други умения от Ютакалтинг чрез метод, за който сред тимбримите се говореше рядко, а самият той още по-рядко се използваше.

„Превръщам се във войн на джунглата, събирам се с човек, а сега и това. О, колко биха се удивили съучениците ми.“

Чудеше се дали баща ѝ е запазил някое от уменията, които тя така грубо бе отнела от него.

Майор Пратахулторн не хъркаше, разбира се. Сънят му беше лек и бдителен. Тя погали краищата на винаги вдигнатия му пси-щит, който охраняваше мислите, сънищата и военните му познания.

„Войниците им са добри и стават още по-добри“ — помисли си тя. През годините тимбримските съветници усилено бяха работили, за да научат вълконските си съюзници как да се превърнат в яростни галактически войни. И всъщност и тимбримите често се връщаха, усвоили някои очарователни трикове и идеи, които никога не биха могли да бъдат измислени от раса, развила се в условията на галактическата култура.

Но от всички земянитски служби единствено морските пехотинци не използваха извънземни съветници. Те бяха анахронизъм, истински вълкони.

Глифът з'шутан предпазливо приближи до спящия човек, докосна пси-щита на Пратахулторн и се плъзна по него.

Атаклена задиша малко по-спокойно. Ръката ѝ се плъзна в джоба и извади стъклена ампула. Тя пристъпи по-близо и внимателно коленичи до кушетката. Поднесе ампулата с анестетичния газ до лицето на спящия мъж и пръстите ѝ се напрегнаха.

— Аз не бих се осмелил — небрежно каза той.

Атаклена ахна. Преди да успее да се помръдне, ръцете му се хвърлиха напред и стиснаха китките ѝ! На бледата светлина единственото, което видя, беше бялото на очите му. Макар да беше буден, пси-щитът му оставаше необезпокоен, продължаваше да излъчва вълни на дрямка. Тя разбра, че всичко това е фантазъм — грижливо подготвен капан!

— Вие и-титата просто не можете да не ни подценявате, нали? Даже вие, умниците тимбрими, като че ли никога няма да го разберете.

Заприиждаха хормоните на гийровата реакция. Атаклена се дръпна и се опита да се освободи, но беше като да се опитваш да избягаш от желязно менгеме. Свитите ѝ нокти го задраскаха, но той сръчно ги спря с мазолестите си ръце. Тя се опита да се претърколи и да го ритне, но той натисна ръцете ѝ и я задържа на колене. Силата му я накара да простене гласно. Газовата ампула падна на пода.

— Виждаш ли — дружелюбно каза Пратахулторн, — някои от нас смятат, че е грешка да правим каквито и да било компромиси. Какво можем да постигнем като се опитваме да се превърнем в добри галактически граждани? Дори да беше възможно, само щяхме да се превърнем в ужасии, в страшни неща, напълно противоположни на това, което означава да си човек. Във всеки случай тази възможност дори не е открита. Няма да ни позволят да станем граждани. Палубата е претърпкана. Заровете са хвърлени. И двамата знаем това, нали?

Атаклена дишаше тежко. Дълго, след като беше очевидно безполезен, гийровият порой продължаваше да я кара да се дърпа и съпротивлява на невероятната сила на човека. Подвижността и бързината бяха напълно безполезни срещу неговите рефлексии и тренировка.

— Ние си имаме тайни, нали знаеш — довери ѝ Пратахулторн. — Неща, които не трябва да казваме даже на тимбримеките си приятели или дори на повечето от собствените си хора. Би ли искала да научиш какви са те? А?

Атаклена не успя да си поеме дъх, за да му отговори. В очите на Пратахулторн имаше нещо диво, някаква почти животинска ярост.

— Е, ако ти кажа някои от тях, това ще е смъртната ти присъда — каза той. — А аз все още не съм готов да реша това. Така че ще ти съобща един факт, който някои от твоя народ вече знаят.

След миг той вече беше прехвърлил китките ѝ в едната си ръка. Другата потърси и откри шията ѝ.

— Виждаш ли, ние, морските пехотинци, сме научени как да обездвижваме и дори да убиваме и представители на съюзническа раса. Би ли искала да разбереш колко време ще ми отнеме да те оставя в безсъзнание, госпожице? Знаеш ли какво? Защо не започнеш да броиш?

Атаклена се дърпаше и бореше, но беше безполезно. Болезнен натиск се затвори около гърлото ѝ. Въздухът започна да се сгъстява. Някъде отдалеч тя чу Пратахулторн да си мърмори:

— Тази вселена е дяволски ужасно място.

Съзнанието ѝ изненадващо се върна. Натискът върху гърлото ѝ, все още болезнен, се беше отпуснал. Тя пое глътчица въздух. Ръцете на Пратахулторн трепереха. Тимбримката разбра, че той продължава да натиска, но силата му някак си я нямаше!

Прегрялата ѝ корона не можеше да ѝ помогне. Тя беше в пълно неведение и недоумение. После хватката на Пратахулторн се отпусна и момичето се строполи на пода.

Човекът дишаше тежко. Чу се сумтене и после трясък, нещо се стовари върху кушетката. Някаква кана с вода се разби, разнесе се звук като от размазан инфокладенец.

Атаклена усети нещо под дланта си. Ампулата. Но какво ставаше с Пратахулторн?

Като се бореше с ензимното изтощение, тя заопипва пода, докато ръката ѝ не хвана разбития инфокладенец. Пръстите ѝ натиснаха бутона за включване и екранът на счупената машина разпръсна бледо сияние.

В мъждукащата светлина Атаклена видя замръзнала картина: майорът се напрягаше — мощните му мускули бяха изпъкнали и огромни — да се откопчи от две дълги кафяви ръце, които го държаха изотзад.

Пратахулторн се дърпаше и съскаше, но всичките му усилия да се освободи бяха напразни. Атаклена зърна над човешкото рамо две кафяви очи, поколеба се само за миг, после се хвърли напред с ампулата.

Сега Пратахулторн нямаше пси-щит. Омразата му беше открита за всички да я кенират, ако имат тази сила. Той се замята отчаяно, когато тимбримката протегна малкия цилиндър и го строши под носа му.

— Задържа си дъха — промълви неошимпанзето, когато облакът синя мъгла се разнесе около ноздрите на майора и бавно започна да пада надолу.

— Няма проблем — отвърна Атаклена и извади от джоба си още десет ампули.

Щом ги видя, Пратахулторн удвои усилията си да се откопчи, но това само приближи момента, в който накрая трябваше да си поеме дъх. Беше упорит. Изтекоха цели пет минути и дори тогава Атаклена подозираше, че е припаднал от аноксия, още преди да е усетил мириса на опиата.

— Як тип — каза Фибен, когато накрая го пусна. — Ама много здрави ги правят тези морски пехотинци. — Той потръпна и се тръшна до изпадналия в безсъзнание майор.

Атаклена вяло седна срещу него и тихо каза:

— Благодаря ти, Фибен.

Той сви рамене.

— По дяволите, какво е наказанието за предателство и нападение срещу патрон? И то само за един ден. — После се ухили. — Моля те, не казвай на никого, а? Може да не съм специалист, но се обзалагам, че това няма да ми спечели никакви точки пред Бюрото по Ъплифт.

Работата не беше свършила. Атаклена уморено последва Фибен, който носеше майора по мрачните тунели. Когато се прокрадваха покрай дремещия капрал на Пратахулторн, Атаклена се протегна напред с нежните си, почти отпуснати пипалца и успокои съня му. Войникът промърмори и се претърколи на кушетката си. Вече особено предпазлива, тя на два пъти се увери, че пси-щитът му не е трик и че той наистина спи дълбоко.

Фибен пъхтеше под тежестта на майора. Вървяха по някакъв страничен проход, който почти сигурно не беше известен на морските пехотинци. Поне не бе нанесен на картата на пещерата, която Атаклена беше прегледала преди малко.

Аурата на Фибен се натоварваше всеки път, когато удряше пръстите на краката си в тъмнината на извиващия се нагоре тунел. Несъмнено му се искаше да измърмори нещо нецензурно по повод тежестта на Пратахулторн, но запази коментарите си, докато най-последно не излязоха във влажната тиха нощ.

— И? Сега какво, шефе? След няколко часа тук ще стане като стършелово гнездо, особено след като се върнат Робърт и онази... лейтенант Маккю. Искаш ли да доведе Тайхо и да откарам някъде този лош пример за земянските клиенти? Това ще означава да дезертирам, но, по дяволите, и без това никога не съм бил много добър войник.

Атаклена поклати глава, протегна пипалцата на короната си и откри следите, които търсеше.

— Не, Фибен. Не бих могла да те моля за това. Пък и имаш друга задача. Избягал си от Порт Хеления, за да ни предупредиш за губруанското предложение. Сега трябва да се върнеш там и да посрещнеш съдбата си.

Фибен се намръщи.

— Сигурна ли си? Не се ли нуждаеш от мен?

Атаклена вдигна ръце пред устата си и издаде тих повик на нощна птица. От мрака се донесе слаб отговор. Тя се обърна към Фибен.

— Разбира се, че се нуждая. Всички се нуждаем от теб. Но мястото, където си най-полезен, е там, до морето. Освен това усещам, че искаш да се върнеш.

Фибен притисна палците на ръцете си един в друг.

— Това е лудост, нали?

Тя се усмихна.

— Не. Това е само още едно доказателство, че Сюзеренът на Благопристойността си разбира от работата, като е избрал теб... въпреки че може да е предпочитал да проявяваш малко повече уважение към патроните си.

Фибен се напрегна. После като че ли усети част от иронията ѝ и се усмихна. По пътеката под тях се разнесе тихият тропот на конски подкови.

— Добре — каза той и се наведе, за да вдигне отпуснатото тяло на майор Пратахулторн. — Хайде, татенце. Този път ще бъда толкова нежен, колкото със собствената си девствена леля. — Той млясна с устни до бузата на военния и вдигна поглед към Атаклена. — По-добре ли сте, госпойце?

Нещо, което беше заела от баща си, накара пипалцата ѝ да зашумят.

— Да, Фибен. — Тя се разсмя. — Много по-добре.

Лидия и Робърт не изказаха никакви подозрения, когато на зазоряване се върнаха и откриха, че командирът им липсва. Останалите земянитски морски пехотинци обаче гледаха Атаклена с открито недоверие. Няколко шими бяха минали през стаята на Пратахулторн и бяха разчистили всички следи от битката, преди който и да било от хората да влезе там, но не можеше да се скрие фактът, че майорът е изчезнал, без да остави писмо или друг знак.

Робърт дори заповяда Атаклена да бъде държана в своята стая с морски пехотинец пред вратата, докато извършат разследване. Изпитваше облекчение от вероятното отлагане на планираната атака, но се правеше на притеснен. За разлика от него, лейтенант Маккю беше външно безразлична, сякаш майорът просто беше излязъл да се поразтъпче, но Атаклена можеше да усети, че земянитката е изпълнена със смут и противоречия.

Във всеки случай, не можеха да направят нищо. Вярно, пратиха групи за издирване и те настигнаха няколко от шимите на Атаклена, яздещи обратно към убежището на горилите. По това време обаче Пратахулторн вече не беше с тях. Той бе високо в дърветата, предаван от един горски гигант на друг, вече в съзнание и разпенен, но безпомощен и опакован като мумия.

Това беше случай, в който хората плащаха за своя „либерализъм“. Те бяха превърнали клиентите си в индивиди и граждани, така че шимите бяха в състояние да осъзнаят залавянето на един за благо на всички. По свой собствен начин Пратахулторн им

беше помогнал да разберат това със снизходителното си и неодобрително отношение. Въпреки това Атаклена бе сигурна, че към офицера ще се отнасят внимателно и грижливо.

Същата вечер Робърт председателстваше нов военен съвет. Неясният статус на Атаклена, поставена под домашен арест, беше отменен, така че да може да присъства. Фибен и шимските почетни лейтенанти също присъстваха, както и обикновените подофицери от морската пехота.

Нито Лидия, нито Робърт споменаха плана на Пратахулторн. Негласно се приемаше, че майорът не би искал той да се реализира без него.

— Може би е отишъл на лично разузнаване или на внезапна проверка на някой от аванпостовете. Възможно е да се върне през нощта или утре — съвсем невинно предположи Илейн Суу.

— Може би. Най-добре е обаче да приемем най-лошото — каза Робърт. Избягваше да поглежда към Атаклена. — Просто за всеки случай не е зле да пратим съобщение до убежището. Предполагам, че ще отнеме десетина дни, докато получим нови заповеди от Съвета, и още толкова, за да ни пратят заместник на майора.

Той очевидно имаше предвид, че Меган Онийгъл никога няма да му позволи да поеме отговорност.

— Е, аз пък искам да се върна в Порт Хеления — каза Фибен. — Имам възможност да се приближа до центъра на събитията. Пък и Гейлит се нуждае от мен.

— Какво те кара да мислиш, че губруанците ще те приемат, след като си избягал от тях? — попита Лидия Маккю. — Защо просто да не те застрелят?

Фибен сви рамене.

— Ако попадна не на тези губруанци, на които трябва, най-вероятно точно това ще направят.

Атаклена изчака, докато атмосферата не се сгъсти от мрачно напрежение, после каза само пет думи:

— Имаме нужда от баща ми.

За нейна изненада и Робърт, и Лидия кимнаха. Дори когато най-после пристигнеха заповеди от Съвета в изгнание, инструкциите щяха да са объркани и противоречиви, както винаги. Беше очевидно, че биха

могли да се възползват от добър съвет, особено по въпроси, отнасящи се до галактическата дипломация.

„Маккю поне не споделя ксенофобията на Пратахулторн“ — помисли си Атаклена. Беше принудена да признае, че одобрява онова, което кенира в аурата на земянитската жена.

— Робърт ми каза, че сте сигурна, че баща ви е жив — каза Лидия. — Това е чудесно. Но къде е? Как можем да го открием?

Атаклена се наведе напред. Държеше короната си неподвижна.

— Зная къде е.

— Наистина ли? — Робърт премигна. — Но... — Гласът му пресекна, когато той се протегна, за да я докосне с вътрешното си сетиво за пръв път от предишния ден. Атаклена си спомни как се бе почувствала тогава, виждайки го да държи ръката на Лидия, и незабавно се противопостави на усилията му. После разбра, че е глупаво, и се отказа.

Робърт тежко въздъхна.

Лидия започна да мести погледа си от Робърт към Атаклена и обратно. В очите ѝ за кратко проблесна нещо донякъде напомнящо на ревност.

„Аз също го притежавам по начин, който ти е недостъпен“ — помисли си Атаклена. Но после изцяло сподели мига с Робърт.

— ... Н'тах'хуу, Ютакалтинг — каза той на галседем. — Най-добре да направим нещо, и то бързо.

ФИБЕН И СИЛВИ

Тя го чакаше на пътеката, извеждаща от долината на Пещерите. Седеше търпеливо до един извисяващ се бор, точно зад завоя, и заговори едва когато той се изравни с нея и спря Тайхо.

— Мислиш си, че ще се измъкнеш, без да кажеш дори довиждане, нали? — попита Силви. Беше облечена в дълга пола и прегръщаше коленете си с ръце.

Фибен завърза коня за някакъв клон и седна до нея.

— Не — отвърна той. — Знаех си, че няма да имам този късмет.

Силви видя, че се усмихва, изсумтя и се загледа към каньона. Ранните мъгли бавно се вдигаха в утринта, обещаваща чисто и безоблачно време.

— Май си тръгнал да се връщаш, а?

— Трябва, Силви. Това е...

— Зная. Отговорност — прекъсна го тя. — Трябва да се върнеш при Гейлит. Тя има нужда от теб, Фибен.

Той кимна. Не беше нужно да му припомня, че все още има дълг и към нея.

— Виж сега... доктор Суу намина, докато си приготвях багажа. И такова...

— Напълнил си шишенцето, което ти е дала. Зная. — Силви наведе глава. — Благодаря. Смятам, че ми е заплатено добре.

Фибен заби поглед в калта. Беше му неудобно да разговаря на тази тема.

— Кога ще...

— Тази вечер. Готова съм. Не усещаш ли?

Аноракът на Силви и дългата ѝ пола скриваха всички външни признаци. И все пак тя беше права. Мирисът ѝ не можеше да се сбърка.

— Искрено се надявам да получиш онова, което искаш, Силви.

Тя пак кимна. Седяха и не знаеха какво да си кажат. Фибен се опита да измисли нещо. Но каквото и да кажеше, сигурно щеше да излезе глупаво.

Изведнъж под тях — там пътеката се разклоняваше — се разнесе тихо шумолене. Иззад скалистия завой се появи висока фигура. Беше Робърт Онийгъл, праметнал само лъка си и лека раница. Тичаше.

Той погледна нагоре, видя ги и забави ход. Усмихна се, когато Фибен му махна. Стигна до разклона, зави на юг по една малко използвана пътека и скоро изчезна в дивата гора.

— Какво прави? — попита Силви.

— Тича.

Тя го плесна по рамото.

— Виждам, че тича. Къде отива?

— Ще се опита да мине през проходите преди да паднат снеговете.

— През проходите ли? Но...

— Нали майор Пратахулторн изчезна. Лейтенант Маккю и морските пехотинци се съгласиха да се заемат с изпълнението на алтернативния план на Робърт и Атаклена.

— Но той тича на юг — каза Силви. Робърт беше поел по малко използваната пътека, която водеше по-дълбоко в планината Мулун.

Фибен кимна.

— Отива да потърси някого. Той е единственият, който е в състояние да свърши тази работа. — От тона му Силви разбра, че това е всичко, което възнамерява да й каже по въпроса.

Поседяха известно време в мълчание. Краткото преминаване на Робърт поне беше с радост посрещната почивка от напрежението. „Това е глупаво“ — помисли си Фибен. Той харесваше Силви, харесваше я много. Никога не бяха имали такава възможност да разговарят, а сега може би бе последният им шанс.

— Ти изобщо... ти изобщо не успя да ми разкажеш за първото си бебе — припряно каза той.

Разбира се, беше очевидно, че Силви е раждала и кърмила. Следродилните белези бяха признаци на привлекателност в една раса, четвърт от чиито женски изобщо не раждаха. Но у Силви се криеше и някаква болка.

— Беше преди пет години. Бях много млада. — Гласът ѝ бе спокоен и овладян. — Той се казваше... нарекохме го Сичи. Беше подложен на проверка от Бюрото, както обикновено, но го намериха за... „аномален“.

— Аномален ли?

— Да, точно тази дума използвах. Категоризирах го като по-висш в някои отношения... и като „странен“ в други. Нямаше очевидни дефекти, а някои „особени“ черти, така казаха. Неколцина от служителите проявиха интерес. Бюрото по Ъплифт реши, че трябва да го пратят на Земята за по-нататъшна преценка. Държаха се много мило. — Тя подсмръкна. — Предложиха ми да отида с него.

— Обаче не си отишла, нали?

Тя го погледна.

— Зная какво си мислиш. Аз съм ужасна. Затова и не ти казах по-рано. Би се отказал от сделката ни. Мислиш си, че съм лоша майка.

— Не, аз...

— Тогава обаче изглеждаше различно. Майка ми беше болна. Нямахме кланово семейство, а не можех просто да я оставя под грижите на непознати и навярно да не я видя никога вече. Тогава имах само жълта карта. Знаех, че детето ми ще намери добър дом на Земята или... Или че ще го излекуват и ще го отгледат в дома на шими от висока каста. Или пък че ще има такава съдба, за която не бих желала да зная. Толкова се тревожех, че ще изминем целия този път, а те така или иначе ще го отведат от мен. Освен това... страхувах се и от срама, ако го обявяха за условник.

Тя погледна надолу към ръцете си.

— Не можах да реша, затова се опитах да получа съвет. В Порт Хеления съветникът, човек от местното Бюро по Ъплифт, ми каза какви са според него странните черти на детето. Бил сигурен, че съм родила условник. И аз останах. След... след половин година майка ми умря.

Тя вдигна поглед към Фибен.

— И после, след три години, от Земята пристигна съобщение. Моето бебе вече било щастлива, добре приспособяваща се синя карта, и растяло в любящо семейство на родители от същия цвят. И аз трябвало да бъда повишена в зелена.

Тя стисна ръце.

— О, как мразех онази проклета карта! Ежегодно ми махаха контрацептивните инжектори принудително, така че не трябваше да искам разрешение, ако пожелаех отново да зачена. Довериха ми да контролирам собственото си размножаване, като възрастен. — Тя

изсумтя. — Като възрастен ли? Шими, което изоставя собственото си дете? Те пренебрегнаха това и ме повишиха, защото детето било минало някакви си проклети тестове!

„Така“ — помисли си Фибен. Това беше причината за ожесточеността ѝ и за първоначалното ѝ сътрудничество с губруанците. Много неща намираха обяснението си.

— Значи си се присъединила към бандата на Желязната хватка от негодувание към системата? Защото си се надявала, че при галактяните нещата могат да се променят?

— Може би нещо подобно. Или може би просто от гняв. — Силви сви рамене. — Както и да е, след известно време разбрах нещо.

— Какво?

— Разбрах, че колкото и да е лоша системата при хората, при галактяните може да стане само още по-зле. Хората са си арогантни, да. Но поне мнозина от тях изпитват чувство на вина за арогантността си. Опитват се да я смекчат. Ужасната им история ги е научила да се пазят от над... над...

— Надменност.

— Да. Те знаят в какъв капан може да се превърне това да се държат като богове и постепенно сами да повярват, че наистина са такива. Но галактяните са свикнали да се месят в чужди работи! Изобщо не им идва наум да проявят каквото и да било съмнение. Те са толкова дяволски самодоволни... Мразя ги.

Фибен се замисли за това. Беше научил много през последните няколко месеца и реши, че Силви може би излага своя случай малко прекалено странно. В момента думите ѝ звучаха много като на майор Пратахулторн. Но шенът знаеше, че има доста галактически раси патрони, изградили си репутация с учтивост и благоприличие.

И все пак не беше негова работа да съди нейната ожесточеност.

Сега той разбираше нейната решеност да има дете поне със зелена карта още от самото начало. Не трябваше да има съмнения. Тя искаше да запази следващото си бебе и да е сигурна, че ще има от него внуци.

Докато седеше до нея, Фибен изпитваше неспокойна увереност в настоящото ѝ състояние. За разлика от човешките женски, шимитата имаха установени цикли, през които можеха да зачеват, и им трябваша

известни усилия, за да ги скрият. Това беше една от причините за някои от социалните и семейните разлики между двата вида.

Той се чувстваше виновен за възбудата си от нейното състояние. Нежно и остро усещане обгръщаше мига и шенът бе решен да не проваля всичко, като проявява безчувственост. Искаше му се да я утеши някак си. И все пак не знаеше какво да ѝ предложи.

Той навлажни устните си.

— Виж, Силви...

— Да, Фибен?

— Аз такова... наистина се надявам да имаш... Искам да кажа, надявам се, че съм оставил достатъчно... — Лицето му се изчерви.

Тя се усмихна.

— Доктор Суу казва, че навярно е достатъчно. А ако не, там, откъдето е взета, има още.

Той поклати глава.

— Оценявам увереността ти. Но не бих се обзаложил, че изобщо ще се върна. — Той извърна очи и погледна на запад.

Тя стисна ръката му.

— Е, не съм чак толкова горделива, че да не приема допълнителна застраховка, щом ми се предлага. Ако се чувстваш готов за това, нямам нищо против.

Той премигна и усети, че пулсът му се ускорява.

— Искаш да кажеш точно сега?

Тя кимна.

— Кога иначе?

— Надявах се да кажеш това. — Той се усмихна и се протегна към нея, но тя вдигна ръка и го спря.

— Един момент. За каква ме смяташ? Свещите и шампанското може и да не са най-разпространената стока тук, но човешките жени по принцип биха оценили поне малко любовна игра.

— Готово — отвърна Фибен и се обърна, за да ѝ предложи гърба си за поцелене. — Направи ми го, после аз ще го направя на теб.

Но тя поклати глава.

— Не такава игра, Фибен. Имах предвид нещо по-стимулиращо.

Тя се пресегна зад дървото и извади нещо. Очите на Фибен се разшириха.

— Барабан?

Силви нагласи между коленете си ръчно изработения инструмент.

— Вината е само твоя, Фибен Болгър. Ти ми показва нещо изключително и аз никога няма да се задоволя с по-малко.

Пъргавите ѝ пръсти забарабаниха в бърз ритъм.

— Танцувай — каза тя. — Моля те.

Фибен въздъхна. Тя очевидно не се шегуваше. Беше луда, разбира се, каквото и да твърдеше Бюрото по Ъплифт. Обаче беше от онзи тип шимита, по които си падаше.

„Има някои неща, в които никога няма да сме като хората“ — помисли си той, взе един клон и го разклати за проба. После го хвърли и опита с друг. Лицето му вече бе зачервено и пълно с енергия.

Силви удряше барабана с бързо, бодро темпо, което го накара да задиша по-рязко. Блясъкът в очите ѝ като че ли загряваше кръвта му.

„Така и трябва да бъде. Ние сме си ние“ — той знаеше това.

Фибен стисна клона с две ръце и го стовари върху съседния дънер. Разхвърчаха се листа и вейки.

— Уук... — каза той.

Вторият му удар беше по-силен и когато ритъмът се ускори, той извика по-високо.

Утринната мъгла се беше изпарила. Не тътнеха гръмотевици. Неуслужливата вселена дори не им осигури един-едничък облак в небето. И все пак този път Фибен навярно щеше да се справи и без мълнии.

78. ГАЛАКТЯНИТЕ

В губруанския Военен лагер Шестнайсет хаосът на върха беше започнал да оказва влияние и върху по-низшестоящите. Избухваха дразги за разпределянето на личния състав и на доставките, за поведението на обикновените войници, чието презрение към поддържащия персонал достигаше нови и опасни равнища.

Кавги можеха да се чуят по време на работа, пост и тренировъчни упражнения.

Подполковникът, отговарящ за източните лагери, случайно беше на инспекционна обиколка и присъства лично на тези безредици. Той не губи време в нерешителност, а незабавно заповяда да се събере целият персонал на Лагер Шестнайсет. После привика главния администратор на лагера и капелана до платформата, върху която стоеше, и се обърна към събралите се под нея.

*— Нека не се твърди, подмята, мълви,
че губруанските войници
са загубили далновидността си!
Да не сме сираци? Загубени? Изоставени?
Ние сме представители на велик клан!
Онова, което бяхме, което сме, ще бъдем ли?
Войни, строители, но преди всичко —
на традицията истински носители!*

Известно време подполковникът им говори така — в убедителната му песен се бяха включили лагерният администратор и неговият духовен съветник, — докато най-последно засрамените войници и останалите членове на персонала не започнаха да гукат заедно в усиливащ се хор.

За кратко наистина се постигна единодушие.

79. ГЕЙЛИТ

„... Дори сред онези редки и трагични случаи като вълконския вид са съществували груби версии на тези методи. Макар и примитивни, те включвали и ритуали на «двубой на честта» и по този начин държали агресивността и войната в някакви граници.

Да вземем например последния вълконски клан — «човеците» от Сол III. Преди откриването им от галактическата култура примитивните им «племена» често използвали ритуал, за да държат под контрол циклите на постоянно нарастващо насилие, което би трябвало да се очаква при такъв ненапътстван вид. (Несъмнено тези традиции произхождат от преиначените спомени за тяхната отдавна изчезнала раса патрон.)

Сред простите, но ефикасни методи, използвани от човеците преди Контakta (виж приложенията), е този на броенето на успехите за чест при *американските индианци*, изпитанието чрез двубой при *средновековните европейци* и възпирането чрез взаимно унищожение при *континенталните племенни държави*.

Разбира се, тези методи не притежават изтънчеността, деликатното равновесие и хомеостаза на съвременните правила на поведение, определени от Института за цивилизована война...“

— Стига. Почивка. Точка. Достатъчно.

Гейлит премигна. Грубият глас я откъсна от трансa на четенето. Библиотечният елемент усети това и замрази текста пред нея.

Тя погледна наляво. Изтегнал се на кушетката, новият ѝ „партньор“ захвърли инфокладенеца си и се прозя, протягайки високото си мощно тяло.

— Време е да пийнем нещо — лениво каза той.

— Дори не си успял да прехвърлиш първия обобщен преглед — възрази Гейлит.

Той се ухили.

— Ау, защо трябва да учим тези лайна? И-титата ще са изненадани, ако си спомним да се поклоним и да кажем наизуст дори собственото си видово име. Те не очакват от неошимпанзетата да са гении, нали знаеш.

— Очевидно не. И твоите способности определено ще затвърдят впечатлението им.

Това го накара да се намръщи. После се насили отново да се усмихне.

— А пък ти толкова се стараеш... сигурен съм, че и-титата ще те сметнат за ужасно умна.

„Туш“ — помисли си Гейлит. Не им беше трябвало много време, за да се научат да засягат най-болните си места.

„Може би това е още едно изпитание. Те проверяват доколко може да се обтяга търпението ми, преди да се скъса.“

Може би... но не много вероятно. Не бе виждала Сюзерена на Благопристойността повече от седмица. Вместо това си имаше работа с комитет от трима пастелнообагрени губруанци, по един от всяка фракция. И на тези срещи най-отпред се перчеше синьоперият Войник на Нокътя.

Предния ден всички бяха отишли до церемониалния обект за „репетиция“. Макар все още да не беше решила дали да сътрудничи в заключителното събитие, Гейлит бе осъзнала, че вече може да е прекалено късно да променя намерението си.

Крайморският хълм бе оформен и подравнен, така че гигантските енергостанции вече не се виждаха. Терасираните склонове водеха елегантно нагоре и гледката се разваляше единствено от отпадъците, довели от есенните ветрове. Ярки знамена плющяха на вятъра и отбелязваха местата, където представителите на неошимпанзетата щяха бъдат помолени да декламират, да отговорят на въпроси или да бъдат подложени на педантичен преглед.

Там, на обекта, пред застаналите наблизко губруанци, Желязната хватка се беше държал като образец за добър ученик. И навярно не само желанието да се докара го бе направило толкова нетипично

усърден. В края на краищата тези неща имаха пряка връзка с неговите амбиции и той бе показал живата си интелигентност.

Сега обаче, когато бяха сами под огромния свод на Новата библиотека, на преден план излязоха други страни от характера му.

— Та к'во ще кажеш? — попита Желязната хватка, като се наведе над стола ѝ и похотливо я погледна. — Искаш ли да се поразтъпчем навън и да глътнем малко въздух? Бихме могли да се намъкнем в евкалиптовата горичка и...

— Няма начин — изръмжа тя.

Шенът се разсмя.

— Е, остави го за церемонията тогава, щом предпочиташ да го правиш пред публика. Тогава ще бъдем само ти и аз, миличка, и ще ни гледат целите Пет галактики. — Той се ухили и стисна мощните си ръце. Кокалчетата му изпукаха.

Гейлит се извърна и затвори очи. Трябваше да се съсредоточи, за да не позволи на долната си устна да затрепери. „Спаси ме“ — копнееше тя, противно на всякаква надежда и здрав разум.

Логиката ѝ я сгълча, че дори само си го е помислила. В края на краищата нейният рицар беше само една маймуна, и то почти сигурно мъртва.

И все пак не можеше да не плаче вътрешно. „Фибен, имам нужда от теб. Фибен, върни се.“

80. РОБЪРТ

Кръвта му пееше.

Той се изправи на върха на самия гръбнак на Мулун. Зад него, откъм север, планините продължаваха на изток в постепенно удебеляваща се лента и на запад към морето, където преминаваха в архипелаг от високи острови.

Беше му отнело ден и половина тичане, за да стигне дотук от пещерите, и сега младежът видя пред себе си местността, която все още предстоеше да пресече, за да стигне целта си.

Дори не беше сигурен как ще открие онова, което търсеше! Инструкциите на Атаклена бяха толкова неясни, колкото и собствените ѝ впечатления за това къде да го прати.

Пред него се простираха още планини, които остро се спускаха към сиво-кафявата степ, отчасти скрита в мъгла. Преди да стигне до тези равнини той щеше отново да се изкачва и спуска по тесни пътеки, по които бяха стъпвали само няколко десетки крака, дори и в мирно време. Робърт навярно беше първият, пристигнал по този път от избухването на войната.

Най-трудната част от пътя обаче бе зад гърба му.

Тази нощ Робърт спа в покрита с мъх ниша край едно изворче. Сънищата му бяха бавни и тихи.

Спокойствието му се дължеше на тишината на мрежата на съпреживяване след месеците, прекарани в гълчавата на дъждовната гора. Човек можеше да кенира надалеч в пусти земи като тези — дори със сетива, груби като неговите.

И за пръв път не се усещаше присъствието на птицеподобните. Той беше защитен от губруанците, а по същия начин и от човеците и шимите. Смотата бе странно усещане.

Тази особеност не изчезна със светлината на зората. Робърт напълни манерката си от изворчето и отпи голяма глътка, за да

притъпи глада си. После отново затича.

Спускането по стръмния склон беше уморително, но километрите бързо оставаха назад. Преди слънцето да измине половината път до зенита си, около него се бе ширнала високата степ. Той тичаше и опипваше местността. Скоро се увери, че тези простори крият странни същества.

Само да можеше да открива по-точно местоположението на обектите с кениране! Навярно точно тази неточност беше попречила на човечите изобщо да развият собствените си груби способности.

„Вместо това сме се съсредоточили върху други неща.“

На Земята, пък и сред някои заинтригувани галактики, често се играеше една игра. Тя се състоеше в опити да се реконструират легендарните „изчезнали патрони на човечеството“, полумитичните междувъзвездни пътешественици, хипотетично започнали ъплифтирането на човешките същества навярно преди петдесет хиляди години и сетне тайнствено заминали, оставяйки работата „по средата“.

Разбира се, имаше неколцина дръзки еретици — дори сред галактиките, — които твърдяха, че старите земянитски теории са наистина верни, че някак си е било възможно една раса да се ъплифтира сама... да развие пътуващ сред звездите разум и да се изтегли сама за косата от мрака в познанието и зрелостта.

Но даже на Земята повечето вече смятаха тази идея за остаряла. Патроните ъплифтираха клиентите, които по-късно на свой ред ъплифтираха нови предразумни. Това беше и винаги бе бил пътят още от дните на Прародителите.

Наистина, нямаше почти никакви следи. Които и да бяха патроните на човечеството, те бяха скрили добре следите си, и с основание. Раса патрон, изоставила клиента си, биваше дамгосвана и обявявана извън закона.

И все пак играта на догадки продължаваше.

Някои кланове патрони се изключваха, защото никога не биха избрали за клиент всеяден вид. Други не можеха да живеят на Земята, дори и за кратко — поради гравитацията, атмосферата или множество други причини.

Повечето бяха съгласни, че това не би могъл да е клан, който да вярва в специализирането. Някои ъплифтираха клиентите си с много

специфични цели. Институтът по Ъплифт изискваше всяка нова разумна раса да е в състояние да управлява космически кораби, да взима решения и да разсъждава логично и да е способна някой ден сама да получи статус на патрон. Но Институтът определяше съвсем малко други ограничения по отношение на нишите, за които клиентните видове можеха да бъдат пригодени. Някои бяха предопределени да се превърнат в изкусни майстори, други във философи, трети в могъщи войнски касти.

Но тайнствените патрони на човечеството трябва да бяха генералисти. Защото Човекът-животно беше изключително гъвкаво същество.

Да, и въпреки цялата прехвалена гъвкавост на тимбримите, имаше някои неща, които дори тези майстори на приспособяването не можеха и да си помислят да сторят.

„Като това“ — помисли си Робърт.

Ято птици изригна във въздуха във вихър от размахващи се крила, когато Робърт тичешком премина през мястото, където се хранеха. Малки плашливи същества усетиха тътена от приближаването му и се хвърлиха да търсят убежище.

Стадо животни, дългокраки и бързоноги като малки сърни, се впуснаха в бяг и лесно се отдалечиха от него. По случайност избягаха на юг, в посоката, която следваше той, така че младежът тръгна след тях. Скоро вече приближаваше мястото, където бяха спрели.

Стадото за пореден път побягна и се отдалечи, после пак спокойно спря да пасе.

Слънцето се беше издигнало високо. Настъпваше това време на деня, когато всички животни в равнината, и преследвачите, и жертвите, обикновено търсеха убежище от жегата. Там, където нямаше дървета, те проравяха в почвата тесни тунели, за да открият по-хладни пластове, и лягаха на сянка, за да изчакат пламтящото слънце да се плъзне на запад.

Но този ден едно същество не спря, а продължи да напредва. Псевдосърните ужасено побягнаха, когато Робърт отново се приближи. Този път спряха задъхани на един малък хълм и недоверчиво го загледаха.

Нещото на два крака просто продължаваше да се приближава!

Стадото неспокойно се раздвижи. Предчувстваше беда.

И отново се впусна в бяг.

Потта лъщеше като масло по почернялата кожа на Робърт.

Лъкът беше на гърба му — младежът дори и не мислеше да го използва. Под обедното слънце той тичаше ли, тичаше. „Англичани — помисли си Робърт. — И апахи... и банту... и толкова много други...”

Човеците бяха свикнали да мислят, че онова, което толкова ги отличава от другите членове на животинското царство на Земята, е мозъкът им. И наистина, оръжията, огънят и речта ги бяха направили господари на родната им планета много преди изобщо да чуят за екология или за задължението на по-висшите видове да се грижат за онези, които са по-малко способни да разбират. През безбройните тъмни хилядолетия разумните, но невежи мъже и жени бяха използвали огън, за да изкарват цели стада мамути, ленивци и много други видове от убежищата им и да убиват стотици заради месото на две-три от тях. Бяха застреляли милиони птици, та с перата им да украсят дамите си. Бяха изсичали цели гори, за да отглеждат опиум.

Да, разумът в ръцете на невежи деца беше опасно оръжие. Но Робърт знаеше една тайна.

„Всъщност ние не сме имали нужда от целия този мозък, за да властваме над нашия свят.“

Той отново приближи до стадото и макар че гладът го караше да бърза, младежът се наслаждаваше на красотата на местните същества. Те несъмнено ставаха все по-бързи с всяко следващо поколение. Вече бяха почти колкото своите предшественици, които буруралите бяха изстребили. И някой ден може би щяха да запълнят празните ниши. Дори сега тези животни бяха много по-бързи от човека.

Бързината беше едно. Но издръжливостта бе съвсем друг въпрос. Когато се обърнаха, за да избягат отново, Робърт видя, че около устите им има петна пяна. Езиците им бяха увиснали и гръдните им кошове се надигаха и спадаха в бързо темпо.

Слънцето прежуряше. Потта избиваше по тялото му, изпаряваше се и охлаждаше кожата му. Робърт продължи напред.

„Оръдията на труда, огънят и речта ни дадоха излишъци. Те пък ни дадоха онова, от което се нуждаехме, за да поставим началото на културата си. Но дали това е било единственото, което сме имали?“

Песен беше започнала да се надига в мрежата от фини синуси зад очите му, в течността, която овлажняваше мозъка му, за да го

предпази от усиления, изтощителен бяг. Сърцето му пулсираше в равномерен басов ритъм. Сухожилията на краката му бяха като изпънати, жужащи тетиви... като струни на цигулка.

Вече можеше да усети миризмата им; гладът усилваше атавистичния му трепет. Той се постави на мястото на плячката си и по някакъв странен начин изпита удовлетворение, каквото не бе изживявал никога досега. Беше жив.

Почти връхлетя върху една сърна, която се беше стоварила в изнемога. Майки и техните еленчета запремигнаха в тъпа изненада, когато той претича покрай тях, без да ги погледне. Бе определил целта си и излъчи прост глиф, за да каже на другите да се отпуснат, да се отстранят, докато той преследва едрия мъжки елен начело на стадото.

„Ти си — помисли си той. — Ти си живял добре, предал си своите гени. Видът ти вече не се нуждае от теб, не толкова, колкото аз.“

Навярно предците му наистина бяха използвали сетивото си на съпреживяване много повече от съвременния човек. Защото сега той откри истинската му функция. Младежът кенираше усилващия се страх на елена, докато спътниците му един по един оставаха настрана. Еленът се хвърли в отчаян изблик на бързина и отскочи далеч напред. Но после трябваше да си почине, нещастно задъхан, да се опита да се поохлади, докато гледаше как Робърт се приближава.

Цялото в пяна, животното се обърна, за да избяга отново.

Сега бяха само двамата.

Гимелай пламтеше. Робърт се носеше напред.

Малко по-късно той измъкна ножа от канията. Дори и това оръжие избра неохотно. Онова, което го накара да използва него, вместо голите си ръце, беше съпреживяването с плячката му и чувството му за милост.

След няколко часа — стомахът му вече не къркореше настойчиво, Робърт почувства първите просветвания на следата. Беше поел на югозапад, в посоката, която Атаклена се надяваше, че ще го доведе до целта му. Той засенчи очи от късния следобеден блясък и се вгледа напред. После ги затвори и се протегна с друго сетиво.

Да, нещо беше достатъчно близо, та да го кенира.

Робърт пое напред бежешком, придържайки се към следите, които идваха и си отиваха, понякога хладни и разумни, понякога диви като елена, споделил живота си с него съвсем наскоро.

Когато следите станаха съвсем ясни, Робърт се оказа пред огромен гъсталак от грозни трънливи храсти. Скоро слънцето щеше да залезе и той нямаше да е в състояние да преследва повече нещото, излъчващо тези вибрации, не и сред гъстите бодливи храсти. Във всеки случай не искаше да „ловува“ това същество. Искаше да разговаря с него.

Беше сигурен, че съществото вече го усеща. Робърт спря, затвори очи и излъчи прост глиф, който се метна наляво, после надясно и накрая изчезна в гъсталака. Оттам се разнесе шумолене.

Две тъмни, блестящи очи премигнаха срещу него.

— Добре — тихо каза той. — Моля те, излез. Можем да си поговорим.

Последва моментно колебание. После от храсталака се измъкна дългорък шим, доста космат, с гъсти вежди и тежка челюст. Беше мръсен и съвсем гол.

По тялото му имаше петна — Робърт бе сигурен, че са от спечена кръв, и то не от незначителните драскотини на шима. „Е, ние сме братовчеди в края на краищата. А вегетарианците не оцеляват дълго в степта.“

Почувства, че косматият шим не бърза да срещне погледа му, и не настоя.

— Здравей, Йо-Йо — тихо и с искрена нежност каза той. — Изминах дълъг път, за да донеса съобщение за твоя работодател.

81. АТАКЛЕНА

Клетката беше направена от дебели дървени пръти и висеше на едно дърво в закътана долина, откъм подветрената страна на къкрещ вулкан. И все пак обтегнатите възета, които я държаха, трепереха от случайните повеи на вятъра и тогава тя се залюляваше.

Нейният обитател — гол, небръснат вълкон — гледаше Атаклена с изражение, което изгаряше дори и без омразата, която излъчваше. Тимбримката усещаше, че цялата полянка е наситена с ненавистта на затворника, и възнамеряваше да остане тук колкото е възможно по-малко.

— Помислих си, че бихте искали да знаете. Губруанският Триумвират е обявил протоколно примирие според Правилата на войната — каза тя. — Церемониалният обект вече е осветен и никоя въоръжена сила на Гарт не може да води бойни действия, освен в самоотбрана.

Пратахулторн се изплю през решетките.

— И какво? Ако бяхме атакували, когато го бях планирал, щяхме да успеем.

— Струва ми се съмнително. Дори най-добрите планова рядко се осъществяват съвършено. А ако бяхме принудени да се откажем от операцията в последния момент, щяхме да разкрием всичките си тайни за нищо.

— Това е твоето мнение — изсумтя Пратахулторн.

Атаклена поклати глава.

— Но това не е единствената или дори най-важната причина. — Беше се уморила безплодно да обяснява нюансите в губруанската педантичност на офицера от морската пехота, но някак си намери воля да опита още един път. — Вече ви казах, майоре. Известно е, че войните са характерни цикли на онова, което вие човеците понякога наричате „око за око, зъб за зъб“ — когато една страна наказва друга за последната ѝ обида и после втората страна на свой ред си отмъщава. Оставено без контрол, това може да ескалира вечно! Още от дните на

Прародителите са били разработвани правила, които не позволяват на тази размяна на удари да излезе извън всички граници.

— По дяволите, ти сама призна, че собственото ни нападение щеше да е законно, ако беше осъществено навреме!

Тя кимна.

— Законно може би. Но освен това отлично би послужило за целите на врага. Защото би било последната акция преди примирието!

— И какво значение има това?

Тя търпеливо се опита да обясни.

— Губруанците обявиха примирие още от позиция на силата, майоре. Това се смята за почтено. Бихте могли да кажете, че то им е „донесло точки“. Но печалбата им се удвоява, ако го сторят незабавно, след като понесат щети. Ако проявят сдържаност, като не си отмъстят, губруанците извършват акт на търпимост. Това им носи уважение...

— Ха! — засмя се Пратахулторн. — Голяма работа ще им свърши, ако церемониалният им обект е в развалини!

Атаклена наведе глава.

Наистина нямаше повече време за това. Ако останеше прекалено дълго, лейтенант Маккю можеше да заподозре, че изчезналият ѝ командир е скрит именно тук. Морските пехотинци вече бяха открили няколко вероятни скривалища.

— В крайна сметка може би щяха да принудят Земята да финансира възстановяването на обекта — каза тя.

Пратахулторн я зяпна.

— Но... но ние сме във война!

— Точно така. Но не можем да си позволим да водим войни без правила и без могъщи неутрални сили, които да ги налагат. Алтернативата е варварство.

Киселото изражение на мъжа бе единственият му отговор.

— Освен това да унищожим обекта би означавало, че човечите не искат да видят клиентите си подложени на тестове и преценявани за издигане в следващ етап! Но сега губруанците са тези, които трябва да платят с честта си за това примирие. Вашият клан спечели много, бидейки онеправданата и неотмъстената страна. Това късче благопристойност може да се окаже жизненоважно през предстоящите дни.

— Глупости! Дай ми мъртви птички. Струпай ги до равнището на тази клетка, госпожичке, и може би, само може би, ще те оставя жива, когато се измъкна оттук.

Атаклена потръпна. Знаеше колко безплодно е да се опитва да държи мъж като него затворен. Би трябвало да го упоят. Би трябвало да го убият. Но тя не беше в състояние да се реши нито на едното, нито на другото, нито пък да навреди още повече на шимите, участвали в заговора ѝ, като ги замеси в такива престъпления.

— Довиждане, майоре — каза тя. И се обърна да си тръгне.

Той не викаше след нея. В известен смисъл пестеливостта на заплахите му ги правеше още по-страшни.

Беше изминала половината път до палатката си, когато двама останали без дъх шими се появиха от гората и забързаха към нея.

— Госпожице... госпожице... — задъхано заговори единият. Другият, стоеше и дишаше тежко.

— Какво има, Петри? Какво става?

Той преглътна.

— 'Рилите. Вече не можем да ги контролираме!

„Така“ — помисли си тя. Вече повече от седмица ниската атонална музика на горилите довеждаше шимските им пазачи до нервни кризи.

— Какво правят сега?

— Тръгват си! — жално простена вторият пратеник.

Тя премигна.

— Какво?

Кафявите очи на Петри бяха изпълнени с объркване.

— Тръгват си. Просто станаха и си тръгнаха! Насочват се към Сайнд и не можем да направим нищо, за да ги спрем!

ЮТАКАЛТИНГ

Напредването им към планините се беше забавило значително. Коулт като че ли прекарваше все повече време в занимания със самоделните си уреди... и в спорове с тимбримския си спътник.

„Колко бързо се променят нещата“ — помисли си Ютакалтинг. Беше работил дълго и усилено, за да го доведе до тази трескава подозрителност и възбуда. А сега откри, че си спомня с тъга за предишното им спокойно другарство — дългите, лениви дни на клюкарстване, спомени и съвместно изгнаничество — колкото и дразнещо да му се беше струвало тогава.

Разбира се, това бе тогава, когато Ютакалтинг беше цял, когато бе в състояние да гледа на света с очите на тимбрим.

А сега? Ютакалтинг знаеше, че други представители на расата му го смятат за строг и сериозен. Сега обаче сигурно биха го помислили за осакатен. Навярно дори за мъртъв.

„Твърде много беше отнето от мен“ — помисли си той, докато Коулт си мърмореше нещо в ъгъла на заслона им. Навън сред степната трева бушуваха вихри. Лунната светлина огряваше издължените хребети на хълмовете.

„Наистина ли трябваше да откъсва от мен толкова много?“ — чудеше се той, без всъщност да е в състояние да чувства или да се вълнува особено.

Разбира се, Атаклена едва ли бе знаела какво прави през онази нощ, когато в нуждата си бе решила да призове обета, положен от родителите ѝ. С'устру'туун не беше нещо, на което да може да се обучи. Толкова драстичното и така рядко използвано последно прибежище не можеше да се опише пълноценно от науката. А по самата си природа с'устру'туун бе нещо, което може да се направи само веднъж в живота.

Във всеки случай сега Ютакалтинг си спомни нещо, убягнало му тогава.

Онази нощ беше изпълнена с огромно напрежение. През часовете преди това той бе усещал обезпокоителни вълни от енергия, сякаш в планината пулсираха призрачни полуглифове със страхотна мощ. Навярно това обясняваше защо повикът на дъщеря му беше толкова силен. Тя бе използвала някакъв външен източник!

Тимбримът си спомни и още нещо. В бурята на с'устру'туун, предизвикана от Атаклена, не всичко, откъснато от него, беше отишло при нея!

Странно, че не бе помислял за това. Сега обаче смътно си спомни как някои от същностите му прелитаха покрай нея. Но къде бяха отишли? Навярно към източника на онези енергии, които беше усетил. Навярно...

Ютакалтинг беше прекалено уморен, за да измисли рационални теории. „Кой знае? Може би са били притеглени от гартляни.“ Лоша шега. Не си струваше даже бегла усмивка. И все пак иронията беше окуражаваща. Тя му показваше, че не е загубил абсолютно всичко.

— Вече съм сигурен, Ютакалтинг. — Гласът на Коулт бе нисък и уверен. Той остави настрани уреда, който беше конструирал от странни предмети, спасени от разбитата яхта.

— Сигурен в какво, колега?

— Сигурен, че отделните ни подозрения се съсредоточават върху един вероятен факт! Виж тук. Данните, които ми показва — личните ти шпули за онези „гартлянски“ същества, — ми позволиха да настроя детектора си и вече съм убеден, че съм открил резонанса, който търсех.

— Нима? — Ютакалтинг не знаеше какво да прави. Изобщо не беше очаквал Коулт да открие действително потвърждение на митичните зверове.

— Знам какво те притеснява, приятелю — каза Коулт. — Страхуваш се, че експериментите ми ще привлекат към нас вниманието на губруанците. Но бъди спокоен. Използвам много тясна лента и отразявам лъча си от по-близката луна. Не е вероятно да успеят да локализируют източника му.

— Но... — поклати глава Ютакалтинг, — какво търсиш?

Дихателните процепи на Коулт издишаха.

— Определен тип церебрален резонанс. Обяснението е съвсем техническо. Свързано е с нещо, което прочетох в твоите записи за тези гартлянски същества. Малкото данни, които имаше, изглежда,

показват, че мозъкът на тези предразумни същества може да не е прекалено различен от този на земяните или на тимбримите.

Ютакалтинг се удиви от начина, по който Коулт използваше собствените му подправени данни с такава сръчност и ентусиазъм. Предишното му „аз“ би се възраждало.

— И какво? — попита той.

— И... чакай да видя дали мога да ти го обясня с пример. Да вземем човеците. Земяните представляват една от многото пътеки, по които може да се тръгне, за да се стигне накрая до разум. Тяхната включва използването на два мозъка, които по-късно са се слели в един.

Ютакалтинг премигна. Умът му работеше прекалено бавно.

— Ти... ти говориш за факта, че мозъкът им има две частично самостоятелни полукълба?

— Да. И докато тези половини са сходни и излишни в някои отношения, в други те си поделят работата. Разделянето е още по-подчертано при техните неоделфински клиенти. Преди да пристигнат губруанците, проучвах данни за неошимпанзетата, които в много отношения са сходни с патроните си. Едно от нещата, които е трябвало да сторят човеците в началото на програмата си за ъплифтиране, е било да открият начин да обединят функциите на двете половини на мозъка на предразумните шимпанзета в едно съзнание. Докато не бъдело направено това, неошимпанзетата щели да страдат от състояние, наречено „двукамерност“.

Коулт продължи да тътне все по-специализирани термини и накрая Ютакалтинг почти се изкуши да оформи глиф, озаглавяващ собственото му отегчение, но му липсваше енергия дори да размърда пипалцата си.

— ... така че резонансът, изглежда, означава, че в обхвата на моите уреди наистина има двукамерни мозъци!

„А, да“ — помисли си Ютакалтинг. В Порт Хеления, по времето, когато все още беше изкусен майстор на сложни планове, бе подозирал, че Коулт може да се окаже изобретателен. Това беше една от причините, поради които бе избрал за съучастник атавистичен шим. Коулт навярно засичаше следи от бедния Йо-Йо, чийто мозък в много отношения напомняше непросветените, неъплифтирани шимпанзета

отпреди векове. Йо-Йо несъмнено бе запазил част от своята характерна „двукамерност“, за която говореше Коулт.

Накрая тенанинът заключи:

— Ето защо съм напълно убеден, от твоите и от моите доказателства, че вече не можем да отлагаме. Някак си трябва да стигнем до съоръжение за изпращане на междувездни съобщения!

— И как мислиш да направим това? — със слабо любопитство попита Ютакалтинг.

Дихателните процепи на Коулт пулсираха развълнувано.

— Навярно можем да се промъкнем, да измамим или да си проправим със сила път до планетарния филиал на Библиотеката, да поискаме убежище и после да призовем всички велики сили под петдесетте слънца на Тенанин. Навярно има и друг начин. Не ме интересува, та ако ще да трябва да откраднем губруански космически кораб. Някак си трябва да съобщим на моя клан!

Това ли беше същото същество, което толкова искаше да избяга от Порт Хеления преди да пристигнат нашествениците? Коулт изглеждаше невероятно променен. Ентусиазмът му беше като огнен пламък, докато Ютакалтинг трябваше внимателно да поддържа своя собствен.

— Искаш да заявиш претенции върху предразумните преди губруанците да успеят да сторят това ли? — попита той.

— Да, и защо не? За да ги спася от такива ужасни патрони, бих заложил живота си! Но е наложително да побързаме. Ако онова, което дочухме по нашия приемник, е истина, пратениците на Института вече са на път за Гарт. Струва ми се, че губруанците са замислили нещо голямо. Навярно са направили същото откритие. Трябва да действаме бързо, ако не искаме да закъснеем!

Ютакалтинг кимна.

— Още един въпрос, видни колега. — Той направи пауза. — Защо трябва да ти помагам?

Коулт въздъхна като спукан балон и върхът на гребена му бързо се отпусна.

— Това ще е от огромна полза за предразумните — изсъска той. — Съдбата им ще бъде много по-щастлива.

— Навярно. Все пак може да се спори. Това ли е причината обаче? Единствено на алтруизма ми ли разчиташ?

Коулт изглеждаше обиден, че изобщо го разпитват повече. И все пак възможно ли беше да е наистина изненадан? В края на краищата той бе дипломат и разбираше, че най-добрите сделки се основават на явен егоизъм.

— Ще е... ще е от огромна помощ за моята политическа партия, ако осигуря такова съкровище — каза той. — Навярно бихме могли дори да съставим правителство.

— Лекото подобрение на нетърпимото положение не е достатъчно за такова вълнение. — Ютакалтинг поклати глава. — Ти все още не си ми обяснил защо да не заявя претенции за собствения си клан. Ние, тимбримите, бихме били отлични патрони за тези същества.

— Ти! Ти... К'ф мимфер'ррени? — Фразата беше някакъв приблизителен еквивалент на „малолетни престъпници“. Това беше почти достатъчно, та да накара Ютакалтинг отново да се усмихне. Коулт неспокойно сумтеше и полагаше видими усилия да запази дипломатическо поведение.

— Вие не притежавате силата и властта да подкрепите такова твърдение — промърмори той.

„Най-после — помисли си Ютакалтинг. — Наистина.“

В такива времена, при обстоятелства толкова мътни, колкото сегашните, трябваше нещо повече от обикновено първенство при подаване на заявлението, за да установиш претенции върху осиновяването на предразумна раса. Институтът по Ъплифт трябваше официално да обмисли много други фактори.

— Значи се връщаме на въпрос номер едно — каза Ютакалтинг. — Ако нито тимбримите, нито земяните могат да имат гартляните, защо трябва да помогна на теб да ги получиш?

Страданието на Коулт беше досадно очевидно, както и отчаянието му. Накрая той не издържа.

— Мога почти сигурно да гарантирам прекратяването на всички враждебни действия на моя клан срещу твоя.

— Не е достатъчно — бързо отвърна Ютакалтинг.

— Какво повече можеш да поискаш от мен? — избухна Коулт.

— Действителен съюз. Обещание за тенанинска помощ срещу онези, които сега организират обсадата на Тимбрим.

— Но...

— И гаранцията трябва да бъде твърда. Да се изпълни независимо дали тези твои предразумни наистина съществуват.

— Ти не можеш да очакваш, че...

— А, разбира се, че мога. Защо трябва да вярвам в тези гартлянски същества? За мен те са само любопитни слухове. Никога не съм ти казвал, че вярвам в тях. Но пък ти искаш да рискувам живота си, за да те отведа при съоръжение за прашане на съобщения! Защо трябва да го правя без гаранция за някаква полза за моя народ?

— Това... това е нечувано!

— И все пак такава е моята цена. Можеш да я приемеш или отхвърлиш.

— Да... да бъде, както искаш — изръмжа накрая Коулт.

— Добре — въздъхна облекчено тимбримът и извади инфокладенеца си. — Хайде да пореботим заедно по въпроса как да оформим това в договор.

Трябваше им повече от час, за да съставят правилно текста. След като го завършиха и се подписаха, Ютакалтинг даде на Коулт единия записен диск и задържа втория за себе си.

„Удивително“ — помисли си той. Беше планирал да доведе всичко до този ден. Това бе втората половина от великолепия му номер, най-последно изпълнен. Да заблуди губруанците беше чудесно. А това сега бе просто невероятно.

И все пак в момента бе по-скоро вцепенен, отколкото ликуващ. Не копнееше за изкачването, което им предстоеше, за бясното препускане по стръмните склонове на Мулун, последвано от отчаян опит, който несъмнено щеше да завърши с едновременната смърт и на двамата им.

— Ти, разбира се, знаеш, Ютакалтинг, че моят народ няма да изпълни тази сделка, ако се окаже, че греша. Ако в края на краищата гартляни не съществуват, Тенанин ще се отрече от мен. Ще плати дипломатическата такса, за да откупи този договор, и аз ще бъда съсипан.

Ютакалтинг не посмя да го погледне. Това сигурно беше другата причина за чувството му на угнетена апатия. „Големият шегобиец не трябва да се чувства виновен — помисли си той. — Навярно съм прекарал прекалено много време сред човеци.“

Мълчанието се проточи. И двамата бяха потънали в мисли.

Разбира се, Тенанин щеше да се отрече от Коулт. Разбира се, Тенанин нямаше да бъде привлечен в какъвто и да било съюз или дори само мир със земянитско-тимбримската антанта. Единственото, което Ютакалтинг се надяваше да постигне, бе да посее смут сред враговете си. Ако Коулт по някакво чудо успееше да предаде съобщението си и наистина да извика тенанинските армади в тази затънтена система, двамата големи врагове на народа му щяха да бъдат въвлечени в битка, която можеше да ги изстиска... битка за нищо. За несъществуващ вид. За призраци на същества, убити преди петдесет хиляди години.

„Какъв страшен номер! Би трябвало да съм щастлив. Развълнуван.“

Той тъжно разбра, че не може да обвинява дори с'устру'туун за неспособността си да изпита удоволствие от всичко това. Атаклена не беше виновна, че чувството се беше вкопчило в него... чувството, че току-що е предал свой приятел.

„О, добре — утеша се Ютакалтинг. — Така или иначе, нищо няма да излезе. За да отведе Коулт при това съоръжение за пращане на космически послания, което му е нужно, ще ми трябват още седем чудеса, всяко по-голямо от предходното.“

Струваше му се подходящо двамата да умрат заедно в безполезния опит.

В тъгата си Ютакалтинг намери енергия, за да повдигне леко пипалцата си. Те оформиха прост глиф на съжаление, когато тимбримът изправи глава, за да погледне Коулт.

Тъкмо щеше да заговори, когато ненадейно се случи нещо много изненадващо. Ютакалтинг усети някакво присъствие да прелита в нощта и трепна. Но още преди да го почувства изцяло, то вече бе изчезнало.

„Дали не съм си го въобразил? Дали не се разпадам на части?“

И изведнъж то се върна! Ютакалтинг ахна от изненада и го кенира, докато то обикаляше палатката в постоянно стесняваща се спирала, допирайки се най-сетне до краищата на изтеглената му навътре аура. Той вдигна поглед и се опита да види нещото, което се въртеше точно над края на заслона им.

„Какво правя? Опитвам се да видя един глиф?“

Ютакалтинг затвори очи и остави нещото да приближи. После извика:

— Пюйр'итурумбул!

Коулт се обърна.

— Какво има, приятелю? Какво...

Но Ютакалтинг се беше изправил. Сякаш теглен от невидима сила, той излезе в студената нощ.

— Къде си? — извика Ютакалтингт. — Кой си ти?

Две фигури пристъпиха напред в неясен ореол от лунна светлина. „Значи е истина!“ — помисли си тимбримът. Един човек го беше потърсил чрез съпреживяване и то толкова умело, че можеше да го е сторил и млад тимбрим.

И това не сложи край на изненадите. Той премигна към високия, загорял, брадат войн, който приличаше на някой от героите от земянитските варварски епоси отпреди Контakta, и отново извика удивено, защото разпозна Робърт Онийгъл, сина на планетарния координатор!

— Добър вечер, господине — каза Робърт, когато спря на няколко метра от него и се поклони.

Застанало малко зад младежа, неошимпанзето Йо-Йо нервно стискаше ръцете си. Това определено не влизаше в първоначалния план. Шимът не смееше да погледне Ютакалтинг.

— В'хууман'ф? Идатесс? — възкликна Коулт на галактически шест. — Ютакалтинг, какво прави тук човек?

Робърт отново се поклони. Като произнасяше внимателно думите, той отправи официални поздравления и към двама им, включвайки пълните им видови имена. После премина на галактически седем.

— Изминах дълъг път, почитаеми господа, за да ви покана на празненство.

83.

ФИБЕН

Галактяните не му обръщаха абсолютно никакво внимание. Очевидно не благоволяваха да го различат от другите, пратени да помагат при събиране на реколтата, или от специалистите, отново започнали да се връщат в няколко от станциите за екологично управление.

Фибен беше разговарял с неколцина от тях, повечето негови стари познати. Те му разказаха как са дали клетва в замяна на свободата си и неголяма подкрепа за възобновяване на работата си. Нямаше много за правене, разбира се, тъй като наближаваше зимата. Но поне отново имаше програма и губруанците, изглежда, бяха доволни да ги оставят да си вършат работата на спокойствие.

Всъщност нашествениците бяха заети другаде. Действителното средоточие на галактянската дейност беше на югозапад, към космодрума.

„И към церемониалния обект“ — напомни си Фибен. Не знаеше какво ще бъде участието му в малко вероятното събитие, заради което пътуваше към града. Какво щеше да стане, ако просто отидеше право в неугледната къща, която по-рано беше негов затвор? Дали Сюзеренът на Благопристойността щеше да го приеме?

Ами Гейлит?

Щеше тя ли изобщо да бъде там?

Бе решил да опита да влезе в столицата по същия път, по който я беше напуснал — през стената. В края на краищата, ако беше станало веднъж, защо да не стане и втори път? Във всеки случай, не гореше от желание да се среща с подчинените на Сюзерена на Цените и Предпазливостта.

Това го съблазняваше. Някак си обаче той разбра, че веднъж е имал късмет. Но да повтори бе просто глупост.

Така или иначе, не му бе писано да избира. След един завой се оказа право пред губруански стражеви пост. Два бойни робота от сложен модел сякаш изобщо не го забелязваха.

— Виж ти — каза Фибен. Ако бяха програмирани да стрелят, щом го забележат, той изобщо нямаше да успее да ги види. А те не правеха нищо.

Май наистина имаше примирие.

Стражевият пост при градската порта беше същият. Фибен се наслаждаваше, като караше Войниците на Нокътя да приемат поклона му. Спомни си част от онова, на което го бе научила Гейлит за галактическия протокол. Да получи злобното потвърждение на поклона си от клиентите квакуанци беше жизненоважно. А от губруанците — просто възхитително.

Това също очевидно означаваше, че Сюзеренът на Благопристойността се държи. Че все още не се е предал.

Фибен остави куп сепнати шими по пътя си, докато яздеше Тайхо в галоп по задните улички на Порт Хеления. Един-двама му извикаха, но в този момент той нямаше друга мисъл, освен да бърза към мястото на доскорошното си затворничество.

Когато пристигна обаче, завари желязната порта отворена и неохранявана. Стражевите глобуси бяха изчезнали от каменната стена. Остави Тайхо да пасе в запуснатата градина и отблъсна настрани няколкото парашута на плочест бръшлян, които висяха като гирлянди по отворената врата.

— Гейлит! — извика Фибен.

Пазачите условници също ги нямаше. Вятърът навявяваше парцали прах и парчета хартия, които влизаха през отворената врата и се търкаляха по коридора. Когато стигна до стаята, която беше споделял с Гейлит, Фибен спря.

Вътре беше истинска каша.

Повечето от мебелите все още бяха тук, но скъпата аудиосистема и холостената бяха изтръгнати, несъмнено от заминаващите си условници. От друга страна, Фибен видя личния си инфокладенец да стои точно там, където го бе оставил през онази нощ.

Гейлит я нямаше.

Той провери в килера. Повечето от дрехите им все още висяха там. Очевидно не си бе приготвила багажа. Шенът извади бляскавата

церемониална роба, дадена му от служителите на Сюзерена. Копринената тъкан беше гладка като стъкло и мека.

Робата на Гейлит липсваше.

— О, Всеблаго — простена Фибен и се спусна обратно по коридора. Отне му само секунда, за да се метне на седлото и да пришпори Тайхо.

Представляваха странна гледка, галопирайки по тихите, почти пусти улици, но малцина видяха бясната езда, докато двамата най-после не стигнаха до оживеното пристанище.

Като че ли всички шими в града бяха тук. Те се трупаха по кея — кипяща маса от кафяви тела, облечени в есенни анораци.

Добре, че Фибен не ходеше пеш. Тайхо наистина беше извънредно полезен — пръхтеше и разблъскваше с муцуна зяпащите шими. От висотата на седлото си Фибен почти веднага успя да разбере каква е причината за вълнението им.

Нови блестящи кули се извисяваха на върха на отсрещното плато, където се намираше колониалният космодрум. Лъскавите монолити изобщо не приличаха на губруанските транспортни кораби или на огромните им кълбовидни бойни машини. Те напомняха на искрящи островърхи кули — пики, издигащи се високо и дръзко, знак на вяра и традиция, по-древна от живота на Земята.

Мънички светлинки се издигаха от високите космически кораби — докарали галактянски сановници според Фибен — и се понасяха на запад, към дъгата на залива, после се спускаха в спирала над Саут Пойнт. Изглежда, всички в Порт Хеления усещаха, че там става нещо особено.

Фибен мина с Тайхо през тълпата до края на централния кей. Там верига от шими с овални значки задържаше зрителите. „А, ето я пак милицията — помисли си шенът. — Щом е станало ясно, че на условията не може да се разчита, губруанците е трябвало да възстановят гражданските власти.“

Един шен с лента на капрал на ръкава хвана оглавника на Тайхо и извика:

— Хей, приятел! Не можеш... — После премигна. — Ифни! Ти ли си, Фибен?

Беше Барнаби Фултън, един от шимите, участвали в организацията на Гейлит в града.

— Здравей, Барнаби — каза Фибен. — Не сме се срещали от въстанието в долината. Радвам се да видя, че все още се чешеш.

Сега, когато вниманието беше привлечено към него, шени и шимита започнаха да се побутват и тихо да си шепнат. Той чу, че повтарят името му. Двама-трима докоснаха тежките хълбоци на Тайхо или крака на Фибен, сякаш за да се убедят, че всичко това е действителност.

Барнаби полагаше видими усилия да запази хладнокръвие като Фибен.

— Винаги щом ме засърби, Фибен. Ама нали трябвало да си там? — Той посочи оттатък пристанището. — Други пък казваха, че те хванали и те отвели към хълмовете. Трети...

— И какво казваха третите?

Барнаби преглътна.

— Че са ти видели сметката.

— Хм — отбеляза Фибен. — Знаеш ли, май всички са прави.

Барнаби се огледа, после тихо заговори:

— Виж, Фибен, в града има доста шими, които... е, които започнаха да се организират отново. Трябваше да положи клетва, когато получих отново значката си, но мога да съобщя на професор Оукс, че си се върнал. Сигурен съм, че ще иска да се срещнете довечера...

Фибен поклати глава.

— Няма време. Трябва да стигна дотам. — Той посочи към блестящите космически кораби.

— Не знам, Фибен. Има стражеви шамандури. Не дават на никой да припари.

— Направили ли са нещо на някого?

— Е, не. Поне аз не съм видял. Но...

Фибен пришпори коня.

— Благодаря, Барнаби. Това е всичко, което исках да знам.

Милиционерите се дръпнаха и Фибен продължи, докато стигна края на вълнолома, където току-що бе пристанала мъничка рибарска лодка.

Преметна крак през седлото и скочи на земята.

— Добре ли се отнасяш към животните? — попита Фибен сепнатия моряк. Той кимна и Фибен му подаде юздите на Тайхо. —

Тогава да се разменим. — Скочи на борда и продължи: — Прати сметката за разликата на Сюзерена на Благопристойността.

Заше метеният шим само го гледаше.

Фибен запали двигателя и остана доволен от гърления му рев.

— Отблъсни ме — рече той, после се усмихна. — И благодаря. Грижи се добре за Тайхо!

Рибарят премигна. Май вече беше решил да се ядоса. Но неколцина шими, последвали Фибен, се скупчиха около него и един му зашепна нещо в ухото. Рибарят се ухили, побърза да развърже лодката, хвърли въжето на кърмата и каза:

— Късмет!

Фибен им махна и потегли към шамандурите. Чувстваше, че го наблюдават хиляди очи.

„Всеблаго, наистина ли знам какво правя?“ Дотук беше действал почти автоматично, но сега разбра, че вече не е в свои води. Какво се надяваше да постигне като тръгваше по този път? Какво щеше да прави? Да провали церемонията? Той погледна към извисяващите се космически кораби оттатък залива.

Това ли му беше работата — да си пъха полуъплифтирания нос в делата на същества от велики и древни кланове? Единственото, което щеше да постигне, бе да посрами себе си, а навярно и цялата си раса.

— Трябва да помисля за това — промърмори той и когато наближи шамандурите, включи двигателя на празен ход. После се сети колко много шими го гледат.

„Моят народ. А... а трябваше да го представлявам.“

Зачуди се какво ли биха си помислили всички, ако знаеха, че само преди дни е малтретирал и помогнал за отвлечането на един от собствените си патрони, при това негов законен командир. Истински представител на расата!

„Гейлит няма нужда от такива като мен. Сама ще се оправи по-добре.“

Завъртя руля и мина точно пред една от белите шамандури.

Отблизо тя не изглеждаше особено нова — всъщност даже беше корозирала. Но кой бе той, та да преценява?

Фибен премигна при тази мисъл. Сега пък доста преувеличаваше!

Загледа се в шамандурата и устните му бавно се дръпнаха назад.
„Защо... защо вие, лъжливи кучи синове...“

Отново остави двигателя на празен ход, затвори очи, притисна с ръце слепоочията си и се опита да се съсредоточи.

„Захващам се с нова страшна преграда... като онази в града. Но тази е по-гъвкава! Тя си играе с чувството ми за собствената ми нищожност. Злоупотребява със смирението ми.“

Фибен отвори очи, отново погледна шамандурата и се ухили.

— Какво смирение бе? — попита той на глас, засмя се, включи двигателя и завъртя руля. Насочи се към бариерата и нито се поколеба, нито се вслуша в съмненията, които машините се опитваха да натъпчат в главата му.

84.

ЮТАКАЛТИНГ

Странната им група бързаше на север под покритото с облаци небе. Навярно някои дребни местни животни вдигаха очи и ги поглеждаха, премигвайки в моментно удивление, преди да се шмугнат отново в бърлогите си и да се закълнат, че никога вече няма да ядат презрели семена.

За Ютакалтинг обаче напрегнатият поход беше донякъде унизителен. Както изглеждаше, всички останали го превъзхождаха.

Коулт пъхтеше и кълнеше — очевидно неравният терен не му допадаше. Но набереше ли скорост, огромният тенанин изглеждаше неудържим.

Колкото до Йо-Йо, дребният шим като че ли вече се бе превърнал в част от тази природа. Ютакалтинг му беше дал строги заповеди никога да не използва кокалчетата на ръката си при ходене, когато може да го види Коулт — нямаше смисъл да рискува да събуди подозренията на тенанина — но когато теренът ставаше прекалено насечен, Йо-Йо от време на време просто се изкатерваше по преградата, вместо да я заобиколи. А в продължителните равни участъци просто яхваше Робърт.

Робърт беше настоял да носи шима въпреки официалната пропаст между статусите на двамата им. Младежът бе достатъчно нетърпелив, за да го стори, а и очевидно би предпочел да тича през целия път.

Промяната в Робърт Онийгъл беше поразителна и далеч не само физическа. През последната нощ, когато Коулт го бе помолил да обясни част от разказа си за трети път, човекът ясно и спокойно оформи над главата си проста версия на тийв'нус. Ютакалтинг можеше да кенира колко ловко младежът използва глифа, за да потисне раздражението си и да не го покаже, проявявайки нелюбезност към тенанина.

Ютакалтинг разбираше, че Робърт не казва много неща. Но онова, което им съобщи, бе достатъчно.

„Знаех, че Меган подценява сина си. Но изобщо не съм очаквал подобно нещо.“

Той очевидно също беше подценил дъщеря си.

„Очевидно.“ Ютакалтинг се опитваше да не негодува срещу собствената си плът и кръв заради нейната мощ, мощта ѝ да го ограби от повече неща, отколкото той изобщо си бе мислил, че е в състояние да загуби.

Тимбримът се мъчеше да върви заедно с другите, но възлите на промяната вече уморено пулсираха. И не само защото тимбримите бяха по-надарени в приспособяемостта, отколкото в издръжливостта. Проблемът се криеше и в собствената му воля. Другите имаха цел, дори бяха ентусиазирани.

А той само бе задължен да продължава да върви.

Коулт спря на билото на някакъв хълм, над който се извисяваха мержелеещите се планини. Вече навлизаха в гора от храстовидни дървета, които постепенно ставаха по-високи, колкото по-нагоре се изкачваха. Ютакалтинг вдигна поглед към стръмните склонове пред тях, вече замъглени от нещо, което може би бяха ниски облаци, и се помоли да не им остава да се катерят още много.

Коулт му помогна да изкачи последните няколко метра и изчака търпеливо, докато Ютакалтинг си почиваше, дишайки тежко през широко разтворените си ноздри.

— Все още не мога да повярвам на разказа му — рече Коулт. — Нещо в историята на земята като че ли не се връзва, почитаеми колега.

— Т'фунату... — почна Ютакалтинг и премина на английски, който, изглежда, не изискваше такъв разход на въздух. — Какво... какво ти се струва невероятно, Коулт? Да не мислиш, че Робърт лъже?

Коулт размаха ръце. Гребенът му се наду възмутено.

— Разбира се, че не! Само смятам, че младият човек е наивен.

— Наивен ли? — Ютакалтинг вече можеше да вдигне поглед без гледката да се раздели на два отделни образа в мозъчната му кора. Робърт и Йо-Йо не се виждаха. Сигурно бяха отишли напред.

— Искам да кажа, че губруанците очевидно се готвят да направят нещо много по-голямо, отколкото твърдят. Сделката, която предлагат — мир със Земята в замяна на наемане на няколко гартски острова и закупуване на незначителни генетични права от расата на

неошимпанзетата, — такава сделка като че ли не си струва цената на междוזвездна церемония. Подозирам, че са замислили нещо коварно, приятелю.

— Какво мислиш, че искат?

Коулт завъртя почти безвратата си глава наляво и надясно, сякаш за да се увери, че никой не може да ги чуе. Гласът му се снижи и по височина, и по тембър.

— Подозирам, че са намислили да извършат неочаквано осиновяване.

— Осиновяване ли? Искаш да кажеш...

— Гартляни — довърши вместо него Коулт. — Затова е голям късмет, че твоите земянитски съюзници ни донесоха тази вест. Можем само да се надяваме, че ще са в състояние да ни осигурят транспорт, както обещаха. В противен случай няма да успеем навреме, за да предотвратим една ужасна трагедия!

Ютакалтинг тъжеше за всичко онова, което беше загубил. Защото Коулт бе повдигнал много смущаващ въпрос, който си струваше добре оформения глиф на деликатна ирония.

Беше постигнал успех, разбира се, който надхвърляше и най-безумните му очаквания. Според Робърт губруанците изцяло бяха лапнали въдицата на „гартлянския“ мит. Поне за достатъчно дълго, та да им причини щети и позор.

Коулт накрая също беше повярвал в призрачната измислица. Но какво да прави с твърдението му, че собствените му уреди са потвърдили историята?

Невероятно.

А сега губруанците, изглежда, се държаха така, сякаш също разполагат с нещо повече от подправените следи, оставени от самия него. Те също постъпваха така, сякаш имат потвърждение!

Старият Ютакалтинг би оформил сълфф-куонн, за да отпразнува такива изумителни обрати. В този момент обаче той се чувстваше само объркан и много уморен.

Някакъв вик накара и двамата да се обърнат. Ютакалтинг погледна с присвити очи и му се прииска тутакси да е в състояние да замени част от нежеланото си сетиво на съпреживяване за по-добро зрение.

На върха на следващия хребет той различи фигурата на Робърт Онийгъл. Седнал върху раменете на младия човек, Йо-Йо им махаше. И имаше нещо друго. Синьо мъждукане, което сякаш се въртеше до двете земни същества и излъчваше цялата добра воля на съвършен шегобиец.

Беше сигналният фар, светлината, водила напред Ютакалтинг още от катастрофата преди месеци.

— Какво казват? — попита Коулт. — Не мога много добре да различа думите.

Нито пък Ютакалтинг. Но той знаеше какво казват земянитите.

— Струва ми се, ни съобщават, че не ни е останало да вървим много — отвърна тимбримът с известно облекчение. — Казват, че са ни открили транспорт.

Дихателните процепи на тенанина доволно припляснаха.

— Добре. Сега ни остава само да вярваме, че губруанците ще спазят обичая и присъщото поведение на примирие, когато се появим и предложим правилно дипломатическо отношение към акредитираните пратеници.

Ютакалтинг кимна. Но когато отново поеха нагоре, знаеше, че това е само един от всичките им проблеми.

85. АТАКЛЕНА

Тя се опитваше да потисне чувствата си. За другите това беше сериозно, дори трагично.

Но нямаше начин да го задържи в себе си — възхищението ѝ не можеше да бъде потиснато. Фини, красиви глифове се издигнаха от размахващите ѝ се пипалца и се разлиха сред дърветата, изпълвайки полянките с радостта ѝ. Очите на Атаклена се бяха раздалечили до максимум и тя скриваше устата си с длан, така че сериозните шими да не видят съвсем човешката ѝ на вид усмивка.

Преносимият холовизор показваше картината, излъчвана в момента от Порт Хеления. След обявяване на примирието цензурата бе отменена. И дори без човеците в столицата имаше достатъчно шими „ловци на новини“, отишли на мястото с подвижни камери, за да покажат развалините в зашеметяващи подробности.

Холовизорът показваше какво е останало от стената, издигната около Порт Хеления от нашествениците — сега буквално изтръгната и разкъсана на парченца. Зашеметени шими се щураха из останките, през които сякаш бе минал циклон, оглеждаха се удивени и се мотаеха из пръснатите развалини. Някои от по-буйните ликуващо хвърляха парчета от стената във въздуха, други дори се биеха по гърдите в чест на неудържимата вълна, врхлетяла оттук само преди минути, а после продължила и към самия град.

Коментарът по повечето програми беше компютърен, но по Канал Две се чуваше развълнуваният глас на някакъв шим:

— ... От... отначало всички помислихме, че някакъв кошмар се е превърнал в действителност. Нали знаете... като архетип от някой стар плоскообразен филм от двайсети век. Нищо не можеше да ги спре! Те прегазиха губруанската стена, сякаш беше от лигнин. Не зная за другите, но аз очаквах във всеки момент най-голямата да грабне най-хубавите ни шимита и да ги повлече чак до върха на Земянитската кула...

Атаклена притисна по-силно устата си, за да не се разсмее на глас. И не само тя се мъчеше да възстанови самообладанието си: една от шимитата — приятелката на Фибен, Силви — се изкикоти високо. Някои неодобрително ѝ се намръщиха. В края на краищата това бе сериозно! Но Атаклена срещна очите ѝ и почти ѝ намигна.

— ... Но из... изглежда, че в края на краищата тези същества не са истински конги. Те... след като събориха стената, като че ли не нанесоха много повече щети при в-внезапното си нашествие в Порт Хеления. В момента просто се мотаят наоколо, отварят врати, ядат плодове, ходят където си поискат. В края на краищата една сто и осемдесет килограмова гор... о, добре де!

Още един шим се присъедини към Силви. Очите на Атаклена се замъглиха и тя разтърси глава. Коментаторът продължаваше:

— Те, изглежда, изобщо не се влияят от губруанските псироботи, които очевидно не са настроени на мозъчния им модел...

Всъщност Атаклена и планинските войни знаеха вече от два дни накъде са се насочили горилите. След първоначалните си отчаяни опити да отклонят могъщите предразумни, те се бяха отказали от усилията. Горилите любезно ги изблъскваха настрани или прегазваха всеки, който се изпречеше на пътя им. Просто бяха неудържими.

Ейприл Уу също. Малкото русо момиченце очевидно беше решило да отиде и да открие родителите си и никой не бе в състояние да я смъкне от раменете на един от гигантските мъжкари.

Така или иначе, Ейприл съвсем сериозно беше казала на шимите, че някой трябвало да тръгне с 'рилите и да ги надзирава, в противен случай можели да изпаднат в беда!

Във всеки случай тайната вече бе излязла наяве и нямаше причина човешкото дете да не се събере със семейството си. Нищо, което можеше да каже, вече не беше в състояние да навреди някому.

Толкова за последната тайна на проекта „Хаулетс“. Сега Атаклена спокойно можеше да изхвърли всички доказателства, събрани с такъв труд през онази първа, съдбовна нощ преди толкова много месеци. Скоро всички в Петте галактики щяха да знаят за тези същества. От известна гледна точка това наистина беше трагедия. И все пак...

Атаклена си спомни онзи ден в началото на пролетта, когато с такова удивление и възмущение се бе натъкнала на нелегалния

експеримент по ъплифтиране в гората. Сега почти не можеше да повярва, че действително се е чувствала така. „Наистина ли съм била такава сериозна малка педантка?“

Сюлфф-куонн беше само най-простият, най-сериозният от глифове, които тя небрежно и неуморно оформяше от радост от просто великолепната шега. Разточителната ѝ аура въздействаше дори и на шимите. Още двама се засмяха, когато по един от каналите показаха губруанска щабна кола, управлявана от крякащ ядосан квакуанец, на когото предстоеше да бъде измъкнат от горилите, като че ли страстно заинтригувани от това какъв ли е на вкус. После се закикоти още един шим. Смехът започна да се разпространява.

„Да — помисли си тя. — Това е чудесен номер.“ За тимбримите най-добрите шеги бяха онези, които въздействаха и на самия шегаджия, както на всички останали. А тази шега беше почти религиозно изживяване. Защото народът ѝ вярваше във Вселена, която е нещо повече от действаща като часовников механизъм физика, повече дори от капризните приливи и отливи на шанс и късмет на Ифни.

Тимбримските мъдреци казваха, че именно когато се случело нещо подобно на това в момента, те наистина разбирали, че Бог все още се грижи за тях.

„В такъв случай нима и аз преди съм била агностичка? Колко глупаво от моя страна. Благодаря ти, Всеблаго, благодаря и на теб, татко, за това чудо.“

Картината се смени с изглед на пристанищния квартал: шимите танцуваха по улиците и галеха козината на гигантските си търпеливи братовчеди. Въпреки вероятно трагичните последствия от всичко това Атаклена и нейните войни не можеха да не се усмихват на радостта, с която очевидно се приемаха кафявоокосмените роднини. Защото сега гордостта им беше споделена от всички шими в Порт Хеления.

Дори лейтенант Лидия Маккю и нейният намръщен капрал не успяха да се сдържат и се разсмяха, когато едно горилско бебе затанцува покрай камерите, окичено с огърлица от счупени губруански пси-глобуси. Зърнаха и малката Ейприл, която триумфално яздеше горилата си по улиците — гледката на човешко дете направо наелектризираше тълпите.

Полянката вече бе наситена с нейните глифове. Атаклена се обърна и се отдалечи, като остави другите да отразяват ироничната ѝ радост. Тръгна нагоре по горската пътека и спря чак когато стигна до място с ясен изглед към планината на запад. Застана там и започна да кенира с пипалцата си.

Именно там я намери шимът куриер и ѝ подаде къс хартия. Атаклена му благодари и разтвори листа, макар и да си помисли, че вече знае какво пише там.

— У'ит'танна, Ютакалтинг — тихо каза тя. Баща ѝ отново беше във връзка със света. Въпреки всички събития от миналите няколко месеца една сериозна, практична част от нея все пак бе изпитала облекчение, когато получи потвърждение по радиото.

Разбира се, Атаклена беше вярвала, че Робърт ще успее. Затова и не замина за Порт Хеления заедно с Фибен или по-късно, с горилите. Какво би могла да постигне там с малкия си опит, което баща ѝ да не може да стори хиляди пъти по-добре? Ако някой изобщо бе в състояние да превърне слабите им надежди в още по-големи чудеса, това беше Ютакалтинг.

Не, тя трябваше да остане тук. Защото въпреки чудесата Инфинити очакваше смъртните сами да осигурят собствената си застраховка.

Някъде в небето малък въздухолет носеше цялата ѝ обич и всичките ѝ молитви.

ГАЛАКТЯНИТЕ

Пъстри павилиони осейваха хълма и от време на време се разлюляваха и заплющяваха от яростния вятър. Бързи работи почистваха всички отпадъци, навени от вихъра. Други носеха и раздаваха освежителни напитки на събралите се сановници.

Галактяни с най-различни форми и цвят се разхождаха на малки групички, които се сливаха и разделяха като в елегантен танц. Любезни поклони, приплясквания и размахвания на пипала изразяваха сложни нюанси на статус и протокол. Добре осведоменият наблюдател можеше да разбере много от тези тънкости — а този ден тук присъстваха много осведомени наблюдатели.

Изобилстваше и размяна на информация. Тук набит, напомнящ на мечка пила разговаряше в отсечени ултразвукови тонове с върлинест линтенев градинар. Малко по-нагоре по склона грима джофури пръстеножреци пицяха хармонична жалба на служител от Института по войната за някакво нарушение по междузвездните пътища.

Често се твърдеше, че на подобни Церемонии на Ъплифта се постигат много повече практически дипломатически договорености, отколкото по време на официални преговори. Днес можеше да бъде създаден не един нов съюз и по същия начин — да бъде разтрогнат.

Съвсем малко от галактянските гости обръщаха внимание на онези, заради които се бяха събрали тук — керван от дребни кафяви фигури, които цяла сутрин се бяха качвали по могилата, обикаляйки я четири пъти.

Досега близо една трета от неошимпанзетата кандидати се бяха провалили на един или друг тест. Отхвърлените съкрушено се спускаха обратно по стръмната пътека.

Останалите четирийсетина продължаваха изкачването си, символично преповтаряйки процеса на Ъплифт, довел расата им до този етап от историята ѝ.

Разбира се, не всички наблюдатели ги игнорираха. Близко до острия връх пълномощниците на Галактическият институт по Тъплифта задълбочено разглеждаха резултатите, препредавани от всеки изпитателен пункт. А недалеч, от собствения си павилион, мрачно наблюдаваха неколцина от човешките патрони на неошимпанзетата.

Докараните от остров Силмар едва тази сутрин няколко кметове, професори и представители на местното Бюро по Тъплифт изглеждаха някак си загубени и безпомощни. Делегацията беше отправила процедурен протест за нередовния начин, по който се провежда церемонията. Но когато ги притиснаха, никой от хората всъщност не предяви претенции за отмяната ѝ. Възможните последствия бяха потенциално също толкова драстични.

Освен това, ами ако това беше наистина? Земята от двеста години бе искала да ѝ бъде позволено провеждането на точно такава церемония за неошимпанзетата.

Наблюдателите хора определено изглеждаха нещастни. Защото нямаха ни най-малка представа какво да правят и малцина от великите галактически пратеници изобщо благоволяваха да ги поздравят сред суматоката на неофициалната дипломация.

От срещуположната страна на павилиона на Оценителите се намираше елегантната Палатка на Спомоществувателите. Пред нея стояха много губруанци и квакуанци и от време на време нервно подскачаха, наблюдавайки всяка подробност с немигащите си, критични очи.

Допреди съвсем малко се виждаше и губруанският Триумвират. Двама от тройката се перчеха със своята вече започнала да се обагрят перушина, а третият все още упорито стоеше, кацнал на пиедестала си.

После един от тях получи съобщение и тримата заедно изчезнаха в палатката за спешно съвещание.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта заподскача и зацвъртя и остави писмото да падне на пода.

— Възраждавам! Възраждавам срещу тази намеса! Тази намеса е нетърпимо предателство!

Сюзеренът на Благопристойността погледна надолу от пръта си, напълно объркан. Сюзеренът на Цените и Предпазливостта се беше

оказал ловък противник, но никога не се бе държал нарочно упорито. Очевидно се беше случило нещо важно, за да се разтревожи толкова.

Приклекналите квакуански слуги побързаха да вдигнат посланието, което бе пуснал, размножиха капсулата и отнесоха копията на другите двама губруански господари. Сюзеренът на Благопристойността погледна данните и не повярва на очите си.

Едно-единствено неошимпанзе се изкачваше по склона на високата Церемониална могила, бързо преминаваше през автоматичните екрани на първия етап и постепенно започваше да смалява огромното разстояние, разделящо го от официалната група на хълма.

Неошимпанзето се движеше с целенасоченост, която можеше да се разбере по самата му стойка. Онези негови събратя, които вече се бяха провалили — и които вече бавно се спускаха по спиралата на дългата пътека — първо зяпваха, после се ухилваха и протягаха ръка, за да докоснат робата на новодошлия. Отправяха му и насърчителни думи.

— Това не е, не можеше да е репетирано! — изсъска Сюзеренът на Лъча и Нокътя. — Това е натрапник и аз ще наредя да го унищожат!

— Не би трябвало, не трябва, няма да го сториш! — изкряка гневно Сюзеренът на Благопристойността. — Все още не е настъпило сливането! Не е завършила Смяната на перушината! Все още не притежаваш мъдростта на кралица! Церемониите се провеждат, управляват, определят от традициите на честта! Всички представители на расата клиент имат право да участват, опитат, да бъдат изпитани и оценени!

Третият губруански сановник рязко отвори и затвори клюна си, накокошини се и каза:

— Ще ни принудят да платим репарации. Представителите на Института могат да напуснат, заминат, наложат санкции... Цената... — Той се извърна в лукава обида. — Нека продължава. Засега. Сам, единствен, изолиран, той не може да навреди.

Но Сюзеренът на Благопристойността не беше сигурен. Някога той бе възлагал големи надежди точно на този клиент. После като че ли го откраднаха и Сюзеренът на Благопристойността беше сполетян от сериозен неуспех.

Сега обаче той разбра истината. Мъжкото неошимпанзе не беше откраднато и премахнато от съперниците му, другите Сюзерени. То наистина беше избягало!

И сега се бе върнало само. Как? И какво се надяваше да постигне? Без напътствие, без помощта на групата колко далеч си мислеше, че може да стигне?

Отначало, когато видя съществото, Сюзеренът на Благопристойността изпита радостно удивление — необикновено усещане за един губруанец. Сега чувството беше нещо още по-неспокойно — тревога, че това е само началото на изненадата.

87. ФИБЕН

Засега всичко вървеше като по вода. Фибен се чудеше за какво е целият този шум.

Бе се страхувал, че ще искат от него да решава наум задачи от висшата математика — или да говори като Демостен, с камъчета в устата. Но отначало имаше само поредица от силовоекранни бариери, които автоматично го сканираха. А след това имаше само още от онези забавни уреди, които беше виждал да използват преди седмици и месеци губруанските техници — сега с тях работеха още по-смешни галактяни.

Дотук добре. Той обиколи първия кръг навярно за рекордно време.

А, на няколко пъти му задаваха някакви въпроси. Какъв е най-ранният му спомен? Харесва ли професията си? Доволен ли е от физическата форма на това поколение неошимпанзета, или тя може по някакъв начин да се подобри? Би ли била полезна например хватателната опашка?

Гейлит би се гордяла от начина, по който той оставаше неизменно учтив. Или поне така се надяваше.

Разбира се, галактянските представители имаха всичките му данни — генетични, научни, военни — и бяха в състояние да получат компютърен достъп до тях в момента, в който той заобиколи група стреснати Войници на Нокътя на скалите откъм залива и мина през външните бариери, за да се заеме с първия си тест.

Когато един висок дървовиден кантен го попита за писмото, което беше оставил през нощта на „бягството“ си от затвора, стана ясно, че Институтът е способен да влиза и в компютърните данни на нашественика. Той отговори честно, че Гейлит е оформила текста на документа, но той е разбрал целта му и се е съгласил с него.

Кантенският листак иззвъня сякаш доволно и развеселено с мъничките си сребърни камбанки и се потътри настрани, за да го пусне по-нататък.

Вятърът разхлаждаше Фибен, докато беше на източния склон, но западната страна беше на завет и следобедното слънце напичаше. Усилието да поддържа бързия си ход го караше да се чувства, сякаш носи тежко палто, въпреки че рядкото му окосмяване на практика изобщо не бе козина.

Хълмът беше спретнато оформен като парк, а пътеката настлана с меко еластично покритие. Въпреки това с пръстите на краката си той усещаше леко треперене, сякаш цялата изкуствена планина пулсираше в хармония далеч под равнището на слуха. Фибен беше виждал огромните енергостанции преди да бъдат заровени и знаеше, че това не се дължи на въображението му.

На следващия пункт един прингски техник с огромни блестящи очи и изпъкнали устни го погледна отгоре до долу и отбеляза нещо в инфокладенеца си преди да го пусне да продължи. Някои от сановниците, осеяли склоновете, като че ли вече бяха започнали да го забелязват. Неколцина се приближиха и прегледаха резултатите от тестовете му. Фибен учтиво се поклони на най-близките и се опита да не мисли за всички различни видове очи, които го наблюдаваха като някакъв рядък екземпляр.

„Някога техните предци е трябвало да преминат през нещо подобно на това“ — утеши се той.

На два пъти мина на няколко спирали под групата от официални кандидати — постепенно смаляваща се купчина кафеникави същества в сребристи роби. Първия път, когато профуча покрай тях, никой не го забеляза. При втората обиколка обаче трябваше да премине педантичния преглед на уредите, направлявани от същество, чийто вид дори не можа да определи. Тогава успя да различи някои от онези над себе си. Част от шимите също го забелязаха. Един от тях сбута спътника си и посочи надолу, но после всички отново изчезнаха зад завоя.

Не бе видял Гейлит, но пък тя най-вероятно беше начело на групата, нали?

— Хайде — нетърпеливо промърмори Фибен, притеснен за времето, което му отнемаше съществото. После реши, че фокусираните върху него машини сами могат да разберат думите и настроението му, и се съсредоточи върху самохипнотично броене. Мило се усмихна и се поклони, когато галактическият техник му

показа позволяващия му да продължи резултат с няколко кратки, преведени от компютър думи.

Фибен забърза нататък. Дразнеше се все повече и повече от дългите интервали между пунктовете и се чудеше дали няма някакъв достоен начин да се затича, за да преодолее разстоянието още по-бързо.

Вместо това обаче нещата се забавяха още повече, защото тестовите започнаха да стават все по-сериозни и изискваха по-дълбоки познания и по-сложно мислене. Скоро той срещна още шими, запътили се в обратната посока. Очевидно сега им беше забранено да разговарят с него, но те многозначително се облешиха. Телата им бяха мокри от пот.

Разпозна неколцина от отпадналите. Двама бяха професори от колежа в Порт Хеления. Други бяха учени, работещи по Програмата за екологично възстановяване на Гарт. Започна да се притеснява. Всички тези шими имаха сини карти — сред най-умните! Щом те се бяха провалили, трябваше да има нещо извънредно нередно. Сигурно тази церемония не беше повърхностна, както празненството на титлалите, за което му бе разказала Атаклена.

Навярно правилата бяха нагласени срещу земяните!

Стигна до пункт, управляван от висок губруанец. Нямахше значение, че птицеподобният носеше цветовете на Института по Ъплифт и се предполагаше, че е положил клетва за безпристрастност. Днес Фибен беше видял толкова много представители на този клан в униформата на Института, че вече се бе преситил.

Птицеподобното същество използваше машинен преводач и му зададе лесен протоколен въпрос, после го пусна да продължи.

Докато бързо се отдалечаваше от този тестов пункт, внезапно го осени една мисъл. Ами ако Сюзеренът на Благопристойността бе напълно победен от партньорите си? Каквито и да бяха действителните му намерения, този Сюзерен беше искрен поне в желанието си да проведе истинска церемония. Даденото обещание трябваше да се спазва. Но какво да очаква от другите? От адмирала и бюрократа? Те сигурно имаха различни стремежи.

Можеше ли цялата церемония да е нагласена така, че неошимпанзетата да не са в състояние да спечелят, независимо от готовността им за преминаване в следващ етап? Възможно ли бе това?

Този резултат щеше ли да е по някакъв начин от полза за губруанците?

Изпълнен с такива тревожни мисли, Фибен едва издържа поредния тест, включващ фокуси с няколко сложни двигателни функции, докато същевременно трябваше да реши заплетена триизмерна загадка. Когато се отдалечи от този пункт — сега вълните на Аспинал Бей се разбиваха под късните следобедни сенки от лявата му страна — той едва не пропусна да забележи ново раздвижване далеч под себе си. В последния момент се обърна и видя откъде се донася усилващият се шум.

— Що за невъздържаност, за Ифни? — премигна той и се зазяпа.

И не беше само той. Половината от галактянските сановници, изглежда, вече се бяха насочили в тази посока, привлечени от черно-кафявата вълна, която тъкмо се разливаше в подножието на Церемониалната могила.

Фибен се опита да разбере какво става, но сноповете слънчеви лъчи, отразявани от все още ярката вода, не му позволяваха да различи нищо. Единственото, което можеше да каже, беше, че заливът като че ли е покрит с лодки и много от тях сега стоварваха пътниците си на брега, където преди часове бе слязъл той.

Значи в края на краищата повечето от градските шими бяха дошли, за да гледат по-отблизо. Надяваше се никой от тях да не се държи непристойно. Галактяните сигурно знаеха, че маймунското любопитство е основна черта на шимпанзето, и прииждането на шимите само потвърждаваше правилото. Навярно щеше да им бъде отпусната долната част на склона, откъдето да гледат, на което имаха право според Галактическия закон.

Но не можеше да си позволи да губи повече време. Фибен се обърна и бързо продължи напред. И макар да издържа следващия тест по Галактическа история, знаеше, че тези точки няма да допринесат много за окончателния му резултат.

Този път, когато излезе на западния склон, се зарадва, защото вече захладняваше и слънцето грееше приятно. Продължи нагоре, бавно настигайки оредяващата група над себе си.

— По-бавно, Гейлит — промърмори той. — Не можеш ли да си влачиш краката, а? Не си длъжна да отговаряш на всеки проклет

въпрос в същия миг, в който е зададен. Не можеш ли да разбереш, че идвам?

Една мрачна част от него се чудеше дали тя вече не знае, но може би не я интересува.

88. ГЕЙЛИТ

Беше ѝ все по-трудно да вярва, че това наистина има значение. И причината за унинието ѝ не бе просто изтощението от дългия тежък ден или бремето от всички тези объркани шими, които разчитаха на нея да ги води напред и нагоре през лабиринта от все по-сложни изпитания.

Не се дължеше и на постоянното присъствие на Желязната хватка. Вярно, дразнеше я да вижда, че с лекота издържа тестове, на които други, по-добри шими се проваляха, но не чак толкова. Като втори избраник на Спомоществувателя той вървеше точно зад нея с вбесяващо самодоволна усмивка.

Не я безпокояха много и самите изпити. По дяволите, та те бяха най-приятната част от деня! Кой беше този древен човешки мъдрец, който бе казал, че най-чистото удоволствие и най-великата сила във възхода на човечеството е радостта на сръчния майстор от занаята му? Съсредоточена, Гейлит можеше да се дистанцира от света, от Петте галактики, от всичко освен от предизвикателството да покаже уменията си. Под повърхността на всички кризи и мрачни въпроси за чест и дълг винаги стоеше чистото чувство на удовлетворение, когато завършеше някоя задача, и тя разбираше, че се е справила добре, още преди екзаминаторите от Института да ѝ го кажат.

Не, не тестовете я безпокояха. Онова, което я тревожеше, бе засилващото се подозрение, че в края на краищата е взела неправилно решение.

„Трябваше да откажа да участвам“ — помисли си тя.

О, логиката си оставаше същата като преди. По протокол и според всички правила губруанците я бяха поставили в положение, при което тя просто нямаше избор — за свое собствено добро и за благо на своята раса и клан.

И все пак тя знаеше, че са я използвали. Това я караше да се противи.

През последната седмица на заниманията си в Библиотеката тя постоянно беше задрямвала пред екраните. Сънищата ѝ винаги бяха тревожни и представяха птици, държащи заплашителни уреди. Виждаше образите на Макс, Фибен и толкова много други, които размътваха мислите ѝ всеки път, щом се стреснеше и се събудеше.

После настъпи Денят и тя облече робата си почти с чувство на облекчение, че най-после всичко приближава своя край. Но какъв край?

Слабо шими излезе от павилиона на последния тест, изтри чело с ръкава на сребристата си туника и уморено се приближи към Гейлит. Микаела Нодингс беше обикновена начална учителка и имаше само зелена карта, но се бе оказала по-адаптивна и издръжлива, отколкото доста шими със сини карти, които вече се спускаха по самотната спирала надолу. Гейлит изпита дълбоко облекчение, когато видя приятелката си все още сред кандидатите. Протегна се и я подхвана под ръка.

— Едва не ме скъсаха на този, Гейлит — каза Микаела. Ръката ѝ трепереше.

— Не се отделяй от мен, Микаела — каза Гейлит и изтри потните кичури на спътничката си. — Ти си моята сила. Не бих могла да продължа, ако ти не беше тук.

В кафявите очи на Микаела проблесна нежна благодарност, примесена с ирония.

— Ти си лъжкиня, Гейлит. Много мило от твоя страна, но ти не се нуждаеш от никого от нас, камо ли от мен. Каквото и тест да издържа аз, ти профучаваш през него като вихър.

Разбира се, това не бе абсолютно вярно. Гейлит беше разбрала, че изпитите, предложени от Института по Ъплифт, са градирани по някакъв начин, за да се прецени не само интелигентността на шима, но и колко усилия полага. Естествено Гейлит превъзхождаше повечето от другите по образованост, а навярно и по коефициент на интелигентност, но с всеки следващ етап собствените ѝ тестове също ставаха все по-трудни.

Друг шим — условник по прякор Невестулката — излезе от павилиона и се приближи до мястото, където го чакаше Желязната хватка заедно с трети член на тяхната банда. Всъщност и тримата

условници изглеждаха спокойни и самоуверени. Желязната хватка забеляза погледа на Гейлит и ѝ намигна. Тя бързо се извърна.

От павилиона излезе последният шим, поклати глава и каза:

— Дотук беше.

— Ама, професор Симинс!...

Той сви рамене и Гейлит въздъхна. В това просто нямаше никаква логика. Имаше нещо нередно. Образовани шими се проваляха и все пак тестовете не бяха отхвърлили главорезите на Желязната хватка.

Разбира се, Институтът по Ъплифт можеше да преценява „напредъка“ по-различно, отколкото воденият от човеците клан на Земята. Желязната хватка, Невестулката и Стоманеният лост в края на краищата бяха интелигентни. Галактяните може би не разглеждаха различните недостатъци на характера на условниците като чак толкова ужасни и отвратителни, колкото изглеждаха на земянитите.

Но не, това изобщо не беше причината, разбра Гейлит, докато заедно с Микаела минаха покрай оставащите двайсестина шими и отново тръгнаха напред. Гейлит усещаше, че зад цялата тази работа трябва да се крие нещо друго. Условниците просто бяха прекалено наперени. Те някак си знаеха, че има някаква измама.

Това бе невероятно. Предполагаше се, че Галактическите институти са безукорни. Но ето на! Имаше нещо гнило. Какво ли можеше да се направи?

Когато приближиха до следващия пункт — ръководен от закръглен ципест сороски инспектор и шест робота, — Гейлит се огледа и забеляза, че почти всички пъстро облечени наблюдатели — галактяните, които не бяха свързани с Института, а бяха пристигнали да гледат и да се занимават с неофициална дипломация — бяха изчезнали. Все още можеха да се видят неколцина, но и те бавно се спускаха по склона на изток, сякаш привлечени от нещо интересно.

„Разбира се, те няма да си направят труда да ни кажат какво става“ — болезнено си помисли тя.

— Добре, Гейлит — въздъхна Микаела. — Давай. Събери им очите.

— Ей сега ще ги шашна, Мики — въздъхна Гейлит.

Желязната хватка ѝ се ухили, но Гейлит не му обърна внимание, а се поклони на сороса и се подложи на вниманието на роботите.

ГАЛАКТЯНИТЕ

Сюзеренът на Лъча и Нокътя се перчеше под плющия плат на павилиона на Института по Ъплифт. Гласът му пулсираше от гняв.

— Непоносимо! Невероятно! Недопустимо! Това нашествие трябва да бъде спряно, задържано, подчинено!

Гладката рутина на нормалната Церемония на Ъплифт беше разбита. Официалните представители и екзаминаторите от Института — галактяни с най-различни фигури и размери — се щураха под огромния навес и припряно се консултираха с преносимите си Библиотеки, търсейки прецеденти на събитието. Неочакваното смущение беше предизвикало истински хаос. Сюзеренът танцуваше своята ярост пред едно паякообразно същество.

Великият екзаминатор — паякообразен серентин, стоеше отпуснат в кръг от инфокладенци, внимателно заслушан в жалбите на губруанския офицер.

— Нека бъде постановено нарушение, накърняване, върховна обида! Моите войници сурово ще въведат благопристоен ред! — Сюзеренът се накокошини, за да покаже възрозовия цвят, вече видим под външните пера — сякаш серентинът щеше да се впечатли от това, че адмиралът е почти женска, почти кралица.

Но гледката не успя да впечатли Великия екзаминатор. В края на краищата всички серентини бяха женски. Чудо голямо!

Великият екзаминатор обаче криеше развеселеността си.

— Новопристигналите отговарят на всички критерии, за да им се позволи да участват в тази церемония — търпеливо отвърна тя на галактически три. — Те предизвикаха смут, разбира се, и това ще се обсъжда дълго след изтичането на този ден. И все пак те са само една от многото характеристики на тази церемония, които са... е, необикновени.

Губруанецът отвори клон, после го затвори.

— Какво искате да кажете?

— Искам да кажа, че това е най-нередовната Церемония на Ъплифт от мегагодини насам. Вече на няколко пъти обмислях дали изобщо да не я отменя.

— Няма да посмеете! Ние ще апелираме, ще поискаме обезщетение, ще поискаме компенсация...

— А това би ви харесало, нали? — въздъхна Великият екзаминатор. — Всеки знае, че губруанците сега водят война на прекалено много фронтове. Но присъдата срещу един от Институтите би могла да покрие някои от разходите, не е ли така?

Този път губруанецът остана безмълвен. Великият екзаминатор използва две от пипалата си, за да почеше някаква гънка в черупката си.

— Неколцина от помощниците ми смятат, че точно такъв е бил планът ви от самото начало. В тази церемония има прекалено много нередовни моменти и всички са нагласени от вас. При по-задълбочен поглед обаче всеки от тях като че ли спира точно на милиметри от незаконността. Много хитро сте намерили прецеденти и вратички в правилата. Да вземем например въпроса с човешкото одобрение на една церемония за собствените им клиенти. Не е ясно дали тези ваши представители на зложниците са разбрали с какво се съгласяват, когато са подписали показаните им от вас документи.

— Беше им — бил им е — предложен достъп до Библиотеката.

— Умение, с което вълконите не са известни. Съществува подозрение за принуда.

— Имаме съобщение за съгласието на Земята! От родния им свят! От техните гнезда-майки!

— Да — съгласи се серентинът. — Те са приели предложението ви за мир и свободна церемония. Как бедната вълконска раса би могла да отхвърли такова предложение при ужасните обстоятелства, в които се намира? Но семантичният анализ показва следното: те са смятали, че приемат само да обсъдят въпроса по-нататък! Очевидно не са разбрали, че вие откупувате освобождаването на старите им заявления, направени преди повече от петдесет пактаара! Това позволява да бъде отменен изчаквателният период!

— Това, че не са разбрали, не е наш проблем — отсече Сюзеренът на Лъча и Нокътя.

— Наистина. А дали Сюзеренът на Благопристойността ще се съгласи с това мнение?

Този път последва само мълчание. Накрая Великият екзаминатор вдигна двата си предни крака и ги скръсти в официален поклон.

— Вашето възражение е прието. Церемонията ще продължи при древните правила, установени от Прародителите.

Губруанският командир нямаше избор. Той се поклони, обърна се и се втурна навън, гневно разблъсквайки тълпата от крякащи стражи и помощници.

Екзаминаторът се обърна към робота помощник.

— Какво обсъждахме преди да пристигне Сюзеренът?

— Един приближаващ насам въздухолет, чиито пътници искат дипломатически имунитет и статус на наблюдатели — отвърна машината на галактически едно.

— А, да. Онези.

— Тревожат се, защото губруанските прихващачи, изглежда, се готвят да им отрежат пътя насам и могат да им причинят вреда.

Екзаминаторът се поколеба само за миг.

— Моля те, информирай приближаващите пратеници, че ще бъдем извънредно щастливи да удовлетвориш искането им. Да дойдат направо на Могилата, под закрилата на Института по Тъплифт.

Роботът побърза да предаде заповедта. После дойдоха други помощници, които носеха данни и предварителни доклади за още нередности. Един след друг се включваха холоекрани, за да покажат тълпата, пристигнала в подножието на хълма, изсипала се от ръждясали лодки и втурнала се нагоре по неохраняваните склонове.

— Това събитие става все по-интересно — замислено въздъхна Великият екзаминатор. — Чудя се какво ли ще излезе накрая?

90. ГЕЙЛИТ

Едва след залез, когато Гимелай вече беше потънал зад скрития в тъмни облаци западен хоризонт, съсипаните издържали най-последминаха през последния изпитен екран и се стовариха на тревата. Шестима шени и шест шимита лежаха неподвижно един до друг, за да се топлят. Бяха прекалено уморени, за да се занимават с пощене, от което всички изпитваха нужда.

— Леле, защо не избраха вместо нас да ъплифтират кучета? Или свине? — простена един.

— Бабуини — предложи друг глас. Разнесе се одобрително мърморене.

— Всеки друг освен нас — кратко обобщи трети глас.

„Ех *axaltavit humilis* — помисли си Гейлит. — И възвисиха най-скромния по род.“ Мотото на земянитското Бюро по Ъплифт произхождаше от християнската Библия. За Гейлит то винаги беше носило нещастния смисъл, че някой някъде ще бъде разпнат.

Очите ѝ се затвориха и Гейлит почувства, че мигновено я обгръща лек сън. „Само ще подремна“ — помисли си тя. Но почивката ѝ не трая дълго. Гейлит усети внезапното завръщане на онзи сън — сънят, в който губруанците са над нея, втренчили се от туловището на злобна машина. Тя потръпна и отново отвори очи.

Последните следи от сумрачна светлина избледняваха. Болезнено ясни, звездите блещукаха, сякаш през нещо, което пречупваше светлината по-силно от атмосферата.

Тя и останалите бързо се изправиха, когато пред тях приближи и кацна ярко осветена въздушна кола. От нея излязоха три фигури — висок губруанец с бяла перушина, паякообразен галактянин и закръглен човек с размъкнати официални одежди. Шимите се поклониха. Човекът беше Кордудейнър Апелб, ръководителят на местното гартско Бюро по Ъплифт. Изглеждаше объркан. Сигурно го бяха сплашили, за да участва във всичко това. Или беше упоен?

— Ъъ, искам да поздравя всички ви — каза той, като пристъпи малко пред другите двама. — Трябва да знаете колко се гордеем с всички вас. Вече са ви казали, че макар и да има някои резултати от тестовете, които все още се обсъждат, цялостната преценка на Института по Ъплифт е, че Пан аргонестес — неошимпанзетата от клана на Земята — са... са били готови за Етап Три от много време насам.

После напред излезе паякообразният представител.

— Това е вярно. Всъщност мога да обещаая, че Институтът благосклонно ще обмисли всички бъдещи заявления на Земния клан за по-нататъшни изпити.

„Благодаря ти — помисли си Гейлит, докато се покланяше заедно с другите. — Но моля те, не си прави труда да ме избираш за следващия път.“

Великият екзаминатор се впусна в продължителна реч за правата и задълженията на расите клиенти. Говореше за отдавна заминалите Прародители, поставили началото на галактическата цивилизация, и за процедурите, които установили за всички следващи поколения разумни същества.

Говореше на галактически седем, който повечето от шимите трябваше поне да могат да схващат. Гейлит се опита да внимава, но в тревожните си мисли продължи да се връща на онова, което сигурно щеше да последва.

Беше сигурна, че усеща под краката си усилване на слабото трептене, съпътствало ги през целия път до върха на могилата. То изпълваше въздуха с нисък, едва доловим тътен. После през нея като че ли премина вълна от недействителност и тя се олюля. Вдигна поглед и видя, че няколко от нощните звезди сякаш внезапно заблестяват по-ярко. Други буквално побягнаха, когато точно над главата ѝ се вмъкна овално изкривяване. Там започна да се събира чернота.

Витиеватата реч на Екзаминатора продължаваше. Кордудейнър Апелб унесено слушаше. Но белоперият губруанец видимо ставаше все по-нетърпелив. Гейлит отлично разбираше защо. Сега, когато хиперпространственият шунт беше загрял и готов, всяка изтекла минута струваше скъпо на нашествениците. Щом осъзна това, тя почувства по-топло отношение към дъднещия серентински представител и сбута Микаела, която почти дремеше.

Губруанецът на няколко пъти отваряше клон, сякаш за да извърши неучтивия акт да прекъсне Екзаминатора. Накрая, когато паякообразното същество спря за миг, за да си поеме дъх, птицеподобният рязко се намеси. Гейлит, която беше учила усилено в продължение на месеци, лесно разбра отсечените думи на галактически три.

— ... отлагате, забавяте, спирате! Вашите мотиви са съмнителни, невероятни, подозрителни! Настоявам да продължите, напреднете, побързате с това!

Но Екзаминаторът не му обърна внимание и продължи на галактически седем:

— Като издържахте огромното изпитание, с което се сблъскахте днес, по-сурово от всички, на които съм присъствал досега, вие показахте, че заслужавате да сте младши граждани на нашата цивилизация, и донесохте престиж на своя клан. Онова, което получавате днес, вие сами сте заслужили: правото да препотвърдите обичта към патроните си и да си изберете етапен спътник. Последното решение е изключително важно. За спътник трябва да изберете известна, дишаща кислород, пътуваща сред звездите раса, която не е член на собствения ви клан. Тя ще защитава вашите интереси и безпристрастно ще се застъпва в спорове между вас и вашите патрони. Ако желаете, можете да изберете тимбримите, клана на Кралнит, който беше ваш спътник и съветник досега. А можете да направите и промяна. Можете също да изберете още една възможност — да сложите край на участието си в галактическата цивилизация и да помолите за обръщане на процеса на Тъплифт. Дори тази драстична стъпка е предписана от Прародителите като застраховка за фундаменталните права на живите същества.

„Бихме ли могли? Бихме ли могли наистина да сторим това?“ Гейлит се вцепени от самата идея. Макар и да знаеше, че това почти никога не се допуска на практика, възможността съществуваше!

Тя потръпна и отново се съсредоточи, когато Великият екзаминатор вдигна две ръце за благословия.

— В името на Института по Тъплифт и пред цялата галактическа цивилизация, обявявам вас, представителите на вашата раса, за квалифицирани и способни да избирате и да свидетелствате. Продължавайте и накарайте всички живи същества да се гордеят.

Серентинът млъкна. Най-последно беше ред на спомоществателя на церемонията. При нормални обстоятелства той би трябвало да е човек или може би тимбрим, но не и този път. Губруанският пратеник изигра кратък танц на нетърпение, бързо записука в преводача и думите на галактически седем забумтяха над главите им:

— Десетима от вас ще придружат окончателните представители до шунта и ще свидетелстват. Избраната двойка ще изнесе бремето на избора и честта. Тези двама ще назова сега. Слушайте! Доктор Гейлит Джоунз, пол женски, гражданка на Гарт, Земянитска федерация, клан на Земята.

Гейлит не искаше да излезе напред, но приятелката ѝ Микаела я предаде — сложи ръка на гърба ѝ и нежно я побутна. Гейлит пристъпи две-три крачки към сановниците и се поклони. Машинният преводач отново затътна:

— Желязната хватка Хансен, пол мъжки, гражданин на Гарт, Земянитска федерация, клан на Земята.

Повечето от шимите зад нея ахнаха от изненада и стъписване. Но Гейлит само затвори очи, когато се потвърдиха най-лошите ѝ страхове. До последния момент се беше вкопчила в надеждата, че Сюзеренът на Благопристойността все още може би има някаква сила сред губруанците. Че все още може да принуди Триумвирата да играе честно. Но сега...

Тя почувства, че Желязната хватка застава до нея, и разбра, че се усмихва.

„Стига! Вече търпях достатъчно! Великият екзаминатор сигурно подозира нещо. Ако ѝ кажа...”

Но не помръдна. Не можеше да отвори уста.

Изведнъж, с брутална яснота, Гейлит разбра истинската причина, поради която беше играла целия този фарс толкова време!

„Те са бърникали в ума ми!”

Така всичко ставаше логично. Тя си спомни сънищата... кошмарите на безпомощност под фината, твърда принуда на машини, управлявани от безмилостни нокти.

„Институтът по Ъплифт няма как да провери това.”

Разбира се, че нямаше! Церемониите на Ъплифта бяха неизменно радостни тържества, празнувани от патрон и клиент. Кой е чувал за представител на раса, хипнотизиран или насилен да вземе участие?

„Трябва да са го направили след като отведоха Фибен. Сюзеренът на Благопристойността не може да се е съгласил на такова нещо. Само да знаеше Великият екзаминатор, бихме могли да измъкнем от губруанците обезщетение, колкото цяла планета!“

Гейлит отвори уста и се помъчи да каже нещо. Великият екзаминатор погледна към нея.

По челото на Гейлит изби пот. Единственото, което трябваше да направи, беше да ги обвини. Дори само да намекне за това!

Но мозъкът ѝ се бе вцепенил. Сякаш изобщо беше забравил как да прави думите!

Загуба на речта. Разбира се. Губруанците бяха научили колко лесно е да наложат нещо на едно неошимпанзе. Човек навярно би успял да се освободи, но Гейлит разбираше колко безплодни са опитите в нейния случай.

Тя не можеше да разчита изразенията на паякообразните, но някак си и се стори, че серентинът изглежда разочарован. Екзаминаторът отстъпи и каза:

— Продължете с хиперпространствения шунт.

„Не!“ — искаше да извика Гейлит, но от устните ѝ се изплъзна само тиха въздишка. Желязната хватка стисна ръката ѝ и тя не можеше да се освободи.

Точно тогава усети, че в ума ѝ започва да се оформя образ — птицеподобно лице с жълт клюн и студени, немигащи очи. Никакво усилие не можеше да я избави от тази картина. Гейлит знаеше с ужасяваща сигурност, че ѝ предстои да носи този образ със себе си до върха на церемониалната могила, а щом стигне там, заедно с Желязната хватка ще го прати нагоре, в овала от изкривено пространство над главата ѝ, за да го видят всички, тук и на хиляди други светове.

Тази част от ума ѝ, която все още ѝ принадлежеше — логичната същина, сега откъсната и изолирана — разбра студената логика на плана.

О, човеците сигурно щяха да заявят, че направеният днес избор е измама. И навярно повече от половината от клановите в Петте галактики щяха да им повярват. Но това нямаше да промени нищо. Изборът все пак щеше да важи! Алтернативата би дискредитирала

цялата система. В момента звездната цивилизация беше под такова напрежение, че не можеше да издържи на допълнителен натиск.

Всъщност много кланове можеха да решат, че около малкото племе на вълконите вече е имало достатъчно неприятности. Независимо дали бяха прави, или не, мнението на мнозинството щеше да наклони към ликвидиране на проблема, веднъж и завинаги.

Гейлит изведнъж осъзна всичко. Губруанците не искаха просто да станат новите етапни спътници и „закрилници“ на шимите. Те замисляха унищожението на човечеството. А постигнаха ли това, собственият ѝ народ щеше да е свободен за осиновяване и тя изобщо не се съмняваше как щеше да стане това!

Сърцето ѝ биеше силно. Тя се помъчи да не завие в посоката, в която я водеше Желязната хватка, но напразно.

„Нека да умра!“

Животът ѝ нямаше никакво значение. Така или иначе, те сигурно бяха планирали „изчезването“ ѝ незабавно след церемонията, за да скрият следите. „О, Всеблаго и Ифни, повалете ме сега!“ — искаше да изкрещи тя.

В този момент думите се върнаха. Думите... но те не бяха казани от нейния глас.

— Спрете! Извършена е несправедливост и аз изисквам да бъде проведен разпит!

Желязната хватка изруга и пусна ръката ѝ. Дори само това я накара да се зарадва. Чуваше се гневното крякане на губруанеца и изненаданите „ийп“ на шимите. Някой — Микаела, разбра тя — я хвана за ръката и я обърна.

Нощта вече се беше спуснала напълно. Разкъсаните облаци бяха осветени от ярките фарове на могилата и от бурния, святкащ тунел от енергия, който се оформяше над изкуствената планина. В студената светлина на предните фарове на въздушната кола самотно неошимпанзе в покрита с прах официална роба приближаваше от последния пункт. Изтри потта от челото си и решително закрачи към тримата изненадани сановници.

„Фибен — помисли си Гейлит. — О, Фибен, недей да ходиш важно! Опитай се да си спомниш протокола...“

— О, Фибен! — въздъхна тя. Вече можеше да говори.

Желязната хватка ръмжеше, но новопристигналият изобщо не му обърна внимание, а само погледна Гейлит и ѝ намигна. Тя се смая: жестът, който някога я беше вбесявал, сега накара коленете ѝ да се разтреперят от радост.

Фибен застана пред тримата сановници и ниско се поклони. После, с почиттелно стиснати пред себе си ръце, зачака позволение да заговори.

— ... безчестно, непоправимо, недопустимо прекъсване — забумтя преводачът на губруанеца. — Ние изискваме незабавно отстраняване, порицание, наказание...

Звукът внезапно прекъсна, защото Великият екзаминатор протегна една от предните си ръце и изключи преводача. После изящно пристъпи напред и се обърна към Фибен:

— Младежо, поздравявам те за това, че успя да стигнеш дотук съвсем сам. Твоето изкачване предизвика голяма част от вълнението и необичайността в тази най-паметна от всички известни досега церемонии. По силата на резултатите от тестовете и другите ти постижения ти заслужи мястото си на този връх. — Серентинът кръстоса две ръце, наведе предната част на тялото си като в поклон, изправи се и продължи: — А сега можем ли да приемем, че имаш да направиш оплакване? Достатъчно важно, та да обясни толкова рязък тон?

Гейлит се напрегна. Великият екзаминатор беше симпатична, но в тези думи се усещаше скрита заплахата. Една грешка и Фибен можеше да влоши нещата още повече отпреди.

Фибен отново се поклони.

— Аз... аз почиттелно искам обяснение за това... за това как са били избрани представителите на расата.

„Не е много зле.“ Гейлит все още се бореше с хипнозата си. Само да можеше да пристъпи напред и да му помогне!

От известно време неясният склон отвъд кръга от светлини беше започнал да се изпълва с галактянски сановници — онези, които бяха слезли по хълма, за да наблюдават неизвестните събития долу. Сега всички се бяха смълчали и гледаха как един смирен клиент от един от най-младите видове иска отговори от един сановник от Института.

Гласът на Великия екзаминатор беше търпелив.

— По традиция спомоществувателите на церемонията избират двама измежду онези, които са издържали всички изпитания. Макар да е истина, че в този случай спомоществувателите са заклет врагове на твоя клан, на тази вражда официално ще бъде сложен край след завършване на обредите. Ще настъпи мир между клана на Земята и този на Гууксуй-Губру. Възразяваш ли срещу това, младежо?

— Не — поклати глава Фибен. — Не на това. Просто искам да разбера следното: ние задължително ли трябва да приемем избора на спомоществувателя на нашите собствени представители?

Губруанският представител изкряка възмутено. Шимите се спогледаха изненадано. Желязната хватка промърмори:

— Колежанче, когато всичко това свърши, ще те...

Екзаминаторът махна за тишина. Многофасетовите ѝ очи се фокусираха върху Фибен.

— Младежо, какво би направил ти, ако зависеше от теб? Би ли искал да подложим въпроса на гласуване от страна на равните ти?

Фибен се поклони.

— Да, ваше благородие.

Този път писъкът на губруанеца беше наистина болезнен за ушите. Гейлит отново се опита да пристъпи напред, но Желязната хватка силно стисна ръката ѝ.

Серентинската сановничка най-после отговори:

— Макар да ти съчувствам, не виждам как мога да изпълня тази молба. Без прецедент...

— Но прецедент има!

Това беше нов, дълбок глас, идващ от тъмния склон зад сановниците. От тълпата галактянски гости излязоха четири фигури и ако Гейлит преди беше изненадана, сега само можеше да гледа, без да вярва на очите си.

Ютакалтинг!

Стройният тимбрим беше придружен от брадат мъж, чиято провиснала официална роба навярно бе заета от някой двукрак, но не съвсем хуманоиден галактянин, и беше облечена върху нещо, което като че ли бяха животински кожи. До младежа вървеше неошимпанзе, което очевидно трудно стоеше съвсем изправено и носеше много от дамгите на атавизма. Шимът изостана, когато приближиха осветения кръг, сякаш знаеше, че не му е там мястото.

Но именно четвъртото същество — извисяваща се фигура, чийто ярък, надут гребен с достойнство се издигаше нагоре — небрежно се поклони и се обърна към Великия екзаминатор.

— Виждам ви, Кот*Кин'З от Института по Ъплифт.

Серентинът се поклони в отговор.

— Виждам ви, почитаеми посланик Коулт от Тенанин, и вас, почитаеми посланик Ютакалтинг от Тимбрим, и вашите спътници. Приятно ми е да присъствам на благополучното ви пристигане.

Едрият тенанин разпери ръце.

— Благодаря ви, ваше благородие, за това, че ми позволихте да използвам излъчвателя ви, за да се свържа с моя клан след толкова продължителна принудителна изолация.

— Това е неутрална територия — отвърна представителят на Института. — Освен това зная, че има сериозни въпроси, свързани с тази планета, които искате да обсъдите с Института, след като тази церемония приключи. Но засега трябва да настоя да запазим пристойност. Моля, ще ми обясните ли забележката, която направихте при пристигането си?

Коулт посочи Ютакалтинг.

— Този почитаем пратеник представлява расата, която е била етапен спътник и закрилник на неошимпанзетата още откакто вълконските им патрони са се срещнали с галактическото общество. Ще го оставя той да ви каже.

Изведнъж Гейлит забеляза колко уморен изглежда Ютакалтинг. Обикновено изразителните пипалца на тимбрима бяха отпуснати, а очите му бяха затворени. Той с очевидно усилие пристъпи напред и показа малък черен куб.

— Тук са справките — започна дипломатът.

Един робот излезе напред и взе данните от ръката му. От този момент служителите на Института щяха да се заемат с преглеждането на информацията. Самият Екзаминатор внимателно слушаше Ютакалтинг.

— Справките ще покажат, че в самото начало на галактическата история Церемониите на Ъплифта са се развили от желанието на Прародителите да се предпазят от морална грешка. Те, които са започнали процеса, известен ни днес като Ъплифт, често се консултирали със своите раси клиенти, както днес правят хората с

неошимпанзетата и неоделфините. И представителите на клиентите никога не са им били налагани.

Ютакалтинг посочи събралите се шими.

— Стриктно казано, церемониалните спомоществуватели правят предложение, когато са готови с избора си. На клиентите, издържали всички тестове, присъщи за етапа им, законно се позволява да отхвърлят този избор. В най-чист смисъл това плато е тяхна територия. Ние сме тук като техни гости.

Гейлит видя, че галактянските наблюдатели са възбудени. Мнозина се консултираха с инфокладенците си. Започна да се надига бъртвеж на всякакви езици. Пристигна още една въздушна кола с няколко губруанци и преносим комуникатор. Очевидно нашествениците бясно извършваха свое собствено проучване.

През цялото време се усещаше усиливането на енергията на хиперпространствения шунт. Ниският тътен сега беше вездесъщ и караше сухожилията на Гейлит да трептят в наложения от него ритъм.

Великият екзаминатор се обърна към формалния човешки представител Кордудейнър Апелб.

— В името на вашия клан, подкрепяте ли тази молба за отклонение от обичайната процедура?

Апелб прехапа долната си устна, погледна Ютакалтинг, после Фибен и накрая отново тимбримския посланик. След това за пръв път се усмихна.

— По дяволите, да! Естествено, че я подкрепям! — отвърна той на английски. Сетне се изчерви и премина на внимателно произнасян галактически седем. — В името на моя клан, аз подкрепям молбата на посланик Ютакалтинг.

Екзаминаторът се отдръпна, за да чуе доклада на помощниците си. Когато се върна, целият хълм се бе смълчал. Неизвестността държеше всички приковани на място. Екзаминаторът най-сетне се поклони на Фибен и каза:

— Прецедентът наистина се тълкува в полза на твоята молба. Да помоля ли другарите ти да покажат избора си с ръка? Или с тайно гласуване?

— Браво, Фибен! — чу се шепот на английски. Младият човек, който придружаваше Ютакалтинг, се усмихваше и показваше на Фибен

стиснатите си юмруци с вирнати палци. За щастие, никой от галактяните не гледаше в тази посока, та да забележи нахалството му.

Фибен се насили да остане сериозен и на свой ред се поклони.

— О, гласуването с ръка е достатъчно, ваше благородие. Благодаря ви.

Гейлит се чувстваше ужасно замаяна, докато траеше гласуването. С всички сили се опита да отклони собствената си кандидатура, но същата вцепененост, същата неумолима сила, която ѝ бе попречила да се обади по-рано, я направи неспособна да оттегли името си. Беше избрана единодушно.

Съревнованието за мъжки представител също беше честно. Фибен се обърна към Желязната хватка и хладнокръвно вдигна поглед към яростните очи на високия условник. Гейлит откри, че най-доброто, което може да направи, е да се въздържи, и това накара неколцина от другите да я погледнат с изненада.

Въпреки това тя почти се разрида от облекчение, когато гласуването завърши девет на три гласа... в полза на Фибен Болгър. Когато той най-последно приближи до нея, Гейлит се отпусна в ръцете му и заплака.

— Хайде, хайде — рече той. И я утеши не толкова клишето, колкото самият му глас. — Казах ти, че ще се върна, нали?

Тя подсмръкна, кимна и избърса сълзите си. Едно клише си заслужаваше другото. Гейлит докосна страната му и със съвсем леко сардоничен глас каза:

— Моят герой!

Другите шими — освен победените в гласуването условници — се скупчиха около тях и всички се притиснаха в ликуваща маса. Изглежда, церемонията в края на краищата наистина можеше да се превърне в празник.

Застанаха в две колони зад Фибен и Гейлит и поеха по пътеката към върха, където съвсем скоро щеше да се осъществи физическа връзка между този свят и много, много далечни пространства.

Точно тогава над малкото плато отекна пронизително изсвирване. Пред шимите се приземи въздушна кола и препречи пътя им.

— О, не! — простена Фибен. Защото мигновено позна лодката, возеща тримата Сюзерени на губруанските нашественически сили.

Сюзеренът на Благопристойността изглеждаше обезсърчен. Бе клюмнал на пръта си, неспособен да вдигне глава дори само за да погледне към тях. Другите двама обаче чевръсто скочиха на земята и отсечено се обърнаха към Екзаминатора.

— Ние също желаем да представим, предложим, изтъкнем... прецедент!

91. ФИБЕН

Колко лесно победата може да се превърне в поражение.

Фибен се измъкна от официалната си роба и остави двама от шимите да натъркат раменете му с мазнина. Разкърши се и се опита да си спомни поне някои от хватките, които отдавна беше забравил.

„Прекалено съм стар за тези неща — помисли си той. — А денят беше дълъг и тежък.“

Губруанците не се бяха шегували, когато радостно съобщиха, че са открили изход. Гейлит се бе опитала да му го обясни, докато той се приготвяше. Както обикновено, всичко му изглеждаше съвсем абстрактно.

— Както го разбирам аз, Фибен, галактяните не отхвърлят идеята за самата еволюция, а само за еволюцията на разума. Те вярват в нещо като онова, което ние обикновено наричаме „дарвинизъм“, за съществата по целия път до предразума. Нещо повече, смята се, че природата е мъдра, в смисъл че принуждава всички видове да доказват пригодността си в диви условия.

Фибен въздъхна.

— Моля те, на въпроса, Гейлит. Просто ми кажи защо трябва да се изправлям срещу това чудовище. Изпитанието чрез двубой не е ли доста глупаво дори според стандартите на И-титата?

Тя поклати глава.

— Не, не е. Не и ако го погледнеш внимателно. Виждаш ли, един от рисковете, които поема расата патрон при ъплифтирането на нов клиентен вид чак до утвърждаването му като пътуващ сред звездите разум, е, че като се намесва прекалено много, тя може да лиши клиента от неговата същност, от самата му пригодност, направила го кандидат за Ъплифт.

— Искаш да кажеш...

— Искам да кажа следното: губруанците могат да обвинят човеците, че са сторили това с шимите, и единственият начин да бъдат

опровергани е да се покаже, че ние все още сме страстни, жилави и физически силни.

— Но аз си мислех, че всички онези тестове...

Гейлит поклати глава.

— Те показаха, че всички на това плато отговарят на критериите за Етап Три. Дори — Гейлит сгърчи лице, като че ли се бореше с изговарянето на думите, — дори онези условници ни превъзхождат, поне в повечето отношения, за които Институтът е установил тестовите. Те са недоразвити само по нашите собствени, по земните стандарти.

— Като например благоприличие и мирис на тялото. Да. Но все още не разбирам...

— Фибен, Институтът наистина не го е грижа кой всъщност влиза в шунта, не и след като сме издържали всичките му тестове. Щом губруанците искат нашият мъжки представител на расата да докаже, че е по-добър според още един критерий — този на „пригодността“ — добре, за това има прецедент, няма проблем. Всъщност тази процедура е била използвана много по-често, отколкото гласуването.

От другата страна на свободното пространство Желязната хватка загряваше и се хилеше на Фибен. Двамата му помощници — Невестулката и Стоманения лост, — се шегуваха с мощния си шеф и се смееха самоуверено на този внезапен обрат в тяхна полза.

Сега беше ред на Фибен да поклати глава и тихо да промърмори:

— Всеблаго, що за начин за управляване на галактиката! Може би Пратахулторн в края на краищата бе прав.

— Какво каза?

— Нищо — отвърна той. Реферът — един пила от Института — вече се приближаваше към центъра на арената. Фибен се обърна и погледна Гейлит.

— Кажи ми, че ще се омъжиш за мен, ако спечеля.

— Но... — Тя премигна, после кимна. Понечи да каже още нещо, но онзи поглед отново се впи в нея отгоре и тя просто не беше способна да намери подходящите думи. Потрепери и със странен, далечен глас успя да произнесе:

— Размажи го... заради мен, Фибен.

Блясъкът в очите ѝ не беше варварска жажда за кръв, а нещо много по-дълбоко. Отчаяние.

Фибен кимна. Не си правеше илюзии относно онова, което Желязната хватка възнамеряваше да стори с него.

Реферът ги извика да се приближат. Нямаше да има оръжия. Нямаше да има правила. Подземният тътен се бе превърнал в твърдо, гневно ръмжение и зоната на безпространственост над главите им трептеше по краищата, сякаш заредена със смъртоносна светлина.

Започна се с бавно обикаляне. Фибен и съперникът му предпазливо се гледаха, пристъпвайки в пълен кръг около арената. Деветима от шимите стояха на склона над тях заедно с Ютакалтинг, Коулт и Робърт Онийгъл. Срещу тях боя наблюдаваха губруанците и двамата приятели на Желязната хватка. Различните галактянски наблюдатели и представителите на Института по Ъплифт заемаха дъгите между тях.

Невестулката и Стоманения лост окуражаваха водача си и се зъбеа.

— Тръшни го, Фибен — викна един от другите шими. В края на краищата целият сложен ритуал, цялата тайнствена и древна традиция и наука се беше свела до това. Този бе начинът, по който Майката Природа излъчваше окончателния победител.

— Започ-ни! — Внезапният вик на рефера се блъсна в ушите на Фибен като свръхзвук писък миг преди да избумти машинният преводач.

Желязната хватка беше бърз. Хвърли се право напред и Фибен едва ли не прекалено късно разбра, че маневрата е уловка. Понечи да се дръпне наляво и чак в последния момент промени посоката, като нанесе удар с крак.

Попадението не завърши със задоволителното изхрущяване, на което се беше надявал, но Желязната хватка наистина извика, залитна и се хвана за ребрата. За нещастие, Фибен загуби равновесие и не успя да се възползва от кратката си възможност. След секунди тя вече не съществуваше и условникът отново пристъпваше към него, този път по-предпазливо, с убийствен блясък в очите.

„През някои дни просто не си струва да ставаш от леглото“ — помисли си Фибен, когато възобновиха обикалянето.

Всъщност днешният ден беше започнал със събуждането му в хралупата на едно дърво на няколко километра от Порт Хеления, където парашутите на плочестия бръшлян обкичваха голите клони на опустялата овощна градина...

Желязната хватка нанесе силен десен удар. Фибен се шмугна под ръката му и контраатакува. Противникът му парира и ръцете им се срещнаха с тъп звук.

... Войниците на Нокътя бяха проявили злобна учтивост, така че той здраво препуска с Тайхо, докато не стигна до стария си затвор...

Покрай ухото му изсвистя юмрук като топовно гюле. Той пристъпи в обсега на протегнатата ръка и се извъртя, за да забие лакът в открития стомах на врага си.

... Загледан в изоставената стая, бе разбрал, че му остава съвсем малко време, и беше препуснал с Тайхо по опустелите улици...

Ударът не бе достатъчно силен. Нещо по-лошо, Фибен реагира прекалено бавно, за да се изплъзне от ръката на Желязната хватка, която светкавично се сви и се протегна изотзад към гърлото му.

... и пристанището беше препълнено с шими — те се трупаха по кейовете, сградите, улиците, и гледаха...

Смазващият натиск заплашваше да прекъсне притока му на въздух. Той приклепна, плъзна десния си крак назад между бедрата на противника си, наведе се напред и се извъртя, прехвърли тежестта си в обратната посока и се отблъсна. Десният крак на Желязната хватка изгуби опора, но ръката му се беше впила в гърлото на Фибен и стискаше. Накрая го пусна — но с парче кожа и месо.

... Той размени коня си срещу лодка и пое през залива към шамандурите на бариерата...

Кръв шурна от гърлото на Фибен. Раната беше само на сантиметър от вратната му вена. Съперникът му бързо скочи на крака. Бе направо страшно колко светкавично можеше да се движи.

... води умствена битка с шамандурите и заслужи — чрез разума си — правото да продължи...

Желязната хватка оголи зъби, протегна дългите си ръце и нададе смразяващ кръвта вик. Гледката и звукът сякаш пронизаха Фибен като спомен за битки, водени много, много преди шимите изобщо да могат

да управляват космически кораби, когато сплашването е било половината от всяка победа.

— Давай, Фибен! — извика Робърт Онийгъл, противодействайки на заплашителната магия на условника. — Хайде, момче! Направи го заради Саймън.

„Дрисльо — помисли си Фибен. — Типично човешки трик — да ме подтиква с чувство за вина!“

И все пак успя да отблъсне моментната вълна на съмнение и се ухили на врага си.

— Естествено, можеш да пициш, но можеш ли да направиш това?

Допря палец до носа си и размърда пръсти. После трябваше бързо да отскочи, за да избегне хвърлилия се напред шим. Този път и двамата нанесоха чисти удари, които прозвучаха като думкане на барабани. И двамата залитнаха в срещуположните краища на арената и се обърнаха задъхани и оголили зъби.

... Брегът беше осеян с отпадъци и изкачването по скалите бе дълго и тежко. Но се оказа, че това е само началото. Изненаданите представители на Института вече бяха започнали да разглобяват уредите си, когато той ненадейно се появи и ги принуди да останат и да продължат тестовете още малко. Те решиха, че няма да им трябва много време, за да го пратят отново вкъщи...

Следващия път, когато се сблъскаха, Фибен понесе няколко тежки удара по лицето, за да се приближи достатъчно и да хвърли противника си на земята. Не беше най-елегантният пример за джиуджицу. Докато го изпълняваше, усети разкъсваща болка в крака си.

За миг Желязната хватка се търкаляше безпомощен. Но когато Фибен се опита да се хвърли върху него, почти падна.

След секунда условникът отново бе на крака. Фибен се опита да не показва куцането си, но нещо го беше издало, защото този път Желязната хватка се метна от дясната му страна и когато Фибен се опита да отстъпи, левият му крак поддаде.

... изтощителни тестове, враждебни погледи, напрежението от това дали ще успее навреме...

Докато падаше назад, ритна срещу противника си, но глезенът му попадна сякаш в менгеме. Фибен се мъчеше да намери опора, но

пръстите му само дращеха в меката пръст. Опита да се изплъзне настрани, ала условникът го издърпа назад и се метна върху него.

... И беше преминал през всичко това, само за да стигне дотук? В крайна сметка — адски ден...

Има определени трикове, които борецът може да опита срещу по-силен противник от много по-тежка категория. Фибен си спомни някои от тях, докато се мъчеше да се освободи. Ако не беше толкова близо до пълното изтощение, един-два дори биха могли да успеят. Значи ето така...

От известно време зрителите се бяха смълчали. Вече не се разнасяха окуражителни викове. Докато заедно с врага си се търкаляше назад-напред в измамно бавна смъртоносна схватка, Фибен откри, че може ясно да види склона на Церемониалната могила. С някакво странично ъгълче на съзнанието си разбра, че тълпата вече я няма. Там, където допреди малко се бяха трупали най-различни галактяни, сега имаше само изпотъпкана трева.

Последните останали бързо се спускаха надолу и на изток, като викаха на различни езици и възбудено жестикулираха. Паякообразният серентин, Великият екзаминатор, беше застанала сред помощниците си и вече не обръщаше никакво внимание на битката. Дори пилският рефер се бе извърнал, за да гледа усиливащата се суматоха надолу по склона.

И всичко това, след като бяха казали, че едва ли не съдбата на Вселената зависела от смъртната схватка между двамата шими? Направо обидно.

Любопитството му го предаваше, дори в този момент и на това място. „Какво, по дяволите, са намислили?“ — зачуди се той.

И в този момент противникът му успя да му приложи страхотна хватка. Наистина желязна.

— Фибен! — донесе се развълнуваният глас на Гейлит. Значи поне някой все още му обръщаше внимание, дори и само за да види окончателното му унижение и край.

Фибен се бореше с всички сили. Използваше трикове, извлечени от кладенеца на паметта. Но и най-добрите от тях изискваха силата, която вече не притежаваше. Противникът му постепенно го обръщаше по гръб, успя да го стисне и за гърлото... Пред очите на Фибен се понесоха ярки петна.

После проблясъците изbledняха — нещо хвърли тъмна сянка и над двама им. Желязната хватка премигна и се взря в нещото, появило се до главата на Фибен. Косматото черно стъпало. Продължаващият нагоре крак беше като дебел дънер и водеше към планина от козина...

Първото нещо, което забеляза Фибен, бяха две меки кафяви очи, гледащи го приятелски от черно лице, разположено върху планина от мускули.

Освен това планината се усмихваше. С ръка, дълга колкото малко шимпанзе, съществото се протегна и любопитно докосна Фибен. Желязната хватка потрепери и се отдръпна от удивление или може би от страх. Ръката на нещото се затвори около китката на условника — лекичко, просто за да провери силата му.

Не можеше да става и сравнение. Огромната мъжка горила доволно изсумтя. Всъщност тя май се смееше.

После, като се опираше на кокалчетата на ръката си, горилата се обърна и се присъедини към тъмната група, която в момента се тълпеше край удивените шими. Гейлит гледаше смаяно, широките очи на Ютакалтинг бързо премигваха.

Робърт Онийгъл като че ли си говореше сам, а губруанците ломотеха и грачеха.

Но вниманието на горилите беше съсредоточено върху Коулт. Четири женски и трима мъжки наобиколиха едрия тенанин и започнаха да го докосват. Той им говореше бавно и весело.

Фибен нямаше да повтори одевешната си грешка. Не го интересуваше какво правят горилите тук, на върха на Церемониалната могила, построена от губруанските нашественици. Имаше друга работа — да млати Желязната хватка с юмруци.

Малкото плато се бе превърнало в пълен хаос, в безумна картина, лишена от какъвто и да било ред. Границите на бойната арена като че ли вече няха никакво значение. Фибен и неговият противник се затъркаляха под краката на шими, горили, губруанци и всички останали, които бяха способни да ходят, скачат или пълзят. Изглежда, никой не им обръщаше внимание, но Фибен всъщност не го беше грижа. Единственото важно за него в момента беше, че е дал обещание, което трябва да изпълни.

Удряше Желязната хватка, докато условникът не зарева отчаяно. В един момент зърна движение зад себе си, обърна глава и видя, че

Невестулката вдига крак да го ритне... но не успя, защото една горила го вдигна в смазващата си прегръдка.

Другият другар на Желязната хватка беше задържан, или по-скоро вдигнат от Робърт Онийгъл. Шенът може и да беше много посилен от повечето човеци, но това не му вършеше никаква работа, докато висеше във въздуха. Робърт го бе вдигнал високо над главата си, като Херакъл, побеждаващ Антей.

Фибен се отказа от юмруците и стисна Желязната хватка за гърлото. Да видиш ти сега!...

Земята под тях пулсираше, небето тътнеше и ръмжеше. Чуваше се грачене и бърборене на десетки езици. И все пак Фибен слушаше единствено дали дъхът прониква през гърлото на противника му... и усещаше само бесния пулс, който така отчаяно копнееше да прекъсне...

И тогава нещо сякаш избухна в черепа му.

Сякаш нещо в него се беше разпукало и пръскаше ярка светлина. Заслепен, Фибен първо си помисли, че условникът или някой губруанец го е ударил изотзад по главата. Но блясъкът не се дължеше на сътресение. Болеше, но не по този начин.

Фибен се съсредоточи върху най-важното — да държи здраво все по-отслабващия си противник. Но не можеше да пренебрегне странното произшествие. Умът му търсеше нещо, с което да го сравни, но не откриваше подходяща метафора. Беззвучният взрив беше някак си едновременно съвсем чужд и тайнствено познат.

Изведнъж Фибен си спомни една синя светлина, която танцуваше от радост, докато изстрелваше вбесяващи мълнии по краката му. Спомни си „смадобомбата“, която бе принудила един надут дребен дипломат да избяга, забравил достойнството си. Спомни си историите, разказвани от генерала. Връзката между всичко това го накара да заподозре...

Галактяните прекъсваха многоезичния си брътвеж и се втренчваха нагоре. Фибен трябваше да вдигне малко глава, за да види какво толкова ги привлича. Преди да го стори обаче, се налагаше да се погрижи за противника си. Продължи да го стиска точно толкова,

колкото да го държи на ръба на съзнанието, и чак като се увери, че Желязната хватка е безпомощен, вдигна очи.

— Ютакалтинг — прошепна Фибен, разбирайки източника на мисловното си объркване.

Тимбримът стоеше малко по-нагоре на склона. Ръцете му бяха широко разтворени, гънките на официалната му роба плющяха на бурния вятър. Очите му бяха силно раздалечени.

Пипалцата на короната му се развяваха и над главата му кръжеше нещо.

Един шим простена и притисна слепоочията си с длани. Някъде изтракаха зъбните пръчки на принг. Мнозина от присъстващите едва забелязваха глифа. Но Фибен за пръв път в живота си наистина кенира. А това, което кенира, нарече себе си тутсунуканн.

Глифът беше чудовище — титанично от отдавна трупана енергия. Същина на отлаганата неопределеност, той танцуваше и се въртеше. И после, без да предупреди, нещото се разпадна на части. Фибен почувства как то се понася покрай и през него — нищо повече или по-малко от дестилирана, неподправена радост.

Ютакалтинг изливаше емоцията, сякаш се беше взривила язовирна стена.

— Н'ха с урустуанну, к'хаммин'т Атаклена у'ттанна! — извика той. — Дъще, ти ли ми прати тези неща и така ми върна онова, което ти бях заел? О, колко интересно са се съчетали и умножили! Да изиграеш такъв чудесен номер на гордия си баща!

Силата му въздейства на всички около него. Шими премигваха и зяпваха. Робърт Онийгъл бършеше сълзите си.

Ютакалтинг се обърна и посочи нагоре по пътеката, водеща към мястото на Избора. Всички видяха, че там, на върха на Церемониалната могила, шунтът най-после е свързан. Дълбоко заровените двигатели бяха свършили работата си и сега над главите им зееше тунел, чиито краища блестяха, но вътрешността му имаше цвят, по-пуст от чернотата.

Той като че ли изсмукваше светлината и беше трудно дори да се разбере, че там има отвор. И все пак Фибен знаеше, че това е връзка в реалното време между този свят и безброй други, където се бяха събрали свидетели, за да наблюдават и отпразнуват тазвечерните събития.

„Надявам се, че Петте галактики ще харесат представлението.“ Желязната хватка прояви признаци на съживяване, но Фибен го прасна по главата и отново вдигна очи.

По средата на тясната пътека, водеща към върха, бяха застанали три несъразмерни фигури. Първата беше на дребно неошимпанзе — ръцете му изглеждаха прекалено дълги, а зле оформените крака бяха изкривени и къси. Йо-Йо се подпираше на едната ръка на Коулт, огромния тенанински посланик. Другата масивна лапа на Коулт беше сграбчена от малко човешко момиченце, чиято руса коса се развяваше като ярко знаме на вихрения вятър.

Невероятната тройка наблюдаваше самия връх, където се бе събрала необикновена група.

Десетина горили, мъжки и женски, стояха в кръг точно под полувидимата дупка в пространството. Олюляваха се назад-напред, втречени нагоре в зейналата празнота, и напяваха ниска, атонална мелодия.

— Струва ми се... — каза почитаемият серентински Велик екзаминатор на Института по Ъплифт, — ... струва ми се, че това се е случвало и преди... веднъж-дваж... но не през по-малко от хиляда еона.

След нея промърмори друг глас, този път на дрезгав от вълнение английски.

— Не е честно. Нали беше нашият ред!

Фибен видя сълзи да се стичат по бузите на неколцина от шимите. Други се прегръщаха и избухваха в ридания.

Очите на Гейлит също бяха влажни, но Фибен разбираше, че тя вижда нещо, което другите не забелязват. Нейните сълзи бяха сълзи на облекчение, на радост.

От всички страни се чуваха удивени възклицания.

— ... Но какви създания, същности, същества могат да са те? — попита един от губруанските Сюзерени.

— Предразумни — отвърна му друг глас на галактически три.

— Те минаха през всички тестови пунктове, така че трябва да са готови за някаква етапна церемония — смънка Апелб. — Но как, по дяволите, са могли гор...

Робърт Онийгъл вдигна ръка и го прекъсна:

— Не използвай повече старото име. Тези същества, приятелю, са гартляни.

Замириса на озон. Ютакалтинг напяваше своето удоволствие към симетрията на тази великолепна изненада, на този чудесен номер, и в тимбримския му глас това беше дълбок, неземеен звук. Пленен от мига, Фибен дори не забеляза, че се изправя, за да може да вижда по-добре.

Наред с всички останали той видя сливането, което се извърши над гигантските маймуни, пеещи и люлеещи се на върха. Над главите на горилите се появи млечен въртоп и започна да се съгъстява с обещание за форми.

— Не се е случвало това по времето на никоя от днес съществуващите раси — благоговейно каза Великият екзаминатор. — През последния един милиард години расите клиенти са провеждали безчет Церемонии на Ъплифта. Преминавали са през последователни равнища и са избирали своите спътници, за да им помагат. Някои дори са използвали правото си да поискат край на Ъплифта... за да се върнат към онова, което са били преди...

Ефирността придоби овално очертание. А в него започнаха да стават все по-различими тъмни фигури, сякаш бавно изплуваха от дълбока мъгла.

— ... Но в древните саги се разказва за нови видове, развили се по своя собствена воля, изненадали цялото галактическо общество и изискали правото да изберат собствените си патрони.

Фибен чу стон и погледна надолу. Желязната хватка треперейки се надигаше на лакти.

„Трябва да му го призная. Издръжлив е.“ Но пък Фибен не мислеше, че и самият той изглежда много по-добре.

Той вдигна крак. Щеше да е толкова лесно... Но погледна настрани и видя, че Гейлит го наблюдава.

Желязната хватка се претърколи по гръб и вдигна очи към Фибен с равнодушно примирение.

„О, по дяволите! — Той протегна ръка да помогне на бившия си противник. — Не зная за какво изобщо се бихме. Така или иначе, друг обра каймака.“

Тълпата изненадано ахна. Губруанците стъписано заграчиха. Фибен най-сетне изправи Желязната хватка на крака и вдигна поглед,

за да види какво са направили горилите, за да предизвикат такова смайване.

Беше лицето на тенанин. Гигантски, по-ясен от всичко на света, образът, който се носеше във фокуса на хиперпространствения шунт, приличаше досущ на Коулт.

Трезво, сериозно изражение. Съвсем тенанинско.

Неколцина от събралите се галактични бърбреха удивено, но повечето сякаш бяха замръзнали на място. Всички освен Ютакалтинг, чието радостно учудване все още проблясваше във всички посоки като римска свещ.

— Дз'ууртин'с'татта... Аз работих за това, а изобщо не го съзнавах!

Титаничният образ на тенанина се понесе назад в млечния овал. Всички виждаха дебелия врат с дихателните процепи, а след това и могъщото тяло на съществото. Но когато се показаха ръцете му, стана ясно, че от двете страни на шунта стоят две фигури, хванали се за тях.

— Надлежно да се отбележи — каза на помощниците си Великият екзаминатор. — Безименният клиентен вид от Етап Едно, временно наречен „гартляни“, избра за свои патрони тенанините. А за свои спътници и закрилници избра заедно неошимпанзетата и човеците от Земята.

Робърт Онийгъл извика. Кордудейнър Апелб се свлече на колене, изпаднал в шок. Звукът на възобновените губруански крясъци заглушаваше почти всичко.

Фибен усети, че някой го хваща за ръката. Гейлит вдигна очи към него — в погледа ѝ се четеше гордост. И обида.

— Добре де — въздъхна той. — Така или иначе, нямаше да ни позволят да ги задържим. По този начин поне имаме право на посещения. А пък съм чувал, че тенанините не са чак толкова лоши за и-тита.

Тя поклати глава.

— Знаел си за тези същества и не си ми казал, така ли?

Той сви рамене.

— Предполагаше се, че трябва да е тайна. Пък и ти беше заета. Не исках да те занимавам с незначителни подробности. Забравих. Не ме бий, моля те.

За миг очите ѝ като че ли проблеснаха. После и тя въздъхна и отново се загледа към върха.

— Няма да им трябва много време, за да разберат, че това всъщност не са гартляни, а същества от Земята.

— И какво ще стане тогава?

Беше неин ред да свие рамене.

— Нищо, предполагам. Откъдето и да са дошли, те очевидно са готови за ъплифт. Човеците са подписали договор — несправедлив, разбира се, — забраняващ на земния клан да ги развива, така че предполагам, това е достатъчно. Поне пак ще играем някаква роля. Ще гледаме работата да бъде свършена добре.

Тътенът под краката им вече беше започнал да отслабва. Какофонията на губруанското крякане се усилваше до пронизителни височини и го заглушаваше. Но изглежда, че Великият екзаминатор не се трогваше от това. Тя вече бе заета с помощниците си, нареждаше им да съберат записите, да проведат допълнителни конкретизиращи тестове и диктуваше съобщения до щабквартирата на Института.

— И трябва да помогнем на Коулт да информира своя клан — прибави тя. — Те несъмнено ще бъдат изненадани от новината.

Фибен видя Сюзерена на Лъча и Нокътя да се качва горделиво на недалечната губруанска въздушна кола и да отлита с пълна скорост. Тътенът на изместения въздух разроши перата на птицеподобните, които останаха на могилата.

След това погледът на Фибен случайно срещна този на Сюзерена на Благопристойността, втречен в него от самотния си прът. Сега губруанецът стоеше по-изправен. Не обръщаше внимание на брътвежа на сънародниците си и гледаше Фибен със спокойното си, немигащо жълто око.

Шенът се поклони. След миг галактянинът учтиво наведе глава в отговор.

Над върха и напяващите горили — вече официално най-младите граждани на цивилизацията на Петте галактики — опалесцентният овал се сви в стесняваща се фуния. Смали се, но не и преди присъстващите да видят още една гледка, която никой досега не беше виждал... и най-вероятно никой повече нямаше да види.

Горе в небето тенанинът, шимът и човекът се спогледаха. После главата на тенанина се отметна назад и той се засмя.

В обилна, дълбока, споделена с дребните партньори радост ципестата фигура се кикотеше.

Сред зашеметените зрители единствено Ютакалтинг и Робърт Онийгъл се чувстваха така, сякаш се присъединяват към него, докато призрачното същество над главите им правеше онова, което тенанините никога не бяха могли да правят. Образът продължаваше да се смее дори докато избледняваше все повече и повече, за да бъде погълнат накрая от затварящата се дупка в пространството и завърналите се звезди да го покрият.

ШЕСТА ЧАСТ ГРАЖДАНИТЕ

*Омразна за очи и нос,
на свещ от лой приличам;
горила синьозада, аз скачам ден
и нощ
из райските горички.*

Робърт
Луис
Стивънсън,
„Портрет“

ГАЛАКТЯНИТЕ

— Те съществуват. Те са материални! Има ги!

Събралите се губруански служители и офицери наведоха пухестите си глави и извикаха едновременно:

— Дзуун!

— Тази награда ни беше отказана, честта беше отхвърлена, възможността изоставена, всичко това в името на стискането на грошове, на скъперническото броене на пари! Сега цената ще бъде много по-голяма, умножена, огромна!

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта стоеше нещастно в ъгъла и слушаше сред малка тълпа верни помощници, докато го ругаеха от всички страни. Потреперваше всеки път, когато конклавът се обръщаше и извикваше своя рефрен.

Сюзеренът на Благопристойността стоеше високо на пръта си, пристъпваше назад-напред и се накокошинваше, за да покаже по-добре новия цвят, започнал да се забелязва под сменящата му се перушина. Събралите се губруанци и квакуанци реагираха на този оттенък с цвъртене на страстна преданост.

— А сега един изоставен, непокорен и упорит пречи на нашата Смяна на перушината и на единодушието ни, чрез които можем поне да си възвърнем нещо. Да спечелим чест и съюзници. Да спечелим мир!

Сюзеренът говореше за отсъстващия им колега, военния командир, който, изглежда, не смееше да дойде и да погледне новия цвят на жреца, неговото ново първенство.

Един четирикрак квакуанец припряно приближи, поклони се и подаде съобщение на своя лидер. Почти незабавно след това копие беше отнесено и на Сюзерена на Цените и Предпазливостта.

Новините от трансферния пункт Пурмин не бяха изненадващи — били чули отгласи от огромни космически кораби, насочили се срещу губруанците в застрашителен брой. След разгрома в Церемонията на Ъплифта това бе единственото, което можеха да очакват.

— Е? — попита няколкото присъстващи военни офицери Сюзеренът на Благопристойността. — Има ли намерение Сюзеренът на Лъча и Нокътя да защитава този свят, противно на всички съвети, на здравия разум и на честта?

Офицерите, разбира се, не знаеха. Те бяха оставили командира си, когато Смяната на перушината внезапно беше променила посоката си.

Сюзеренът на Благопристойността изигра танц на нетърпение.

— Вие не сте ми от полза, не сте от полза за клана си, като се правите на невинни. Вървете, открийте, върнете се на постовете си. Изпълнявайте дълга си както ви нарежда той, но ме дръжте в течение за плановете и делата му!

Употребата на мъжкото местоимение бе съзнателна. Макар Смяната на перушината още да не беше приключила, всички можеха да разберат и преди да опадат перата накъде духа вятърът.

Офицерите се поклониха и се втурнаха навън.

93. РОБЪРТ

Отпадъци покриваха спокойната сега Церемониална могила. Смразяващите източни ветрове разлюляваха тревата по склоновете и разнасяха влакнестите парашути на бръшляна, довлечени от далечните планини. Тук-там градски шими се ровеха из сметта по долните тераси и търсеха сувенири.

По-високо все още стояха няколко павилиона. Около тях няколко десетки едри черни фигури лениво се пощеха и бърбореха с езика на ръцете, сякаш за тях никога не беше имало нещо по-важно от това кой с кого ще се съвкупява и какво ще ядат следващия път.

На Робърт му се струваше, че гориците като че ли са напълно доволни от живота. „Завиждам им“ — помисли си той. В неговия случай дори още по-голяма победа не би сложила край на тревогите. Положението на Гарт все още беше доста опасно. Навярно дори повече, отколкото когато съдбата и случайността се бяха намесили, за да изненадат всички.

Животът понякога бе досаден. Непрекъснато.

Робърт насочи вниманието си към инфокладенеца и писмото, което само преди час му бяха пратили от Института по Ъплифт.

„.... Разбира се, за една стара жена — особено за такава като мен, свикнала да върви по свой собствен път — е много трудно, но аз разбирам, че трябва да призная грешката си по отношение на собствения си син. Грешах в преценката си за теб и съжалявам за това.

В своя защита мога само да кажа, че външният вид може да бъде подвеждащ и че ти външно беше много вбесяващо момче. Предполагам, че би трябвало да мога да прозра под повърхността и да видя силата, която си проявил през тези тревожни месеци. Но това просто никога

не ми дойде наум. Навярно съм се страхувала да проверя собствените си чувства прекалено отблизо.

Във всеки случай ще имаме много време да разговаряме за това след като настъпи мир. Нека сега завърша с това, че съм много горда с теб. Твоята родина и твоят клан ти дължат много, както и благодарната ти майка.

С обич,
Меган“

Колко странно, че след толкова много години, отчаял се някога да получи одобрението ѝ, сега той го имаше и не знаеше какво да прави с него. По някаква ирония на съдбата младежът съчувстваше на майка си — беше ѝ толкова очевидно трудно да каже всички тези неща.

Цял Гарт познаваше Меган Онийгъл като изящна дама и справедлив администратор. Единствено скитащите ѝ съпрузи и самият Робърт знаеха другата страна, онази, която изпитваше истински ужас от постоянните задължения и въпросите на лична лоялност. Това беше първият път през целия му живот, в който Робърт си спомняше тя да му се извинява за нещо наистина важно, нещо, свързано със семейството и емоциите.

Очите му се насълзиха и Робърт обвини за това полетата на един отлитащ космически кораб, чиито пронизително виещи двигатели се чуваха чак от космодрума. Изтри страните си и се загледа в огромния лайнер — сребрист, почти ангелски във ведрата си красота, — който се издигна и прелетя над главата му по спокойния си път към космоса и отвъд него.

— Поредната група бягащи плъхове — измърмори той.

Ютакалтинг не си направи труда да се обърне и да погледне. Лежеше, опрян на лакти, и гледаше сивите води.

— Галактянските гости вече се забавляваха повече, отколкото са заплатили, Робърт. Церемонията на Ъплифта им дойде много. За повечето от тях перспективата на космическата битка и обсада е много по-малко примамлива.

— На мен ми беше достатъчно дори и само едно от всичко това — прибави Фибен Болгър, без да отваря очи. Той лежеше малко по-надолу, с глава в скута на Гейлит. За момента тя също нямаше какво да

каже и съсредоточено започна да разплита няколко възела в козината му, като внимаваше за все още незарасналите му черно-сини натъртвания. Йо-Йо пощеше един от краката на Фибен.

„Е, той си го заслужи“ — помисли си Робърт. Макар Церемонията на Ъплифта да беше присвоена от горилите, резултатите от тестовете, предадени им от Института по Ъплифт, все пак важаха. Ако човечеството успее да се измъкне от настоящите си неприятности и ако бе в състояние да си позволи цената на една нова церемония, двама провинциалисти от колонията Гарт щяха да водят следващата процесия начело на всички образовани шими от Земята. Макар че самият Фибен, изглежда, не се интересуваше от тази чест, Робърт се гордееше с приятеля си.

Едно шими с проста рокля се приближи към тях по пътеката и уморено се поклони на Ютакалтинг и Робърт.

— Кой иска последните новини?

— Аз не! — изсумтя Фибен. — Кажи на Вселената да върви да се...

— Фибен — нежно го сгълча Гейлит. — Аз искам да ги чуя, Микаела.

Шимито седна и да почна да пощи другото рамо на Фибен. Успокоен, той отново затвори очи.

— Коулт е получил съобщение от своите — каза Микаела. — Тенанините са на път за насам.

— Вече? — Робърт подсвирна. — Не си губят времето, а?

Микаела поклати глава.

— Вече са се свързали със Земния съвет за провеждане на преговори за закупуване на генетичната база на горилите и за наемане на земни специалисти като консултанти.

— Надявам се, че Съветът е поискал добра цена.

— Просящите не могат да избират — отвърна Гейлит. — Според някои от заминаващите си галактянски наблюдатели Земята е в доста отчаяно затруднение, както и тимбримите. Ако тази сделка означава да престанем да бъдем врагове с тенанините и може би да ги спечелим за съюзници, тя ще е от жизненоважно значение.

„За сметка на това да загубим горилите — наши братовчеди — като клиенти на нашия клан“ — помисли си Робърт. През нощта на церемонията той беше видял единствено радостната ирония във всичко

това, споделяйки този тимбримски начин на виждане на нещата с Ютакалтинг. Сега обаче беше много по-трудно да не отчита цената сериозно.

„На първо място, те никога не са били наистина наши — напомни си той. — Поне ще имаме думата за ъплифтирането им. Пък и Ютакалтинг казва, че някои тенанини не са чак толкова лоши.“

— Ами губруанците? — попита той. — Те се съгласиха да сключат мир със Земята в замяна на приемането на церемонията.

— Е, не се получи точно такава церемония, каквато си бяха наумили, нали? — отвърна Гейлит. — Как мислите вие, посланик Ютакалтинг?

Пипалцата на тимбрима лениво се развяха. През целия вчерашен ден и тази сутрин той оформяше малки глифове на озадачена сложност, далеч отвъд ограничената способност на Робърт да ги кенира, сякаш се наслаждаваше от преоткриването на нещо, което е бил загубил.

— Те ще действат по начин, за който смятат, че е в тяхна изгода, разбира се — отвърна Ютакалтинг. — Въпросът е дали ще имат здравия разум да разберат какво е добро за тях.

— Какво искате да кажете?

— Искам да кажа, че губруанците очевидно започнаха тази експедиция с неясни цели. Техният Триумвират отразяваше сблъскващите се фракции на родната им планета. Първоначалното намерение на експедицията им тук беше да използват населението на Гарт като заложник, за да измъкнат тайните на Земния съвет. Но после разбраха, че Земята е в такова неведение за това какво е открил вашият скандален делфински космически кораб, в каквото са и всички останали.

— Има ли някакви нови съобщения за „Стрийкър“? — попита Робърт.

Ютакалтинг оформи един издигащ се по спирала глиф паланк и въздъхна.

— Изглежда, делфините като по чудо са избегнали капана, заложен им от десетина от най-фанатичните раси патрони — само по себе си удивителен подвиг, — и сега „Стрийкър“ като че ли е изчезнал сред звездните пътища. Унизените фанатици са загубили огромен престиж и така напрежението е стигнало дори още по-високо равнище,

отколкото преди. Това е още една причина, поради която губруанските Господари на Курника са все по-уплашени.

— Значи, когато нашествениците са открили, че не могат да използват заложниците, за да изкопчат тайните на Земята, Сюзерените са потърсили други начини да спечелят нещо от тази скъпа експедиция? — предположи Гейлит.

— Правилно. Но когато първият Сюзерен на Цените и Предпазливостта е загинал, това е нарушило равновесието в процеса на лидерството. Вместо да преговарят за постигане на единодушна политика, тримата Сюзерени се впуснаха в необуздано съперничество за първото място в тяхната Смяна на перушината. Не съм сигурен, че дори сега разбирам всичките им възможни планове. Но последният — по който най-после са се споразумели — ще им струва много скъпо. Намесата в пристойния резултат от една Церемония на Ъплифта е сериозен въпрос.

Робърт видя, че Гейлит потръпва от отвращение — очевидно си спомни как е била използвана. Без да отваря очи, Фибен се протегна и хвана ръката ѝ.

— И къде сме ние във всичко това? — попита Робърт.

— И здравият разум, и честта изискват губруанците да спазят сделката си със Земята. Това е единственият изход от един ужасен порочен кръг.

— Но вие не очаквате те да го приемат по този начин.

— Бих ли останал тук, на неутрална територия, ако очаквах това? Ние с теб, Робърт, в момента щяхме да сме с Атаклена, щяхме да се гощаваме с куугра и други деликатеси, с които съм се запасил, и щяхме да разговаряме с часове за... о, за толкова много неща. Но това няма да стане, докато губруанците не изберат между логиката и саможертвата.

Робърт потръпна и тихо попита:

— Колко лошо би могло да стане?

Шимите се вслушаха мълчаливо.

Ютакалтинг се огледа, после вдиша сладкия студен въздух, сякаш беше отлежало вино.

— Това е прекрасен свят — въздъхна дипломатът. — И все пак е преживял ужаси. Понякога така наречената „цивилизация“ като че ли е склонна да унищожава точно тези неща, които се е заклела да пази.

ГАЛАКТЯНИТЕ

— След тях! — извика Сюзеренът на Лъча и Нокътя. — Преследвайте ги! Догонете ги!

Войниците на Нокътя и техните бойни роботи връхлетяха върху малката колона неошимпанзета. Косматите земянни побягнаха, като стреляха с лошите си оръжия нагоре срещу губруанците. Две малки огнетопки наистина избухнаха и предизвикаха дъжд от опърлени пера, но съпротивата беше безполезна. Скоро Сюзеренът се разхождаше сред взривените останки от дървета и бозайници и изруга, когато офицерите му докладваха, че има само трупове на шими.

Носеха се разкази за други — човеци и тимбрими, и, да, трижди проклети тенанини. Дали някой от тях ненадейно не се беше появил от пустошта? Всички те трябва да се бяха съюзили! Това сигурно бе заговор!

Постоянно пристигаха съобщения, искания, заповеди адмиралът да се върне в Порт Хеления. Да се присъедини към другите командири за конклав, среща, нова битка за единодушие.

— Единодушие! — изплю се върху дънера на едно повалено дърво Сюзеренът на Лъча и Нокътя. Той вече чувстваше отлива на хормони и размиването на цвета, който почти беше станал негов!

Единодушие ли? Той щеше да им покаже едно единодушие! Беше решен да си възвърне позицията на лидер. А единственият начин да го постигне след катастрофата на Церемонията на Ъплифта бе да покаже ефикасността на военния избор. Когато тенанините пристигнеха, за да предявят претенциите си за своите „гартлянски“ награди, те щяха да бъдат посрещнати със сила! Нека се занимават с ъплифтирането на нови клиенти от дълбокия космос!

Разбира се, за да ги задържи на разстояние — за да може да върне този свят на Господарите на Курника, — трябваше да е сигурен, че няма да има атаки в гръб. Наземната опозиция трябваше да бъде унищожена!

Сюзеренът на Лъча и Нокътя не искаше дори да си помисли за възможността гневът и отмъщението да са участвали в неговото решение. Да признае това би означавало да попадне под властта на жреца. Няколко добри офицери вече бяха дезертирали по този път, само за да може лицемерният върховен жрец да им нареди да се върнат на постове си. Какво нахалство!

Адмиралът бе решен да спечели лоялността им по свой собствен начин, с победа!

— Новите детектори работят, са ефективни, са ефикасни! — изтанцува в задоволство той. — Те ни позволяват да преследваме земяните, без да има нужда да надушваме определени материали. Ние ги проследяваме по самата им кръв!

Помощниците на Сюзерена споделяха задоволството му. При тази скорост всички партизани скоро щяха да са мъртви.

Сянка помрачи ликуването, когато беше съобщено, че един от транспортните кораби, довел ги дотук, се е повредил. Още един инцидент с епидемията от корозия, поразила губруанската техника навсякъде из планините и долината Сайнд. Сюзеренът беше наредил спешно разследване.

— Няма значение! Всички ще се качим в останалите транспортери. Нищо, никой, никакво събитие няма да спре преследването ни!

Войниците изпяха:

— Дзууун!

95. АТАКЛЕНА

Тя гледаше как брадатият човек чете съобщението за четвърти път и не можеше да не се зачуди дали постъпва правилно. Обрасъл с буйна коса, брадясал и гол, майор Пратахулторн изглеждаше като истински образец на див всеяден вълкон... същество прекалено опасно, та да му се вярва.

Той пак погледна съобщението и за миг единственото, което тя успя да долови, беше напрежението, пробягало от раменете по ръцете му към мощните, здраво свити юмруци.

— Изглежда, че ми заповядват да ви простя и да следвам вашата политика, госпожице. — Последната дума завърши с изсъскване. — Това означава ли, че ще бъда освободен, ако обещаю да се държа добре? Как мога да съм сигурен, че тази заповед не е фалшифицирана?

Атаклена знаеше, че няма избор. През предстоящите дни тя нямаше да е в състояние да отделя шими, за да продължат да пазят Пратахулторн. Онези, на които можеше да разчита да пренебрегнат заповедния глас на човека, бяха съвсем малко, и той вече четири пъти бе правил почти успешни опити да избяга.

— Не се съмнявам, че ще ме убиете в мига, в който откриете, че писмото не е истинско — отвърна Атаклена.

Зъбите му проблеснаха.

— Имате думата ми за това — увери я той.

— И за какво друго?

— Според тези заповеди от Правителството в изгнание нямам избор, освен да се държа така, сякаш не съм бил отвлечан, да се преструвам, че не е имало бунт, и да съобразявам стратегията си с вашите съвети. Добре. Съгласен съм с това, но и вие запомнете, че ще се оплача на командирите си на Земята при първа възможност. И те ще отнесат въпроса до ТААСФ. А щом решението на координатор Онийгъл бъде отменено, аз ще те намеря, малка тимбримке. Ще те намеря!

Оголената, открита омраза в ума му мигновено я накара да потръпне. Човекът не скриваше нищо. Под думите му гореше истина. Тя кимна на Бенджамин.

— Пусни го.

С нещастен вид и избягвайки да среща погледа на тъмнокосия човек, шимът смъкна клетката и отвори вратата. Пратахулторн излезе, като потриваше ръце. После, съвсем ненадейно, скочи към нея и се засмя, когато Атаклена и шимите отстъпиха.

— Къде са хората ми? — отсечено попита той.

— Не зная точно — отвърна Атаклена, докато се опитваше да възпре гийровия прилив. — Пръснахме се на малки групички и дори трябваше да изоставим пещерите, когато стана ясно, че са разкрити.

— Ами това място? — посочи към димящите склонове на връх Фоси Пратахулторн.

— Очакваме врагът да се появи и да ни атакува всеки момент — честно отвърна тя.

— Добре — каза майорът. — Не повярвах и на половината от това, което ми разказа вчера за Церемонията на Ъплифта и за последствията от нея. Но ще ти кажа едно — ти и твоето татенце, изглежда, наистина доста сте размърдали губруанците.

Той подуши въздуха, сякаш вече се опитваше да долови някаква следа.

— Предполагам, че имаш тактическа карта и инфокладенец за мен?

Бенджамин му подаде един от преносимите компютри, но Пратахулторн го спря с ръка.

— Не сега. Първо да се измъкнем оттук. Искam да се махна от това място.

Атаклена кимна. Отлично разбираше как се чувства майорът.

Пратахулторн се засмя, когато момичето отклони подигравателно рицарския му поклон и настоя той да тръгне пръв.

— Както искаш.

Запровираха се през дърветата и затичаха под гъстия покров на гората. След малко чуха нещо, което звучеше като гръмотевица, паднала на мястото на убежището, макар че в небето нямаше облаци.

96.

СИЛВИ

Нощта беше осветена от ярките фарове, които излъчваха ултравиолетовите си лъчи и хвърляха студени сенки, докато бавно се носеха към земята. Въздействието им върху сетивата беше внезапно и замайващо, и дори по-силно от шума на битката и виковете на умиращите.

Ослепителните факли бяха издигнати в небето от защитниците, защото техните нападатели нямаха нужда от светлина, която да ги насочва. Водени от радарите и детекторите на инфрачервено излъчване, те атакуваха със смъртоносна точност.

Шимите бягаха от тъмния лагер във всички посоки — голи, взели само храна и оръжие. В по-голямата си част те бяха бегълци от планинските селца, изгорени през последните сражения. Неколцина обучени партизани останаха назад в отчаяна ариергардна акция, за да прикрият отстъплението на цивилните.

Използваха всички налични средства, за да объркат смъртоносните точни детектори на въздушния си враг. Прожекторите бяха сложни съоръжения и автоматично настройваха проблясванията си, за да смутят възможно най-ефикасно активните и пасивните сензори. Те забавиха птицеподобните, но за съвсем кратко. А и бяха малко.

Освен това врагът имаше нещо ново, някаква тайна система, която му позволяваше да проследява шимите дори под най-гъстата растителност, дори голи, без никакви продукти на цивилизацията.

Единственото, което преследваните можеха да сторят, беше да се делят на все по-малки групи. Перспективата за онези, които успееха да се измъкнат оттук, бе да живеят съвсем като животни, сами или най-много на двойки, и да се свиват под небесата, които някога бяха свободни за тях.

Силви помагаше на едно по-старо шими и на две деца да се изкатерят по скрития в лиани ствол, когато внезапно настръхналата ѝ козина ѝ подсказа за приближаването на гравитатори. Тя бързо даде знак на другите да се скрият, но нещо — навярно непостоянният ритъм на двигателите — я накара да остане на място, втренчила се над един повален дънер. В тъмнината едва различи неясна белезникава фигура, която се връза в осветената от звездите гора, за да се разбие с трясък сред клоните и да изчезне в мрака на джунглата.

Шимито погледна към тъмната бразда, която беше прорязала машината, загриза ноктите си и се заслуша в дъжда от останки, който се сипеше по следата на кораба.

— Дона! — прошепна Силви. По-старото шими вдигна глава изпод листака. — Можеш ли да стигнеш с децата до мястото на срещата? Просто трябва да слезеш по склона до потока, после да тръгнеш по течението и като стигнеш водопада, там има пещера. Ще се справиш ли?

Дона помълча доста дълго и накрая кимна.

— Добре — рече Силви. — Когато видиш Петри, кажи му, че съм видяла вражески разузнавателен кораб да се разбива и че ще отида да го поразгледам.

Очите на другото шими бяха толкова разширени от страх, че бялото около ирисите ѝ блестеше. Тя премигна няколко пъти, после протегна ръце към децата. Докато успее да ги събере, Силви вече предпазливо беше навлязла в тунела от разбити дървета.

„Защо правя това?“ — зачуди се тя, докато прескачаше счупените клони, от които все още сълзеше лютив сок. Местните животинчета щъкаха насам-натам и търсеха убежища след разрушаването на домовете си. Миришеше на озон. После, когато наближи кораба, усети друг познат мирис — на изгоряла птица.

Всичко в мрака изглеждаше зловещо. Нямаше абсолютно никакви цветове, само сиви сенки. После мръснобялата грамада на разбили се въздухолет се изпречи пред нея. Предницата му бе съвсем смачкана от удара.

Силви чу тихо пращане — някаква електроника даваше на късо отново и отново. Не се долавяха никакви други звуци. Главната врата беше наполовина откъсната от пантите.

Тя предпазливо приближи. Плъзна пръсти по един от гравитаторните тласкачи и в ръката ѝ останаха люспи ръжда. „Отвратително поддържане — помисли си тя. — Дали затова катастрофира?“ Устата ѝ беше пресъхнала. Тя се наведе и надникна вътре.

Двама губруанци все още лежаха стегнати с ремъци на местата си. Остроклюните им глави бяха увиснали на тънките им строшени вратове.

— Всеблаго — изпъшка Силви. Не можеше да се съсредоточи. Всичките ѝ инстинкти крещяха да се маха оттук.

Опита се да си представи какво би сторила Гейлит Джоунз при подобни обстоятелства. Знаеше, че никога няма да е като нея. Просто картите им бяха различни. Но ако се опитваше усилено...

— Оръжия — прошепна си сама тя и насили треперещите си ръце да издърпат оръжието на войниците от кобурите. После изсъска и се плесна по челото. — Идиотка! Атаклена се нуждае повече от разузнаване, отколкото от огнестрелно оръжие!

Продължи да оглежда, като се чудеше дали изобщо ще може да разпознае нещо важно, дори да е под носа ѝ.

„Хайде. Ти си земянитска гражданка с колежанско образование. И си прекарала месеци на работа при губруанците.“

Като се съсредоточи, тя разпозна средствата за управление на полета и — по символите, очевидно отнасящи се до ракети — оръжейния пулт. Друг екран, все още осветен от отслабващия акумулатор на машината, представяше релефна карта на местността с многобройни символи и означения, написани на галактически три.

„Дали това не е уредът, който използват, за да ни откриват?“ — зачуди се тя.

На клавишите точно под екрана бяха изписани думи на езика на врага, които тя знаеше. „Поясен селектор“ — гласеше надписът. Тя го докосна за експеримент.

В долния ляв ъгъл на екрана се отвори прозорец. Появиха се още тайнствени думи, прекалено сложни за нея.

Но над текста се въртеше сложно изображение, което всеки възрастен от което и да било цивилизовано общество би определил като модел на молекула.

Силви не беше химик, но нещо в изобразената молекула ѝ се струваше странно познато. Тя се съсредоточи и се опита да разчете думата точно над схемата. Започна да си припомня сричковата азбука на галтри.

— Хее... Хеем... Хее Моог...

Усети, че кожата ѝ внезапно настръхва. Облиза устни и после прошепна цялата дума:

— Хемоглобин.

ГАЛАКТЯНИТЕ

— Биологическа война! — Сюзеренът на Лъча и Нокътя нервирано подскачаше по мостика на бойния кораб. — Тази корозия, това разпадане, тази ръжда по оръжието и машините, нарочно ли е предизвикана?

Техникът се поклони.

— Да. Има няколко агенти — бактерии, приони, плесени. Щом разбрахме, веднага взехме контрамерки. Ще ни трябва време, за да третираме всички засегнати повърхности с организми, създадени срещу техните, но постепенно всичко ще бъде сведено до дребна неприятност.

„Постепенно“ — болезнено си помисли адмиралът.

— Как са били пренесени тези агенти?

Квакуанецът извади от чантата си смачкана, подобна на плат тъкан, свързан с тънки нишки.

— Когато вятърът започна да навява тези неща от планините, ние се консултирахме със записите в Библиотеката и разпитахме местните. Досадната напаст се появява периодично на този бряг на континента с настъпването на зимата, така че не й обърнахме внимание. Сега обаче изглежда, че планинските бунтовници са открили начин да заразяват тези въздушни семенници с биологични култури, които действат разрушително на машините ни. Докато разберем какво става, те се бяха пръснали почти навсякъде. Наистина оригинален замисъл.

— Колко лоши, колко тежки, колко катастрофални са щетите?

Отново последва нисък поклон.

— Засегната е една трета от базираните на планетата транспортни средства. Две от отбранителните батареи на космодрума няма да могат да се използват в продължение на десет планетни дни.

— Десет дни!

— Както знаете, ние вече не получаваме резервни части от родната планета.

Адмиралът нямаше нужда да му напомнят. Повечето пътища до Гимелай вече бяха блокирани от приближаващите инопланетни армади, които в момента търпеливо разчистваха мините от границите на системата Гарт.

И като че ли това не беше достатъчно, другите двама Сюзерени се бяха обединили срещу военния. Те не можеха да сторят нищо, за да предотвратят предстоящите битки, ако партията на адмирала решише да се сражава, но бяха в състояние да не му осигурят религиозна и бюрократична поддръжка. Резултатите от това вече се проявяваха.

В главата му запулсира болка.

— Те ще платят! — пронизително извика Сюзеренът. По дяволите ограниченията на жреци и броячи на яйца!

Сюзеренът на Лъча и Нокътя си спомни с нежен копнеж величествените флоти, които бе довел в тази система. Но повечето от онези кораби бяха изтеглени от Господарите на Курника, за да посрещнат други отчаяни нужди, и навярно доста голяма част от тях вече бяха димящи останки или пара по бойните полета на галактиката.

За да избегне тези мисли, адмиралът потъна в разсъждения за примката, която сега се стягаше около оттеглилите се в планинските твърдини бунтовници. Скоро поне тази неприятност щеше да свърши завинаги.

И тогава — е, нека Институтът по Тъплифт си отстоява неутралността на свещената Церемониална могила! Всички знаят, че понякога ракетите падат не където трябва — например в цивилни градове или дори на неутрални територии.

Твърде зле! Щяха да изразят съчувствие, разбира се. Колко жалко. Но такива са капризите на войната!

98.

ЮТАКАЛТИНГ

Той вече не трябваше да пази тайните копнежи на сърцето си или да крие дълбоко своите чувства. Нямаше значение дали детекторите щяха да засекат психическите му излъчвания — те със сигурност щяха да знаят къде да го открият, когато настъпи моментът.

На зазоряване, докато изтокът посивяваше от скритото в облаци слънце, Ютакалтинг вървеше по покритите с роса склонове и се протягаше напред с всичко, което имаше.

Чудото отпреди няколко дни беше пръснало пашкула на душата му. Там, където си мислеше, че винаги ще царува зима, сега избуяваха нови филизи. И човеците, и тимбримите смятаха обичта за най-великата сила. Но освен това имаше какво да се каже и за иронията.

„Аз живея и кенирам света като красив.“

Той вложи цялото си умение в глиф, който се понесе, изящен и лек, над полюляващите му се пипалца. Да стигне дотук, толкова близо до мястото, където бе започнал да крои планове си... и да присъства на това как всичките му номера се обръщат срещу самия него и му дават всичко, което е искал, но по такъв удивителен начин...

Зората изпълни света с багри. Беше типичен зимен пейзаж с оголени овощни градини и покрити с брезент кораби. Водите в залива бяха разпенени. И все пак слънцето излъчваше топлина.

Той си помисли за Вселената, толкова странна, често причудлива, и толкова изпълнена с опасности и трагедии.

Но също и с изненади.

„Изненади... онези благословени неща, които показват, че всичко това е действително — той разпери ръце, за да обхване всичко това, — че дори най-надареният с въображение от нас не би могъл да го измисли със собствения си ум.“

Ютакалтинг не пусна глифа на свобода. Той се откъсна сам, сякаш по своя собствена воля, и се издигна, без да се влияе от утринните ветрове, за да се понесе натам, накъдето го отведе случайността.

По-късно се проведеха продължителни консултации с Великия екзаминатор, с Коулт и с Кордудейнър Апелб. Всички те искаха неговия съвет. И той се постара да не ги разочарова.

Към пладне Робърт Онийгъл го дръпна настрана и отново му предложи идеята за бягство. Младият човек искаше да се изтръгне от затвора им на Церемониалната могила и да тръгне заедно с Фибен срещу губруанците. Всички знаеха за сраженията в планините и Робърт искаше да помогне на Атаклена.

Ютакалтинг му съчувстваше.

— Но ти се подценяваш, синко — каза той на младежа.

Робърт премигна.

— Какво искате да кажете?

— Искам да кажа, че губруанските военни вече отлично съзнават колко опасни сте вие с Фибен. И навярно поради известни дребни усилия от моя страна включват в списъка си и мен. Защо мислиш поддържат такива патрули, когато сигурно имат други неотложни нужди?

Той посочи машината, която обикаляше точно извън периметъра на институтската територия. Нямаше съмнение, че дори охладителните шахти, водещи към енергостанциите, се наблюдават от сложни смъртоносни работи. Робърт беше предложил да използват безмоторни планери, но врагът сигурно вече знаеше и този вълконски трик. Беше получил скъпо струващи уроци.

— По този начин ние помагаме на Атаклена — каза Ютакалтинг. — Като се подиграваме на врага, като се смеем, сякаш си мислим за нещо специално, което те не притежават. Като плашим същества, които си заслужават това, загдето нямат чувство за хумор.

Робърт не даде никакъв външен знак, за да покаже, че разбира. Но Ютакалтинг се зарадва, когато разпозна глифа, оформен от младия човек: прост вариант на киниулун. И се засмя. Очевидно Робърт го беше научил — и заслужил — от Атаклена.

— Да, странни ми осиновени синко. Ние трябва да държим губруанците в болезнена увереност, че момчетата ще направят онова, което правят момчетата.

По-късно обаче, по залез слънце, Ютакалтинг внезапно се изправи в тъмната си палатка и излезе навън. Втренчи се на изток и пипалцата му се развиха в търсене.

Знаеше, че някъде там дъщеря му яростно мисли. Беше научила нещо, навярно някакви новини. И сега се съсредоточаваше, сякаш животът ѝ зависеше от това.

После краткият, обречен да свърши миг на връзка изтече. Ютакалтинг обаче не се прибра, а отиде до палатката на Робърт.

— Струва ми се, че наистина има начин да се измъкнем от тази могила — каза тимбримът на младежа. — Поне за кратко.

— Продължавайте — рече Робърт.

Ютакалтинг се усмихна.

— Не съм ли ти казвал вече — или съм казал на майка ти, — че всичко започва и свършва в Библиотеката?

ГАЛАКТЯНИТЕ

Положението беше ужасно. Единодушието се разпадаше непоправимо и Сюзеренът на Благопристойността не знаеше как да се справи с това.

Сюзеренът на Цените и Предпазливостта почти се беше самовгълбил. Бюрокрацията функционираше по инерция, без ръководство.

А тяхната жизненоважна трета част, тяхната сила и смелост, Сюзеренът на Лъча и Нокътя, не отговаряше на молбите им за конклав. Всъщност той като че ли твърдо държеше курс, който можеше да доведе не само до самоунищожението им, но и навярно до огромни опустошения на този деликатен свят. Ако това се случеше, ударът върху вече разклатената чест на тази експедиция, на този клон от клана Гууксуй-Губру, щеше да бъде катастрофален.

И все пак какво би могъл да стори Сюзеренът на Благопристойността? Господарите на Курника, заети с проблеми по-близки до дома, не им предлагаха полезен съвет. Те бяха разчитали на Триумвирата да се обедини, да смени перушината си и да постигне мъдро единодушие. Но Смяната на перушината беше тръгнала в погрешна, в отчаяно погрешна посока. И не бяха постигнали мъдрост.

Сюзеренът на Благопристойността изпитваше тъга и безнадеждност, далеч надхвърлящи границите, присъщи за лидер, насочил кораба си към опасности — дори повече от жрец, прокълнат да присъства на светотатство.

Загубата бе огромна и лична, а и много древна в сърцето на расата. Наистина, поникналите под белия пух пера вече бяха червени. Но имаше губруански кралици, постигнали своята женственост без радостното задоволство и помощта на другите двама, които да споделят удоволствието, честта, славата.

Най-голямата ѝ амбиция се беше превърнала в действителност и това бе безплодна перспектива, самотна и болезнена.

Сюзеренът на Благопристойността мушна клюн под ръката си и по начина на собствения си народ тихо заплака.

100.

АТАКЛЕНА

„Вампирски растения“ — така го беше обобщила Лидия Маккю. Тя стоеше на пост с двама от земянитските морски пехотинци, чиято кожа блестеше под нанесените пластове камуфлажна боя. Предполагаше се, че тя ги предпазва от детекторите на инфрачервено излъчване, а също и, както се надяваха, от новия резонансен детектор на врага.

„Вампирски растения ли? — помисли си Атаклена. — Сполучлива метафора.“

Тя изля около литър яркочервена течност в тъмните води на горското вирче, в което стотици малки лиани се събираха в един от вездесъщите пунктове за размяна на хранителни вещества.

Някъде надалеч други групи правеха същото. Това напомняше на Атаклена за вълконските вълшебни приказки за магически обреди и тайнствени заклинания в омагьосани гори. Трябваше да се сети да каже на баща си за аналогията, ако изобщо някога ѝ се удадеше тази възможност.

— Наистина — каза тя на лейтенант Маккю. — Моите шими източиха едва ли не цялата си кръв, за да има достатъчно за целите ни. Естествено, има по-фини начини за това, но в момента просто никой от тях не ни е достъпен.

Лидия измърмори нещо и кимна. Земната жена все още се бореше със себе си. От гледна точка на логиката тя навярно се съгласяваше, че ако преди седмици бяха оставили майор Пратахулторн да действа, резултатите щяха да са катастрофални. Последвалите събития бяха доказали правотата на Атаклена и Робърт.

Но лейтенант Маккю не беше в състояние толкова лесно да се дистанцира от клетвата си. Доскоро двете жени дори бяха започнали да се сприятеляват, разговаряха с часове и споделяха различните си копнежи за Робърт. Но сега, когато истината за бунта и отвличането на майор Пратахулторн беше излязла наяве, между тях зейна пропаст.

Червената течност се вихреше около коренчетата. Очевидно полуподвижните лиани вече реагираха и изсмукваха новото вещество.

Нямаше време за тънкости, а само за брутален силов подход към идеята, която внезапно ѝ беше дошла, скоро след като чу доклада на Силви. „Хемоглобин. Губруанците имат детектори, които могат да проследяват резонанса на основната съставка на кръвта на земяните. С такава чувствителност устройствата трябва да са ужасяващо скъпи!“

Тимбримката трябваше да открие начин да противодейства на новото оръжие, в противен случай можеше да остане единственото разумно същество в планината. Нейният собствен партизански отряд сега се влачеше наоколо толкова обезсилен от източеното му количество кръв, че някои шими бяха сменили прякора ѝ. Вместо „генерала“, бяха започнали да наричат Атаклена „графинята“ и после правеха гримаси с оголени кучешки зъби.

За щастие, все още имаше неколцина шими специалисти — най-вече онези, които бяха помогнали на Робърт да разработи микроби, за да „зарази“ машините на врага, — способни да ѝ помогнат с този безцеремонен експеримент.

„Смеси молекули на хемоглобин с характерни съставки, търсени от определени лиани. Надявай се новата комбинация да получи тяхното одобрение. И се моли лианите да я разнесат достатъчно бързо.“

Шим куриер се приближи и прошепна нещо на лейтенант Маккю. Тя на свой ред се обърна и дойде до Атаклена.

— Майорът е почти готов — каза смуглата жена. После небрежно прибави: — А разузнавачите ни казват, че са засекли въздушен кораб да се насочва насам.

Атаклена кимна.

— Свършихме тук. Да тръгваме. Следващите няколко часа ще покажат.

101.

ГАЛАКТЯНИТЕ

— Тук! Забелязваме концентрация, събиране, натрупване на безсрамния враг. Вълконите бягат в предсказуема посока. И сега можем да ударим, да връхлетим, да нападнем, за да ги победим!

Специалните им детектори откриха събиращите се в едно пътеки на плячката през гората. Сюзеренът на Лъча и Нокътя даде заповед и една елитна бригада губруански войници се спусна към малката долина, където беше попаднал в капан бягащият им враг.

— Пленници, зложници, нови затворници за разпит... това искам аз!

МАЙОР ПРАТАХУЛТОРН

Примамката беше невидима. Тя се състоеше от едва проследим поток комплексни молекули, движещи се по сложната дантелена мрежа на растителността на джунглата. Всъщност майор Пратахулторн нямаше как да знае със сигурност, че тя изобщо е там. Чувстваше се неловко да разполага засади по склоновете, надвиснали над поредица малки вирчета в иначе необитаемата горска долина.

И все пак в ситуацията имаше нещо симетрично, почти поетично. Ако този фокус по някаква случайност наистина успееше, тази сутрин той щеше да изпита радостта от битката.

В противен случай офицерът възнамеряваше да изпита удовлетворението да извие един конкретен, строен тимбримски врат, каквито и да бяха възможните последици за кариерата и живота му.

— Фенг! — изръмжа той на един от морските си пехотинци. — Недей да се чешеш. — Капралът бързо провери дали не е изтрил част от монопластовото покритие, което придаваше на кожата му болезнено зеленикав оттенък. Новият материал беше приготвен набързо с надеждата да блокира хемоглобиновия резонанс, който врагът използваше, за да засича земяните под горския покров. Разбира се, разузнаването можеше изцяло да греши по този въпрос. Пратахулторн разполагаше само със съобщенията на шими и на онази проклета тим...

— Майоре! — прошепна някой. Беше войникът неошимпанзе, който, изглежда, се чувстваше още по-неудобно в зеленикавата си козина. Правеше му бързи знаци от едно високо дърво. Пратахулторн го разбра и направи вълнообразен жест и в двете посоки.

„Е — помисли си той, — от някои от тези местни шими стават доста добри партизани, признавам.“

Поредица от звукови бомби разлюля листака навсякъде около него, последва пронизителният вой на приближаващи се въздушни машини. Те се спуснаха в тясната долина на равнището на върховете на дърветата, като следваха хълмистия терен с точността на

компютърното управление. В точно определения момент Войниците на Нокътя и техните бойни роботи се изсипаха от дългите транспортери, за да паднат спокойно в горичката.

Дърветата се отличаваха само с едно — със своя глад за определени характерни химически вещества, доставяни им от търгуващите лиани. Само че сега лианите им бяха доставили и нещо друго. Нещо, източено от земянитски вени.

— Почакайте — прошепна Пратахулторн. — Почакайте големите.

Скоро усетиха ефекта на приближаващи гравитатори, и то в голям мащаб. Над хоризонта се появи губруански боен кораб, носещ се спокойно на неколкостотин метра над земята.

Цел, за която си струваше да пожертват каквото и да е. Досега проблемът им беше как да разберат предварително къде ще има такава. Ракетохвъргачките бяха чудесно, но трудно подвижно оръжие. Трябваше да бъдат разполагани предварително. А изненадата бе от огромно значение.

— Почакайте — промърмори той, когато огромният кораб се приближи. — Не ги плашете.

Долу Войниците на Нокътя вече цвъртяха стъписано, защото не ги очакваше никакъв враг, нито дори цивилни шими, които да заловят и да пратят горе за разпит. Всеки момент някой от войниците сигурно щеше да открие истината. И все пак майор Пратахулторн настояваше:

— Почакайте още само минутка, докато...

Някой от шимите артилеристи явно беше загубил търпение, защото от възвишенията от отсрещната страна на долината изведнъж блесна мълния. След миг още три лъча се сляха в едно. Пратахулторн се наведе и покри главата си с ръце.

Доста време измина преди да могат да видят какво е станало. Навсякъде се носеха облаци прах и песъчинки. После въздухът се проясни и сред повалените дървета и разкъсаните лиани видяха обгорения, заравнен участък, над който бе кръжал губруанският боен крайцер.

Пратахулторн се ухили и изстреля сигнална ракета — знак за атака.

Няколко от приземилите се машини на врага бяха разбити от вълната на свръхналягане. Три обаче се издигнаха и се насочиха към

местата, откъдето бяха изстреляни ракетите. Но пилотите им не знаеха, че сега си имат работа със земянители морски пехотинци. Бе удивително какво могат да постигнат пленените саблепушки, попаднали в съответните ръце. Скоро още три горящи останки димяха на дъното на долината.

Долу шимите се хвърлиха в атака и битката стана много по-лична — кървав двубой с лазерни и сачмени пушки, с арбалети и лъкове.

А когато се стигна до ръкопашен бой, Пратахулторн разбра, че са спечелили.

„Не мога да оставя това на местните“ — помисли си той. Така че се присъедини в преследването през гората, докато губруанският ариергард яростно се мъчеше да прикрие бягството на оцелелите.

По-късно шимите разказваха историята така: брадата бледозелена фигура с набедрена превръзка се прехвърляла сред дърветата и пресрещала въоръжени до зъби Войници на Нокътя само с нож и гарота. Изглежда, нямало начин да бъде спрян и наистина, нищо живо не му устояло.

Спрял го само някакъв повреден боен робот, върнат в състояние на частично функциониране от веригата си за самовъзстановяване и навярно направил логична връзка между окончателния провал на губруанските сили и това страшно същество, на което битката сякаш доставяла огромно удоволствие.

Майор Пратахулторн си отиде както бе желал, с горчива усмивка, вкопчил пръсти в перната шия, задушил още едно омразно същество, което не принадлежеше на света, на който, според него, би трябвало.

103.

АТАКЛЕНА

„Така“ — помисли си тя, когато развълнуваният шим куриер задъхано ѝ съобщи радостната новина за победата. Според всички стандарти това беше най-големият успех на въстаниците.

„В известен смисъл самият Гарт се превърна в най-големия ни съюзник. Неговата наранена, но все още могъща мрежа от живот.“

Губруанците бяха примамени от шимски и човешки хемоглобин, пренесен до специално място от вездесъщите трансферни лиани. Честно казано, Атаклена остана изненадана, че планът им бе успял. Неговият успех доказваше колко глупава беше свръхзависимостта на врага от сложния му хардуер.

„А сега трябва да решим какво ще предприемем.“

Лейтенант Маккю вдигна очи от доклада за битката, донесен от изтощения шим, и срещна погледа на Атаклена. Двете жени споделиха миг на безмълвна взаимност.

— Най-добре да тръгвам — каза накрая Лидия. — Трябва да се направи реорганизация на силите, да се пренесе плененото оръжие... а сега аз съм командир.

Атаклена кимна. Не можеше да се насили да скърби за майор Пратахулторн. Но му признаваше едно: той беше воин.

— Къде според теб ще ударят сега? — попита тя.

— Не знам. Нали основният им метод да ни засичат се провали. Държат се така, сякаш нямат много време. — Лидия се намръщи. — Сигурно ли е, че тенанинската флота е на път за насам?

— Представителите на Института по Ъплифт открито говорят за това по въздушните си вълни. Тенанините идват да заявят претенцията си над своите нови клиенти. И като част от уговорката с баща ми и със Земята, те са длъжни да помогнат за изгонването на губруанците от тази система.

Атаклена все още изпитваше благоговение от степента, до която беше подействал планът на баща ѝ. Когато преди почти една гартска година бе започнала кризата, беше очевидно, че нито Земята, нито

Тимбрим ще са в състояние да помогнат на тази далечна колония. А повечето от „умерените“ галактични бяха толкова бавни и благоразумни, че едва ли имаше някаква надежда да убедят някои от тези кланове да се намеси. Ютакалтинг се бе надявал така да заблуди тенанина, че той да свърши работата вместо него — да насъска враговете на Земята един срещу друг.

Планът беше постигнал резултати далеч отвъд очакванията на Ютакалтинг поради фактор, за който баща ѝ не бе имал представа. Горилите. Дали масовата им миграция към Церемониалната могила беше предизвикана от размяната на с'устру'туун, както си мислеше преди? Или пък Великият екзаминатор на Института бе права, като заяви, че самата съдба е нагласила тази нова раса клиент да бъде в точното време и място, за да избере? Атаклена някак си изпитваше увереност, че всичко това е нещо много по-сложно и навярно никой никога няма да го разбере.

— Значи тенанините идват да изгонят губруанците. — Лидия, изглежда, не беше сигурна как да разбира положението. — В такъв случай ние печелим, нали? Искам да кажа, губруанците не могат да ги задържат неограничено време. Дори да беше възможно от военна гледна точка, те биха загубили толкова много престиж в Петте галактики, че даже умерените би трябвало накрая да се разтревожат и размърдат.

Възприемчивостта на земянитската жена беше впечатляваща. Атаклена кимна.

— Положението им, изглежда, налага провеждането на преговори. Но това иска логика. Страхувам се, че губруанските военни се държат ирационално.

Лидия потръпна.

— Такъв враг често е по-опасен от един рационален противник. Той не действа от разумен егоизъм.

— Последното съобщение на баща ми показва, че губруанците са ужасно раздвоени — каза Атаклена. Излъчванията от територията на Института в момента бяха за партизаните най-добрият източник на информация. Робърт, Фибен и Ютакалтинг се редуваха да предават, с което допринасяха много за духа на планинските бойци, а сигурно и усиливаха ужасното раздражение на нашественика.

— Ще трябва да действаме от гледна точка на предположението, че ръкавицата вече е хвърлена — въздъхна жената от морската пехота. — Ако за тях няма значение мнението на галактяните, те могат да използват дори космическо оръжие на планетата. Най-добре е да се разпръснем колкото е възможно по-нашироко.

— Да — кимна Атаклена. — Но ако те използват горелки или адски бомби, така или иначе всичко е загубено. От такива оръжия не можем да се скрием. Не мога да нареждам на войниците ти, лейтенант, но по-скоро бих умряла в дързък жест — който би могъл да сложи край на това безумие веднъж завинаги, — отколкото да завърша живота си със заровена в пясъка глава, подобно на някоя от вашите земни стриди.

Въпреки сериозността на думите ѝ Лидия Маккю се усмихна. И по краищата на простата ѝ аура затанцува разбираща ирония.

— Щрауси — нежно я поправи земната жена. — Големите птици, които си заравят главите в пясъка, се казват щрауси. А сега, защо не ми кажеш какво си намислила?

ГАЛАКТЯНИТЕ

Тенанинът Боулт наду гребена си до максимална височина и разпери блестящите шипове на лактите си преди да се качи на мостика на огромния боен кораб „Атанасфайър“. Там, до грамадния екран, на който с бляскави цветове беше представена диспозицията на флотата, го чакаше човешката делегация. Нейният водач, възрастна женска, чиято светла коса все още лъщеше на места с цвета на жълто слънце, официално се поклони под съответния ъгъл. Боулт отвърна с прецизно прегъване в кръста и посочи екрана.

— Адмирал Алварес, мисля, сама разбирате, че последните мини на врага вече са прочистени. Готов съм да излъча до Галактическия институт по цивилизована война нашата декларация, че губруанската възбрана върху тази система е вдигната.

— Радвам се да чуя това — отвърна жената. Нейната човешка усмивка — оголване на зъбите — беше за тенанините един от най-лесните за разтълкуване жестове. Човек толкова опитен в галактическите дела, колкото легендарната Елена Алварес, сигурно знаеше ефекта на това вълконско изражение върху други същества. Така че сигурно го беше използвала целенасочено.

Е, такава фина заплаха играеше приемлива роля в сложната игра на блъфиране и преговори. Боулт бе достатъчно честен, за да признае, че той също го вършеше. Точно затова беше надул високия си гребен преди да влезе тук.

— Ще ми бъде приятно отново да видя Гарт — прибави Алварес. — Само се надявам да не станем непосредствена причина за нов холокост на този нещастен свят.

— Ще се постареем да избегнем това на всяка цена. А ако се случи най-лошото — ако тази банда губруанци напълно загуби самообладание, — тогава целият им гаден клан ще плати за това.

— Малко ме интересуват наказанията и обезщетенията. Тук са заложили хора и цяла една деликатна екостистема.

Боулт се въздържа от коментар. „Трябва да съм по-внимателен — помисли си той. — Не е подobaващо други да напомнят на тенанините — защитници на целия Потенциал — за задължението да закрилят места като Гарт.“

Беше особено нахалство справедливо да те гълчат вълкони.

„И отсега насетне те ще ни се врат навсякъде, ще се заяждат и ще ни критикуват, а ние ще трябва да ги слушаме, защото човеците ще са етапни спътници на един от нашите клиенти. Това е само едно от нещата, с които ще трябва да заплатим за съкровището, намерено ни от Коулт.“

Човеците осъществяваха огромен натиск при преговорите, както и се очакваше от клан, изпитващ толкова отчаяна нужда от съюзници, като техния. Тенанинските сили вече се бяха изтеглили от всички райони на конфликт със Земята и Тимбрим. Но земяните настояваха за много повече от това в замяна на помощ при ъплифтирането на новата раса клиент, наречена „Горила“.

В резултат те искаха великият клан Тенанин да се съюзи с окаяните и презрени вълкони и шегаджиите тимбрими! И това в момент, в който ужасният Соро-Тандуански съюз изглеждаше неударим сред звездните пътища. Та това спокойно можеше да изложи на опасност от унищожение и самите тенанини!

Ако зависеше от Боулт, който си беше имал работа с достатъчно вълкони, та да му стигнат до края на живота му, изходът бе да им каже да вървят по Ифни и там да си търсят съюзници.

Но не зависеше от Боулт. На родната му планета отдавна съществуваше силно малцинство, което съчувстваше на земянитския клан. Успехът на Коулт, позволяващ на Великия клан да постигне лаврите на нов патронат, скоро можеше да спечели на тази фракция и правителство. При такива обстоятелства Боулт смяташе за благоразумно да запази това мнение за себе си.

Един от неговите подкомандири приближи и отдаде чест.

— Определихме позициите, заети от губруанската отбранителна флотилия — докладва той. — Групирали са се доста близо до планетата. Разположението им е необичайно. Бойните ни компютри смятат, че ще е много трудно да го пробием.

„Хм. — Боулт реши да провери това на екрана. — Блестяща разстановка на ограничени сили. Дори оригинална, навярно. Колко

необичайно за губруанците.“

— Няма значение — изсумтя той. — Дори да няма гъвкав начин, те въпреки това ще видят, че идваме с повече от необходимата огнева мощ и ще си свършим работата с груба сила, ако е необходимо. Ще отстъпят. Трябва да отстъпят.

— Разбира се, че трябва — съгласи се човешкият адмирал. Но гласът ѝ не звучеше убедено. Всъщност звучеше тревожно.

— Готови сме да се приближим до автоматичната отбранителна система — докладва офицерът на пулта.

Боулт кимна.

— Добре. Действайте. Оттам можем да се свържем с врага и да му съобщим намеренията си.

Напрежението нарасна, когато армадата се приближи до скромното слънце на системата. Макар тенанините гордо да твърдяха, че не притежават психична сила, Боулт като че ли почувства погледа на земяниската жена върху себе си и се зачуди как е възможно да я намира за толкова заплашителна.

„Та тя е само един вълкон“ — напомни си той.

— Ще възобновим ли дискусията си, командире? — попита адмирал Алварес.

Той нямаше друг избор, освен да се съгласи, разбира се. Щеше да е най-добре, ако постигнат по-голямата част от договореностите преди да пристигнат и преди да бъде обявена декларацията за обсадата.

И все пак Боулт нямаше намерение да подписва никакви договори, докато не получеше възможност да беседва с Коулт. Този тенанин имаше репутация на вулгарен и доста фриволен — тъкмо тя му беше спечелила изгнанието на този затънтен свят. Но сега, изглежда, той бе постигнал безпрецедентни чудеса. Политическото му влияние у дома щеше да е огромно.

Боулт искаше да се възползва от опита на Коулт, от очевидното му умение да се справя с тези вбесяващи същества.

Помощниците му и човешката делегация се изнизаха от мостика към заседателната зала. Но преди да тръгне, Боулт хвърли още един поглед към тактическия екран и смъртоносния на вид губруански боен ред. Въздухът шумно излизаше през дихателните му процеци.

„Какво са намислили птицеподобните? — чудеше се той. —
Какво ще правя, ако тези губруанци се окажат безумни?“

105. РОБЪРТ

В някои райони на Порт Хеления имаше повече стражеви работи от всякога. Те сурово охраняваха владенията на господарите си и стреляха срещу всеки, минал прекалено наблизко.

Навсякъде другаде обаче революцията сякаш вече бе извършена. Плакатите на нашествениците се валяха из канавките. На един от оживените улични ъгли Робърт видя нова картина, издигната наскоро на мястото на губруански пропагандни материали. Нарисувана в стила, наречен „фокусен реализъм“, тя изобразяваше семейство горили, загледани с едва изгряваща, но обнадеждаваща разумност, към блестящ хоризонт. Закрилнически застанали до тях, показващи пътя към прекрасното бъдеще, бяха нарисувани две идеализирани, високочели неошимпанзета.

О, да, в картината също имаше човек и тенанин, доста неясни, някъде далеч във фона. Робърт си помисли, че наистина е много мило от страна на художника да си спомни и да ги включи.

Силно охраняваната совалка, в която седеше, преминаваше през пресечката прекалено бързо, за да може да разгледа картината подробно, но му се стори, че шимито не прилича много на Гейлит. Фибен, от друга страна, трябваше да е поласкан.

Скоро „свободните“ части от града останаха зад тях и те навлязоха на запад в участъци, патрулирани със строга военна дисциплина. Когато се приземиха, губруанските стражи припряно излязоха навън и застанаха на пост, докато Робърт и Ютакалтинг се изкачиха по рампата, водеща към блестящия нов филиал на Библиотеката.

— Това е доста скъпа сграда, нали? — попита той тимбримския посланик. — Ще можем ли да я запазим, ако тенанините успеят да изритат птичките?

Ютакалтинг сви рамене.

— Навярно. А може би също и Церемониалната могила. Твоят клан определено ще получи обезщетение.

— Но изпитвате някакви съмнения.

Ютакалтинг застана в огромното фоайе, в което се намираха засводената зала и извисяващият се кубичен инфосклад.

— Просто мисля, че няма да е разумно да броите билетата преди пролетта.

Робърт разбра какво иска да каже Ютакалтинг. Дори поражението на губруанците можеше да се осъществи на немислима цена.

— Казва се „пилците се броят наесен“ — поправи той тимбрима, който винаги с готовност усъвършенстваше познанията си за английските метафори и идиомы. Този път обаче Ютакалтинг не му благодари. Раздалечените му очи като че ли проблеснаха.

— Помисли за това — каза той.

Скоро Ютакалтинг беше потънал в разговор с кантенския Главен библиотекар. Тъй като не успяваше да следи бързия им, модулиран галактически, Робърт тръгна на обиколка из новата Библиотека, като я оценяваше и оглеждаше читателите ѝ.

С изключение на няколко члена от екипа на Великия экзаминатор, всички останали бяха птицеподобни. Присъстващите губруанци бяха разделени от пропаст, която той можеше да кенира, а също и да види. Почти две трети от тях се бяха събрали отляво. Те гукаха и хвърляха неодобрителни погледи към по-малката група, състояща се почти изключително от военни. Последните също не излъчваха щастливи вибрации, но криеха това успешно, гордо и енергично се занимаваха със задачите си и отвърщаха на неодобрението на сънародниците си с арогантно презрение.

Робърт не се опита да се скрие. Вълната от погледи, която привлече, му беше приятна. Те очевидно знаеха кой е. Щом простото минаване покрай тях ги караше да прекъсват работата си, толкова по-добре.

Той се приближи до група губруанци — според панделките им очевидно членове на жреческата каста на Благопристойността — поклони се под, както се надяваше, правилен ъгъл и се ухили, когато цялата обидена сюррия бе принудена да се строи и учтиво да му отвърне.

Накрая стигна до инфосектор, форматиран по начин, който разбираше. Ютакалтинг все още беседваше задълбочено с

библиотекаря, така че Робърт реши да види какво може да намери сам.

Постиженията му бяха незначителни. Врагът очевидно се беше подсигурил срещу неупълномощен достъп до информация за космическото пространство на Гарт или за предполагаемо обединилите се бойни флоти на тенанините. И все пак Робърт продължи да опитва. Времето течеше, докато той проучваше текущата инфомрежа и откриваше къде са поставили бариерите си нашествениците.

Толкова дълбоко се бе съсредоточил, че отначало не осъзна настъпилата в Библиотеката промяна. Автоматичните звукозаглушители не бяха позволили на усиливащата се врява да наруши концентрацията му, но когато най-последно вдигна поглед, видя, че сред губруанците е настъпила суматоха. Те размахваха пухестите си ръце и се трупяха плътно до холоекраните. Повечето от военните бяха изчезнали.

„Какво им става?“ — зачуди се той.

Не си въобразяваше, че губруанците ще го приветстват с добре дошъл, ако отиде да наднича над раменете им. Но можеше да е нещо по местните новини!

Той бързо използва собствения си екран, за да получи достъп до обществената видеостанция. Доскоро цензурата беше строга, но през последните няколко дни, откакто войниците бяха призовани да изпълняват бойните си задължения, медиите бяха попаднали под контрола на кастата на Цените и Предпазливостта, а навъсените апатични бюрократи май изобщо не се интересуваха от тях.

Екранът премигна, после се проясни и показа възбуден шим репортер.

— ... И така, според последните съобщения, изглежда, изненадващата офанзива от Мулун все още не е ангажирала окупационните сили. Губруанците като че ли не са в състояние да се разберат как да отговорят на декларацията на приближаващите сили...

Робърт се зачуди дали тенанините вече не бяха направили своето заявление. Не се очакваше да го сторят поне още няколко дни. После вниманието му бе привлечено от една дума.

„От Мулун ли?“

— ... Сега ще препредадем декларацията, прочетена едва преди пет минути от обединените командири на армията, която в момента напредва към Порт Хеления.

Картината на холоекрана се промени. Лицето на говорителя беше изместено от съвсем наскоро записан образ, показващ три фигури, застанали на фона на гора. Робърт премигна. Той позна тези лица, две от тях — незабавно. Едното бе на шена Бенджамин. Другите две бяха на жените, които обичаше.

— ... и така ние предизвикваме нашите потисници. В битка се държахме добре, според изискванията на Института за цивилизована война. Това не може да се каже за нашите врагове. Те използваха престъпни средства и допуснаха да бъде причинена вреда на невоюващи местни видове от един крехък свят. И най-лошото — те мамеха.

Робърт зяпна. Образът се отдалечи, за да покаже взводове шими — с най-разнороден асортимент оръжия, — които излизаха от гората на открито, придружени от няколко човеци с изпълнени с ярост очи. Пред камерата говореше Лидия Маккю, човешката лобювница на Робърт. Но Атаклена стоеше до нея и по очите на извънземната си съпруга той видя и разбра кой е написал думите.

И знаеше на кого принадлежи тази идея.

— Ето защо ние настоятелно искаме да изпратят най-добрите си войници, въоръжени като нас, които да се срещнат с нашите представители открито в долината Сайнд...

— Ютакалтинг — дрезгаво каза той. После повтори по-високо: — Ютакалтинг!

Звукозаглушителите бяха усъвършенствани от сто милиона поколения библиотекари. Но през цялото това време бе имало само няколко вълконски раси. Огромната зала отекна.

Миг след това глушителите сподавиха неучтивите вибрации и отново наложиха спокойна тишина.

Но не можеха да направят нищо срещу тичането в Библиотеката.

106. ГЕЙЛИТ

— Безумци! — извика Фибен, щом чу началото на декларацията. Гледаха един преносим холовизор на склона на Церемониалната могила.

Гейлит му махна да замълчи.

— Тихо, Фибен. Остави ме да слушам.

Но значението на посланието беше очевидно още от първите няколко изречения. Колони партизани, облечени в униформи от домотъкан плат, твърдо маршируваха през откритите, оголени от зимата поля. Два взвода кавалеристи яздеха от двете страни на дрипавата армия. Маршируващите шими нервно се хилеха и поглеждаха към небето, стискайки пленените си или направени в планината оръжия. Но мрачната им решителност не можеше да се сбърка.

Когато камерата се отдалечи, Фибен направи бърза сметка.

— Това са всички — със страхопочитание каза той. — Искам да кажа, че като се отчетат последните нещастни случаи, това са всички, които имат някакъв опит или могат да бъдат изобщо от полза в битка. Значи или всичко, или нищо. — Шенът поклати глава. — Да ми вземат синята карта, ако мога да разбера какво се надява да постигне.

— Забрави за синята си карта — изсумтя Гейлит. — И трябва да добавя, че тя много добре знае какво прави, Фибен.

— Но градските бунтовници бяха изклани в Сайнд!

Тя поклати глава.

— Тогава не знаехме преимуществата си. Не бяхме постигнали никакво уважение или статус. Освен това там нямаше никакви свидетели. А планинските сили са печелили победи. Бяха признати. И сега Петте галактики ни гледат... О, Атаклена знае какво прави. Просто не мислех, че положението е толкова отчаяно.

Седяха и наблюдаваха бавното напредване на въстаниците през оголените от зимата поля. И изведнъж Фибен възкликна.

— Какво? — попита Гейлит, после подсвирна от изненада.

Там, въоръжена със саблепушка, наред с другите шимски войници, крачеше Силви. Явно не се чувстваше неудобно с оръжие — всъщност тя, изглежда, беше единственият остров на будистко спокойствие сред морето от нервни неошимпанзета.

„Кой да си помисли? — зачуди се Гейлит. — Точно пък тя!“

Продължиха да гледат. Просто нямаше какво друго да правят.

ГАЛАКТЯНИТЕ

— С това трябва да се справим деликатно, внимателно, честно! — заяви Сюзеренът на Благопристойността. — Ако е необходимо, трябва да се срещнем с тях лице в лице.

— Но цената! — извика Сюзеренът на Цените и Предпазливостта. — Трябва да се очакват загуби!

Върховният жрец леко се наведе от пръта си и тихо запя на младшия си колега.

— Единодушие, единодушие... Сподели с мен хармонично и мъдро мнение. Нашият клан загуби тук много и е в ужасна опасност да загуби още повече. Но ние още не сме загубили онова, което ще ни поддържа дори нощем, дори в мрак — благородството си. Честта си.

Започнаха да се полюляват заедно. Надигна се мелодия с един-единствен текст:

— Дзуууун...

Ех, ако силната им трета част беше тук! Сливането изглеждаше толкова близо. На Сюзерена на Лъча и Нокътя беше пратено послание, което настояваше да се върне при тях, да се присъедини към тях, да стане най-после едно с тях.

„Как — зачуди се Сюзеренът на Благопристойността. — Как би могъл да устои на познанието, заключението, осъзнаването най-после, че съдбата му е да е мой мъж? Възможно ли е някой да е толкова упорит? Ние тримата все още можем да бъдем щастливи!“

Но пристигна куриер с новина, която пораждаше отчаяние. Бойният крайцер в залива отлетял и се насочвал към вътрешността на континента с ескорта си. Сюзеренът на Лъча и Нокътя беше решил да действа. Никакво единодушие нямаше да го възпре.

Върховният жрец скърбеше.

„А можехме да бъдем щастливи.“

108.

АТАКЛЕНА

— Е, това може да е нашият отговор — примирено отбеляза Лидия.

Атаклена откъсна вниманието си от трудната задача да направлява коня. През повечето време тя просто оставяше животното да следва другите. За щастие, то беше нежно същество и реагираше добре на песента на короната ѝ.

Тя се втренчи в разкъсаните облаци на запад, накъдето ѝ сочеше Лидия Маккю — много от шимите вече се бяха обърнали натам, — и видя блясъка на летящи машини. Кенира приближаващите се сили. Смущение... решителност... фанатизъм... съжаление... омраза... объркани чувства я бомбардираха от корабите. Но над всичко бе ясно едно.

Губруанците идваха с огромна и съкрушителна мощ.

Далечните точки започнаха да придобиват форма.

— Струва ми се, че си права, Лидия — каза Атаклена на приятелката си. — Изглежда, това наистина е отговорът.

Жената от морската пехота преглътна.

— Да наредя ли разпръскване? Може би някои ще успеят да се измъкнат. — Гласът ѝ бе изпълнен със съмнение.

Атаклена поклати глава и оформи тъжен глиф.

— Не. Трябва да изиграем играта докрай. Събери всички части. Кавалерията да докара всички на ей оня хълм.

— Някаква конкретна причина да ги улесняваме?

Нещото над развяващите се пипалца на Атаклена отказваше да се превърне в глиф на отчаяние.

— Да — отвърна тя. — Има причина. Най-добрата причина на света.

ГАЛАКТЯНИТЕ

Подполковникът на Войниците на Нокътя наблюдаваше дрипавата армия от въстаници на холоекрана и слушаше върховния си командир, който крещеше от радост:

— Те ще горят, ще димят, ще се разсипят на пепел под нашия огън!

Подполковникът се почувства нещастен. Това беше невъздържан език, лишен от подходящо обмисляне на последствията. Дълбоко в себе си подполковникът знаеше, че дори най-блестящите военни планове се опропастяват, ако не отчитат такива неща като цена, предпазливост и благопристойност. Равновесието беше същината на единогодушието, основата на оцеляването.

И все пак, предизвикателството на земяните беше доблестно! То можеше да бъде пренебрегнато. Или дори посрещнато с подходящ Излишък на сили. Но това, което сега планираше лидерът на армията, бе неприятно. Методите му бяха крайни.

Подполковникът забеляза, че вече е започнал да мисли за Сюзерена на Лъча и Нокътя като за княз. Сюзеренът на Лъча и Нокътя беше блестящ водач и вдъхновяваше подчинените си, но сега, като княз, той изглеждаше сляп за истината.

Дори само това, че си мислеше за командира си по този критичен начин, предизвика у подполковника физическа болка. Конфликтът бе дълбок и вътрешен.

Вратите на главния асансьор се отвориха и на командната платформа излязоха трима белопери пратеници — жрец, бюрократ и един от офицерите, който беше дезертирал при другите Сюзерени. Те закрачиха към адмирала и поднесоха кутия от богато инкрустирано дърво. Като трепереше, Сюзеренът на Лъча и Нокътя нареди да я отворят.

Вътре лежеше едно-единствено пищно перо, оцветено в различни нюанси на червеното по цялата си дължина освен по самото връхче.

— Лъжци! Измамници! Очевиден номер! — извика адмиралът и блъсна кутията от ръцете на стреснатия куриер.

Подполковникът зяпна, когато перото се понесе във вихрите от въздушните циркулатори и падна на платформата. Беше светотатство да го оставят да лежи там и все пак подполковникът не посмя да се приближи и да го вдигне.

Как можеше командирът да пренебрегва това? Как можеше да отказва да приеме богатите сини багри, вече плъзнали в корените на собствения му пух?

— Смяната на перушината може да се обърне — извика Сюзеренът на Лъча и Нокътя. — И това ще стане, ако спечелим победа!

Само че онова, което предлагаше той, нямаше да е победа, а клане.

— Земяните се събират, групират, скупчват на един-единствен хълм — докладва един от помощниците. — Те ни дават, предлагат, представят една-единствена, проста мишена!

Подполковникът въздъхна. Не трябваше да е жрец, за да каже какво означава това. Земяните, осъзнавайки, че няма да има честна битка, се бяха събрали, за да направят унищожаването си лесно. Тъй като животът им вече бе загубен, имаше само една възможна причина.

„Правят го, за да защитят деликатната екосистема на този свят. Нали целта на наемането на планетата в края на краищата е да се спаси Гарт.“ В самата им безпомощност подполковникът съзря и усети горчиво поражение. Земяните бяха принудили губруанците да избират между сила и чест.

Червеното перо бе омагьосало подполковника, багрите му кипяха в кръвта му.

— Ще подготвя моите Войници на Нокътя да се спуснат, да се срещнат със земяните — предложи подполковникът с надежда. — Ще се приземим, ще настъпим, ще атакуваме с равен брой, леко въоръжени, без работи.

— Не! Не трябва, няма, не ще го сторите! Грижливо съм определил роли за всичките си сили. Трябват ми, нуждая се от тях за битката с тенанините! Излишно прахосване няма да има! А сега внимавайте! В този момент, в този миг земяните долу ще почувстват, изтърпят, понесат моето справедливо отмъщение! — извика

Сюзеренът на Лъча и Нокътя. — Заповядвам да бъдат свалени предпазители на оръжията за масово унищожение. Ние ще изпепелим тази долина и следващата, и следващата, докато целият живот в тези планини...

Така и не успя да довърши заповедта си. Подполковникът премигна, после пусна саблепистолета си на платформата до разполовеното тяло на командира си.

Подполковникът потръпна. Лежащото на земята тяло ясно показваше багрите на царствеността. Кръвта на адмирала се смеси със синята княжеска перушина и се разля по платформата, за да се присъедини най-после към единственото червено перо на неговата царица.

— Информирайте, кажете, предайте на Сюзерена на Благопристойността, че съм се поставил под арест в очакване на изхода, резултата, определянето на участието ми — каза подполковникът на зашеметените си подчинени. — Отнасяйте се до Техни Величества за това какво трябва да се направи.

Доста време — изцяло по инерция — специалната част продължи към върха на хълма, където се бяха събрали и чакаха земяните. Никой не говореше. На командната платформа нямаше абсолютно никакво движение.

Докладът само потвърди онова, което вече знаеха. Над губруанския административен център се беше спуснал траурен покров. Вече бившият Сюзерен на Благопристойността и бившият Сюзерен на Цените и Предпазливостта заедно напяха тъжна заупокойна песен.

Такива огромни надежди, такива прекрасни перспективи бяха имали, когато бяха поели към това място, към тази планета, към тази окаяна точица в празния космос. Господарите на Курника толкова внимателно бяха планирали подходящата пещ, правилната фурна и съвсем точните съставки — трима от най-добрите, три превъзходни продукта на генни манипулации, каймака на расата.

„Ние бяхме пратени да донесем у дома единомушие — помисли си новата царица. — И това единомушие е постигнато. Но то е в пепел. Ние сгрешихме, като мислехме, че е време да се преборим за величие.“

О, много фактори бяха допринесли за всичко това. Само ако първият кандидат на Цените и Предпазливостта не бе загинал... Само ако не бяха заблудени на два пъти от мошеника тимбрим и неговите „гартляни“... Само ако земяните не се бяха оказали толкова вълконски хитри и не се бяха възползвали от всяка тяхна слабост — тази последна маневра например, с която принудиха губруанските войници да избират между безчестие и цареубийство...

„Но нищо не е случайно — каза си тя. — Те не биха могли да се възползват, ако ние не бяхме показали недостатъците си.“

Това беше единодушието, за което щяха да докладват на Господарите на Курника. Че в тази обречена експедиция е имало слабости, провали, грешки, които са се проявявали при изпитание.

Това щеше да е ценна информация.

„Нека това ме утеши за стерилните ми, безплодни яйца“ — помисли си тя, докато утешаваше единствения си останал партньор и любовник.

На пратениците даде само една кратка заповед.

— Предайте на подполковника нашата прошка, нашата амнистия, нашето опрощение. И нека специалната част се върне в базата.

Скоро смъртоносните крайцери се обърнаха и се насочиха към дома, оставяйки планината и долината на онези, които ги искаха толкова силно.

110.

АТАКЛЕНА

Шимите зяпнаха от удивление, когато Смъртта, изглежда, промени решението си. Лидия Маккю премига към отдалечаващите се крайцери и поклати глава.

— Ти си знаела — каза тя на Атаклена почти обвиняващо. — Ти си знаела!

Атаклена се усмихна. Пипалцата ѝ доловиха във въздуха слаби, тъжни следи.

— И да бях сгрешила, това пак щеше да е най-доблестното, което можехме да сторим. Ужасно се радвам обаче да открия, че съм била права.

СЕДМА ЧАСТ ВЪЛКОНИТЕ

*По никакъв начин!
Предизвикваме всички знамения!*

*Врабче не пада без волята на
провидението, което*

*е за сега, няма да стане после;
което не е за после, ще стане сега.*

*Кое то не стане сега, все пак ще
стане после. Готовността е всичко.*

„Хамлет“, V, 2

111. ФИБЕН

— Всеблаго, как мразя церемониите!

Забележката му докара сръгване в ребрата.

— Стига си шавал, Фибен. Целият свят гледа!

Той въздъхна и направи усилие да стои изправен. Не можеше да не си спомни за Саймън Левин и за последния път, когато заедно бяха стояли мирно почти на същото място. „Някои неща никога не се променят“ — помисли си той. Сега Гейлит беше тази, която го сбутваше, за да се опита да изглежда важен.

Защо всички, които го обичаха, непрекъснато се опитваха да поправят стойката му?

— Щом са искали клиентите им да изглеждат изящни, да бяха ъплифтирали... Ох!

Лактите на Гейлит бяха определено много по-остри от тези на Саймън. Ноздрите на Фибен се разшириха и той ядосано изсумтя. Гейлит, в добре ушитата си нова униформа, може би се радваше, че е тук, но беше ли питал някой него дали иска проклетия медал? Не, разбира се, че не. Никой никога не го питаше за нищо.

Най-после трижди проклетият тенанински адмирал завърши мънкащата си, отегчителна проповед за добродетелите и традицията. Последваха слаби ръкопляскания. Дори Гейлит изглеждаше облекчена, когато едрият галактянин се върна на мястото си. Уви, толкова много други като че ли искаха да държат речи.

Кметът на Порт Хеления, завърнал се от интернирането си на островите, похвали юначните градски въстаници и предположи, че неговият заместник шим би трябвало по-често да ръководи делата в кметството. Това му донесе енергични аплодисменти... и навярно още няколко шимски гласа на следващите избори, цинично си помисли Фибен.

Кот*Кин'З, Екзаминаторът на Института по Ъплифт, резюмира договора, подписан неотдавна от Коулт от страна на тенанините и от легендарния адмирал Алварес от страна на клана на Земята. Според

споразумението видът, наричан преди „горили“, отсега нататък щеше да поеме по дългото приключение на разумността. На новите галактически граждани — вече широко известни като Расата клиент, която избра — щеше да бъде дадена под наем планината Мулун за петдесет хиляди години. Сега те наистина бяха „гартляни“.

В замяна на техническа помощ и угарен горилски генетичен материал от Земята могъщият клан Тенанин се задължаваше да защитава земянитската колония Гарт плюс други човешки и тимбримски колониални планети. Те нямаше да се намесват пряко в настоящите конфликти със соросите, тандуанците и други фанатични кланове, но като притъпяваха натиска на тези фронтове, щяха да позволят на отчаяно необходимата помощ да стигне до родните светове.

А самите тенанини вече не бяха врагове на шегаджийско-вълконския съюз. Дори само този факт си струваше силата на огромните горили.

„Направихме каквото можахме, че и повече“ — помисли си Фибен. До този момент беше изглеждало, че огромното мнозинство от галактианските „умерени“ просто ще стоят настрана и ще оставят фанатиците да правят каквото си искат. Сега вече имаше някаква надежда „очевидно неизбежните приливи на историята“, за които се твърдеше, че били обрekli на гибел всички вълконски кланове, да не се разглеждат като чак толкова неудържими. Съчувствието към онеправданите бе нараснало в резултат от събитията на Гарт.

Дали наистина имаше възможност за спечелване на съюзници и за погаждане на още номера, Фибен не можеше да предскаже. Но бе съвсем сигурен, че окончателният резултат ще се реши на хиляди парсеци разстояние оттук. Навярно на самата стара майка Земя.

Думата взе Меган Онийгъл и Фибен разбра, че най-последно е дошло време да свършват с най-неприятната част от сутринта.

— ... ще се окаже истинска загуба, ако не се поучим от изтеклите месеци. В края на краищата каква е ползата от тежките времена, ако не ни направят по-мъдри? За какво дадоха живота си нашите скъпи герои?

Планетарният координатор се закашля и старомодните ѝ бележки върху хартия зашумоляха.

— Ние ще предложим промяна в системата на изпитание, от чиито недостатъци се възползваха враговете. Ще се стремим да използваме възможностите на новата Библиотека за доброто на всички. И определено ще обслужваме и поддържаме съоръженията на Церемониалната могила за деня, когато мирът бъде възстановен и тя може да бъде използвана за истинската си цел, за отпразнуването на статуса, който расата Пан аргонестес толкова много заслужава. И най-важното, ние ще използваме губруанските репарации, за да финансираме възобновяването на нашата основна работа тук на Гарт: предотвратяването на гибелта на крехката екосистема на тази планета, като използваме добитите си с труд познания, за да спрем бавното падане надолу и да върнем този наш осиновен дом към присъщата му функция — функцията да отглежда прекрасното разнообразие на видовете, извор на всякакъв разум. Повечето от тези планове ще бъдат поставени на публично обсъждане през следващите седмици. — Меган вдигна поглед от записките си и се усмихна. — Но днес ние имаме още една задача, приятното задължение да почетем онези, които ни направиха горди. Онези, които направиха възможно днес да стоим тук свободни. Това е нашият шанс да им изкажем благодарността и обичта си.

„Наистина ли ме обичаш? — мислено запита Фибен. — Тогава ме пусни на воля.“

— Наистина — продължи координаторът. — За някои от нашите граждани шими признателността за техните постижения няма да завърши с края на живота им или дори с мястото им в историческите книги, а ще продължи с почитта, с която се отнасяме към техните наследници, бъдещето на тяхната раса.

От лявата му страна Силви се наведе напред достатъчно, за да погледне през Фибен към Гейлит, застанала отдалеч. Двете се спогледаха и се усмихнаха.

Фибен въздъхна. Поне беше убедил Кордудейнър Апелб да държи в тайна проклетото му повишение в бяла карта! Голямо добро щеше да му свърши, няма що! Шимитата със зелен и син статус от цяла Порт Хеления вече го преследваха. А Гейлит и Силви изобщо не му помагали. Защо, по дяволите, се бе оженил за тях в края на краищата, ако не за да го закрилят! Фибен изсумтя. Голяма закрила! Подозираше, че двете интервюират и преценяват кандидатките.

Два вида можеха да произхождат от един и същ клан или дори от една и съща планета, но винаги щеше да има основни принципи, по които да се различават. Нали и хората отпреди Контakta се бяха различавали поради чисто културни причини. Ще рече, въпросите на любовта и възпроизводството при шимите трябваше да се основават на собственото им сексуално наследство, много отпреди Ъплифта.

И все пак у Фибен имаше достатъчно човешки качества, за да се изчерви, когато си помисли на какво щяха да го подложат тези двете, след като бяха станали толкова близки приятели. „Как се оставих да попадна в такъв капан?“

Силви срещна погледа му и сладко му се усмихна. Той усети, че дланта на Гейлит се плъзва в неговата.

„Е — с въздишка призна той. — Може би няма да е чак толкова зле.“

В момента четяха имена и извикваха горе заслужилите, за да получат медалите си. Но известно време Фибен усещаше само едно: че той, Гейлит и Силви, са застанали заедно, а останалата част от света е просто илюзия. Всъщност въпреки външния си цинизъм се чувстваше доста добре.

Робърт Онийгъл се изправи и пристъпи към подиума, за да получи медал. Изглежда, се чувстваше много по-удобно в униформата си, отколкото Фибен. Шенът гледаше човешкия си приятел. „Трябва да го попитам кой е шивачът му.“

Робърт бе запазил брадата си, тялото му бе навякнало от тежкия планински живот. Той вече не беше юноша. Всъщност изглеждаше от главата до петите като герой от книгите.

„Глупости — изсумтя от отвращение Фибен. — Ще трябва да направим главите с туй момче ние. И да му дръпна един тупаник. Та да не вярва на всичко, дето го пише по вестниците.“

Майката на Робърт, от друга страна, изглеждаше видимо остаряла по време на войната. През последната седмица Фибен постоянно я бе виждал да гледа с някакво недоверие високия си загорял син, който се движеше с гъвкавостта на пантера. Тя като че ли се гордееше с него, но в същото време беше и объркана, сякаш феите бяха отнесли собственото ѝ дете и на негово място бяха оставили друго.

„Това се нарича порастване, Меган.“

Робърт отдаде чест и се обърна, за да се върне на мястото си. Когато мина пред Фибен, лявата му ръка направи бързо движение, което на езика на знаците означаваше едно-единствено нещо. Хубаво нещо.

„Бира!“

Фибен понечи да се засмее, но почти се задави, понеже и Силви, и Гейлит се обърнаха и го изгледаха строго. Нямаше значение. Бе добре да знае, че Робърт се чувства като него. Дори войниците на Нокътя май бяха за предпочитане пред тези церемониални глупости.

Робърт се върна на мястото си до лейтенант Лидия Маккю, чиито собствени нови отличия блестяха на гърдите на лъскавата ѝ туника. Жената от морската пехота стоеше изправена и внимателно следеше церемонията, но Фибен виждаше онова, което бе невидимо за сановниците и тълпата — как търка коляното си в крака на Робърт.

Бедният Робърт се мъчеше да запази самообладание. Е, да, мирът си имаше трудности. В известен смисъл войната бе по-проста.

Фибен насочи вниманието си към една малка група хуманоиди — стройни двукраки същества с леко лисичи лица, обкръжени от нежно развяващи се точно над ушите им пипалца. Тимбрими. Лесно разпозна Ютакалтинг и Атаклена. И двамата бяха отклонили всички почести и награди. Народът на Гарт трябваше да изчака с издигането на каквито и да било паметници, докато двамата не си заминеха. Тази съдържаност в известен смисъл беше тяхната награда.

Дъщерята на посланика беше премахнала много от лицевите си и телесни промени, направени, за да прилича повече на човек. В момента водеше тих непринуден разговор с млад тимбрим, за когото Фибен предполагаше, че може да се нарече красив от нейна гледна точка.

Човек би могъл да си помисли, че двамата младежи — Робърт и неговата извънземна съпруга — са напълно готови да се върнат в собствените си общества. Всъщност Фибен подозираше, че сега всеки от тях е много по-свободен по отношение на другия пол, отколкото преди войната.

И все пак...

Беше ги видял за кратко заедно по време на един от безкрайната поредица дипломатически приеми. Главите им бяха съвсем близо една

до друга и макар да не разговаряха, Фибен бе сигурен, че вижда или усеща нещо да кръжи в пространството между тях.

Независимо дали за в бъдеще щяха да са съпрузи, или любовници, беше ясно, че Атаклена и Робърт винаги ще продължават да споделят нещо, на каквото и разстояние да ги разделеше Вселената.

Силви се върна на мястото си, след като получи собствената си награда. Роклята не можеше съвсем да скрие закръгления ѝ корем. Още една промяна, с която Фибен трябваше да привикне съвсем скоро.

Гейлит прегърна Силви и после на свой ред пристъпи към подиума. Този път ръкоплясканията и аплодисментите бяха толкова продължителни, че Меган Онийгъл трябваше да направи знак за тишина.

Но когато Гейлит заговори, думите ѝ не бяха онзи възвишен победен химн, който тълпата очевидно очакваше.

— Животът не е справедлив — каза тя. Мърморенето на публиката утихна, а Гейлит огледа събралите се, сякаш се взираше във всекиго поотделно. — Всеки, който твърди, че е така, или дори само че така би трябвало да бъде, е глупак или нещо още по-лошо. Животът може да бъде жесток. Номерата на Ифни могат да бъдат капризни игри на шанс и случайност. Или хладните уравнения ще ви повалят, ако допуснете дори една грешка в космоса, или пък ще ви прегазят, ако слезете от тротоара в неподходящ момент и се опитате прекалено бързо да догоните автобуса... Това не е най-прекрасният от всички възможни светове. Защото ако беше така, щеше ли да има някаква логика? Тирания? Беззаконие? Дори еволюцията, този извор на разнообразието и сърце на природата, често е безчувствен процес, в който единствено смъртта може да породви нов живот. — Гейлит поклати глава. — Не, животът не е честен. Вселената не е справедлива. И все пак... и все пак, и да не е справедлив, животът поне може да бъде красив. Огледайте се. Вижте този прекрасен, тъжен свят, който е наш дом. Взрете се в Гарт!

Церемонията се провеждаше на възвишенията точно на юг от новия филиал на Библиотеката, на ливада с изглед във всички посоки. На запад се виждаше Силмарско море, чиято сиво-синя повърхност беше обагрена от петна растителен живот и бе осеяна с разпенените следи на подводни същества. Отгоре беше синьото небе, изчистено от

последната зимна буря. Островите блестяха на утринните слънчеви лъчи като далечни вълшебни царства.

На север от ливадата се извисяваше бежовата кула на филиала на Библиотеката — хранилището на древното познание. Новозасадени дървета от две десетки планети леко се полюляваха на галещия огромния монолит ветреца.

На изток и на юг, отвъд водите на Аспинал Бей, се простираше долината Сайнд, вече започнала да напъпва с първите зелени филизи, които изпълваха въздуха с пролетни аромати. А в далечината се извисяваше планина Мулун, напомняща на заспал титан, готов да отхвърли от раменете си зимната снежна наметка.

— Собственият ни нищожен живот, нашият вид и дори нашият клан са ужасно важни за нас, но какво представляват те за всичко това? За този развъдник на творението? Именно за него си струваше да се борим. Защитата на всичко това — Гейлит махна с ръка към морето, небето, долината и планините, — ето в какво се състои нашият успех. Ние, земяните, знаем по-добре от останалите колко несправедлив може да бъде животът. Навярно от времето на Прародителите няма друг клан, който да разбира това толкова добре. Нашите любими човешки патрони едва не унищожиха нашата още по-любима Земя, преди да се научат на мъдрост. Шимите, делфините и горилите са само част от онова, което е щяло да бъде загубено, ако те не са били помъдрели навреме.

Гласът ѝ стана съвсем тих.

— Както преди петдесет хиляди години са изчезнали истинските гартляни, преди изобщо да имат възможността да премигнат удивено към нощното небе и за пръв път да се запитат каква ли е тази светлина, която проблясва в ума им.

Гейлит поклати глава.

— Да, приятели. Борбата за защита на Потенциала продължава от много еони. Тя не свършва дотук. Всъщност възможно е никога да не свърши.

Когато Гейлит слезе от трибуната, отначало настъпи само продължителна, зашеметена тишина. Последвалите аплодисменти бяха разпокъсани и неспокойни. Но когато се върна в прегръдките на Силви и Фибен, Гейлит леко се усмихваше.

— Каза им го — прошепна ѝ той.

После неизбежно дойде и неговият ред. Меган Онийгъл прочете списък на постиженията му, който очевидно беше минал под секирата на някой редактор, за да скрие колко мръсни, смърдящи и изцяло основани на чист късмет бяха те. Прочетено на глас по този начин, всичко му изглеждаше непознато. Фибен изобщо не си спомняше да е правил и половината от нещата, които му се приписваха.

Не знаеше защо е избран да излезе последен. Навярно от чиста злоба. Да излезе след думите на Гейлит си беше чисто самоубийство.

Меган го извика. Омразните обувки едва не го накараха да се спъне, докато се приближаваше към подиума. Той отдаде чест на планетарния координатор и се опита да се изпъне, когато тя го закичи с някакъв лъскав медал и с отличителните знаци на запасен полковник от Гартските сили за отбрана. Аплодисментите на тълпата, особено на шимите, накараха ушите му да пламнат и стана дори още по-зле, когато, следвайки инструкциите на Гейлит, Фибен се ухили и махна с ръка към камерите.

„Добре, значи мога да понасям възхищение. В малки дози.“

Меган му посочи трибуната и Фибен излезе напред. Беше си приготвил някаква реч и си я носеше в джоба, но след като чу Гейлит, реши, че ще е най-добре просто да им каже едно „благодаря“ и да се разкара.

Като се мъчеше да намести микрофона, той започна:

— Искам да ви кажа само едно нещо и то е... ООХ!

Защото внезапно го разтърси електрически ток. Фибен подскочи и се хвана за левия крак, но сега пък нов удар засегна дясното му стъпало! Шенът нададе пронизителен крясък и хвърли поглед надолу. Лек син проблясък се протягаше изпод подиума и към двата му крака. Фибен изпищя и подскочи — и незнайно как се озова върху дървената катедра.

Беше се задъхал и му трябваха няколко секунди, за да отдели паническия рев в ушите си от истеричните овации на тълпата. Премигна, разтърка очи и зяпна.

Шимите се бяха накачили по сгъваемите си столове и размахваха ръце, подскачаха и виеха. Дори редиците на бляскавата почетна стража на милицията се тресяха. Човеците също се смееха и бясно ръкопляскаха.

Фибен погледна онемял към Гейлит и Силви и гордостта в очите им му обясни какво си мислят за всичко това.

„Мислят си, че това е речта, която съм им приготвил!“ — осъзна той.

И като се замисли, разбра колко съвършен наистина е номерът. Беше разрешил напрежението и идеално показваше какво означава отново да има мир.

„Само че не съм го измислил аз, по дяволите!“

После видя тревожното лице на негово превъзходителство кмета на Порт Хеления. „Не! Следващия път не излизам на никакви трибуни. Кой ли ми натресе това?“

Огледа тълпата и забеляза, че едно същество реагира различно и изобщо не е изненадано. То се отличаваше рязко от всички, отчасти поради широко раздалечените си очи и развяващите се пипалца, но и поради прекалено човешкото си изражение на едва сдържан смях.

А имаше и нещо друго, някакво нищо, което Фибен някак си усещаше, че е там и че се носи над развяващата се корона на смеещия се тимбрим.

Шенът въздъхна. И ако погледите можеха да осакатяват, на най-добрите приятели и съюзници на Земята щеше да им се наложи веднага да пратят на Гарт нов посланик.

А когато и Атаклена му намигна, това само потвърди подозренията му.

— Много смешно — язвително промърмори Фибен под носа си, като в същото време беше принуден отново да се ухили и да помахна на аплодиращите тълпи. — Страшно смешно, Ютакалтинг.

ПОСЛЕПИС

Първо сме се страхували от другите същества, които са споделяли Земята с нас. После, когато силата ни е нараснала, сме ги възприели като своя собственост, с която можем да разполагаме както си пожелаем. Следващата ни заблуда (доста мила наистина в сравнение с останалите) е била да издигнем идеята, че животните са съвършени в своята естественост и че единствено човечеството е мръсна, зла, убийствена и хищна язва по устните на Творението. Това схващане показва, че Земята и всичките ѝ създания биха били много по-добре без нас.

Едва напоследък започнахме да възприемаме четвърти начин на виждане на света и на нашето място в него. Нова представа за живота.

Щом еволюираме, може да попита човек, не сме ли в много отношения и ние като другите бозайници? Отношения, от които можем да се поучим? И онова, в което се отличаваме, не трябва ли също да ни направи по-мъдри?

Убийството, насилието, най-трагичните форми на умствени заболявания — всичко това днес откриваме както при нас, така и при животните. Силата на ума само усилва ужаса от тези наши пороци. Тя не е първичната причина. Причината е мракът, в който сме живели. Тя е невежеството.

За да се научим на екологична етика, не е нужно да се смятаме за чудовища. Днес е добре известно, че самото ни оцеляване зависи от поддържането на сложни екосистеми и генетично разнообразие. Ако унищожим Природата, ще загинем самите ние.

Съществува обаче още една причина да опазваме другите видове. Причина, която се споменава рядко, ако изобщо някой си спомня за нея. Навярно ние сме първите, които говорят, мислят, строят и имат стремежи, но е възможно да не сме последните. В това приключение могат да повторят примера ни и други.

Някой ден могат да ни съдят за това колко добре сме си вършили работата, когато сме били единствените пазители на Земята.

Авторът изказва дълбоката си признателност на всички, които прегледаха книгата му в ръкопис и му оказаха всестранна помощ.

А на нашите космати братовчеди поднасям своите извинения. Ето, заповядайте по банан и по бира.

Дейвид Брин
Ноември 1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.